

KÚRIAI DÖNTÉSEK

BÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

2026/09
74. évfolyam

2026. szeptember

TARTALOM

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.065/2025/10. számú határozat.....	1387
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.002/2026/9. számú határozat.....	1394
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.025/2026/4. számú végzés.....	1401
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.029/2026/4. számú végzés.....	1403
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.032/2026/6. számú végzés	1404

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

163	A mulasztással elkövethető emberölés esetében, eredmény tekintetében ugyanolyan mérvűnek kell lennie a kötelességszegő magatartás mögöttes szándékának, mint tevással elkövetés esetében. Ez azt jelenti, hogy az elkövető azért nem tesz eleget a speciális kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik	1405
164	A személyes adattal visszaélés vétségének a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjában írt esete megvalósulásának feltétele, hogy a jogosulatlan vagy céltól eltérő személyes adatkezelés jogtalan haszonszerzési célból valósuljon meg, vagy az a jogalap nélküli adatkezeléssel összefüggésben az érintett személynek jelentős érdeksérelmet okozzon	1410
165	Az elektromos roller gépi meghajtású jármű, ezért annak ittas állapotban, a gépi meghajtás igénybevételével való vezetése megalapozza a járművezetés ittas állapotban megállapítását	1414
166	Passzív gazdasági vesztegetést követ el a közérdekű munka végrehajtásában való közreműködésért, az ennek kapcsán felmerülő adminisztratív feladatok ellentételezéséért támogatásban részesülő egyesület vezetője, aki az elítéltektől jogtalan előnyt fogad el, melynek fejében olyan valótlan tartalmú igazolást állít ki, hogy a közérdekű munkát az érintett teljesítette	1417
167	A bíróság hatásköre, törvényes összetétele a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi – esetleg téves – minősítésétől. Ha a folytatólagosan elkövetett cselekmény egyúttal üzletszerűen megvalósítottként is minősül: a folytatólagosság mellett az üzletszerűség is megállapítható.....	1421

168	A pénzmosás büntette megvalósul, ha az elkövető tudatában az élettársa által a részére átutalt, jövedelmi és életviteli körülményeikhez és a korábbi átutalások összegéhez képest a szokásostól lényegesen eltérő, kirívó összegű pénz legalitását illetően kétsége keletkezik, azonban a pénz eredetének tisztázása érdekében semmit nem tesz, ellenben az összeget elkölti	1424
169	Ha a perújítási indítványt a terhelt terjeszti elő, akkor a perújítási indítvány elutasításával szemben a jogorvoslati jog kizárólag a terheltet illeti meg, függetlenül attól, hogy a végzést a védővel is közölni kell, illetőleg attól is, hogy a védő meghatalmazása kiterjed a rendkívüli jogorvoslati eljárásokra is	1429
170	I. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontján alapszik a felülvizsgálat akkor is, ha az indítvány a terhelt terhére rótt, egymással anyagi halmazatban álló cselekmények közül egy vagy több, de nem az összes cselekmény vonatkozásában a büntetőjogi felelősség alóli teljes mentesülést célozza. Az indítvány sikere esetén pedig a jogerős ítéletben kiszabott büntetés kapcsán nem annak törvénysértő vagy aránytalanul enyhe vagy súlyos volta vizsgálandó, hanem a bűnösség körének szűkülése önmagában vonhatja maga után a büntetés enyhítése iránti igényt. II. Nem bűncselekmény, hanem tulajdon elleni szabálysértés körében értékelendő, ha a terhelt a sértett által a részére, a gépjármű vizsgadíjára rendelkezésére bocsátott 50 000 forintot eleve a vizsgáztatás elvégzésének szándéka nélkül, kizárólag a pénzösszeg megszerzése érdekében veszi át. Ugyanakkor a sértettel való megállapodás alapján átvett gépjárművel történő, az eredeti céltól eltérő közlekedés során elfogyasztott üzemanyag ellenértéke – a csalás ismérvei hiányában – a vizsgáztatásért átvett összeg értékéhez nem számítható hozzá, ellenben az ilyen használat a jármű önkényes elvétele büntetnének megállapítását alapozhatja meg	1431

POLGÁRI KOLLÉGIUM POLGÁRI SZAKÁG

171	I. Mivel az előreláthatóság tartalmában a felperes által állított jogi okozatosság negatív szabálya, azt határolja be, hogy a károkozó magatartás mely kárkövetkezményei térítendőek meg, azaz a keresettel érvényesített jog érvényesíthetőségét gátoló anyagi jogi rendelkezés, ezért erre – anyagi jogi kifogásként – az alperesnek kell hivatkoznia a perben.	
---------------------	---	--

- II. Amennyiben a szakértői vélemény által alátámasztottan a felperesek hozzátartozójának a halálához több olyan ok is hozzájárult, amely nem volt kapcsolatba hozható az érintett egészségügyi szolgáltató eljárásával, felróható magatartásával, a közrehatás arányát a bíróságnak mérlegeléssel kell eldöntenie..... [1436](#)
- [172](#) Az élettársi kapcsolat fogalmának részét képező gazdasági közösség megállapítható, ha az érintettek egymással a közös élet iránti elkötelezettségből fakadóan közös céljaik elérése érdekében gazdasági téren is együttműködnek..... [1442](#)

POLGÁRI KOLLÉGIUM GAZDASÁGI SZAKÁG

- [173](#) I. A szerződéskötési kötelezettség szűk körre korlátozódó, kivételes jogintézmény, annak érvényesülését a jogalkotó kifejezett törvényi rendelkezéssel írja elő. Ennek hiányában a fél szerződés kötésére a szerződési szabadság alapelvi szintű normájával szemben nem kötelezhető.
- II. Az irányító hatóság által kiadott közleményben megnevezett garanciaszervezetek kezességvállalásának biztosítékként való elfogadása a biztosíték megfelelőségétől, az azzal kapcsolatban támasztott követelmények teljesülésétől függetlenül sem kötelező.
- III. Nem tekinthető piaci magatartásnak az állami hivatalok törvény által előírt, illetve kifejezetten megengedett magatartása abban az esetben sem, ha annak piaci hatása van..... [1450](#)
- [174](#) I. A Ptk. 6:13. § (1) bekezdése nem a két képviselt fél közötti, hanem a képviselő és a képviselt fél között érdekellentétet kívánja meg a képviselő által tett jognyilatkozat eredményes megtámadásához.
- II. Amennyiben a fél igényérvényesítése során a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti vélelem fennállására hivatkozik, azt kell bizonyítania, hogy az adott jognyilatkozat kapcsán van ellenérdekű fél és a megtámadott jognyilatkozatot tevő képviselője maga az ellenérdekű fél, vagy az ellenérdekű fél képviselője. Mindezek bizonyítása esetén – ellenbizonyításig – fennállónak kell tekinteni a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti „érdekellentétet” mint tényállási elemet. Az érvénytelenséget ezen az alapon állító félnek tehát a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti tények bizonyítása esetén a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti érdekellentét vonatkozásában további tényállítást nem kell tennie, és így egyéb bizonyítási kötelezettsége sincs..... [1464](#)

POLGÁRI KOLLÉGIUM MUNKÁÜGYI SZAKÁG

- [175](#) A szabadság kiadására vonatkozó igény elévülése mindaddig nyugszik, amíg a munkavállaló azt menthető okból nem tudja érvényesíteni.
- Menthető oknak minősül az, hogy a munkáltató munkaszervezési okra hivatkozva nem adja ki a tárgyévi szabadságot teljes egészében..... [1470](#)

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

- [176](#) Amennyiben az Áhtv. szerinti átkísérés végrehajtása során nem azonosítható az Rtv. hatálya alá tartozó rendőri intézkedés vagy más törvény szerinti eljárásrendben vizsgálendő közigazgatási cselekmény, úgy az átkísérés végrehajtását szolgáló járulékos cselekmények tekintetében a jogorvoslati jog az átkísérés mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata iránti közigazgatási perben, megtámadási keresetként érvényesíthető..... [1475](#)
- [177](#) Az erdőfelújítási biztosíték fedezeti jellegű intézmény. Az erdőgazdálkodói státusz megszűnése nem szünteti meg a státusz fennállása alatt keletkezett és jogerőre emelkedett/véglegessé vált/ kötelezettséget; a biztosíték fenntartására vonatkozó kötelezettség a végleges és végrehajtható határozat alapján továbbra is fennáll, és annak végrehajtása a határozatban megjelölt kötelezett-tel szemben foganatosítható..... [1478](#)
- [178](#) Az a tény, hogy a felperes önellenőrzést nyújtott be, azaz gyakorolta a törvényben számára is biztosított adózói jogot, az önellenőrzési pótlék elengedése, mérséklése körében – jogalkotói szabályozás hiányában – nem a javára értékelendő különös méltánylást érdemlő körülmény, nem többletteljesítmény..... [1481](#)
- [179](#) I. Középvállalkozás esetében a Kr. 5. § (5) bekezdésében meghatározott 50 millió forint korlát a Kr. 3. § (1) bekezdésének főszabályában rögzített kivételszabályból következően csak a munkavédelmi bírság végső összegének meghatározása során alkalmazandó.
- II. A munkavédelmi bírságot kiszabó határozattal szemben indított elsőfokú közigazgatási peres eljárás illetéke az Itv. 45/A. § (1) bekezdése szerinti tételes összeg..... [1484](#)
- [180](#) Az idegenrendészeti eljárásban benyújtott kérelemnek nem az Enter Hungary elektronikus ügyindító felületen előterjesztett kérelem, hanem a hatóság által hitelesített kérelem minősül..... [1488](#)
- [181](#) I. A közigazgatási hatósági döntés végrehajtásához való jog elévülése – jogszabályi felhatalmazás hiányában – a Ptk. 6:22. §-a, a 6:24–25. §-ai alapján nem vizsgálható.
- II. Az Ákr. 138. § (3) bekezdése szerinti hatéves elévülési idő nem hosszabbodik

	meg a nyugvás és megszakadás miatt kieső időszakokkal. Ha a teljesítési határidő utolsó napjától számítottan hat év eltelt, a közigazgatási határozat nem hajtható végre és a végrehajtás sem rendelhető el	1494
182	I. Árcsökkentés esetén a korábbi ár feltüntetése az eladási ár és egységár együttes feltüntetését jelenti.	
	II. A termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet 2/A. § (1) bekezdésében szereplő „ár” kifejezés gyűjtőfogalom, amely – eltérő rendelkezés hiányában – magában foglalja az eladási ár és egységár fogalmát is.....	1500
183	Az önkormányzati jogalkotó a vállalkozó adóalanyt a tulajdonában lévő telek után fizetendő telekadó vonatkozásában a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 19. §-ában biztosított adómentességen kívül nem részesítheti további adókedvezményben.....	1503

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA HATÁROZATAI

I	C-376/24 - FSMA ügyben 2026. június 18-án hozott ítélet.....	1507
II	C-522/24 – Ministero della difesa (Obligation vaccinale des militaires) ügyben 2026. június 18-án hozott ítélet.....	1513
III	C-629/24 – Costa Crociere és társai ügyben 2026. június 4-én hozott ítélet.....	1517
IV	C-903/24 – Zmarka ügyben 2026. június 11-én hozott ítélet.....	1521
V	C-232/25 – Idziski ügyben 2026. június 18-án hozott ítélet.....	1525

FÓRUM

Varga Zs. András: Csemegi Károly, a modern magyar bírósági szervezet megálmodója.....	1533
---	----------------------

CONTENTS

UNIFORMITY PANEL

Decision Jpe.I.60.065/2025/10. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1387
Decision Jpe.II.60.002/2026/9. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1394
Order Jpe.I.60.025/2026/4. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1401
Order Jpe.I.60.029/2026/4. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1403
Order Jpe.II.60.032/2026/6. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1404

CRIMINAL CHAMBER

163	In the case of homicide by omission, the underlying intent behind the breach of obligation must be of the same magnitude, in terms of the result, as in the case of homicide committed by act. This means that the perpetrator fails to fulfill his or her specific duty - that is, neglects to perform it - because he or she foresees the course of events that would occur if left unimpeded, and either desires the outcome to occur or resigns oneself to it.....	1405
164	The condition for the offense of misuse of personal data under as described in Section 219(1)(a) of the Criminal Code is that the unauthorized processing of personal data or processing for a purpose other than that for which it was collected be carried out for the purpose of unlawful gain, or that it cause significant harm to the interests of the data subject in connection with the processing of data without a legal basis.....	1410
165	An electric scooter is a motorized vehicle; therefore, operating it while intoxicated by using its motor constitutes driving under the influence.....	1414
166	Commits passive economic bribery for participating in the performance of community service, or for compensation for the administrative tasks arising in connection therewith, who accepts an unlawful benefit from convicted persons in exchange for issuing a false certificate stating that the person in question has completed the community service.....	1417
167	The court's jurisdiction and statutory composition are determined by the correct and lawful classification of the act that is the subject of the indictment, regardless of whether that classification, which may be erroneous was made by the prosecution or the court. If the act committed by a repetition of acts is also classified as having been committed on a commercial scale, both the repetitive	1421

	nature and the commercial scale may be established	
168	The crime of money laundering is committed when the perpetrator, knowing that a partner has transferred money to him or her in an amount that is conspicuously large and significantly out of line with their income and living circumstances as well as the amounts of previous transfers has doubts regarding the legality of the funds, yet takes no action to clarify the origin of the money and instead spends the amount	1424
169	If the motion for retrial is filed by the defendant, the right to appeal the dismissal of the motion for retrial belongs exclusively to the defendant, regardless of whether the order must also be served on the defense counsel or whether the defense counsel's power of attorney extends to extraordinary appeal proceedings.....	1429
170	I. A review is also based on Section 649(1)(a)(aa) of the Criminal Procedure Code if the motion seeks complete exemption from criminal liability with respect to one or more - but not all - of the acts attributed to the defendant that constitute a material aggregate. If the motion is granted, the penalty imposed in the final judgment need not be examined for unlawfulness or for being disproportionately lenient or severe; rather, the narrowing of the scope of guilt may in and of itself give rise to a claim for mitigation of the penalty. II. It should be classified not as a criminal offense but as a misdemeanor against property if the defendant accepts the 50,000 forints fee provided by the victim for the vehicle inspection without any intention of actually having the inspection performed, solely for the purpose of obtaining the money. At the same time, the value of the fuel consumed while operating the vehicle, which was received pursuant to an agreement with the victim, for a purpose other than the original one, in the absence of the elements of fraud cannot be added to the value of the amount received for the test; however, such use may constitute grounds for a finding of the crime of larceny of vehicle.....	1431

CIVIL CHAMBER CIVIL DIVISION

171	I. Since, in terms of predictability, the negative rule of legal causation asserted by the plaintiff defines which consequences of the harmful conduct are compensable; that is, it is a substantive legal provision that precludes the enforcement of the right
-----	--

- asserted in the complaint, and therefore the defendant must invoke this, as a substantive objection, in the proceedings.
- II. If, as supported by the expert opinion, the death of the plaintiffs' relative was caused by multiple factors that were not attributable to the procedures or culpable conduct of the healthcare provider in question, the court must determine the extent of contributory causation in its discretionary assessment..... 1436
- 172 An economic community, which is an integral part of the concept of a domestic partnership, can be established if the parties involved cooperate with one another in economic matters to achieve their common goals, based on their commitment to a shared life..... 1442

CIVIL CHAMBER COMMERCIAL DIVISION

- 173 I. The obligation to enter into a contract is an exceptional legal institution limited to a narrow scope, and its application is prescribed by the legislature through an express statutory provision. In the absence of such a provision, a party cannot be compelled to enter into a contract in violation of the fundamental principle of freedom of contract.
- II. It is not mandatory to accept guarantees issued by the guarantee organizations named in the notice issued by the managing authority as collateral, regardless of the adequacy of the collateral or whether the requirements pertaining to it are met.
- III. Conduct by government agencies that is required or expressly permitted by law shall not be considered market conduct, even if it has an impact on the market..... 1450
- 174 I. Section 6:13(1) of the Civil Code requires a conflict of interest not between the two represented parties, but between the representative and the represented party, in order for a legal declaration made by the representative to be successfully challenged.
- II. If, in asserting a claim, a party invokes the presumption set forth in Section 6:13(2) of the Civil Code, it must prove that there is an opposing party with respect to the statement in question and that the representative who made the contested statement is either the opposing party itself or the representative of the opposing party. If all of this is proven - until the contrary is proven - the "conflict of interest" under Section 6:13(1) of the Civil Code must be deemed to exist as an element of the case. Therefore, a party asserting invalidity on this basis need not make any further factual allegations regarding the conflict of interest under Section 6:13(1) of the Civil Code if it proves the facts set forth in Section 6:13(2) of the Civil Code, and thus has no further burden of proof 1464

CIVIL CHAMBER LABOUR DIVISION

- 175 The statute of limitations on a claim for vacation time is suspended as long as the employee is unable to assert the claim for a valid reason.
- A valid reason is when the employer, citing work organization considerations, does not grant the full amount of vacation time for the current year..... 1470

ADMINISTRATIVE DIVISION

- 176 If, during the execution of an escort pursuant to the Public Finances Act, a police action falling under the scope of the Police Act cannot be identified, or an administrative act to be reviewed under the procedural rules of another law, then with respect to ancillary acts serving the execution of the escort, the right to a legal remedy may be exercised as an action to challenge the legality of the escort in an administrative lawsuit 1475
- 177 The forest restoration guarantee is a contingency type mechanism. The termination of forest management status does not extinguish any obligations that arose during the term of that status and have become final and enforceable; the obligation to maintain the guarantee remains in effect based on the final and enforceable decision, and enforcement may be sought against the party designated as liable in the decision 1478
- 178 The fact that the plaintiff submitted a self-audit, that is, exercised the taxpayer's right guaranteed to him by law, does not, in the absence of specific legislative provisions regarding the waiver or reduction of the self-audit surcharge, constitute a circumstance warranting special consideration in his favor, nor does it constitute an additional effort on his part 1481
- 179 I. In the case of medium-sized enterprises, the 50 million forints threshold specified in Section 5(5) of the Act applies only when determining the final amount of the occupational safety fine, pursuant to the exception set forth in the general rule of Section 3(1) of the Act.
- II. The filing fee for first-instance administrative litigation brought against a decision imposing an occupational safety fine is the fixed amount specified in Section 45/A(1) of the Act on Duties 1484
- 180 In immigration proceedings, an application is considered valid not if it is submitted via the Enter Hungary electronic application portal, but only if it is certified by the authorities 1488
- 181 I. The statute of limitations on the right to enforce an administrative decision - in the absence of statutory authorization - cannot be examined under Sections 6:22, 6:24-25 of the Civil Code.
- II. The six-year statute of limitations under Section 138(3) of the Act on General Public

	Administration Procedures is not extended by periods of suspension or interruption. If six years have elapsed from the last day of the performance deadline, the administrative decision cannot be enforced, nor can enforcement be ordered	1494
182	I. In the case of a price reduction, indicating the previous price means displaying both the selling price and the unit price. II. The term “price” as used in Section 2/A(1) of Joint Decree No. 4/2009. (I. 30.), which sets forth the detailed rules for displaying the selling price and unit price of products, as well as the fees for services, is a collective term that, unless otherwise provided, includes both the selling price and the unit price	1500
183	The local legislative body may not grant business taxpayers any tax relief beyond the exemption provided for in Section 19 of Act C of 1990 on Local Taxes with respect to the property tax payable on land they own	1503

JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE THE EUROPEAN UNION

I	Judgment of 18 June 2026 in delivered case C-376/24 - FSMA	1507
II	Judgment of 18 June 2026 in delivered case C-522/24 - Ministero della difesa (Obliigation vaccinale des militaires)	1513
III	Judgment of 4 June 2026 in delivered case C-629/24 - Costa Crociere.....	1517
IV	Judgment of 11 June 2026 in delivered case C-903/24 - Zmarka	1521
V	Judgment of 18 June 2026 in delivered case C-232/25 - Idziski	1525

FORUM

András Varga Zs.: Károly Csemegi, the visionary behind the modern Hungarian court system	1533
--	------

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.I.60.065/2025/10. számú
határozata Rendelkező rész

Rendelkező rész

A Kúria az alperesek jogegységi panaszát elutasítja. Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 224 000 (kétszázhuszonnégyezer) forint jogegységi panasz eljárásban felmerült költséget.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2023. november 8-án közérdekű adat megismerése iránt igényt terjesztett elő a II–IV. rendű és a VI–IX. rendű alpereseknél, továbbá a IV. rendű alperes jogelődeinél (a továbbiakban: alperesek), amelyet – az alperesek felhívására – 2023. november 28-án pontosított. A felperes az adatigénylésben azon személyek adatainak – a tisztviselő neve, szervezeti egységének neve, a szolgálati jogviszony kezdete (betöltés időtartama), a tisztviselő illetménye – kiadását kérte, akik politikai tanácsadói, politikai főtanácsadói tisztséget töltenek be az alperesek személyi állományában (beleértve a miniszteri kabinetet, államtitkári kabinetet és a politikai igazgatói kabinetet).
- [2] Az alperesek a válaszukban közölték az egyes alpereseknél tisztséget betöltő tanácsadók összlétszámát és a bruttó havi illetményük együttes összegét. A felperes ezt meghaladó adatigényét arra hivatkozással nem teljesítették, hogy a politikai tanácsadók megismerni kívánt adatai nem minősülnek közérdekből nyilvános adatnak.
- [3] Ezt követően a felperes a kért adatok kiadásának megtagadása miatt a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: NAIH) fordult. A NAIH a NAIH-687-24/2024. számon lefolytatott vizsgálat során 2024. február 26-án arról tájékoztatta a felperest, hogy jogértelmezése szerint a politikai tanácsadók az alperesek feladat- és hatáskörében járnak el, ezért a megismerni kívánt adataik az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 26. § (2) bekezdése alapján közérdekből nyilvános adatnak minősülnek. A NAIH felszólította az alpereseket a közérdekű adatigénylés teljesítésére, amelynek az alperesek nem tettek eleget.
- [4] A felperes keresetében Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) VI. cikk (3) bekezdése és 39. cikk (2) bekezdése, valamint az Infotv. 26. § (1)–(2) bekezdései és a 28. § (1) bekezdése alapján a pert megelőző kérelmével azonos adatok kiadására kérte kötelezni az alpereseket azzal, hogy az adatokat az alperesek elektronikus úton, a felperes által megjelölt e-mail címre küldjék meg.
- [5] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Előadták, hogy a politikai tanácsadó olyan tanácsadói feladatokat lát el, amellyel a politikai felsővezető egyedi elvárásaihoz igazodik, kinevezése a politikai felsővezető megbízatásának idejére szól, nincs döntési kompetenciája, és erre tekintettel nem minősül az alperesek feladat- és hatáskörében eljáró személynek. Amennyiben pedig a politikai tanácsadó az alperes feladat- és hatáskörében járna el, ez esetben az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján az illetménye közérdekből nyilvános adatként továbbra sem lenne megismerhető, mert a személyi jellegű kifizetések esetében a közérdekű adatok megismerésének természetes korlátja az érintett magánszférája.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 nap alatt adják ki a felperes részére – az általa meghatározott e-mail címre történő megküldéssel – azon személyek adatait, akik az alpereseknél politikai tanácsadói, politikai főtanácsadó tisztséget töltenek be a minisztérium személyi állományában (beleértve a miniszteri kabinetet, az államtitkári kabinetet és a politikai igazgatói kabinetet), feltüntetve a tisztviselő nevét, a szervezeti egységének nevét, a szolgálati jogviszony kezdetét (betöltés időtartamát), valamint a tisztviselői illetményét.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította: az alperesekkel politikai szolgálati jogviszonyban álló tanácsadók, főtanácsadók önálló döntési jogkör hiányában is a közfeladatot ellátó alperesek feladat- és hatáskörében járnak el, mert az alperesek vezetői számára (illetmény ellenében) tanácsokat adnak, a döntésekben ezért maguk is közreműködnek. A kiadni kért adatok tehát az alperes közfeladatot ellátó szervek kezelésében levő és a közfeladatuk ellátásával összefüggésben keletkezett közérdekű adatok, amelyek a közpénz felhasználását érintik, az alperesekkel jogviszonyban álló politikai tanácsadók az államtól részesülnek illetményben, amely közpénz jellegű, ezért ennek megismerése az átlátható állami gazdálkodás követelményének érvényesülése, a nyilvánosság által történő ellenőrzés szempontjából az alapjog érvényesülésének biztosítása érdekében indokolt.
- [8] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltak alapján a szükségesség-arányosság tesztjét elvégezve az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli esetben a személyes adatok védelméhez fűződő jog az adatkiadás megtagadásának alapjaként nem szolgálhat, nem lehet gátja a közsféra átláthatóságának és ellenőrzésének alapjogként érvényesülő adatkiadás iránti kérelemnek, mert az érdekmérlegelés eredményeként nagyobb közérdek fűződik az adatkiadás teljesítéséhez.
- [9] Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy az alperesek tévesen hivatkoztak a Kúria Pfv.20.543/2016/4. számú határozatára, mert az alperesekkel jogviszonyban álló politikai tanácsadók nem egy

- adott speciális szakértelmet igénylő kérdésben adott esetben igénybe vett szakértők, hanem tanácsadóként állami, közszolgálati jogviszonyban állnak.
- [10] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [11] A másodfokú bíróság elsőként abban a kérdésben foglalt állást, hogy a politikai tanácsadó az alperesek feladat- és hatáskörében eljáró személynek minősül-e. Kifejtette: a politikai tanácsadó, a politikai főtanácsadó és a kabinetfőnök a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján a kormányzati igazgatás tisztségviselői, akik az alperesekkel politikai szolgálati jogviszonyban állnak, feladatuk a Kit. 214. § (1) bekezdés a)–f) pontjai értelmében döntéselőkészítő jellegű, szorosan kapcsolódik a Kit. 214. § (1) bekezdés a)–f) pontjaiban megjelölt személyek és a Kormány döntéseinek előkészítéséhez. Ezáltal a politikai tanácsadók – a döntések előkészítésében történő jelentős szerepvállalására tekintettel – az alperesek feladat- és hatáskörében eljáró személyeknek minősülnek annak ellenére, hogy nincs tényleges döntési kompetenciájuk.
- [12] Megjegyezte továbbá, hogy ezzel az állásponttal nem ellentétes a Kúria Pfv.20.543/2016/4. számú határozata, amely szerint az országgyűlési képviselők, európai parlamenti képviselők, az Országgyűlés bizottságai, a képviselőcsoportok, illetve az Országgyűlés alelnökei mint közfeladatot ellátó szervek, illetve személyek részéről a közfeladatuk ellátásához valamely speciális szakértelmet igénylő kérdésben igénybe vett szakértői tevékenység önmagában nem minősül közfeladatnak. Ezzel szemben a Kúria már állást foglalt arról, hogy a kormánytisztviselők neve, bruttó illetménye, kormánytisztviselői jogviszonyok kezdetének időpontja, a betöltés időtartama, álláshely-besorolása, illetve az arra vonatkozó adat, hogy pályázat útján kerültek-e felvételre közérdekből nyilvános adatnak minősül, ezért ezeket az adatokat erre irányuló kérelem esetén személyenkénti bontásban is ki kell adni (Pfv.21.169/2020/5., Pfv.21.278/2020/5.).
- [13] A másodfokú bíróság jogértelmezése szerint a politikai tanácsadók neve, a szervezeti egységük neve, a szolgálati jogviszonyuk kezdete, a jogviszony betöltésének időtartama az Infotv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott törvényi felhatalmazás alapján megismerhető, ezért ezeket az adatokat az alperesek a Kit. 173. § (1) bekezdése szerint harmadik személlyel közölhetik.
- [14] Az ítélet tábla álláspontja szerint a politikai tanácsadók illetményével összefüggésben a mérlegelés során értékelni kellett egyfelől azt, hogy az adat jelentősebb összegű közpénz kifizetésére irányult, ezért az átláthatóság kiemelt fontosságú. Másfelől a politikai tanácsadók az általuk betöltött munkakörhöz kapcsolódóan fokozott felelősséggel járó közfeladatot végeznek, ezért a munkájukért kapott illetmény e feladatok ellátásával összefüggő olyan személyes adat, amely védelméhez fűződő jogukat háttérbe szorítja az információszabadsághoz való alapjog. További szempont, hogy az adatkiadás nem teszi lehetővé a személyes adatok korlátlan megismerhetőségét, nem idéz elő megalázó helyzetet az alperesekkel szolgálati jogviszonyban álló politikai tanácsadók számára, nem jelenti a személyes adatok védelméhez való jog indokolatlan korlátozását sem.
- [15] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérték az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával és a kereset elutasításával.
- [16] Megsértett jogszabályhelyként az Infotv. 26. § (1)–(2) bekezdéseit, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését és a Pp. 346. § (5) bekezdését jelölték meg.
- [17] Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet azért sérti az Infotv. 26. § (1) és (2) bekezdéseit, mert a politikai tanácsadó nem minősül az alperesek feladat- és hatáskörében eljáró személynek. Ezt a jogértelmezést támasztja alá a Kúria Pfv.20.543/2016/4. számú határozata, amely szerint a közfeladatot ellátó személy részéről a közfeladatának ellátásához valamely speciális szakértelmet igénylő kérdésben igénybe vett szakértői tevékenység önmagában nem minősül közfeladatnak.
- [18] Kifejtették: a Kúria Pfv.21.169/2020/5. és Pfv.21.278/2020/5. számú határozataiban foglalt jogértelmezés ebben az ügyben azért nem alkalmazható, mert ezekben az ügyekben a Kúria a minisztériumban vezető munkakört betöltő személyek személyes adatairól foglalt állást úgy, hogy azok az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján közérdekből nyilvános adatként minősíthetők. Ezzel szemben a politikai tanácsadó nem „vezető munkakört betöltő személy”, ezért a felperes által megismerni kívánt adatok nem az alperesek közfeladatának ellátásával összefüggő adatok. Mivel a politikai tanácsadók önálló döntési joguk nincs, csupán a politikai felsővezető munkáját segítik, döntési jogosultság hiányában nem rendelkeznek olyan jogkörrel, amely alapján az illetményüket közérdekből nyilvános adatként a felperes megismerhetné. Ezért a politikai tanácsadók illetménye abban az esetben sem minősíthető az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján közérdekből nyilvános adatként, ha e személyek az alperesek feladat- és hatáskörében járnának el.
- [19] Eljárásjogi jogszabálysértésként a Pp. 279. § (1) bekezdését jelölték meg, figyelemmel a jogerős ítélet indokolásának [37] bekezdésében kifejtett megállapításra, amely szerint a politikai tanácsadók a „közpénzek felhasználásában jelentős a szerepvállalásuk”. Azzal érveltek, hogy a másodfokú bíróságnak ezt a megállapítást a rendelkezésre álló tények nem alapozzák meg, ezért a másodfokú bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége kirívóan okszerűtlen. A jogerős ítélet szerintük sérti továbbá a Pp. 346. § (5) bekezdését, mert a másodfokú bíróság nem adta indokát, hogy ezt a következtetést a perben rendelkezésre álló milyen tényre alapozza.
- [20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

- [21] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [22] A Kúria ítélete indokolásában kifejtette, hogy azt kellett eldöntenie: az alpereseknél az adatigénylés

- időpontjában a Kit. 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján politikai szolgálati jogviszonyban álló politikai tanácsadók az alperesek feladat- és hatáskörében eljáró személyeknek minősülnek-e, amennyiben igen, abban az esetben az alperesek kötelesek-e a felperes által megjelölt valamennyi személyes adat kiadásának teljesítésére.
- [23] A Kúria érvelése szerint annak megítélésénél, hogy a politikai tanácsadók az alperesek feladat- és hatáskörében járnak-e el, az alperesek jogállását szabályozó Kit. III. Fejezetének rendelkezéseiből kell kiindulni.
- [24] A Kit. 19. § (1) és (2) bekezdése értelmében a minisztérium a miniszter munkaszerveként működő, a Kormány irányítása alatt álló különös hatáskörű központi kormányzati igazgatási szerv, amelyet a miniszter vezet. Az egyes miniszterek részletes feladat- és hatáskörét a Kit. 20. § (1) bekezdésének felhatalmazó rendelkezése alapján a Kormány rendeletben állapítja meg. A politikai tanácsadók a Kit. 214. § (1) bekezdés c) pontja alapján a miniszteri kabinetben a miniszter tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó feladatok ellátására teljesítenek szolgálatot az alperesekkel fennálló politikai jogviszony alapján. A Kit. 214. § (4) bekezdése értelmében a politikai tanácsadó politikai szolgálati jogviszonyára a Kit. XXX. Fejezetében foglalt eltérésekkel a kormányzati szolgálati jogviszonyra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni, amely e tekintetben nem tartalmaz eltérő rendelkezést, a Kit. 214. § (5) bekezdés a)–i) pontja sem érinti a Kit. 67. §-ában foglalt szabályokat.
- [25] A Kúria a Kit. 214. § (5) bekezdésének utaló rendelkezése alapján a politikai tanácsadók tekintetében is fenntartotta a Pfv.21.169/2020/5. és a Pfv.20.278/2020/5. számú határozatában kifejtett jogértelmezését: a kinevezésük alapján ellátott feladatok teljesítése során a köz szolgálatát látják el és e tevékenységükkel járulnak hozzá az alperesek közfeladatainak ellátásához. Ezért a másodfokú bíróság helytállóan alkalmazta az Infotv. 26. § (2) bekezdését és ítélte meg azt, hogy az alperesekkel politikai szolgálati jogviszonyban álló politikai tanácsadók – a jogszabályban meghatározott tevékenységük ellátása során – az alperesek feladat- és hatáskörében járnak el, a politikai tanácsadók neve, szervezeti egységük neve, szolgálati jogviszonyuk kezdete, a jogviszony betöltésének időtartama közérdekű adatként megismerhető.
- [26] Az alperesek hivatkozására tekintettel a Kúria megállapította azt is, hogy a másodfokú bíróság nem tért el az Infotv. 26. § (2) bekezdésének alkalmazása során a Kúria Pfv.20.543/2016/4. számú határozatában foglalt jogértelmezéstől. E határozatban ugyanis a Kúria az Infotv. 26. § (2) bekezdésének értelmezése során nem a politikai tanácsadók, hanem az országgyűlési képviselők, európai parlamenti képviselők, az országgyűlés bizottságai, a képviselőcsoportok és az Országgyűlés alelnökei részéről bizonyos speciális szakértelmet igénylő kérdésben igénybe vett – nem kinevezéssel létrejött politikai szolgálati jogviszonyban álló – szakértők tevékenységét vizsgálta és ítélte meg akként, hogy az nem minősül közfeladat ellátásának. Egyfelől tehát a hivatkozott határozat tényállása a jelen ügyben jelentőséggel bíró tények körétől eltér, másfelől az ügy megítélése szempontjából alkalmazandó jogszabályok sem azonosak: a kormányzati igazgatást, ezen belül a politikai tanácsadók szolgálati jogviszonyát szabályozó jogszabály (Kit. 214. §) az említett határozat meghozatala során még nem volt alkalmazható.
- [27] A Kúria hangsúlyozta: az alperesek felülvizsgálati érvelésével szemben az eljáró bíróságok az ügy alapjogi érintettségét felismerve, az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatának eleget téve az úgynevezett „kétfázisú” mérlegelést elvégezték a politikai tanácsadók illetménye megismerhetősége tárgyában: azonosították az ügyben alkalmazandó, a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot korlátozó szabályt, amely lehetővé teszi az adat elzárását a nyilvánosság elől; majd az abban foglalt adatok alapján mérlegelték az adatkezelő döntésének jogszerűségét, a korlátozás indokoltságát.
- [28] A másodfokú bíróság – a politikai tanácsadók kinevezési okiratának csatolása hiányában – a jogszabály által meghatározott tevékenységi kör alapján értékelhette az érintett szolgálati viszonyban álló politikai tanácsadók szerepét az alperesek működésében. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy önmagában a Kit. vizsgált rendelkezései alapján a legfelső szintű politikai vezetők számára tanácsot adó személyek a közfeladatot ellátó szerv működésében, ezáltal – közvetve – a közpénzek felhasználásában is jelentős szerepet tölthetnek be. Ezen érvekkel szemben kevésbé indokolható a magánszféra védelme érdekében történő fellépés, mivel – a másodfokú bíróság helytálló érvelése szerint – nem jelent az érintettek magánszférájába történő indokolatlan, megalázó helyzetet eredményező beavatkozást és nem jár az érintettek személyes adatainak korlátlan megismerhetőségével sem.
- [29] A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet nem sértette a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárásjogi szabályokat [Pp. 279. § (1) bekezdés, 346. § (5) bekezdés] sem.
- A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata**
- [30] A Kúria Pfv.20.796/2025/6. számú ítélete (a továbbiakban: támadott határozat) ellen az alperesek (a továbbiakban: panaszosok) nyújtottak be jogegységi panaszt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdésére alapítottan. A panaszosok kérték a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a Kúria felülvizsgálati tanácsának új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [31] A panaszosok álláspontja szerint a Kúria a támadott határozatában két jogkérdésben tért el a Kúria közzétett határozataitól. Elsőként arra hivatkoztak, hogy a Kúria a támadott határozatban a meg nem engedett keresethalmazat kérdését eltérően ítélte meg, mint korábban a Pfv.20.614/2025/8. számú határozatban. Másodsorban azt állították, hogy a támadott határozat abban tér el a Pfv.20.543/2016/4. számú határozattól, hogy a támadott határozat alapján a tanácsadói tevékenység közfeladatnak minősül az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján, a referenciahatározatban viszont a szakértők nem minősültek közfeladatot ellátó személynek.

- [32] A panaszosok tehát elsőként a Kúria Pfv.20.614/2025/8. számú határozatát jelölték meg, amelyben értelmezésük szerint a vizsgálendő kérdés az volt, hogy „a közérdekű adat kiadása iránt előterjesztett kereset mikor felel meg teljeskörűen a Pp. 173. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek, és ha a válasz nemleges, akkor a felülvizsgálati eljárás során érdemben felülbíráható-e a jogerős ítélet”. Álláspontjuk szerint ebből az következik, hogy kisebb jelentősége van az eltérőként megjelölt határozat tényállásának. Az alkalmazandó jogszabályok között az azonosság viszont az, hogy a Kúriának mind a két ügyben szükségképpen (hivatalból) állást kellett arról foglalnia, hogy az Infotv. 31. § (1) bekezdésére alapított perben a Pp. 173. § (1) bekezdésének megfelel-e a felperes által előterjesztett kereset, és ennek eredményeképpen döntenie kellett arról is, hogy érdemben felülbíráható-e a jogerős ítélet.
- [33] A jogegységi panaszban a panaszosok arra a következtetésre jutottak, hogy a támadott határozatban a felperes közérdekű adatok kiadása iránt előterjesztett keresetében ténylegesen kilenc, egyenként eltérő érintettre (alperesre) vonatkozó, alperesenként eltérő tartalmú, alperesenként egymással össze nem függő jogviszonyokra vonatkozó adatok kiadását kérte. Ugyanakkor a referenciaként megjelölt határozatban elfoglalt jogértelmezéssel szöges ellentétben a Kúria ez utóbbi esetben a felperes által megjelölt több önálló, eltérő megítélés alá eső, egymástól független, eltérő időpontban létrejött jogviszonyt keletkeztető adatok kiadására irányuló igényt, önmagában a jogalpok hasonlóságára figyelemmel a valódi tárgyi keresethalmazat feltételeinek megfelelő keresetnek minősített.
- [34] Mindezekre tekintettel a panaszosok álláspontja szerint a támadott határozat eltérése a Kúria korábbi határozatától azért volt indokolatlan, mert lerontotta a Pp. 173. § (1) bekezdésében szabályozott rendelkezések azon célját, amely szerint az elbírálandó jogviszony szempontjából csak a peres felek között fennálló ugyanazon, vagy ténybelileg és jogilag összefüggő jogviszonyból eredő több igény terjeszthető elő együtt.
- [35] A panaszosok hivatkoztak a Kúria Pfv.20.543/2016/4. számú határozatára is. Érvelésük szerint a releváns tények és alkalmazandó jogszabályok közötti párhuzam abban ragadható meg a két határozat között, hogy mind a két ügyben arról kellett döntenie a bíróságnak, hogy a közfeladatot ellátó személy részéről a közfeladatának ellátásához valamely tanácsot igénylő kérdésben igénybe vett tanácsadói tevékenység az Infotv. 26. § (2) bekezdésében foglaltak alapján önmagában közfeladatnak minősül-e.
- [36] Nézőpontjuk szerint a támadott határozat abban tér el a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) korábban közzétett határozatától, hogy az előbbiben a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy a közfeladatot ellátó személy részéről a közfeladatának ellátásához politikai tanácsot igénylő kérdésben igénybe vett tanácsadói tevékenység az Infotv. 26. § (2) bekezdésében foglaltak alapján közfeladatnak minősül, a politikai tanácsadók a panaszosok feladat- és hatáskörében járnak el; míg utóbbi esetben a Kúria a perbeli adatigénnyel érintett szakértőket nem minősítette közfeladatot ellátó személynek, ezért személyes adataik megismerését az Infotv. 26. § (2) bekezdésére hivatkozással nem tette lehetővé.
- [37] Hivatkoztak továbbá arra is, hogy ugyan a Kit. nem zárja ki, hogy a minisztériumban vezető munkakört betöltő személy szolgálati jogviszonya kezdetének időpontja, munkaköre betöltésének időtartama, kinevezésének időpontja és illetményének összege az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján közérdekből nyilvános adatnak minősüljön, a jelen esetben azonban az az előfeltétel hiányzik, hogy a politikai tanácsadót a panaszosoknál „vezető munkakört betöltő személy”-nek lehessen tekinteni. Erre figyelemmel alaptalannak tartották, hogy a kiadni kért adatok pusztán abból az okból kifolyólag nyilvánosak, mert a panaszosok közfeladat-ellátásával összefüggésben állnak, a köz szolgálatát látják el és e tevékenységükkel járulnak hozzá a panaszosok közfeladatainak ellátásához.
- [38] Az ellenérdekű fél nyilatkozatában a jogegységi panasz elutasítását kérte.

A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai

- [39] A jogegységi panasz nem alapos.
- [40] A Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján jogegységi panasznak van helye a Kúriának az eljárási törvény alapján további felülvizsgálati kérelemmel nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a BHGY-ban közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést határozatában nem orvosolta. E § (2) bekezdése alapján jogegységi panasznak van helye akkor is, ha a Kúria ítélező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor.
- [41] A Kúria előjáróban utal arra, hogy a jogegység követelményét az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése határozza meg, kimondva hogy „[a] Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét”. A Kúria e feladatát az ítélezése során akkor teljesíti, ha a közzétett kúriai döntéseiben elfogadott jogértelmezés elvi tartalmát (ún. *ratio decidendi*) az azonos ügyekben követi (Jpe.II.60.038/2025/6.).
- [42] A jogegységi panasz eljárás egy rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó, a Bszi. külön szabályozásán alapuló *sui generis* eljárás, amely nem a per folytatása, hanem a jogrendszer belső koherenciájának a megteremtését szolgálja (Jpe.I.60.005/2021/5.). A jogegységi panasz eljárásban ezért a Kúria nem bírálja felül a jogerős határozatot, hanem kizárólag azt vizsgálja, hogy a jogegységi panasz beadványban kifejezetten megjelölt, közzétett kúriai határozatoktól való eltérés bekövetkezett-e, és ha igen, akkor az eltérés indokolt volt-e vagy sem. A jogegységi panasz eljárás során a Kúria tehát a fél által megjelölt keretben, az általa hivatkozott eltérések tekintetében vizsgálja a panasz megalapozottságát (Jpe.II.60.038/2025/6.). A jogegységi panasz eljárás előzőekben említett kereteit kijelölik egyfelől azok a közzétett kúriai határozatok, amelyekről való eltérésre a panasz előterjesztője a jogegységi panaszában hivatkozott,

- másrészről az a jogkérdés, amelyben a panaszos eltérést állít (Jpe.II.60.060/2023/7.).
- [43] A jogegységi panasz eljárásban eljárási kérdésekben is lehet jogegységi panasszal élni (Jpe.I.60.011/2021/3.). Nyilvánvalóan eltérően kell vizsgálni az ügyazonosság fennállásának feltételeit eljárásjogi kérdések esetén, figyelemmel arra, hogy előfordulhat, hogy ugyanazon eljárásjogi rendelkezéseket eltérő ténybeli és anyagi jogi alapon elbírálandó ügyekben kell azonosan alkalmazni. E körben tehát annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy az alkalmazott eljárási rendelkezés azonos-e, és az összehasonlítható ügyekben az alkalmazott normával összefüggésben felvetett absztrakt jogkérdés azonos vagy eltérő módon került megválaszolásra (Jpe.II.60.044/2025/14.).
- [44] A Kúria Jogegységi Tanácsa már több döntésében (pl. Jpe.I.60.019/2025/11., Indokolás [46]) elvi élel fejtette ki, hogy a jogegységi panasz jogintézménye nem a panaszosnak a per tárgyává tett jog- és érdeksérelmének kiküszöbölésére szolgál. Erre az eljárási törvények által szabályozott rendes és rendkívüli jogorvoslatok többirányú lehetőséget biztosítanak. A jogegységi panasz eljárás, mint ahogy a nevéből is tükröződik, a közzétett határozattól eltérés feloldását, a jogegység biztosítását célozza, nem pedig újabb jogorvoslati fórumot nyit a panaszosnak, a megelőző eljárások során szükségszerűen már érvényesített jog- és érdeksérelme orvoslására (Jpe.I.60.001/2021/2., Indokolás [13]). Ugyancsak e körben mutatott rá a Kúria Jogegységi Tanácsa arra is, hogy a jogegységi panasz eljárás a Bszi.-n alapuló, rendkívüli, jogerő utáni, jogegységet célzó *sui generis* eljárás. Más megfogalmazásban: a jogrendszer belső koherenciájának megermentését szolgáló önálló eszköz. Jogorvoslati eljárás ugyan, de nem a per folytatása. Nem jelentheti a felülvizsgálati eljárás megismétlését, továbbá az abban szereplő indokolás felülmérlegelését. Nem működhet továbbá kvázi „szuper-felülvizsgálatként” sem (Jpe.I.60.011/2021/3., Indokolás [20]).
- [45] A panaszosok a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére alapítva kérték a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a felülvizsgálati tanács új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A jogegységi panaszban a Kúria két olyan közzétett határozatát jelölték meg, amelytől álláspontjuk szerint a támadott határozat jogkérdésben indokolatlanul eltért: a Pfv.20.614/2025/8. és a Pfv.20.543/2016/4. számú határozatot.
- [46] Elsőként arra hivatkoztak a panaszosok, hogy a Kúria a támadott határozatban eltért a Pfv.20.614/2025/8. számú ítélettől. A panaszosok szerint a jogegységi panasz eljárásban vizsgálandó egyik jogkérdés az, hogy a közérdekű adat kiadása iránt előterjesztett kereset mikor felel meg teljeskörűen a Pp. 173. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek. A panaszosok álláspontja szerint a vizsgálandó kérdés alapvetően eljárási és nem anyagi jogi, erre tekintettel kisebb jelentőséget tulajdonítottak a hivatkozott referenciahatározat tényállásának.
- [47] A jogegységi panaszban kifejtették, hogy a Pfv.20.614/2025/8. számú határozatban a Kúria hivatalból állapította meg, hogy a felperes keresetében több, eltérő tartalmú, egymással nem összefüggő, más szervek (érintettek) részére más-más feladatot kijelölő adat kiadásának a teljesítését kérte. Az ekként minősített kereset a Kúria szerint nem felel meg a Pp. 170. § (2) bekezdésében írt rendelkezéseknek, mert – a panaszosok értelmezése szerint – az tartalma szerint nem egy keresetet tartalmaz, és a Kúria kimondta, hogy a kereset a Pp. 173. § (1) bekezdésének a valódi tárgyi keresethalmazat előterjesztéséről szóló rendelkezésébe ütközik, mert a felperes által megjelölt adatok több önálló, eltérő megítélés alá eső, egymástól független jogviszonyt keletkeztettek. Az adatok tartalma (ténybeli alapjuk), a meghozataluk időpontja eltérő, önmagában a jogalapok hasonlósága a valódi tárgyi keresethalmazat megengedhetőségét nem indokolja.
- [48] A panaszosok azzal érveltek, hogy a felperes keresete ténylegesen kilenc, eltérő adatkezelő kezelésében álló, különböző közérdekű adatok kiadása iránti keresetet foglalt magába, vagyis tartalma szerint szintén nem egy keresetet tartalmazott. Az egyes kereseti kérelmek mögött ugyanis kilenc egyedileg megítélendő adatmegismerés iránti igény állt.
- [49] A panaszosok a két ügy közötti azonosságot abban látták, hogy a Kúriának mind a két ügyben szükségképpen (hivatalból) állást kellett arról foglaltatnia, hogy az Infotv. 31. § (1) bekezdésére alapított perben a Pp. 173. § (1) bekezdésének megfelel-e a felperes által előterjesztett kereset, és ennek eredményeképpen döntenie kellett arról is, hogy érdemben felülbírálható-e a jogerős ítélet.
- [50] A panaszosok érvelésével szemben a Kúria Jogegységi Tanácsa a támadott határozat és a Pfv.20.614/2025/8. számú határozat közötti ügyazonosságot nem találta megállapíthatónak. Mindenekelőtt kiemelendő, hogy a Kúria Jogegységi Tanácsának gyakorlata alapján a közérdekű adat kiadása iránti perekben hozott határozatok esetén az ügyek összevethetőségének vizsgálata során kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani az adatigénylés tárgykörének (Jpe.II.60.038/2025/6., Indokolás [59], [63]).
- [51] Erre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa nem értett egyet a panaszosoknak azzal a kijelentésével, hogy ebben az eljárásban az ügyazonosság szempontjából kisebb jelentősége lenne a tényállás vizsgálatának. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanis az, hogy a Pfv.20.614/2025. számú ügy tényállása szerint a felperes egy alperessel szemben nyújtott be keresetet, tekintettel arra, hogy közérdekű adatigénylését is ehhez az egy szervhez címezte. Ebben gyakorlatilag 13 év alatt meghozott, több ezres nagyságrendű (valamennyi 2000-es és 4000-es kormányhatározat, továbbá az említett kormányhatározatok részét képező vagy azokhoz kapcsolódó mellékletek, függelékek, valamint az elnevezéstől függetlenül a kormányhatározatokhoz tartozó valamennyi egyéb irat) dokumentum elektronikus, kereshető formában történő kiadását kérte. Kiemelést érdemel az is, hogy az alperes védekezésében a kereset tartalmi hiányosságait állította és a felperes adatigénylésének egy perben való érvényesítését sérelmezte (Pfv.20.614/2025/8., Indokolás [54]). A kereset tartalmi hiányosságait az elsőfokú és a másodfokú bíróság is észlelte (Pfv.20.614/2025/8., Indokolás [55]), majd a Kúria jutott arra a következtetésre, hogy a valódi tárgyi

- keresethalmazatnak nem feleltethető meg az az eset, ha a felperes keresetében több ezer, eltérő tartalmú, egymással nem összefüggő, más szervek (érintettek) részére más-más feladatot kijelölő határozat kiadásának a teljesítését kéri. A Kúria tehát megállapította, hogy a felperes által egységesen, kizárólag az előzetes adatigénylésre alapított közérdekű adat megismerése iránti keresetek mögött különböző érintettek közvetlenül megküldött, eltérő feladatot kijelölő, elvileg pénzügyi kötelezettségvállalással nem járó egyedi, eltérő szabályok szerint minősülő, ennek megfelelően eltérő bizonyítást és jogi megítélést (megtagadási ok/okok vizsgálatát) igénylő adat megismerése iránti igény áll, ezért az egy perben való érvényesítésük nem felel meg a Pp. 173. §-a alapján a valódi tárgyi keresethalmazattal szemben támasztott követelményeknek (Pfv.20.614/2025/8., Indokolás [61]–[62]).
- [52] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat: a panaszosok tévesen értelmezik a Kúria referenciaként megjelölt határozatában kifejtett megállapításokat. A panaszosok állítása szerint ugyanis „a Kúria szerint nem felel meg a Pp. 170. § (2) bekezdésében írt rendelkezéseknek, mert az tartalma szerint nem egy keresetet tartalmaz és kimondta, hogy a kereset a Pp. 173. § (1) bekezdésének a valódi tárgyi keresethalmazat előterjesztéséről szóló rendelkezésébe ütközik, mert a felperes által megjelölt adatok több önálló, eltérő megítélés alá eső, egymástól független jogviszonyt keletkeztettek”. A Kúria azonban e mondatban nem használta a „mert” kötőszót: tehát nem azért nem felelt meg a felperes keresete a Pp. 170. § (2) bekezdésének, mert nem egy keresetet tartalmazott, hanem azért – ahogyan arra az alperes az eljárás során helytállóan hivatkozott –, mert a kereset nem tartalmazta az érvényesíteni kívánt joghoz kapcsolódó tényállításokat. Emiatt jutott arra a következtetésre a Kúria, hogy a kereset teljeskörűen nem felel meg a Pp. 170. § (2) bekezdésében és a Pp. 173. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek, holott az alperes érdemi védekezésének és az azt vitató és cáfoló nyilatkozatának a megfelelő tartalmú keresetre kell kiterjednie (Pfv.20.614/2025/8., Indokolás [48]–[49]).
- [53] Téves a panaszosoknak az az állítása is, hogy a fenti ügyek közötti azonosságot megalapozza az, hogy „a Kúriának mindkét ügyben arról kellett állást foglalnia, hogy a felperes keresete megfelel-e a Pp. 173. §-ának”. A Kúria Jogegységi Tanácsa kiemeli egyrészt azt, hogy a referenciahatározattal ellentétben a támadott határozattal érintett ügyben az eljárás folyamán egyik fél sem hivatkozott arra, hogy meg nem engedett keresethalmazat állna fenn, ezt a bíróságok sem észlelték a hivatalból lefolytatott vizsgálatuk során, erre vonatkozó kifejezett megállapítást a bíróságok ítéletei nem tartalmaznak.
- [54] Másrésztől lényeges különbség a két ügy között az adatigénylés tárgyköre, illetve annak terjedelme: a fentebb kifejtettek szerint a Pfv.20.614/2025. számú ügyben a felperes a keresetében több ezer, eltérő tartalmú, egymással nem összefüggő, más szervek részére, más-más feladatot kijelölő határozat kiadását kérte; ehhez képest a támadott határozattal érintett ügyben a felperes ugyanazon négy adatkörre vonatkozó adatigénylést küldött ugyanazon jogállású, a Kormány irányítása alatt álló különös hatáskörű központi kormányzati igazgatási szervek (a panaszosok) számára, a panaszosok pedig az eljárás során valamennyi alperes vonatkozásában gyakorlatilag azonos védekezést terjesztettek elő, az egyes adatigényléseket is ugyanazon vagy hasonló hivatkozással tagadták meg.
- [55] A Kúria Jogegységi Tanácsa hangsúlyozza: az ügyszakosságnak nem állapítható meg önmagában amiatt, hogy a bíróságoknak mindkét ügyben hivatalból vizsgálniuk kellett az eljárás megindíthatóságának vagy lefolytathatóságának valamely feltételét, hiszen ez akár valamennyi ügy közös elemét jelenthetné, ami tulajdonképpen szükségtelenné tenné az ügyszakosság vizsgálatát, ezáltal végső soron annak kiürítéséhez vezetne. (A keresethalmazat megengedhetősége mellett a bíróságoknak minden ügyben hivatalból kell figyelembe vennie például a bíróság hatáskörének és illetékességének hiányát [Pp. 24. § (1) bekezdés, Pp. 30. § (2) bekezdés], a felek perbeli jog- és cselekvőképességét [Pp. 35. § (1) bekezdés], vagy a perakadályok fennállását is [Pp. 176. §]). Kiemelést érdemel továbbá, hogy a panaszosok az eljárás során először a jogegységi panaszban hivatkoztak a Pp. 173. § (1) bekezdésére, azzal az indokkal, hogy „a felperes keresete ténylegesen kilenc, eltérő adatkezelő kezelésében álló, különböző közérdekű adatok kiadása iránti keresetet foglalt magába, vagyis tartalma szerint szintén nem egy keresetet tartalmaz”. Hivatkoztak arra is, hogy a felperes által megjelölt több önálló, eltérő megítélés alá eső, egymástól független, eltérő időpontban létrejött jogviszonyt keletkeztető adatok kiadására irányuló igényt terjesztett elő. A különböző panaszosok által létesített jogviszonyok alapján eljáró politikai tanácsadók egymással nem kerülnek kapcsolatba, így a tény- és jogalap összefüggése ilyen esetben nyilvánvalóan nem állapítható meg.
- [56] A Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja szerint azonban a közérdekű adat kiadása iránti perben a valódi tárgyi keresethalmazat megengedhetősége szempontjából elsősorban nem az egyes adatkezelők és az érintettek közötti jogviszonyt, illetve azok egymással való kapcsolatát, hanem a felperesnek az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdéséből és az Infotv. 28. § (1) bekezdéséből fakadó, a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó igény (alapjog) érvényesítését kell alapul venni. A panaszosok azonban részletesen nem fejtették ki azt, hogy – a referenciahatározattal összevetve – álláspontjuk szerint miért nem volt megengedhető a keresethalmazat, vagyis azt, hogy a keresetek miért nem ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból erednek. Erre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa ismételt kiemeli: a közérdekű adat kiadása iránti perekben hozott határozatok esetén az ügyek összevethetőségének vizsgálata során fokozott szerepe van az adatigénylés tárgykörének (Jpe.II.60.038/2025/6., Indokolás [59], [63]).
- [57] A panaszosok referenciahatározatként megjelölték a Kúria Pfv.20.543/2016/4. számú határozatát is. Ehhez kapcsolódóan mindenekelőtt arra mutat rá a Kúria Jogegységi Tanácsa, hogy a panaszosok tévesen hivatkoztak arra, hogy a

- referenciahatározatban és a támadott határozatban is arról kellett döntenie a bíróságnak, hogy a közfeladatot ellátó személy részéről a közfeladatának ellátásához valamely tanácsot igénylő kérdésben igénybe vett tanácsadói tevékenység az Infotv. 26. § (2) bekezdésében foglaltak alapján önmagában közfeladatnak minősül-e.
- [58] A Kúria Jogegységi Tanácsa e referenciahatározattal összefüggésben is hangsúlyozza: az ügyek összevethetősége során kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani az adatigénylés tárgykörének. A Kúria Pfv.20.543/2016. számú ügyében az adatigénylő azt kérte, hogy az alperes küldje meg a 2014. január 1. napján vagy azt követően az Országház és az Országgyűlés Irodaháza, valamint az Országgyűlés Hivatalának elhelyezésére szolgáló épületek területére történő belépés és az ott-tartózkodás, valamint az Országgyűlési Őrség e feladatkörével összefüggő tevékenysége részletes szabályairól szóló 9/2013. számú házelnöki rendelkezés (a továbbiakban: HR) 3. § (6) bekezdés a) pontja alapján kiállított szakértői belépőkre vonatkozó alábbi adatokat: a belépő által belépésre jogosított személy neve, a belépő kiállításának időpontja, érvényességi ideje, a belépő kiállítását kérelmező személye, a belépő kiállítását kérelmező szervezet neve. A Kúria megállapította, hogy az Országgyűlési képviselők, európai parlamenti képviselők, az Országgyűlés bizottságai, a képviselőcsoportok, illetve az Országgyűlés alelnökei mint közfeladatot ellátó szervek, illetve személyek részéről a közfeladatuk ellátásához valamely speciális szakértelmet igénylő kérdésben igénybe vett szakértői tevékenység önmagában nem minősül közfeladatnak. Ebből következően a szakértőket nem tekintette az Országgyűlés feladat- és hatáskörében eljáró személynek.
- [59] Ehhez képest a támadott határozatban az adatigénylés a panaszosokkal törvény [Kit. 3. § (2) bekezdés c) pont] alapján politikai szolgálati jogviszonyban álló személyekre (politikai tanácsadókra) vonatkozó egyes adatokra irányult. A politikai tanácsadók a miniszterelnök tevékenységéhez és a Kormány döntéseinek előkészítéséhez, a miniszterelnök tevékenységéhez és a Kormány döntéseinek előkészítéséhez, a miniszter tevékenységéhez, az államtitkár tevékenységéhez, a miniszterelnök politikai igazgatójának tevékenységéhez, vagy a miniszterelnök nemzetbiztonsági főtanácsadójának tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó feladatok ellátására teljesíthetnek szolgálatot a Kit. 214. § (1) bekezdése szerint, felettük a munkáltatói jogokat pedig a miniszter vagy az államtitkár gyakorolja [Kit. 215. § (1) bekezdés].
- [60] A két határozat közötti különbség tehát szembetűnő: míg a referenciahatározatban olyan személyekre (szakértőkre) vonatkozott az adatigénylés, akik jogállására, feladatkörére, vagy esetleges közfeladatuk ellátásával összefüggő tevékenységére vonatkozó szabályokról törvény nem rendelkezett, a felek arra nem is hivatkoztak, az adatigénylést az Országház és az Országgyűlés Irodaháza, valamint az Országgyűlés Hivatalába történő belépésről szóló közjogi szervezetszabályozó eszközre, a HR 3. § (6) bekezdés a) pontjára alapították. Ezzel szemben a támadott határozatban az adatigénylés a politikai tanácsadókra vonatkozott, akik a törvény alapján a miniszterelnök, a miniszter vagy az államtitkár tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó feladatok ellátására teljesíthetnek szolgálatot.
- [61] Kiemelést érdemel az is, hogy e referenciahatározattól való eltérésre a panaszosok az eljárás minden szakaszában hivatkoztak, azonban az első- és a másodfokú bíróság (Fővárosi Törvényszék 31.P.22.925/2024/6/II., Indokolás [56]; Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.20.095/2025/4., Indokolás [38]), valamint a Kúria is kifejtette, hogy nem tértek el a referenciahatározatban foglalt jogértelmezéstől, illetve nem csak a határozatok tényállása különbözik, de még az alkalmazandó jogszabályok sem azonosak (Pfv.20.796/2025/6., Indokolás [25]–[26]).
- [62] Mindezek alapján a Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja szerint nem állapítható meg a panaszosok által eltérő döntésként megjelölt Pfv.20.543/2016/4. számú határozat és a támadott határozat közötti egyazonosság, ebből következően az sem vizsgálható, hogy a támadott határozat eltért-e a hivatkozott referenciahatározattól. A teljesség kedvéért azonban megjegyzi a Kúria Jogegységi Tanácsa, hogy – a panaszosok állításával szemben – az Infotv. 26. § (2) bekezdése alkalmazásának nem előfeltétele, hogy a politikai tanácsadó a panaszosoknál „vezetői munkakört” töltsön be. A Kúria gyakorlata alapján a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személyek köre nem szűkíthető a vezetőre, illetve a vezető állású személyek körére (Pfv.21.145/2013/5., Pfv.21.220/2023/6., Pfv.20.117/2024/6.).
- [63] A fentiekből tehát az következik, hogy a támadott határozat és a panaszosok által megjelölt két határozat között egyazonosság nem áll fenn, így értelemszerűen nem állapítható meg a támadott határozat eltérése, és emiatt nem vizsgálható az eltérés indokoltsága sem. Erre figyelemmel a panaszosok e körben előadott hivatkozásait a Kúria Jogegységi Tanácsa nem vizsgálhatta.
- [64] Mindezekre tekintettel nem állapítható meg, hogy a Kúria a panaszosok által hivatkozott határozatokban kifejtett jogértelmezéstől jogkérdésben eltért volna, ezért a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt – mint alaptalant – a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Elvi tartalom

- [65] Közérdekű adat kiadása iránti perekben hozott határozatok esetén az ügyek összevethetőségének vizsgálata során kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani az adatigénylés tárgykörének. Az egyazonosság nem állapítható meg önmagában amiatt, hogy a bíróságoknak mindkét ügyben hivatalból vizsgálniuk kellett az eljárás megindíthatóságának vagy lefolytathatóságának valamely feltételét, hiszen ez akár valamennyi ügy közös elemét jelenthetné, ami tulajdonképpen szükségtelenné tenné az egyazonosság vizsgálatát, ezáltal a jogegységi panasz eljárás e feltételét kiüresítené.

Záró rész

- [66] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdésében meghatározott jogegységi panasz eljárási illeték – figyelemmel a panaszosok részére az Itv. 5. § (1)

- bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentességre – a Bszi. 41/C. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.
- [67] A jogegységi panasz alaptalanságára tekintettel a panaszosok egyetemlegesen kötelesek megfizetni az ellenérdekű fél részére a jogegységi panasz eljárásban a jogi képviseletével összefüggésben felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint megállapított költséget. Az ellenérdekű fél költségét annak figyelembevételével kérte megállapítani, hogy nyilatkozata elkészítésével összefüggésben 16 munkaórát merült fel. A Kúria Jogegységi Tanácsa megállapította, hogy az ellenérdekű fél által felszámított költség az elvégzett munkával arányban áll, ezért egyetemlegesen 224 000 forint megfizetésére kötelezte a panaszosokat.
- [68] A Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (8) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [69] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.
- Budapest, 2026. június 15.
- Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke,
Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró,
Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Balogh Zsolt Péter bíró helyett, Dr. Bartók Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró
- A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.002/2026/9. számú
határozata**
- Rendelkező rész**
A Kúria a felperes jogegységi panaszát elutasítja. Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 35 000 (harmincötezer) forint jogegységi panasz eljárásban felmerült költséget.
- Indokolás**
A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás
- [1] A felperes bányavállalkozóként kérelmet terjesztett elő a *Megye neve* Megyei Kormányhivatalnál (a továbbiakban: Bányafelügyelet) a „*Bánya neve*” védnnevű bánya (a továbbiakban: Bánya) bányabezárási műszaki üzemi tervének (a továbbiakban: bányabezárási MÜT) jóváhagyása iránt (a továbbiakban: Kérelem I.). A Bányafelügyelet a kérelmet a BAV/686-28/2019. számú határozatával elutasította. A másodfokon eljáró Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (a továbbiakban: MBFSZ) az MBFSZ-HATÓSÁG/1322-7/2019. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [2] A közigazgatási perben a Pécsi Törvényszék a 102.K.701.648/2020/20. számú ítéletével az MBFSZ határozatát az elsőfokú döntésre kiterjedően megsemmisítette és a Bányafelügyeletet új eljárás lefolytatására kötelezte. A megismételt eljárás során a Bányafelügyelet a 2021. február 19-én kelt BA/V/405-5/2021. iktatószámú végzésével megkereste a Magyar Állam nevében eljáró Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. alperesi érdekeltet, hogy a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 26. § (9) bekezdése értelmében a felperes bányászati jogával kapcsolatban igénybejelentéssel élhet.
- [3] Az alperesi érdekelt 2021. március 14-én igénybejelentéssel élt. A Bányafelügyelet a 2021. március 17-én meghozott BA/V/405-35/2021. iktatószámú végzésével – legkésőbb a Rendelet 26. § (10) bekezdése szerinti bírósági eljárás jogerős lezárásáig vagy az alperesi érdekelt és a felperes között a felfüggesztés tartama alatt megkötött megállapodás létrejöttének igazolásáig – a bányabezárási MÜT jóváhagyása iránti eljárást felfüggesztette (a továbbiakban: Döntés I.).
- [4] A felperes a Döntés I. ellen közigazgatási pert kezdeményezett, a keresetét a Pécsi Törvényszék 5.K.700.489/2021/25. számú ítéletével (a továbbiakban: Ítélet I.) elutasította. A felperes az Ítélet I.-gyel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelynek befogadását a Kúria a 2021. december 8-án kelt Kfv.38.131/2021/3. számú végzésével megtagadta.
- [5] Időközben az alperesi érdekelt a bányászati jog átruházására vonatkozó szerződés létrehozása érdekében 2021. április 12-én keresetet nyújtott be. A Szekszárdi Törvényszék az eljárás szünetelését a 17.G.40.009/2024/7. számú végzésében 2024. április 10. napjától kezdődően állapította meg.
- [6] A felperes 2024. április 5-én az alperesnél kérelmet (a továbbiakban: Kérelem II.) terjesztett elő, amelyben a Kérelem I. módosításával a bányabezárási MÜT helyett kitermelési műszaki üzemi terv (a továbbiakban: kitermelési MÜT) jóváhagyását kérte. Az alperes felhívására a felperes úgy nyilatkozott, hogy az alperes „a módosított kérelmet bírálja el, illetve hagyja jóvá, az eljárást ekként folytassa”. Az alperes az SZTFH-BANYASZ/5230-10/2024. iktatószámú végzésével (továbbiakban: Döntés II.) a bányabezárási MÜT jóváhagyása tárgyában indult és a BA/V/405-35/2021. iktatószámon felfüggesztett eljárás folytatása iránti kérelmet elutasította. Indokolásában arra hivatkozott, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Akr.) 48. § (4) bekezdése értelmében a Kérelem II. kizárólag a Kérelem I. tárgyában indult eljárás folytatására és érdemi döntés meghozatalára irányulhatott. A felperes azonban nem a bányabezárási MÜT elbírálására vonatkozó eljárás folytatását, hanem a kitermelési MÜT jóváhagyását kérte, amely valójában új kérelemnek minősült. A bányabezárási MÜT elbírálására a Bt. 42. §-a és a Bt. végrehajtásának egyes szabályairól szóló 20/2022. (I. 31.) SZTFH rendelet (a továbbiakban: SZTFH rendelet) 42. §-a, a kitermelési MÜT jóváhagyására

- pedig a Bt. 27. §-a és az SZTFH rendelet 29-31. §-ai vonatkoznak. A felperesnek az Ákr. 35. §-a szerinti rendelkezési joga nem írhatta felül az Ákr. 48. § (4) bekezdésében foglaltakat, ez utóbbi alkalmazásához az alperesi érdekelt hozzájárulása is szükséges lett volna.
- [7] A felperes a Döntés II.-t keresettel támadta, a Fővárosi Törvényszék 103.K.702.350/2024/15. számú ítéletével (a továbbiakban: Ítélet II.) a keresetet elutasította. A felperes felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria a Kfv.37.157/2025/9. számú ítéletével az Ítélet II.-t hatályában fenntartotta. A Kúria indokolása szerint a Kérelem II. elbírálásánál figyelembe kellett venni, hogy az alperesi érdekelt igénybejelentése folytán a hatósági eljárásban már két ügyfél is van, amely körülmény – az Ákr. 48. § (4) bekezdésben foglaltakra tekintettel – a felperes Kérelem II. elbírálásához fűződő ügyféli jogát korlátozta (Indokolás [24]).
- [8] Ezt követően a felperes a 2024. június 14-én előterjesztett újabb kérelmével (a továbbiakban: Kérelem III.) visszavonta a Kérelem I.-et. Beadványában előadta, hogy a kérelem tárgyában még nem született végleges döntés, és az Ákr. 35. § (3) bekezdésére figyelemmel a kérelem visszavonását rendelkezési joga maradéktalanul biztosítja. Hivatkozott az Ákr. 47. § (1) bekezdés c) és e) pontjára. Állította, hogy ha a kérelmező ügyfél a kérelmét visszavonta, az eljárás megszüntetésének van helye azzal, hogy az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjának második fordulátát ebben az esetben nem kell alkalmazni, mert az eljárás nem az ellenérdekű ügyféllel, a Magyar Állammal szemben indult. Álláspontja szerint felfüggesztett eljárásban nem hatálytalan e cselekménye, a kérelem visszavonásával az eljárás felfüggesztésének oka megszűnik. Kiemelte, hogy a kérelem visszavonásával a Magyar Állam ügyféli jogállása megszűnik. Előadta, hogy a kérelmet azért vonták vissza, mert kitermelési MŰT-öt kívánnak elfogadtatni, de a hatóság a 2024. április 5. napján előterjesztett kérelemmódosításukat (Kérelem II.) elutasította többek között azért, mert a módosítás a Magyar Állam érdekeinek sérelmével járna.
- [9] A felperes 2024. június 19-én jogi képviselője útján kiegészítő indokolást nyújtott be a Kérelem III. kapcsán, hangsúlyozva, hogy az eljárás kizárólag az ő kérelmére indult, az alperesi érdekelt nem minősül kérelmezőnek és hozzájárulására az eljárás megszüntetéséhez nincs szükség. Hivatkozott arra, hogy az eljárás felfüggesztése nem korlátozza az ügyfél rendelkezési jogát, ezért a visszavonás a felfüggesztés idején is joghatályos. Állította, hogy az eljárásban érdemi döntés még nem született, ezért a bányafelügyeletnek az eljárást meg kell szüntetnie.
- [10] Az alperesi érdekelt válasziratában kifejtett álláspontja szerint a Magyar Állam továbbra is igényt tart a bányászati jogra, a kérelem visszavonását és az eljárás megszüntetését elutasítandónak tartotta. Indokolása szerint a bányászati jog megszerzésével kapcsolatos polgári per még folyamatban van és annak kimenetele előkérdés az eljárás szempontjából.
- [11] Az alperes az SZTFH-BANYASZ/5230-23/2024. iktatószámú végzésével a Kérelem III. alapján a Döntés I.-gyel felfüggesztett hatósági eljárását nem szüntette meg. Indokolása szerint a felfüggesztési ok kizárólag abban az esetben hárulna el, amennyiben a polgári per jogerősen lezárulna, vagy a felperes és az alperesi érdekelt között a bányászati jogról szóló megállapodás létrejöttét az alperes felé bármely fél igazolná. A Kérelem III. ezek kiváltására nem alkalmas. Az alperes álláspontja szerint a bányavállalkozó által hivatkozott rendelkezési jog [Ákr. 35. § (3) bekezdés] nem korlátlan: nem gyakorolható olyan módon, amely sérti az Ákr. 6. § (1) bekezdésében meghatározott jóhiszeműséget és együttműködési kötelezettséget, illetve az állam igényérvényesítését biztosító anyagi jogi rendelkezéseket. A hatóság hangsúlyozta, hogy a bányabezárási MŰT visszavonása nem szüntetheti meg az eljárás felfüggesztését, mert ez a Rendelet 26. § (10) bekezdésén alapul, amely szerint a folyamatban lévő per előkérdésnek minősül.
- [12] A bányafelügyelet szerint a kérelem visszavonása az állam igényérvényesítési jogát kizárná, ami ellentétes lenne a jogalkotói szándékkal, amely biztosítani kívánja az állam lehetőségét a bányászati jog megszerzésére a bányabezárási terv elbírálásának szakaszában. Ezért a visszavonás a folyamatban lévő perre és az abból eredő felfüggesztési okra nincs hatással. A hatóság ezen indokok alapján döntött az ügyben, hatáskörét és eljárási kereteit a Bt. és az Ákr. vonatkozó rendelkezéseire, így különösen az Ákr. 6. § (5) bekezdésére, 35. § (3) bekezdésére, 48. § (2) bekezdésére, a Bt. 42. § (6) és (7) bekezdéseire, továbbá a Rendelet 26. § (10) bekezdésére alapította.
- [13] A felperes a keresetében az alperes végzésének a megsemmisítését kérte. Sérelmezte, hogy az alperes az őt megillető rendelkezési jog [Ákr. 35. § (3) bekezdés] gyakorlását akadályozta. Állította, hogy a polgári peres eljárás – a Rendelet 26. § (10) bekezdése értelmében – csupán a bányabezárási MŰT elbírálása szempontjából minősül előkérdésnek, a Kérelem III.-mal a hatósági eljárás jogalapja szűnt meg. Álláspontja szerint a bányabezárási MŰT jóváhagyása iránti eljárásban ellenérdekű ügyfél nem volt, ezért a bányabezárási MŰT jóváhagyására irányuló kérelem visszavonáshoz nem volt szükség az ellenérdekű ügyfél jóváhagyására. Kiemelte, hogy a vonatkozó jogszabályokból nem vezethető le olyan értelmezés, ami alapján az érdemi döntés meghozatala előtt is elenyészhetne az ügyfél rendelkezési joga egy kérelemre indult eljárásban. Utalt rá, hogy az Ákr. 48. §-ában nincs rendelkezés arról, hogy az eljárás felfüggesztése alatt tett eljárási cselekmények hatálytalanok lennének. Az alperes döntésének indokolása sérti az Ákr. 81. § (1) bekezdését, mert a megsértett anyagi jogi rendelkezést nem tartalmazza, illetve alapvető rendelkezésként a nem létező Ákr. 6. § (5) bekezdést hivatkozta. Érvelése szerint a rosszhiszeműsége megállapítását az alperesnek indokolnia kellett volna. Hangsúlyozta, hogy a Rendelet 26. § (9)–(10) bekezdései eljárási jellegű normáknak minősülnek, és a jogalkotó ezekkel a rendelkezésekkel nem a Magyar Állam jogszerzését, hanem az ásványi vagyonnal való gazdálkodás szempontjait, azok hatékony kiaknázását kívánta érvényre juttatni. Ezt pedig a Kérelem II.-ben nevesített bányakitermelési MŰT iránti kérelmével szavatolta volna. Az állam szerzési joga – érvelt – nem előzheti meg a bányán fennálló kitermeléshez való jogát.

- [14] A felperes szerint a Kúria Kfv.37.157/2025/9. számú ítélete nem bír jelentőséggel, mivel az más ténybeli és jogi alapon nyugodott. A Kfv.37.157/2025/9. számú ítélet [18] bekezdése megerősítette, hogy az ügyfél rendelkezési joga kiterjed a kérelem visszavonására, módosítására és kiegészítésére is. Szerinte az Ákr. 48. § (4) bekezdésében szereplő korlát nem alkalmazható, mert a kérelem visszavonása nem érdemi döntésre irányult, és az ítélet nem írta elő az ellenérdekű fél hozzájárulását a Kérelem III. érvényességéhez.
- [15] Az alperes a védíratában és az alperesi érdekelt a nyilatkozatában a kereset elutasítását kérte.
- [16] A Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. Utalt rá, hogy a Kúria a Kfv.37.157/2025/9. számú ítéletétől nem kíván eltérni, egyes ítéleti megállapítások, így az alperesi érdekelt ügyféli minősége, kötőerővel bírtak az ügyben.
- [17] A bíróság kifejtette, hogy az Ákr. 35. § (3) bekezdése széles körű rendelkezési jogot biztosít az ügyfél számára a kérelemre indult hatósági eljárásokban. Az Ákr. 48. § (4) bekezdéséből és 47. § (1) bekezdés c) pontjából fakadóan több/ellenérdekű ügyfél esetén speciális eljárási szabályok érvényesülnek a rendelkezési jog gyakorolhatóságával kapcsolatban. Ha a hatósági eljárásban nem csupán egy ügyfél, hanem több érintett jelenik meg, akkor kizárólag együttes akarattal gyakorolhatják a kérelmezőhöz tapadó rendelkezési jogot. Ez utóbbi jogszabályi rendelkezések tehát *lex speciálisként* érvényesülnek és felülírják az Ákr. 35. § (3) bekezdése szerinti főszabályt. Ezért a felfüggesztést elrendelő döntés véglegessé válásától kezdve, illetve az ellenérdekű fél megjelenésétől a kérelemről való döntés függ valamennyi, az eljárásban résztvevő ügyfél akaratától. Amennyiben tehát olyan hatósági eljárást függesztenek fel, amelyben ellenérdekű ügyfél is szerepel, akkor kizárólag abban az esetben folytatható az eljárás az Ákr. 48. § (4) bekezdése alapján, amennyiben ahhoz a kérelmet benyújtó ügyfél mellett az ellenérdekű ügyfél is hozzájárul. Ezzel szoros összhangban értelmezendő az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontja is, vagyis kérelemre indult eljárás esetén a megszüntetésnél is szintén az ellenérdekű ügyfél hozzájárulása szükséges.
- [18] Megállapította, hogy az ún. jogvitás eljárásokban, így a felfüggesztett jogvitás eljárásban is, az ügyfél rendelkezési joga, az ellenérdekű ügyfél szándékának figyelembevételével, korlátozottan gyakorolható.
- [19] Álláspontja szerint az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontja szerinti eljárás köre – a jogszabály teleologikus értelmezése alapján, illetve a jogalkotói cél érvényesülése miatt – nem szűkíthető le arra az esetre, amikor már a kérelem benyújtására is az ellenérdekű ügyféllel szemben kerül sor. A rendelkezési jog gyakorolhatósága és korlátozhatósága szempontjából kiemelt jelentőséget tulajdonított a Rendelet 26. § (9) bekezdésében foglaltaknak, az állami igénybejelentés megtörténtének, ennek folytán a felperes és a Magyar Állam között kialakult érdekellentétnek. Mindezeket szem előtt tartva jutott arra a következtetésre, hogy a felperes bányabezárási kérelem visszavonásához kapcsolódó rendelkezési jogának gyakorlása – az eljárás többszereplőssé válásával – korlátozottá vált,
- a visszavonás teljesítéséhez az alperesi érdekelt hozzájárulására lett volna szükség. Ilyen nyilatkozat hiányában az eljárást nem tartotta megszüntethetőnek a Kérelem III. alapján.
- [20] A bíróság összefoglalva megállapította, hogy mivel a Rendelet 26. § (9) bekezdése szerinti igénybejelentéssel az alperesi érdekelt – a felek által sem vitatottan – élt, és a felek között a polgári per folyamatban van, az a felperes rendelkezési jogának gyakorlását korlátozta, azt már a felperes nem gyakorolhatta szabadon. Ez szükségszerűen azzal a következménnyel járt, hogy az Ákr. 48. § (4) bekezdésével összhangban alkalmazandó 47. § (1) bekezdés e) pontja szerinti megszüntetés kizárólag abban az esetben lett volna alkalmazható intézkedés, amennyiben a Kérelem III.-ban foglaltakhoz az alperesi érdekelt is hozzájárult volna.
- [21] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben az ítélet megváltoztatását és az alperes végzésének megsemmisítését kérte az alperes új eljárásra kötelezése mellett.
- [22] Állítása szerint a jogerős ítélet az Ákr. 7. § (2) bekezdését, 47. § (1) bekezdés e) pontját, 48. § (4) bekezdését, 35. § (3) bekezdését, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 96. §-át és Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) XXIV. cikk (1) bekezdését sérti.
- [23] Vitatta, hogy a hatósági eljárás „jogvitás eljárás” lenne, e körben állította, hogy nem az alperesi érdekelttel szemben kellett előterjesztenie a Kérelem I.-et. Állította, hogy az alperesi érdekelt nem jogvitás ügyfél volt a hatósági eljárásban, az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontját – a jogalkotói módosítás indoklására is figyelemmel – nem lehet kiterjesztően értelmezni. Álláspontja szerint a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdésének csak akkor lehetne az Ákr. 35. § (3) bekezdésében szabályozott rendelkezési jogot elenyészítő hatása, ha erre kifejezett rendelkezés lenne, amely azonban hiányzik. Hangsúlyozta, hogy a polgári per csak a bányabezárási MÜT jóváhagyása iránti kérelem (Kérelem I.) és nem annak visszavonása (Kérelem III.) elbírálásának az előkérdése. Vitatta, hogy a Kfv.37.157/2025/9. számú ítéletnek kötőereje lenne a jelen ügy elbírálásakor.
- [24] Az alperes és az alperesi érdekelt a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte annak helyes indokai alapján.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

- [25] A Kúria a Kfv.37.615/2025/10. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy az Ákr. szabályait a bányászati tevékenységre irányadó különös, speciális jogszabályokkal összhangban kell értelmezni. Az ügy sajátossága ugyanis, hogy a bányabezárási MÜT jóváhagyására irányuló eljárásra a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdései speciális rendelkezéseket tartalmaznak. E rendelkezések sajátos eljárási mechanizmust hoznak létre, érdemben kihatnak az eljárás menetére és az ügyféli pozíciók alakulására. Emiatt az Ákr. szabályait a bányászati tevékenységre vonatkozó szabályozással összhangban, azzal

- rendszerint, együttesen értelmezve kell alkalmazni.
- [26] Vizsgálva a bányabezárási eljárást megállapította, hogy a bányabezárási jóváhagyása iránti eljárásban a bányászati jog átruházásához kapcsolódó anyagi jogi jogvita nem a hatósági eljárásban, hanem polgári perben dől el, az ágazati jogszabályok sajátos konstrukciója a hatósági eljárásba olyan ügyfelet von be, akinek az érdekei a felperes kérelmezőével ellentétesek. Ennek folytán – a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdése folytán – az egyszereplős eljárás többszereplőssé válik, az ügyféli pozíciók között tényleges érdekellentét keletkezik.
- [27] A bányabezárási eljárásban az alperesi érdekelt az állami igény bejelentésével ügyfélle vált, ez pedig kihatott az eljárás menetére, az ügyfelek rendelkezési jogára. A Kérelem III.-nak az Ákr.-ból következő, automatikus eljárást megszüntető hatása a sajátos jogi helyzetből következően már nemcsak a kérelmezőt érintené, hanem az ellenérdekű ügyfél jogi helyzetét kiüresítené, mivel az eljárás megszüntetése azt eredményezné, hogy megszűnik a jogszabály által biztosított igényérvényesítési lehetőség, amelyet az állam az igénybejelentéssel megszerzett. E jog ily módon való megszüntetése a jogszabály céljával nem összeegyeztethető.
- [28] A rendelkezési jog tehát – mutatott rá a Kúria – az Ákr. 35. § (3) bekezdése alapján az ügyfél alapvető jogaként érvényesül, azonban annak gyakorlása nem független a jogszabályi környezettől és a jogalkotó szándéka szerint sem korlátlan. Az Ákr. több rendelkezése – így különösen a 47. § (1) bekezdés e) pontja, a 48. § (4) bekezdése és a 49. § (1) bekezdése is – tartalmaz olyan *lex specialis* jellegű korlátokat, amelyek több ügyfél jelenléte esetén további feltételekhez kötik az ügy alakítását, azaz meghatározott eljárásjogi helyzetekben az alakító nyilatkozatok érvényessége más ügyfelek együttes akaratához kötődik. Ezek a szabályok azt tükrözik, hogy az Ákr. maga is számol olyan eljárásokkal, amelyekben a kérelmező rendelkezési jogát a több ügyfeles eljárásjogi struktúra szükségszerűen korlátozza. A jelen ügyben fennálló speciális bányászati szabályozás, amely az állami igénybejelentést a bányabezárási MÜT eljárás sorsát érdemben befolyásoló körülménnyé teszi, ezt a többszereplős helyzetet kifejezetten létrehozta. A Kúria ezért a rendelkezési jog korlátozását nem a különös bányászati szabályok *lex specialis*ként történő alkalmazásából, hanem az Ákr. saját dogmatikáján belül a több ügyfeles eljárásokkal kapcsolatos belső logika következetes érvényesítéséből vezette le. Ennek megfelelően az Ákr. 7. § (1)–(2) bekezdései és 8. § (2) bekezdése sem sérült, mert nem az Ákr.-tól való eltérésről, hanem annak összhangban történő alkalmazásáról van szó. Az elsőfokú bíróság pedig helyesen ismerte fel, hogy ebben az eljárásban az állami igénybejelentés folytán a kérelmező rendelkezési joga olyan objektív korlátokba ütközik, amelyek a speciális bányászati szabályokból fakadnak. Ezért okszerűnek találta azt az ítéleti megállapítást, hogy a kérelem egyoldalú visszavonásához az ellenérdekű ügyfél hozzájárulása – az eljárás már kifejtett sajátosságai folytán – elengedhetetlen.
- [29] Hangsúlyozta a Kúria, hogy a jelen ügyben alkalmazott értelmezés nem lépi túl az Ákr. és a speciális anyagi szabályok értelmezési mozgásterét. A bányabezárási eljárásához kapcsolódó átruházási mechanizmus olyan speciális, több szereplőt érintő eljárási helyzetet eredményez, amelyet nem az Ákr. önálló szabályai, hanem az Ákr. és a bányászati ágazati rendelkezések együttes, rendszertani alkalmazása rendez. E sajátosságokra figyelemmel kell értékelni a kérelemmel való rendelkezés korlátait. A jogalkalmazónak ezért a jogalkotói cél figyelembevételével, a teleologikus és rendszertani értelmezési módszereket alkalmaznia kell annak érdekében, hogy a különös szabályok érvényesülése ne lehetetlenüljön el. A kérelem visszavonásának olyan értelmezése, amely az ellenérdekű ügyfél jogi pozícióját ténylegesen megsemmisítené, a különös szabályok funkcióját kiüresítené, a jogalkotói célra is tekintettel elfogadhatatlan.
- [30] Megállapította, hogy a bíróság nem alkalmazta a jogalkotó által tiltott joghézagkitöltő analógiát az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontja és a 48. § (4) bekezdése között. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság értelmezése rendszertani jellegű volt, és abból indult ki, hogy mindkét rendelkezés olyan eljárási helyzeteket szabályoz, amelyekben a hatósági döntéshez más ügyfelek együttes akaratnyilatkozata szükséges; a közös eljárási elv lehetővé teszi az Ákr. egységes logikájának érvényesítését akkor is, ha a speciális bányászati szabályok folytán az eljárás többszereplőssé válik; az indoklást a bíróság nem terjesztette ki az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjára, és nem írta felül annak 2020. január 1. után hatályos szövegét, hanem a rendelkezést a maga tárgyi hatályán belül, a tényállás sajátosságaira tekintettel alkalmazta.
- [31] Az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelmét nem állapította meg, és egyetértett azzal, hogy a Kfv.37.157/2025/9. számú kúriai határozat kötőerővel bírt az állami igénybejelentéssel létrejövő ügyfélpozíció és az ebből fakadó eljárásjogi következmények tekintetében.
- A jogegységi panasz és az ellenérdekű felek nyilatkozatai**
- [32] A Kfv.37.615/2025/10. számú ítélettel (a továbbiakban: támadott határozat) szemben a felperes (a továbbiakban: panaszos) terjesztett elő jogegységi panaszt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdésére hivatkozással.
- [33] Allította, hogy a Kúria az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjában használt „jogvita ellenérdekű fél” és a „jogvita-ügy” fogalmát kiterjesztően értelmezte, azt „felbővítve jogot alkotott”, ezzel eltért a Kúria Kfv.35.289/2018/9. számú ítéletének elvi tartalmától, ehhez pedig az vezetett, hogy az Ákr. jogsértő értelmezése során eltért a Kfv.37.606/2023/7. számú ítéletben foglalt jogértelmezéstől.
- [34] A Kfv.37.606/2023/7. számú referenciahatározat [30]–[39] bekezdését tartotta a jelen ügyben relevánsnak, hangsúlyozva, hogy az Ákr. különböző ügyfélfogalmakat ismer. Használja a kérelmező ügyfél, az ellenérdekű ügyfél és az ellenérdekű jogvita ügyfél fogalmát. Allította, hogy az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározottak szerint az Ákr. 35. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezési

- jog csak akkor korlátozható, ha az alperesi érdekelt ellenérdekű jogvitás ügyfél. Megállapítása szerint jelen ügyben az alperesi érdekelt ellenérdekű ügyfél, azonban az ügy nem jogvitás, mert az érdekelt csak utóbb lépett be az eljárásba, nem vele szemben indult meg az eljárás. Az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontja csak az ellenérdekű jogvitás ügyfél hozzájárulását követeli meg.
- [35] A Kfv.35.289/2018/9. számú referenciahatározatból a [39] bekezdést emelte ki a panaszos, hangsúlyozva, hogy túllépi a jogértelmezés határát a jogalkalmazó, ha a kérelem benyújtása idején hatályos, tételes jogi norma szövegétől elszakadva, feltételezett jogalkotói célra hivatkozva új normatartalmat állapít meg. Állítása szerint ez történt a támadott határozat [45] és [46] bekezdésében az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjának értelmezése során, amelynek következtében a Kúria új normatartalmat alkotott, amikor e rendelkezésre alapítva az ellenérdekű (és nem csak az ellenérdekű jogvitás) ügyfél számára biztosította a rendelkezési jog korlátozását, és mindezt a teleologikus értelmezéssel teremtette meg, amely értelmezésre az explicit normaszöveg tartalma alapján nem lett volna mód. Ezzel megsértette a referenciahatározatban kimondott normaalkotás tilalmát.
- [36] Rámutatott, hogy a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdése nem módosította az Ákr. 7. §-ában meghatározott hatósági ügy fogalmát és az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt ellenérdekű jogvitás ügyfél fogalmát, azt jogértelmezéssel a Kúria sem tághattha volna ki és a teleologikus értelmezéssel nem lehet elszakadni az explicit normaszövegtől.
- [37] Állította, hogy az Ákr. 35. § (1) és (3) bekezdése alapján a kérelmező ügyfelet megilleti az a jog, hogy a kérelem visszavonásával más ügyfelet az ügyből „kivessen”. Az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjának kiterjesztő értelmezése mellett felvetette a 49. § (1) bekezdése hasonló értelmezésének elterjedését is.
- [38] Álláspontja szerint az Ákr. 35. § (3) bekezdésével generális-speciális viszonyban az Ákr. 47–49. §-ai állnak, nem pedig a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdése. Vitatta, hogy az ellenérdekű ügyfél bekapcsolódása az ügybe jogvitás helyzetet keletkeztet, mivel szerinte jogvitás az az ügy, amelyben az ügyfél a kérelmét eleve az ellenérdekű féllel szemben terjeszti elő, a kérelmező és a kérelmezett közötti közjogi jogvita eldöntése érdekében.
- [39] A Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdése alapján nem közjogi, hanem magánjogi jogvita jön létre, amelyet polgári bíróság bírál el.
- [40] Ervelése szerint az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt „jogvitás ügy” kifejezésnek kiemelt jelentősége van, amelyet igazol az e jogszabályhelyre vonatkozó az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 198. §-ához tartozó jogalkotói indoklás (Végző előterjesztői indoklás az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvényhez, Indoklások Tára 2020. évi 8. szám) is. Eszerint az ellenérdekű ügyfél mindegyikének hozzájárulása szigorú szabály, amely kizárólag jogvitás eljárásokban értelmezhető. A jogalkotó tehát szakítani akart a 2019. december 31-ig hatályos szabályozással, hogy valamennyi ügyfél hozzájárulására van szükség az eljárás megszüntetéséhez.
- [41] Hivatkozott az Ákr. 125. §-ához fűzött kommentárra, amely szerint a jogvitás ügyekben a hatóság nem közérdeket érvényesít, hanem az ügyfelek magánérdekének érvényesítéséhez biztosít közjogi eljárást. A támadott határozat – vitatott jogértelmezése folytán – olyan joghatást ért el, hogy az irányadó és töretlen joggyakorlattal szemben a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdése szerinti jogviszonyba belépő magánjogi szereplő (alperesi érdekelt) magánjoga számára közjogi védelmet nyújt. A Rendelet szerinti magánjogi jogvitában a polgári bíróság dönt, ezért az nem lehet jogvitás ügy, a kérelem visszavonása esetén az eljárás megszüntetéséhez az ellenérdekű fél hozzájárulására nincs szükség.
- [42] Álláspontja szerint a Kfv.37.606/2023/7. számú ítélet [39] bekezdése az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjának szűkítő értelmezését adja, amely irányadó nemcsak a kérelmező ügyfél fogalma, hanem az ellenérdekű jogvitás ügyfél fogalma kapcsán is.
- [43] Hangsúlyozta, hogy az Ákr. rendszere zárt, amely kifejezésre jut a referenciahatározatokban is. Az Ákr.-tól eltérni csak akkor lehet, ha arról maga az Ákr. rendelkezik felhatalmazás formájában. Idézte az Ákr. 7. és 8. §-át, hozzátéve, hogy a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdésének csak akkor lehetne az Ákr. 35. § (3) bekezdése szerinti rendelkezési jogot elenyészítő hatása, ha erre lenne kifejezett rendelkezés, ez azonban hiányzik. Mindezekből pedig szerinte az következik, hogy a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdése folytán nem lesz a jelen ügy jogvitássá, és az Ákr. 35. § (3) bekezdése szerinti rendelkezési jog nem korlátozható az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjára alapítva.
- [44] A fentiekre figyelemmel kérte, hogy a Kúria Jogegységi Tanácsa állapítsa meg a közzétett határozatoktól jogkérdésben való eltérést és döntsön a bíróságokra kötelező jogértelmezésről, és határozatában a panasszal támadott határozatot egészben vagy részben helyezze hatályon kívül, és a Kúriát utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára azzal, hogy az eltérés nem volt indokolt.
- [45] Az alperes a jogegységi panasz elutasítását kérte. Állította, hogy a Kúria a támadott határozatban az Ákr. szabályait a bányászati tevékenységre irányadó különös, speciális jogszabályokkal összhangban értelmezte. Az ügyfél rendelkezési joga nem független a jogszabályi környezettől és a jogalkotó szándéka szerint sem korlátlan. A Kúria nem a „jogvitás ügy” fogalmának ártértelemezése (új normatartalom) útján, hanem az Ákr. szabályozási logikájából vezette le, hogy többszereplős eljárásokban a speciális bányászati szabályok okán az Ákr. a tényállással összhangban értelmezendő. A rendelkezési jog korlátozása ezzel nem szakadt el az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjának szövegétől, nem állapított meg új normatartalmat, azaz a támadott határozat nincs ellentmondásban a referenciahatározattal.
- [46] Hangsúlyozta, hogy a Kúria Kfv.37.606/2023/7. számú referenciahatározatában az Ákr. 49. § (1) bekezdése (eljárás szünetelése) alkalmazhatóságát vizsgálta többügyfeles eljárásokban, és nem az Ákr.

35. § (3) bekezdés és az 47. § (1) bekezdés e) pontja alkalmazásának a bányászati speciális anyagi jogszabályokra [Rendelet 26. § (9)–(10) bekezdés] vetítetten való vizsgálatát folytatta le.
- [47] Az alperes hangsúlyozta – a támadott határozat [46] bekezdésére utalással –, hogy a felperes konzekvensen figyelmen kívül hagyja a bányászati anyagi jogi jogszabályokat, és az azok mögött húzódó jogalkotói célokat mellőzve próbál érvényt szerezni az Ákr. szerinti ügyféli rendelkezési jogának, amely egyoldalú jogértelmezést jelent és az alperesi érdekelt érdekeit teljes mértékben ignorálja.
- [48] Állította, hogy a támadott határozat nem tér el az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt *explicit* normaszövegtől, ezzel szemben a Kúria a teleologikus és a rendszertani értelmezési módszer segítségével összehangolta az eljárási normákat a vonatkozó anyagi jogi szabályokkal olyképpen, hogy azok együttes alkalmazása ne járjon az ügyfelek érdekeinek sérelmével.
- [49] Az alperes véleménye szerint szélsőséges és egyoldalú a felperesnek az az álláspontja, amely szerint a kérelmező ügyfél rendelkezési joga többügyfeles eljárásokban arra is kiterjed, hogy más ügyfeleket az eljárásból a kérelem visszavonásával „kivessen”. Kiemelte, hogy az alperesi érdekelt bejelentésével egy speciális eljárásjogi helyzet jön létre: az alperesi érdekelt igénybejelentésével a bányabezárási MÜT jóváhagyása iránti eljárás megakadt és részben átfordult kvázi bányászati jog átruházása iránti eljárásba, innentől a két eljárás párhuzamosan folyt, az egyik eljárásban végrehajtott eljárási cselekmények kihatnak a másik eljárásra. Egyetértett a támadott határozat [42] és [48] bekezdésében foglaltakkal.
- [50] A *lex superior derogat legi inferiori* elv mellett a *lex specialis derogat legi generali* szabályát is kérte figyelembe venni, mert ha egy jogalkalmazási területen van speciális anyagi jogi jogszabály, akkor azt az általános eljárásjogi rendelkezésekkel együttesen kell értelmezni, alkalmazni. Véleménye szerint a Kúria a támadott határozatban nem állított olyat, hogy az ellenérdekű ügyfél jelenléte/bekapcsolódása az ügyben rögtön jogvitás üggyé tenné a hatósági ügyet, az ezzel kapcsolatosan felhozott felperesi okfejtések teljes mértékben megalapozatlanok.
- [51] Az alperesi érdekelt a jogegységi panasz elutasítását kérte annak megalapozatlanságára figyelemmel. Állította, hogy a Kúria nem értelmezte jogsértően az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontját, nem tért el a hivatkozott referenciahatározatokban foglaltaktól, és nem is alkotott jogot.
- A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai**
- [52] A jogegység panasz nem alapos.
- [53] A Bszi. 41/B. § (1) bekezdése értelmében jogegységi panasznak van helye – a pervezetésre vonatkozó végzés kivételével – a Kúriának az eljárási törvény alapján további fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bíróági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata) jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést – lehetőség ellenére – határozatában nem orvoslta.
- [54] A Kúria Jogegységi Tanácsa már több döntésében kifejtette, hogy a jogegységi panasz intézménye nem a per tárgyává tett jog- és érdeksérelem kiküszöbölésére, hanem a jogrendszer belső koherenciájának megteremtésére és fenntartására szolgál (Jpe.I.60.011/2021/3., Jpe.I.60.014/2021/5., Jpe.II.60.060/2023/7. számú határozatok). A jogegységi panasz eljárás nem a per folytatása, nem nyit újabb jogorvoslati fórumot a panaszosnak a megelőző eljárások során már érvényesített sérelmei orvoslására, és nem ad lehetőséget az ismételt jogértelmezésre, hanem a közzétett határozattól jogkérdésben való eltérés feloldását célozza.
- [55] Amint arra a Kúria Jogegységi Tanácsa már a Jpe.I.60.002/2021/7. és a Jpe.I.60.005/2021/5. számú határozataiban is rámutatott: a jogegység fogalmát az egyes eljárási törvények nem definiálják, a Bszi. jogegységi eljárásra és jogegységi panasz eljárásra vonatkozó rendelkezéseiből, annak egyes eseteire vonható le – negatív oldalról – következtetés, amelynek értelmében a jogegység hiányát egy másik kúriai döntéstől való indokolatlan eltérés okozza. A jogegység követelménye tehát sohasem absztrakt, hanem mindig konkrét ügyekhez, jogértelmezéshez köthető, az csak meghatározott és megjelölt bírói döntések tekintetében merülhet fel. Következésképpen – a jogegységi panasz eljárásokban eddig kialakult gyakorlatot követve – a jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyszakosság) a jogértelmezés is azonos legyen. Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő háttérűek a bírói döntések, akkor sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység, és annak sérelme sem.
- [56] A jogegységi panasz eljárásban a Kúria Jogegységi Tanácsa érdemben nem bírálja felül a jogerős határozatot, hanem kizárólag azt vizsgálja, hogy a jogegységi panaszban kifejezetten megjelölt, közzétett kúriai határozatoktól való eltérés bekövetkezett-e, és ha igen, az eltérés indokolt volt-e vagy sem. A Kúria Jogegységi Tanácsa tehát a jogegységi panasz eljárás során a fél által megjelölt keretek között, az általa hivatkozott eltérések tekintetében vizsgálja a panasz megalapozottságát.
- [57] A jogegységi panaszban egyaránt megtalálhatóak voltak ún. jogszerűségi és jogegységi vitatások is, amelyeket külön kellett választani. Miután a jogegységi panasz eljárás egy *sui generis* jogorvoslat, amelynek nem célja a kúriai jogértelmezés jogszerűségi vizsgálata, ezért az Ákr. 7., 8. és 10. §-ai, a 35. § (3) bekezdése, a 47. § (1) bekezdés e) pontjának, valamint ezekkel összefüggésben a Rendelet 26. § (9) és (10) bekezdései értelmezésének helytállóságát a Kúria Jogegységi Tanácsa önmagában nem vizsgálhatta. Kizárólag azt vizsgálta, hogy a támadott határozat eltér-e a referenciahatározatokban kimunkált jogértelmezéstől.
- [58] A Kúria közzétett határozatától való eltérés kérdésében alapvető jelentősége van az eltéréssel érintett ügyek azonosságának. Az ügyszakosság kérdésében a tényállásbeli, anyagi jogi és eljárásjogi háttérből kell kiindulni, valamint figyelembe kell

- venni a kereseti és felülvizsgálati kérelemhez kötöttségre tekintettel az érintett ügyekben előterjesztett kérelmeket. A közigazgatási perek esetében az ügyazonosság tisztázása során tekintettel kell lenni továbbá a közigazgatási eljárásban alapul fekvő anyagi jogi kérdésre (a közigazgatási ügy tárgyára) és az abban hozott közigazgatási döntésre. Amennyiben a jogegységi panaszban megjelölt határozatok esetén az ügyazonosság lényegi elemei hiányoznak, úgy a megjelölt kúriai döntések egybevetésre alkalmatlanok, és így indokolatlan eltérésre sem lehet sikerrel hivatkozni. Ennek jogkövetkezményét a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése tartalmazza. (Jpe.I.60.006/2020/11.)
- [59] Minthogy az ügyazonosság meglete elengedhetetlen feltétele az érintett ügyek közötti eltérés vizsgálatának, a panaszostól elvárható, hogy párhuzamot állítson fel a jogkérdés szempontjából releváns tények, az alkalmazandó jogszabályok, az eljárás kereteit meghatározó kérelmi elemek hasonlóságára utalva. Szükséges továbbá az is, hogy mutassa be, a közzétett döntésekben milyen elvi megállapításokat tettek, ugyanezen jogkérdésben milyen álláspontot fogadott el az ítélkező tanács, és indokolja meg, miben látja a közzétett és támadott kúriai döntés közötti eltérést. (Jpe.I.60.035/2025/12.)
- [60] A panaszos azt állította, hogy azzal valósult meg a Kfv.35.289/2018/9. számú referenciahatározattól való eltérés, hogy a Kúria a támadott határozatban az Ákr. különböző ügyfélfogalmait a Kfv.37.606/2023/7. számú ítéletben foglalt jogértelmezéstől eltérően értelmezte, a tételes jogi norma szövegétől elszakadva, feltételezett jogalkotói célra hivatkozva új normatartalmat állapított meg. Emiatt a Kúria Jogegységi Tanácsa elsőként a Kfv.37.606/2023/7. számú referenciahatározattól való eltérés körében vizsgálódott.
- [61] A panaszostól elvart – az előzőekben ismertetett – indokolási kötelezettség nem teljesül, ha a panaszosnak az eltérést bemutató érvelése nem a közzétett kúriai határozatra, hanem annak kezdeményezői értelmezésére koncentrál, és ezzel elszakad a kúriai határozat elvi magjától. Az ügyazonosság lényeges elemeinek hiánya, vagy az ezzel kapcsolatos jogi érvelés hiánya esetén sikerrel nem állíthatja a panaszos, hogy az ítélkező tanács jogegységet sértő módon járt el. Ebben az esetben a jogegységi panaszt a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján el kell utasítani (Jpe.II.60.019/2021/18., Indokolás [29]).
- [62] A panaszos a támadott határozat és a Kfv.37.606/2023/7. számú referenciahatározat összevethetőségét tekintve mindössze arra utalt, hogy „bár maga a referencia-ügy ebben a körben csak a kérelmező ügyfél fogalmát részletezi, azonban álláspontunk szerint ugyanez a szűkítő értelmezés irányadó a jogvitás eljárásra, és a jogvitás eljárásban ellenérdekű ügyfelekre is”.
- [63] A Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja szerint ez az érvelés csupán a jogegységi panasz befogadásához volt elegendő, azonban nem felel meg maradéktalanul annak a további kritériumnak, hogy a panaszos az ügyek összevethetőségét részletesen bemutatja, az indokolatlan eltérést kellően alátámasztja, az alábbiak miatt.
- [64] A Kúria a Kfv.37.606/2023/7. számú referenciahatározatban egy környezetvédelmi ügyben vizsgálta, hogy mely ügyfél vagy ügyfelek kérelmére állapítható meg jogszerűen a hatósági eljárás szünetelése. A szünetelési kérelmet a környezeti hatásvizsgálatra köteles alperesi érdekelt nyújtotta be, mert a környezeti hatásvizsgálati engedélyezési eljárásban a korábban benyújtott dokumentáció jelentős átdolgozása vált szükségessé. A kérelmét a hatóság elfogadva az eljárás szünetelését állapította meg. A hatásterületen élő személyeket képviselő önkormányzat és civil szervezet vitatta, hogy az ő ügyféli hozzájárulásuk nélkül a szünetelési kérelem elfogadása jogszerű volt. Abban az eljárásban a bírósági jogértelmezés fókuszában az Ákr. 10. §-a, a 35. § (3) bekezdése és a 49. § (1) bekezdése állt. E jogszabályi rendelkezések alapján a Kúria úgy foglalt állást, hogy a szüneteléshez az Ákr. 49. § (1) bekezdése alapján nem csak a kérelmező ügyfél kérelme szükséges, mert az Ákr. 35. § (3) bekezdése szerinti rendelkezési jogot az Ákr. 49. § (1) bekezdése részben korlátozza, az eljárás szüneteléséhez valamennyi ügyfél együttes kérelme kell. Ez a referenciahatározat érintőlegesen valóban hivatkozik az Indokolás [38] bekezdésben az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendelkezésre, de csak abban a körben, hogy ott kifejezetten a kérelmező ügyfél fogalmát (és nem az ügyfél fogalmát) használja a jogalkotó (ezzel épp a két rendelkezés közötti eltérésre és eltérő jogértelmezés lehetőségére mutat rá a Kúria). A referenciahatározat indokolásának [38] bekezdésében szereplő és részletes elemzés nélküli utalás nem tekinthető az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendelkezés széles körű és más ügyekben iránymutató értelmezésének, arra jogegységi követelmény sem alapítható.
- [65] A támadott határozat alapjául szolgáló ügyben egy nagyon sajátos, általános közigazgatási rendtartási és a bányászati ágazati szabályokban megjelenő szabályozási környezetben kellett elemezni és értelmezni a kérelem visszavonásában megtestesülő ügyféli rendelkezési jog korlátozhatóságának kérdését. A bányabezárási MÜT-tel kapcsolatos jóváhagyási eljárás az állami igénybejelentést követően egy rendkívül sajátos eljárássá válik, az igénybejelentés megtörténte az egyszereplős eljárást többszereplőssé változtatja, megjelennek az ellentétes érdekek, a közjogi és magánjogi elemek az eljárásban összekapcsolódnak, amelyek a hatósági eljárás menetére és az ügyféli pozíciók alakulására is kihatással vannak. Ezeket a sajátos körülményeket a Kúria is kiemelte döntésében (vö. támadott határozat, Indokolás [42]). Egy ilyen sajátosan szabályozott eljárással nem vethető össze a környezeti hatásvizsgálati eljárásban az Ákr. 49. § (1) bekezdésének értelmezése körében tett, Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjához kapcsolódó kitekintés. A bányabezárási MÜT jóváhagyása iránti eljárás az eljárási és anyagi jogszabályok tekintetében jelentős eltérést mutat a környezeti hatásvizsgálati eljáráshoz képest. Figyelemmel arra – ahogy fent utalt rá a Kúria Jogegységi Tanácsa –, hogy a Kúria a Kfv.37.606/2023/7. számú ítélet [38] bekezdésében az Ákr. 47. § (1) bekezdés e) pontjának részletes értelmezését nem végezte el, így a Kúria jogértelmezése nyomán a jogegység megbomlása nemcsak az irányadó jogszabályok azonosságának,

- hanem a tényleges jogértelmezés hiánya miatt sem állapítható meg.
- [66] A panaszos állította azt is, hogy a Kúria a támadott határozat meghozatala során eltért a Kfv.35.289/2018/9. számú referenciahatározat [39] bekezdésben foglaltaktól. A jogegységi panasz azonban hiányos volt, mert a panaszos ebben a körben nem mutatta be a támadott határozat és a referenciahatározat közötti ügyszabadságot, ezáltal annak fennállását részletesen nem is indokolta. Ahogy fent utalt rá a Kúria Jogegységi Tanácsa, ha a panaszos nem állít fel párhuzamot a jogkérdés szempontjából releváns tények, az alkalmazandó jogszabályok, az eljárás kereteit meghatározó kérelmi elemek hasonlóságára utalva, akkor jogegységi panasz nem lehet alapos. Ebben az esetben a jogegységi panaszt a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján el kell utasítani (Jpe.II.60.019/2021/18., Indokolás [29]).
- [67] Ezen túlmenően a panaszos összekötötte a Kfv.35.289/2018/9. számú referenciahatározattól való eltérés kérdését azzal, hogy a Kúria a támadott határozatban meg nem engedett módon eltért a Kfv.37.606/2023/7. számú ítéletben elfogadott jogértelmezéstől (ezt az eltérést tekintve tiltott jogalkotói normaalkotásnak). Figyelemmel arra, hogy a Kfv.37.606/2023/7. számú ítélet a támadott határozattal az előzőekben kifejtettek szerint nem volt összevethető, ezért az állított eltérés nem volt megállapítható. Ez pedig oda vezet, hogy a panaszos azon állítása, amely szerint a Kúria megsértette a Kfv.35.289/2018/9. számú referenciahatározatban kimondott normaalkotás tilalmát, alaptalanná vált, amely tény is azt zárja ki, hogy a Kfv.35.289/2018/9. számú referenciahatározattól való eltérés megállapítható legyen.
- [68] A fentiekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Elvi tartalom

- [69] A támadott és referenciahatározat közötti eltérés nem állapítható meg, ha a két ügy nem összevethető és egy adott jogszabályi rendelkezéshez a referenciahatározat irányadó jogértelmezést nem is társít.
- [70] Ha a panaszos nem állít fel párhuzamot a jogkérdés szempontjából releváns tények, az alkalmazandó jogszabályok, az eljárás kereteit meghatározó kérelmi elemek hasonlóságára utalva, akkor jogegységi panasz nem lehet alapos.

Záró rész

- [71] A Bszi. 41/C. § (8) bekezdése értelmében, ha a Kúria Jogegységi Tanácsa indokoltnak tartja tárgyalás tartását, arra az indítvány előterjesztőjét és a (7) bekezdésben meghatározott személyeket a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályai szerint idézi. Jelen ügyben nem merült fel indok a tárgyalás tartására, ezért a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt tárgyalás tartása nélkül bírálta el.
- [72] A panaszos a jogegységi panasz eljárás illetékét megfizette, azt a jogegységi panasz elutasítására figyelemmel viselni köteles.
- [73] A Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 41/C. § (2) bekezdésére figyelemmel az alperes jogegységi panasz eljárásban felmerült költségét a polgári

perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 81. § (2) bekezdése, 82. § (1) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése, valamint a csatolt költségjegyzéke alapján határozta meg, és annak megfizetésére kötelezte a panaszost. Az alperesi érdekelt költségigénnyel nem élt, ezért arról nem kellett határozni.

- [74] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. június 8.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Tóth Kincső s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró helyett, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Farkas Katalin bíró helyett, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.I.60.025/2026/4. számú
végzése**

Rendelkező rész

A Kúria a felperesek költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmeit visszautasítja; a felperesek jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

- [1] A felperesek (a továbbiakban: panaszosok) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdését megjelölve jogegységi panaszt terjesztettek elő a Kúria Pfv.20.075/2026/8. számú ítéletével szemben, amelyben a Kúria a felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasította és a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. Kérték a támadott ítélet hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Kérték továbbá a támadott határozat végrehajthatóságának – a jogerős ítéletre is kiterjedő – felfüggesztését. Álláspontjuk szerint a Kúria ítélete jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.20.863/2025/4. számú határozatában foglaltaktól.
- [2] A panaszosok az eljárási illetéket nem fizették meg, azonban a jogegységi panasz benyújtásával egyidejűleg költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmet terjesztettek elő, amelyben elsődlegesen kérték a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kmtv.) 5. § (2) bekezdése alapján a teljes személyes költségmentesség engedélyezését. Másodlagosan a Kmtv. 6. § (2) bekezdés a) pontja alapján teljes költségfeljegyzési jog engedélyezését kérték.

- [3] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.
- [4] A jogegységi panasz eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése értelmében illetékköteles. A Bszi. 41/C. § (2) bekezdés h) pontja értelmében ugyanakkor a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) költségkedvezményekre vonatkozó szabályai a jogegységi panasz eljárásban is irányadók. A jogegységi panasz előterjesztője csak arra vonatkozó mentesség vagy kedvezmény esetén mentesül az illetékfizetési kötelezettség alól.
- [5] A Pp. 100. §-a alapján alkalmazandó Kmtv. 5. § (2) bekezdése értelmében a fél részére költségmentesség kell engedélyezni, ha az (1) bekezdésben foglalt feltételek nem állnak fenn, de a bíróság a fél egyéb körülményeinek figyelembevételével megállapítja, hogy a fél létfenntartása veszélyeztetett.
- [6] A Kmtv. 6. § (2) bekezdés a) pontja alapján teljes költségfeljegyzési jog engedélyezhető, ha a bíróság a fél egyéb körülményeinek figyelembevételével megállapítja, hogy az illeték és a per során felmerülő valamennyi költség várható összegének az előzetes megfizetése, illetve előlegezése a félnek jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelentene.
- [7] A Kmtv. 12. § (5) bekezdése alapján a fél jövedelmi és vagyoni viszonyait jogszabályban meghatározott módon köteles igazolni, és az igazolásokat a kérelmével egyidejűleg kell előterjesztenie.
- [8] A Kmtv. felhatalmazása alapján megalkotott, a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásáról szóló 26/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 7. § (5) bekezdése alapján, ha a kérelmezőnek nyugdíjat folyósítanak, a nyomtatványhoz a kérelem előterjesztését megelőző hónapra vonatkozó postai nyugdíjszelvényt vagy fizetesiszámla-kivonatot kell mellékelni.
- [9] A Kmr. 10. § (3) bekezdése alapján a kérelmezőnek költségmentesség alapjául szolgáló körülmények igazolására szolgáló nyomtatványhoz mellékelni kell három hónapra visszamenőleg a fizetési számlát vezető pénzforgalmi szolgáltató igazolását a fizetési számla egyenlegéről, valamint három hónapra visszamenőleg a fizetesiszámla-kivonatát. Ha a kérelmező több fizetési számlával rendelkezik egy pénzforgalmi szolgáltatónál vagy több pénzforgalmi szolgáltató vezet részére fizetési számlát, mindegyik vonatkozásában köteles az igazolásokat mellékelni.
- [10] A panaszosok a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásához rendszeresített nyomtatványaikhoz mindkét panaszos vonatkozásában a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága által kiállított tájékoztatásokat mellékeltek a 2026. évi öregségi nyugdíj összegéről, valamint 3 db bankszámlakivonat a panaszosok közös bankszámlájáról (időszakok: 2026. 01. 02.–2026. 02. 01., 2026. 02. 02.–2026. 03. 01. és 2026. 03. 02.–2026. 04. 01.), ezen felül 1 db bérleti szerződést (bérlő: az I. rendű felperes panaszos), a panaszosok vonatkozásában 2–2 db bírósági végrehajtói felhívást tartozás haladéktalan megfizetésére, illetve 1 db végrehajtói értesítést hatósági átutalási megbízás kiadásáról (pénzintézetnél kezelt összeg végrehajtás alá vonásáról).
- [11] Mivel a jogegységi panaszt 2026. május 6-án terjesztették elő, a panaszosoknak a Kmr. 7. § (5) bekezdése alapján a kérelem előterjesztését megelőző hónapra (2026. április) vonatkozó postai nyugdíjszelvényt vagy fizetesiszámla-kivonatukat kellett volna mellékelniük. Ehhez képest a panaszosok a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága által kiállított, a 2026. évi öregségi nyugdíjaik összegeiről szóló tájékoztatásokat és a 2026. január, február és március hónapra vonatkozó bankszámlakivonatokat mellékeltek. A nyomtatványokhoz mellékelt bankszámlakivonatok alapján megállapítható egyrészt, hogy a panaszosok nem mellékeltek a kérelem előterjesztését megelőző hónapra vonatkozó bankszámlakivonatot. Egyebekben pedig a csatolt bankszámlakivonatokon nem látható a nyugdíj folyósítása, és a panaszosok postai nyugdíjszelvényt sem mellékeltek a kérelem előterjesztését megelőző hónapról.
- [12] Mivel a jogegységi panaszt 2026. május 6-án terjesztették elő, a panaszosoknak a Kmr. 10. § (3) bekezdése alapján a jogegységi panasz előterjesztését megelőző három hónapra (2026. február, március és április) vonatkozó bankszámlakivonatokat kellett volna a nyomtatványukhoz mellékelni (Jpe.II.60.042/2025/10., Jpe.I.60.057/2024/4.). Megállapítható, hogy a 2026. április (2026.04.02. – 2026.05.01.) hónapra vonatkozóan nem mellékeltek a panaszosok bankszámlakivonatát és ezen mulasztásuk vonatkozásában további nyilatkozatot nem tettek.
- [13] A költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelem – a fent részletezett hiányosságai okán – nem felel meg a Kmtv.-ben és a Kmr.-ben írt követelményeknek. A Kmr. 7. § (5) bekezdése és a 10. § (3) bekezdése eltérést meg nem engedő, kógens követelményeket fogalmaznak meg a költségkedvezmény engedélyezéséhez szükséges igazolások tekintetében, ezért a Kúria Jogegységi Tanácsa figyelemmel arra, hogy a jogegységi panasz eljárásban hiánypótlásnak nincs helye, a panaszosok hiányos költségmentesség, illetve költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmét visszautasította.
- [14] A Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja szerint a Kúria Jogegységi Tanácsa – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a jogegységi panaszt visszautasítja, ha az eljárási illetéket nem vagy hiányosan fizették meg.
- [15] A panaszosok a jogegységi panasz eljárás illetékét nem fizették meg, továbbá a hiányos költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmüket a Kúria visszautasította. A kifejtettre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján a jogegységi panaszt – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – visszautasította.
- [16] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolta teszi (Jpe.I.60.055/2024/7., Indokolás [7]), így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

- [17] A Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel – utalva a Bszi. 41/C. § (5) bekezdésére is – a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem érdemi elbírálását mellőzte.

Elvi tartalom

- [18] A jogegységi panasz befogadásához követelmény, hogy a panaszos vagy hiánytalanul fizesse meg az illetéket, vagy nyújtson be teljes körű, szabályszerű, érdemben elbírálható költségmentességi kérelmet.

Záró rész

- [19] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az Itv. 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes.
- [20] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. június 1.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Kovács András bíró helyett, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.I.60.029/2026/4. számú
végzése**

Rendelkező rész

A Kúria az alperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az alperes (a továbbiakban: panaszos) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdése alapján jogegységi panaszt terjesztett elő a Kúria Kfv.37.439/2025/7. számú ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben, amelyben a Kúria a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. A panaszos a jogegységi panaszban arra kéri a Kúria Jogegységi Tanácsát, hogy a támadott határozatot helyezze hatályon kívül, és a Kúriát utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Álláspontja szerint a Kúria ítélete jogkérdésben eltér a Kfv.37.534/2014/6. (megjelent KGD 2014.183. számon is) és Kfv.37.974/2015/5. számú határozatokban foglaltaktól.
- [2] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.
- [3] A Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – visszautasítja, ha az eljárási illetéket nem vagy hiányosan fizették meg.
- [4] A panaszos eljárási illetéket nem fizetett. A jogegységi panaszban bejelentette, hogy „az illetékekről szóló törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c)

pontja értelmében teljes személyes illetékmentesség illeti meg – többek között – a költségvetési szerveket. A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvény 1. § (4) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága fejezetet irányító szervi jogállással rendelkező központi költségvetési szervnek minősül. Mindezek alapján az Alperes költségvetési szervként az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti teljes személyes illetékmentességben részesül.”

- [5] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja, illetve (2) bekezdése alapján a költségvetési szerv teljes személyes illetékmentességben részesül, és az illetékmentesség csak abban az esetben illeti meg, ha az eljárás megindítását megelőző adóévben az eredménye után a központi költségvetésbe befizetési kötelezettsége nem keletkezett. Az Itv. 5. § (3) bekezdése alapján mindezek fennállásáról a szervnek a bírósági eljárás (így a jogegységi panasz eljárás) kezdeményezése esetén nyilatkoznia kell. (Jpe.I.60.055/2025/4., Indokolás [7]) Ezt a nyilatkozattételi kötelezettséget a panaszos nem teljesítette.
- [6] Mindezek alapján a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.
- [7] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolta teszi (Jpe.I.60.055/2024/7., Indokolás [7]), így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

Elvi tartalom

- [8] A jogegységi panasz befogadásához követelmény, hogy a panaszos vagy hiánytalanul fizesse meg az illetéket, vagy személyes illetékmentességének alátámasztására terjesszen elő az Itv. 5. § (2)–(3) bekezdéseiben foglaltak szerinti nyilatkozatot az illetékmentesség feltételeinek fennállásáról.

Záró rész

- [9] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az Itv. 57. § (1) bekezdése alapján illetékmentes.
- [10] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. június 15.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Balogh Zsolt Péter bíró helyett, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Harangozó Attila bíró helyett, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr.

Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró,
Dr. Tanczos Rita s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.032/2026/6. számú
végzése**

Rendelkező rész

A Kúria a felperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

- [1] A felperes (a továbbiakban: panaszos) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdése alapján jogegységi panaszt terjesztett elő a Kúria Pfv.21.056/2025/9. számú ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben, amelyben a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A panaszos a jogegységi panaszban arra kéri a Kúria Jogegységi Tanácsát, hogy a támadott határozatot helyezze hatályon kívül, és a Kúriát utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Álláspontja szerint a Kúria ítélete eltér a Pfv.21.748/2019/11. és Gfv.30.316/2020/9. számú határozatokban foglaltaktól.
- [2] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.
- [3] A Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – visszautasítja, ha az eljárási illetéket nem vagy hiányosan fizették meg.
- [4] A Bszi. 41/C. § (2) bekezdés e) pontja értelmében a határidőkre vonatkozóan a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait megfelelően alkalmazni kell a jogegységi panasz eljárás lefolytatása során.
- [5] A Kúria Jogegységi Tanácsának következetes gyakorlata alapján, ha az illeték megfizetése a Bszi. 41/C. § (1) bekezdésében írt 30 napos határidőn kívül esik, abban az esetben az illeték késedelmes megfizetése a panasz Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja szerinti visszautasításához vezet (Jpe.I.60.010/2021/2., Indokolás [5]). A Kúria arra is rámutatott, hogy a jogegységi panasz határidőn belül benyújtottnak csakis akkor tekinthető, ha nemcsak a panasz előterjesztése, hanem az eljárási illeték lerovása is a törvényi határidőn belül megtörtént (Jpe.I.60.026/2021/5., Indokolás [9]).
- [6] A letöltési igazolás alapján a panaszos jogi képviselője részére a támadott határozatot 2026. május 8-án kézbesítették. A panasz benyújtására nyitva álló határidő utolsó napja tehát 2026. június 7. napja volt, mely mivel munkaszüneti nap (vasárnap) volt, a határidő a Pp. 146. § (4) bekezdése alapján csak az azt követő legközelebbi munkanapon, azaz 2026. június 8-án járt le. A rendelkezésre állt adatokból az volt megállapítható, hogy a jogegységi panasz 2026. június 8-án érkezett. Az illeték megfizetésének napja az EFER fizetésről szóló igazolás szerint 2026. június 10. volt. Ezek alapján a jogegységi panaszt határidőben nyújtották be, azonban az illeték megfizetése nem történt meg a 30 napos határidőn belül.

- [7] Mindezek alapján a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.
- [8] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolta teszi (Jpe.II.60.060/2025/3., Indokolás [7]), így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

Elvi tartalom

- [9] Ha a panaszos az illetékfizetési kötelezettségét a jogegységi panasz benyújtására nyitva álló határidőn túl teljesíti, akkor a jogegységi panasz visszautasításának van helye a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján.

Záró rész

- [10] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes, ezért a panaszos az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján a jogegységi panasz eljárásban megfizetett 3 500 000 forint illeték visszatérítését a székhelye szerint illetékes állami adóhatóságtól kérheti.
- [11] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. július 6.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Vítál-Eigner Beáta bíró helyett

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

163A mulasztással elkövethető emberölés esetében, eredmény tekintetében ugyanolyan mérvűnek kell lennie a kötelességszegő magatartás mögöttes szándékának, mint tevészel elkövetés esetében. Ez azt jelenti, hogy az elkövető azért nem tesz eleget a speciális kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik [Btk. 160. § (1) bek., (2) bek. d) és j) pont].

- [1] A törvényszék ítéletével az I. r. terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetéseben [Btk. 160. § (1) bek., (2) bek. d) és j) pont]. Ezért őt 10 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés-büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.
- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az ítéletábra mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az I. r. terhelt szabadságvesztés-büntetését 6 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 6 évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] A felülvizsgálati eljárásban irányadó jogerős tényállás lényege a következő:
- az I. r., a II. r. és a III. r. terhelt rokonok. A II. r. terhelt az I. r. terhelt lánya, egyben a III. r. terhelt élettársa. A sértett az I. r. terhelt édesanyja, a II. r. terhelt anyai nagymamája.
 - A sértett, az I. r. és a II. r. terhelt öt éven át együtt éltek a II. r. terhelt tulajdonában álló két szobakonyhás hétvégi házban, ahonnan a II. r. terhelt később elköltözött. A szigeteletlen házban nem volt fürdőszoba és WC, a fűtést egy fatüzelésű kályha biztosította, víz hosszabb idő óta nem volt. A sünök és macskák szabadon ki-be járkáltak a házba, az állatok a lakótérbe ürítettek, ahol nagy mennyiségű szemet és szőr halmazódott fel. Az állati ürülék, az elemi takarítás teljes hiánya, az I. r. terhelt és a sértett mosdatlansága miatt folyamatos volt az átható bűz. E körülményekkel a II. r. és a III. r. terhelt teljes mértékben tisztában volt.
 - A sértett otthonában háztartási balesetet szenvedett, majd pár hét múlva életkora és egy kezdődő megbetegedési folyamat következtében ágyhoz kötött, mozgás- és önellátásra képtelen állapotba került. A vele együtt élő lánya, az I. r. terhelt tisztában volt a sértett ezen állapotával, ennek ellenére a gondozását nem látta el, részére sem orvosi, sem szociális gondozói segítséget nem hívott. Az édesanyját nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, így a sértett a vizeletét és székletét maga alá ürítve feküdt. Mindezen túl az I. r. terhelt a lakókörnyezet tisztántartásáról sem gondoskodott, az ingatlanban rendkívüli kosz és bűz

uralkodott. Azon időszak alatt, amíg a sértett önellátásra képtelen állapotban volt, a II. r. terhelt – a sértett unokája –, illetve élettársa, a III. r. terhelt hetente többször megjelent a fenti ingatlanban. Ezen alkalmakkor pelenkát, takarót, paplant, élelmiszereket, fűtéshez használt ruhákat vittek a sértett részére. Látogatásai alkalmával észlelték a házban uralkodó embertelen higiéniai állapotokat, tisztában voltak a sértett magatehetetlenségének, ellátatlanságának tényével – egy alkalommal a III. r. terhelt segített az ágyra feltenni a földön vizelettől átitatott ruhában fekvő, jajgató sértettet – amely miatt többször felszólították az I. r. terheltet, hogy lássa el a sértettet, illetve hívjon hozzá orvost. A felhívások ellenére az I. r. terhelt az édesanyja gondozását továbbra sem látta el, az orvosi segítség igénybevételét pedig arra hivatkozással utasította el, hogy a sértett nem akar kórházba menni.

– A II. r. terhelt feltételezte, hogy az I. r. terhelt a sértett alapvető gondozását – szokásos ellátatlansága ellenére – teljesítette. Látta ugyanis, hogy az általa odavitt pelenka csomagolását az I. r. terhelt felbontotta, a sértett állapotának romlását pedig nem észlelte, arról közvetlenül nem győződött meg, mivel fertőző betegsége miatt a szobába, ahol a sértett feküdt, a halála előtti napokban már nem ment be.

– A több heti ellátatlanság miatt rendkívül elhanyagolt, eszméletlen állapotba került sértetthez végül az I. r. terhelt mentőt hívott, a sértett kórházi felvétele megtörtént, de az ellátása közben elhalálozott.

– A mentők megérkezésekor a sértett be volt takarva, kitakarásakor a helyiségben általánosan uralkodónál még intenzívebb bűz csapott fel, illetve a hosszabb idő óta pelenka nélkül, az általa viselt több réteg ruhát teljesen átitatva a vizeletében és székletében fekvő sértett hátán, fenekén és hajlataiban százával hemzsegték nyüvek (légykukacok). Elhalálozásakor a sértett hátán, az ágyék, valamint a végtagok hátsó felszínén felfekvéses, felázásos területek voltak, amelyek felülfertőződtek, elnyüvesedtek. A sértett halálát az ellátatlanság miatti többszervi gyulladás, nagy kiterjedésű felfekvések talaján kialakult általános vérmérgeződés okozta. A halálhoz vezető folyamat során a sértettnak vélelmezhetően az átlagosan lényegesen meghaladó fizikai és lelki fájdalmat, szenvedést kellett elviselnie. Megfelelő ápolás, gondozás, orvosi kezelés esetén élete akár hosszabb időre is meghosszabbítható lett volna.

– Az ellátatlanság és a bekövetkezett halál között közvetlen ok-okozati összefüggés áll fenn.

- [4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. r. terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és a b) pont ba) alpontját megjelölve elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan felmentése, vagy a minősítés megváltoztatása és enyhébb büntetés kiszabása érdekében.

- [5] Indokai szerint nem lehetett volna ítéleti bizonyossággal megállapítani a bűnösségét, mivel az emberölési szándék kétséget kizáróan nem állapítható meg a terhére.
- [6] Kifejtette, hogy mindig a sértett utasításainak engedelmeskedett, így akkor is, amikor a sértett elutasított mindenfajta kezelést és orvosi beavatkozást.
- [7] Arra hivatkozott, hogy a sértett halála előtti zavart időszakban a fájdalomérzete eltűnt, amiről ő azt gondolta, hogy javult az állapota. A nyüvesedést pedig azért nem vette észre, mert nyolc réteg ruha volt a sértetten.
- [8] Álláspontja szerint a cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő emberölés vétségének kellett volna minősíteni, mivel a terhére legfeljebb gondatlan mulasztás állapítható meg. Ezen bűncselekmény pedig jóval enyhébb büntetés kiszabását tette volna lehetővé.
- [9] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.
- [10] Kifejtette, hogy az I. r. terhelt felülvizsgálati indítványában ugyan felülvizsgálati okként az alapügyben eljáró bíróság által elkövetett büntető anyagi jogszabálysértésre hivatkozik, azonban e törvénytörés állításán keresztül ténylegesen az ítéleti tényállást, és az annak alapját képező bírói bizonyítékértékelő tevékenységet támadja.
- [11] Az ügyész szerint az I. r. terhelt olyan büntető anyagi jogi jogszabálysértést, amelyet az alapügyben eljáró bíróság a jogerős ügydöntő határozatban megállapított ítéleti tényállást figyelembe véve követett el, nem jelölt meg.
- [12] Utalt arra, hogy az I. r. terhelt mulasztott akkor, amikor az édesanyját nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, a lakókörnyezetet sem tartotta tisztán, azonban orvosi, illetve szociális gondozói segítséget sem kért. Továbbá az I. r. terhelt mulasztása akaratlagos is volt. Tudatában volt annak, hogy megfelelő gondozás, orvosi segítségnyújtás hiányában az ágyhoz kötött, mozgásra és önellátásra már nem képes édesanyja halála be fog következni.
- [13] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a megítélt határozatot az I. r. terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.
- [14] Az I. r. terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [16] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bek.], a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható [Be. 659. § (1) bek.].
- [17] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a terhelt bűnösségét, míg a b) pont ba) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénytörő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénytörő büntetést.
- [18] A 2025. szeptember 1. napjától hatályos Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti új felülvizsgálati ok, ha a bíróság a bűncselekmény törvénytörő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megítélt határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.
- [19] Az I. r. terhelt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottan (is) nyújtotta be a felülvizsgálati indítványát, azonban az indítvány tartalmilag a bűncselekmény jogi minősítését vitatja, és arra alapítja a kérelmét, hogy a helyes minősítés eltérő büntetési tételkeretet vonna maga után.
- [20] Ez pedig a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati oknak feleltethető meg.
- [21] Ezen új felülvizsgálati ok alapján a felülvizsgálat abban az esetben is lehetséges, ha a bűncselekmény korábbi, utóbb törvénytörőnek minősített jogi minősítése helyett egy olyan törvényes minősítést kell megállapítani, amely következtében a büntetés kiszabására eltérő – a Különös Részben meghatározott – törvényes keretek között kell sort keríteni. Ez a feltétel az új felülvizsgálati ok objektív feltétele. Emellett a felülvizsgálathoz szükséges az is, hogy e törvényes minősítés alapján megállapítandó tételkerethez képest a korábban kiszabott büntetés már aránytalanul is.
- [22] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. r. terhelt bűnösségét emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bek., (2) bek. d) és j) pont] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.
- [23] A Btk. 160. § (1) bekezdése szerint, aki más megöl, emberölés büntetése miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (2) bekezdés b) és j) pontja értelmében a büntetés tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést különös kegyetlenséggel és védekezésre képtelen személy sérelmére követik el.
- [24] Az emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, az elkövetői magatartás és az eredmény között okozati összefüggés fennállása szükséges. Tevéssel és mulasztással egyaránt elkövethető. Elkövetési magatartása a tényállásszerű eredményt előidéző legkülönbözőbb tevékenység, vagy annak bekövetkeztét meg nem akadályozó mulasztás.
- [25] Felülvizsgálatban a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése.
- [26] A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az úgynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismérv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismérv

- az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.
- [27] Az indítvány alapján eldöntendő jogkérdés az volt, hogy a jogerős ítéleti ténymegállapítások alapján helyesen vont-e le következtetést a bíróság az I. r. terhelt magatartásának – mulasztásának – szándékos volta.
- [28] A szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami pedig jogkérdés.
- [29] Ha az irányadó tényállás valamely külvilágban megjelenő tény és abból vont ténybeli következtetést („tisztában volt”, „tudata átfogta”) egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.
- [30] Ha azonban az irányadó tényállás ilyen tény, ténybeli következtetést, illetve azok valamelyikét nem tartalmazza, vagy a ténybeli következtetés helytelen, akkor a jogi értékelésnek nincs alapja, és ekként az adott törvényi tényállási elem (a szándékosság) sem állapítható meg.
- [31] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a bíróság tényfelderítési kötelezettsége kiterjed minden, a büntetőjogi elbírálás szempontjából lényeges, releváns jelenségre. Az ennek eredményeként az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, hanem ún. belső történések, tudati tények is lehetnek.
- [32] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.
- [33] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.
- [34] Jelen ügyben ennek vizsgálata a következőket jelenti.
- [35] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy:
- A sértett az otthonában 2019. november elején háztartási balesetet szenvedett, majd 2019. november végén, december elején életkora és egy kezdődő megbetegedési folyamat következtében ágyhoz kötött, mozgás- és önellátásra képtelen állapotba került.
 - A vele együtt élő lánya, az I. r. terhelt tisztában volt a sértett ezen állapotával, ennek ellenére a gondozását nem látta el, részére sem orvosi, sem szociális gondozói segítséget nem hívott. Az édesanyját nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, így a sértett a vizeletét és székletét maga alá ürítve feküdt. Mindezen túl az I. r. terhelt a lakókörnyezet tisztántartásáról sem gondoskodott, az ingatlanban rendkívüli kosz és bűz uralkodott.
 - A több heti ellátatlanság miatt rendkívül elhanyagolt, eszméletlen állapotba került sértetthez végül az I. r. terhelt mentőt hívott, a sértett kórházi felvétele megtörtént, de az ellátása közben elhalálozott.
 - A hosszabb idő óta pelenka nélkül, az általa viselt több réteg ruhát teljesen átitatva a vizeletében és székletében fekvő sértett hátán, fenekén és hajlataiban százával hemzsegték nyúvek (légykukacok). Elhalálozásakor a sértett hátán, az ágyék, valamint a végtagok hátsó felszínén felfekvéses, felázásos területek voltak, amelyek felülfertőződtek, elnyüvesedtek. A sértett halálát az ellátatlanság miatti többszervi gyulladás, nagy kiterjedésű felfekvések talaján kialakult általános vérmérgeződés okozta.
- [36] Az emberölés büntetnének elkövetési magatartása tevés vagy mulasztás. A mulasztás nem tevés, passzív magatartás, mindig valamely kötelesség viszonyában áll. Büntetőjogi jelentőséggel akkor bír – akkor tekintendő cselekvésnek, s így elkövetési magatartásnak –, ha van kötelesség, aminek a kötelezettje nem tett eleget. A mulasztás kötelesség megszegése, nem teljesítése, megkövetelt akaratlagos magatartás hiánya.
- [37] Vegyes mulasztásos bűncselekmény esetén az elkövető felelősségét megalapozó magatartás nem az eredményt okozza, hanem az eredményre vezető okfolyamat megakadályozását mulasztja el. Az elkövető kötelessége az okfolyamat érvényesülésének meggátolása, még kialakulatlan vagy már kialakult okozati lánc megszakítása. Az okfolyamat rendjébe kötelességgellenes be nem avatkozás a mulasztás.
- [38] Mulasztás esetén az eredményt valójában nem az elkövető (mulasztó, passzív) magatartása, hanem kívül álló természeti folyamat okozza, hozza létre. A mulasztás tehát nem oka az eredménynek (okozatot csak aktív magatartás, tevés hoz létre). Az elkövetőnek viszont kötelessége lenne az okfolyamatba avatkozás, hogy megakadályozza annak kifejlődését. Ha pedig kötelességét megszegve az okfolyamat kialakulását nem akadályozza meg és a tényállásszerű eredmény bekövetkezik, mulasztása az eredmény szempontjából ugyanolyan elkövetési magatartás, mint az eredményt létrehozó aktív magatartás.
- [39] Ehhez képest okozás a nemtevés, ami tehát valójában az okozati összefüggés meg nem szakítása, s a kötelességgellenes mulasztás ekként oka az eredménynek.
- [40] Az eredmény-bűncselekményért való felelősség alanyi oldalán a szándékosság feltétele a tényleges felismerés és előrelátás. Az elkövető felismerte magatartása jogtárgysértő jellegét, arra alkalmasságát, s ezen túlmenően előre látja a magatartásával elindított okfolyamat kialakulását és annak következményeként az eredmény bekövetkezésének lehetőségét. A felismerés tehát a magatartásra, az előrelátás pedig az okozati kapcsolatra és eredményre vonatkozik. A következmény előrelátása a szándékosság értelmi, az előre látott következmény kívánása, vagy abba belenyugvás pedig a szándékosság érzelmi oldala.
- [41] Vegyes mulasztásos bűncselekmény esetében a felismerés annak tudatát jelenti, hogy a nemtevés, a mulasztás kötelességgellenes. Az előrelátás pedig annak tudatát, hogy a kialakuló okfolyamat kötelességszerű magatartással megszakítható volna, viszont az okfolyamat kifejlődése megakadályozásának hiányában az eredmény be fog következni. Az elkövető azért nem tesz eleget

- kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik.
- [42] Elsődleges és meghatározó a kötelesség terhelt személyére konkretizált meglétének, eredetének, illetve tartalmának vizsgálata.
- [43] Értelemszerűen másról, többről van szó, mint a hanyagság (nem tudatos gondatlanság) körébe tartozó gondossági kötelesség, ami szerint mindenki kötelessége, hogy ügyei vitele során kellő gondoskodással járjon el és körültekintően vigyázzon arra, ne okozzon másoknak sérelmet, kárt vagy egyéb hátrányt. Utóbbi ugyanis csupán a saját tevékenység mikéntjére vonatkozó, annak keretébe tartozó, s legfeljebb közvetve érint más.
- [44] A Btk. 166. §-ának háttérében a segítségnyújtás általános parancsa áll. Mindenkinek erkölcsi kötelessége, hogy tőle elvárható (tőle telhető módon) segítséget nyújtson sérültnek, vagy olyan személynek, akinek élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van.
- [45] A törvényi tényállás ezt az erkölcsi kötelezettséget vont a büntetőjogi oltalom alá. Ekként az, illetve teljesítése elmulasztásának kötelességszegő mivolta közvetlenül a büntetendővé nyilvánító jogszabályból fakad.
- [46] Ezt meghaladóan akkor merül fel a mulasztással elkövetett emberölés lehetősége, ha a terhelt speciális jogi kötelessége volt az eredmény beállását elhárító magatartás kifejtése. Ez esetben ugyanis a kötelességszerű magatartás kifejezett, a sértett személyére konkretizált rendeltetése, hogy beavatkozzon a kialakuló okfolyamatba, megszakítsa azt.
- [47] Speciális jogi kötelesség alapulhat jogszabályon, szerződésen, vagy egyéb személyi viszonyon. A sértett személyére konkretizáltságából fakadóan azonban forrása maga a büntetőjogszabály nem lehet.
- [48] Ehhez képest a mindenkit terhelő segítségnyújtási kötelezettség – mint büntetőjogi oltalom alá vont erkölcsi szabály – megsértése sem szolgálhat alapul mulasztásos emberölés (vagy testi sértés) megállapításához. Különböző közömbössé válna az emberölés (testi sértés) tilalma és a segítségnyújtás iránti általános elvárás megszegésének eltérő törvényi megítélése (Kúria Bfv.III.248/2011/6. számú ítélet).
- [49] Az első- és a másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy az I. r. terhelt családjogi kötelezettsége volt a sértett tartása és gondozása, valamint a másodfokú határozat helyesen rögzítette, hogy a terhelt jogi kötelezettségét elsődlegesen és minden felett állva az Alaptörvény XVI. cikk (4) bekezdése teremti meg.
- [50] Speciális jogi kötelezettséget ír elő az Alaptörvény XVI. cikk (4) bekezdése, amely kimondja, hogy a nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni. A gondoskodásban a felelősségviselés jelenik meg, amelyet alkotmányos kötelezettségként foglalt szabályba az alkotmányozó. Ezzel fejezi ki azt az alapvető jogi elvárást, hogy a családi jogállásból következően valamennyi nagykorú gyermeknek a rászoruló szülő ellátása, gondozása, segítése vagy támogatása tekintetében aktív magatartást kell kifejtenie.
- [51] A jelen ügyben az I. r. terhelt tekintetében tehát megállapítható az a speciális jogi kötelezettség, illetve annak elmulasztása, amely a segítségnyújtás általános parancsánál magasabb szintű követelményt ír elő.
- [52] A mulasztással elkövethető emberölés esetében, eredmény tekintetében ugyanolyan mérvűnek kell lennie a kötelességszegő magatartás mögöttes szándékának, mint tevővel elkövetés esetében.
- [53] Ez – a fentiekben kifejtettek szerint – azt jelenti, hogy az elkövető azért nem tesz eleget a speciális kötelességének, azért mulasztja el annak teljesítését, mert előre látja a meg nem akadályozott okfolyamat alakulását és annak teljes kifejlődését, az eredmény bekövetkezését kívánja, vagy abba belenyugszik.
- [54] Az I. r. terhelt hivatkozása a szándékosság hiányára, az alábbiak szerint alaptalan.
- [55] Jelen ügyben az ítélet tényállási része egyértelműen rögzít arra vonatkozó ténymegállapításokat, amelyek szerint az I. r. terhelt a sértett állapotával tisztában volt, azonban a sértett mozgás- és önellátásra képtelen állapota tekintetében teljes közömbösséget mutatott, a sértett orvosi ellátása iránt semmilyen intézkedést nem tett. Az ágyhoz kötött sértettet nem mozgatta, nem ágytálazta, nem pelenkázta, nem fürdette, így a sértett a vizeletét és székletét maga alá ürítve feküdt, valamint az I. r. terhelt a lakókörnyezet tisztántartásáról sem gondoskodott.
- [56] Az I. r. terhelt tehát tudott a sértett önellátásra képtelen állapotáról. Ennek ellenére tartósan, huzamos időn át nem gondoskodott a sértett ellátásáról, illetve nem is kért orvosi segítséget, és csak a több heti ellátatlanságot követően, a sértett eszméletlen állapotba kerülésekor hívott orvost.
- [57] Tisztában volt azzal, hogy a sértett egészségügyi ellátásának hiánya, a legelemibb életszükségletektől való megfosztása és mindezek következményeként szükségszerűen fellépő betegségektől való megóvásának elmulasztása a halál bekövetkezését eredményezi.
- [58] Jelen esetben tehát nem arról van szó, hogy az I. r. terhelt gondatlanságból – könnyelműen bízva a lehetséges halálos eredmény elmaradásában, illetve azt azért nem látva előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta – nem tett semmit az okfolyamat megállítása érdekében. A tudata ugyanis átfogta azt, hogy az ellátatlanság a sértett állapotának folyamatos romlásához és eredményként a halálához vezet.
- [59] Nem egy egyszeri mulasztás, hanem hosszabb ideig tartó, folyamatos nemtevétség történt az I. r. terhelt részéről. A veszélyhelyzet nem volt rejtett vagy felismerhetetlen a számára, nem tévedett, hanem tudatosan nem avatkozott be.
- [60] Az I. r. terhelt nem a következmények előre nem látása miatt mulasztott, hanem a felismerhető életveszély ellenére tartósan tétlen maradt.
- [61] A sértett állapotának romlása és a mentőhívás között eltelt több hetes időszak kizárja a gondatlan mulasztás lehetőségét.
- [62] Kétségtelen, hogy nem állapítható meg az, miszerint az I. r. terhelt magatartása indította el a sértett halálához vezető okfolyamatot, azonban az irányadó tényállásból megállapítható, hogy előre látta az okfolyamat teljes kifejlődését, és az eredmény bekövetkeztébe belenyugodott.
- [63] A felülvizsgálati indítvány hivatkozása, miszerint az I. r. terhelt a sértett „utasítására” nem kért orvosi segítséget, hogy a sértett állapotának javulását

- tévesen észlelte, valamint nem láthatta a nyüvesedést a sértetten lévő több réteg ruha miatt, az alábbiak szerint alaptalan.
- [64] A sértett a jogerős tényállás szerint magatehetetlen, ágyhoz kötött állapotban volt. Ilyen helyzetben az I. r. terheltet objektív gondozási kötelezettség terhelte. A sértett esetleges kezelés elutasítására irányuló „akarata” egyrészt nem tekinthető relevánsnak tekintettel az állapotára, másrészt nem mentesíti a gondozási kötelezettség alól az I. r. terheltet, különösen akkor, ha az életveszély nyilvánvaló.
- [65] A fájdalomérzet megszűnésének javulásként való értelmezése a konkrét körülmények között nyilvánvalóan okszerűtlen és életszerűtlen. A sértett hetek óta ellátatlan, fekvő, súlyosan elhanyagolt állapota, valamint extrém módon higiénia nélküli lakókörnyezete olyan objektív körülményeket képeztek, amelyek mellett a fájdalom megszűnése nem javulásra, hanem éppen az állapot súlyos romlására utal.
- [66] A sértett testén a nyüvesedés észlelésének hiánya nem mentesíti az I. r. terheltet, hanem éppen a gondozási kötelezettség teljes körű elmulasztását igazolja. Ugyanis a nyüvesedés csak huzamos, teljes elhanyagolás mellett alakul ki, a sértett pelenkázásának, mozgatásának, tisztításának teljes hiányát igazolja. A „több réteg” ruha éppen azt bizonyítja, hogy az I. r. terhelt egyáltalán nem ellenőrizte a sértett állapotát, legalapvetőbb szükségleteiről sem gondoskodott.
- [67] Következésképpen a cselekmény elkövetésének körülményeiből arra kell következtetni, hogy az I. r. terhelt szándéka eshetőlegesen a sértett halálára is kiterjedt.
- [68] A bíróság által megállapított minősítő körülmények is helytállóak [Btk. 160. § (2) bek. d) és j) pont].
- [69] A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsősorban emberiség, valamint erkölcsi szempontok a meghatározóak.
- [70] A különös kegyetlenség fogalma alá a rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve véghezvitt ölési cselekmények vonhatók. A különös kegyetlenség megállapíthatóságának nem feltétele az aktív, bántalmazó jellegű magatartás, hanem az olyan elkövetési mód is ide tartozik, amely a sértett számára az átlagosat lényegesen meghaladó testi vagy lelki szenvedést okoz.
- [71] Az elkövető tudatának az elkövetés idején át kell fognia a végrehajtás különös kegyetlenségét. Az elkövető ezzel kapcsolatos tudattartalmára a sérülések számából, a bántalmazás hosszan tartó, elhúzódó voltából, a sértett látható szenvedéséből, illetőleg a sértettnek a végrehajtás ideje alatt tanúsított magatartásából vonható következtetés.
- [72] Ebből viszont az következik, hogy a különös kegyetlenség mint elkövetési mód a szándék tudati, akarati oldalához és nem az érzelmi oldalához (a sértett halálának kívánása vagy abba való belenyugvás) kapcsolódik (Kúria Bfv.III.1.420/2013/6. számú határozat).
- [73] Ehhez képest az emberölés akkor minősül különösen kegyetlen módon elkövetettnek, ha a cselekmény a sértettnek olyan testi szenvedést, vagy lelki gyötrelmet okoz, amely az ember életének kioltásával általában együtt járó szenvedést, gyötrelmet is lényegesen meghaladja.
- [74] Nem az elkövető érületének (rideg, szenvtelen, kiszámított magatartásának), hanem az elkövetés módjának kell különös fokban kegyetlennek lennie.
- [75] Az I. r. terhelt a sértett állapotát folyamatosan észlelte, ennek ellenére a legalapvetőbb gondozási feladatokat – így különösen a tisztántartást, mozgatást, pelenkázást, valamint az orvosi ellátás biztosítását – huzamos időn keresztül elmulasztotta. Ennek következtében a sértettnél kiterjedt felfekvések alakultak ki, amelyek felülfertőződtek, elnyüvesedtek és végül általános vérmérgezéshez vezettek.
- [76] A sértett halálához vezető folyamat nem hirtelen, hanem elhúzódó, több héten át tartó szenvedéssel járt, amely során a sértettnek az átlagosat messze meghaladó fizikai fájdalmat és lelki gyötrelmet kellett elviselnie. A teljes kiszolgáltatottság, az ellátatlanság, valamint az embertelen higiénés körülmények együttesen olyan szenvedést eredményeztek, amely a különös kegyetlenség megállapítására alkalmas.
- [77] Következésképpen az élet elleni cselekmény különös kegyetlenséggel elkövetettkénti minősítése törvényes [Btk. 160. § (2) bek. d) pont].
- [78] Helytállóan állapította meg ezért az eljáró bíróság a Btk. 160. § (2) bekezdés j) pontja szerinti minősítő körülményt is.
- [79] A Btk. 459. § (1) bekezdés 29. pontja szerint védekezésre képtelennek kell tekinteni, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére.
- [80] Ezen állapot ismérve az, hogy a passzív alany nem képes ellenállás kifejtésére.
- [81] Az ítélkezési gyakorlat szerint az ellenállás olyan magatartások összességét jelenti, amely alkalmas lehet a bűncselekmény elkövetésének megakadályozására, de legalább megnehezítésére. Ennek hiányában az elkövető a legcsekélyebb akadály leküzdése nélkül képes a bűncselekmény elkövetésére.
- [82] Minthogy az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a sértett állapota nemhogy az aktivitást szükségképpen feltételező védekező cselekvőséget, de az önálló mozgás, helyváltoztatás kivitelezésére is képtelenné tette, helyzetét a teljes kiszolgáltatottság jellemezte.
- [83] Ekként nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. r. terhelt bűnösségét emberölés bűntettében [Btk. 160. § (1) bek., (2) bek. d) és j) pont] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.
- [84] A helyes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott büntetés nem törvénysértő, azaz, amennyiben a minősítés törvényes, és az annak alapján kiszabott büntetés is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, akkor a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti okból sincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.
- [85] A Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) és j) pontja szerint minősülő emberölés bűntette miatt a törvény tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés kiszabását teszi lehetővé.
- [86] Következésképpen az I. r. terhelttel szemben a Btk. 82. § (2) bekezdés a) pontja szerinti enyhítő szakasz

- alkalmazásával kiszabott 6 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés – miként a 6 év közügyektől eltiltás mellékbüntetés – alkalmazása nem törvénysértő.
- [87] A Kúria megjegyzi, hogy a másodfokú bíróság által alkalmazott enyhítés – bár a törvényes keretek között marad – a jelen ügy sajátosságaira figyelemmel csak kivételesen, különösen nyomatékos indokok fennállása esetén fogadható el. Ugyanis a cselekmény tárgyi súlya, elhúzódó jellege, a sértett teljes kiszolgáltatottsága, valamint az általa elszenvedett rendkívüli fizikai és lelki szenvedés olyan körülményeket képeznek, amelyek mellett az enyhítő szakasz csak kivételes indokok fennállása esetén lenne alkalmazható. Ilyen indokot azonban a másodfokú bíróság ítélete nem tartalmaz.
- [88] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [89] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható.
- [90] Ezzel szemben az I. r. terhelt az indítványában a tényállás megalapozottságát vitatta, a bizonyítékok értékelését kifogásolta, amikor azt állította, hogy kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást a bűnössége.
- [91] Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs mód, az indítvány e részében törvényben kizárt.
- [92] Ekként a Kúria az I. r. terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [2] Az ítéletábra mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 11 évre súlyosította, végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg. A másodfokú bíróság a terheltet az eljárás során felmerült teljes, 2 816 941 forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a törvényszék 2024. február 6. napján is tartott tárgyalást és mellőzte az április 23. napjára történő utalást. Beszámítani rendelte a kiszabott szabadságvesztésbe a terhelt által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a másodfokú bíróság ítélete meghozataláig letartóztatásban töltött időt.
- [3] A bíróságok vádról rendelkező, jogerős ügydöntő határozatával szemben a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és b) pont ba) alpontjára hivatkozással, a Be. 651. § (2) bekezdés c) pontja alapján. Elsődlegesen indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálattal támadott első- és másodfokú határozatot helyezze hatályon kívül és az első és másodfokon eljáró bíróságokat utasítsa új eljárás lefolytatására. Másodlagosan indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálattal támadott bírósági határozatokat változtassa meg és hozzon új határozatot.
- [4] A felülvizsgálati indítvány részben arra hivatkozott, hogy az eset összes körülményei alapján a személyes adattal visszaélés vétsége és az emberölés büntette nem áll valóságos anyagi halmazatban, így bűnhalmazat hiányában törvénysértő annak megállapítása és a halmazati büntetésre vonatkozó szabályok alkalmazása, amely a büntetési tételkeretre és a büntetési középértékre is kihatással van.
- [5] A védő felülvizsgálati indítványában emellett vitatta, hogy a terhelt cselekménye emberölés kísérleteként értékelendő, mert álláspontja szerint az objektív és szubjektív körülmények alapján nem állapítható meg az élet kioltására irányuló szándék. E körben támadta a bíróság azon ténybeli megállapítását, hogy mindegyik szűrés célzott és szándékos volt, ez kétséget kizáró módon nem bizonyítható, erre figyelemmel sem a bántalmazási mechanizmus, sem a támadott testtájékok nem sorolhatóak azon körülmények közé, amelyek az ölési szándékot támasztják alá, e körben álláspontja szerint az eljáró bíróságok téves megállapításokat tettek. Hivatkozott arra, hogy a sértett által elszenvedett sérülések esetében az elesés közbeni sebzés és a kaszálóhadonászó sebzés egyaránt megfelleltethető okozó mechanizmusnak. Állította, hogy a terhelt külső befolyástól mentesen, önként hagyott fel cselekményével röviddel a földre kerülésük után, ezért vitatta azt az elsőfokú bíróság által tett ténymegállapítást, hogy a terhelt mindent megtett, hogy kioltta a sértett életét. Téves és iratellenes ténybeli következtetésnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság megállapította: a terhelt nem önként, hanem külső hatásra hagyta abba a cselekményét és hagyta el a helyszínt. Pusztá feltelezésnek tartotta azt a ténymegállapítást, hogy a sértettel együtt dolgozó személy kiabálására hagyott volna fel cselekményével. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok, körülmények értékelése eredményeként ítéleti bizonyossággal az állapítható

(Kúria Bfv.III.385/2025/16.)

164 A személyes adattal visszaélés vétségének a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjában írt esete megvalósulásának feltétele, hogy a jogosulatlan vagy céltól eltérő személyes adatkezelés jogtalan haszonszerzési célból valósuljon meg, vagy az a jogalap nélküli adatkezeléssel összefüggésben az érintett személynek jelentős érdeksérelemet okozzon [Btk. 219. § (1) bek. a) pont; 2011. évi CXII. törvény (Info.tv.) 3. § (1)–(2) bek., 5. § (1) bek.; az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 21-i (EU) 2016/279. számú rendelete 4. cikk 2. pont, 6. cikk (1) bek.].

- [1] I. A törvényszék ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [Btk. 160. § (1) bek., (2) bek. a) pont] és személyes adattal visszaélés vétségében [Btk. 219. § (1) bek. a) pont], ezért öt halmazati büntetésül 8 év szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg azzal, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a büntügyi költségről.

- meg, hogy a terhelt csak bántalmazni akarta a sértettet, tudata a súlyos, akár életveszélyes sérülések okozására terjedt ki, de amikor ez bekövetkezett, cselekményével önként felhagyott.
- [6] A védő a felülvizsgálati indítványban arra is hivatkozott, hogy megalapozatlanságot eredményezett a terhelt esetében a megfelelő pszichés állapotának feltárása tekintetében megnyilvánuló felderítetlenség, e körben vitatta a szakértőnek a beszámítási képességgel kapcsolatos megállapítását. Álláspontja szerint az eljárás hatóságok nem tulajdonítottak kellő súlyt azoknak az előzményeknek, amelyek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az eljárás tárgyát képező cselekményt megelőzően a terhelt pszichés státusza rendellenes volt. Ezeknek a hiányosságoknak a pótlása kizárólag bizonyítás felvétele útján lehetséges, ezért indítványozta az első- és másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását.
- [7] Másodlagosan a bűnhalmazat megállapításának és a személyes adattal visszaélés vétségében való bűnösség megállapításának mellőzését és a terhelttel szemben kiszabott büntetés mérséklését indítványozta.
- [8] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, az ölési szándékot sérelmező részében aaptalannak, míg a személyes adattal visszaélés vétsége miatti bűnösséget kifogásoló részében alaposnak tartotta.
- [9] A Legfőbb Ügyészség a Be. 650. § (2) bekezdésére és a 659. § (1) bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéleti tényállás megalapozottsága nem vizsgálható, nincs lehetőség a bizonyítási eljárás lefolytatása és a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenysége vitatására, a büntetőjogi felelősséggel és a bűncselekmény minősítésével összefüggő jogkérdések csak az irányadó ítéleti tényállással egyező tényalapon vitatható. A felülvizsgálati indítványt ezért kizártnak tartotta mindazon részében, amelyben a védő ténykérdéseket vitat, így az ítéleti tényállásban megállapított releváns tudati tények, valamint a terhelt elmeállapotával kapcsolatos tények tekintetében.
- [10] A Legfőbb Ügyészség hivatkozott arra, hogy az első- és másodfokú bíróság helyesen minősítette a terhelt emberölés büntettként értékelt cselekményét, az elsőfokú bíróság helyesen vette számba a 3/2023. Büntető jogegységi határozatban felsorolt tárgyi és alanyi tényezőket.
- [11] A Legfőbb Ügyészség ugyanakkor alaposnak tartotta a felülvizsgálati indítványt a személyes adattal visszaélés miatti bűnösség megállapítását sérelmező részében, de annak indokaitól eltérő okból. Kifejtette, hogy a Btk. 212. § (1) bekezdés a) pontja szerinti személyes adattal visszaélés vétsége akkor tényállásszerű, ha azt haszonszerzési célból vagy jelentős érdeksérelmet okozva követik el, az irányadó tényállásban viszont nincs arra adat, hogy a sértett ismerőse a telefonjáról küldött álüzenetekkel érdeksérelmet szenvedett volna. A bíróságok tévesen értékelték ilyen jelentős érdeksérelemként azt, hogy a terhelt a legsúlyosabb bűncselekmény elkövetése érdekében írta az üzeneteket, egyebek mellett azért, mert a sértett az eljárás bíróságok által az ő vonatkozásában jelentős érdeksérelemként értékelt életveszélyes sérüléseit nem a sértett ismerőse telefonjáról, annak nevében küldött üzenetek miatt szenvedte el, annak elkövetését az üzenetküldés csak megkönnyítette, amit azonban az emberölés előre kitervelten való elkövetésének keretein belül kell értékelni.
- [12] A Legfőbb Ügyészség a bűnösségi kör szűkülése ellenére sem tartotta indokoltnak a kiszabott büntetés enyhítését, az emberölés minősített esetére irányadó tételkeret mellett a halmazat tételkeret emelő hatása elenyésző volt, a büntetési tétel középértékétől a halmazati büntetés messze elmaradt.
- [13] A Legfőbb Ügyészség mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján a támadott jogerős ítéletét változtassa meg akként, hogy a terheltet a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző személyes adattal visszaélés vétsége miatt emelt vád alól mentse fel, a büntetés halmazati jellegére való utalást mellőzze, egyebekben a jogerős ügydöntő határozatot hatályában tartsa fenn.
- [14] A védő felülvizsgálati indítványa az emberöléssel összefüggésben, valamint a terhelt elmeállapotának felderítetlenségével összefüggő részében törvényben kizárt, a személyes adattal visszaélés vétségére vonatkozó részében megalapozott. A Legfőbb Ügyészség indítványa tartalmilag helytálló.
- [15] A Be. 648. § a) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt is van helye.
- [16] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét; míg a b) pont ba) alpontjára figyelemmel, ugyancsak felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.
- [17] A Be. 651. § (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a terhelt javára a védő is terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 652. § (4) bekezdése alapján határidő nélkül.
- [18] A Be. 652. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.
- [19] Mindezekre figyelemmel a terhelt védője által a terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítvány arra jogosulttól származó, törvényben meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozik.
- [20] A felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat, a bíróságok vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozatának egyes súlyos, a törvényben meghatározott felülvizsgálati okokban megnyilvánuló jogi, és nem ténybeli hiányosságainak orvoslására szolgál. A Be. 650. § (2) bekezdése ezért kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati

- indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [21] A felülvizsgálati indítványban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbíráható abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (Kúria Bfv.I.415/2016/5. számú, BH 2016.264. szám alatt közzétett határozata, Kúria Bfv.II.1441/2022/7. számú határozat).
- [22] A tényálláshoz kötöttségre figyelemmel felülvizsgálati eljárásban a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével, az abban foglalt tényekkel összhangban álló tények alapján vizsgálható. A bűnösség megállapítását, illetve a cselekmény minősítését is az irányadó jogerős ügydöntő határozat alapján kell vizsgálni.
- [23] Az ítéleti tényállásban rögzített, a terhelt tudatmára vonatkozó megállapítások, az ún. tudati tények nem a jogi értékelés részei, hanem a bíróság ténymegállapító tevékenységének eredménye (BH 2023.5. szám alatt közzétett Kúria Bfv.I.1484/2021/18., EBH 2009.B.15. számú határozat). A tényállás körébe tartozik a bűncselekmény elkövetésével összefüggő valamennyi körülményre vonatkozó ténymegállapítás, a terhelt személyi körülményeivel összefüggő adatok, valamint az elkövető tudattartalmára – egyes cselekmény megtörténte vagy meg nem történte vonatkozó ismeretere, céljaira – mint tudati tényre vont következtetés is. A tudati – és más – tények megállapításától ugyanakkor el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg (pl. szándékosság, gondatlanság, különös kegyetlenség, szándékerősítő jelenlét stb.). A kettő közötti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamely, kívülvilágban megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést („tisztában volt”, „tudata átfogta”) egyaránt rögzíti és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van (EBH 2009.B.15. [118]–[119] bekezdés). Mindaz, ami a bíróság ténymegállapító tevékenységének eredményeként a tényállás körébe illeszkedő, a bűncselekmény elkövetésével összefüggő valamely körülményre vonatkozik, ténymegállapítás, így az irányadó tényállás részének tekinthető. A valónak már elfogadott fizikai és tudati tények jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének megfeleltetése és az ennek eredményeként megjelenő jogi fogalmak jelentik a megállapított tények jogi értékelését (Kúria Bfv.I.1484/2021/18. számú határozat [44] bekezdés).
- [24] Mindezeket összegezve a Kúria megállapítja, hogy amennyiben a bíróság a terhelt tudatára vonatkozó megállapítását ténymegállapításban rögzíti, úgy a tudati tények a történeti tényállás részeként a felülvizsgálati eljárásban nem támadhatók. A jogerős ügydöntő tényállás jelen ügyben tartalmazza azt, hogy a terhelt a sértett ismerősének örizetlenül hagyott mobiltelefonján 14 óra körül elolvasta az ő és a sértett egymásnak írt üzeneteit. Ezt követően a barátnője mobiltelefonját az ő engedélye és tudta nélkül magánál tartva, magához vett egy összességében 33 cm hosszú, 21 cm pengeshosszúságú, 4 cm legnagyobb pengeszélességű konyhakést és egy pár kesztyűt, majd elindult a sértett munkahelyéül szolgáló bisztró hátsó gazdasági bejáratához azzal a szándékkal, hogy a bisztróból általa kicsalogatott sértettet megölje. A terhelt céljának eléréséhez útközben a sértett ismerőse nevében, az ő mobiltelefonjáról küldött üzenetekben kicsalta a sértettet a bisztró gazdasági bejáratához. Míg a sértett a gazdasági bejáraton ki- és belépve, odakint várakozott arra, hogy az általa remélték szerint ismerősével személyesen találkozzon, a terhelt többször is elsétált a gazdasági bejárat előtt, látva a sértettet. A terhelt a gazdasági bejáratához megérkezve, annak közvetlen közelében 10 percen keresztül várakozott, miközben kesztyűt húzott. A terhelt ekkor a bejáratban álló sértetthez lépett, a magával vitt késsel előbb egy alkalommal, közepes erővel megszúrta őt, amelynek hatására a bisztró ajtaján belülre, a padlóra estek. A sértett védekezni próbált, eközben a terhelt négy további alkalommal, közepes erővel megszúrta a sértettet. A szúrások közül egy a sértett mellkasát, egy a hasát, három pedig a jobb vállát érte, valamint további, egy vágott sérülést is okozott a terhelt a sértett bal hüvelykujján. A terhelt ezt követően a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt kést még benn az épületben, a helyszínen eldobta és futva menekült. Menekülése közben a kesztyűt egy ligetben, sértett ismerőse mobiltelefonját egy köruton lévő szemetes kosárba dobta, majd a körútról az autóbusz állomás mellett elhaladó taxiba ült, azzal 1. számú városba közlekedett. Itt a régi albérletének ajtajánál találkozott az édesapjával, aki visszakísérte őt a rendőrségre. A tényállás továbbá tartalmazza azt is, hogy a terhelt nem szenved, és a bűncselekmények elkövetésekor sem szenvedett kóros elmeállapotban, így különösen elmebetegségben, gyengeelméjűségben, tudatzavarban, személyiségzavarban, szellemi leépülésben. A cselekmény elkövetésekor, és jelenleg sem állt fenn nála semmilyen elmezavar, illetve elmeállapotával kapcsolatos betegség. Kóros elmeállapot őt nem zárta ki és nem korlátozta abban, hogy cselekménye társadalomra veszélyes következményeit felismerje, és a felismerésnek megfelelően cselekedjen.
- [25] Az ítéletszerkesztési hiba miatt az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása [86] bekezdésében található, bíróság által tett további ténymegállapítás az, hogy a sérülések egyértelmű, szűrő mozdulatokból származnak, és a mellkasra, hasra, létfontosságú szervekre irányultak. Ugyancsak ténymegállapítás az elsőfokú bíróság ítélete [93] bekezdésében tett azon állítás, mely szerint a terhelt sértettre irányozott szúrásai között a sértett hasát és mellkasát megszúrta, nem csak egyszer szúrta, hanem többször, azok irányított szúrások voltak, életfontosságú szervet, szerveket vett célba a szúrással. A sértett halálát a

- rövid időn belüli szakszerű orvosi ellátás akadályozta meg.
- [26] A tényállás részét képezi a másodfokú bíróság ítélete [47] bekezdésében szereplő azon ténymegállapítás is, hogy a terhelt nem önként, hanem külső hatásra hagyta ott a cselekményét és hagyta el a helyszínt, mert egy ott dolgozó személy meghallotta a terhelt és a sértett elesése miatt bekövetkező zajt, és hátra kiabált, hogy ki van ott.
- [27] További ténymegállapítás a másodfokú bíróság ítélete [48] bekezdésében az, hogy a terhelt szűrésai célzott szűrésok voltak, a sértett életének kioltására irányultak, a sértett halálát egyedül a szerencsés körülmények és a rövid időn belül érkező szakszerű orvosi segítség akadályozta meg.
- [28] Mindezeket figyelembe véve megállapítható, hogy a védő felülvizsgálati indítványa azon részében, amelyben az emberölés minősített esete helyett életveszélyt okozó testi sértés megállapítását látja helytállónak, kizárólag a felülvizsgálati eljárásban irányadó jogerős ügydöntő határozatban megállapított belső (tudati) és egyes külső tényekkel ellentétes tények állítására, a tényállásban szereplő egyes tények bizonyítatlanságára, így az ítéleti tényállás részbeni megalapozatlanságára alapult. A felülvizsgálati indítvány ebben a részében is kizárólag az irányadó történeti tényállás felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadását jelenti, amelyre figyelemmel az indítvány e részében kizárt, az alapján érdemi felülvizsgálat lefolytatásának a hivatkozott anyagi jogi törvénysértés vonatkozásában nem volt helye.
- [29] Ugyancsak ezen okból kizárt a terhelt elmeállapotával, pszichés státuszával összefüggő részében is a felülvizsgálat, mivel az teljes egészében az irányadó tényállásban foglaltaktól eltérő tények megállapítását szorgalmazza, ebben a körben az ítéleti tényállás részbeni felderítetlenségét (megalapozatlanságát) állítja, amelyre hivatkozással felülvizsgálat nem indítványozható.
- [30] A felülvizsgálati indítvány részben alapos amiatt, hogy az ügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a terhelt bűnösségét a személyes adattal visszaélés vétségében.
- [31] A Btk. 219. § (1) bekezdése szerint, aki a személyes adatok védelméről vagy kezeléséről szóló törvényi vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott rendelkezések megszegésével haszonszerzési célból vagy jelentős érdeksérelmet okozva jogosulatlanul vagy a céltól eltérően személyes adatot kezel, vagy az adatok biztonságát szolgáló intézkedést elmulasztja, vétség miatt 1 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- [32] A megállapított tényállásra figyelemmel, az ügyben eljáró bíróságok a személyes adattal visszaélés vétségében bűnösségét amiatt mondták ki, mert a terhelt a sértett ismerőse mobiltelefonján lévő üzenetet mint személyes adatot jogosulatlanul kezelte és ezzel az emberölés kísérlete sértettjének okozott sérülésekre figyelemmel jelentős érdeksérelmet okozott. Ez a jogi értékelés azonban téves.
- [33] A személyes adattal visszaélés vétsége törvényi tényállása keretdiszpozíció, háttér jogszabálya az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 21-i (EU) 2016/279. számú rendelete (a továbbiakban: GDPR), valamint az információs önrendelkezési jogról és információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info.tv.).
- [34] A bűncselekmény tényállásában szereplő, elkövetési tárgynak nem minősülő személyes adat a GDPR 4. cikk 1. pontja szerint: azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, pl. név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy vallási azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható.
- [35] Az Info.tv. 3. § 2. pontja szerint személyes adat: az érintettre vonatkozó bármelyik információ. Az Info.tv. 3. § 1. pontja szerint érintett: bármely információ alapján azonosított vagy azonosítható természetes személy; az 1.a. pont az azonosítható természetes személy fogalmát lényegében a GDPR fogalmával azonos tartalommal határozza meg.
- [36] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a mobiltelefonról meghatározott címzettnek küldött SMS üzenet olyan személyes adatnak minősül, amely alkalmas lehet a Btk. 219. § (1) bekezdésében foglalt bűncselekmény megállapítására, mivel annak rögzített adattartalma alapján mind a címzett, mind annak küldője beazonosítható, illetve az üzenet tartalmazhat olyan információt, amely alapján természetes személy GDPR-ban, illetve Info.tv.-ben meghatározott jellegű azonosságára vonatkozó információ azonosítható. Érintett személynek tekinthető ezen üzenetek kapcsán a tényállás alapján mind a sértett ismerőse, mind pedig a sértett. A tényállás alapján megállapítható, hogy a terhelt az érintettek személyes adatait jogosulatlanul kezelte, mivel az SMS üzenetbe betekintés, illetve annak felhasználása a további üzenet küldésére, közlés továbbítására megfelel a GDPR 4. cikk 2. pontjában, illetve az Info.tv. 3. § 10. pontjában írt adatkezelés törvényi fogalmának. Az adatkezelés jogalapját a GDPR 6. cikk (1) bekezdésében foglaltak, valamint az Info.tv. 5. § (1) bekezdésében foglaltak hiányában meg kell állapítani: az érintett személyek hozzájárulása hiányzott, és a jogalappal történő adatkezelés egyéb törvényi feltételei sem álltak fenn.
- [37] Érintett személyre vonatkozó személyes adat jogalap nélküli kezelése önmagában azonban nem valósít meg bűncselekményt, annak az adatvédelmi jogszabályok szerinti jogkövetkezménye állapítható meg. A terhelt által megvalósított, tényállásban rögzített ezen magatartása csak abban az esetben valósított volna meg bűncselekményt, ha azt haszonszerzési céllal vagy jelentős érdeksérelmet okozva követte volna el. A tényállás alapján a terheltet haszonszerzési cél nem vezette, jelentős érdeksérelem pedig az érintett személyek személyes adatainak jogalap nélküli kezelésével összefüggésben nem következett be, mivel a sértett életveszélyes sérüléseit nem az adatvédelmi jogsértés, hanem a terhelt élet kioltására irányuló erőszakos magatartása okozta, erre figyelemmel okozati összefüggés hiányában az eredmény nem állapítható meg, és ilyen eredményre a terhelt szándéka még eshetőlegesen sem terjedt ki. A terhelt a személyes adat jogosulatlan kezelését abból a

- célből végezte, hogy az a sértett megölését elősegítse, azt megkönnyítse. A terhelt magatartása ezért az emberölés megkönnyítése érdekében kifejezett magatartás volt, amely értékelésére azonban az élet elleni bűncselekmény minősítő körülményei között, az előre kiterveltség megállapításakor kell és lehet figyelembe venni. A személyes adatokkal összefüggően jelentős érdeksérelem okozására irányuló szándék a terheltet nem vezette, ilyen érdeksérelem a tényállás alapján nem is állapítható meg, így az sem állapítható meg, hogy egy ilyen érdeksérelemre a terhelt tudata kiterjedt volna, illetve annak esetleges bekövetkezésébe belenyugodott volna.
- [38] Mindezekre tekintettel nem állapítható meg az irányadó tényállás alapján a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő személyes adattal visszaélés vétségében a terhelt bűnössége. Ezért a Kúria a terheltet a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a bűncselekmény vádját alól felmentette.
- [39] A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészséggel abban, hogy a személyes adattal visszaélés vétsége vádja alól történő felmentés és a halmazati büntetékiszabás mellőzése mellett sem indokolt a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának csökkentése. A Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő, előre kitervelten elkövetett emberölés esetén a büntetés tíz évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés. Az irányadó középérték 15 év határozott ideig tartó szabadságvesztés-büntetés esetén. A Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő bűncselekmény egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, erre figyelemmel bűnösség és halmazat esetén határozott ideig tartó szabadságvesztés indokoltsága esetén a szabadságvesztés-büntetés 10 év és 21 év közötti tételkeretben kellett kiszabni, az irányadó középérték ennek megfelelően 15 év 6 hónap. Az irányadó tételkeret a halmazati büntetékiszabás tételkeret emelő hatásának mellőzése mellett is olyan csekély mértékben változott, hogy az emberölés büntetékének kísérlete miatt a büntetési tételkeret alsó határához közelítő tartamú büntetés megváltoztatása, annál rövidebb tartamú szabadságvesztés-büntetés kiszabása nem indokolt.
- [40] Mindezekre tekintettel a Kúria mellőzte a Btk. 81. §-ában foglalt halmazati büntetés kiszabására vonatkozó szabályokra történő hivatkozást és annak alkalmazását, ugyanakkor a Btk. 79. § és 80. § (1)–(2) bekezdéseiben foglaltakra figyelemmel, a büntetés céljának és a büntetékiszabás elveinek szem előtt tartásával megfelelőnek tartotta az ítéletábra által kiszabott szabadságvesztés büntetést és annak végrehajtási fokozatát is [Btk. 37. § (3) bek. a) pont ad) alpont].
- [41] A másodfokú bíróság ítéletének a bűnügyi költségre vonatkozó része a felülvizsgálati eljárásban történt felmentés mellett is törvényes. Törvényesek és helytállóak az elsőfokú bíróság ítéletének azon rendelkezései is, amelyeket a másodfokú bíróság ítélete nem érintett (a terhelt feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből történő kizárása, az előzetes fogvatartás beszámítása, valamint a bűnjelre vonatkozó rendelkezések). Ugyancsak törvényes a másodfokú bíróság ítéletének az elsőfokú bíróság ítélete kihirdetésétől a másodfokú ítélet meghozataláig eltelt idő alatti letartóztatás szabadságvesztésbe történő beszámítására vonatkozó rendelkezés.
- [42] A határozat elvi tartalma
A felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttségre figyelemmel a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével, az abban foglalt tényekkel összhangban álló tények alapján vizsgálható. A bűncselekmény minősítését is a jogerős ügydöntő határozat tényállása alapján kell vizsgálni.
A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás felderíthetlenségére, a történeti tényállás megalapozatlanságára hivatkozással felülvizsgálati eljárás lefolytatásának nincs helye.
A személyes adattal visszaélés vétségének a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjában írt esete megvalósulásának feltétele, hogy a jogosulatlan vagy céltól eltérő személyes adatkezelés jogtalan haszonszerzési célból valósuljon meg, vagy az a jogalap nélküli adatkezeléssel összefüggésben az érintett személynek jelentős érdeksérelemt okozzon.
- [43] A Kúria a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott – nem kizárt – részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott – nem kizárt – ok alapján bírálta felül. A Kúria a Be. 659. § (6) bekezdésére tekintettel a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján is felülbírálta, és olyan eljárási szabálysértést, amely felülvizsgálat alapjául szolgálna, nem állapított meg.
- [44] A Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja szerint a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatja és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az alapügyben a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét vagy rendelt el kényszergyógykezelést.
- [45] A Kúria a Be. 660. § (1) bekezdésére figyelemmel tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a felülvizsgálati indítvány meghatározott részei tekintetében megállapította, hogy a Be. 656. § (2) bekezdés a) pontjára is tekintettel, az abban foglaltak alapján a felülvizsgálat kizárt; míg nem kizárt részét elbírálva, a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott másodfokú ítéletet megváltoztatta, a terheltet az ellene a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző személyes adattal visszaélés vétsége miatt emelt vád alól felmentette, a halmazati büntetésre utalást mellőzte.
- [46] A Kúria egyebekben a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.I.1048/2025/7.)

165 Az elektromos roller gépi meghajtású jármű, ezért annak ittas állapotban, a gépi meghajtás igénybevételével való vezetése megalapozza a járművezetés ittas állapotban megállapítását [Btk. 236. § (1) bek.; KRESZ 1. számú Függelék II. a) pont].

- [1] A kerületi bíróság büntetővégzésével a terhelttel szemben járművezetés ittas állapotban vétsége [Btk. 236. § (1) bek.] miatt 300 napi tétel – egy napi tétel

- 1500 forint, összesen 450 000 forint összegű – pénzbüntetést és 2 év közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki azzal, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [2] A büntetővégzés jogorvoslati indítvány hiányában 2024. november 21. napján jogerőre emelkedett.
- [3] Az irányadó tényállás lényege szerint a terhelt a vádbeli időben és helyen közlekedett elektromos rollerrel, amikor vele szemben rendőri intézkedésre került sor.
- [4] Az intézkedés során a terhelttel szemben 14 óra 10 perckor légalkohol mérő készüléket alkalmaztak, amelynek mérési eredménye 1,23 mg/l volt. A terhelttel szemben 14 óra 34 perckor hiteles légalkoholmérőt alkalmaztak, amelynek eredménye 1,42 mg/l volt, majd a 15 óra 04 perckor megismételt mérés eredménye 1,35 mg/l volt.
- [5] A terhelt szervezetében a vezetés időpontjában 1,42-1,35 mg/l légalkoholérték előidézése alkalmas szeszes ital fogyasztásából származó alkohol volt.
- [6] A jogerős ügydöntő határozattal szemben a terhelt felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a felülvizsgálat törvényi okának (Be. 649. §) megjelölése nélkül.
- [7] A terhelt indítványában azt sérelmezte, hogy az ellene engedély nélküli vezetés miatt indult szabálysértési ügyben a bíróság határozatában megállapította, hogy az elektromos roller nem jármű és ennek indokát is adta. Erre figyelemmel – a terhelt álláspontja szerint – jelen ügyben sem történhetett ittas járművezetés, így törvénysértő a bűncselekmény elkövetésének megállapítása.
- [8] Mindezek alapján a terhelt indítványozta a jogerős határozat felülvizsgálatát, egyben a kiszabott büntetés végrehajtásának felfüggesztését.
- [9] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.
- [10] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a bíróság szabálysértési ügyben hozott, a felülvizsgálati indítványban hivatkozott határozatával szemben az elektromos roller a KRESZ rendelkezései alapján járműnek minősül, mert az 1. számú Függelék II/a. pontjában foglaltaknak megfelel és nem szerepel az ott írt kivételek között. A járműkategóriába sorolás hiánya pedig nem vezethet a büntetőjogi következmények eliminálásához.
- [11] A Kúria következetes gyakorlata szerint gépi meghajtásúnak minősül az a jármű, amelyet gép hajt, ezért az elektromos rollerrel ittas állapotban, a beépített gépi meghajtás működtetésével közlekedő járművezető ittas állapotban elkövetett járművezetést valósít meg.
- [12] A Legfőbb Ügyészség hivatkozott arra is, hogy a Kúria a Bfv.II.442/2022/5 számú végzésében (BH. 2022.319.) erre az álláspontra helyezkedett.
- [13] Erre tekintettel a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a támadott jogerős büntetővégzést hatályában tartsa fenn.
- [14] A felülvizsgálati indítvány nem megalapozott.
- [15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.
- [16] A terhelt indítványában nem jelölte meg a felülvizsgálat törvényi okát (Be. 649. §), ezért a Kúria az indítvány tartalma alapján vizsgálta meg, hogy az alapján van-e helye felülvizsgálatnak és ha igen, mely törvényi ok alapján (Bfv.379/2022/11., Bfv.148/2021/11., korábban: BH 2003.355.).
- [17] Az indítvány tartalma szerint a büntetőjogi felelősségének megállapítását kifogásolta és a terhelt felmentését célozta.
- [18] A terhelt indítványában foglaltak szerint az elektromos roller – a hivatkozott szabálysértési végzésben írtak szerint – nem minősül járműnek, ezért annak az ittas állapotban való vezetésével a terheltre rótt bűncselekmény nem követhető el.
- [19] Ezért az indítvány a tartalma alapján a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt felülvizsgálati oknak feleltethető meg, mivel azt panaszkolta, hogy bűnösségének megállapítására törvénysértő módon került sor. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése, vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.
- [20] Jelen esetben erről van szó; az indítvány szerint a járművezetés ittas állapotban vétsége Btk. 236. § (1) bekezdése szerinti törvényi tényállásának szükséges tényállási eleme – az elkövetési eszköz – hiányzik, ezért a törvényi tényállás nem valósult meg maradéktalanul, következésképp bűnfelelősségének megállapítása törvénysértő és felmentésének van helye.
- [21] Ezért a Kúria felülvizsgálatot a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti ok alapján végezte el.
- [22] A terhelt az indítványban elfoglalt jogi álláspontját részletesen nem indokolta meg, azonban egyértelműen utalt arra, hogy az az általa hivatkozott bírósági végzésben kifejtetteknek alapszik.
- [23] Az e határozat indokolásának [10] bekezdésében írtak szerint „a KRESZ II. függeléke tételesen felsorolja a járműveket és definiálja azokat. A KRESZ szerint nem minősül járműnek a roller, még akkor sem, ha az motoros (akár elektromos, akár benzinüzemű).” A végzése [11] bekezdésében írtak szerint „az elektromos roller helye jelenleg nem ítéltető meg a jogrendszerben, kategorizálása nem történt meg...így a bíróság álláspontja szerint amíg az elektromos roller jogszabályi kategorizálása nem történik meg, addig használójával szemben sem a segédmotoros kerékpárra, sem a kerékpárra, sem a gyalogosra vonatkozó KRESZ-szabályok alkalmazása nem lehetséges”.
- [24] A fentiek kapcsán előrebocsátja a Kúria, hogy a Be. 7. § (5) bekezdése szerint abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el bűncselekményt, a bíróságot, az ügyészséget és a nyomozó hatóságot nem köti a polgári, a közigazgatási, a szabálysértési, a fegyelmi vagy más eljárásban hozott határozat, illetve az abban megállapított tényállás. Ehhez képest a jelen ügyben sincs a bíróság szabálysértési ügyben hozott határozatának semmilyen kihatása a támadott büntetővégzés törvényességének megítélésével, hanem a Kúriának azt kellett önállóan elbírálnia,

- hogya a kerületi bíróság helyesen tekintette a támadott végzésében (gépi meghajtású) járműnek a terhelt által vezetett eszközt és erre tekintettel törvényesen állapította-e meg a büntetőjogi felelősségét járművezetés ittas állapotban vétségében. Ennek során a bíróság szabálysértési ügyben hozott határozatát nem bírálhatta felül, tekintettel azonban arra, hogy a terhelt az abban foglalt érveket tekintette saját indítványa alapjának, az ott kifejtettek törvénynek való megfeleléséről – a jelen ügyre vonatkoztatva – állást kellett foglalni.
- [27] Annak kapcsán pedig azt kell előrebecsíteni, hogy a KRESZ-nek „II. számú Függeléke” nincs, a közúti járművekkel kapcsolatos egyes fogalmakat helyesen az I. számú Függelék II. pontja tartalmazza.
- [28] Az indítvány szerint – a szabálysértési határozat érvelése nyomán – az elektromos roller azért nem tekinthető járműnek, mert nem sorolható az említett függelék b)–sz) pontjai szerinti járműfajták egyikébe sem. Arra vonatkozó indokot azonban a szabálysértési ügyben hozott bírósági határozat és annak nyomán az indítvány sem tartalmaz, hogy a besorolás hiánya miért jelentené azt, hogy az adott eszköz az a) pont szerinti jármű fogalmának sem felel meg.
- [29] Ilyen feltételt a jogszabály valójában nem is ír elő.
- [30] A fentiek kapcsán a Kúria – egyezően a Bfv.II.442/2022/5. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett és erre tekintettel korlátozott precedenserejű végzésében foglaltakkal – a következőket rögzíti. A jármű fogalmának vizsgálatakor a Btk. XXII. fejezetében szabályozott közlekedési bűncselekmények tényállásainak kereteit kitöltő 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (KRESZ) által meghatározott definíciót kell alapnak tekinteni. A KRESZ 1. számú függelék II. a) pontja meghatározza a jármű fogalmát: közúti szállító- vagy vontató eszköz, ideértve az önjáró vagy vontatott munkagépet is. Megjegyzendő, hogy a jármű fogalma általában véve még ettől is szélesebben értelmezhető, mivel járműveknek a szárazföldi, vízi és légi személyszállító és/vagy teherhordó eszközöket tekintjük. A KRESZ meghatározza azon „járművek” körét is, amelyek meghajtásuk, sebességük alapján – noha egyébként a jogszabályi definíciónak megfelelnek – nem minősülnek járműnek. Ilyen a mozgáskorlátozottak közlekedésére szolgáló, emberi erővel tolt vagy hajtott kerekesezék és a gépi meghajtású kerekesezék – ha sík úton önjárójából 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes, továbbá a gyermekkocsi és a talicska. Aligha vitatható, hogy az elektromos roller személy szállítására szolgáló közlekedési eszköz, tehát a KRESZ meghatározásának megfelel, ugyanakkor az ugyanott meghatározott kivételek között nem szerepel.
- [31] A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 47. § 2. pontja is azonosan határozza meg a közúti jármű fogalmát: közúti szállító vagy vontatóeszköz (ideértve az önjáró és vontatott munkagépet is); az egyes járműfajták meghatározására a közúti közlekedés szabályairól szóló jogszabályban (KRESZ) foglaltak az irányadók. Ebből következően a KRESZ 1. számú függelékének II. b)–sz) pontja az egyes járműfajtákat határozza meg. A jármű fogalma nem azonosítható a KRESZ-ben meghatározott járműfajtákkal, azt a jármű fogalma alóli kivételek is mutatják, hiszen léteznek olyan járművek, amelyek nem sorolhatók be egyik járműkategóriába sem (pl. mezőgazdasági vontató, lassú jármű, villamos stb.). Ezek közül a KRESZ taxatív felsorolással maga határozza meg azokat, amiket a jármű jogi fogalma alól – kifejezett rendelkezéssel – kivon.
- [32] Általános érvennyel – így büntetőjogi szempontból is – jármű az, ami a KRESZ I. számú Függelék II. a) pontjában foglaltaknak megfelel: közúti szállító vagy vontatóeszköz, az ott meghatározott kiterjesztésekkel és kivételekkel. A roller (elektromos roller) vitathatatlanul közúti szállítóeszköz, a hivatkozott jogszabályhely pedig nem emeli ki a jármű fogalma alól.
- [33] Az elektromos roller tehát a KRESZ szabályozása alapján jármű, aminek ittas állapotban való vezetésével – az egyéb törvényi tényállási elemek megvalósulása esetén – a terhelt terhére rótt bűncselekmény elkövethető.
- [34] Megjegyzi a Kúria, hogy a terhelttel szembeni szabálysértési eljárás nem ittas járművezetés, hanem a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 176. § (1) bekezdése szerinti engedély nélküli vezetés szabálysértése miatt indult. E körben pedig eleve nem az lett volna az eldöntendő kérdés, hogy a terhelt által használt eszköz járműnek minősül-e, hanem az, hogy a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 1. és 2. számú melléklete alapján kategóriába sorolt, engedélyhez kötött jármű-e.
- [35] Így az e körben kifejtett – a fent írtak szerint önmagában is téves – álláspont eleve nem vonatkoztatható a járművezetés ittas állapotban bűncselekményének tényállási elemeire.
- [36] A járműveket működtetésük alapján két csoportba lehet sorolni: gépi meghajtású és gépi meghajtás nélküli járművekre. A gépi meghajtású járművek tovább oszthatók (a nagyobb járműkört magába foglaló) gépjárművekre és a gépjárműnek nem minősülő motoros járművekre. Az állandóan követett bírói gyakorlat szerint gépi meghajtásúnak kell tekinteni azokat a közúti járműveket, amelyeket beépített erőgép hajt. Ez a járműkategória nem azonos a KRESZ 1. számú függelék II. pontjában írt „gépjármű” kategóriával, annál sokkal szélesebb értelmű, így ide tartozik a mezőgazdasági vontató, a lassú jármű, a segédmotoros kerékpár, és a villamos is. A Btk. értelmében azonban ezek is gépi meghajtású járművek, amelyeknek közúton szeszes italtól befolyásolt állapotban történő vezetése megalapozhatja a járművezetés ittas állapotban bűncselekményének megállapítását, tehát ez jóval tágabb járműkategóriát ölel fel (Bfv.II.623/2011/5., Bfv.II.547/2012/5., Bfv.II.1106/2012/5.). Ekként az elektromos roller gépi meghajtása sem lehet vitás.
- [37] Következésképp a járművezetés ittas állapotban vétségének az indítványban vitatott törvényi tényállási eleme – a gépi meghajtású jármű vezetése – maradéktalanul megvalósult, egyéb tényállási elem hiányát az indítvány sem állította.
- [38] A kifejtettekre tekintettel a kerületi bíróság törvényesen állapította meg a terhelt bűnösségét a Btk. 236. § (1) bekezdése szerinti járművezetés ittas állapotban vétségében.

- [39] A Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, aminek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.II.1.498/2025/9.)

166 Passzív gazdasági vesztegetést követ el a közérdekű munka végrehajtásában való közreműködésért, az ennek kapcsán felmerülő adminisztratív feladatok ellentételezéséért támogatásban részesülő egyesület vezetője, aki az elítéltektől jogtalan előnyt fogad el, melynek fejében olyan valótlan tartalmú igazolást állít ki, hogy a közérdekű munkát az érintett teljesítette [Btk. 291. § (1) bek., (2) bek. b) pont, (3) bek. c) pont].

- [1] A törvényszék ítéletével az I. r. terheltet bűnösnek mondta ki 24 rendbeli vesztegetés elfogadásának büntetésében [Btk. 291. § (1) bek., (2) bek. b) pont, (3) bek. c) pont] és 14 rendbeli közokirat-hamisítás büntetésében [Btk. 342. § (1) bek. c) pont]. Ezért – halmazati büntetésül – 6 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az I. r. terhelttel szemben 261 000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. Az előzetes fogvatartásban és a büntügyi felügyeletben töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, rendelkezett továbbá a bűnjelekről és a büntügyi költségről.
- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az ítéletábra mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy a halmazati büntetés mértékét 4 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra enyhítette, a vagyonekobzás összegét 211 000 forintra mérsékelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított, ekként a felülvizsgálat során irányadó tényállás lényege a következő.
- A kormányhivatal és az I. r. terhelt által képviselt egyesület 2013. szeptember 12. napján kötött együttműködési megállapodást a közérdekű munka büntetés végrehajtása körében, melynek során a közérdekű munka végrehajtásáról a kormányhivatal gondoskodott azzal, hogy az egyesület biztosította működési területén az elítéltek foglalkoztatását. A kormányhivatal mint a közérdekű munka végrehajtásáról gondoskodó szervezet feladatát a központi vagy helyi önkormányzati költségvetési szervekkel vagy ezek intézményeivel, az egyházi fenntartású intézményekkel, a közhasznú jogállású szervezetekkel, a civil szervezetekkel, valamint a gazdálkodó szervezetekkel és az állami foglalkoztatási szervvel együttműködésben látta el. Az együttműködési megállapodás alapján a büntetések végrehajtására kijelölt munkahelyek az elítéltek foglalkoztatásával kapcsolatban semmiféle közvetlen támogatásban nem részesültek.

A vonatkozó időszakban problémaként mutatkozott, hogy a kft. alacsony számban tudott csak foglalkoztatást vállalni a büntetés-végrehajtás keretében, ezért a kormányhivatal a büntetés letöltésének helyét biztosítani köteles önkormányzati igazgatás körén kívüli civil szervezetek útján biztosította. Így került sor az egyesület ezen tevékenység elvégzésébe történő bevonására is.

A kft. a város önkormányzatával kötött közfeladatellátási szerződés alapján látta el a város zöld- és közterületgondozási feladatait, amely szerződéses felhatalmazás alapján a kft. ezen feladatai ellátására közreműködött volt jogosult igénybe venni. E szerződéses felhatalmazás alapján a kft. és az egyesület megállapodást kötött a sétatény, park köztisztasági és zöldfelületgondozási, valamint karbantartási feladatainak elvégzése érdekében.

Ezt a megállapodást a szerződéses felek több alkalommal is megújították.

A kft. és az egyesület között egy másik együttműködési megállapodás is létrejött, amelyben rögzítették, hogy az egyesület 2011 óta foglalkoztat bűncselekmények elkövetése miatt a bíróság által közérdekű munka büntetésre ítélt, illetve olyan személyeket, akik a velük szemben kiszabott szabálysértési bírságot nem fizették meg, így azt közérdekű munkára változtatták át. Az évek alatt szoros munkakapcsolatot alakítottak ki a megyei kormányhivatal igazságügyi szolgálatával, valamint munkaügyi kirendeltségével. A foglalkoztatás célja, hogy az elkövetők fizikai jellegű munkával váltsák meg büntetésüket, ezzel a helyi közösség számára adhasanak vissza valamit, munkájukkal értéket teremtsenek. E megállapodásban rögzítették azt is, hogy az egyesület a kft.-vel folyamatosan fennálló együttműködés alapján látja el a sétatény, park köztisztasági és zöldfelületgondozási, valamint karbantartási feladatait, amelyre tekintettel megállapodtak abban, hogy együttműködnek a kft. által ellátandó városüzemeltetési feladatok kapcsán. Ennek során az egyesület vállalta, hogy a kft. kijelölt képviselőjével történő előzetes egyeztetés alapján biztosítja az elítéltek közreműködését a feladatok ellátásában. A megállapodásban azt is rögzítették, hogy a közérdekű munka büntetés végrehajtása tekintetében szükséges adminisztratív feladatok ellátására az egyesület köteles és a fenti megállapodás alapján az abban megfogalmazott célokra tekintettel határozta meg a kft. az egyösszegű támogatás nyújtását az egyesület részére. A megállapodásban rögzítették azt is, hogy az egyesület vállalta, hogy a támogatásként kapott összeget kizárólag a közterületi munkákkal kapcsolatos működési költségeire, tevékenysége fejlesztésére, illetve a kft. és az egyesület által együttesen kijelölt programokban megjelölt célok megvalósulására fordítja, és felhasználásáról folyamatosan tájékoztatja a kft.-t.

Az egyesület a megújított megállapodások alapján 670 000 forint, 1 005 000 forint, 2 700 000 forint, 2 700 000 forint támogatásban részesült a kft.-től, amelyet a fenti célok megvalósítására fordíthatott.

Így a kft.-vel kötött megállapodás tette lehetővé, hogy az egyesület megfeleljen a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 280. § (2)

- bekezdésében, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 144/A. § (5) bekezdésében foglalt feltételeknek, és kijelölhető foglalkoztató legyen a közérdekű munka végrehajtása során.
- Az egyesület mint kijelölhető foglalkoztató tevékenysége ellátásához a kft.-től a fentiek szerint részletezett pénzbeli támogatásban részesült. A megállapodás alapján vagyoni helyzetére kiható bevételhez jutott, ezen jogviszony alapján kifejtett tevékenysége gazdálkodó tevékenység.
- Az I. r. terhelt az egyesület vezetőjeként igazolta a kormányhivatal felé a ledolgozott óraszámot. A munkavégzéssel összefüggő adminisztratív teendők ellátásában segítségére volt az élettársa. Ennek során több alkalommal előfordult, hogy a jelentléti ívet az I. r. terhelt távollétében előtte írták alá, illetve arra ő írta be a ledolgozott óraszámot.
- Az I. r. terhelt mint az egyesület önálló képviselőre jogosult elnöke rendszeres haszonszerzés céljából 2 év 5 hónapon át, saját részére végeztetett munkáért, szeszesitalért, illatszer ígéretéért ténylegesen el nem végzett közérdekű munkát igazolt le a nyilvántartólapon, majd azok egy részét a megyei kormányhivatal felé továbbította.
- Az általa kiállított igazolás alapján az adatok utóbb bejegyzésre kerültek a bünyügyi nyilvántartásba, vagy a Szabálysértési Nyilvántartási Rendszerbe.
- [4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. r. terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és a 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottan – az I. r. terhelt vesztegetés elfogadása büntette alóli felmentése, valamint a terhére rótt közbizalom elleni bűncselekmények hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítése, és ekként enyhébb büntetés kiszabása érdekében.
- [5] Indokai szerint a vesztegetés elfogadása büntettét csak gazdálkodó szerv részére vagy érdekében végzett tevékenységgel összefüggésben lehet elkövetni, ami az egyesület esetében nem áll fenn.
- [6] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az iratok tartalmával ellentétesen kapcsolta össze az egyesület és a kft. között kötött szerződéseket az egyesületnek a megyei kormányhivatallal kötött megállapodásával. Az, hogy az egyesület és a kft. között hasonló feladatok ellátására került sor szerződéskötésre, mint az egyesületnek a megyei kormányhivatallal kötött szerződésben meghatározott feladatok, még nem jelenti azt, hogy a két szerződés között bármilyen kapcsolat lenne.
- [7] Hangsúlyozta, hogy a közfeladat ellátása körében végzett tevékenységnek nem lehet semmilyen kapcsolata az egyéb magánjogi jogviszonyokkal.
- [8] A kft. a vád tárgyát képező közérdekű munkák vonatkozásában semmilyen szerződéses kapcsolatban nem állt a kormányhivatallal, az általa az egyesületnek nyújtott támogatás teljesen független volt az egyesület és a kormányhivatal közötti szerződéstől. A ledolgozott órákat az egyesület nem a kft. felé igazolta le, mivel annak semmi köze nem volt ezekhez a munkákhoz.
- [9] Egyesületi forma esetén a Btk. 291. § (1) bekezdésében meghatározott vesztegetés elfogadása csak gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységgel összefüggésben követhető el. A bűncselekmény jelen ügyben azért nem valósulhatott meg, mert az egyesület a törvényi rendelkezések szerint nem gazdálkodó szervezet, az I. r. terhelt pedig csak és kizárólag az egyesület részére (érdekében) fejtett ki tevékenységet.
- [10] Álláspontja szerint tehát az egyesület általában nem gazdálkodó szervezet, kizárólag gazdálkodó tevékenységével összefüggésben és csak polgári jogi kapcsolataiban minősül annak. Ehhez képest jelen ügyben az egyesület semmilyen gazdálkodó tevékenységet nem folytatott, ezért eleve fel sem merülhet, hogy gazdálkodó szervezet lenne. Ráadásul közérdekű munka büntetések végrehajtásával összefüggő közfeladatot látott el, azaz nem polgári jogi, hanem közjogi kapcsolatban állt az állami szervekkel.
- [11] Az I. r. terhelt terhére rótt közbizalom elleni bűncselekményekkel összefüggésben kifejtette, hogy az egyesület által kiállított igazolások nem tekinthetők közokiratnak. A közérdekű munkák elvégzésének igazolására ugyanis nem az egyesület által kiadott jelenléti ívek, hanem az azok alapján kiállított okiratok alapján kiállított közokirat alapján került sor. Pont ez a többszöri áttétel az oka annak, hogy az I. r. terhelt nem lehet a közokirat-hamisítás tettese, legfeljebb hamis magánokirat felhasználása miatt vonható felelősségre.
- [12] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.
- [13] Osztotta a védő álláspontját abban, hogy az elítéltek és az egyesület, továbbá az egyesület és a kormányhivatal közötti jogviszony nem vált attól polgári jogi jogviszonnyá, hogy az egyesület a kft.-től pénzt kapott. Az egyes elítéltek részére a munkavégzés helyét a kormányhivatal jelölte ki, a kormányhivatal és az elítélt közötti kapcsolat pedig nem mellérendelt, hanem közhatalmi viszony.
- [14] A Btk. 291. § (1) bekezdésének és a Btk. 459. § (1) bekezdés 8. pontjának összevetéséből az következik, hogy az elkövetőnek a tényállászerű cselekményt gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében eljárva kell megvalósítania, az azonban nem szükséges, hogy a jogtalan előnnyel érintett tevékenységet a gazdálkodó szervezetnek minősülő szervezet részére vagy érdekében, egyben a polgári jog szabályai szerint, polgári jogi jogviszonyban végezze.
- [15] Álláspontja szerint a Btk. alkalmazásában az egyébként a Pp. szerint polgári jogi kapcsolatainak kívül gazdálkodó szervezetnek nem minősülő jogalany minden egyéb kritériumoktól függetlenül gazdálkodó szervezetnek tekintendő. Az egyesület tehát a büntetőjogi rendelkezések szempontjából akkor is gazdálkodó szervezet, ha a korrupciós cselekmény elkövetésére nem a gazdálkodó tevékenységével kapcsolatosan kerül sor.
- [16] Az I. r. terhelt terhére rótt közbizalom elleni bűncselekmények minősítésével kapcsolatban kifejtette, hogy a valótlan tartalmú magánokirat kiállításával, majd a kormányhivatal részére történő megküldésével az I. r. terhelt abban működött közre, hogy az erre jogosult hatóság, illetve hivatalos személy tényét valótlanul foglaljon közokiratba. Nem tévedett tehát az eljáró bíróság, amikor az I. r. terhelt cselekményeit közokirat-hamisításnak minősítette.

- [17] Indokai szerint a rendbeliség meghatározása azonban mindkét bűncselekmény esetében helytelen.
- [18] A korrupciós bűncselekmény ugyanis a III. r. terhelttel kapcsolatban öt szabálysértési ügyet érintett. Az irányadó tényállásból az a következtetés vonható, hogy a korrupciós pénzek átadására öt hónapban került sor. Ez pedig az I. r. és a III. r. terhelt közti nem egyszeri, hanem többszöri vesztegetési célú megállapodást feltételez, e vonatkozásban tehát az I. r. terhelt felelősségét folytatólagosan elkövetett bűncselekményben kell megállapítani. Mindez azt jelenti, hogy az I. r. terhelt nem 24, hanem 20 rendbeli vesztegetés elfogadásának büntettét valósította meg, melyből egy rendbeli folytatólagosan elkövetett.
- [19] A közokirat-hamisítást illetően kifejtette, hogy az eljárás bíróság által megállapított rendbeliségnek a deklarált alapja az ügyek száma, illetve a Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer (a továbbiakban: SZNYR) adatainak meghamisítása.
- [20] Ehhez képest a tényállás 4. pontja tartalmazza, hogy valótlan adat került rögzítésre az SZNYR-ben, ezt azonban a bíróság nem értékelte.
- [21] Ugyanakkor a tényállás 1. pontja csak két szabálysértési eljárással összefüggésben említi kifejezetten azt, hogy nem valós adat került az SZNYR-be, holott az ítélet szerint a kormányhivatal másik három ügyben is értesítette a járásbíróságot a közérdekű munka végzéséről.
- [22] Tekintve, hogy az SZNYR-be történő bejegyzés alapja nem közvetlenül az igazolás, hanem a közokiratnak minősülő kormányhivatali értesítő, a felelősség megállapítása a megtévesztett hivatalos személy által kiállított, valótlan tartalmú értesítők számához igazodóan indokolt. Ebből pedig az következik, hogy az I. r. terhelt nem 14, hanem 18 rendbeli közokirat-hamisítás büntettét követte el.
- [23] Tekintettel azonban arra, hogy az egyébként is nagy számú halmazat miatt ez különösebb relevanciával nem bír, a helyes minősítéshez képest sem indokolt az ítéletek megváltoztatása. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat az I. r. terhelt vonatkozásában hatályában tartsa fenn.
- [24] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében az I. r. terhelt védője a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal egyezően nyilatkozott. Kifejtette, hogy minden alapot nélkülöz az a megállapítás, hogy a Btk. alkalmazásában az egyébként Pp. szerint polgári jogi kapcsolatain kívül gazdálkodó szervezetnek nem minősülő jogalany minden egyéb kritériumtól függetlenül gazdálkodó szervezetnek tekintendő.
- [25] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [26] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)–d) pontjaiban megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [27] A Kúria rögzíti, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [28] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint pedig akkor, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.
- [29] A felülvizsgálati indítvány szerint tévedett az eljárás bíróság, amikor az I. r. terhelt büntetőjogi felelősségét vesztegetés elfogadása büntettségben megállapította, mert az általa képviselt egyesület nem volt gazdálkodó szervezet, és az I. r. terhelt csak az egyesület részére (érdekében) fejtett ki tevékenységet.
- [30] A Btk. 291. § (1) bekezdése szerint, aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, avagy a jogtalan előnyt vagy ennek ígértét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- [31] A (2) bekezdés b) pontja alapján a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt bűnszövetségben vagy üzletszerűen követi el.
- [32] A (3) bekezdés c) pontja akként rendelkezik, hogy a büntetés a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző, önálló intézkedésre jogosult személy.
- [33] Eldöntendő kérdés, hogy jelen ügyben az I. r. terhelt által képviselt egyesület gazdálkodó szervezetnek tekintendő-e.
- [34] A Btk. 459. § (1) bekezdés 8. pontja alapján gazdálkodó szervezet a polgári perrendtartás szerinti gazdálkodó szervezeten kívül az a szervezet is, amelynek gazdálkodó tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataira a polgári perrendtartás szerint a gazdálkodó szervezetre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.
- [35] A Pp. 7. § 6. pontja alapján gazdálkodó szervezet a gazdasági társaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, az európai területi társulás, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, az európai szövetkezet, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, a külföldi székhelyű vállalat magyarországi fióktelepe, az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, az egyes jogi személyek vállalata, a közös vállalat, a végrehajtói iroda, a közjegyzői iroda, az ügyvédi iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a magánnyugdíjpénztár, az egyéni cég, továbbá az egyéni vállalkozó, emellett gazdálkodó tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataiban az állam, a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv, jogszabály alapján a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat alkalmazó egyéb jogi személy, az egyesület, a köztestület, valamint az alapítvány.

- [36] A Btk. és a Pp. értelmező rendelkezései szerint tehát az egyesület a gazdálkodó tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataiban minősül gazdálkodó szervezetnek.
- [37] Az egyesület által végzett gazdálkodó tevékenység megítélésénél nem maradhat figyelmen kívül az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 2. § 10. pontjának rendelkezése, mely szerint a gazdálkodó tevékenység azon tevékenységek összessége, amelyek a civil szervezet vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményt eredményeznek.
- [38] Mindezekkel összefüggésben az irányadó tényállás a következőket tartalmazza:
- az elkövetéskor is hatályos alapszabály szerint az egyesület gazdasági vállalkozási tevékenységet is folytathatott céljai elérése, gazdasági feltételeinek biztosítása érdekében, azonban ezt nem végezhetette főtevékenységként;
 - 2013 körül problémaként mutatkozott, hogy a kft. alacsony számban tudott csak foglalkoztatást vállalni a közérdekű munka büntetések végrehajtása keretében, ezért a végrehajtásért felelős kormányhivatal a büntetés letöltésének helyét biztosítani köteles önkormányzati igazgatás körén kívüli civil szervezetek útján biztosította, így került sor az egyesület ezen tevékenység elvégzésébe történő bevonására is;
 - a kormányhivatal és az egyesület együttműködési megállapodást kötött a közérdekű munka büntetés végrehajtása körében, melynek során a közérdekű munka végrehajtásáról a megyei kormányhivatal gondoskodott azzal, hogy az egyesület biztosította működési területén az elítéltek foglalkoztatását;
 - a kft. a város önkormányzatával kötött közfeladatellátási szerződés alapján látta el a város zöld- és közterületgondozási feladatait, amely szerződéses felhatalmazás alapján a kft. ezen feladatai ellátására közreműködött volt jogosult igénybe venni;
 - ezen szerződéses felhatalmazás alapján a kft. és az egyesület megállapodást kötött a sétány, park köztisztasági és zöldfelületgondozási, valamint karbantartási feladatainak elvégzése érdekében, mely megállapodást a felek többször megújították;
 - a kft. és az egyesület között egy másik, szintén többször megújított együttműködési megállapodás is létrejött, amelyben rögzítették, hogy az egyesület 2011 óta foglalkoztat közérdekű munka büntetésre ítélt, illetve olyan személyeket, akiknek szabálysértési eljárásban kiszabott bírsága a meg nem fizetése miatt közérdekű munkára került átváltoztatásra;
 - e megállapodásban rögzítették azt is, hogy az egyesület a kft.-vel 2015 óta folyamatosan fennálló együttműködés alapján látja el a sétány, park köztisztasági és zöldfelületgondozási, valamint karbantartási feladatait;
 - erre tekintettel megállapodtak abban, hogy az egyesület vállalja, hogy a kft. kijelölt képviselőjével történő előzetes egyeztetés alapján biztosítja az elítéltek közreműködését a feladatok ellátásában;
 - rögzítették azt is, hogy a közérdekű munka büntetés végrehajtása tekintetében szükséges adminisztratív feladatok ellátására az egyesület köteles;
 - és a fenti megállapodás alapján az abban megfogalmazott célokra tekintettel határozta meg a kft. az egyösszegű támogatás nyújtását az egyesület részére;
 - a megállapodásban rögzítették azt is, hogy az egyesület vállalta, hogy a támogatásként kapott összeget kizárólag a közterületi munkával kapcsolatos működési költségeire, tevékenysége fejlesztésére, illetve a kft. és az egyesület által együttesen kijelölt programokban megjelölt célok megvalósulására fordítja, és felhasználásáról folyamatosan tájékoztatja a kft.-t;
 - az egyesület a megújított megállapodások alapján 670 000 forint, 1 005 000 forint, 2 700 000 forint, 2 700 000 forint támogatásban részesült a kft.-től;
 - a kft.-vel kötött megállapodás tette lehetővé, hogy az egyesület megfeleljen a törvényi feltételeknek, és kijelölhető foglalkoztató legyen a közérdekű munka végrehajtása során.
- [39] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti tehát, hogy az egyesület azért kapott pénzbeli támogatást a kft.-től, mert az egyesület volt köteles a közérdekű munka büntetés végrehajtása tekintetében szükséges adminisztratív feladatok ellátására, és a támogatásként kapott összeget kizárólag a közterületi munkákkal kapcsolatos működési költségeire, tevékenysége fejlesztésére, valamint az együttesen kijelölt programokban megjelölt célok megvalósulására fordíthatta.
- [40] Másképpen szólva: a támogatás a közérdekű munka büntetés végrehajtásával kapcsolatos adminisztratív feladatok – mint szolgáltatás – ellátásának, illetve a felmerülő költségeknek az ellentételezése volt.
- [41] Ez pedig szükségképpen az egyesület vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági esemény, annak gazdálkodó tevékenységéhez fűződő kapcsolat.
- [42] Ehhez képest valójában az történt, hogy az I. r. terhelte az egyesület ezen adminisztrációs tevékenysége során valótlan tartalmú igazolásokat állított ki arról, hogy a közérdekű munkát (vagy annak egy részét) az arra kötelezettek ledolgozták.
- [43] Tevékenysége jogellenességének nyilvánvaló alapja az is, hogy az érintettek által elvégzendő közérdekű munka büntetés teljesítésének helyét a kormányhivatal jelölte ki.
- [44] Ehhez képest az I. r. terhelte olyan valótlan tartalmú igazolásokat állított ki pénzért (jogtalan előnyért), melyek szerint a közérdekű munkát az elítéltek elvégezték, vagy részben elvégezték.
- [45] Ezen meg nem történt munkavégzéseket tartalmazó igazolásokért az érintettektől pénzt kapott vagy fogadott el, amely nyilvánvalóan jogtalan előny, és az egyesületnek az elítéltek közérdekű munka büntetéseinek dokumentálására vonatkozó tevékenységével összefüggésben álló, ekként pedig tényállásszerű.
- [46] Az egyesületet a kormányhivatal jelölte ki a közérdekű munka büntetések teljesítési helyéül, a végrehajtáshoz kapcsolódó adminisztratív feladatok ellátásának ellentételezéséért pedig az egyesület támogatásban részesült a kft.-től. A közhatalmi feladat ellátásában való közreműködés e ponton fonódik össze az egyesület gazdálkodó tevékenységével, melyeknek az I. r. terhelte védője

- szerinti mesterséges különválasztásának tehát sem ténybeli, sem jogi alapja nincs.
- [47] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor az I. r. terhelt büntetőjogi felelősségét 24 rendbeli vesztegetés elfogadása büntetében [Btk. 291. § (1) bek., (2) bek. b) pont, (3) bek. c) pont] megállapította, és törvényes a bűncselekmény minősítése is.
- [48] Az irányadó tényállás ugyanis rögzíti azt, hogy az I. r. terhelt a terhére rótt bűncselekmények elkövetésének idején az egyesület önálló képviseletre jogosult elnöke volt, mellette az egyesület titkára is képviselhette azt, azonban a képviseletet mindvégig ténylegesen és kizárólagosan az I. r. terhelt gyakorolta, így a szervezet bankszámlája feletti rendelkezési jog is őt illette meg.
- [49] Nem helytálló azonban a Legfőbb Ügyészség arra vonatkozó álláspontja, hogy az irányadó tényállás I. pontjában írt, az I. r. és a III. r. terhelt közötti – a III. r. terhelt által teljesítendő több különböző közérdekű munkára vonatkozó – többszöri megállapodás, és ebből adódóan jogtalan előny többszöri adása egységes akaratelhatározáson alapult, és ekként a folytatólagos elkövetés fogalma alá vonható.
- [50] Ezzel szemben a bűncselekmény rendbeliségének megállapításakor nem ennek, hanem annak van jelentősége, hogy hány különböző ügyben történt a jogtalan előny adása. Ekként az I. r. és a III. r. terhelt között az irányadó tényállás I. pontja szerint öt ügyben történt jogtalan előny adása, így – ahogyan az eljáró bíróság helyesen értékelte – őt önálló bűncselekmény valósult meg.
- [51] A felülvizsgálati indítvány szerint az I. r. terhelt terhére rótt közbizalom elleni bűncselekmények minősítése téves, az általa kiállított igazolások ugyanis nem minősülnek közokiratnak, mert a közérdekű munkák elvégzésének leigazolása nem az egyesület által kiállított jelenléti ívek, hanem az azok alapján kiállított okiratok alapján kiállított közokirat alapján történt. E többszörös áttét miatt a védő álláspontja szerint legfeljebb hamis magánokirat felhasználása róható az I. r. terhelt terhére.
- [52] Az I. r. terhelt védőjének álláspontja téves.
- [53] A Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja szerint közokirat-hamisítást követ el, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlán adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.
- [54] Jelen ügyben az elkövetés tárgya nem az I. r. terhelt védője szerinti, az I. r. terhelt által kiállított igazolás, de nem is a Legfőbb Ügyészség által hivatkozott, a terhelti igazoláson alapuló kormányhivatali értesítő.
- [55] Helytálló az elsőfokú bíróság arra vonatkozó jogi álláspontja, hogy a bűncselekmény azáltal valósult meg, hogy valótlán adat került közhiteles nyilvántartásba (bűnügyi nyilvántartásba vagy a szabálysértési nyilvántartási rendszerbe) mint közokiratba. Az ezzel kapcsolatos megállapításaival a Kúria is egyetértett (elsőfokú ítélet [245]–[251] bekezdés).
- [56] Kétségtelen ugyanakkor, hogy a törvényszék az I. r. terheltnek felrótt közokirat-hamisítás rendbeliségének megállapításakor figyelmen kívül hagyta, hogy az általa megállapított tényállás 4. pontja tartalmazza, hogy a valótlán adat ez esetben is rögzítésre került az SZNYR-ben. Ezt a másodfokú bíróság sem javította.
- [57] Ekként az I. r. terhelt nem 14 rendbeli, hanem 15 rendbeli közokirat-hamisítás büntetést követte el [Btk. 342. § (1) bek. c) pont].
- [58] Ez azonban csupán olyan minősítési hiba, ami nyilvánvalóan nem eredményezett törvénysértő büntetést. Az irányadó büntetési tétel – a halmazatra vonatkozó szabályok alapján – öt évtől tizenöt évig tartó szabadságvesztés, a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjában írt, enyhítést engedő szabály alkalmazásával jogerősen kiszabott 4 év szabadságvesztés nyilvánvalóan törvényes.
- [59] Ekként a Kúria az I. r. terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.III.714/2024/14.)

167A bíróság hatásköre, törvényes összetétele a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészszég vagy a bíróság általi – esetleg téves – minősítésétől.

Ha a folytatólagosan elkövetett cselekmény egyúttal üzletszerűen megvalósítottként is minősül: a folytatólagosság mellett az üzletszerűség is megállapítható [Btk. 373 § (1) bek., (4) bek. a) pont, 6. § (2) bek., 459. § (1) bek. 28. pont].

- [1] A törvényszék katonai tanácsa ítéletével a volt alezredes terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bek., (4) bek. a) pont]. Ezért öt 300 napi tétel, napi tételenként 2000 forint, így összesen 600 000 forint pénzbüntetésre és lefokozásra ítélte, a terheltet 21 600 forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.
- [2] Ügyészi fellebbezés alapján eljárva az ítéletábrla katonai tanácsa mint másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, így az jogerős lett.
- [3] Az irányadó tényállás lényege a következő.
A volt alezredes terhelt szolgálata teljesítése során a munkába járással felmerülő útiköltségének megtérítésére évi egy alkalommal „MÁV START kártya költségtérítés előleg rendezés” jogcímen 250 000 forint összegű juttatásra volt jogosult. A munkáltató adatrögzítője azonban tévesen havi 250 000 forint összegű juttatást rögzített a bérfeladó rendszerben „9999.12.31” érvényességi záradékkal. A bérfeladó rendszerben történt hibás adatrögzítés alapján a terhelt részére 3 éven keresztül a Magyar Honvédség havonta 250 000 forintot utalt át a bankszámlájára annak ellenére, hogy a terheltnek ilyen költségtérítés nem került engedélyezésre. A terhelt, bár a három év alatt legalább 26 alkalommal tekintette meg az Ügyfélszolgálati Rendszerben a „tájékoztató a havi jövedelmekről” elnevezésű illetménykimutatását, illetve a bankszámláján legalább 2 havonta személyesen hajtott végre átutalást, és így észlelnie kellett, hogy havonta 250 000 forinttal több illetményt utaltak át

- részére, jogtalan haszonszerzési céllal erről nem tett jelentést előjáróinak, illetve a Magyar Honvédség pénzügyi szervezetét sem értesítette. Ekként a Magyar Honvédségnek összesen 8 750 000 forint kárt okozott, amit az eljárás során teljes egészében megtérített.
- [4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a fellebbviteli főügyészség – a Be. 649. § (2) bekezdés *d*) pontjára alapítottan – terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.
- [5] Indokai szerint az elsőfokú bíróság feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést vétett azzal, hogy nem volt törvényesen megalakítva.
- [6] Az elsőfokú katonai tanács ugyanis nem ismerte fel, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati – és az utóbb a jogerős ítéletben is írt – jogi minősítéstől eltérően helyesen a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés *b*) pont *bc*) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő jelentős értékre, üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett csalás büntetékének minősül, amelyet a törvény 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni.
- [7] A Be. 698. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint a törvényszék katonai tanácsa mint elsőfokú bíróság egy hivatalos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el, ha a bűncselekményre a törvény nyolc évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli.
- [8] Utalt arra, hogy a bíróság összetételének a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez kell igazodnia, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi esetlegesen téves vagy hiányos minősítésétől.
- [9] Ehhez képest a jogerős ítéleti tényállás valamennyi olyan adatot tartalmaz, amelyből megállapítható, hogy a terhelt a cselekményét – a vádirati minősítéstől eltérően – valószínűleg üzletszerűen követte el.
- [10] Kifejtette, hogy az üzletszerűség mellőzésére az a másodfokú katonai tanács által megjelölt körülmény sem szolgáltathat alapot, hogy a törvényi egység folytán egy bűncselekmény róható a terhelt terhére, így a több bűncselekmény elkövetését feltételező üzletszerűség megállapítására az ítéletábra szerint nem volt lehetőség.
- [11] Ezzel szemben az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint, ha a folytatólagosan elkövetett cselekmény egyúttal üzletszerűen megvalósítottak is minősül, a folytatólagos elkövetés mellett az üzletszerűséget is meg kell állapítani.
- [12] Hivatkozott arra is, hogy a bűncselekmény törvénysértő minősítése törvénysértő büntetés kiszabásához is vezetett, hiszen a helyes minősítés szerinti büntetési tétel esetén még a büntetés enyhítésére vonatkozó rendelkezések alkalmazásával sem lett volna helye pénzbüntetés önálló kiszabásának.
- [13] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt – annak indokaival egyetértve – fenntartotta, és szintén a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.
- [14] Kiemelte, hogy jelen ügyben a terhelt a csalás büntetést tévedésben tartással, a magatartásától függetlenül létrejött tévedés fenntartásával, el nem oszlatásával követte el. A 35 részletben megvalósult eredményt nem egyszerű elkövetési magatartásával, hanem havonta ismétlődő, önmagában is tényállásszerű mulasztásával idézte elő. A terhére rótt cselekmény így nem természetes, hanem folytatólagos egység, ekként az üzletszerű elkövetés megállapítása sem kizárt.
- [15] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.
- [17] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 648. § *a*)-*d*) pontjaiban megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [18] Az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bek.] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya (1/2021. Büntető jogegységi határozat).
- [19] A Be. 649. § (2) bekezdés *d*) pontjának 2. fordulata szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés *a*) pontjának első fordulata szerint, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.
- [20] A bíróság törvényes megalakítása azt jelenti, hogy a bíróság a jogszabály által meghatározott összetételben jár el.
- [21] Amennyiben az eljárási okból benyújtott felülvizsgálati indítvány anyagi jogi kérdés előzetes vizsgálatától függ, az anyagi jogkérdéseket a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján kell megítélni. Ebből következően, ha a felülvizsgálati indítvány alapja az, hogy az ügyben eljáró bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el; az ezeket megalapozó minősítést csak olyan tények alapján, azokkal összhangban lehet vizsgálni, amelyeket a felülvizsgálatban irányadó jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás tartalmaz.
- [22] Az ilyen felülvizsgálatot az különbözteti meg a törvénysértő minősítésre alapított felülvizsgálattól mint anyagi jogi jogsértésre hivatkozáson alapuló felülvizsgálati eljárástól, hogy ebben az esetben a helyes minősítés megállapítása még akkor sem eredményezheti a felülvizsgálati eljárásban az ügydöntő határozat megváltoztatását, amennyiben a törvénysértő minősítés egyben törvénysértő büntetést is eredményez, mivel a helyes minősítés következménye az, hogy az ügyben feltétlen hatályon kívül helyezési ok áll fenn, miután olyan bíróság járt el korábban, amelynek az ügy elbírálására ügydöntő határozatának semmisségét eredményező módon nem volt hatásköre, vagy kizárólagos illetékessége (illetve katonai büntetőeljárásra tartozó ügy elbírálására nem volt törvényi felhatalmazása) (BH 2022.144., Kúria Bfv.I.718/2021/8. számú határozat,

- Bfv.III.882/2022/10. számú határozat [25] bekezdés).
- [23] Jelen ügyben eldöntendő kérdés, hogy a bíróság törvényesen került-e megalakításra.
- [24] Kétségtelen, hogy a nyomozó ügyészség a terhelttel szemben a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólágosan elkövetett csalás büntette miatt emelt vádat, az alapügyben eljáró elsőfokú bíróság a terhelt cselekményét a váddal egyezően minősítette, amivel a másodfokú bíróság is egyetértett.
- [25] Ugyanakkor a bíróság hatásköre, törvényes összetétele a vád tárgyává tett cselekmény helyes, törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi – esetleg téves – minősítésétől.
- [26] A bíróság – amennyiben a vádiratban körülírt cselekmény vád szerinti minősítése nem egyértelmű – kizárólag akkor jár el helyesen, ha megállapítja a vád tárgyává tett cselekmény eltérő minősítésének lehetőségét.
- [27] A Be. a vádirat alapján teendő intézkedések körében (Be. LXXV. Fejezet) a bíróság kötelezettségévé teszi, hogy az ügyiratok bírósághoz érkezését követő egy hónapon belül megvizsgálja, hogy szükséges, illetve lehetséges-e a vádtól eltérő minősítés megállapítása és/vagy a bíróság tanácsa elé utalás [Be. 484. § (1) bek. g), h) pont].
- [28] Ha megalapozottan feltehető, hogy a vádirati minősítés szerinti bűncselekmény súlyosabban vagy enyhébben minősülhet, a bíróság végzésével megállapítja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádtól eltérően hogyan minősülhet [Be. 495. § (1) bek. b) pont].
- [29] A bíróság – ha szükséges – a LXXV. Fejezetben szabályozott kérdésekben a tárgyalás kitűzése után is dönthet [Be. 511. § (1) bek.].
- [30] Jelen ügyben a vád tárgyává tett bűncselekmény büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, a súlyosabb bűncselekmény pedig a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő jelentős értékre, üzletszerűen, folytatólágosan elkövetett csalás büntette lehet, amelyet a törvény 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni. Az erre vonatkozó jogi érvelés már a másodfokú eljárásban, a fellebbezési főügyészség átiratában is kifejtésre került.
- [31] Kérdés, hogy az irányadó tényállás szerint a terhelt terhére rótt bűncselekmény minősülhet-e üzletszerűen elkövetettnek.
- [32] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.
- [33] A Kúria az üzletszerűség kapcsán a következőkre mutat rá.
- [34] Alanyi feltételként annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon saját célú elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akaratelhatározást is.
- [35] Ezen szándék megállapítására következtetési alapot adhat – de nem önmagában – a bűncselekményből származó haszon, abban betöltött vagy betöltteni szándékolt szerepe, aránya. Ha haszon reményében (egyébként hasznót is realizálva) az ugyanolyan bűncselekmény ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből már következik, hogy a magatartás szándéka az üzletszerű elkövetést is átfogta.
- [36] A jogerős tényállás szerint a terhelt három éven keresztül tisztában volt azzal, hogy a munkáltatója a számára megállapított illetményhez képest havonta 250 000 forinttal több pénzt utalt a bankszámlájára, azonban erről a munkáltatóját nem tájékoztatta, és a pénzt nem utalta vissza. Nem kétséges – és ezt az irányadó tényállás maga is rögzíti –, hogy e cselekményt vagyoni haszonszerzés végett követte el.
- [37] Mindezek alapján következtetés vonható az üzletszerű elkövetés megállapításának lehetőségére.
- [38] Az ügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság tévedett abban, hogy a folytatólágos egység megállapítása folytán egy bűncselekmény róható a terhelt terhére, így a több bűncselekmény elkövetését feltételező üzletszerűség megállapítására nincs törvényes lehetőség.
- [39] Az ítélet érvelése a törvénnyel és a töretlen ítélkezési gyakorlattal egyaránt ellentétes.
- [40] Az üzletszerű elkövetésnél a rendszeres haszonszerzésre irányuló törekvés az elkövető olyan célja, amely vagy a büntetőjogi felelősségre vonás, vagy a megvalósult bűncselekmény súlyosabb minősítésének a feltétele. Ha a rendszeres haszonszerzésre irányuló törekvés – az üzletszerű elkövetés – az alaptényállás eleme, akkor a törvényi tényállás többszöri megvalósítása ellenére bűncselekményegység létesül.
- [41] Amikor azonban – mint jelen ügyben, a terheltnek felrótt csalás esetében is – a törvény az üzletszerű elkövetést a bűncselekmény minősített eseteként szabályozza, a már megvalósult bűncselekmény elkövetéséhez többletként olyan alanyi ismérv is társul, amely súlyosabb megítélést von maga után. Az üzletszerű elkövetés tehát ezekben az esetekben a fokozott társadalomra veszélyességet fejezi ki, s hatásában ugyanolyan, mint az egyéb minősítő körülmények.
- [42] Ezért ilyenkor akár ugyanolyan, akár hasonló jellegű több bűncselekmény üzletszerű megvalósítása esetén főszabályként bűnhalmazatot kell megállapítani.
- [43] Ellenben nem kerülhet sor bűnhalmazat megállapítására, ha a cselekmények – mint jelen ügyben – a Btk. 6. § (2) bekezdésében foglalt folytatólágosság egységébe tartoznak.
- [44] Ha azonban a folytatólágosan elkövetett cselekmény egyúttal üzletszerűen megvalósítottként is minősül: a folytatólágosság mellett az üzletszerűséget is meg kell állapítani (37. BK vélemény).
- [45] Ehhez képest idézi fel a Kúria a Btk. 6. § (2) bekezdésének rendelkezését, mely szerint nem bűnhalmazat, hanem folytatólágosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.
- [46] E meghatározásból pedig nyilvánvaló, hogy a folytatólágosság törvényi egységébe eleve több,

- önmagában is bűncselekménynek minősülő cselekmény tartozhat.
- [47] A Be. 698. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a törvényszék katonai tanácsa mint elsőfokú bíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el, ha a bűncselekményre a törvény nyolc évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli.
- [48] Az ítélezési gyakorlat következetes abban, hogy amennyiben kérdésesnek mutatkozik az adott cselekmény mikénti minősítése, az eljárási garanciákat – így a hatáskör vizsgálatát – a lehetséges súlyosabb minősítéshez kell igazítani.
- [49] Következésképpen a bíróságnak jelen ügyben a terhelttel szemben a Be. XCVI. Fejezetének – a katonai büntetőeljárás szabályainak – hivatkozott rendelkezésére figyelemmel, a Be. 698. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján tanácsban kellett volna eljárnia.
- [50] A törvényszék katonai tanácsa ennek ellenére egyesbíróként járt el, és hozta meg ítéletét, ezáltal – figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjának első fordulatra – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati ok megvalósult.
- [51] Ekként a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva a felülvizsgálati indítványnak helyt adott, a törvényszék katonai tanácsa ítéletét, valamint az ítéletábra katonai tanácsa végzését a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [52] Minderre tekintettel a megismételt eljárás során a bíróságnak a Be. 698. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján megalakítva, tanácsban kell eljárnia, és a tényállás megállapítását követően kell állást foglalnia a terheltnek felrótt cselekmény törvényes minősítése tárgyában.
- [53] A terhelt által megfizetett pénzbüntetés és büntető költség visszatérítéséről a Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja és a Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja alapján határozott.
- (Kúria Bfv.III.1.159/2025/9.)
- 168**A pénzmosás büntette megvalósul, ha az elkövető tudatában az élettársa által a részére átutalt, jövedelmi és életviteli körülményeikhez és a korábbi átutalások összegéhez képest a szokásostól lényegesen eltérő, kirívó összegű pénz legalitását illetően kétsége keletkezik, azonban a pénz eredetének tisztázása érdekében semmit nem tesz, ellenben az összeget elkölti [Btk. 399. § (4) és (5) bek.].
- [1] A megyei főügyészség vádiratával emelt vádat – többek között – a III. r. vádlottal szemben a Btk. 399. § (4) bekezdésébe ütköző, és az (5) bekezdés szerint minősülő és büntetendő pénzmosás büntette miatt.
- [2] A törvényszék ítéletével a III. r. vádlottat az ellene pénzmosás büntette [Btk. 399. § (4) bek., (5) bek.] miatt emelt vád alól felmentette.
- [3] Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyészség a III. r. vádlott terhére a felmentése miatt, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.
- [4] Az ítéletábra mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta; a III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki pénzmosás büntetében [Btk. 399. § (4) bek. a) pont első ford., (5) bek.]. Ezért 6 hónap szabadságvesztésre ítélte, melynek a végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, a szabadságvesztés végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztésből a III. r. vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra és vele szemben 5 000 000 forint összegű vagyoneklobzást alkalmazott, valamint kötelezte az I. r. terhelttel egyetemlegesen 26 696 forint büntető költség megfizetésére.
- [5] A másodfokú bíróság ítélete ellen a III. r. vádlott és védője jelentettek be fellebbezést elsődlegesen felmentés, másodsorban a kiszabott büntetés enyhítése érdekében.
- [6] A III. r. vádlott védőjének a fellebbezés írásbeli indokolásában kifejtett álláspontja szerint a III. r. vádlott terhére rótt pénzmosás büntette a külvilágban megnyilvánuló büntetőjogilag értékelhető, és ténylegesen minden szükséges tényállási elem bizonyított jellegének hiánya miatt nem nyert kétséget kizáró ítéleti bizonyosságot. Utalt rá, hogy önmagában az a körülmény nem bizonyosság, hogy a III. r. vádlott és férje egy háztartásban éltek, ezáltal tudnia kellett férje pénzügyi helyzetéről, és arról is, hogy honnan próbál pénzt szerezni a gyermeket váró, és gyermeket nevelő felesége, ezáltal családja eltartására.
- [7] Kiemelte, hogy a III. r. vádlott 2018. és 2021. között teljes mértékben férjére támaszkodott, akit sikeresnek mondható vállalkozóként, a családi jólétről gondoskodó emberként ismert meg, és bár albérlésben éltek, a jólét csak látszat volt, mert az autóikat is csak – a férje cége által finanszírozottan – bérelték.
- [8] Meglátása szerint az ítéletábra bizonyítékértékelő tevékenysége ugyan változott az elsőfokhoz képest, de valójában ugyanazon tényállást „mérlegelte” másképpen, ezáltal a másodfokú bíróság a III. r. vádlott bűnfelelősségét az elsőfokú ítélettel szemben megállapító döntése inkább burkolt feltevésen alapul, mint kétséget kizáróan feltárt bizonyítékokon nyugvó helyes ténybeli következtetéseken.
- [9] Mindezek alapján a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a III. r. vádlott vád alóli felmentését indítványozta.
- [10] A Legfőbb Ügyészség indítványában a III. r. vádlott és védője által bejelentett fellebbezéseket nem találta alaposnak és a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [11] Kifejtette, hogy az ítélet – a bejelentett fellebbezéseknek megfelelő – megváltoztatására nincs alapos ok, miután a másodfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával, a tényállásnak az ügyiratok tartalma és helyes ténybeli következtetés alapján történő kiegészítésével, illetve pontosításával megalapozott tényállást állapított meg, melyből törvényes következtetést vont le a III. r. vádlott bűnösségére. Osztotta azt az ítéletábrai álláspontot, mely szerint a III. r. vádlott tudatában felmerült a II. r. vádlott által átutalt, kirívó összegű pénz bűncselekményből származásának lehetősége, azonban ennek tisztázása érdekében semmit nem tett és a pénzt el is költötte.
- [12] Álláspontja szerint az ítéletábra törvényesen járt el a bűncselekmény minősítése és a bűnösségi

- körülmények számbavétele mellett a büntetés kiszabása során is.
- [13] A Kúria a másodfellebbezéseket a Be. 620. § (1) bekezdésének zárófordulatára tekintettel nyilvános ülésen bírálta el.
- [14] A nyilvános ülésen a védő perbeszédében az írásban részletesen indokolt fellebbezésében foglaltakat fenntartva, és azzal egyező érvek alapján a III. r. vádlott bizonyítottság hiányában való felmentését indítványozta.
- [15] A védelmi álláspontként azt hangsúlyozta, hogy a nyomozás, illetve a közvetlenség elve alapján lefolytatott bizonyítási eljárás során olyan kétséget kizáró bizonyítékot nem sikerült feltalálni, amely alapul szolgálna olyan tényből tényre való következtetésre, hogy a III. r. vádlott tudattartalma kiterjedt volna arra, hogy a férje által részére utalt összeg bűncselekményből származott. Az elsőfokú bíróság részletes indokolás mellett hozott felmentő ítéletet, ugyanakkor pusztá feltételezésre, egyéb értékelés körébe vonható objektív vagy szubjektív körülmény hiányában bűnösséget megállapító döntés nem alapolható.
- [16] A Legfőbb Ügyészség képviselője perbeszédében az írásbeli indítványában foglaltakkal egyezően, az abban foglaltakat fenntartva a fellebbezéseket nem tartotta alaposnak és a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [17] A III. r. vádlott utolsó szó jogán vitatta a vád szerint terhére rótt bűncselekmény elkövetését. A védője által előadottakhoz csatlakozva felmentését indítványozta azzal, hogy a pénz eredetéről nem tudott, két kisgyermek mellett fel sem merült benne, hogy a férje által átutalt összeg származását vizsgálnia kellene.
- [18] A III. r. vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezések alaptalanok.
- [19] A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén [Be. 615. § (1) bek.].
- [20] Ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett [Be. 615. § (2) bek. a) pont].
- [21] A fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott – korlátozott fellebbezéssel támadható – rendelkezést vagy indokolást [Be. 615. § (3) bek.].
- [22] E rendelkezésekre figyelemmel a Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezések alapján megnyílt-e a III. r. vádlottra nézve a harmadfokú eljárás lehetősége.
- [23] Jelen ügyben a törvényszék a III. r. vádlottat felmentette a pénzmosás büntette [Btk. 399. § (4) bek. a) pont, (5) bek.] miatt emelt vád alól, ugyanakkor az ítéletábla e bűncselekmény – azt annyiban pontosítva, hogy az a) pont első fordulója – miatt megállapította a bűnösségét, amely döntés tehát ellentétes.
- [24] Ekként az ellentétes döntést sérelmező, a III. r. vádlott felmentését célzó, a III. r. vádlott és védője által bejelentett fellebbezések megnyitották a harmadfokú eljárást [Be. 616. § a) és c) pont].
- [25] A fellebbezések tartalmából következően a III. r. vádlottra nézve a harmadfokú felülbírálat teljeskörű volt, így a Kúria – arra tekintet nélkül, hogy ki, milyen okból fellebbezett – felülbírálta a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezésekkel sérelmezett ellentétes döntését, valamint azon rendelkezését, illetve részét, amelyet a másodfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett [Be. 618. § (1) bek.].
- [26] A felülbírálata kiterjedt az első- és másodfokú bírósági eljárásra, ennek keretében vizsgálta azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a Be. 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni [Be. 618. § (3) bek. a) pont, 625. § (2) bek.].
- [27] Ennek során nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képezne és az ügy érdemi elbírálását kizárná, mivel az elsőfokú bíróság – az ítéletábla által az elsőfokú eljárást érintően helytállóan rögzítettekén túl – továbbá a másodfokú bíróság az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le.
- [28] A Kúria vizsgálta a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést abból a szempontból, hogy a III. r. vádlottat fel kell-e menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell-e szüntetni.
- [29] A harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan [Be. 619. § (1) bek.].
- [30] A Kúria e körben értelemszerűen azt vizsgálta, hogy az ítéletábla által – az általa tett kiegészítésekkel és eltérő tényállás megállapításával – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított és az ítéletábla által módosítás nélkül is a megalapozottnak tartott tényállás, valamint az általa eszközölt kiegészítés és eltérő tényállás megállapítása.
- [31] A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le [Be. 591. § (1) bek.].
- [32] A másod- és harmadfokú bíróság számára egyaránt adott – főszabály szerint – a megalapozatlanság vizsgálatának törvényi kötelezettsége, és ugyanazok – a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak – értendők a megalapozatlanság okai alatt.
- [33] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3) és (4) bekezdése adja, amely rendelkezések szerint a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító erejük, illetve a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése, ami a bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát, a közvetlen bizonyítékvizsgálat, bizonyítékkal szembesülés tiszteletben tartását jelenti.
- [34] Ugyanakkor a másodfokú bíróságnak – azon belül, hogy a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése törvényi kötelezettsége – lehetősége van arra, hogy a

- tényállást kiegészítse vagy eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon (Be. 593. §).
- [35] Ennek elsődleges és általános feltétele, hogy a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a másodfokú bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.
- [36] Az ítélet tábla a törvényszék által megállapított tényállás III. pontját a III. r. vádlott tekintetében a Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pontjai szerinti okokból találta részben megalapozatlannak, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés útján küszöbölt ki, részben eltérő tényállást állapított meg, és ebből eltérő jogkövetkeztetésre jutott.
- [37] Ekként az elsőfokú ítélet szerint a bíróság a III. r. vádlottat – bizonyítottság hiányában – felmentette, a másodfokú ítélet viszont megállapította a bűnösségét.
- [38] A másodfokú ítélet felülbírálatára kapcsán az a kérdés, hogy az ítélet tábla által irányadónak tartott tényállás III. pontja megalapozott-e, illetve, hogy az ítélet tábla megtehetette-e azt, amit tett, illetve helyesen tette-e azt, amit egyébként megtehetett.
- [39] Jelen ügyben az ítélet tábla helyes jogi érveléssel rögzítette mindazon alapvető szempontokat, amelyek a tényállásjavító tevékenység során meghatározóak (Bf.II.289/2025/20. [52]–[53] bekezdés).
- [40] A Kúria ezzel összefüggésben a következőket emeli ki.
- [41] A Be. 592–594. §-ai a részleges megalapozatlanság másodfokon történő kiküszöbölésének lehetőségét teljes körben biztosítják; a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma [Be. 593. § (2) bek.] nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi.
- [42] A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az irratellenesség kiküszöbölése, avagy a téves helyett a helyes ténybeli következtetés levonása az elfogadott bizonyítékból nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem az éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten alkalmazni rendel arra az esetre is, ha az így módosított eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségnek megállapításához vezet. Ez nyilvánvaló összefüggésben áll azzal, hogy ilyen esetben a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja megengedi a másodfokú ítélet elleni fellebbezést is, ellentétben azzal, ha mindkét fokon egyezően bűnösség, vagy a büntetőjogi felelősség hiánya kerül megállapításra.
- [43] A Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja a tényállás javításának mindhárom eszközét felsorolja; eszerint az eltérő tényállás megállapítása történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján is.
- [44] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Így nem mondhatja egy, az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékról, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, és – értelemszerűen – nem egészítheti ki vagy helyesbítheti az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, illetve nem állapíthat meg attól eltérő tényállást egy, az elsőfokú bíróság által el nem fogadott bizonyíték alapján.
- [45] A másodfokú bíróságnak tehát az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokat kell alapul vennie; attól – megalapozott tényállás esetén – akkor sem térhet el, ha saját meggyőződése esetlegesen eltérő. A tényállás módosítása (ideértve az eltérő tényállás megállapítását is) csak az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapján történhet.
- [46] Az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított ténynek a megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns.
- [47] Az irratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a másodfokú bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában elbíráló bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték.
- [48] Jelen esetben az ítélet tábla ezt tette, amikor az ítélete [54] bekezdésétől a [61] bekezdéséig az elsőfokú ítélet általa észlelt megalapozatlanságát kiküszöbölte.
- [49] Rámutat a Kúria, hogy ez a tevékenysége azonban nem az általa hivatkozott következetes bírói gyakorlaton, hanem a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontján alapult, továbbá a részleges megalapozatlanság kiküszöbölése nemcsak szűk körben végezhető – miként erre az ítélet tábla utalt –, hanem bármiféle szűkítés nélkül olyan körben kell elvégezni, amely révén megalapozottá tehető a tényállás.
- [50] Mindemellett az ítélet tábla a törvénynek mindenben megfelelő egészítette ki a III. r. vádlott tekintetében az elsőfokú ítélettel megállapított III. tényállási pontot, illetve ugyanezt érintően állapított meg eltérő tényállást a részleges megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében (Bf.II.289/2025/20. [53] bekezdés).
- [51] Ekként tehát – az ítéletének [54]–[55] bekezdése alapján egyértelműen láthatóan – nem mérlegelte felül az ítélet tábla a bizonyítékokat, ugyanis nem a törvényszéknek az okirati bizonyítékok elfogadhatóságával kapcsolatos álláspontját kifogásolta, hanem az ügyiratok között fellelhető és a törvényszék által elfogadott bizonyítékokra alapítottan levonta az általa helyesnek tartott ténybeli következtetést.
- [52] A tényállást javító tevékenysége a III. tényállási pontot illetően az volt, hogy a III. r. vádlott felmentésének alapját képező, a tudatállapotát rögzítő elsőbírói ténymegállapításokat (tudati tényeket) a tényállásból mellőzte – ekként állapítva meg eltérő tényállást – és emellett a tényállást kiegészítette.
- [53] Ennek keretében

- megállapította, hogy a II. r. vádlott az elsőfokú ítélet [96] bekezdésében feltüntetett 5 000 000 forint átutalását megelőzően korábban három alkalommal, 2017. december 6-án 100 000 forint összegben, 2017. december 12-én ugyancsak 100 000 forint összegben, valamint 2017. december 19-én 200 000 forint összegben, mindösszesen 400 000 forint átutalását teljesítette a III. r. vádlott részére; valamint – a II. r. vádlott 2017-ben munkaviszonyból származó bérjövdelem címén 3 162 000 forint, míg önálló tevékenységből származó jövdelem címén 810 000 forint jövdelemmel rendelkezett, továbbá 2018-ban munkaviszonyból származó bérjövdelem címén 3 600 000 forint, míg önálló tevékenységből származó jövdelem címén 1 080 000 forint jövedelme volt; továbbá
- mellőzte az elsőfokú ítélet [97] és [98] bekezdéseiből azon – álláspontja szerint – helytelen ténybeli következtetéseket, amelyek szerint: „kétséget kizáróan bizonyítani nem lehetett, hogy”, valamint „azonban azt kétséget kizáróan nem lehetett bizonyítani, hogy tisztában lett volna azzal, hogy ezen pénzösszeg más által elkövetett büntetendő cselekményből származik”.
- [54] Ezt zárta le az ítéletábra azon megállapítása, hogy az ekként kiegészített és részben eltérő tényállás megalapozottá vált, így irányadó volt a másodfokú eljárásban (Bf.II.289/2025/20. [62] bekezdés).
- [55] Kétségtelen, hogy a Be. 619. § (3) bekezdés a) pontja szerint, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, akkor ennek korrekcióját, a tényállás kiegészítését, illetve helyesbítését a helyes tényállás megállapítása érdekében – miként a másodfokú bíróság – a harmadfokú bíróság is megteheti.
- [56] A harmadfokú bíróság reformációs jogkörének nyilvánvaló korlátja, hogy a harmadfokú bírósági eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 619. § (2) bek.].
- [57] Ekként a javítás kizárólag az első-, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján lehetséges.
- [58] A Kúria megállapította, hogy az ítéletábra által kiegészített, illetve részben eltérően megállapított tényállás III. pontja megalapozott volt.
- [59] Ezzel összefüggésben a következőket szükséges rögzíteni:
- [60] A bíróság ténymegállapító tevékenysége eredendően közvetett – ténybeli következtetésen alapuló – megismerő tevékenység, mivel nem közvetlen észlelője a bizonyítandó ténynek. A közvetett bizonyítás további közvetítést (áttételt) jelent.
- [61] A Be. 163. § (1) bekezdése értelmében bizonyítandó tény, ami adott ügyben a büntető anyagi vagy eljárási jogszabály alkalmazása szempontjából jelentős. Bizonyítandó tény bizonyítója a bizonyíték, aminek forrása (megismerésének biztosítója) pedig a bizonyítási eszköz. Bizonyíték tehát a vallomás, okirat stb. tartalma, aminek alapján, illetve amiből következően a bíróság megállapítja a tényállást. Személyi vagy tárgyi bizonyítási eszköz (tanú, okirat stb.) pedig akinek, illetve aminek révén a bíróság megismeri a bizonyítékot.
- [62] A bizonyíték és a bizonyítandó tény viszonya – ekként a bizonyítás, illetve a bizonyíték – lehet közvetlen vagy közvetett. Közvetett a bizonyíték, ha nem vonatkozik eleve, egyenesen, nyíltan (kifejezetten) és perdöntő módon a bizonyítandó tényre, hanem csupán másik – egy vagy több, közbeeső, kisegítő – tényre mutat, ami azonban releváns, mert következtetés vonható belőle a bizonyítandó (perdöntő) tényre.
- [63] Közvetett a bizonyítás, ha nincs közvetlen bizonyíték, nincs beismerő, vagy a történetek közvetlen érzékelésén, észleletén alapuló vallomás, illetve az nem hitelt érdemlő. Mindig közvetett bizonyítás a tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása, rendszerint közvetett bizonyíték a tudományos módszer által szolgáltatott bizonyíték és a tárgyi bizonyíték.
- [64] A közvetett bizonyíték (mint más bizonyíték) eredményezhet ténymegállapítást, ami azonban önmagában elégtelen, mivel még nem a bizonyítandó tényre ad következtetési lehetőséget. A közvetett bizonyíték alapján megállapított ténynek arra kell alkalmasnak lennie, hogy önmagában, vagy más közvetett bizonyítékból nyert ténnyel együtt olyan további tényre adjon következtetési lehetőséget, aminek alapján a bizonyítandó tény is megállapítható.
- [65] A közvetett bizonyítás valójában tényből tényre következtetés. Közvetett bizonyíték esetében hangsúlyos nem a bizonyíték mibenlétének, hanem a más bizonyítékhoz kötődésnek van. Ehhez képest, amíg közvetlen bizonyíték esetében csupán a hitelt érdemlőség a ténymegállapítás feltétele, közvetett bizonyíték esetében vizsgálandó a ténybeli következtetés helyessége is.
- [66] Ilyenkor ugyanis a következtetés, illetve annak eredménye pótolja a közvetlen bizonyíték érzékelésén, észleletén alapuló (hitelt érdemlőnek tartott) tartalmát. A bizonyítandó tényre vonatkozó megállapítás lényege ténybeli következtetés. Ezért eredményez a téves következtetés megalapozatlanságot [Be. 592. § (2) bek. d) pont].
- [67] Ezzel összhangban elengedhetetlen, hogy a ténybeli következtetést bíróság végezze és egyaránt rögzítse, hogy miből, mire vont következtetést.
- [68] A III. r. vádlott védőjének a fellebbezése indokolásában az ezzel összefüggésben felhozott kifogásai alaptalanok.
- [69] Az ítéletábra indokai szerint a törvényszék a III. r. vádlott tudattartalmára, arra vonatkozóan, hogy tudomása volt-e a részére utalt 5 000 000 forint bűncselekményből származó voltáról nem bizonyítás útján tett megállapítást, hanem arra logikai úton következtetett az általa megállapított bizonyított tényekből. Így következtetésének alapját a II. és III. r. vádlottak vallomásán – amely szerint erről a III. r. vádlott nem tudott – túlmenően az képezte, hogy az átutalásra nem a II. r. vádlott cégének a bankszámlájáról, hanem a II. r. vádlott saját magánbankszámlájáról került sor. Felhozta érvként azt is, hogy a III. r. vádlott ezen pénzösszeget nem vette fel azonnal, hanem az több, mint egy hónapig a számláján állt, továbbá a III. r. vádlott a gyermekvállalás költségei finanszírozásának tekintette a kérdéses összeget. Figyelembe vette azon tényt is, amely szerint a két vádlott ekkoriban együtt élt, ezzel kapcsolatban azonban arra következtetett, hogy a III. r. vádlott nem szükségszerűen látott rá a II. r. vádlott cégének pénzügyeire.

- [70] Az ítéletábra rögzítette, hogy a törvényszék egyáltalán nem vonta mérlegelési körébe a tényállás kiegészítésében írtakat, miszerint a vádbeli átutalást megelőzően csupán három alkalommal és mindösszesen csak 400 000 forint átutalása előzte meg a bűnös eredetű pénzátutalást, illetve, hogy a II. r. vádlott 2017-ben és 2018-ban sem tett szert 5 000 000 forint jövedelemre a rendelkezésre álló adóbevallások alapján.
- [71] E körülményből, valamint a II. r. és III. r. vádlott közötti – az elkövetéskori – élettársi kapcsolat tényéből és abból, hogy mindkét vádlott csak szerényebb jövedelemmel rendelkezett, téves volt az ítéletábra szerint a törvényszéknek az a tudati tényre vonatkozó következtetése, miszerint nem lehetett kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a III. r. vádlott tisztában volt a számlájára átutalt 5 000 000 forint bűncselekményből származásával.
- [72] Ebből az ítéletábra szerint nyilvánvalóan az következik, hogy a III. r. vádlott tudatában felmerült annak lehetősége, hogy a részére átutalt 5 000 000 forint olyan, a korábbi átutalásokhoz és a jövedelmi viszonyaikhoz képest nagy mértékben eltérő összeg, amelynek eredetét, a legalitását illetően kétségek keletkeznek, vagyis kialakult az a tudati tény benne, hogy az lehetségesen bűncselekményből származik. Ugyanakkor a III. r. vádlott a pénzösszeg eredetének tisztázása érdekében semmit nem tett, arra nem kérdezett rá a II. r. vádlottól, hanem azt elköltötte. Ebből pedig az következik az ítéletábra szerint, hogy a III. r. vádlott számolt annak lehetőségével, miszerint a pénz bűncselekményből származik, de ezzel nem törődött, hanem ennek a lehetőségébe belenyugodott. Emiatt mellőzte az elsőfokú ítélet [97] és [98] bekezdéséből azon – szerinte – helytelen ténybeli következtetéseket, hogy nem lehetett kétséget kizáróan bizonyítani, miszerint a III. r. vádlott tisztában lett volna azzal, hogy a részére átutalt pénzösszeg más által elkövetett büntetendő cselekményből származik (Bf.II.289/2025/20. számú ítélet [58]–[61] bekezdés).
- [73] Ezen okfejtésében az ítéletábra a megállapított tényekből helyesen vont ténybeli, a III. r. vádlott tudatára vonatkozó következtetést, amelyet a Kúria minden tekintetben osztott.
- [74] Ezt követően az eldöntendő kérdés az irányadó tényállás szerinti III. r. vádlotti magatartás minősítése, ami anyagi jogi kérdés.
- [75] Az irányadó tényállás alapján okszerű következtetés volt levonható a III. r. vádlott tekintetében arra, hogy a magatartásával megvalósította a pénzmosás büntetettét.
- [76] A Btk. 399. § (4) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint pénzmosást követ el az, aki a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyont megszerzi. Az (5) bekezdés kimondja, hogy a büntetés büntetett miatt öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a pénzmosást jelentős értéket meg nem haladó értékre követik el.
- [77] Az irányadó tényállás a III. r. vádlott elkövetési magatartását a törvényi tényállásnak megfeleltethetően rögzítette.
- [78] A tudati – és más – tények megállapításától határozottan el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg (pl. szándékosság, gondatlanság, különös kegyetlenség, szándékerősítő jelenlét stb.).
- [79] A kettő közötti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamely külvilágban megjelenő tény és abból vont ténybeli következtetést („tisztában volt”, „tudata átfogta”) egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.
- [80] Jelen ügyben pedig ez a helyzet.
- [81] A III. r. vádlott terhére rótt bűncselekményhez tartozó – harmadfokú eljárásban irányadó – III. tényállási pont egyértelműen tartalmazza a III. r. vádlott elkövetési magatartását és a tudattartalmára vonatkozó, ekként a (jogi) következtetés alapjául szolgáló tényeket.
- [82] Helyes az alkalmazandó törvény – az elbíráláskor hatályos Btk. – megválasztása is.
- [83] Mindezekre figyelemmel az ítéletábra törvényesen minősítette a III. r. vádlott III. tényállási pontban írt cselekményét az elbíráláskor hatályos Btk. szerint pénzmosás büntetendő, következésképpen a felmentésre irányuló védelmi perorvoslatok eredményre nem vezethettek.
- [84] Az ítéletábra a III. r. vádlottal szemben a helyesen feltárt büntetéskiszabási tényezők alapján törvényes, tartamában megfelelő és arányos büntetést szabott ki.
- [85] Kellő nyomatékot tulajdonítva az enyhítő körülmények számának és nyomatékának, a törvényi minimumhoz közelítő tartamban szabta ki a szabadságvesztés büntetést, mely a büntetéskiszabási körülmények komplex értékelésével eltúlzottnak semmiképpen nem tekinthető, és enyhítésre a másodfokú bíróság ítéletének meghozatala óta eltelt idő tartama sem adna okot.
- [86] A Kúria egyetértett azzal a másodbírói döntéssel is, hogy a büntetés célja a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhető, élethelyzetére, az egyébként folytatott kedvező életvitelére figyelemmel a végrehajtás próbaidőre felfüggesztése megalapozott és indokolt. A felfüggesztés próbaidőjének a törvényi minimummal egyező tartama a bűncselekmény tárgyi súlyát is figyelembevéve az enyhítő körülmények értékelését kellően kifejezi, egyúttal a szabadságvesztés mértékével is arányban álló.
- [87] Az alkalmazott jogkövetkezményekhez tartozik az előzetes mentesítés kérdése, amely vizsgálatát az ítéletábra a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelményre tekintettel – hivatalból is – teljesítette. A Kúria pedig mind a döntésével, mind az indokaival egyetért.
- [88] A másodfokú ítéletnek a további rendelkezése, a vagyonekbevonás és a bűnügyi költség viselésére való kötelezés szintén törvényes, az előbbi a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontjának, az utóbbi a Be. 574. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelel.
- [89] Ekként a Kúria a III. r. vádlott és a védője által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálva az ítéletábra ítéletét a III. r. vádlott tekintetében a Be. 623. §-a értelmében helybenhagyta azzal, hogy a szabadságvesztésből a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezés – értelemszerűen – a szabadságvesztés végrehajtása esetére szól.

- [90] A harmadfokú eljárásban felmerült büntügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 574. § (1) bekezdésén alapul.

(Kúria Bhar.II.1.679/2025/13.)

169 Ha a perújítási indítványt a terhelt terjeszti elő, akkor a perújítási indítvány elutasításával szemben a jogorvoslati jog kizárólag a terheltet illeti meg, függetlenül attól, hogy a végzést a védővel is közölni kell, illetőleg attól is, hogy a védő meghatalmazása kiterjed a rendkívüli jogorvoslati eljárásokra is [Be. 588. § (1) bek. b) pont, 644. § (7) bek., 645. § (2) bek.].

- [1] Az ítéletábra végzésével a II. r. terhelt által – a törvényszék és az ítéletábra mint másodfokú bíróság 3 ítélete ellen – előterjesztett perújítási indítványt elutasította.
- [2] A végzés ellen a II. r. terhelt meghatalmazott védője nyújtott be fellebbezést.
- [3] Az ítéletábra végzésével a védő részéről az ítéletábra perújítási indítványt elutasító végzése ellen bejelentett fellebbezést mint nem a jogosulttól származót, elutasította.
- [4] A végzés ellen a védő terjesztett elő fellebbezést.
- [5] A védő arra hivatkozott, hogy a II. r. terhelt a jogi képviselője útján nem maga terjesztett elő perújítási kérelmet, mivel az eljárást megindító iratát feljelentésként nyújtotta be az ügyészséghez, megalapozva ezzel a büntetőeljárásról szóló 2017. évi CX. törvény (a továbbiakban: Be.) 637. § (1) bekezdés – többek között – d) pontja szerint később előterjesztendő perújítási indítvánnyal kapcsolatban a 637. § (3) bekezdésében foglaltaknak való megfelelést.
- [6] Részletezve előadta, hogy e körben az ügyészség és a nyomozó hatóság a jogerős büntető ítéletek ellenére az alapügyben további nyomozásokat folytat, a II. r. terhelt tanúkénti meghallgatásával.
- [7] Utalt arra, hogy a II. r. terhelt beadványa a Be. 639. § (4) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában nem is minősülhetett perújítási indítványnak, az ügyészség tévesen minősítette annak.
- [8] Sérlemelte, hogy az ügyészség a feljelentés nyomán nem intézkedett, és e körben nem rendelt el az ügyben perújítási nyomozást.
- [9] Előadta, hogy a II. r. terhelt nyilatkozata szerint sem minősül a beadványa perújítás iránti kérelemnek – kiemelve, hogy ettől függetlenül a perújítást maga is kívánja –, azonban mivel a perújítási iránti kérelem az eljáró ügyészség jognyilatkozata nyomán „fogantatosult”, ezért jelen perújítási eljárásban nem is a II. r. terhelt, hanem az ügyészség maga minősül kérelmezőnek.
- [10] Az Alkotmánybíróság 3179/2018. (VI. 8.) és 3/2021. (I. 7.) számú, valamint Kúria Kfv.35037/2021/20. és Bfv.66/2019/6. számú határozatainak felhívása, továbbá az alapügyben felhozottak sérelmezése mellett kifejtett érvelése szerint az ítéletábra a Kúria határozatával ellentétesen hivatkozott a fellebbezéssel támadott végzésében a védő eljárási jogosultságának hiányára, mintegy „megfordítva” azt.
- [11] Mindezek alapján a védő elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria az ítéletábra határozatát

változtassa meg, és a perújítást rendelje el. Másodlagos indítványa az ítéletábra végzésének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult annak megállapítása mellett, hogy a perújítás elrendelésének nincs akadálya.

- [12] A Legfőbb Ügyészség átiratában a védő fellebbezését nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint az ítéletábra helytállóan ismertette az alapügy adatait, azt, hogy a jogerős határozat ellen a II. r. terhelt terjesztett elő perújítási indítványt, továbbá azt is, hogy a II. r. terhelt perújítási indítványát elutasító végzés elleni fellebbezést a védő saját nevében terjesztette elő.
- [13] Kiemelte, hogy a végzés ellen előterjesztett mindkét – tartalmilag egyező – fellebbezés a védőtől származónak tekinthető, mivel az általa elektronikusan aláírt és előterjesztett, annak ellenére, hogy az egyik beadvány aláíróként a II. r. terhelt nevét is feltünteti, de az aláírását nem tartalmazza. Arra is utalt, hogy amennyiben ez utóbbi fellebbezést a II. r. terhelt aláírta volna (tehát ő nyújtotta volna be), abban az esetben a fellebbezése nem jogosulttól származó lenne, tekintettel arra, hogy az a fellebbezést elutasító végzés a II. r. terheltre nem tartalmazott rendelkezést, részére nem került kézbesítésre, a fellebbezési határidő felé meg sem nyílt.
- [14] Az ügyészség szerint a védő fellebbezésében előadott indokok az ítéletábra perújítási indítványt elutasító végzését támadják, azonban a védő erre vonatkozó fellebbezési joga nem is nyílt meg.
- [15] A Kúria BH 2025.60. szám alatt megjelent eseti döntésére hivatkozással rámutatott, hogy a fellebbezést elutasító végzés ellen bejelentett fellebbezések nyomán az azt elbíráló bíróságnak kizárólag a fellebbezést elutasító végzés tekintetében keletkezik felülbírálati jogköre; következképp annak során az alaphatározat törvénynek való megfelelése nem vizsgálható.
- [16] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Be. 645. § (4) bekezdése alapján az ítéletábra fellebbezést elutasító végzését hagyja helyben.
- [17] A védő fellebbezése nem alapos.
- [18] A védő az ítéletábra fellebbezést elutasító végzésével szemben – egymással szövegében egyező – fellebbezéseket terjesztett elő, elektronikus úton. Az egyik fellebbezést saját nevében míg a másik fellebbezést a II. r. terhelt nevében (3 nappal a saját nevében bejelentett fellebbezést követően) nyújtotta be.
- [19] A Kúria gyakorlata szerint a fellebbezést tartalmazó okiratból ki kell tűnnie, hogy az a fellebbezési joggal rendelkező személy jogorvoslati nyilatkozata. Ez pedig egyedül abban az esetben teljesül, ha a fellebbezést a terhelt aláírásával látja el (Kúria Bpkf.II.1.020/2024/3.).
- [20] A II. r. terhelt aláírása azonban nem szerepel a nevében benyújtott fellebbezésen, azt a védő terjesztette elő elektronikus úton, ezért azt a Kúria nem tekinthette a II. r. terhelttől származónak.
- [21] Mindemellett a Legfőbb Ügyészség indítványa helytálló abban is, hogy a II. r. terheltet nem illeti meg fellebbezési jog a védő fellebbezését elutasító határozattal szemben, mert az ő vonatkozásában nem tartalmaz rendelkezést, így vele közölni sem kell [Be. 454. § (1) bek.]. Mivel azonban a fellebbezést a Kúria

- nem tekintette a terheltől származónak, ebből következően annak mint nem jogosultól származó jogorvoslati nyilatkozatnak az elutasításáról sem kellett rendelkeznie.
- [22] A perújításra mint rendkívüli jogorvoslatra vonatkozó előírásokat a Be. LXXXIX. Fejezete tartalmazza. A Be. 644. § (7) bekezdése alapján a bíróság a perújítási indítványt elutasító határozatát közli azzal, aki a perújítási indítványt előterjesztette, és ha az indítványt nem az ügyész terjesztette elő, az ügyésszel is. A más által előterjesztett perújítási indítványt elutasító határozatot a terhelttel és a védővel is közölni kell.
- [23] Önmagában azonban abból a jogszabályi rendelkezésből, hogy az elutasító határozatot a perújítási indítvány előterjesztőjén kívül mással is közölni kell, a kézbesítéssel érintettnek jogorvoslati joga nem keletkezik. A jogorvoslati jogosultságra vonatkozó szabályokat a büntetőeljárás törvény ettől elkülönülten határozza meg, a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott határozat esetén pedig kifejezetten eltérő, speciális szabályt állapít meg.
- [24] A Be. 645. § (2) bekezdése szerint perújítási indítvány elutasítása esetén ugyanis kizárólag a perújítási indítvány előterjesztőjét illeti meg jogorvoslati jog. Ezért a perújítási indítványt elutasító végzés ellen csak az indítvány előterjesztője élhet fellebbezéssel (BH 2017.9., BH 2012.117.I., BH 2004.314.). Az ítéletábra a II. r. terhelt perújítási indítványát elutasító végzésének jogorvoslatra vonatkozó részében, a törvényi előírással egyezően jelölte meg, hogy határozata ellen az indítványozó élhet fellebbezéssel.
- [25] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy a Be. rendelkezései önállóan biztosítják mind a terhelt, mind a védő számára a perújítás kezdeményezésének a lehetőségét, sőt, a szabályozási környezetből egyértelműen az következik, hogy a védő – mint a büntetőeljárás önálló alanya – a terhelt akarata ellenére is gyakorolhatja a perújítás kezdeményezésére vonatkozó jogosultságát. A Be. 645. § (2) bekezdése a perújítási indítványt előterjesztő számára biztosítja a perújítási indítvány elutasítása esetén a fellebbezés lehetőségét. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való jogból nem következik az, hogy a más jogosult által benyújtott perújítási indítványt elutasító bírói döntéssel szemben a terheltet vagy a védőt megilletse a fellebbezés benyújtásának joga (3003/2025. (I. 21.) AB határozat [35]–[36] bekezdés).
- [26] A Kúria gyakorlata ezzel egyező. A védő nem a terhelt perbeli képviselője, hanem a büntetőeljárásban önálló jogosultságokkal és kötelezettségekkel részt vevő személy. Eljárási jogai így nem a terhelt képviseletében gyakorolt, átruházott jogosítványok. Erre tekintettel a perújítási indítványt előterjesztő terheltet kizárólagosan megillető jogorvoslati jog gyakorlásáról sem nyilatkozhat a saját nevében, még akkor sem, ha rögzíti, hogy a fellebbezést a terhelt utasítására jelenti be (BH 2025.61.).
- [27] A jelen ügyben – a perújítási indítványt elutasító határozattal szembeni fellebbezésre tekintettel – elsődlegesen azt kellett tisztázni, hogy ki az elutasított perújítási indítvány előterjesztője. A Legfőbb Ügyészség pedig – szemben a védői érveléssel – helyesen hivatkozott arra, hogy az indítványozó nem a védő vagy az ügyészség, hanem a II. r. terhelt, a következők miatt.
- [28] A II. r. terhelt 2024. október 16. napján, e-papíron, „iratkiadási és egyéb kérelem” és „iratbetekintés” tárgygyal a bírósághoz megküldött beadványát az eljáró bíróság helyesen tekintette részben perújítási indítványnak. A bíróság ugyanis a büntetőeljárásban előterjesztett beadványokat a tartalmuk szerint értékeli, függetlenül azok megnevezésétől. Az indítvány – a megnevezésével szemben – valójában a II. r. terhelttel szembeni jogerős ítéletet támadta, mégpedig részben olyan ok alapján, amely perújításra tartozik (az abban állított hamis tanúvallomás felhasználása). A beadvány pedig kétségtől kizárólag a II. r. terheltől származott, mivel azon a védő aláíróként nem szerepel, a beadvány a védőt nem is említi.
- [29] Ebből következően a perújítási indítvány elutasításáról szóló határozattal szemben a jogorvoslati jog kizárólag a II. r. terheltet illette meg, függetlenül attól, hogy a végzést a védővel is közölni kell, illetőleg attól is, hogy védő részére adott meghatalmazás kiterjed a rendkívüli jogorvoslati eljárásokra is. Más szóval a védő meghatalmazás alapján történő eljárásának a perújítási eljárás jogorvoslati szabályai e szempontból a korlátját képezik.
- [30] Az iratok alapján az is megállapítható, hogy az ítéletábra perújítási indítványt elutasító határozatával szemben előterjesztett fellebbezés a védőtől származik, azt a védő elektronikus úton, a saját nevében terjesztette elő. Következésképpen a védő fellebbezése arra nem jogosultól származik.
- [31] Az ítéletábra végzésében tehát helytállóan állapította meg, hogy a védő a perújítási indítványt elutasító végzés ellen a saját nevében jelentett be fellebbezést, mert beadványában még utalás sincs arra nézve, hogy az a terhelt fellebbezése lenne, azon aláíróként és fellebbezőként egyaránt a védő szerepel. Ezzel ellentétes állítást egyébként a védő sem tett az a fellebbezést elutasító végzés elleni fellebbezésében.
- [32] A Kúria megjegyzi, hogy a terhelt által előterjesztett perújítási indítvány nyomán, a perújítás megengedhetőségéről való döntés során a védő jogai arra korlátozódnak, hogy az ügyészség Be. 642. § (3) bekezdése szerint tett észrevételére maga észrevételt tegyen, míg a perújítási indítvány elutasításáról rendelkező végzés kézbesítését követően a terhelt jogorvoslati nyilatkozatának megtételét jogi tanácsadással, a terhelt írásban benyújtandó fellebbezését tartalmazó okirat megszerkesztésével, vagy akár annak a bíróságra való eljuttatásával mozgathatja elő. A fellebbezést hordozó okirattól azonban ki kell tűnnie, hogy az nem a védő, hanem – a fellebbezési joggal rendelkező – terhelt jogorvoslati nyilatkozata. Ez pedig egyedül abban az esetben teljesül, ha a fellebbezést a terhelt aláírásával látja el (BH 2025.61. [60]–[61] bekezdés).
- [33] A védő fellebbezésében foglaltakra hivatkozással a Kúria rámutat a következőkre is.
- [34] A büntetőügy iratainak tanúsága szerint sem a II. r. terhelt, sem a védő nem sérelmezte a főügyészség észrevételének átvételekor, illetőleg azt követően, hogy II. r. terhelt beadványa mint perújítási indítvány nyomán az ügyben perújítási eljárás indult, a védő

már az ügyészi nyilatkozatra tett észrevételében is kérte „a teljes perújítási ügy iratainak megismerését, és annak lehetőségét, hogy azt követően további észrevételeket” tegyen

- [35] Amennyiben a perújítási eljárás lefolytatását a terhelt nem kívánta volna, úgy a Be. 640. § (1) bekezdése alapján lehetősége volt annak a perújítás megengedhetősége tárgyában tartott tanácsülés megkezdéséig történő visszavonására, azonban e jogaival nem élt.
- [36] A védő fellebbezésben kifejtett érvelésével szemben utal a Kúria arra, hogy a Be. szabályai nem adnak lehetőséget a perújítási indítvány ügyész által „átvételére”, az indítvánnyal kapcsolatos rendelkezési jog – a Be. 640. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével – a Be. 639. § (1) és (2) bekezdései szerinti jogosult személyéhez kötött. Az ügyész – amennyiben osztja az indítványozó által előadottakat – a perújítási indítványra tett észrevételében ezt jelezheti, illetőleg a Be. 641. § (1) bekezdése az ügyész részére lehetővé teszi az ügyben perújítási nyomozás elrendelését. Ettől függetlenül azonban lényegtelen, hogy a perújítási eljárás a II. r. terhelt vagy az ügyész eljárása következtében „fogatosult”, ugyanis az indítvány kérelmező személyéhez kötöttségének megfelelően a Be. 645. § (2) bekezdése is csak az indítványozó számára teszi lehetővé a perújítási indítvány elutasítása miatt fellebbezés előterjesztését, így jelen ügyben a védő részére a fellebbezést nem engedi sem terhelt, sem esetleges ügyészi perújítási indítvány esetén.
- [37] A Legfőbb Ügyész helyesen hivatkozott arra is, hogy a bejelentett fellebbezés nyomán a Kúria felülbírálati és döntési jogköre kizárólag a fellebbezést elutasító végzés tekintetében áll fenn (BH 2025.60.), ezért a perújítás megengedhetősége körében a védő által kifejtettek a felülbírálat során nem voltak figyelembe vehetők.
- [38] A Be. 588. § (1) bekezdés első mondat második fordulata alapján a bíróság az arra nem jogosulttól származó fellebbezést elutasítja. Az ítéletábra ennek megfelelően, törvényesen utasította el a védő fellebbezését.
- [39] Mindezekre tekintettel a Kúria a Be. 614. § (4) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva az ítéletábra fellebbezést elutasító végzését – a Be. 614. § (1) bekezdésére és (3) bekezdés b) pontjára figyelemmel – a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

(Kúria Bpkf.I.286/2026/3.)

170 I. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontján alapszik a felülvizsgálat akkor is, ha az indítvány a terhelt terhére rótt, egymással anyagi halmazatban álló cselekmények közül egy vagy több, de nem az összes cselekmény vonatkozásában a büntetőjogi felelősség alóli teljes mentesülést célozza. Az indítvány sikere esetén pedig a jogerős ítéletben kiszabott büntetés kapcsán nem annak törvénysértő vagy aránytalanul enyhe vagy súlyos volta vizsgálendő, hanem a bűnösség körének szűkülése önmagában vonhatja maga után a büntetés enyhítése iránti igényt [Be. 649. § (1) bek. a) pont aa) alpont].

II. Nem bűncselekmény, hanem tulajdon elleni szabálysértés körében értékelendő, ha a terhelt a sértett által a részére, a gépjármű vizsgadíjára

rendelkezésre bocsátott 50 000 forintot eleve a vizsgáztatás elvégzésének szándéka nélkül, kizárólag a pénzösszeg megszerzése érdekében veszi át. Ugyanakkor a sértettel való megállapodás alapján átvett gépjárművel történő, az eredeti céltól eltérő közlekedés során elfogyasztott üzemanyag ellenértéke – a csalás ismérvei hiányában – a vizsgáztatásért átvett összeg értékéhez nem számítható hozzá, ellenben az ilyen használat a jármű önkényes elvétele büntetettétek megállapítását alapozhatja meg [Btk. 373. § (1) bek., 380. § (1) bek.].

- [1] A járásbíróság ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. a) pont], 2 rendbeli járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségében [Btk. 239/B. § (1) bek.], kábítószer birtoklásának vétségében [Btk. 178. § (6) bek.] és járművezetés bódult állapotban vétségében [Btk. 237. § (1) bek.]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 1 év 7 hónap szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 1 év 6 hónap közötti járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fogház és a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az elsőfokú bíróság elrendelte a járásbíróság korábbi határozatával kiszabott 1 év 7 hónap – eredetileg próbaidőre felfüggesztett – börtön fokozatu szabadságvesztés-büntetés utólagos végrehajtását.
- [2] A védelmi fellebbezés folytán másodfokon eljáró törvényszék mint másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított, a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal támadott részének lényege szerint a terhelt a vádbeli időben és helyen szóbeli megállapodást kötött a sértettel, miszerint a terhelt 50 000 forint ellenében soron kívül elvégezteti a sértett tulajdonát képező személygépkocsi időszakos műszaki vizsgálatát, holott a terhelt nem rendelkezett személygépkocsi időszakos műszaki vizsgálatát soron kívül lehetővé tevő kapcsolattal.
- [4] A terheltnek ekkor a sértett átadta a személygépkocsit, illetve kifizette az 50 000 forintot azzal, hogy a műszaki vizsgát követően a terhelt másnap visszaadja a személygépkocsit a sértettnek.
- [5] A terhelt azonban nem végeztette el a személygépkocsi műszaki vizsgálatát, mivel az már a megállapodás megkötésekor sem állt szándékában, illetve arra a terheltnek lehetősége sem volt. A terhelt ugyanakkor saját célból, jogosulatlanul 170 km-t közlekedett a személygépkocsival, amelynek során a személygépkocsi 7752 forint értékű üzemanyagot fogyasztott el. Ezt követően a terhelt másnap a személygépkocsit egy áruház parkolójába vitte, azt lezáratlanul otthagyta, majd valótlánul azt állította a sértettnek, hogy a személygépkocsi nem felelt meg a műszaki vizsgán.
- [6] A terhelt jogtalan haszonszerzés céljából tévedésbe ejtette a sértettet, amivel összesen 57 752 forint kárt okozott a sértettnek. A terhelt később megfizette az okozott kárt a sértettnek (tényállás I. pont).
- [7] A jogerős ítélet ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, a felülvizsgálat törvényi okaként a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára való hivatkozással.

- [8] Indítványa szerint az eljáró bíróság anyagi jogi szabálysértéssel állapította meg a terhére rótt cselekmény minősítését és ezzel összefüggésben törvénysértő büntetést szabott ki, miután „a családi cselekménnyel összefüggésben, ítéleti bizonyossággal nem bűncselekményt, hanem szabálysértést lehetett volna megállapítani”.
- [9] Kifejtette, hogy esetében az 50 000 forint elkérése és átadása nem valósult meg, ezért kizárólag annak a benzinköltségnek az ellenértéke róható a terhére, amely a gépjárműhasználatból járt, az pedig nem haladta meg a szabálysértési értékhatárt. Ezért a bűncselekmény megállapításának mellőzése mellett vele szemben szabálysértési eljárást kellett volna lefolytatni.
- [10] Álláspontja szerint a tényállásból tévesen következtetett minősítés miatt a büntetési tétel három évig terjedő szabadságvesztés volt, ami ugyan a helyes minősítés alapján sem változna, azonban a kiszabott büntetés mégis eltúlzóan súlyos „a külső arányosságra és a közvetlenség elvére is figyelemmel”, így mindenképp indokolt lehet annak lényeges enyhítése az enyhítő körülmények túlsúlya alapján, a szabadságvesztés végrehajtásának akár a maximális időtartamú próbaidőre felfüggesztésével.
- [11] Álláspontja szerint az anyagi jogszabálysértés a súlyára tekintettel a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításával, vagy a törvénynek megfelelő határozat meghozatalával orvosolható; ezért elsődlegesen a jogerős ítélet megsemmisítését, másodlagosan a helyes minősítés megállapítását és a törvénynek megfelelő, de tartamát tekintve jóval enyhébb – végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés – büntetés kiszabását indítványozta.
- [12] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta, ezért a jogerős ítélet hatályban tartását indítványozta.
- [13] Osztotta a felülvizsgálati indítvány azon álláspontját, miszerint a családi cselekmény szabálysértés megállapítására lehet alkalmas, miután az irányadó tényállás szerint a terhelt családi szándéka az 50 000 forint pénzügyi megszerzésére irányult, hiszen ezt az összeget úgy igényelte a műszaki vizsgával összefüggésben, hogy azt valójában nem tervezte és módjában sem állt elvégeztetni. Mindezen túl azonban az átadott jármű használatával kapcsolatban a család ismérvei nem állapíthatók meg, így a járművel való közlekedéssel elfogyasztott 7752 forint üzemanyag értéke a családi kár körében nem értékelhető.
- [14] Kifejtette, hogy ugyanakkor a terhelt a rábízott idegen gépi meghajtású járművet használta jogtalanul, amely magatartása a Btk. 380. § (1) bekezdés második fordulata szerinti jármű önkényes elvétele büntetendő felel meg.
- [15] Utalt rá, hogy a bűncselekmény ugyanakkor három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, de a terhelt javára előterjesztett felülvizsgálati indítvány esetében a terhére történő megváltoztatásnak nem lehet helye, így a minősítés megváltoztatása nem eredményezhetne sem törvénysértő, sem aránytalanul enyhe büntetést.
- [16] A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett írásbeli észrevételében a felülvizsgálati indítványt – egyes részei megismétlésével – változatlanul fenntartotta. Kiemelte, hogy a Legfőbb Ügyészség is egyetértett azzal, hogy a terhére rótt családi cselekmény nem bűncselekmény, és bár a helyes minősítés okán sem törvénysértő a kiszabott büntetési tétel, továbbra is a büntetés lényeges enyhítése mellett érvelt.
- [17] A terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [18] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja és kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.
- [19] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető okok kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.
- [20] Ezzel összefüggésben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány kapcsán elsőként azt szükséges rögzíteni, hogy az indítvány túlnyomórészt önmagukban helyes tartalommal számos jogirodalmi és jogdogmatikai álláspontot, eseti döntést is idézett, azonban azokat a támadott határozatra nem vonatkoztatta, és nem konkretizálta, hogy a támadott határozat, illetve a felhozott kifogások tekintetében azok hol és mennyiben relevánsak. Ekként azok az indítványban rögzített jogi kifogással összefüggésbe nem hozhatók. Márpedig a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmassága nem a terjedelmének vagy az abban idézett, az ítélezési gyakorlatból vagy jogirodalmi álláspontokból szemezgetett irreleváns hivatkozás mennyiségének a függvénye, elégséges, ha az a törvényi feltételeknek megfelelően meghatározza a támadott határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját [Be. 652. § (1) bek.].
- [21] A Kúria következetes gyakorlata alapján ugyanakkor az indítványt mindig a tartalma szerint vizsgálja, ha az formálisan, tévesen vagy egyáltalán nem hivatkozik a Be. 649. §-ában meghatározott felülvizsgálati okra.
- [22] A jelen ügyben a terhelt terhére a jogerős ítélet a terhelt bűnösségét összesen öt rendbeli bűncselekmény miatt állapította meg, melyek a jogtárgy sérelem szempontjából három csoportba oszthatók; ezek közül a terhelt kizárólag a vagyon elleni bűncselekményt, a csalás vétségét érintő bírói döntést támadta. A felülvizsgálat jogszabályi hivatkozásaként jogszabályi alapot is megjelölt, nevezetesen a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját, azonban annak szövegezésében – a támadott egyetlen bűncselekmény tekintetében – magát a bűnösség megállapítását kifogásoló érvelést adott.
- [23] Erre tekintettel a Kúria előrebocsátja, hogy az anyagi jogszabálysértésre hivatkozó, felülvizsgálatra vezető, a Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott okok megkülönböztetésének alapja a bűnfelelősség terjedelmének eltérő érintettsége. Eltérő a

- felülvizsgálat kezdeményezésének oka és célja, ha az indítványozó a bűnfelelőssége megállapítását vitatja, és más, ha a bűnfelelősségét elismeri, csupán annak minősítését és azzal összefüggésben a kiszabott büntetést sérelmezi.
- [24] A Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja alapján az képez felülvizsgálati okot, ha a bíróság a jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg ugyanezen jogszabályi hivatkozás *b)* pont első fordulat *ba)* alpontja alapján az, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést. 2025. szeptember 1. napja óta a Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján felülvizsgálati okot képez az is, ha a bíróság a jogerős ítéletében a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.
- [25] Az elsőként írt esetben a felülvizsgálati indítvány célja a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése, míg a másik két esetben a cselekmény minősítésének megváltoztatása mellett, illetve önmagában a büntetés megváltoztatása, azaz a terhelt javára szóló indítvány esetén: annak enyhítése [Be. 649. § (1) bek. *b)* pont első ford. *ba)* alpont; 649. § (1) bek. *c)* pont]. A terjedelmi különbségek folytán ezen anyagi jogi jogszabálysértést megalapozó felülvizsgálati okok egyszerre, ugyanazon cselekmény kapcsán és azonos érvek alapján fogalmilag nem valósulhatnak meg; alternatív indítványként azonban elméletileg nem kizárt a Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerinti felülvizsgálat mellett másodlagosan a *b)* vagy *c)* pont szerinti indítvány párhuzamos előterjesztése. Jelen esetben azonban nem erről van szó.
- [26] Az indítványban felhívott Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti felülvizsgálati oknak megfelelő hivatkozást az indítvány indokolása nem tartalmaz, mert nem állított téves minősítést és a büntetés törvénysértő voltát (aminek a Kúria hatályos Be.-n alapuló értelmezése szerint kizárólag a mérlegelést nem tűrő anyagi jogi szabály sérelmével kiszabott büntetés felel meg) – sem arra hivatkozással, sem önmagában – nem kifogásolta, és az egyébként fel sem merülhet, hiszen a jogerős ítéleti minősítés alapján a kiszabható büntetési tételkeret három hónaptól három évig terjedő szabadságvesztés volt, következésképp a jogerős ítéletben kiszabott 1 év 7 hónapi szabadságvesztés annak keretei közé esik. Ekként a büntetés mértéke a Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján lehetne felülvizsgálat tárgya, amit viszont a téves minősítés sérelmezésének a hiánya zár ki.
- [27] A Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerinti felülvizsgálati ok valósul meg ugyanis akkor, ha az indítvány arra vonatkozik, hogy a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére.
- [28] A terhelt jelen esetben – a terhére rótt cselekmények közül egy tekintetében – ezt állította.
- [29] Jelen ügyben a bíróság a terhelt cselekvőségét érintően több bűncselekményben való bűnösség megállapításáról rendelkezett, vele szemben ezekre figyelemmel szabott ki halmazati büntetést.
- [30] A Btk. 6. § (1) bekezdése szerint bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.
- [31] Halmazati büntetés esetén a bűnfelelősség megállapítását részben támadó, illetve a téves minősítés okán törvénysértő vagy a megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe büntetést kifogásoló indítvány – ehhez képest az indítvány Be. 649. § (1) bekezdés *a)*, illetve *b)* vagy *c)* pontja szerinti alapja – az alábbiak szerint határolható el.
- [32] Amennyiben a bíróság a terhelt bűnösségét több bűncselekményben állapítja meg és az indítvány nem valamennyi bűncselekmény megállapítását vitatja, alapvető jelentősége van annak, hogy anyagi vagy alaki halmazat valósult-e meg. Halmazat esetében ugyanis a Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti törvénysértő felmentés, eljárásmegszüntetés és bűnösség megállapítása – értelemszerűen – az anyagi halmazatban álló bűncselekmény kapcsán képez felülvizsgálati okot, míg az alaki halmazatban álló bűncselekmények esetében ugyanazon magatartás jogi értékelésének változatairól, ekként a minősítéséről van szó [Kúria Bfv.933/2016/6. (BH 2017.109.)]. Ezért amennyiben az indítvány az alaki halmazat egységként való minősítését, vagy az egység alaki halmazatként való minősülését állítja és ehhez kapcsolja a törvénysértő, illetve aránytalanul enyhe vagy súlyos büntetésre vagy intézkedésre vonatkozó kifogását, az a Be. 649. § (1) bekezdés *b)*, illetve *c)* pontja szerinti felülvizsgálati okot alapozhatja meg.
- [33] Anyagi halmazat esetén a terhelt különböző magatartásai, alaki halmazat esetén viszont egy magatartása valósít meg több bűncselekményt. Jelen esetben nyilvánvalóan más-más magatartás és önálló cselekmények valósultak meg, amelyek a vagyon elleni, a közegészség elleni és a közlekedési bűncselekmények megállapítására vezettek. Erre tekintettel, amikor a terhelt kizárólag a csalás megállapítására vezető bűncselekmény miatti bűnfelelősségének megállapítását sérelmezte – értelemszerűen azzal a céllal, hogy a bűnösségi kör szűkülése folytán a még mindig halmazati büntetés mértéke csökkenjen – valójában az e bűncselekmény alóli teljes mentesülését igényelte és ennek megfeleltethető az indítvány alternatív céljaként megjelölt felmentés is.
- [34] Amennyiben pedig a Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerinti felülvizsgálati ok alapján a Kúria a terheltet az egymással alaki halmazatban álló bűncselekmények közül egy vagy több, de nem valamennyi terhére rótt bűncselekmény kapcsán menti fel, úgy az értelemszerűen nem járhat a büntetés alóli teljes mentesüléssel. A jogerős ítéletben kiszabott büntetés azonban a továbbiakban nem a Be. 649. § (1) bekezdés *b)*, illetve *c)* pontja alapján, a büntetés törvénysértő, illetve aránytalanul

- enyhe vagy súlyos volta kapcsán vizsgálandó, hanem a bűnösségi kör szűkülése önmagában vonhatja maga után a büntetés enyhítése iránti igényt [Bfv.1406/2023/12. (BH 2025.3.), Bfv.1337/2022/14. (BH 2024.1.) BH 2022.2., BH 2020.93., BH 2009.6.].
- [35] A kifejtetekre tekintettel tehát a Kúria a jogerős ítéletet a Be. 659. § (5) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, azaz az 1. tényállási pont kapcsán a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati ok alapján bírálta felül.
- [36] A felülvizsgálatban a tényálláshoz kötöttség kivételt nem tűrő szabálya érvényesül. A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati indítvány elbírálásakor pedig a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye [Be. 659. § (1) bek.].
- [37] A tényállás irányadósága ugyanakkor azt is jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Nem vizsgálható az sem, hogy az eljárás bíróságok a bizonyítási eljárást kellő terjedelemben és alapossággal folytatták-e le, a bizonyítási eljárás során megvalósítottak-e esetlegesen valamilyen hibát, továbbá az sem, hogy mely bizonyítékokat és milyen okból fogadtak el, illetve, hogy egyes bizonyítékokat helyénvalóan vetettek-e el. Ezért a felülvizsgálati eljárásban szükségképpen törvényben kizárt érv minden olyan hivatkozás, miszerint valamely tényállásban rögzített tény nem bizonyított és ezért annak figyelmen kívül hagyásával – azaz eltérő tényállás alapján – kell következtetést vonni a terhelt bűnösségére (annak hiányára) vagy akár a cselekmény minősítésére.
- [38] Amennyiben egy indítvány a törvényi tilalommal szemben a tényállást támadja, kifejezetten azt célozza, hogy a Kúria eltérő tényállást állapítson meg és jogi következtetéseit arra alapítsa, akkor – miután erre törvényi lehetőség nincs – érdemi felülvizsgálatra nem kerülhet sor; az indítvány törvényben kizárt és elutasításának van helye. Abban az esetben viszont, ha az indítvány a bűnösség megállapítását vitatja és ennek során az ítéleti tényállástól eltérő tényeket is állít, akkor elbírálható az indítvány, azonban – értelemszerűen – a jogerős ítéleti tényállás alapján, az attól eltérően állított tények figyelmen kívül hagyása mellett.
- [39] Ezen irányvonalat követve a jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány azon állítása, hogy „az 50 000 forint elkérése és átadása nem valósult meg”, szemben áll a jogerős ítéletben megállapított tényekkel, ekként az felülvizsgálatban nem vizsgálható, és ebben a részében – amint arra a Kúria már utalt – a Be. 650. § (2) bekezdésére és Be. 659. § (1) bekezdésére tekintettel törvényben kizárt. Ugyanakkor a jogi kifogás – nevezetesen, hogy a terhelt terhére rótt vagyont károsító cselekmény nem bűncselekmény – a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével bírálendő el.
- [40] A Btk. 373. § (1) bekezdése szerint csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.
- [41] A csalás minősítési rendszerében az okozott kár összegének {szabálysértési, kisebb, nagyobb, jelentős, különösen nagy vagy különösen jelentős [Btk. 459. § (6) bek.]}, valamint a kár szerinti minősítéshez kapcsolódóan különböző minősítő körülményeknek (szituációs elemek, speciális passzív alanyi kör) van jelentősége. Ennek megfelelően a csalás lehet tulajdon elleni szabálysértés [a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 177. § (1) bek. b) pont első ford.], vétség [Btk. 373. § (2) bek.] és büntett [Btk. 373. § (3)–(6) bek.].
- [42] A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás. Ez a passzív alanyban az objektív valóságtól eltérő képzetek kialakítását, illetve az elkövetőtől függetlenül kialakult téves képzeteknek a fenntartását jelenti.
- [43] A tévedésbe ejtés kizárólag aktív tevékenység lehet, amelynek során az elkövető valótlanságokat állít, amelyeket a tévedésbe ejtett valóságosnak vél. Jelen esetben ez azáltal valósult meg, hogy a jogerős ügydöntő határozatban megállapított irányadó tényállás szerint a terhelt a sértettnek a gépkocsija teljes körű műszaki vizsgáztatásának elvégzését ígérte, miközben tudta, hogy arra nem fog sor kerülni. Mind ehhez a terhelt a műszaki vizsgát soron kívül elvégző – a valóságban nem létező – kapcsolatra hivatkozott és mindezért 50 000 forint kifizetését kérte a sértettől, célja pedig a sértett pénzének megszerzése volt.
- [44] Az irányadó tényállás szerint a valóságban a terhelt nem rendelkezett a sértett felé állított, a műszaki vizsgáztatást elvégző kapcsolattal, a vizsgáztatást eredendően sem szándékolta elvégeztetni, a sértett tévedésbe ejtése ezáltal megvalósult.
- [45] Az, hogy a terhelt a sértettet haszonszerzés céljából ejtette tévedésbe, ténylegesen azt jelenti, hogy már a pénzüsszeg megszerzésekor sem állt szándékában annak a sértettel való megállapodásuknak megfelelő célra fordítása.
- [46] A tévedésbe ejtés lényege, hogy anélkül a passzív alany nem tanúsítaná azt a magatartást, amit aztán a tévedésbe ejtés hatására kifejt, márpedig a terhelt – a fenti tények alapján vitathatatlanul – a sértettet a teljesítési készsége tekintetében megtévesztette. Ez pedig – az irányadó tényállás alapján – a műszaki vizsgáztatás címén elkért és a sértett által a terhelt részére átadott, összegszerűségében 50 000 forint vonatkozásában van csak így.
- [47] A tényállás szerint ugyanígy a terhelt által kifejtett magatartásnak kizárólag az 50 000 forint átvételére vonatkozó része tekintetében állapítható meg az, hogy a terhelt szándéka eleve a pénzüsszeg megszerzésére irányult, a műszaki vizsgát eleve nem tervezte elvégeztetni, és erre módja sem volt. A terhelt a sértett tévedésbe ejtése útján tehát kizárólag az 50 000 forint összeg erejéig jutott a sértett pénzéhez, megtévesztő magatartásával a sértettnek ilyen összegű kárt okozott.
- [48] Az irányadó tényállás a terhelt által megtévesztő magatartással a sértettől átvett 50 000 forint összegén kívül további forint összeget is megjelölt, nevezetesen 7752 forintot mint a gépjármű által elfogyasztott üzemanyag értéke. Ezt a 7752 forint összeget érintően azonban maga a tényállás azt

- rögzíti, hogy ez az üzemanyag-fogyasztás abból a jogosulatlan közlekedésből eredt, amely abból származik, hogy a sértett a terhelt megtevesztő magatartása folytán a gépjárművet a terhelt rendelkezésére bocsátotta; ez az összeg tehát nem közvetlenül a sértett rendelkezése alapján került ki a sértett vagyonából.
- [49] A sértett az irányadó tényállás szerint abból a célból bízta rá a terhelte a gépkocsiját, hogy azt a vizsgaállomásra elvigye, levizsgáztassa, majd még ugyanezen a napon részére visszahozza. A terhelt részére átadott jármű használatával kapcsolatban tehát – szemben a vizsgáztatásra átadott 50 000 forinttal – a csalás ismérvei nem állapíthatók meg, így a járművel való közlekedéssel elfogyasztott 7752 forint üzemanyag értéke sem képezi részét a csalással okozott kárnak. Az alapügyben eljáró bíróság tévedése erre vezethető vissza.
- [50] A Btk. 462. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem bűncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha a csalást ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva követik el. Jelen cselekményt érintően ez a helyzet, miután az elkövetéssel okozott kár nem éri el a Btk. 459. § (6) bekezdés a) pontjában meghatározott, a bűncselekmény megállapítására vezető kisebb értéket (50 001 forint), és a tényállás olyan, a Btk. 373. § (2) bekezdésében felsorolt minősítő körülmény megállapítására vonatkozó tény sem tartalmaz, amely a szabálysértési értékre elkövetett cselekményt bűncselekményt érintően felminősítené. Következésképpen a terhelt terhére rótt csalási cselekmény – osztva a felülvizsgálati indítvány álláspontját, de attól merőben eltérő okból – nem bűncselekmény, hanem a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés b) pont első fordulatában meghatározott tulajdon elleni szabálysértés. A teljesség érdekében a Kúria megjegyzi, hogy a szabálysértésért való felelősségre vonásnak a szabálysértés elkövetésétől számított két év elteltével már nincs helye (abszolút elévülés [Szabs. tv. 6. § (6) bek.]), jelen esetben az alapügyben eljáró bíróság ügydöntő határozatának meghozatala időpontjában e szabálysértés miatti felelősségre vonás elévült.
- [51] A Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság a vádlottat a vád alól felmenti, ha a cselekmény nem bűncselekmény. E feltétel azonban nem valósul meg, ha a terhelt terhére rótt magatartás más bűncselekmény törvényi tényállását meríti ki; jelen esetben ez a helyzet.
- [52] A Legfőbb Ügyészség helytállóan mutatott rá arra, hogy a sértett a terhelt részére a gépjárművet, így értelemszerűen annak használatát, akárcsak az 50 000 forint készpénzt, a műszaki vizsgáztatás végett adta át a terheltnak, vagyis jármű használatát sem engedélyezte azon túlmenően; ennek ellenére a terhelt a járművel 170 km távolságot tett meg saját célból, jogosulatlanul.
- [53] A Btk. 380. § (1) bekezdésének második fordulata szerint, aki a rábízott idegen gépi meghajtású járművet jogtalanul használja, jármű önkényes elvétele büntetetté valósítja meg. Jelen esetben a terhelt magatartása ennek a törvényi tényállásnak teljes egészében megfelel.
- [54] A jármű önkényes elvétele megvalósul, ha a rendelkezésre jogosult a gépjárművet másra rábízta és annak meghatározott célból való használatát is engedélyezi, a terhelt azonban a gépjárművet a számára meghatározott kereteken túlmenően használja (Kúria Bfv.II.872/2022/10.). A kereteket a rábízás tartalma határozza meg, azok túllépése lehet időbeli, de megvalósulhat a rábízott által meghatározott céltól eltérő rendeltetéssel történő használattal is. A cselekmény tényállásszerűségén így az sem változtat, ha az elkövető az eredeti rábízással szükségszerűen együtt járó használathoz képest mindvégig más célra használta a rábízott gépjárművet. A jármű önkényes elvétele büntette pedig értelemszerűen feltételezi a gépi meghajtású járműben lévő üzemanyag felhasználását, így az üzemanyag elfogyasztása a jármű önkényes elvétele mellett, azzal alaki halmazatban újabb vagyon elleni bűncselekményt nem valósít meg.
- [55] A terhelt tehát a tényállás 1. pontjában írt cselekményével a Btk. 380. § (1) bekezdés második fordulata szerinti jármű önkényes elvétele büntetetté követte el.
- [56] A téves minősítés azonban maga után vonja annak vizsgálatát, hogy arra tekintettel a halmazati büntetési tételkeret módosul-e, és ha igen, arra tekintettel szükséges-e és – az eljárási szabályokra figyelemmel – lehetséges-e a büntetés korrekciója.
- [57] Jelen esetben a jogerős ítéletben a terhelt terhére megállapított bűncselekmények büntetési tétele valamennyi bűncselekmény esetén a generális minimum 3 hónaptól a csalás vétsége, a kábítószer birtoklásának vétsége és a járművezetés bódult állapotban vétsége esetén 2 évig, a járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége esetén 1 évig terjedő szabadságvesztés, azaz a bíróság a jogerős ítéletében – tévesen – 3 hónaptól 3 évi szabadságvesztésig terjedő halmazati büntetési tételkeretet vett alapul. A helyes halmazati tételkeret – a törvényes minősítés mellett, figyelemmel arra, hogy a jármű önkényes elvétele büntetnének büntetési tétele 3 évig terjedő szabadságvesztés – 3 hónaptól 4 év 6 hónapig terjedő szabadságvesztés lett volna, azaz a törvényt sértés nem a terhelt terhére, hanem a javára valósult meg. A minősítés helyesbítése következtében előállott büntetési tételkeret-változás így fogalmilag is csak a büntetés súlyosításának igényét vehetné fel, a terhelt javára előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján azonban a jogerős ítélet terhére történő megváltoztatásának nincs helye.
- [58] Mindezekre tekintettel a Kúria – miután olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a Be. 660. § (1) bekezdése főszabálya szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a jogerős ítéletet a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.II.880/2025/8.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

POLGÁRI SZAKÁG

171 I. Mivel az előreláthatóság tartalmában a felperes által állított jogi okozatosság negatív szabálya, azt határozza meg, hogy a károkozó magatartás mely kárvetkezményei térítendőek meg, azaz a keresettel érvényesített jog érvényesíthetőségét gátló anyagi jogi rendelkezés, ezért erre – anyagi jogi kifogásként – az alperesnek kell hivatkoznia a perben. II. Amennyiben a szakértői vélemény által alátámasztottan a felperesek hozzátartozójának a halálához több olyan ok is hozzájárult, amely nem volt kapcsolatba hozható az érintett egészségügyi szolgáltató eljárásával, felróható magatartásával, a közrehatás arányát a bíróságnak mérlegeléssel kell eldöntenie [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:521. §, 6:519. §, 2:52. § (2) bek.; az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 244. § (2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek hozzátartozója – aki az I. rendű felperes férje és a II. rendű felperes édesapja – 2018. április 1-jén otthonában rosszul lett, emiatt április 2-án az alperesi egészségügyi intézménybe szállították. A felvételtkor fizikális állapota átlagos, kielégítő volt. A beteget szédülékenység miatt látta el az orvosi ügyelet, majd ezt követően az ott alkalmazott terápia hatástalansága miatt került kórházba. Az alperesnél kórelőzmény felvétel, részletes fizikális vizsgálat, laborvizsgálat történt, továbbá a beteget megfigyelték azzal, hogy másnap reggel ideggyógyász vizsgálja meg. Ennek célja a beteg állapotának felmérése, illetve a szédülékenység okának kiderítése volt. IV. triage kategóriába sorolták, ezért sürgős képalkotó, illetve neurológiai vizsgálat indikációja nem állt fenn. A betegnek a felvételekor számtalan, sorsszerűen kialakult betegsége állt fenn, így cukorbetegség, magas vérnyomás, veseelégtelenség miatti kétszeres veseátültetés, krónikus szív működési zavar, amely a szív funkciójának jelentős csökkenésével járt, gyógyszerelése alapján depressziós volt, idült, fokozatosan előrehaladó gyulladásos ízületi betegségben, Bechterew-kórban is szenvedett.
- [2] Az SBO felvételi státusza szerint április 2-án 21 óra 44 perckor „viselkedése konvencionális”, a Bechterew-kórban kívül és a Romborg-pozitivitáson kívül egyéb neurológiai tünete nem volt. Rögzítésre került, hogy amikor 1 órákor felébredt, kicsit zavart volt, 2 óra 40 perckor azonban az orvosi dokumentáció zavartságot már nem említett. A baleset előtti ápolói bejegyzésben szerepelt, hogy a néhai a vizeletürítés megkezdése előtt a szakápolót elküldte azzal, hogy úgy nem tud vizeletet üríteni, ha ott állnak, amely kijelentés zavartságra nem utalt, a felperesek hozzátartozója felmérte környezetét, észlelte azt és ennek megfelelően nyilatkozott.
- [3] A felperesek hozzátartozója április 3-án zavart volt, felébredt, majd ugyanezen a napon 2 óra 40 perckor

felült az ágy szélére, WC-re akart menni, azonban a szakápoló ezt nem engedélyezte, ún. „kacsát” adott neki a szükséglete elvégzéséhez. Ezt követően a beteg – a szakápoló távollétében – szükségét az ágyon ülve végezte el, majd nadrágja felhúzása céljából felállt, ekkor arccal a padlóra esett, amelynek következtében súlyos sérüléseket: arckoponya- és koponyaalapi törést, valamint a VI. csigolya törését szenvedte el. A felperesek hozzátartozóját a klinikai központba szállították és nyakcsigolyatörés miatt gerincstabilizáló műtétet végeztek nála, majd intenzív osztályos kezelést alkalmaztak, ennek ellenére 2018. április 5-én 21 óra 42 perckor elhunyt. Halálának közvetlen oka a légzési- és keringési elégtelenség együttese volt. A légzési elégtelenség kialakulásában a jobboldali tüdőgyulladás, míg a keringési elégtelenség hátterében a heveny szívizomelhalás képében megjelenő szívizomkárosodás állt, amelyek mögött egyrészt a természetes okú megbetegedések, azaz a súlyos fokú koszorúér-erőszakos elmeszesedés, másrészt a vérmérgeződéses állapot okozta szívizomkárosodás, valamint az agykárosodás szívizomkárosodást okozó hatása hatott közre. A felperesek hozzátartozójának az alperesi intézményben történt esése, amely során arckoponyatörést és nyaki csigolyatörést szenvedett, közvetett okozati összefüggésben állt a halállal.

- [4] A rendőrség a halált okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folytatott nyomozást 2019. május 17-én kelt határozatával – mivel azt állapította meg, hogy a cselekmény nem bűncselekmény – megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperesek keresetükben annak a megállapítását kérték: az alperes megsértette a teljes és egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jogukat azzal, hogy a néhai halála okozati összefüggésben áll az alperes nem elvárható gondossággal végzett ellátásával. Ezen túl az alperest sérelemdíj, kártérítés, temetési költség, tartást pótló járadék megfizetésére kérték kötelezni. Igényüket arra alapították, hogy az alperes nem rendelte el a néhai szoros felügyeletét, és/vagy a néhai kérésére az alperesi szakápoló magára hagyta a szobában és/vagy nem intézkedett hozzátartozójuk állítható rácsos ágyba fektetéséről, és/vagy az alperesi szakápoló elhagyta a szobát, amikor még a néhai az ágy szélén ült, késedelmesen észlelte esését, továbbá elmulasztotta az Eütv. 13. §-a szerinti teljes körű tájékoztatását az ágyról való felállás következményeiről, illetve e körben az arra való figyelmeztetést, hogy egyáltalán ne álljon fel. Állításuk szerint az alperes polgári jogi felelősségét megalapozza az is, hogy nem biztosították a hozzátartozójuk folyamatos felügyeletét, nem fektették olyan rácsos ágyba, amelynek rácsa szabadon állítható, megakadályozva ezzel az ágyról

- való leesést. Részletesen kifejtették a vagyoni kártérítés tekintetében a temetési költség és a tartást pótló járadék indokoltságát. Keresetük jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42–43. §-ait, 2:51. § (1) bekezdését, 2:52. § (1)–(3) bekezdéseit, 2:53. §-át, 6:519. §-át, 6:522. §-át, 6:527. § (1) bekezdését, 6:529. §-át, 6:47–48. §-ait, valamint az egészségügyi szolgáltatóról szóló 1997. évi CLIV. tv. (a továbbiakban: Eütv.) 77. § (3) bekezdését, 135. § (2) bekezdését, 13. §-át és 244. § (1)–(2) bekezdéseit jelölték meg.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a néhainál történt az egészségügyi szolgáltatással összefüggésben mulasztás. Kifejtette: a néhai halála és a bekövetkezett baleset között okozati összefüggés nem áll fenn, így hiányzik a kártérítő felelősség konjunktív feltétele, emellett álláspontja szerint hiányzik a felróhatóság is. Állította: a néhai halálának oka alapvetően a sorsszerű megbetegedéseire vezethető vissza. Vitatta a sérelemdíj összeváltását is. Előadta: miután a szerződésen kívüli károkozás szabályai alkalmazandók, az előreláthatósági klauzula hiányában a vagyoni károk megtérítésére nem kötelezhető. Hivatkozott a büntetőeljárás során beszerzett szakértői vélemény megállapítására, amely szerint a néhai halálát alapvetően az egyébként meglévő súlyos, sorsszerű megbetegedései okozták. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a néhai nem tartotta be az Eütv. 23. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt együttműködési kötelezettségét.
- [7] Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító az alperes ellenkérelméhez csatlakozva maga is kérte a kereset elutasítását, egyetértve az alperes által kifejtett jogi és szakmai érvekkel.
- Az első- és a másodfokú ítélet**
- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában kifejtette: a felperesek hozzátartozója mint beteg és az alperes mint egészségügyi szolgáltató között az egészségügyi szolgáltatásra irányuló atipikus kezelési szerződésre irányadó kárigényekre, illetve a személyiségi jogszétségek esetén követelhető igényekre a Ptk. szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Rámutatott: az egészségügyi kártérítési perekben nem a felperesek bizonyítási érdeke annak igazolása, hogy az alperes a néhai ellátása során szakmai hibát vétett, amelynek következménye a halálos eredmény. Kifejtette: a szakvélemények alapján azt kellett megítélni, hogy az alperes a néhai kezelése és leginkább ellátása során az egészségügyi szolgáltatótól általában elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával járt-e el. Ennek vizsgálata során értékelte, hogy a néhai felvételi státusza, illetve a később jelentkező tünetei indokolták volna-e a szoros obszervációt, az állandó ápolói felügyeletet vagy a nyolcágas kórteremben történő elhelyezését. Az eljárásban kirendelt szakértői vélemények megállapításai alapján arra a következtetésre jutott, hogy a néhai felvételi, majd a vizeletürítést megelőző státusza alapján nem volt szakmai indikációja a szoros felügyeletnek.
- [9] Az ápolószemélyzet magatartásának megítélésakor figyelembe vette az Eütv. 26. § (2) és (3) bekezdésében írt és a betegre vonatkozó előírásokat, valamint a 2003. évi LXXXIV. törvény 5. §-ában rögzített, az egészségügyi dolgozókra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket is. Úgy ítélte meg az ápolási lap bejegyzésében szereplő, nem cáfolt ápolói állítás alapján, hogy a néhai maga kérte a vizeletürítés időtartamára az ápoló távozását a kórteremből, ugyanakkor egyértelmű felállási tilalmat írtak elő számára, amelyet nem tartott be. A szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az ápolói személyzet bent tartózkodása esetén sem lett volna kétséget kizáróan elkerülhető a felperesek hozzátartozójának elzuhanása és sérülései bekövetkezése.
- [10] Rámutatott: önmagában a szakértői véleményekben is megjelenő feltételezések, amely szerint a beteg nyolcágas kórteremben történő elhelyezése esetén megakadályozható lett volna-e az elesés, és az emiatt bekövetkező sérülések, pusztán fikciók, ekként nem vehetők figyelembe, miután a felperesek hozzátartozójának felvételi státusza alapján sem a szoros felügyelet, sem más jellegű elhelyezés orvosszakmailag nem volt indokolt.
- [11] Összességében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a néhait az Eütv. 77. § (3) bekezdése szerint a tőle elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával látta el, azaz az elvárható gondosságot tanúsította, ezért a felróhatóság alól magát kimentette. Erre figyelemmel nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az elesés során elszenvedett sérülések és a halálos eredmény között akár részoki összefüggés áll-e fenn, vagy sem. Megjegyezte, a büntetőeljárás során keletkezett szakértői vélemény a halál elsődleges és döntő okaként a néhai sorsszerű megbetegedéseit határozta meg.
- [12] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Mivel a felperesek fellebbezésükben hatályon kívül helyezés iránti kérelmet is előterjesztettek, ezért elsőként ezt vizsgálta és megállapította, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésében foglalt esetleges megsértése nem eljárási szabálysértés, az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezéséhez nem vezethet. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és az abból levont jogi következtetést a másodfokú bíróság nem a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi, hanem a Pp. 369. § (3) bekezdése szerinti anyagi jogi felülbírálat körében vizsgálhatta. Megállapította, hogy a kezelési szerződés gondossági köteleme, a szerződés megszegése pedig azt jelenti, hogy az egészségügyi szolgáltató nem az ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával látta el a beteget, vagyis magatartása felróható volt. Kifejtette: a szerződésszegés és a felróhatóság átfedése folytán a felróhatóság és egyben a szerződésszegés – a szakmai szabályok megszegésének – hiányát a szakmailag ebben a helyzetben lévő egészségügyi

szolgáltatónak kell bizonyítania, így az alperest az a kötelezettség terhelte: a néhai egészségügyi ellátása során az ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal, a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával járt el. A másodfokú bíróság utalt arra: mindaz általában elvárható az egészségügyi szolgáltatótól, amit reálisan meg tud tenni annak érdekében, hogy a beavatkozás során lehetőleg elkerülje, megelőzze a még ritkán előforduló balesetek, szövődmények, kockázatok, hátrányos következmények bekövetkezését is (SZÍT Pf.20.283/2019/6., Kúria Pfv.20.303/2020/7.). Megítélése szerint: nem volt vitatott, hogy a felperesek hozzátartozóját szédüléssel, valamint járásbizonytalansági panaszokkal vették fel az alperesi intézménybe. Az SBO-n elvégzett EKG vizsgálat baloldali ingerületvezetési zavart és másodlagos repolarizációs zavart jelzett azzal, hogy ismert és kezelt szívbeteget volt. Az SBO felvételi státusza szerint a beteg viselkedése konvencionális volt, a Bechterew-kóron kívül és a Romberg-pozitivitáson kívül egyéb neurológiai tünete nem volt, hajnali 1 órakor, amikor felébredt, kicsit zavart volt. A másodfokú bíróság megállapította: a néhainál a felvételtől statusza során panaszolt szédülés és járásbizonytalanság olyan tényező, amely mellett az egészségügyi intézménynek számolnia kellett azzal, hogy a beteg felvétele esetén ezek a tünetek bármikor bekövetkezhetnek, a beteg felvételére éppen azért került sor, mert az ellátó szakszemélyzet a panaszok okát nem tudta felderíteni. Ezt igazolja az is, hogy április 3-án hajnali 1 órakor, amikor a beteg felébredt, zavartságot állapítottak meg nála. A másodfokú bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes akkor járt volna el szerződésszerűen és egyben általában elvárhatóan, vagyis menthette volna ki magát a felelősség alól, ha a beteg ellátását úgy végzi, olyan körteremben, illetve ágyon helyezi el, hogy az esetlegesen bekövetkező szédülés során őt hátrány ne érje. Hangsúlyozta: erre az alperesnek lehetősége lett volna, mert – nem vitatottan – volt olyan ágy, amely a beteg korlátozott mozgása mellett biztosítható volt, hogy az ágyról ne tudjon leesni. Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a néhai ellátása során nem az egészségügyi szolgáltatótól elvárható gondossággal járt el, ezzel a közte és a néhai között létrejött kezelési szerződést megszegve, a szerződés teljesítése során felróható magatartást tanúsított.

- [13] A másodfokú bíróság a szakértői vélemény alapján vizsgálta, hogy a károsodáshoz vezető okfolyamatban az alperes magatartása akár közvetve, akár közvetlenül szerepet játszott-e, figyelemmel arra, hogy a felperesek hozzátartozója halálának közvetlen oka heveny szívelégtelenség volt, amelyet az idült oxigénhiányos szívizombetegség miatti heveny szívizomelhalás alakított ki. Részletesen levezette: a néhai testi sérülése és az alperes által választott körülmények között a ténybeli okozatosság fennállt. A releváns (adekvát) okok kiválasztásakor figyelembe vette a Ptk. 6:521. §-ában szabályozott előreláthatósági klauzulát, amely elvágja az okozati láncot az olyan károk tekintetében, amelyeket a károkozó nem látott előre és nem is kellett előre látnia. Megállapította, hogy a felelősség azokra a károkra terjed ki, amelyeket akár a konkrét

károkozó előre látott (tényleges előreláthatóság), akár a károkozónak, illetve általában a károkozó helyzetében lévőnek előre kellett volna látnia (elvárható előreláthatóság), aminek bekövetkezésére számíthatott. Utalt arra, hogy az előreláthatóság a kár típusára és nagyságrendjére vonatkozik, a szokatlan, rendkívüli fajtájú és mértékű károk, amelyekre a károkozó nem számíthatott, jogilag nem relevánsak, így az okozati összefüggés e kártételeknél hiányzik.

- [14] Adott esetben a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes nem hivatkozhatott megalapozottan a jogi okozatosságra, azaz az előreláthatóság hiányára sem, mivel a felvételi lapon is szerepelt, hogy a néhai szédülés és járásképtelenség miatt jelentkezett az egészségügyi intézményben, kivizsgálása során ennek okát megállapítani nem tudták, ezért került sor felvételére. Hangsúlyozta: az alperes mint hivatásos betegellátó, előre látta és látnia is kellett: a néhainál bekövetkezhet hirtelen szédülés és miután ennek velejárója a test tehetetlenné válása, azzal is számolnia kellett, ha ez megtörténik, a padlóra zuhanhat, amelynek során súlyos sérüléseket szenvedhet. A megítélése szerint nem volt olyan körülmény, amely a néhai betegellátása és a felpereseket ért vagyoni és nem vagyoni hátrányok közötti ok-okozati összefüggés láncolatát megszakítaná. Hangsúlyozta: az alperes mulasztása és a néhai elesése között állt fenn az okozati összefüggés, következésképpen az alperes azokért a vagyoni és nem vagyoni sérelmekért felelhet, amelyek a néhai elesésével állnak okozati összefüggésben. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a néhai halálának közvetlen oka heveny szívelégtelenség volt, amelyet az idült oxigénhiányos szívizombetegség miatti heveny szívizomelhalás alakított ki. A néhainál súlyos alapbetegségek álltak fenn, az oxigénhiányos szívizomkárosodás, a koszorúerek súlyos fokú szűkülete, cukorbetegség, magasvérnyomás-betegség, idült veseelégtelenség miatti veseátültetés, idült tüdőbetegség (COPD). Utalt arra is, hogy a szakértői vélemény a koponyasérülést okozó eséses baleset és a halál között legfeljebb közvetett okozati összefüggést véleményezett. Hangsúlyozta: az állapotrosszabbodás egyrészt a gyulladásos paraméterek emelkedésével kapcsolatban alakult ki, mivel a betegnél súlyos alapbetegségei közül a veseátültetés miatti immunszuppresszív terápia, azaz az átültetett szerv kilökődését megelőző kezelés – amely a szervezet ellenálló képességét jelentősen csökkenti – elősegítette, hogy a fertőzőes állapot gyorsan kialakuljon. A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy a halál beálltában a szívelégtelenség dominált, amelynek hátterében egyrészt a súlyos fokú verőér elkeményedés okozta idült és heveny szívizomkárosodás állt, ugyanakkor az elesést követően a diagnosztikus és terápiás beavatkozások tekintetében felróható mulasztás, vagy szakmai szabályszegés nem volt megállapítható.

- [15] Mindezek alapján a másodfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a beteg halálához túlnyomó részben sorsszerű megbetegedései vezettek, az elesése miatti beavatkozás orvosszakmai szempontból megfelelő volt, ezt követően pedig egy fertőzőes állapot alakult ki, az

állapotrosszabbodáshoz nagyobb részben a felperesek hozzátartozójánál fennálló súlyos alapbetegségei közül a veseátültetés miatti immunszuppresszív terápia vezetett. Hangsúlyozta: az egészségügyi szolgáltató, az alperes felelősségét csak olyan ellátási hiba alapozhatja meg, amely alkalmas az igény alapjául szolgáló hátrányt részben vagy egészben előidézni. Kifejtette, hogy az alperes kártérítési felelősségét a néhai halálával összefüggésben az előreláthatóság intézménye határolja be, amely olyan károk megtérítését zárja ki a kártérítés köréből, amelyek az alperes mulasztásával már észszerűtlenül távoli kapcsolatban állnak. Kiemelte, hogy a szakértő által meghatározott halálokok közül az alperes mulasztásával esetleg összefüggésbe hozható fertőzőes állapot olyan távoli oksági kapcsolatot mutatott a halállal mint eredménnyel, amely kizárja az alperes kártérítési felelősségének megállapítását.

- [16] Mindezek alapján a másodfokú bíróság – eltérő indokolással – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezése mellett kérték az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezni. Állították, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 370. § (1) bekezdését, 2. § (2) bekezdését, 300. § (1) bekezdését és 279. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 6:521. §-át, 6:519. §-át, 2:52. § (2) bekezdését és az Eütv. 244. § (2) bekezdését, továbbá jogkérdésben eltér a Kúria közzétett Pfv.21.362/2021/6. számú határozatától.
- [18] Előadták, hogy éppen a néhai által panaszolt tünetek miatt kellett volna őt olyan betegágyon elhelyezni, ahol a váratlan szédülés jelentkezésekor sem tudott volna arról úgy leesni, hogy sérülései keletkezzenek. Állították, hogy a néhai testi sérülése és az alperes által választott körülmények között a ténybeli okozatosság fennállt, továbbá álláspontjuk szerint az alperes a jogi okozatosság hiányára sem hivatkozhatott megalapozottan, mivel az alperes mint hivatásos betegellátó előre látta, illetve látnia is kellett, hogy a hozzátartozójuknál bekövetkezhet hirtelen szédülés, és miután ennek velejárója a test tehetetlenné válása, azzal is számolnia kellett, ha ez megtörténik, a padlóra zuhanhat, amelynek során súlyos sérüléseket szenvedhet.
- [19] Kifogásolták, hogy bár a másodfokú bíróság megállapította az okozati összefüggést az alperes mulasztása és a hozzátartozójuk esése között, azonban ennek ellenére azt a következtetést vonta le, hogy a szakértő által meghatározott halálokok közül az alperes mulasztásával esetleg összefüggésbe hozható fertőzőes állapot olyan távoli oksági kapcsolatot mutat a halállal mint eredménnyel, amely kizárja az alperes kártérítési felelősségének a megállapítását. A felperesek hivatkoztak arra is, hogy a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság anélkül értékelte az előreláthatóságot a Ptk. 6:521. §-a alapján, hogy alperes fellebbezési ellenkérelmében erre hivatkozott volna, vagy a perben erre irányuló kérelem lett volna. Hangsúlyozták: az alperes az eljárás során nem állította, hogy nem láthatta előre néhai halálát. Érvelésük szerint mivel az alperes az előreláthatóság hiányát nem állította sem írásbeli

ellenkérelmében, sem fellebbezési ellenkérelmében, ezáltal a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a felülbírálati jogkörén, ezáltal sértült a kérelemhez kötöttség elve. Kifejtették: amennyiben a másodfokú bíróság vizsgálhatta az előreláthatóság kérdését, annak megítélése során megsértette a Pp. 300. § (1) bekezdését figyelemmel arra, hogy bár jelentős tény megállapításához, megítéléséhez szükséges különleges szakértelemmel nem rendelkezett, ennek ellenére megállapította, hogy alperes kártérítési felelősségét a néhai halálával összefüggésben az előreláthatóság intézménye határolja be. Nem értettek egyet azzal a szakértői megállapítással, hogy hozzátartozójuk halálához nagyobb részben a sorsszerű megbetegedéséből adódó következmények vezettek. Állították azt is: a jogerős ítélet belső ellentmondást hordoz, mert nem lehet az a két következtetés egyszerre okszerű, hogy nem volt olyan körülmény, amely a néhai betegellátása és a felperesek keresetében megjelöltek szerint ért vagyoni és nem vagyoni hátrányok közötti ok-okozati összefüggés láncolatát megszakította volna, valamint az, hogy az alperes kártérítési felelősségét a néhai halálával összefüggésben az előreláthatóság intézménye határolta be. Kiemelték, hogy a halál előreláthatósága vonatkozásában a szakértőhöz kérdés nem volt. Utaltak arra, hogy a rendőrség elé terjesztett igazságügyi orvosszakértői vélemény kiegészítés szerint a néhainál fennálló társbántalmak, illetve az arccsontok és a koponyaalap sérülései együttesen okozták a halált, a közvetett okozati összefüggés mindenképpen megállapítható és megerősíthető a sérülései eredeti elváltozásokkal”. Mindezek alapján a felperesek nem értettek egyet a jogerős ítéletnek azzal a megállapításával sem, hogy a hozzátartozójuk halálához túlnyomó részben sorsszerű megbetegedései vezettek. Érvelésük szerint megfelelően bizonyították a közvetett okozati összefüggést, ezért az alperesnek kellett volna igazolnia, hogy a felróható mulasztása miatt bekövetkezett esés és a néhai halála között még részoki összefüggés sem állt fenn. Hangsúlyozták, hogy a szakértői vélemény azt nem fogalmazta meg: az esés hiányában a néhai pusztán az alapbetegségei következtében életét veszítette volna.

- [20] A felperesek rámutattak arra is, hogy mivel az alperes dolgozói ismerték a néhai kórelőzményét, ezért speciális szakismeret nélkül is nyilvánvaló volt, hogy gondolniuk kellett volna a néhai sérülése esetében a fertőzésekre való fogékonyagra, cukorbetegsége miatt a rosszabb sebgyógyulási hajlamra. Hangsúlyozták: semmiképpen nem értékelhették egy esetleges esés következményeit egy egészséges ember eséséhez mérten, amelyre tekintettel az ítéletnek a halál előreláthatósága vonatkozásában megfogalmazott indokolását szintén okszerűtlennek találták. Hivatkoztak a Kúria „A gyógyulási (túlélési) esély csökkenésével (elvesztésével) kapcsolatos ítélkezési gyakorlat vizsgálatára felállított joggyakorlat elemző csoport összefoglaló véleményére” és kifejtették, hogy a sérelemdíj és kártérítés megfizetésére irányuló perekben nem, vagy kizárólag a területre jellemző eltérésekkel értelmezhető az előreláthatóság jogintézménye. Érvelésük szerint a jogerős ítélet eltért a Kúria Pfv.21.362/2021/6. számú határozatának indokolásától is, amely szerint az

- egészségügyi kártérítési perekben az okozati összefüggés a bekövetkezett kár és a felróható, jogellenes magatartás között nem csak közvetlen, hanem közvetett is lehet. Rámutattak arra: nekik nem azt kellett igazolniuk, hogy alperesnek előre kellett volna látnia hozzátartozójuk halálát esése esetére, hanem azt, hogy a néhai halála az ellátás során, vagy utóbb, de azzal összefüggésben következett be. Ezután az alperesnek kellett igazolnia, hogy az elvárható gondossággal járt el, továbbá a közvetlen okozati összefüggés hiányát akként: a mulasztása és a túlélési esély elvesztése között okozati összefüggés nem állt fenn.
- [21] A felperesek hivatkoztak arra is, hogy a Kúria Pfv.21.362/2021/6. számú határozatának alapjául szolgáló eljárásban nem a halál előreláthatóságát vizsgálták, hanem azt, hogy bár vitathatatlan: a néhai társbetegsége rontott a túlélési esély mértékén, azonban a szakvélemény igazolta: az alperes elvárható gondossággal történő ellátása esetén néhai túlélési esélye reális lett volna, a társbetegségek a túlélési esélyt nem zárták ki. Érvelésük szerint, figyelemmel arra, hogy a jelen eljárásban beszerzett szakértői vélemény alapján megállapítható: az alperes elmulasztotta az elvárható gondosságot, amelynek tanúsítása esetén nagyobb esélyt biztosított volna néhai esése, illetve halála elkerülésére, hozzátartozójuk társbetegségei a túlélés esélyét nem zárták volna ki, ezáltal alperes nem tudta kimenteni magát, az ítélet az előreláthatóság vizsgálatával jogkérdésben eltért a Kúria hivatkozott, közzétett határozatától.
- [22] Másodlagosan a felperesek előadták: az okozati összefüggést nem zárja ki az a körülmény, hogy a kár bekövetkezésének konkrét leforgása nem volt előrelátható, az egészségügyi szolgáltatónak nem a kórlefolyást kellett volna előre látnia, hanem azt, hogy a beteg szakmai szabályoknak nem megfelelő ellátása akár végzetes következményekkel járhat. E körben utaltak a Debreceni Ítéltábla Pf.20.370/2019/4. számú határozatában foglaltakra. Hangsúlyozták: jelen esetben az alperesnek nem a kórlefolyást, azaz nem a néhai esése következtében kialakuló fertőzőes állapot bekövetkezését kellett előre látnia, hanem azt, hogy a néhai az esés következtében súlyos sérüléseket szenvedhet, amely akár végzetes is lehet. Álláspontjuk szerint az ítélet okszerűen állapította meg: az alperes akkor járt volna el elvárhatóan, amennyiben olyan ágyon, kórteremben helyezte volna el a néhait, hogy „az esetlegesen bekövetkező szédülés során a beteget hátrány ne érje”, az alperesnek számolnia kellett azzal, hogy a néhai a padlóra zuhanás esetén súlyos sérüléseket szenvedhet, amely alapján a végzetes sérülés szenvedése lehetőségének kizárása okszerűtlen, sérti a Pp. 279. (1) bekezdését. Utaltak FUGLINSZKY Ádám: *Kártérítési jog* című könyvének előreláthatósággal kapcsolatos megállapításaira is, amely szerint – egyebek mellett – az előreláthatóság a személyiségi jogi jogsértések és a sérelemdíj vonatkozásában nem érvényesül.
- [23] A felperesek kifejtették: a jogerős ítélet sérti az Eütv. 244. § (2) bekezdését és a Ptk. 6:519. §-át, ugyanis az egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggésben keletkezett kárigényekre, illetve a személyiségi jogsértések esetén követelhető igényekre a Ptk.-nak a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó szabályait rendeli alkalmazni.
- [24] Mindezek alapján a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak arra, hogy a részoki okozati összefüggés a néhai alperesnél történt ellátása, illetve bekövetkezett halála között megállapítható, ezért a Kúria EBH 2009.1956. számú elvi határozata szerint, amennyiben az egészségkárosodás pontos oka nem állapítható meg, a lehetséges okok közül mindazokat vizsgálni kellett volna, amelyek a kórház tevékenységéhez kapcsolódnak, ez esetben pedig a kártérítő felelősség megállapítható akkor, ha a kórház nem tudja bizonyítani, hogy az elvárható gondosságot tanúsította. Hangsúlyozták: mivel az alperes elmulasztotta az elvárható gondosságot azzal, hogy a beteg felvételekor nem 8 ágyas megfigyelőben helyezte el, továbbá akkor is, amikor „kicsit zavart” állapota észlelésekor nem helyezte át 8 ágyas megfigyelőbe, és a büntető eljárásban beszerzett szakvéleménnyel egyetértve a jelen eljárásban beszerzett szakértői vélemény szerint is a hozzátartozójuk esése, illetve azzal kapcsolatos sérülései, valamint a halála között közvetett okozati összefüggés áll fenn, ezért az alperes kártérítő felelőssége, illetve személyiségi joguk megsértése megállapítható azzal, hogy az előreláthatóság nem értékelhető.
- [25] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Egyebek mellett hivatkozott arra, hogy a halálokok közül az alperes mulasztásával esetlegesen összefüggésbe hozható fertőzőes állapot olyan távoli oksági kapcsolatot mutat a halállal mint eredménnyel, amely kizárja az alperes kártérítési felelősségének a megállapítását.
- [26] A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmében – tartalma szerint – szintén a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Állította, hogy nincs okozati összefüggés a felperesek hozzátartozójának a halála és az alperes mulasztása között, az oksági lánc megszakadt.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [27] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [28] A Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni.
- [29] Előjáróban rögzíti a Kúria, hogy a Pp. 424. § (1) bekezdése értelmében eljárási szabálysértés csak akkor alapoz meg eredményes felülvizsgálatot, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [30] A felperesek hivatkoztak arra a felülvizsgálati kérelmükben, hogy az alperes mint hivatásos betegellátó előre látta, illetve látnia is kellett, hogy a hozzátartozójuknál bekövetkezhet hirtelen szédülés, és azzal is számolnia kellett, ha ez megtörténik, a beteg súlyos sérüléseket szenvedhet. A másodfokú bíróság egyetértett a felpereseknek ezzel a megállapításával, ugyanakkor azt állapította meg, hogy a néhai súlyos alapbetegségekben szenvedett, amelyek domináltak a halál bekövetkezésében, amelynek közvetlen oka a heveny szívelégtelenség volt, a koponyasérülést okozó eséses baleset és a halál között legfeljebb közvetett okozati összefüggés

állt fenn. A másodfokú bíróság kifejtette azt is, hogy az alperes kártérítési felelősségét a néhai halálával összefüggésben az előreláthatóság intézménye határolja be, amely olyan károk megtérítését zárja ki a kártérítés köréből, amelyek az alperes mulasztásával már észszerűtlenül távoli kapcsolatban állnak. A szakértői vélemény alapján úgy ítélte meg, hogy a meghatározott halálokok közül az alperes mulasztásával esetleg összefüggésbe hozható fertőzős állapot olyan távoli oksági kapcsolatot mutatott a halállal mint eredménnyel, amely kizárja az alperes kártérítési felelősségének megállapítását. A felperesek hivatkoztak arra is, hogy a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság anélkül értékelte az előreláthatóságot, hogy az alperes erre hivatkozott volna. Állították azt is, hogy az előreláthatóság a személyiségi jogi jogsértések és a sérelemdíj vonatkozásában egyébként sem érvényesül.

- [31] A felperesek abban tévedtek, hogy az előreláthatóság a személyiségi jogok megsértése illetve sérelemdíj igényük esetén nem értékelhető. Azon túlmenően, hogy a felperesek a hozzátartozójuk halála kapcsán vagyoni kártérítési igényeket is érvényesítettek, a Kúria utal a Pfv.21.585/2018/14. számú (BH 2021.45. számon is megjelent) döntésére, amely kimondja, hogy a testi épséghez, egészséghez (beleértve a lelki egészséghez) való jog sérelme esetén nem elfogadható az előreláthatóság szűk értelmezése. A döntésben a Kúria már kimondta: nem vitatható, hogy a deliktális kárfelelősségnél is vizsgálni kell az előreláthatósági követelményt mint az oksági kapcsolat feltételét a káresemény időpontjára vonatkoztatottan, amely azt jelenti, hogy valóban nem állapítható meg az okozati összefüggés azzal a kárral kapcsolatban, amelyet a károkozó nem látott előre és nem is kellett előre látnia. Előrelátható pedig az, amellyel az adott körülmények között észszerűen előre számolni lehet.
- [32] Azt viszont megalapozottan állították, hogy az alperes a perben az előreláthatóság hiányára nem hivatkozott. Mivel az előreláthatóság tartalmában a felperesek által állított jogi okozatosság negatív szabálya, azt határolja be, hogy a károkozó magatartás mely kárkövetkezmenyei térítendőek meg, azaz a keresettel érvényesített jog érvényesíthetőségét korlátozó anyagi jogi rendelkezés, ezért erre – anyagi jogi kifogásként – az alperesnek kellett volna hivatkoznia. Ugyanakkor az anyagi jog nézőpontjából az előreláthatóság az okozati összefüggésen belül egy további szűrő, az okozati összefüggés tényálláseleme, amit a károsultnak kell bizonyítania (FUGLINSZKY Ádám: *Kártérítési jog*, HVG–ORAC, Budapest, 2015, 274–275.).
- [33] A Kúria rámutat: az anyagi jog szempontjából az előreláthatóság kérdése csak akkor merülhet fel, ha van ténybeli és jogi okozatosság. A másodfokú bíróság jelen esetben megállapított olyan felróható magatartást az alperes részéről, amely részben okozati összefüggésben állt a felperesek hozzátartozójának a halálával. A másodfokú bíróság megítélése szerint ugyanis az alperes akkor járt volna el szerződésszerűen és egyben általában elvárhatóan, ha a beteg ellátását úgy végzi, olyan kórteremben, illetve ágyon helyezi el, hogy az esetlegesen bekövetkező szédülés során őt hátrány ne érje.

Álláspontja szerint nem volt olyan körülmény, amely a néhai betegellátása és a felpereseket ért vagyoni és nem vagyoni hátrányok közötti ok-okozati összefüggés láncolatát megszakította volna. Hangsúlyozta: az alperes mulasztása és a néhai elesése között állt fenn az okozati összefüggés, következésképpen az alperes azokért a vagyoni és nem vagyoni sérelmekért felelhet, amelyek a néhai elesésével állnak okozati összefüggésben.

- [34] A másodfokú bíróság tehát részoki összefüggést állapított meg a felperesek hozzátartozójának az elesése és a halála között. Ez a következtetés a felülvizsgálati kérelem korlátaira tekintettel a Kúria részéről nem volt érinthető. A felelősséget a részoki összefüggés is megalapozza, közrehatásának arányában. Amennyiben a kártérítési felelősséget megalapozó és azon kívül eső együttes hatóokok közrehatásának aránya nem határozható meg, és a káros eredmény részösszetevői okozatossági szempontból nem különíthetők el szakértői módszerekkel, a bíróságnak mérlegeléssel kell állást foglalnia a közrehatás arányának kérdésében (Kúria Pfv.20.062/2017/6., Pfv.20.113/2016/3.). A szakértői vélemény által alátámasztottan a felperesek hozzátartozójának a halálához több olyan ok is hozzájárult, amely nem volt kapcsolatba hozható az érintett egészségügyi szolgáltató eljárásával, felróható magatartásával. Az alperes azonban csak az általa okozott kár 100%-ának a megtérítésére köteles, a károkozó kártérítési kötelezettségének terjedelme az általa okozott kár mértékéhez igazodik, amennyiben a terhére rótt magatartása nem egyedüli oka a kárnak (Kúria Pfv.20.113/2016/3., Pfv.20.062/2017/6., Pfv.21.096/2019/7., Pfv.20.229/2022/5.). Hangsúlyozza a Kúria: ebben az esetben nem kármegosztásról van szó, mert a felelősség csökkent megállapítása nem a károsultnak felróható okból történt, a következményeknek, végső soron a halálnak volt az alperes tevékenységére vissza nem vezethető oka is (BH 2008.184.). Jelen esetben a felperesek hozzátartozója nem vitásan számos természetes körülmény megbetegedésben is szenvedett, amelyek döntően a halálát – az eséstől függetlenül – okozták. Az alperes azonban csak azért a részokért tartozik teljes kártérítési felelősséggel, amely a felróható magatartása következményeként történt eleséssel van okozati összefüggésben. A felróhatóság fennállásának és arányának megállapítása pedig jogkérdés (Kúria Pfv.20.058/2018/5.), amelynek eldöntése ebben ügyben – az eljáró bíróságok eltérő jogi álláspontja miatt – elmaradt.
- [35] Mindezekre tekintettel a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [36] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a halálhoz vezető részokokra tekintettel a kárfelelősség terjedelméről kell döntenie arra figyelemmel, hogy az alperes tanúsított olyan felróható magatartást, amely részoki összefüggésben áll a felperesek hozzátartozójának a halálával. A bizonyítás eddigi eredménye alapján a halál bekövetkeztében az okok nagy valószínűséggel együttesen játszottak szerepet a felperesek hozzátartozójának a halálában, ezért a közrehatás arányát meg kell határozni. A közrehatás

arányának meghatározásakor nem maradhat értéketlenül, hogy a feltárt, a halál bekövetkezésében közrejátszó okok nem mindegyike volt kapcsolatba hozható az alperes eljárásával, és emiatt az alperes felelősségi körén kívül esik. Az alperesnek azt a kárt kell csak megtérítenie, amely visszavezethető a jogellenes felróható magatartására vagy mulasztására. Ennek figyelembevételével kell az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban állást foglalnia az alperes felelősségének mértékéről.

(Kúria Pfv. VI.20.277/2026/7.)

172 Az élettársi kapcsolat fogalmának részét képező gazdasági közösség megállapítható, ha az érintettek egymással a közös élet iránti elkötelezettségből fakadóan közös céljaik elérése érdekében gazdasági téren is együttműködnek [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 578/G. § (1) bek., 685/A. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes nyelőautomatákat üzemeltetett, az ebből származó jövedelmét befektette, termőföldet, üzlethelyiséget vásárolt, melyeket bérbeadás útján hasznosított. Jövedelmét bankbetétben helyezte el, banki széfben tárolta, továbbá jelentős összeget tartott az általa lakott ingatlanban páncélszekrényben.
- [2] A felek 2005 nyarán találkoztak, amikor a felperes munkát keresett. Megállapodtak abban, hogy az alperes tulajdonában lévő és lakóhelyeként szolgáló ingatlanban ellátja a bejárónői feladatokat. A felperes heti 3–4 alkalommal dolgozott az ingatlanban, takarított, mosott, vasalt, a ruhákon kisebb javításokat végzett, cserélte az ágyneműt, a törölközőt, rendben tartotta a virágokat. Alkalmanként az alperes által biztosított alapanyagból főzött az alperesnek. A felek között érzelmi viszony, szexuális kapcsolat is kialakult. A felperes néhány hónap után az alperes tájékoztatása nélkül felhagyott a munkavégzéssel.
- [3] A felek 2005 végén megint találkoztak, megállapodtak abban, hogy a felperes ismét felveszi a munkát az alperesnél. Beköltözött az alperes ingatlanának vendégszobájába, magával vitte személyes ingóságait is, ellátta a háztartás vezetésével kapcsolatos feladatokat. Részt vett az alperes által a barátainak szervezett összejöveteleken mint az alpereshez tartozó személy, elkísérte az alperest a barátok által szervezett társasági eseményekre, nyaralásra.
- [4] A felek kapcsolata az évek során elmélyült. 2009. november 25-én gyermekük született.
- [5] Az alperes a bizalmába fogadta a felperest, biztosította számára, hogy a felperes által szükségesnek ítélt vásárlásokhoz a pénzt kivegye a pénztárcájából, azzal nem kellett elszámolnia. Az alperes az üzleti tevékenységéből származó bevételeket az otthonában egy füzetben vezette, lehetővé tette a felperesnek, hogy a bevételeket a füzetbe beírja, és a pénzt az alperes által megjelölt helyre eltegye.
- [6] A felperes ellátta a háztartási feladatokat, a takarítást, bevásárlást, mosást. Munkáját időnként az édesanyja és egy bejárónő segítette. A felek gyöngytyúkot, egyéb baromfit, lovat tartottak. Az alperes létesített

egy halastavat, melyet karbantartott, ellátta az állatokat. A felperes ugyancsak részt vett az állatok gondozásában, a kertművelésben, gyümölcszedésben, a gyümölcs befőzésében. Az alperes rendszeresen elment vadászatokra. Távolléte alatt a felperes egyedül látta el a ház körüli feladatokat.

- [7] Az alperes baráti összejöveteleket szervezett a tulajdonában álló vadászházban. Itt vadászatra szánt fácskákat, őzeket neveltek, a vadászházat a felek saját céljaikra és vendéglátásra használták. Ezt az ingatlant a felperes tartotta rendben.
- [8] A felperes ellátta a gyermekük körüli mindennapi feladatokat. Ebből a tevékenységből az alperes is kivette részét, a gyermek életének fontos eseményein a felek közösen részt vettek.
- [9] A felperes nem rendelkezett munkaviszonnyal, utána az alperes fizette a társadalombiztosítási járulékot, és gyermekük óvodai beiratása megkönnyítése érdekében 2012 szeptemberétől pár hónapra munkavállalóként bejelentette a tulajdonában álló egyik gazdasági társaságnál, de a felperes ténylegesen nem végzett munkát.
- [10] A felek és gyermekük megélhetését az alperes biztosította a jövedelméből, a vagyonából. A vagyoni eszközeivel való gazdálkodással kapcsolatos, a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó döntéseket az alperes hozta. Üzleti ügyeibe nem engedett beleszólást, idővel korábbi kapcsolatából származó gyermekét fokozatosan vonta be a gazdasági tevékenységekbe.
- [11] Az alperes 2010-ben a felperesnek ajándékozta a vadászház 1/3 részét haszonélvezeti joga fenntartása mellett. Az alperes a megtakarításából vásárolt két termőföld ingatlant, amelyek ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosa a felperes lett, valamint 2015 októberében az alperes egy személygépkocsit vásárolt a felperesnek. Ezeket a vagyontárgyakat érintő ajándék visszakövetelése iránti per van folyamatban a felek között.
- [12] A felperes 2019. október 28-án elköltözött az alperestől, elköltözéskor különböző ingóságokat vitt magával, ami miatt az alperes feljelentése nyomán a felperes ellen büntetőeljárás indult lopás gyanújával. Az eljárást a rendőrség megszüntette, mely ellen az alperes panasszal élt, panaszát az ügyészség elutasította.

A felperes keresete, az alperes védekezése és viszontkeresete

- [13] A felperes keresetében az élettársi közös vagyon megosztását kérte. Indokai szerint 2005. december 24-től 2019. október 28-ig élettársi kapcsolatban élt az alperessel, a közös vagyon megszerzésében való közreműködésének aránya 40% volt.
- [14] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint nem élt a felperessel élettársi kapcsolatban, nem volt közöttük gazdasági közösség. A felperesnek nem volt rálátása, beleszólása a gazdasági tevékenységébe, kizárólag háztartási munkát végzett. Teljeskörűen a saját jövedelméből finanszírozta a megélhetésüket, ahhoz a felperes nem járult hozzá, jövedelemmel nem rendelkezett. Közös vagyont nem szereztek, mindvégig vagyonekülönítésre törekedett.
- [15] Viszontkeresetében 30 000 000 forint és járuléka megfizetésére kérte kötelezni a felperest

elsődlegesen szerződésen kívüli károkozás, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén, mivel elköltözésekor a felperes ezt az összeget a hozzájárulása nélkül elvitte.

Az elsőfokú bíróság közbenső és részítélete, a másodfokú bíróság részítélete

- [16] Az elsőfokú bíróság közbenső és részítéletével megállapította, hogy a felek 2009. november 25-től 2019. október 28-ig élettársi kapcsolatban éltek.
- [17] Indokai szerint annak megállapításához, hogy az élettársi közös vagyon megosztására irányuló kereset megalapozott-e, elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felek élettársi kapcsolatban éltek-e egymással. Megállapítása szerint az alperes azt nem vitatta, hogy a felperes egy idő után életvitelszerűen lakott az ingatlanában, továbbá 2009-től kezdődően szerelmi kapcsolat volt közöttük és érzelmi kapcsolatuk a gyermekük születését követően tovább erősödött. A felek közötti érzelmi kapcsolat és a közös háztartásban való együttélés fogalmi elemei fennálltak, ezért azt kellett vizsgálni, hogy volt-e a felek között gazdasági célú együttműködés, legalább hallgatólágos megállapodás abban, hogy a létrejövő vagyon közös legyen. A gazdasági közösség csak akkor állapítható meg, ha az érintettek nem csupán esetileg, egy-egy vagyontárgy megszerzésében, vagy az együttélés mindennapi kiadásai tekintetében működnek együtt, hanem gazdasági tevékenységüket meghatározó célkitűzéseik az életközösség egész időtartama alatt közősek, ennek eléréséhez pedig teljeskörűen együttműködnek, jövedelmeiket közös céljaik érdekében a pénzkezelés módjától függetlenül együttesen használják fel.
- [18] A közös háztartás fenntartásának költségeit az alperes viselte, ő rendelkezett a felek kapcsolatának kialakulásakor jelentős vagyonnal, melynek fenntartásában, gyarapításában eljárta. A felperes az alperes tulajdonában lévő gazdasági társaságok tevékenységében közvetlenül nem vett részt, feladata a háztartás vezetése, a mindennapokhoz kapcsolódó ügyek intézése volt.
- [19] A felek közös hosszútávú célja volt a gyermekük felnevelése, az ehhez szükséges, az alperes elvárásaihoz igazodó családi élet biztosítása. Az alperes elvárta a felperestől, hogy az igényei és az elképzelései szerint vezesse a háztartást, olyan mértékben vegyen részt a gazdasági tevékenységében és vagyonának kezelésében, amelyet megenged és biztosít.
- [20] Az alperes igazolta a felperesnek azt az előadását, hogy az alperes ingatlanjai után járó bérleti díjat időnként a felperes a bérlőktől átvette, az összeget az alperesnek zárt borítékban átadta. Az alperes a kapcsolat szorosabbá válását követően beavatta a felperest abba, hogy a megtakarításait hol tartja. Lehetősége volt a felperesnek a közös családi élet fenntartásához szükséges pénz kivételére az alperes pénztárcájából, a páncélszekrényből, a kivett összeggel nem kellett elszámolnia. A felek hosszú távra tervezett érzelmi és gazdasági közösségben éltek. A felperes önhibáján kívül nem tett szert jelentős jövedelemre, kapcsolatuk kialakulásakor az alperes magatartása miatt nem vehetett részt a már meglévő vagyon kezelésében, a közös életvitel anyagi terheit kizárólag az alperes viselte. Mindezek

a tények azonban nem zárták ki a gazdasági kapcsolat keletkezését.

- [21] A felperes állítása szerint a kapcsolat 2005. december 24-től élettársi kapcsolat, miután a karácsonyi ünnepeket a felek együtt töltötték. Ugyanakkor ettől az időponttól csak a kapcsolat kialakulása igazolható, az élettársi kapcsolat fennállásának ténye nem. Az alperes álláspontja szerint 2009-ben vált egyre szorosabbá a kapcsolatuk, és a gyermekük születésével, 2009. november 25-től erősödött meg. Mindezen adatok alapján azt állapította meg, hogy a felek élettársi kapcsolata 2009. november 25-től 2019. október 28-ig állt fenn. Az életközösség megszakadását az alperes nem vitatta.
- [22] A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső és részítéletét közbenső ítéletnek tekintette, azt részítéletével megváltoztatta és a keresetet elutasította. Indokolása szerint az élettársi jogviszony fennállásának ténye és a jogviszony időbeli kereteinek meghatározása a jogalap; a jogviszony tartama alatt megszerzett vagyontárgyak körének, értékének és a szerzéshez való hozzájárulás arányának meghatározása a követelésösszegezéséhez tartozik.
- [23] Indokolása szerint az élettársi kapcsolat feltételezi a felek közös lakásban való együttélését, közös háztartás fenntartását, a felek közötti érzelmi és gazdasági közösség fennállását, összetartozásuk harmadik személyekkel szembeni felvállalását, valamint azt, hogy legalább hallgatólágosan egyetértsenek abban, hogy a közös gazdasági tevékenységük eredményeként szerzett vagyon közös legyen. A gazdasági közösség körében a bírói gyakorlat – emelte ki – a felek közös célok érdekében való, legalább hallgatólágos együttműködésének és az általuk szerzett jövedelmek közös célra felhasználásának, tehát annak tulajdonít döntő jelentőséget, hogy a szándékuk közös vagyon megteremtésére irányuljon, és ennek érdekében egymást támogatva, együttesen járjanak el. Hozzátette: a gazdasági közösség megállapításához nem elegendő az esetileg egy-egy vagyontárgy megszerzésében való együttműködés, a mindennapi kiadások együttes viselése, egymás kölcsönös támogatása a mindennapokban, és a közös háztartásvezetés ténye sem. Érvelése szerint az is szükséges, hogy a feleknek az életközösség teljes tartama alatt közősek legyenek a gazdasági tevékenységüket meghatározó célkitűzéseik, ennek elérése érdekében teljes körű együttműködést tanúsítsanak, jövedelmeiket az általuk egyetértésben kitűzött közös célok megvalósításához együttesen használják fel. Kifejtette, hogy az ítélezési gyakorlat tehát a közös cél fogalmát szűken értelmezi: a célnak minden esetben a közös vagyon gyarapításának kell lennie. A bíróság pedig a felek tevékenysége, együttműködési szándéka, a vagyoni eszközeikkel történő gazdálkodás módja, az azokkal való rendelkezés alapján következtethet arra, hogy céljuk vagyoni hozzájárulásuknak a közös vagyonba utalására vagy ellenkezőleg, azok elkülönítésére irányult.
- [24] Hangsúlyozta: a perben meghallgatott tanúk elsősorban az érzelmi kapcsolat és az együttélés tényét tudták igazolni, az esetleges gazdasági együttműködést megalapozó tényekről nem tudtak. Kétségtelen – emelte ki –, hogy az alperes is

- élettársaként nevezte meg a felperest egyes hivatalos eljárások során, ez azonban önmagában, további peradat hiányában nem vezethet a jogi értelemben vett élettársi viszony létének megállapításához. Rámutatott, hogy a tanúvallomások egybehangzóak voltak a tekintetben: az alperes a felek megismerkedését megelőzően is jelentős vagyonnal rendelkezett, több vállalkozást működtetett, tevékenységeiből számottevő megtakarítása keletkezett, továbbá vállalkozásai – nagy bevételekkel – a későbbiekben is voltak, az ezekkel kapcsolatos gazdasági döntéseket egyedül hozta meg, az üzleti ügyeket maga intézte, ezekbe sem a felperesnek, sem másnak nem engedett beleszólást. Utalt arra is: a felperes elismerte, hogy nem vett részt az alperes cégeinek mindennapi tevékenységében, a gazdasági társaságok könyvelését nem végezte, apróbb, adminisztrációs feladatokat látott el, emellett tényként rögzítette, hogy a felperes a felek kapcsolata alatt nem folytatott jövedelemszerző tevékenységet, nem rendelkezett önálló jövedelemmel.
- [25] A felperesnek a közös gazdasági célként, tervként megjelölt pálinkafőzés tevékenységgel kapcsolatos nyilatkozatából azt állapította meg, hogy ennek a célnak a tervként való megfogalmazásában, illetve kivitelezésében nem volt szerepe, nem vitatta, hogy ebben a tevékenységben nem vett részt, ezért az közös gazdasági célként nem értelmezhető. A felperes az alperes vállalkozásainak működtetését, az ingatlanok bérbeadását közös célkitűzésként megjelölése kapcsán azt állapította meg, hogy az a tény, hogy a felperes eseti jelleggel a bérlőktől átvette a bérleti díjat és az alperesnek átadta, legfeljebb az érzelmi közösségben élő személyek egymásnak nyújtott szíveségi szolgáltatásának tekinthető, de nem minősül közös gazdasági célok érdekében való együttműködésnek.
- [26] A felek egyező előadása alapján tényként állapította meg, hogy a felperes az együttélés időszaka alatt nem létesített munkaviszonyt, amit az alperes nem is tartott szükségesnek, hiszen vagyona, illetve bevételei megfelelő fedezetet biztosítottak valamennyi költségük fedezésére, tőle az alperes a háztartás vezetését, a családi, baráti rendezvényeken való közreműködését várta el, amit a felperes megtett. Azt sem állapította meg, hogy a felperes önhibáján kívül nem tudott jövedelemre szert tenni, mert objektív körülmény nem gátolta munkaviszony létesítésében.
- [27] Kiemelte, hogy a felperes csak az alperes által adott, illetve a tudtával felhasznált pénzeszközökkel gazdálkodhatott, azokból fedezte a háztartás és a gyermeknevelés költségeit, ami azonban nem elegendő a közös gazdasági cél meglétének alátámasztására. Azt a tényt, hogy az alperes feljelentése folytán indult büntetőeljárásban a felperes azt állította, hogy az alperestől csak a szükséges kiadásokra kapott pénzt, és beismerte, hogy az alperes tudta és hozzájárulása nélkül mintegy 25 000 000–30 000 000 forintot vett el a száfból a saját céljaira, akként értékelte, hogy a közös gazdálkodás és a közös gazdasági célkitűzések esetén erre nyilvánvalóan nem lett volna szükség. Ugyancsak a felek gazdasági, vagyoni elkülönülését támasztja alá indokolása szerint, hogy a felperesnek megközelítően pontos tudomása sem volt az alperesnek az együttélés tartama alatt szerzett vagyonáról, annak összetételéről, ilyen ismeretek hiányában tételes vagyonomérleget sem állított fel.
- [28] Kifejtette: a háztartásban végzett munka a szerzésben való közreműködésnek számít, azonban csak akkor eredményezheti a jogi értelemben vett élettársi kapcsolat megállapítását, ha emellett bizonyítottan volt a feleknek olyan egyetértésben kitűzött, ekként közös gazdasági célja, melynek elérésben mindketten közreműködtek, azzal közös vagyont kívántak létrehozni, illetve gyarapítani. Megjegyezte, hogy a családi otthon fenntartása, a családi élet biztosítása önmagában nem minősül élettársi jogviszonyt megalapozó gazdasági célnak, különösen nem a felek viszonyában, az alperes által biztosított vagyoni helyzetben, amikor a felperes lakhatását az alperes biztosította, életvitele valamennyi költségét, a közös utazásokat, az átlagot meghaladó életszínvonal megteremtéséhez szükséges anyagi erőforrást, emellett a felperest ingó- és ingatlan ajándékokban részesítette, mintegy ellensúlyozva a háztartásban kifejtett tevékenységét.
- [29] Utalt arra: nem lehet közös gazdálkodásra következtetni abból sem, hogy az alperes a saját vagyona terhére két mezőgazdasági ingatlant, egy személygépkocsit vásárolt a felperesnek, illetve neki adta a vadászház 1/3 részét, az alperes nyilatkozata szerint ugyanis mindezt azzal a céllal tette, hogy „odakösse” a felperest, vagyis így kívánta elérni, hogy kapcsolatuk fennmaradjon. Hozzátette, hogy az ajándékozás ténye kizárólag az érzelmi közösség létét, az alperesnek a család egysége fenntartása iránti törekvését fejezi ki, nem alkalmas a gazdasági együttműködés alátámasztására.
- [30] Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben indokolása szerint nem lehetett megalapozottan következtetni a felek együttélésének bármely időszakát tekintve a közös gazdasági célok léte, a jövedelmek közös célok érdekében való felhasználására, ezáltal az érdekezésszerűságon alapuló gazdasági együttműködés megvalósulására, ami azt jelenti, hogy a felek között nem állt fenn jogi értelemben élettársi jogviszony.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [31] A jogerős részítélet ellen – hatályon kívül helyezése, elsőfokú döntés keresete szerinti részbeni megváltoztatása, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt – a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.
- [32] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. §, 265. §, 266. § (1) bekezdés, 276. §, 279. § (1) bekezdés, 346. § (5) bekezdés, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 578/G. § (1) bekezdés, 685/A. § megsértésére, valamint arra hivatkozott, hogy a jogerős döntés jogkérdésben eltér a Legfelsőbb Bíróság Pfv.21.304/2007/7. számú határozatától.
- [33] Kifejtette: a jogerős részítélet a Pp. 266. §-át azért sérti, mert a másodfokú bíróság nem vette figyelembe az alperes állításával ellentétes bizonyítékokat, a tényállást az alperes által előadottakkal egyezően állapította meg, a felperes bizonyítékokkal alátámasztott előadását figyelmen kívül hagyta és a döntés indokolása is hiányos

- [34] Érvelése szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértően, kizárólag az alperes előadása alapján állapította meg a tényállást a megismerkedésükre és kapcsolatuk kezdeti szakaszára.
- [35] Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság szerinte mellőzte a tényállásban rögzítését az alperes által is elismert annak a körülménynek, hogy 2006-ban együtt nyaraltak, ő is ott volt az alperes fiának ballagásán, születésnapján továbbá tanúvallomás is utalt arra, hogy a felek 2006-ban együtt nyaraltak, és ő részt vett családi, baráti rendezvényeken. hangsúlyozta, hogy emiatt a másodfokú bíróság nem értékelte a 2005 után történeteket, így figyelmen kívül hagyta a felek gyermeke megszületésének időpontjáig eltelt négy és fél évet.
- [36] Sérelmezte azt is, hogy a másodfokú bíróság a tényállásban indokolás nélkül azt is mellőzte, hogy az alperes még a gyermek születése előtt eljegyezte őt
- [37] A másodfokú döntés szerinte sérti a Pp. 3. §-át, 265. §-át, 279. § (1) bekezdését azzal a megalapozatlan megállapítással, hogy a felek nem értek el gazdasági eredményt. Sérelmezte, hogy a bíróság a közös gazdálkodás fennállására vonatkozó bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta és megalapozatlanul állapította meg, hogy nem létezett gazdasági közösség.
- [38] Érvelése szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 276. §-t, a Pp. 279. § (1) bekezdését, a régi Ptk. 685/A. §-át, az 578/G. § (1) bekezdését is. Kifejtette: szerinte egyértelmű a jogalkotói szándék abban a tekintetben, hogy ha az érintettek gyermeket vállalnak, az ne keletkeztesse vagyonjogi kötelezettségeket, azonban ettől elkülönül a család megteremtésére, a gyermek családban való felnevelésére irányuló szándék, és ők az alperessel közös elhatározás alapján négy év együttélés után vállaltak gyermeket, akit tíz éven át közösen, egy háztartásban neveltek és gondoztak, az alperes nyilatkozata szerint az volt az elképzelése, hogy a közös gyermek családban nő fel.
- [39] Azt is hangsúlyozta, hogy a felek között lényeges anyagi különbség volt, ez eredményezett egy bizonyos alá-fölérendeltségi viszonyt, és az alperes kérése és döntése volt, hogy a felperes ne vállaljon munkát, annak érdekében, hogy ő legyen ott körülötte, biztosítsa a háttérrel, főzzön, takarítson, a családi, baráti rendezvényeket szervezze meg, vezesse a háztartást, intézze az ügyeket. Okfejtése szerint nem tűkrözné a jogalkotói akaratot, ha a felek ilyen típusú viszonya ne alapozná meg az életjátszói kapcsolat fennállását, és a bírói gyakorlat elismeri, hogy a háztartásban végzett munka, a gyermeknevelés, a családi élet szervezése a közös vagyoni gyarapodás részének tekintendő.
- [40] Utalt arra, hogy a közös gazdálkodás megvalósulhat azáltal is, hogy az egyik fél díjazás nélkül dolgozik a másik fél gazdasági vállalkozásában, mert ez olyan jelentős mértékű költségmegtakarítást eredményez, amely lényegesen meghaladja az érzelmi kapcsolatra tekintettel nyújtott szívességi szolgáltatások általában szokásos mértékét
- [41] Álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak gazdasági célként kellett volna értékelnie, és meg kellett volna állapítania a gazdasági közösséget amiatt is, hogy neki ingatlanokat, gépjárművet vásároltak, befektetéseket végeztek, a vadászház 1/3 részét is megszerezte. Hangsúlyozta, hogy 14 éven keresztül az életvitelét annak rendelte alá, hogy az alperes munkavégzését, jövedelemszerző tevékenységét támogassa, amelynek a keretében a háztartások vezetésével, a közös gyermek nevelésével, a mindennapi, valamint a céges ügyek intézésével olyan költségmegtakarítást biztosított, ami lehetővé tette, hogy az alperes több munkát vállaljon, ezzel magasabb jövedelmet érjen el.
- [42] Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az alperes egyoldalú pénzügyi döntéshozatalát a gazdasági közösséget kizáró bizonyítéknak tekintette, holott a gazdasági együttműködés fennállását önmagában nem zárja ki sem a közös kassza hiánya, sem az, hogy az anyagi ügyekben az egyik fél dominál, feltéve, hogy a másik fél ezt a család érdekében eltűri és tevélegesen közreműködik.
- [43] Kifejtette, hogy a jogerős részítélet ellentétes közzétett kúriai határozatokkal: a másodfokú bíróságnak figyelembe kellett volna vennie a Kúria Pfv.20.685/2018/4. számú határozatában foglaltakat, mely szerint a munkaképtelenség tartama alatt a másik élettárs által elért jövedelem és az általa kifejtett egyéb tevékenység értékét a bíróság mindkét élettárs egyenlő arányú közös hozzájárulásaként számolta el, a szerzésben való közreműködésnél a közös háztartásban személyesen végzett munka értékét kell figyelembe venni.
- [44] Érvelése szerint a másodfokú bíróság döntése ellentétes a Legfelsőbb Bíróság Pfv.21.304/2007/7. számú határozatában foglaltakkal is. Ezek szerint annak, hogy a felek közül a közös életvitelhez szükséges jövedelem megszerzését túlnyomórészt vagy szinte kizárólag az egyik fél biztosította, nem az életközösség fennállása, hanem az együttélés alatti tulajdonszerzés aránya szempontjából van jelentősége.
- [45] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése ellentétes a Kúria Pfv.20.834/2023/9. számú döntésében foglaltakkal is, mert a gazdasági együttműködés körében annak van jelentősége, hogy bizonyított-e a felek között a közös vagyon gyarapításának szándéka, a közös célok érdekében egymás segítése és támogatása. A felperes biztosította az alperesnek a háttérrel ahhoz, hogy az üzleti és gazdasági tevékenységeit zavartalanul végezhesse, ezáltal a felek családjának vagyona gyarapodhasson.
- [46] A másodlagos felülvizsgálati kérelem előterjesztését szerinte az indokolja, hogy a Kúriának iránymutatást kell adnia arról, hogy a közös gazdasági cél nem redukálható pusztán új közös vagyongyarapítás fogalmára.
- [47] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős döntés hatályban tartására és felülvizsgálati eljárási költsége megtérítésére irányult.
- [48] A másodfokú bíróság szerinte nem sértette meg a Pp. 266. §-át, a megismerkedésük körülményeit és a bejárónői feladatok ellátására vonatkozó megállapodásukat tartalmazó tényállás a felek egyező előadásán alapul. Rámutatott arra, hogy a korán létesített szexuális kapcsolat ellenére a feleknek nem volt érzelmi kötődése, kapcsolatukat egyértelműen üzleti jellegűnek tekintette. Kiemelte, hogy ezután egyre több időt töltött nála a felperes, amivel párhuzamosan a kapcsolatuk egyre inkább

elmélyült, majd a viszonyuk, a közös háztartásban való együttélésük 2008 eleji kezdete után fokozatosan átalakult szerelmi kapcsolattá, amit az alperes a felek gyermekének megszületésétől kezdődően minősített érzelmi közösségnek. Kizárólag a gyűrűvásárlás tényét ismerte el, de az eljegyzést vitatta, előadása szerint azzal nem volt elköteleződési szándéka.

- [49] Kiemelte, hogy csak olyan jogszabálysértés vezethet felülvizsgálathoz, ami az ügy érdemére kihatott, azonban a felperes által sérelmezett ténymegállapítások a jogvita elbírálása szempontjából nem befolyásoló jelentőségűek. A másodfokú bíróság az eljárásjogi szabályokat nem sértette meg.
- [50] A másodfokú bíróság szerint nem sértette meg a Pp. 3. §-át, a 265. §-t, a 276. §-t, a 279. § (1) bekezdését és a 346. § (5) bekezdését sem.
- [51] A Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakkal összefüggésben kiemelte, hogy általános szabályként érvényesül a bírói mérlegelés felülbírlatának kizártsága a felülvizsgálati eljárásban, mely általános szabály alól kivétel, ha az ügyben eljáró bíróságok a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása, azok egybevetése során nyilvánvalóan helytelen, iratellenes vagy okszerűtlen következtetésekre jutottak, a jogerős döntés azonban ilyen hibában nem szenved.
- [52] A másodfokú bíróság a felperes büntetőeljárásban tett nyilatkozatát egyetlen szempontként, az egyéb bizonyítékokkal együtt, azokkal egybevetve értékelte a pénzkezelés módjával összefüggésben.
- [53] A felperes felülvizsgálati kérelmében foglalkozik a gyermekvállalás és a gyermeknevelés fogalmának megkülönböztetésével, azonban szerint az nem fejtette ki, hogy e körben mely bizonyítás eredményének, milyen hibás mérlegelését állítja. A másodfokú bíróság döntésének indokolásából érvelése szerint megállapítható, hogy a gyermekvállalás és a gyermeknevelés kérdését hogyan értékelte.
- [54] Utalt arra, hogy gyermekük megszületésével megerősödött köztük az érzelmi kapcsolat, ami a viszonyuk üzleti jellegét megszüntette, ettől kezdve az alperes nem munkabért fizetett a felperesnek, hanem egyéb módon juttatott anyagi javakat az átlagot messze meghaladó életszínvonalon való teljes megélhetésük bőkezű finanszírozásán túlmenően.
- [55] A felperesnek vásárolt ajándékok kapcsán arra utalt, hogy azokkal az alperes oda akarta a felperest kötni, hogy a gyermekük családban nevelkedhessen, azonban a családi otthon fenntartása, a családi élet biztosítása, az érzelmi közösség léte és a család egysége iránti törekvés nem jelent gazdasági együttműködést.
- [56] Azt nem vitatta, hogy a háztartási munka valóban a szerzésben való közreműködésnek számít, azonban az szerint csak akkor eredményezheti a jogi értelemben vett élettársi kapcsolat megállapítását, ha emellett volt a feleknek olyan egyetértésben kitűzött, ekként közös gazdasági célja, melynek elérésében mindketten közreműködtek, azzal közös vagyont kívántak létrehozni, gyarapítani.
- [57] Szerinte azt a felperes maga sem állítja, hogy már 2005. december 24-től közösen gazdálkodtak, hanem azt adta elő, hogy miután akkor beköltözött az alpereshez, előbb a háztartási feladatokat vette át,

majd fokozatosan átadta neki az alperes a gazdálkodási és üzemeltetési feladatokat, így ez a tényelődés sem alkalmas arra, hogy azt a dátumot az élettársi kapcsolat kezdő időpontjaként lehessen megállapítani.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [58] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.
- [59] A felülvizsgálat a fellebbezés alapján meghozott jogerős határozat jogkérdésben állított hibájának orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. A felülvizsgálat tárgya a jogerős határozat [Pp. 406. § (1) bekezdés], alapja az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés [Pp. 406. § (1) bekezdés].
- [60] A felperes felülvizsgálati kérelmét jogszabálysértésre és a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre alapította. A Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén a közzétett határozat fogalmát a Pp. 346. § (5) bekezdésére, továbbá a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel úgy kell értelmezni, hogy az alatt a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, a Kúria által 2012. január 1. után meghozott határozatot kell érteni. A Kúria ezért nem vizsgálhatta a felperesnek a Legfelsőbb Bíróság 2008. február 19-én hozott Pfv.21.304/2007/7. számú, továbbá a Fővárosi Ítéltábla BDT 2008.1805. számon megjelent Pf.21.675/2006/3. számú határozatától való eltérésre való hivatkozását.
- [61] A Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén a felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér [Pp. 413. § (1) bekezdés c) pont]. A felülvizsgálati kérelem előterjesztőjének meg kell jelölnie a hivatkozott határozatnak azt a részét is, amelyben a Kúria a felülvizsgálati kérelemben megsértettként megjelölt jogszabályi rendelkezést a felülvizsgálati kérelem előterjesztője által hivatkozott módon értelmezte és alkalmazta, majd ezt a kúriai jogértelmezést kell szembeállítania a jogerős határozat objektív tartalmi elemzése alapján általa beazonosított és a felülvizsgálati kérelemben állított és indokolt jogszabálysértéssel. A felperes mindezeket a Pfv.20.834/2023/9. és a Pfv.20.685/2018/4. számú határozatoktól való eltérés állításakor elmulasztotta. A Kúria ezért a jogerős részítéletnek a közzétett határozattól jogkérdésben való eltérését nem, kizárólag a jogszabálysértőt volt vizsgálta.
- [62] A Pp. 406. § (1) bekezdésében és a 424. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [63] A felperes felülvizsgálati kérelmében az eljárásjogi jogszabálysértést arra alapította, hogy a másodfokú bíróság a bizonyításra és a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó szabályok megsértésével tévesen állapította meg a tényállást. A tények megállapítása és a megállapított tények anyagi jogon

- alapuló értékelése a jogvita elbírálásának egymástól elkülönülő lépései {Kúria Pfv.I.20.006/2025/10. [39], Pfv.I.20.732/2025/4. [59], Pfv.I.20.742/2025/4. [74]}: a bíróság a bizonyítékok értékelése alapján először megállapítja a per eldöntéséhez szükséges tényeket [Pp. 276. § (1) bekezdés, 279. § (1) bekezdés], majd az így megállapított tényekre az anyagi jogot alkalmazva dönt a per érdemében [Pp. 340. § b) pont]. A felperesnek az az érvelése, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg az élettársi kapcsolat feltételei fennállásának megállapításához szükséges tényeket, a bizonyítékok értékelése, a tényállás megállapítása körébe tartozik.
- [64] A jogerős ítélet azonban csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, ami a másodfokú eljárásnak is tárgya volt, mert amely kérdéssel a másodfokú bíróság erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhatott, azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhetett el. Az alperes az elsőfokú közbenső és részítélet elleni fellebbezésében a tényállás megállapítását nem; kizárólag az abból levont anyagi jogi következtetést – az élettársi kapcsolat fennállásának megállapítását – vitatta, a felperes fellebbezésében pedig csak a 2005. december 24. és 2009. november 25. közötti időtartamban irányadó tényállás megállapítását, az alperes előadásának tényként való megállapítását és a bizonyítás eredményének mérlegelését sérelmezte. A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria tehát kizárólag azt vizsgálhatta, hogy a másodfokú bíróság a felperes fellebbezése alapján a 2005. december 24. és 2009. november 25. közötti időtartamban irányadó tényállást a bizonyítás eredményének jogszabálysértő mérlegelésével, a Pp. 279. § (1) bekezdés és a Pp. 266. § (1) bekezdés szabályainak megsértésével állapította-e meg, az egyéb megjelölt eljárási jogszabálysértéseket nem vizsgálhatta.
- [65] A Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése akkor állapítható meg, ha a jogerős ítélet tényállása iratellenes vagy egyértelműen felismerhető módon nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésen alapul. Nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésnek pedig az minősíthető, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozatban megállapított tényállástól eltérő következtetésre lehet jutni. Nem minősül tehát nyilvánvalóan okszerűtlennek a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítéletben megállapított tényállás, ha egyéb bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. A Kúria ilyen esetekben a felülvizsgálatot a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján végzi el (3/2026. Jogegységi határozat [51] bekezdés).
- [66] A felperes alaptalanul állította a jogerős részítéletben rögzített tényállás jogszabálysértő megállapítását. Érvelésével szemben megismerkedésük körülményeit a másodfokú bíróság nem kizárólag az alperes, hanem a felek egyező előadása alapján rögzítette. Nem okszerűtlen annak megállapítása, hogy a felperes társadalombiztosítási járulékát az alperes fizette, mert nem vitatott tény, hogy az együttélés tartama alatt a felperes nem rendelkezett önálló jövedelemmel, költségeit az alperes biztosította. Az pedig, hogy a másodfokú bíróság nem rögzítette, hogy a felperes 2005-ben miért hagyott fel a munkavégzéssel, 2006-ban együtt nyaraltak és részt vett az alperes családjának programjain, továbbá az alperes gyűrűt vett neki, szintén nem teszi a tényállás megállapítását jogszabálysértővé. A bíróság ugyanis a tényállásban a Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a perben jelentős tényeket állapítja meg. A másodfokú bíróság a gazdasági közösség hiánya miatt utasította el a keresetet. A felperes által hiányolt tények pedig kizárólag az érzelmi kapcsolat 2006-tól való fennállását bizonyítanák, esetleges megállapításuk sem lenne alkalmas az élettársi kapcsolat kezdő időpontjának korábbi megállapítására.
- [67] A másodfokú bíróság a tényállás megállapításakor nem sértette meg az eljárási jogszabályokat, ezért a jogerős részítélet alapjául szolgáló tényállás a felülvizsgálati eljárásban is irányadó volt. Ebből kiindulva vizsgálta a Kúria, hogy a másodfokú bíróság a per érdemében a megállapított tényekből az irányadó anyagi jogi jogszabály, a régi Ptk. 685/A. § megsértésével döntött-e. A megsértettként megjelölt további anyagi jogszabály, az élettársak vagyoni viszonyait és szerzési arányuk megállapítását tartalmazó régi Ptk. 578/G. § (1) bekezdésének megsértése és annak vizsgálata fel sem merülhetett, mert a jogerős döntés erre nem terjedt ki.
- [68] A másodfokú bíróság részítéletében helyesen indult ki abból, hogy az élettársi kapcsolat olyan polgári jogi jellegű jogviszony, ami lényegét tekintve formátlan polgári jogi kötelelemnek, szerződésnek minősül. Az élettársi kapcsolat fogalma feltételezi a felek közös lakásban való együttélését, a közös háztartás fenntartását, a felek közötti érzelmi és gazdasági közösség fennállását, valamint azt is, hogy harmadik személyekkel szemben az összetartozásukat minden tekintetben vállalják. Ezen tényállási elemek együttes megvalósulása esetén az életközösség fennállását meg kell állapítani (Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.20.759/1993/4.). Az élettársi kapcsolat törvényi elemeinek meglétét, illetve hiányát a felek körülményeire, valamint az eset egyedi sajátosságaira tekintettel kell vizsgálni és értékelni, ami azt is jelenti, hogy egyik vagy másik fogalmi elem az általánostól eltérő formában is megvalósulhat.
- [69] A felperes azt állította, hogy kapcsolatuk 2005. december 24-től megfelelt az élettársi kapcsolat feltételeinek. Az alperes állítása ezzel szemben az volt, hogy a felperessel tisztán üzleti jellegű kapcsolatban állt, ami a gyermek születése után annyiban változott, hogy már nem munkabért fizetett a felperesnek, hanem az átlagot messze meghaladó életszínvonalon bőkezűen finanszírozta teljes megélhetésének költségeit. A jogerős részítéletben megállapított irányadó tényállás alapján azt kellett eldönteni, hogy a felek kapcsolatában megvalósultak-e – ha igen, mikortól – a régi Ptk. 685/A. §-ában szabályozott élettársi kapcsolat – közöttük a gazdasági közösség – feltételei, vagy az megmaradt egy, az alperes által vázolt atipikus szerződés keretein belül.
- [70] Az alperes által állított „üzleti jellegű kapcsolat” értelmezése során is annak lényeges tartalmi elemeit, a felek által nyújtott szolgáltatást és ellenszolgáltatást kell vizsgálni: ez az alperes előadása szerint úgy határozható meg, hogy a felperes ellátta az alperes ingatlanában a házvezetőnői munkákat, ezen túlmenően biztosította az általa igényelt egyéb szolgáltatásokat; így a felperes elkísérte az alperest

- baráti összejöveletekre, egyéb társadalmi eseményekre és a felek között – nem vitatottan – nemi kapcsolat is fennállt. A felperes által nyújtott szolgáltatások fejében az alperes ellenszolgáltatásként munkabért fizetett a felperesnek. A felperes ugyan vitatta a munkabért fizetését, de azt nem, hogy megélhetésének anyagi feltételeit és a közös programok költségeit az alperes fedezte, ami akkor is minősíthető az alperes által nyújtott ellenszolgáltatásnak, ha azt a felperes nem munkabér formájában kapta meg. A felperes nem bizonyította, hogy a gyermek születéséig kapcsolatuk meghaladta ennek az atipikus kötelmi jogviszonynak a kereteit, azt pedig különösen nem, hogy az élettársi kapcsolat fogalmi elemei is fennálltak. Ebben az időtartamban a felperes házvezetőnként élt az alperes ingatlanában, érzelmi kötődésük fennállását az alperes vitatta, és a felperes által a megállapodásuk alapján, ellenszolgáltatás fejében végzett háztartási munka pedig nem alapozhatja meg az élettársi kapcsolat fennállásához szükséges gazdasági közösséget.
- [71] Ebben az atipikus jogviszonyban az alperes által sem vitatottan a gyermek születésével alapvető változás következett be. Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében sem vitatta, hogy kapcsolatuk idővel elmélyült, majd viszonyuk, a közös háztartásban való együttélésük fokozatosan átalakult szerelmi kapcsolattá, amit a gyermekük születésétől kezdődően az alperes is átértékelte érzelmi közösségnek. Ez a viszonyuk üzleti jellegét megszüntette, már nem munkabért fizetett a felperesnek, hanem eltartotta és számára az átlagot messze meghaladó életszínvonalat biztosított, ami azonban nem jelentett gazdasági közösséget.
- [72] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú bíróság megsértette-e az irányadó anyagi jogi jogszabályt, a régi Ptk. 685/A. §-át, amikor az elsőfokú bíróságtól eltérően a tényállásból azt a következtetést vonta le, hogy a gazdasági közösség hiánya miatt a gyermek születése után sem állt fenn az élettársi kapcsolat.
- [73] A gazdasági közösség mint az élettársi jogviszony nélkülözhetetlen eleme tekintetében a Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott Pfv.20.834/2023/9. számú határozata [41]–[42] bekezdéseiben rögzítette: akkor is megállapítható a gazdasági közösség fennállása, ha bizonyított tény, hogy a felek anyagi függetlenségük megőrzésére törekedtek, szándékuk volt a pénzügyi önállóságuk fenntartása, de egymással közös céljaik elérése érdekében gazdasági téren is együttműködtek. A gazdasági együttműködés körében annak van jelentősége, hogy bizonyított-e a felek között a közös vagyon gyarapításának szándéka, a közös célok érdekében egymás segítése és támogatása.
- [74] Az élettársi kapcsolat törvényi elemeinek, így a gazdasági közösség tartalmának értékelése mindig az adott ügy peradatainak mérlegelése alapján valósulhat meg. Az adott ügy sajátosságai azok, hogy a felek eltérő életszakaszukban találkoztak: megismerkedésükkor a felperes fiatal (24 éves), önálló vagyon, egzisztencia nélküli pályakezdő volt, míg az alperes középkorú (47 éves), élettapasztalattal, az átlagosat meghaladó, igen jelentős vagyonnal és társadalmi kapcsolatokkal rendelkezett, amiből következett az az élethelyzet, hogy megélhetésük anyagi feltételeit az alperes biztosította. Ebből a sajátos viszonyból is következően az alperes anyagi függetlenségének megőrzésére törekedett, amit a felperes elfogadott, tudomásul vett. A felek közös életének anyagi terheit az alperes viselte, a felperes anyagilag is függött az alperestől.
- [75] A jogerős ítéletben rögzített, irányadó tényállás szerint az alperes a gazdasági tevékenységéhez kapcsolódó döntéseket maga hozta meg, abba a felperesnek nem volt beleszólása. Abból azonban, hogy az alperes az üzleti ügyeket maga intézte, ezekbe sem a felperesnek, sem másnak nem engedett beleszólást, továbbá a felperesnek nem volt pontos tudomása még csak megközelítően sem az alperes együttélés alatt szerzett vagyónáról, annak összetételéről, a másodfokú bíróság tévesen vonta le a gazdasági közösség hiányára való következtetést. Az irányadó kúriai gyakorlat szerint ugyanis a gazdasági közösség megállapításának nem feltétele, hogy mindkét fél részt vegyen a megélhetésüket biztosító gazdasági tevékenységekben, hiszen az élettársak gazdasági közössége nem jelent egyben közös gazdasági tevékenységet is. Nem zárja ki a közös gazdálkodást és nincs döntő jelentősége annak sem, ha a gazdasági ügyek intézését az egyik fél vonta magához, nem tájékoztatta a másik felet a külön bankszámlán kezelt pénz összegéről, abból egyes ügyleteket a másik fél tudomása nélkül bonyolított le (Kúria Pfv.II.20.197/2020/3. [44]).
- [76] Tény, hogy a felperes a gyermek születése után sem létesített munkaviszonyt, nem rendelkezett önálló jövedelemmel. A gazdasági közösség fennállásának megállapítása szempontjából azonban nincs ügydöntő jelentősége annak, hogy a felperes az elsőfokú bíróság mérlegelése szerint önhibáján kívül nem végzett kereső munkát, vagy a másodfokú bíróság megállapításának megfelelően nem gátolta objektív körülmény a munkaviszony létesítésében. A másodfokú bíróság helyes következtetése szerint az alperes nem várta el a felperestől a jövedelemszerző munka végzését, mert az alperes vagyona és bevételei megfelelő fedezetet biztosítottak valamennyi költségük fedezésére. Ezt a felperes tudomásul vette, ami nem róható a terhére úgy, hogy az a gazdasági közösség hiányát is eredményezi. Az önálló jövedelem hiányának a szerzésben való közreműködés arányának meghatározásakor van jelentősége.
- [77] A másodfokú bíróság a közös gazdasági cél hiányaként értékelte, hogy a felperes csak az alperes által adott, illetve a tudtával felhasznált pénzeszközökkel gazdálkodhatott, azokból fedezte a háztartás és a gyermeknevelés költségeit. Ez a következtetése azonban ellentmond az alperes előadásának. Az alperes ugyanis személyes meghallgatásakor azt adta elő, hogy a felperes 2009-től hozzáférhetett a pénztárcájában, a szekrényben és a házban különböző helyeken lévő pénzéhez, és „igazából elszámolás nem volt, nem kellett a felperesnek elszámolnia a kivett pénzzel, ugyanakkor tisztában voltam vele, hogy mikor mennyi pénz hiányzik, hiányzott”.
- [78] A felek viszonyában voltak olyan körülmények, amelyek egyértelműen arra utalnak, hogy kapcsolatukat a gyermek születése után az alperes sem csak egy – ugyan érzelmi alapon nyugvó –, de

hosszú távú elköteleződés és gazdasági közösség nélküli kapcsolatnak tekintette, ami annyiból állt, hogy az alperes a felperes tevékenységéért, az általa nyújtott szolgáltatásokért magas életszínvonalon eltartotta a felperest.

- [79] Mindenképpen a hosszú távra szóló elköteleződésként és gazdasági közösségként kell értékelni azt a tényt, hogy az alperes két termőföld és egy értékes személygépkocsi tulajdonjogát, valamint a tulajdonában álló vadászház 1/3 tulajdoni hányadát juttatta a felperesnek (azaz az alperes közös tulajdont hozott létre a felperessel egy ingatlanon), előadása szerint azzal a céllal, hogy „szerettem volna, ha a gyerek családban nő fel és valamivel odakötöm (a felperest)”. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ez a juttatás kizárólag az érzelmi közösség létét, az alperesnek a család egységének fenntartása iránti törekvését fejezte ki, ami azonban nem alkalmas a gazdasági együttműködés alátámasztására. Ezzel szemben a másodfokú bíróság állásfoglalásától eltérően ezek a körülmények nem csak az érzelmi közösséget támasztják alá, hanem kétségen kívül arra utalnak, hogy a felek sajátosan megvalósuló gazdálkodásában is voltak a közös céljaik elérése érdekében gazdasági téren való együttműködésre utaló jelek: az alperes azt is akarta, hogy a felperes anyagilag gyarapodjon, anyagi biztonságban legyen. Ennyiben a közös gyarapodásra irányuló, közös gazdasági céljaik voltak.
- [80] A közös élet iránti elkötelezettségre, a közös célok elérése érdekében gazdasági téren is megvalósuló együttműködésre, a felperes anyagi biztonságának megteremtésére utal továbbá az a körülmény is, hogy az alperes a felperest tényleges munkavégzés nélkül is bejelentette munkavállalóként az egyik vállalkozásában, továbbá az, hogy az együttélés tartama alatt fizette a felperes járulékát is annak érdekében, hogy ne essen el a társadalombiztosítási ellátástól. Ha a felek megállapodása kizárólag egy elköteleződés nélküli, a felperes szolgáltatásai fejében az alperes által nyújtott ellenszolgáltatással fedezett sajátos kötelmi jogviszony létrehozására és fenntartására irányult volna, akkor semmi nem indokolta volna, hogy a felperes elszámolási kötelezettség nélkül hozzáférjen az alperes pénzéhez, az alperes ingatlanokat, jelentős értékű személygépkocsit juttasson a felperesnek és biztosítsa a társadalombiztosítási ellátása fenntartását.
- [81] Alapos a felperes felülvizsgálati érvelése annyiban, hogy ebben a körben az elsőfokú bíróság következtetése a helyes: a felek együttélése közös döntés volt, közös céljuk, hogy családként együtt éljenek. Együttélésük anyagi feltételeit az alperes biztosította, a felperes pedig a vele szemben támasztott elvárásoknak eleget tett: a háztartási és ház körüli munkák ellátásával, a közös gyermek gondozásával, az alperes szükségleteinek kielégítésével biztosította a család életéhez a háttérrel, érzelmi többlettel, érzelmi stabilitást adott a felek és gyermekük által alkotott család anyagi biztonságának megteremtéséhez. Az ennek érdekében való együttműködés gazdasági közösséget is jelentett, egyetértettek abban is, hogy az együttélés alatt megszerzett vagyonelemek közül melyek kerülnek kizárólag a felperes tulajdonába, illetve közös tulajdonba. A felperes tevékenysége

megalapozza az élettársi kapcsolat megállapíthatóságát. Az pedig, hogy ez a tevékenység a javára milyen arányú hozzájárulást jelent és eredményezheti-e a már megszerzett vagyonelemek felül további vagyoni részesedés megszerzését, nem az élettársi kapcsolat feltételei fennállására, hanem a szerzésben való közreműködés arányára tartozó kérdés.

- [82] A Kúria ezért a jogerős részítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső és részítéletét helybenhagyta.

(Kúria Pfv.I.21.185/2025/11.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

GAZDASÁGI SZAKÁG

173 I. A szerződéskötési kötelezettség szűk körre korlátozódó, kivételes jogintézmény, annak érvényesülését a jogalkotó kifejezett törvényi rendelkezéssel írja elő. Ennek hiányában a fél szerződés kötése a szerződési szabadság alapelvei szintű normájával szemben nem kötelezhető [2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:59. §, 6:71. § (1) bek., 6:518–519. §, 520. § d) pont, 1:3. § (2) bek.].

II. Az irányító hatóság által kiadott közleményben megnevezett garanciaszervezetek kezességvállalásának biztosítékként való elfogadása a biztosíték megfelelőségétől, az azzal kapcsolatban támasztott követelmények teljesülésétől függetlenül sem kötelező [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 266. § (2) és (4) bek.].

III. Nem tekinthető piaci magatartásnak az állami hivatalok törvény által előírt, illetve kifejezetten megengedett magatartása abban az esetben sem, ha annak piaci hatása van [1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 1–2. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes főtevékenysége szerint egyéb hitelnyújtással üzletszerűen foglalkozó, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 9. § (1) bekezdése szerinti pénzügyi vállalkozás, amely a biztosítéknyújtási tevékenységét 2012 óta folyamatosan végzi.
- [2] A vidékfejlesztési program keretében nyújtott támogatások esetén a felperes ügyfeleinek történő előleg folyósításáról és kifizetéséről az alperes döntött. A 2014 és 2020 közötti programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 83. §-a szerint nyújtható biztosíték megfelelőségét az alperes vizsgálta meg, és amennyiben azt rendben találta, intézkedett a folyósítás iránt.
- [3] A felperes hét ügyfele tekintetében az alperes az előlegek folyósítását megtagadta azzal az indokolással, hogy a felperes által kiállított kötelezvény nem felel meg az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtható vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács 1305/2013/EU Rendelete (2013. december 17.) (a továbbiakban: EU rendelet) 63. cikkében foglalt ekvivalenciakövetelménynek, valamint a Korm. rendelet 83. § (3) bekezdésének és 115. § (4) bekezdés c) pontjának, továbbá a kezességvállaló nyilatkozat mint biztosíték elfogadása a hazai és az uniós költségvetésre nézve pénzügyi kockázatot jelent.
- [4] Az alperes a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.363/2022/9/I. és 14.Gf.40.373 /2022/8/II.

számú ítéletének meghozatala után az további ügyfelek (ügyfél 8-10) tekintetében is elutasította a felperes kötelezvényeit a 2023. május 22-én és 2023. május 26-án kelt leveleiben. Az indokolás szerint a felperes a jogerős ítélet ellenére a határidőt követően sem teljesített.

- [5] Az alperes a 2023. augusztus 9-én kiállított leveleiben azzal az indokolással utasította vissza a felperes kezességvállaló nyilatkozatát, hogy a Kúria előtti felfüggesztett eljárás kihatással lesz a többi folyamatban levő eljárásra is.
- [6] Az alperes két ellenőre 2023. június 8-án helyszíni ellenőrzést tartott az ügyfél 8-nál. A felperes feljelentése folytán eljáró Járásbíróság jegyzőkönyvben rögzítette: az alperes ellenőrei tagadták, hogy olyan kijelentést tettek volna, hogy a „Hitelház egy szemét, csalo banda”. A Rendőrkapitányság határozatával a szabálysértési eljárást megszüntette, és megállapította, hogy a meghallgatott tanú úgy nyilatkozott, hogy a felperes által hivatkozott kijelentést nem hallotta.
- [7] A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) a H-JÉ-I-255/2024. számú határozatában a feltárt, bírság kiszabását is indokoló hiányok okán megtiltotta a felperes számára a kezességvállalásra vonatkozó új ügyletek megkötését a határozatban foglalt feltételek teljesüléséig.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperes megváltoztatott keresetében az alperest – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:518. §-a, 6:519. §-a, 6:522. § (1) és (2) bekezdése, 6:527. § (1) bekezdése alapján, a külön is részletezett többlettényállási elemekre tekintettel a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésének alkalmazásával is – 2 742 327 426 forint kártérítés és annak 2023. augusztus 9-től járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. Keresetében kérte – a tisztességtelen piaci magatartás és a versenyszkorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 3. §-a alapján, a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésére, 2:43. § d) pontjára, 2:45. § (2) bekezdésére is hivatkozással, a Tpv. 86. § (2) bekezdés a) pontjának és a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával – annak megállapítását, hogy az alperes külön is megjelölt iktatószámú leveleivel megsértette a jóhírnevét azzal, hogy azt állította, nem tesz eleget valamely jogerős ítéletben foglalt kötelezettségének, valamint, hogy az általa kibocsátott kezességvállaló nyilatkozatok mint biztosítékok elfogadása a hazai és az uniós költségvetésre nézve pénzügyi kockázatot jelent. Kérte – a Tpv. 86. § (2) bekezdés b) és c) pontja, valamint a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján – az alperesnek a további jogsértéstől való eltiltását és elégtétel adására kötelezését. Az utóbbi keresetének megalapozatlansága esetére, másodlagosan a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése, 2:43. § d)

- pontja és 2:45. § (2) bekezdése alapján kérte a jóhírnevének az alperes általi megsértésének megállapítását, az alperesnek a további jogsértéstől való eltiltását és elégtétel adására kötelezését. Harmadlagosan a Tpvt. 2. §-a alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes a feltüntetett iktatószámú leveleivel a gazdasági tevékenységét vele szemben tisztességtelenül gyakorolta, valamint kérte az alperesnek a további jogsértéstől való eltiltását. Emellett keresetében – a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése, 2:43. § d) pontja és 2:45. § (2) bekezdése alapján – kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a jóhírnevét azzal, hogy azt állította az ügyfél 8-nál 2023. június 8-án tartott helyszíni ellenőrzés során, hogy a „Hitelház egy szemét, csalo banda”. Kérte az alperesnek a további jogsértéstől való eltiltását és a nevezett gazdasági társaság részére ajánlott postai levél útján megküldendő nyilatkozattal elégtétel adására kötelezését.
- [9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a kártérítési felelősség megállapításához szükséges konjunktív feltételek fennállását és a követelés összecsúszását. Állította, hogy az elutasító leveleiben írt, a keresetben kifogásolt kijelentések valóságok. Vitatta, hogy a felperes által sérelmezett magatartása a Tpvt. hatálya alá tartozik, és ezért az versenyjogi szempontból nem is minősíthető. Tagadta, hogy a 2023. június 8-i helyszíni ellenőrzés során elhangzott a keresetben kifogásolt kijelentés.
- Az első- és a másodfokú ítélet**
- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereset elutasította. A felperest az alperes javára 37 621 558 forint perköltség megfizetésére kötelezte.
- [11] A Ptk. 6:518. §-ára és 6:519. §-ára is utalással a felperes részéről annak sikeres bizonyítását tartotta volna szükségesnek, hogy a kár jogi értelemben megteríthető kár, ami jogilag értékelhető, közvetlen, adekvát okozati kapcsolatban áll az alperes állított jogellenes magatartásával. Figyelemmel volt a felperesnek arra a hivatkozására, amely szerint az alperes megsértette a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésében foglaltakat, ezért jogellenes az a magatartása, hogy nem kötött vele szerződést, hiszen a joggyakorlása szemben áll a korábbi magatartásával, amiben okkal bízhatott, mert korábban az alperes a kötelezvényeket elfogadta. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a Ptk. alapvető jellegű rendelkezéseinek szerepe az, hogy meghatározzák a törvény általános kereteit, áthassák a részletszabályokat, adott esetben megvonják a konkrét szabályok alkalmazásának tartalmi határait, önmagukban azonban nem szolgálhatnak egy konkrét jogi kérdés megválaszolásának kizárólagos alapjául. Jogirodalmi forrásokra alapítottnak azt is kiemelte, hogy mivel a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésében írt tényállást, a saját korábbi magatartással szemben álló cselekedet tilalmát a Ptk. a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe ütközőként kezeli, szankcionálása is eszerint történhet: ha a joggyakorlás jogellenes, akkor eszerint kell megítélni, ha joggal való visszaélést valósít meg, szankcionálása is ennek megfelelően történik, ha pedig a magatartás felróható, a Ptk. 1:4. § (2) bekezdése alkalmazandó.
- [12] Mindezek alapján azt vizsgálta, hogy az alperes magatartása jogellenes volt-e. Ennek során abból indult ki, hogy minden károkozó jogellenes, kivéve, ha a károkozó a kárt jogszabály által megengedett magatartással okozta, és a magatartás más személy jogilag védett érdekét nem sérti, vagy a jogszabály a károkozót kártalanításra kötelezi [Ptk. 6:520. § d) pont].
- [13] Utalt arra, hogy a Ptk. 6:59. §-a a szerződési szabadság elvét a szerződési jog alapelvei közül elsőként emeli ki, és az három fő elemből tevődik össze: a szerződéskötési elhatározás szabadsága, a szerződő partner megválasztásának szabadsága és a szerződési tartalom alakításának szabadsága. A partnerválasztás szabadságának jelentését abban írta le, hogy a magánjog alanyai rendszerint maguk határozzák meg azt is, hogy kivel kötnek szerződést, és ez a szabadság még szerződéskötési kötelezettség előírása esetén is érvényesülhet, ha az e kötelezettséggel érintettnek választási lehetősége van az adott piacon.
- [14] Ebből következően – az alperessel egyetértve – nem tartotta jogellenesnek azt a magatartást, hogy az alperes, bár korábban kötött szerződést a felperessel, nem kíván újabb jogviszonyba lépni vele, hiszen a szerződési szabadság elvéből kifolyólag erről szabadon dönthetett, tehát ez a magatartás a jogszabály által megengedett. Megítélése szerint ezért a kártérítés megfizetésére kötelezés konjunktív feltételei közül az alperes jogellenes magatartása nem volt megállapítható, és ez az alperes marasztalását önmagában kizárta. Erre tekintettel a kártérítési felelősség további feltételeit nem vizsgálta, és az ezzel kapcsolatban felajánlott bizonyítást mint szükségtelent mellőzte. A kártérítés megfizetésére irányuló kereset elutasítását ezzel indokolta.
- [15] Ezt követően előbb abban foglalt állást, hogy az alperes versenyjogi jogalanyisággal rendelkezik-e, majd arra kereste a választ, hogy az alperes vizsgált magatartása a Tpvt. 1. §-a szerinti piaci magatartásnak minősül-e.
- [16] Rögzítette, hogy a Tpvt. tárgyi hatálya alá az üzletszerű gazdasági tevékenység tartozik, míg a Tpvt. alanyi hatálya kiterjed mindenre, illetve minden szervezetre, aki/amely piaci magatartást tanúsít vagy tanúsíthat, függetlenül az adott személy jogi helyzetétől. Figyelembe vette, hogy az alperes a Magyar Államkincstárról szóló 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: MAK rendelet) 1. §-a értelmében az államháztartásért felelős miniszter irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. Ismertette továbbá az utóbbi jogszabálynak az alperes feladatkörét meghatározó 9–18/A. §-ait. Mindezek alapján azt állapította meg, hogy bár az alperesnek a felperes által hivatkozott, a kötelezvények elfogadásával és elutasításával kapcsolatos tevékenysége kétségek nélkül piaci hatású, azonban az nem piaci magatartás, hiszen az alperes a gazdasági életben nem vesz részt, nem végez üzletszerű gazdasági tevékenységet. Ebből arra következtetett, hogy az alperesre nem vonatkozik a Tpvt. személyi és tárgyi hatálya, így cselekménye versenyjogi szempontból nem minősíthető. Emiatt a Tpvt. 3. §-án alapuló kereset elutasította. Megjegyezte továbbá, hogy a Tpvt. 3. §-a szerinti jóhírnév sértésben megnyilvánuló

- magatartás kizárólag a versenytárs sérelmére valószínűsíthető meg, és a felek nem versenytársai egymásnak.
- [17] Bemutatta a hírnévnek, az üzleti jóhírnévnek, a jóhírnévhez való jognak és annak sérelmének a bíróságok és az Alkotmánybíróság gyakorlatában meghatározott fogalmát.
- [18] Az MNB fentiekben megjelölt határozatát a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. § (2) bekezdése szerinti köztudomású ténynek tekintette, amit azzal indokolt, hogy a határozat az interneten, az MNB honlapján bárki számára hozzáférhető módon közzétételre került. Hivatkozott arra, hogy a határozatában a felügyeleti szerv a feltárt, bírság kiszabását is indokoló hiányok okán megtiltotta a felperes számára a kezességvállalásra vonatkozó új ügyletek megkötését. Ennek alapján megállapíthatónak tartotta, hogy egy jogszabályoknak nem megfelelően működő, ezt felügyeleti jogkörben megállapított, bírsággal is sújtott, kezességvállalásra vonatkozó új ügyletek megkötésétől eltiltott társaság által kibocsátott kezességvállalási nyilatkozatok elfogadása nyilvánvalóan kockázatot jelent mind a magyar, mind az uniós költségvetésre.
- [19] Mindezek alapján az alperes által állított tényeket valószínűnek fogadta el, és mivel ilyen tények közlése a jóhírnév megsértését nem teszi megállapíthatóvá, ezért az ezzel összefüggő keresetet elutasította.
- [20] Kiemelte továbbá, hogy az alperesnek az, a 2023. május 22-én és 2023. május 26-án kelt leveleiben foglalt állítása, hogy a felperes jogerős bírósági ítélet ellenére nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, valós állítás volt, így az ilyen tény közlése a jóhírnév megsértését nem teszi megállapíthatóvá. Ebben a körben értékelte, hogy a Fővárosi Ítélet táblája 2023. április 13-án már meghozta a jogerős, a felperest marasztaló ítéleteit, amelyeknek a felperes nem vitásan nem tett eleget. Utalt arra, hogy a felperes az alperes sérelmezett tartalmú leveleinek keltét követően, 2023. június 19-én nyújtotta be a felülvizsgálati kérelmét, és a Kúria is csak később, 2023. július 26-án hozta meg a végrehajtást felfüggesztő döntését. Ennek okán az alperes által közölt tényeket – a közlésük időpontjában – valósnak minősítette, és tekintettel volt arra, hogy az alperes a levelek megírásakor a Kúria végrehajtást felfüggesztő későbbi végzéseiről tudomással nem rendelkezett.
- [21] Rámutatott arra, hogy valós, nem sértő az alperesnek az a következtetése sem, hogy a felperes a kötelezvényei érvényességét a Kúria ítélete(i) fényében ítéli meg, és esetleg ezekre a felülvizsgálati ítéletekre hivatkozással idézi az érvénytelenség szabályait, és ezekre alapítottnak nem kívánja majd a kötelezvényeiben foglalt kötelezettségeit teljesíteni.
- [22] A 2023. június 8-án tartott helyszíni ellenőrzés során tett kijelentéshez kapcsolódó kereset elbírálásakor figyelembe vette, hogy az alperes ellenőrei a bírósági jegyzőkönyv szerint tagadták a nekik tulajdonított kijelentést, és a szabálysértési eljárást megszüntető rendőrségi határozat tartalmazta, hogy a meghallgatott tanú a nyilatkozata szerint a felperes által hivatkozott kijelentést nem hallotta. Emiatt a rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kereset tárgyává tett kijelentés alperes általi megtagadása a felperes nem igazolta. Ennek okán ez a kereset is elutasította. Ugyanitt rögzítette, hogy a szabálysértési eljárásban is meghallgatott tanú perbeli meghallgatását azért mellőzte, mert a tanú bejelentése szerint az igazolt egészségi állapota a tárgyaláson való megjelenését nem tette lehetővé, és az orvosi igazolásban foglaltakra is figyelemmel a meghallgatása csupán jelentős idő múlva lett volna lehetséges, ami az eljárás jelentős, indokolatlan elhúzódtását okozta volna, mert a tényállás a rendelkezésre álló közokiratok tartalma alapján megállapítható volt. Kitért továbbá arra, hogy a felperes a perfelvételi nyilatkozatában kérte a tanú meghallgatását, a perfelvételi nyilatkozata teljes volt. Ennek alapján pedig megállapíthatónak tartotta, hogy a felperes a tájékoztatása nélkül is tisztában volt a perben állított tények bizonyításával, a bizonyítékok rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos kötelezettségével, a bizonyítás indítványozása elmulasztásának és a bizonyítás esetleges sikertelenségének következményével. Megítélése szerint ezért ebben a körben a Pp. 237. §-ában írt anyagi pervezetésre nem volt köteles.
- [23] A felperest a pernyertes alperes részére a Pp. 80. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: régi Úkr.) 3. § (2) bekezdése alapján megállapított – általános forgalmi adóval növelt – ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére kötelezte.
- [24] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. A felperes által az alperes javára fizetendő perköltséget 20 000 000 forint + áfára leszállította. Kötelezte a felperest az alperes részére 10 000 000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.
- [25] Maradékalkalannul egyetértett az elsőfokú bíróságnak a Ptk. 6:519. §-ára alapított kártérítési kereset alapossága körében kifejtett jogi érvelésével, és utalt ebben a körben az elsőfokú ítélet helyes indokaira. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel hivatkozott a Kúria Pfv.I.20.706/2023/10.II. számú határozatának jogi indokaira. Azoknak azért tulajdonított jelentőséget, mert egyértelműen rámutatnak a szabályozás céljára, és ezen belül arra is, hogy a biztosítékot nyújtó személyt, illetve a biztosíték nyújtására elfogadható személyi kört az uniós joggal összhangban értelmezendő és azzal összhangban álló Korm. rendelet határozza meg. Értelmezése szerint a támogatások esetlegesen szükséges visszafizetését szolgálja ennek a személyi körnek meghatározása is azáltal, hogy a kezes csak olyan személy lehet, aki rendelkezik a biztosíték nyújtásának helye szerinti tagállam illetékes hatóságának a jóváhagyásával.
- [26] Kifejtette: a tagállamok felelőssége, hogy a támogatási szerződések teljesítését, a támogatások megfelelő felhasználását, a jogsértések megakadályozását és a szerződésszegés jogkövetkezményeinek megvalósulását biztosítsák. A szabályozás céljára és a tagállami kötelezettségre figyelemmel tartotta értelmezhetőnek a Korm. rendelet 1. számú mellékletének, az Egységes Működési Kézikönyvnek (a továbbiakban: EMK) felperes által hivatkozott szabályát, amely szerint az irányító hatóság közleményt ad ki azokról a

- garanciaszervezetekről, amelyek kezességvállalását biztosítékként elfogadja. Helyesnek nevezte ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az alperest a közleményben szereplő szervezetek tekintetében megilleti a választási lehetőség, vagyis nincs szerződéskötési kötelezettsége a kezességvállalásra vonatkozóan nyilatkozó személy felé még akkor sem, ha egyébként annak nyilatkozata tartalmilag megfelelő.
- [27] A Ptk. 6:59. §-ához fűzött indokolásra is figyelemmel rögzítette, hogy a Ptk. a lehető legszélesebb körben biztosítani kívánja a felek szerződéskötési szabadságát, ezért csak igen szűk körben és jogszabály kifejezett és egyértelmű rendelkezése alapján állapítható meg olyan kötelezettség fennállása, amely azt foglalja magában, hogy egy bizonyos körbe tartozó személy szerződéses ajánlatának elfogadása kötelező. Kiemelte, hogy a Korm. rendelet ilyen szabályt nem tartalmaz, és a felperes által megjelölt rendelkezés ilyen kiterjesztő módon nem értelmezhető.
- [28] Utalt továbbá a Kúriának a támogatási szerződésekhez kapcsolódó egyes biztosítékok jogi megítéléséről szóló 4/2025. Jogegységi Határozatának (Jpe.IV.60.030/2024/13.) (a továbbiakban: Jogegységi határozat) indokolására. Ebből is arra következtetett, hogy a szerződési szabadság Ptk.-ban meghatározott elvének a Korm. rendelet szerint létrejövő biztosítékok tekintetében is érvényesülnie kell. Egyetértett ezért az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes – jogellenesség hiányában – nem köteles kártérítésre azzal a magatartásával összefüggésben, hogy nem fogadta be a felperes kötelezvényeit.
- [29] A fentiekre is tekintettel – a fellebbezési érveléssel szemben – szükségtelennek tartotta a perben annak vizsgálatát, hogy az alperesnek a kötelezvények elutasítására vonatkozó döntései mennyiben voltak megalapozottak. Emiatt tévesnek tartotta a felperesnek ebben a körben a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettség megsértésére történt hivatkozását.
- [30] Súlytalannak nevezte a fellebbezésnek azt az érvelését, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta: a felperes jogilag védett érdekét sérti-e az alperes magatartása, és ez a Ptk. 6:520. § d) pontja szerint konjunktív feltétele a jogellenesség kizártságának. Ezt azzal indokolta, hogy a Ptk.-nak a felperes által megjelölt szabálya alapvetően a jogági jogellenesség függetlenségének elvét juttatja kifejezésre. Annak lényegét abban határozta meg, hogy önmagában az a tény, hogy valamely magatartás megfelel az arra vonatkozó közjogi szabályoknak, polgári jogi értelemben sértheti más személynek a polgári jog által védett érdekét, és így a közjogi engedély jogszerűsége ellenére polgári jogi szempontból jogellenesnek minősülhet. Az adott esetben viszont a jogi érdek hiányát önmagában abból következőnek tartotta, hogy az alperesnek nem volt szerződéskötési kötelezettsége az ajánlatot tevő felperes felé. Ezzel kapcsolatban figyelemmel volt a felperesnek arra az állítására, hogy ha a Kúria jogegységi tanácsa szerint a kötelezvények a befogadó jognyilatkozat nélkül is létrehozzák a kötelmet, a Ptk. 6:59. §-ának az alkalmazása fel sem merülhet. Mivel azonban időközben a Kúria jogegységi tanácsa meghozta a fentiekben megjelölt Jogegységi határozatát, amelyben egyetértett a referenciahatározat hozó tanács álláspontjával, ezért megítélése szerint nem volt jelentősége a szóban forgó fellebbezési érvelésnek.
- [31] Rámutatott arra, hogy a fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette az álláspontját a felperesnek a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésére alapított okfejtésével kapcsolatosan. Egyetértett azzal, hogy ezt a tényállást a Ptk. a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe ütközőként kezeli, és ebben a körben is annak van jelentősége, hogy az alperes joggyakorlása, a kötelezvények elutasítása a korábbi befogadó nyilatkozatok számától függetlenül nem volt jogellenes.
- [32] A jóhírnév megsértésének megállapítására irányuló keresetet illetően utalt arra, hogy a bíróságok a kereset elbírálására vonatkozó eljárási jogosultságukat minden esetben hivatalból vizsgálják, és annak során megfelelően irányadóak a polgári perrendtartás alapelvei és az érdemi döntés korlátai, így a Pp. 2. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 342. § (1)–(3) bekezdései. Ezekre is figyelemmel hangsúlyozta, hogy a jogerős ítéletben foglaltak nem teljesítésére vonatkozó tényállítás és az alperesnek a költségvetésekkel kapcsolatos kockázatot magában foglaló értékítélete volt a kereset tárgya, amelyhez a bíróság kötve volt. Hivatkozása szerint a felperes a jóhírnév sérelmét nem azon az alapon kérte megállapítani, hogy a levelekben szintén állított konkrét jogsértések megvalósultak-e, azok milyen „látszatot keltettek” a címzettekben, és ezért ezeket a bíróságnak nem kellett értékelnie. Emiatt csak azt tartotta vizsgálhatónak a költségvetésekkel kapcsolatos kockázatra vonatkozó értékítélet tekintetében, hogy az sérti-e a felperes jóhírnévét.
- [33] A Kúria korábban idézett Pfv.I.20.706/2023/10/II. számú határozatának indoklásából levonhatónak tekintette azt a következtetést, hogy ha a biztosítékot nyújtó nem felel meg a rá vonatkozó szabályozásnak, akkor nem állapítható meg, hogy a működése biztosítja azt az uniós követelményt, hogy a támogatások esetleges visszafizetését megfelelően biztosítja. Különösen igaznak nevezte ezt abban az esetben, ha a jogsértések olyan súlyúak, hogy a tagállami hatóság, a felügyeleti szerv eltiltja a további biztosítékok nyújtásától, a kezességvállalásra vonatkozó új ügyletek megkötésétől.
- [34] Az MNB határozat meghozatalának időpontjával összefüggő fellebbezési okfejtést azért nem találta megalapozottnak, mert a határozat ugyan 2024. augusztus 21-én kelt, de a megállapításai egy, a felperesnél „lefolytatott ellenőrzési eljárás” eredményei, tehát nyilvánvalóan az ezt megelőző időszakra vonatkoznak; azt pedig a felperes maga sem állította, hogy a működésének az MNB által megállapított hiányosságai az alperes leveleinek megírása időpontjában nem álltak fenn. Éppen ezért nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az MNB határozat milyen jogsértéseket állapított meg, és annak sem, hogy ezeket a felperes orvosolta-e a megadott határidőben, ahogy annak sem, hogy az MNB melyik gazdasági társaságokkal szemben milyen tartalmú határozatokat hozott. Mindezek okán tévesnek minősítette a felperesnek azt a fellebbezési érvelését, hogy az MNB határozat

- figyelembevételre a Pp. 279. § (1) bekezdését sérti abból az okból, hogy az elsőfokú bíróság egy időben később keletkezett határozat megállapításait tartja olyan magatartásra vonatkozóan irányadónak, amely magatartás időpontjában a határozat még nem létezett.
- [35] Kiemelte, hogy az MNB a felügyeleti jogkörben hozott egyes határozatait azért hozza nyilvánosságra, mert ezt törvény írja elő, és ezzel biztosítja a pénzügyi piacok átláthatóságát, erősíti a piaci fegyelmet, segíti a fogyasztóvédelmet, valamint visszatartó és példamutató hatást gyakorol a piac szereplőire. Ehhez képest köztudomású ténynek az olyan információt nevezte, amely általánosan ismert, könnyen hozzáférhető, hivatalos forrásból származik, így nem igényel bizonyítást például a bírósági eljárásban. Mivel az MNB határozatait ezeknek a követelményeknek megfelelőnek tartotta, ezért álláspontja szerint azok releváns tartalma köztudomású tényként hivatkozható a bíróság előtt. Arra is kitért, hogy nem a határozatban szereplő minden részlet minősül automatikusan köztudomású ténynek, hanem elsősorban annak meghozatala, lényege és jogkövetkezményei. Mindezekre figyelemmel azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság – a fellebbezési hivatkozásával szemben – nem sértette meg a Pp. 266. § (2) bekezdését, amikor az MNB határozat lényeges tartalmát köztudomású tényként figyelembe vette.
- [36] A kereset tárgyává tett 2023. május 22-én és 2023. május 26-án kelt levelekben írt azzal a sérelmezett kijelentéssel összefüggésben, miszerint a felperes „nem tesz eleget valamelyik jogerős ítéletben foglalt kötelezettségének”, szintén osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az a valóságnak megfelel. Hivatalos tudomására hivatkozással pontosította az elsőfokú bíróság ítéletének a felülvizsgálati kérelmek benyújtásának és a végrehajthatóságot felfüggesztő végzések meghozatalának időpontjára vonatkozó megállapításait. Rögzítette, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmeit 2023. május 3-án és 2023. június 16-án nyújtotta be, míg a Kúria 2023. június 5-én és 2023. július 20-án hozta meg a végrehajthatóságot felfüggesztő végzéseit. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben ugyanakkor nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a Kúria a jogerős ítéleteket utóbb hatályon kívül helyezte, mivel az nem tette valótlanná az alperes 2023. május 22-én és 2023. május 26-án kelt leveleiben írt állítást: a levelek kiállításakor ugyanis a Kúria még nem döntött a végrehajthatóság felfüggesztése tárgyában, vagyis a tényleges és a valós helyzet az volt, hogy a felperes a jogerős ítéletek szerinti marasztalásnak – nem vitásan – nem tett eleget. Ezzel együtt utalt arra, hogy az alperesnek utólagos helyesbítő nyilatkozat közzétételére vonatkozó kötelezettsége nincs.
- [37] Az elsőfokú ítéletnek azzal, a fellebbezésben sérelmezett megállapításával kapcsolatban, amely szerint a felperes a kötelezvények érvényességét a Kúria ítéletei függvényében ítéli meg, azokra hivatkozással hívja fel az érvénytelenséget, és azokra alapítottan nem teljesíti a kötelezvényeiben foglaltakat, azt emelte ki, hogy az alperesnek ezzel a kijelentésével kapcsolatosan a felperesnek megállapítási keresete nem volt. Emiatt az elsőfokú ítélet indokolásából az említett megállapítást mellőzte.
- [38] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperesnek a felperes által sérelmezett az a magatartása, hogy a leveleivel elutasította a kötelezvények befogadását, versenyjogi szempontból nem minősíthető. Értelmezése szerint az elsőfokú ítélet indokolásának ez a megállapítása nyilvánvalóan vonatkozik a felperesnek a Tptv. 2. §-a alapján előterjesztett kereseti kérelmére, és erre figyelemmel a felperes a fellebbezésében tévesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az utóbbi kereset tárgyában nem döntött. Annnyiban helytállóan tartotta a fellebbezési érvelést, hogy a közfeladatokat ellátó személyek is lehetnek alanyai piaci viszonyoknak, tanúsíthatnak tisztességtelen piaci magatartást. Egyetértett a felperesnek azzal a hivatkozásával is, hogy a Tptv. 1. §-ában meghatározott piaci magatartás nem szűkíthető le gazdasági célok elérésével összefüggő cselekményekre. Ebben a körben utalt a Kúria Gfv.VII.30.180/2025/10. számú határozatára. Helyesnek minősítette ugyanakkor az alperesnek azt a fellebbezési ellenkérelmében előadott – a BH 2011.256. számú eseti döntésre is alapított – okfejtését, hogy a Tptv. 1. §-a szerint nem tekinthető piaci magatartásnak az állami hivatalok törvény által előírt, illetve kifejezetten megengedett magatartása. Ennek indokaként utalt az EÜ rendelet és az azzal összefüggő speciális nemzeti szabályozás céljára, az EÜ rendelet 19. cikkére és a MÁK rendelet 9–18/A. §-aira. Mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy az adott esetben az alperes perbeli magatartása – amelyet az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint az uniós és a magyar költségvetés védelme érdekében fejt ki – nem minősül gazdasági tevékenységnek, és ezért nem sérthette meg a Tptv. 2. §-át sem.
- [39] Az alperes két alkalmazottjának kijelentésével kapcsolatos keresettel összefüggésben indítványozott tanúbizonyítás mellőzése kérdésében is megalapozatlannak találta a fellebbezést. Ennek kapcsán kifejtette, hogy az írásbeli tanúvallomás beszerzésére vonatkozó érvelésének jogszabályi alapját a felperes nem jelölte meg, egyébiránt ilyen jogszabályi kötelezettsége nincs is a bíróságnak, és ezért annak elmaradásával nem is sérthetett eljárásjogi szabályt. A fellebbezésben előadottakra tekintettel hivatkozott arra is, hogy a Pp. 6. §-ának és a 237. § (1) bekezdésének sincs olyan rendelkezése, amely alapján az elsőfokú bíróság köteles lett volna lehetővé tenni a felperes számára, hogy a tanúbizonyítás mellőzésére figyelemmel további bizonyítási indítványt terjesszen elő. Azt is lényegesnek tartotta, hogy a bíróság a Pp. 276. § (3) bekezdése alapján a fél által előterjesztett bizonyítási indítványhoz, bizonyítás felvétele tárgyában hozott határozatához nincs kötve, és ugyanezen § (5) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítás elrendelését vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását mellőzi, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság ennek megfelelően járt el. Egyetértett azzal a megállapítással is, hogy a nem vitásan és közokirat által bizonyítottan tett tanúvallomás a szabálysértési eljárásban egyértelműen cáfolta a felperes tényállítását. Ezen túlmenően utalt arra, hogy nem

- volt elvárható, hogy a tanú a bírósági eljárásban a korábbi nyilatkozatával ellentétes előadást tesz. Ezekre figyelemmel azt állapította meg, hogy a Pp. 381. §-ára és 384. § (2) bekezdés *b)* pontjára alapított hatályon kívül helyezés lehetősége – az anyagi pervezetés szükségessége és a felperes által megjelölt eljárásjogi jogszabálysértések hiányában – nem merülhetett fel.
- [40] Az elsőfokú perköltség mértékét érintő fellebbezési kérelmet ugyanakkor részben megalapozottnak találta. Ennek során figyelemmel volt a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számú határozatára. Nem tartotta figyelmen kívül hagyhatónak, hogy az adott esetben – amellet, hogy a perköltség iránti igény nem vitásan alapos és indokolt – az elsőfokú bíróság okirati bizonyítékok alapján hozott döntést, amely szükségtelenné tette további tárgyalások tartását, és az elsőfokú eljárás a perfelvétel lezárása utáni első érdemi tárgyalást követően lényegében befejeződött. Mindezekre tekintettel helyesnek minősítette a felperesnek azt a fellebbezési érvelését, hogy az alperes részére a régi Ükr. 3. § (2) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj mérséklésének van helye a 3. § (6) bekezdése alapján. A fellebbezésben megjelölt 1 100 000 forintot ugyanakkor egyrészt rendkívül alacsonynak tartotta, másrészt ebben a körben a felperes fellebbezését tartalmilag is ellentmondásosnak nevezte, mivel a saját ügyvédi munkadíját a fellebbezési tárgyaláson 5 000 000 forint + áfa összegben kérte megállapítani. Ennek alapján, a régi Ükr. 3. § (6) bekezdésének alkalmazásával az alperesnek járó ügyvédi munkadíj összegét az általa ténylegesen kifejtett tevékenységre figyelemmel leszállította.
- [41] Az eredménytelen fellebbezésre figyelemmel az alperesnek megítélt ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség összegét a régi Ükr. 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [42] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a kereseteinek helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett közbenső ítélet meghozatalát és az elsőfokú bíróságnak a követelés összegszerűsége vonatkozásában új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, negyedlegesen a jogerős ítélet első- és másodfokú perköltségről szóló rendelkezésének hatályon kívül helyezését és az alperesnek megítélt ügyvédi költség mérséklését kérte.
- [43] Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 265. § (1) bekezdését, 266. § (2) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 341. § (1) bekezdését és 346. § (5) bekezdését, a Ptk. 1:3. § (2) bekezdését, 2:42. § (1) bekezdését, 2:43. § *d)* pontját, 2:45. § (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdés *a)–c)* pontjait, 6:59. § (1) bekezdését, 6:518. §-át, 6:519. §-át és 6:520. § *d)* pontját, a Korm. rendelet 83. § (2) és (3) bekezdését, az EMK 89.1. és 89.2. pontját, az EU rendelet 63. cikk (1) bekezdését, a Tpt. 1. §-át és a régi Ükr. 3. § (6) bekezdését jelölte meg. Állította továbbá, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.III.21.045/2022/5., Pfv.I.20.520/2023/4. és Kpkf.V.35.378/2021/3. számú közzétett határozatától.
- [44] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az alperes nem lett volna jogosult a kezességi szerződések megkötésétől elzárkózni. Hivatkozása szerint mindkét fokú bíróság tévesen értelmezte és alkalmazta a Ptk. 6:59. § (1) bekezdését, a jogellenességet ugyanis nem az alapján kellett volna megítélni, nem lehetett volna figyelmen kívül hagyni a Korm. rendeletnek a felek által részletesen elemzett szabályait, és a jogellenesség kérdése a keresetlevélben és a fellebbezésben is megjelölt uniós jogszabályi rendelkezések vizsgálata nélkül nem lett volna eldönthető.
- [45] Idézte a Korm. rendelet 83. § (1), (1a), (2) és (3) bekezdését, valamint az EMK 89.1. pontját. Ezeket kógens, mérlegelést nem tűrő rendelkezéseknek nevezte, amelyek kötelezettségként írják elő az alperes számára a közzétett listán szereplő garanciaszervezetek kötelezettségvállalásának biztosítékként való elfogadását. Álláspontja szerint ez az elfogadási kötelezettség összeolvasva a Ptk. 6:416. § (1) és (3) bekezdésében foglalt érvényességi feltétellel, a biztosítékot nyújtó garanciaszervezet irányában szerződéskötési kötelezettséget teremtett. A szerződéskötési kötelezettséget abban az esetben tartotta fennállónak, ha az egyik félnek a Ptk. 6:59. §-a szerinti szerződéskötési szabadsága jogszabály erejénél fogva korlátozott. Ennek alátámasztása céljából a Szegedi Ítéltábla és a Győri Ítéltábla egy-egy határozatára is utalt. Kifejtette, hogy az EMK 89.1. pontja egyrészt korlátozza az alperes partnerválasztási szabadságát, mivel kógens módon állapítja meg, hogy az alperes mely szervezet által kiállított kötelezvényt köteles elfogadni; másrészt a tartalomválasztás szabadsága is korlátozott, a kezességi szerződés tartalmát ugyanis a Korm. rendelet nagyon pontosan meghatározza.
- [46] Érvelése értelmében ezért abban az esetben, ha a garanciavállaló szervezet az előlegigénylés iránti kérelem benyújtása szerinti időállapotban szerepel az irányító hatóság által kibocsátott közleményben, és a kezességvállaló nyilatkozat megfelel a Korm. rendeletben foglalt tartalmi elemeknek, az alperest a kezesség tekintetében jogszabály erejénél fogva a Ptk. 6:71. §-a, valamint az EMK 83.1. és 83.2. pontja szerinti tartalommal szerződéskötési kötelezettség terhelte. Előadta, hogy az általa kibocsátott kötelezvények esetén az elfogadásnak mind az anyai, mind a tartalmi feltételei fennálltak, és így az alperes jogellenesen tagadta meg a kötelezvények elfogadását, és jogellenesen zárkózott el a kezességi szerződés megkötésétől.
- [47] Hangsúlyozta, hogy az alperes az EMK 89.1. pontja szerinti listán szereplő biztosítékot nyújtó szervezetekkel köteles további mérlegelés nélkül megkötni a szerződést, amennyiben a szerződés tartalma a Korm. rendelet rendelkezéseinek megfelel. Ezzel együtt a szerződési szabadságot saját maga és a többi garanciaszervezet számára is korlátozotttnak tekintette. Az EMK 89.1. pontjából nem tartott kiolvashatónak semmilyen olyan, az alperes szerződéskötési mozgásterét bővítő értelmezést, hogy a listán szereplő szervezetek kötelezettségvállalását az alperes csupán „jogosult elfogadni” vagy „elfogadhatja”. Álláspontja szerint

- abban az esetben, ha a támogatási rendszer állami szereplői bármely okból nem kívánnának a továbbiakban feltétel nélkül szerződést kötni valamely, a listán szereplő vállalkozással, akkor erre megvan a jogszabályi lehetőségük azzal, hogy a listát módosítják, a listán nem szereplő személy kötelezettségvállalását pedig mindig esetenként vizsgálják. Rámutatott arra, hogy az alperes jogértelmezése egyben teljesen feleslegessé is tenné a listát, sőt szembe menne a normavilágossággal és a jogbiztonság követelményével. Kiemelte: a listán szereplés azt jelenti, hogy a kezességvállalási szerződés a személyi feltételek vizsgálata nélkül megkötésre kell, hogy kerüljön, és nem azt, hogy más személy ne nyújthatna biztosítékot. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Korm. rendelet 115. § (4) bekezdés c) pontjára, és azt úgy értelmezte, hogy a listán szereplés követelménye az előlegigénylés iránti kérelem benyújtásáig vizsgálendő. Ehhez képest állította, hogy az alperes elutasításainak időpontjában a listán szerepelt, és így az alperes a kötelezvényeket jogosulatlanul utasította el.
- [48] A fentiekből következően tévesnek tartotta a perben eljáró bíróságoknak azt a megközelítést, hogy az alperes elutasításait a Ptk. 6:59. § (1) bekezdése alapján meg lehetett ítélni. Ezzel szemben előadta, hogy a Korm. rendelet szabályai alapján azt a következtetést kellett volna levonni, hogy az alperest a szerződéskötés szabadsága nem illette meg.
- [49] Hivatkozása szerint több olyan bírósági határozat is elérhető, amelyben a bíróságok olyan jogszabályok esetén állapították meg a szerződéskötési kötelezettség fennállását, amelyekben formálisan nem szerepelt a szerződéskötési kötelezettség kifejezés, hanem csak a szerződő felek személye és a jogviszony tartalma volt meghatározott.
- [50] Megalapozatlannak nevezte a jogerős ítéletnek azt a megállapítást is, hogy a perben nem kell vizsgálni, hogy az alperesnek a kötelezvények elutasítására vonatkozó döntései mennyiben voltak megalapozottak.
- [51] Figyelemmel volt arra, hogy az alperes az elutasításainak indokaként hivatkozott az EU rendelet 63. cikk (1) bekezdésére. Előadta, hogy a kötelezvények tartalmát az EMK kötelező erővel határozza meg, attól eltérni nem lehet, és a kötelezvényei sem tértek el. Ehhez képest hiányolta, hogy az alperes elutasításaiból nem derült ki, pontosan miben áll az EU rendelet 63. cikk (1) bekezdésének sérelme, és a kötelezvények miért és mennyiben nem feleltek meg e rendelkezésnek. Éppen ezért az alperesnek az ekvivalenciakövetelmény sérelmére történt hivatkozását teljességgel megalapozatlannak és indokolatlannak nevezte. Sérelmezte, hogy ezeket az indokait az elsőfokú bíróság nem vizsgálta. Ugy szintén megalapozatlannak és a Korm. rendelet 83. § (3) bekezdését sértőnek tartotta az elutasításoknak az összecszerűsége vonatkozó indokolását, azokban ugyanis egy szó nem esik arról, hogy a kötelezvények miért és mennyiben sértik, vagy nem felelnek meg az említett jogszabályi rendelkezésnek. Kifogásolta, hogy bár mindezeket a jogellenesség körében előadta, a bíróságok azok vizsgálatával nem foglalkoztak. Állítása szerint a bíróságok a jogellenesség kérdésében ugyan állást foglaltak, de valójában ezt a kérdést nem vizsgálták teljeskörűen, és ezért a jogi indokolás hiányos.
- [52] Mindazonáltal arra is utalt, hogy ha nem szerződéskötési kötelezettségként értelmezendő az EMK 89.1. pontjában foglalt elfogadási szabály, az akkor is azt a kötelezettséget teremtette, illetve teremti meg az alperes részére, hogy a listán szereplő pénzügyi vállalkozás kezességvállalását el kell, illetve el kellett volna fogadnia. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes akkor dönthetett volna a kötelezvény elfogadásáról, ha ő nem szerepel a listán. Ehhez az érveléshez kapcsolódóan is hangsúlyozta, hogy a bíróságoknak meg kellett volna vizsgálniuk az elutasító döntések megalapozottságát, és az ott hivatkozott jogszabályi rendelkezések vizsgálata alapján dönthettek volna érdemben a jogellenesség kérdésében.
- [53] A perben eljáró bíróságoknak azt az álláspontját, hogy a Ptk. 6:520. §-ában foglalt feltételek vizsgálata szükségtelen, megalapozatlannak nevezte. Mivel az e § a)-c) pontjaiban foglaltak az adott esetben nyilvánvalóan nem merültek fel, ezért elkerülhetetlennek tartotta annak együttes vizsgálatát, hogy a bíróságok által a Ptk. 6:59. §-a folytán a jogszabály által megengedett cselekménynek tekintett magatartás más személy jogilag védett érdekét nem sértette-e, illetve jogszabály a károkozót kártalanításra kötelezte-e. Ezek közül az előbbi feltétel teljesülése körében a bíróságok részéről szükségesnek tartotta volna annak értékelését, hogy a biztosítéknyújtási tevékenység folytatásához nyilvánvalóan érdeke fűződött. Kiemelte, hogy a biztosítéknyújtás pénzügyi piacán sok éves tapasztalattal rendelkezik, illetve rendelkezett már a károkozás időpontjában is. Erre tekintettel pedig állította, hogy jogos érdeke fűződött ahhoz, hogy ezt a gazdasági, pénzügyi tevékenységét továbbra is folytassa, és ennek keretében az általa nyújtott biztosítékok elfogadásra kerüljenek. Arra is utalt, hogy ezt a jogos érdekét végső soron az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 16. cikkében meghatározott vállalkozás szabadságához fűződő alapjoga védi. Érvelése szerint az alperes magatartása számos olyan vállalkozó jogi érdekét is sértette, aki a közzétett listára alapozva kötött vele együttműködési megállapodást, és nyújtott be előleg kifizetése iránti igényt az alpereshez.
- [54] Sérelmesnek tartotta, hogy a fellebbezésében foglaltak ellenére az általa hiányolta, a Ptk. 6:520. § d) pontjában írt második, konjunktív feltételt a másodfokú bíróság ugyanazzal indokolta, mint az első feltételt, a jogszabályi engedélyt, azaz az utóbbit tekintette a jogi érdekre is szolgáló indoknak. Ehhez képest kérdésesnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság a jogi érdek hiánya alatt melyik fél jogi érdekének hiányát értette. A saját jogi érdekét ugyanis fennállónak tartotta ahhoz, hogy a kötelezvénye ne kerüljön elutasításra. Az alperes mint károkozó jogilag védett érdekének vizsgálata esetén viszont az említett jogszabályhely alkalmazását tévesnek nevezte. Álláspontja szerint helyes értelmezés esetén a másodfokú bíróság kénytelen lett volna állást foglalni abban a kérdésben, hogy volt-e jogilag védett érdeke a kötelezvények nyújtására. Mivel pedig az elsőfokú ítélet jogi

- indokolása ebben a vonatkozásban teljes mértékben hiányzott, ezért ezt a hiányt a másodfokú eljárásban sem tartotta pótolhatónak.
- [55] Fenntartotta, hogy a bíróságok egyike sem végezte el a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésére alapított keresetének tényleges és tartalmi vizsgálatát. Ennek körében előadta, hogy a kártérítési keresetet a szerződésen kívüli kárért való felelősség általános szabályaira alapozta, és a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésére csak mint többlettényállási elemre utalt a keresetlevelében. Emiatt a másodfokú bíróság részéről a jogerős ítéletben annak vizsgálatát tartotta volna szükségesnek, hogy a Ptk. 6:518. §-ában és az azt követő §-okban foglalt feltételek megvalósultak-e, és így az alperes kártérítési felelőssége fennáll-e. A Ptk. 1:3. § (2) bekezdése kapcsán abban a kérdésben tekintette volna indokoltnak a másodfokú bíróság döntését, hogy az alperes 2022 októberében – általa sem vitatottan – 19 esetben küldött befogadó nyilatkozatot a kötelezvényekre, és 2023 januárjától elkezdte visszautasítani azokat. Ezt úgy értelmezte, hogy az alperes károkozó magatartása kiegészült azzal a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésében foglalt többlettényállási elemmel, amely szerint a korábbi joggyakorlása durván szemben állt a későbbi elutasításokkal. Hivatkozása szerint a jogerős ítélet ebben a kérdésben tartalmilag nem foglalt állást.
- [56] Az MNB határozatának figyelembe vehetősége tekintetében – a jogerős ítélet indokolásával szemben – nem látta akadályát annak, hogy azzal érveljen, hogy az alperes valótlanul állította a kötelezvényekben felhívott jogszabályi rendelkezések sérelmét. Kiemelte, hogy a petitumaiban az ezekből levont állítások jogsértő voltának megállapítását kérte, és lehetősége volt arra, hogy az azok alapjául szolgáló megállapításokat elemezze, értelmezze, és ezeket érvként a perben felhasználja. Megítélése szerint az a tény, hogy ezekre vonatkozóan külön nem volt petituma, a másodfokú bíróságot nem mentesíthette az előadott érvek figyelembevételé alól.
- [57] A jóhírnév megsértése körében állította, hogy a másodfokú bíróság kirívóan okszerűtlenül értékelte a bizonyítékokat, különösen az MNB határozatát. Ezt azzal indokolta, hogy a másodfokú bíróság egy időben később keletkezett határozat megállapításait tartotta olyan magatartásra vonatkozóan irányadónak, amely magatartás időpontjában e határozat még nem létezett. A jogerős ítéletben foglaltakkal szemben az utóbbiakkal ellentétes megállapítást abból sem tartotta levonhatónak, hogy az MNB határozat megállapításai egy ellenőrzési eljárás eredményei. Érvelése szerint ugyanis a jogerős ítélet semmilyen konkrét megállapítást nem tartalmaz arról, hogy az említett eljárás eredményei alapját képező magatartások miért valósultak volna meg már az alperes jóhírnévsértő tartalmú elutasításainak meghozatala idején. Azt sem az ítéletek indoklásából, sem az MNB határozatából nem tartotta kideríthetőnek, hogy a kötelezvényei miért jelentenének pénzügyi kockázatot. Ezen túlmenően kiemelte az MNB határozatnak azt, az álláspontja szerint a bíróságok által alaposan meg nem vizsgált pontját, amely az értékvesztés és céltartalékképzés területére tartozó előírásokat tartalmazta. Hangsúlyozta egyúttal, hogy annak megfelelően a céltartalékképzési szabályzatát az előírt határidőn belül, 2024. december 20-án, azaz az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése után módosította, és azt az MNB részére megküldte.
- [58] Ugyancsak leegyszerűsítőnek találta azt az álláspontot, hogy „a jogszabályoknak nem megfelelően működő” és „bírsággal is sújtott”, a „kezeségvállalásra vonatkozó új ügyletek megkötésétől eltiltott” társaság. Ezeket a megállapításokat azért tartotta iratellenesnek, mert nem véglegesen tiltották el a kezeségvállalási biztosítékok nyújtásától. Azt a megfogalmazást, hogy nem a jogszabályoknak megfelelően működik, azért nevezte általánosítósnak, mert azt a benyomást kelti, hogy a működése egyáltalán nem jogszerű, ha azonban ez így lenne, akkor az MNB nyilvánvalóan visszavonta volna a működési engedélyét. Állítása szerint az a kijelentés, hogy bírsággal is sújtott, tényszerűen igaz, azonban ez még mindig nem ad alapot arra, hogy az elutasításokban foglalt kijelentések megalapozottak, valósak lettek volna. Hangsúlyozta, hogy az MNB kizárólag az új kezeségvállalási ügyletek megkötését tiltotta meg időlegesen. Azt is előadta, hogy a jogerős ítéletben foglalt érvelést analóg módon alkalmazva arra a következtetésre kell jutni, hogy mindazon pénzügyi vállalkozás, amelynél a felügyeleti szerv szabálytalanságot állapít meg, nem fogja tudni valamely fizetési kötelezettségét teljesíteni. Ezt ugyanakkor nyilvánvalóan cáfoltnak tartotta az MNB által eddig megbírságolt bankok listájával.
- [59] Rámutatott arra, hogy a bírói gyakorlat szerint, ha az állított (jogsértő) kijelentés (tényállítás) valós, akkor jóhírnévsértés nem valósul meg, és a tényállítás valóságtartalmának bizonyítása az ellenérdekű fél érdekében áll. Erre figyelemmel az alperes részéről tartotta volna indokoltnak annak bizonyítását, hogy az MNB határozat olyan időtartamra vonatkozik, amikor a sérelmezett állítások születtek. Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság ehhez képest megfordította a bizonyítási érdeket, és nemleges tény bizonyítását várta volna el tőle, a bizonyítás elmaradásának következményeit pedig a terhére vonta le.
- [60] Megjegyezte, hogy az MNB határozata számviteli hiányosságokat állapított meg, és azok pótlására hívta fel, de e számviteli hiányosságok nem álltak összefüggésben az alperes állításaival.
- [61] A valóság alperes általi bizonyítottságának el nem fogadása esetén helytállónak tartotta azt az érvelését, amelyet állítása szerint a másodfokú bíróság a rendelkezési elvre tekintettel figyelmen kívül hagyott: az alperes elutasításai kivétel nélkül azt a valótlan, félrevezető látszatot keltették az elutasítások címzettjeiben, akik az ügyfelei, illetve volt ügyfelei voltak, hogy nem nyújt megfelelő biztosítékot az adott támogatás folyósításához, továbbá az általa nyújtott kezeségvállalás alkalmatlan a biztosíték funkciójának betöltésére.
- [62] Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy az elutasítások egésze durván sérti az üzleti jóhírnévet, a piacon kialakult megbecsültségét. Ebben a körben kérte a Szegedi Ítéltábla BDT 2021.4387. számon megjelent ítélete megállapításai megfontolását.
- [63] A jogerős ítélet indokolásával szemben előadta, hogy önmagában az a körülmény, hogy az MNB határozat az interneten elérhető, nem teszi azt köztudomású

- ténnyé. Arra is utalt, hogy az MNB határozatáról az elsőfokú bíróságnak hivatalos tudomása sem volt, az alperes pedig a bizonyítási indítványát elkésztetten terjesztette elő. Annak alátámasztására, hogy a perben eljáró bíróságok tévesen értelmezték a köztudomású tény fogalmát, a fellebbezésében előadottakat megismételve hivatkozott az említett kérdésben kialakult bírósági gyakorlatra. Utalt arra is, hogy a Kúria a Pfv.I.20.520/2023/4. számú határozatában nem tekintette köztudomású ténynek önmagában valamely információnak az interneten való elérhetőségét. Okfejtése szerint ennek tükrében az MNB határozatát aligha lehet köztudomásúnak tekinteni. Mivel pedig a perben eljáró bíróságok a jóhírnév sérelme vonatkozásában túlnyomórészt az MNB határozatával indokolták a jogellenesség hiányát, vagyis az alperes tényállításának valóságát, és azt a fentiek alapján nem lehet figyelembe venni, ezért azt a következtetést tartotta levonhatónak, hogy az elutasításokban foglaltak sértik a jóhírnévét. Emiatt a Pp. 266. § (2) bekezdésének megsértését az ügy érdemére kihatónak nevezte, hiszen az elsőfokú bíróság az alperesnek az MNB határozat mint bizonyíték előterjesztésére vonatkozó utólagos bizonyítási indítványát elutasította, és köztudomású tényként vette figyelembe.
- [64] Jogszabályellenesnek tartotta azt a következtetést is, hogy a Tpvt. 2. §-ára alapított keresetének érdemi vizsgálata mellőzhető volt. Ehhez kapcsolódóan előadta, hogy a másodfokú bíróság által megjelölt, BH 2011.256. számon megjelent eseti döntésben foglaltakat nem lehetett volna egy az egyben alkalmazni a felek közötti eljárásra. Azt a mozzanatot, amelyet értelmezése szerint meg lehet feleltetni az említett határozat tényállásának, a másodfokú bírósággal ellentétben nem az alperes elutasító magatartásaiban, hanem a lista kialakításában és feltöltésében jelölte meg. Erre figyelemmel kifejtette, hogy a hivatkozott eseti döntésben foglaltak akkor lennének irányadóak, ha arra vonatkozóan terjesztette volna elő a Tpvt.-re alapított keresetét, hogy miért tagadták meg az illetékes hatóságok a listára való felkerülését, vagy miért rendelték el az arról való levételt, azonban az adott esetben nyilvánvalóan nem ez a helyzet.
- [65] Mindezek miatt hangsúlyozta, hogy az alperesnek az a magatartása, hogy a listán szereplő garanciaszervezet kötelezvényét elutasítja, már nem jogszabályból fakadó kötelezettsége, és ez a magatartás az elsőfokú ítélet által is megállapított módon piaci hatású. Éppen ezért a Tpvt. 1. §-ába ütközőnek nevezte azt a megállapítást, hogy az alperes eljárása nem volt piaci magatartás, és így a Tpvt. 2. §-ára alapított kereset érdemi vizsgálat nélküli elutasításának volt helye. A másodfokú bíróságnak azt az eljárását, hogy e kereseti kérelemről a Tpvt. 1. §-ának téves alkalmazásával nem határozott, a Pp. 341. § (1) bekezdését is sértőnek tartotta.
- [66] Előadta, hogy a másodfokú bíróság által 2/3-ára leszállított elsőfokú perköltség és a másodfokú perköltség összege is jelentősen eltúlzott, és nincs tekintettel a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységre, emiatt pedig ellentétes a Kúria Pfv.III.21.045/2022/5. és Kpkf.V.35.378/2021/3. számú határozatában foglaltakkal. Utalt arra, hogy az alperes jogi képviselője által az elsőfokú eljárásban ténylegesen elvégzett munka mindösszesen 95 oldalnyi beadvány elkészítését és 6 óra tárgyaláson való részvételt foglalt magában, amelynek elvégzése nagyságrendileg 100 munkaórát vehetett igénybe, míg a fellebbezési ellenkérelem elkészítése és a fellebbezési tárgyaláson való részvétel esetében ez az óraszám az iratanyag terjedelme alapján 25-30 órára becsülhető. Erre figyelemmel még a jogerős ítélettel leszállított ügyvédi munkadíjat is hatszorosának, illetve tízszeresének tartotta a ténylegesen és reálisan felmerült ügyvédi munkaórák ellenértékének.
- [67] A felperes a felülvizsgálati kérelemben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett, amelyet a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjára alapított. Az engedélyezést megalapozó jogkérdést abban jelölte meg, hogy a kötelezvény el nem fogadása a szerződési szabadság részét képező partnerválasztási szabadság körébe tartozik-e; abban az esetben, ha a kötelezvény minden formai követelménynek megfelel, megteheti-e a kötelezvény elfogadását vizsgáló szerv, hogy a kötelezvényt nem fogadja el, nem köt kezességi szerződést a kötelezvényt kiállító személlyel, és elutasítja a támogatási szerződés szerinti azon kifizetési igénylést, amelyhez az adott kötelezvény csatolásra került.
- [68] A Kúria a Gfv.III.30.234/2025/3. számú végzésével a felülvizsgálatot a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjának első fordulata alapján, a jogkérdés különleges súlya miatt engedélyezte. A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjának második fordulata alapján a felülvizsgálatot megtagadta.
- [69] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [82] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy a felperes kérelmére a felülvizsgálatot a Pp. 2025. december 31-ig hatályban volt 409. § (2) bekezdés b) pontjának első fordulata alapján azért engedélyezte, mert a felülvizsgálati kérelemben felvetett, a konkrét ügyön túlmutató jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában, és ennek a különleges súlyú jogkérdésnek a megválaszolása a jogegységet (jogbiztonságot) is érinti.
- [83] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [84] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.
- [85] A Pp. 413. § (1) bekezdés d) pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a Kúria döntésére vonatkozó határozott kérelmet, hogy a kérelmező milyen tartalmú döntés meghozatalát kívánja.
- [86] A rendelkezési jogából fakadóan a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél határozza meg, hogy a jogerős ítéletet milyen keretben támadja, milyen határozat meghozatalát kívánja, amelyekhez a Kúria kötve van, felülvizsgálati kérelmével a fél határolja körül a Kúria mozgásterének és cselekvési lehetőségeinek a kereteit (Kúria Gfv.I.30.373/2023/7., Gfv.I.30.094/2024/10., Pfv.I.20.522/2024/7.). A Pp. törvényjavaslatának

419. oldalán írtak értelmében a felülvizsgálat eredménye a Kúria döntése, amelyet – kiindulva a felek rendelkezési jogából és a kérelemhez kötöttség elvéből – a felülvizsgálatot kérelmezőnek kell egyértelműen indítványoznia (Kúria Gfv.I.30.125/2025/12.).
- [87] A felperes felülvizsgálati kérelmében foglalt, egymással eshetőleges kapcsolatban álló kérelmek közül a negyedleges kérelem az ismertetett követelményeknek nem felelt meg. A felperes a jogerős ítélet részbeni, az első- és a másodfokú perkölségről szóló rendelkezésének hatályon kívül helyezése mellett az alperes javára megítélt ügyvédi költség mérséklését ugyanis anélkül kérte, hogy az ehhez kapcsolódóan megsértett jogszabályhelyként megjelölt régi Ükr. 3. § (6) bekezdésének alkalmazásával meghatározni kért ügyvédi munkadíj összegét feltüntette volna. A felülvizsgálati kérelemnek ez a része ezért érdemben nem volt vizsgálható.
- [88] Ezen túlmenően a felülvizsgálat korlátainak meghatározásakor figyelemmel kellett lenni arra, hogy bár a további kérelmek tartalma miatt a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel nem érintett rendelkezése nem volt, a felperes – a fellebbezésében írtaktól eltérően – a jóhírnév sérelmének megállapítására irányuló kereset esetében a „nem tesz eleget valamely jogerős ítéletben foglalt kötelezettségének” állításhoz, valamint az alperes két ellenőrének sérelmezett kijelentésével kapcsolatos keresethez köthető indokot nem adott elő, ebben a körben külön jogszabálysértésre nem hivatkozott.
- [89] A felperes a felülvizsgálat alapjaként a jogerős ítélet jogszabálysértő jellege mellett annak a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérését is állította. Az ezekkel összefüggő jogi érveit a fellebbezésében is megjelent főbb hivatkozások mentén ismertette. Ennek megfelelően a jogerős ítéletet a szerződéskötési kötelezettség fennállása, az elutasító döntések alaptalansága, a jogellenességet kizáró ok vizsgálata, a Ptk. 1:3. § (2) bekezdésén alapuló kereset elbírálásának mellőzése, az MNB határozat figyelembe vehetősége, annak köztudomású ténynek minősítése, a Tpv. 2. §-ának érdemi vizsgálhatósága és a perkölség eltúlzottsága kérdésében támadta.
- [90] A szerződéskötési kötelezettség fennállásáról végkövetkeztetését tekintve mindkét fokú bíróság azonosan, a Ptk. 6:59. §-ának értelmezése eredményeként foglalt állást. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:520. § d) pontja szerinti jogellenességet kizáró ok vizsgálata körében mutatott rá arra: az alperes szabadon dönthetett arról, hogy a felperessel nem kíván újabb jogviszonyba lépni, és ez a magatartása a jogszabály által megengedett volt. A másodfokú bíróság az egyező álláspontjának kialakításakor tekintettel volt a Kúria Pfv.I.20.706/2023/10/II. számú közzétett határozatának az EU rendelet és a Korm. rendelet szabályait értelmező jogi indokaira, a Ptk. 6:59. §-ához fűzött indokolásra és a Jogegységi határozatra. Ehhez képest a felperes a felülvizsgálati kérelmében változatlanul állította, hogy a Korm. rendelet megjelölt rendelkezései és különösen az EMK 89.1. pontja kötelezettségként írják elő az alperes számára a közzétett listán szereplő garanciaszervezetek kötelezettségvállalásának biztosítékként való elfogadását. Ez, a jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétes jogértelmezés azonban az alábbiakban részletezettek miatt helytelen volt.
- [91] A Ptk. – a felek szerződési szabadságából kiindulva – a szerződéskötési kötelezettség körét szűkre szabottan határozza meg [Ptk. 6:71. § (1) bekezdés] (Kúria Pfv.II.20.081/2025/8.). A szerződéskötési kötelezettség szűk körre korlátozódó, kivételes jogintézmény, tekintve, hogy jelentős mértékben befolyásolja a kötelmi jog alapelemét, a szerződéskötési szabadságot [Ptk. 6:59. § (1)–(2) bekezdés]. Ennek megfelelően a jogalkotó – általános vagy konkrét formában, de minden esetben – kifejezett törvényi rendelkezéssel írja elő e jogintézmény érvényesülését (Ptk. 6:71. §), ilyen előírás hiányában a fél szerződés kötése a szerződési szabadság alapvető szintű normájával szemben nem kötelezhető (Kúria Pfv.V.20.333/2025/6.).
- [92] Mindezek ismeretében ugyan elfogadható volt a felperesnek az a felülvizsgálati hivatkozása, hogy a jogszabályon alapuló szerződéskötési kötelezettség fennállásának meghatározásakor nem formálisan a szerződéskötési kötelezettség kifejezés használatának van jelentősége, de a jogintézmény kivételes jellegére figyelemmel e kötelezettségnek a jogszabály által pontosan, félreérthetetlenül meghatározottnak kell lennie. A másodfokú bíróság ezért nem tévedett akkor, amikor a szerződéskötési szabadság kizárására alkalmasnak csak a jogszabály kifejezett és egyértelmű rendelkezését tartotta alkalmasnak. Ennek vizsgálatakor pedig – a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben – az elsőfokú bíróságtól eltérően nem csupán a Ptk. 6:59. § (1) bekezdését, hanem a Korm. rendeletnek a felek által az első- és másodfokú eljárásban egyaránt hivatkozott szabályait is értelmezte. Azok közül a megsértettként feltüntetett 83. § (2) és (3) bekezdése a biztosítékkal szemben – a rendelkezésre állásának időtartamát és mértékét illetően – támasztott követelményeket határozza meg, míg az EMK 89.1. pontja tartalmazza – egyebek mellett – azt, hogy az irányító hatóság közleményt ad ki azokról a garanciaszervezetekről, melyek kezességvállalását biztosítékként elfogadja. A másodfokú bíróság az utóbbi jogszabályi rendelkezés tartalmát úgy határozta meg, hogy az alperest az említett közleményben szereplő szervezetek tekintetében megilleti a választási lehetőség, a kezességvállalásra vonatkozóan nyilatkozó személy felé ezért még akkor sem áll fenn szerződéskötési kötelezettsége, ha egyébként annak nyilatkozata tartalmilag megfelelő. Mindez valójában a Ptk. 6:59. §-ában szabályozott szerződési szabadság elvének a jogerős ítéletben is bemutatott három eleme közül a másik szerződő fél megválasztásának szabadsága és a szerződési tartalom alakításának szabadsága korlátozását jelentette. Ezt támasztotta alá a Jogegységi határozat indokolása is. Az ugyanis utal a szerződéses szabadság igen korlátozottan érvényesülő alapelveire [104], és azt is tartalmazza, hogy a Korm. rendelet eltérést nem engedő szabályai szűkítik a felek szerződéses szabadságát [111]. Éppen ezért a felperes helyesen hivatkozott a partnerválasztási és a tartalomválasztási szabadság korlátozottságára. Ezt azonban tévesen azonosította a szerződéskötési kötelezettség jogszabályi előírásával, és ezáltal a

- szerződési szabadság további elemének, a szerződéskötési elhatározás szabadsága kizárásával. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben az EMK 89.1. pontjának megjelölt rendelkezése az alperes számára a listán szereplő szervezetekkel történő, további mérlegelés nélküli szerződéskötésnek és az általuk nyújtott biztosíték elfogadásának feltétlen kötelezettségét sem teremti meg. Az kizárólag azt a személyi kört határozza meg, amely a biztosítékként elfogadható kezességvállalás nyújtására jogosult. A Jogegységi határozat indoklása [91] ennek megfelelően rögzíti, hogy a Korm. rendelet eleve nem engedélyezi a garanciavállalást a rendeleti szabályoknak meg nem felelő pénzügyi vállalkozások részére. Másrészt viszont – ahogyan arra a másodfokú bíróság is helytállóan utalt – az alperes jogosult volt arról dönteni, hogy a közleményben megnevezett garanciaszervezetek közül melyiknek a kezességvállalását fogadja el. A felperes által nyújtott biztosíték elfogadására és a vele történő szerződéskötésre ezért a biztosíték megfelelőségétől, az azzal kapcsolatban az EU rendelet és a Korm. rendelet által támasztott követelmények teljesülésétől függetlenül sem volt köteles. Emiatt a jogerős ítélet a Ptk. 6:59. § (1) bekezdését és az EMK 89.1. pontját sem sértette.
- [93] A másodfokú bíróság a szerződéskötési kötelezettség hiánya miatt a kötelezvények elutasítására vonatkozó döntések megalapozottságának értékelését szükségtelennek tartotta. A felperesnek ezzel szemben megfogalmazott felülvizsgálati álláspontja az volt, hogy az egyenértékűség sérelme megvalósulásának kérdésében érdemben kellett volna állást foglalni. Ezzel együtt továbbra is vitatta a döntések indokainak helyességét, az azokban meghatározott okok valóságát. Előadta ugyanakkor azt is, hogy amennyiben az eljáró bíróságok a Ptk. 6:59. § (1) bekezdését nem alkalmazzák tévesen, akkor érdemben vizsgálták volna az elutasítások jogszabályi megfelelőségét. Vagyis: a felperes maga is a kifogásolt döntések megalapozottságának vizsgálata előfeltételének tekintette az általa állított szerződéskötési kötelezettség fennállását. Eppen ezért a Ptk. 6:59. § (1) bekezdése sérelmének hiányában, az annak értelmezése eredményeként a jogerős ítéletben kifejtett indokok helyessége miatt a másodfokú bíróság okkal mellőzte az alperes döntéseinek a felperes által feltüntetett szempontok alapján történő tartalmi vizsgálatát. Ebből következően pedig a jogerős ítélet nemcsak az EU rendelet 63. cikk (1) bekezdését, a Korm. rendelet 83. § (2) és (3) bekezdését, valamint az EMK 89.2. pontját, de a Pp. 346. § (5) bekezdését sem sértette.
- [94] A felperes a kártérítés megfizetésére irányuló keresetét a deliktális felelősség Ptk. 6:519. §-ában foglalt általános szabályára alapította, és az alperes károkozó magatartásaként a kötelezvények elutasítását jelölte meg. Ezzel szemben a bíróságok a kártérítési felelősség szükségképpen feltételei közül a jogellenesség hiányát állapították meg, amit a Ptk. 6:520. § d) pontjában írt jogellenességet kizáró ok fennállásával indokoltak. Ennek, a felülvizsgálati kérelemben ugyancsak vitatott jogi álláspontnak a helyességét a következők figyelembevételével kellett megítélni.
- [95] A Ptk.-nak a károkozás általános tilalma címet viselő 6:518. §-a szerint a törvény tiltja a jogellenes károkozást. Az ehhez kapcsolódó 6:520. § pedig kimondja, hogy minden károkozás jogellenes, és taxatív felsorolást ad az ez alóli kivételt jelentő, a jogellenességet kizáró okokról [Kúria Pfv.III.21.414/2019/4. (BH 2021.74.)]. A jogellenességről rendelkező Ptk. 6:520. § általános érvennyel mondja ki, hogy minden károkozás jogellenes (Kúria Pfv.IV.20.153/2017/4.). A törvény a jogellenes károkozást tiltja (Ptk. 6:518. §), kártérítési felelősség a jogellenes károkozáshoz kapcsolódik (Ptk. 6:519. §), polgári jogi értelemben mindent kárt okozó magatartás jogellenes, kivéve, ha a károkozó magatartás jogellenességét kizáró ok áll fenn (Ptk. 6:520. §) [Kúria Pfv.III.20.775/2020/4. (BH 2021.256.)]. A Ptk. 6:518. §-ának a Ptk. 6:520. §-ával egybevetett tartalmából következően károkozás esetén a jogellenesség vélelmezett (Kúria Pfv.III.21.090/2025/6.).
- [96] A Ptk. 6:520. § d) pontjának első fordulata szerint minden károkozás jogellenes, kivéve, ha a károkozó a kárt jogszabály által megengedett magatartással okozta, és a magatartás más személy jogilag védett érdekét nem sérti. A felperes a fellebbezésében és a felülvizsgálati kérelmében is helyesen hangsúlyozta e törvényi feltételek konjunktivitását. Ehhez képest az elsőfokú bíróság kétségtelenül elegendőnek tartotta annak megállapítását, hogy mivel az alperes magatartása – a Ptk. 6:59. §-ára tekintettel – a jogszabály által megengedett volt, ezért az nem volt jogellenes. A másodfokú bíróság ugyan a felperes ezt kifogásoló fellebbezési érvelését súlytalannak minősítette, de – a jogági jogellenesség függetlenségének elvére utalás mellett – mégis elvégezte a másik feltételt, azaz a jogilag védett érdek sérelmének vizsgálatát, és a jogi érdek hiányára következtetett önmagában abból, hogy az alperesnek nem volt szerződéskötési kötelezettsége a felperes felé. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a szóban forgó együttes feltételek közül az első feltétel fennállását nem vonta kétségbe. Nem vitatta, hogy a szerződéskötési kötelezettség hiánya esetén a kötelezvényeinek az alperes részéről történt elutasítása jogszabály által megengedett magatartásnak minősülhetett. Ehelyett azt kifogásolta, hogy míg az elsőfokú bíróság a jogilag védett érdek sérelmének vizsgálatát egyáltalán nem végezte el, addig a másodfokú bíróság a jogi érdek hiányát ugyanazzal indokolta, mint a jogszabály által megengedett magatartást, és ezért valójában a fellebbezést ebben a részében érdemben nem bírálta el. A felülvizsgálat során ezért nem kellett, és nem is lehetett állást foglalni abban a kérdésben, hogy az alperesnek a keresetben károkozóként megjelölt magatartása megfelleltethető volt-e a jogszabály által megengedett magatartás kritériumainak, és ehhez kapcsolódóan a másodfokú bíróság helyesen volt-e figyelemmel a jogági jogellenesség függetlenségére. Kizárólag annak értékelésére volt szükség, hogy a jogilag védett érdek sérelmének hiánya mint a jogellenesség kizárásának többletfeltétele megvalósult-e.
- [97] A felperes a jogilag védett érdekét a felülvizsgálati kérelmében azzal azonosította, hogy a biztosítéknyújtási tevékenységét folytathassa, és ezt az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében deklarált

vállalkozáshoz való jogból és a Charta 16. cikkében meghatározott vállalkozás szabadságából eredeztetette. Ezzel szemben az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen érvelt azzal, hogy ezek a szabadságjogok nem alapoznak meg egy szerződés megkötésére vagy egy biztosíték elfogadására vonatkozó magánjogi igényt. A vállalkozás joga nem abszolutizálható, és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga egy meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent – de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül –, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást (54/1993. (X. 13.) AB határozat, ABH 1993, 340, 341–342.; megerősítette a 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [155]). Figyelemmel kellett lenni továbbá arra, hogy uniós tényállási elem hiányában a Charta nem alkalmazható, annak 51. cikke szerint ugyanis rendelkezéseinek címzettjei a tagállamok, amennyiben az Unió jogát hajtják végre (Kúria Pfv.III.21.888/2018/18.). Az adott esetben az állított károkozó magatartás mibenlétére tekintettel a felperesnek mint károsultnak jogilag védett érdeke ahhoz fűződhetett volna, hogy kezességvállalását az alperes biztosítékként elfogadja. Mivel azonban az alperesnek – a fentebb írtak értelmében – ilyen jogszabályi kötelezettsége nem volt, ezért a felperes oldalán az említett jogi érdek sem állhatott fenn. Ezt az értelmezést támasztotta alá a Ptk. 6:520. §-ához kapcsolódó előterjesztői indokolásban felhozott példa is. A szerint „nem minősül jogellenesnek az abból fakadó károkozás, hogy egy vállalkozásnak konkurenciája jelenik meg, amely a vevők egy részét elcsábítja, hiszen e körben nem létezik olyan védett jogi érdek, amelyet a versenytárs jogszabály által megengedett magatartása sértene”. Mindezek miatt a másodfokú bíróság részéről nem jelentette a Ptk. 6:520. § d) pontjának téves alkalmazását az, hogy az alperest terhelő szerződéskötési kötelezettség fenn nem állásából a felperes jogi érdekének hiányára következtetett. Ennélfogva pedig a jogerős ítélet a Ptk. 6:518. §-át és 6:519. §-át sem sértette.

- [98] A felperes a keresetlevélben a kártérítés megfizetése iránti keresetnél a jogalap megjelölése körében előadta, hogy az általa külön részletezett többlettényállási elemekre tekintettel alkalmazandónak tartja a Ptk. 1:3. § (2) bekezdését is. Az elsőfokú bíróság ezt is figyelembe véve bírálta el az említett keresetet, az ítéletének indokolásában a károkozás jogellenességéhez kapcsolódóan elemezte a megjelölt alapvető rendelkezés alkalmazási körét, és – jogirodalmi forrásokra hivatkozással – rögzítette, hogy mivel ezt a tényállást a Ptk. a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe ütközőként kezeli, a szankcionálása is eszerint történhet. Ezzel az állásponttal a másodfokú bíróság is egyetértett. A felperes ezért megalapozatlanul hiányolta az ismertetett jogalapon nyugvó kereset elbírálatlanságát és annak figyelmen kívül hagyását, hogy nem önálló törvényi tényállásról volt szó. Éppen az utóbbi körülmény volt az indoka annak, hogy a perben eljáró bíróságok a kártérítési felelősség egyik tényálláselemének hiánya miatt a jóhiszeműség és tisztesség követelménye

teljesülésének külön vizsgálatát, és ebben a körben a felperes által állított tények értékelését mellőzték. Az alperes tehát a felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen – a Kúriának a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett Pfv.VI.20.208/2018/5. (BH 2019.198.) számú határozatában és az abban hivatkozott Pfv.VI.20.466/2017/8. számú határozatában kifejtettekkel is összhangban – utalt arra, hogy a Ptk. 1:3. § (2) bekezdése önálló felelősségalkapként nem szolgálhat. A jogerős ítélet ezért ezt a jogszabályhelyet sem sértette.

- [99] Az MNB határozat figyelembe vehetőségére vonatkozó felülvizsgálati érvek a jóhírnév megsértésének megállapítása, a jogsértő magatartástól való eltiltás és az elégtételadás iránti, kizárólag a Ptk. szabályaira alapított keresethez kapcsolódottak. A másodfokú bíróság ebben a körben a fellebbezésben előadottakra figyelemmel abból indult ki, hogy a jogerős ítéletben foglaltak nem teljesítésére vonatkozó tényállítás és az alperesnek a költségvetésekkel kapcsolatos kockázatot magában foglaló értékítélete volt a kereset tárgya. Ehhez képest a levelekben ugyancsak állított konkrét jogsértések és az azok keltette látszat vizsgálatát mellőzte. A felperes a felülvizsgálati kérelmében ezt az indokolást érthetetlennek tartotta, és sérelmezte a fellebbezési érveinek figyelmen kívül hagyását. Az általa megsértett jogszabályhelyként feltüntetett Pp. 346. § (5) bekezdése azonban bizonyosan nem sérült, hiszen a másodfokú bíróság egyértelmű és kellően részletes indokát adta annak, hogy a fellebbezést miért az ismertetett terjedelemben bírálta el. Az ennek során alkalmazott és a jogerős ítélet indokolásában felhívott eljárásjogi jogszabályi rendelkezések [Pp. 2. § (1)–(2) bekezdései, 342. § (1)–(3) bekezdései] megsértését viszont a felperes nem állította, ezért a másodfokú bíróság azokon alapuló és a felülvizsgálati kérelemben vitássá tett jogi álláspontjának helyességéről állást foglalni nem lehetett.

- [100] A felperes a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértéseként hivatkozott az MNB határozat tartalmának kirívóan okszerűtlen értékelésére. Ennek kapcsán figyelemmel kellett lenni arra, hogy a Pp. alkalmazása körében is követendő az a korábbi, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésének alkalmazásán alapuló bírói gyakorlat, amely szerint a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség [Kúria Pfv.III.20.591/2023/5. (BH 2024.136.)]. Az ilyen felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat azok egybevetése során nem a maguk összességében értékelte, és ennélfogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagy lényeges logikai ellentmondást tartalmaz [Kúria Mfv.X.10.058/2020/6. (BH 2021.21.)]. A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő

- következtetésre lehet jutni [Kúria Pfv.I.21.474/2010/10. (BH 2013.119.II.)].
- [101]A másodfokú bíróság a fentiekkel azonosítható bizonyítékmérlegelési hibát a jóhírnév megsértésének megállapítására irányuló kereset megalapozottsága szempontjából jelentős, a felülvizsgálati kérelemben kiemelt tények megállapítása során nem vétett. A felperes ezzel összefüggésben megismételte azt a fellebbezési hivatkozását, hogy az időben később keletkezett MNB határozat megállapításait nem lehetett volna irányadónak tekinteni. A másodfokú bíróság ugyanakkor a határozat tartalmának ismeretében helyesen rögzítette, hogy a megállapítások egy, a felperesnél megelőzőleg lefolytatott ellenőrzés eredményein alapultak. Ugyanitt azt is értékelte, hogy a felperes a működése feltárt hiányosságainak az alperes sérelmezett levelei megírásának időpontjában való fenn nem állását a perben maga sem állította. A felperes annak kifejtésének elmaradását is megalapozatlanul sérelmezte, hogy a kötelezvényei miatt jelentettek pénzügyi kockázatot. Annak fennállására az elsőfokú bíróság az MNB határozat tartalmából okszerűen következtetett, amikor megállapította, hogy az új ügyletek megkötésétől eltiltott felperes kezességvállalási nyilatkozatainak elfogadása a magyar és az uniós költségvetésre egyaránt pénzügyi kockázatot jelent. A másodfokú bíróság a Kúria Pfv.I.20.706/2023/10/II. számú határozatának a konkrét jogvitában is releváns jogi indokainak figyelembevételével pedig helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy az említett szankció alkalmazása esetén a támogatások esetleges visszafizetésének mint a működéssel szemben támasztott uniós követelménynek a biztosítása nem állapítható meg. Ehhez képest a jóhírnév sérelmének a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében meghatározott tényállási elemeinek megvalósulása szempontjából valóban nem volt jelentősége annak, hogy a felperes a későbbiekben teljesítette-e az MNB határozatában előírt kötelezettségeit. Mint ahogy e tekintetben az is közömbös volt, hogy az MNB más társaságokkal szemben is bírságot szabott ki. Ezeknek a fellebbezésben állított, az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése után bekövetkezett tényeknek az értékelését a másodfokú bíróság ezért okkal mellőzte. Az elsőfokú bíróságnak azok a fellebbezésben és a felülvizsgálati kérelemben is kifogásolt, és a másodfokú bíróság által sem módosított ténymegállapításai, hogy a felperes a jogszabályoknak nem megfelelően működő, bírsággal is sújtott és a kezességvállalásra vonatkozó új ügyletek megkötésétől eltiltott társaság, szintén az MNB határozat tartalmának ismeretében levont ténybeli következtetéseken alapultak. Ezzel kapcsolatban a felperes bizonyítékmérlegelési hibaként iratellenességre is hivatkozott, amit az eltiltás csak ideiglenes jellegével indokolt. Amellett azonban, hogy az elsőfokú bíróság az eltiltás véglegességét nem rögzítette, ezt a felperessel szemben alkalmazott jogkövetkezményt az előzőekben már említett pénzügyi kockázat megvalósulása körében értékelte, és ebből a szempontból nem az eltiltás időtartamának volt meghatározó jelentősége.
- [102]A felperes a Pp. 265. § (1) bekezdésének téves alkalmazását is megalapozatlanul állította. E jogszabályhelyre és a jóhírnév megsértésének törvényi tényállására figyelemmel a felperes részéről a személyét sértőnek minősített és az alperes által állított tények valóságának bizonyítása az alperes érdekében állt, és ennek megfelelően a bizonyítatlanság következményeit az ő terhére kellett volna értékelni. A felek bizonyítási feladatait a perben eljáró bíróságok sem határozták meg másként, és a bizonyítási teher szabályát nem alkalmazták ettől eltérően. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a bizonyítási terhet a másodfokú bíróság sem fordította meg, és nem arról volt szó, hogy nemleges tény bizonyítását várta volna el a felperestől. Erre az értelmezésre a jogerős ítéletnek az, a korábbiakban már ismertetett indoka sem adhatott okot, amely szerint „a felperes maga sem állította a perben, hogy működésének az MNB által megállapított hiányosságai a per tárgyává tett alperesi levelek megírás(á)nak időpontjában nem álltak fenn”. Mindez ugyanis nem jelentett mást, mint azt, hogy a másodfokú bíróság a felperesnek az utóbbi tény tekintetében ellentétes tartalmú előadásának hiányát is figyelembe vette, amikor az MNB határozatának meghozatalát megelőző ellenőrzési eljárásban vizsgált időszakot meghatározta. Azt pedig, hogy a jóhírnév sérelme körében értékelt tények valóságnak bizonyultak, az elsőfokú bíróság bizonyítás nélkül, köztudomásra hivatkozással állapította meg, és a másodfokú bíróság az MNB határozatának köztudomású ténynek tekintett tartalma ismeretében minősítette nyilvánvalónak, hogy a megállapítások korábbi időszakra vonatkoztak.
- [103]A felperes a felülvizsgálati kérelmében a fellebbezésében írtakkal egyezően vitatta, hogy az MNB határozatának tartalma a Pp. 266. § (2) bekezdése szerinti köztudomású tény lett volna. A bíróság számára a bizonyítás nélküli ténymegállapítást lehetővé tevő köztudomású tény fogalmát a törvény nem határozza meg. Az utóbbi jogszabályhely is csupán a bíróság által köztudomásúnak tekintett tényekre utal. Jogszabályi definíció hiányában a bíróságok azt az általánosan elfogadott és a felülvizsgálati kérelemben is idézett jogirodalmi álláspontot követik, amely szerint köztudomásúnak az emberek meghatározott csoportjai által ismert és valóban elfogadott tényeket tekintjük, megkülönböztetve a szorosabb értelemben vett köztudomású tényeket és a köztapasztalati tényeket. A pontosabb fogalom meghatározás lehetetlensége és egyben szükségletlensége miatt az ítélkezési gyakorlatban kialakított további szempontokra, az egyes eseti jellegű megállapításokra lehet figyelemmel lenni.
- [104]Az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztése előtt a Pp. 266. § (4) bekezdésének megfelelően tájékoztatta a feleket arról, hogy az MNB határozatát mint köztudomású tény veszi figyelembe. Ennek az ítéletben megismételt indokát is adta, mégpedig azt, hogy a határozat az interneten bárki számára elérhető. A másodfokú bíróság – a fellebbezésben előadottakra is tekintettel – a köztudomású ténynek minősítést ennél részletesebben indokolta. Az MNB felügyeleti jogkörben hozott határozatainak nyilvánosságra hozatalát előíró törvényi

rendelkezésekből indult ki, és lényegesnek tartotta a határozatok hiteles, nyilvános forrásból való származását és a mindenki számára való hozzáférhetőségét. Ezeknek a jellemzőknek az ismeretében nem volt akadálya annak, hogy a perben eljáró bíróságok az MNB határozat lényeges tartalmát köztudomású ténynek tekintsék. Ez a jogértelmezés a Kúriának a felülvizsgálati kérelemben referenciahatározatként feltüntetett Pfv.I.20.520/2023/4. számú közzétett határozatának a felperes által hivatkozott részével sem volt ellentétes. A fentiekben bemutatottak szerint egzakt fogalom meghatározás hiányában a bíróságoknak valójában esetről-esetre kell állást foglalniuk egy tény köztudomású minősítése kérdésében, amelyhez segítséget nyújthatnak a joggyakorlatban kialakított és követett bizonyos szempontok. A Kúria a megjelölt határozatában a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett adatokat és azokon belül az éves fogyasztói árindexet és változásának mértékét annak ellenére sem tekintette köztudomású ténynek, hogy ezek az adatok bárki számára elérhetőek. Mindez azonban semmiképpen sem volt értelmezhető úgy, hogy a leírt jellemzővel rendelkező más adat, információ ne lenne a köztudomás körébe sorolható. Éppen ezért jogkérdésben való eltérés a két határozat között nem mutatkozott.

- [105] Mivel a felperes a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésének, a 2:43. § d) pontjának, a 2:45. § (2) bekezdésének és a 2:51. § (1) bekezdés a)–c) pontjainak megsértését az előzőekben vizsgált eljárási szabálysértésekre vezette vissza, ezért a jogerős ítélet ezeket az anyagi jogi jogszabályhelyeket sem sértette.
- [106] A másodfokú bíróság a Tpvt. 2. §-ára alapított kereset elutasítását – az elsőfokú bíróságtól részben eltérően – azzal indokolta, hogy az alperesnek a felperes által sérelmezett magatartása a Tpvt. 1. §-a szerint nem tekinthető piaci magatartásnak, és ezért versenyjogi szempontból nem minősíthető. Erre a következtetésre alapvetően a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.284/2009/7. számú, BH 2011.256. számon is megjelent határozatában foglaltak figyelembevételével jutott. A felperes a felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy a másodfokú bíróság az utóbbi határozatot tévesen értelmezte, és az alperes eljárását a Tpvt. 1. §-ába ütköző módon nem tekintette piaci magatartásnak. Ezzel kapcsolatban abból kellett kiindulni, hogy a Legfelsőbb Bíróság egyedi ügyben hozott határozata jogértelmezésének követése a bíróságok számára nem kötelező, és az e határozattól jogkérdésben való eltérésre hivatkozással felülvizsgálati kérelem sem terjeszthető elő (Kúria Pfv.III.20.775/2022/8., Gfv.III.30.352/2024/4.). Ugyanakkor annak természetesen nincs akadálya, hogy ezt a jogértelmezést a bíróságok az eljárásuk során figyelembe vegyék. A felperes ennek megfelelően a felülvizsgálat alapjaként ebben a körben csak az említett anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozott, és annak indokaként utalt a Legfelsőbb Bíróság határozatában foglaltak helytelen alkalmazására. Figyelmen kívül hagyta azonban azt, hogy a határozatnak a másodfokú bíróság által figyelembe vett jogi indoka a Tpvt. 1. § (1) bekezdésének – a jogvita eldöntése szempontjából releváns részét tekintve változatlan normatartalmú –

rendelkezésének értelmezésén alapuló, a Tpvt. tárgyi hatályával kapcsolatos, általános érvényű megállapítást tartalmaz. A szerint nem tekinthető piaci magatartásnak az állami hivatalok törvény által előírt, illetve kifejezetten megengedett magatartása abban az esetben sem, ha annak piaci hatása van. Ennek – a helyességében a felperes által sem megkérdőjelezett – jogértelmezésnek az ismeretében nem volt elfogadható az a felülvizsgálati kérelemben írt szűkítő megközelítés, amely a tényállásbeli különbségek tekintetével az alperesnek a keresetben sérelmezett magatartását már piaci hatásúnak minősítette. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság helytállóan vette figyelembe továbbá az EU rendelet 19. cikkét, valamint a MAK rendelet 9–18/A. §-ait. Mindezekből az is következik, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében tévesen állította a Pp. 341. § (1) bekezdésének megsértését, a jogerős ítéletben foglalt érdemi döntés ugyanis a Tpvt. 2. §-ára alapított keresetre is kiterjedt, és azt a másodfokú bíróság – a fentiek szerint – a Tpvt. 1. §-ának helyes alkalmazásával utasította el.

- [107] A Kúria a kifejtettre figyelemmel, a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [108] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (1) bekezdés c) pontjára, (4) bekezdésére, 4. § (1) és (5) bekezdésére, valamint 5. § (1) bekezdésére figyelemmel kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pereszes felperest az alperes – általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj mértékének meghatározásakor abból indult ki, hogy a felülvizsgálati tárgyaláson mindkét fél kérte az ellenérdekű fél által felszámított ügyvédi munkadíj mérséklését. Ezt az alperes által felszámított ügyvédi munkadíj esetében az indokolta, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében túlnyomórészt a fellebbezésében előadottakat ismételte meg, és ebből következően az alperesnek a felülvizsgálati ellenkérelmében sem kellett a fellebbezési ellenkérelmében foglaltaktól lényegesen eltérő jogi érveket kifejtenie. Azokat a 13 oldalas beadvány az első- és másodfokú ítélet, valamint a felülvizsgálati kérelem tartalmának összegző jellegű ismertetése mellett 8 oldal terjedelemben tartalmazta. Ezen túlmenően az alperes jogi képviselője az 1 óra 10 perc időtartamú felülvizsgálati tárgyaláson jelent meg, ahol az iratismertetést és a felperes jogi képviselőjének nyilatkozatát követően a felülvizsgálati ellenkérelmét fenntartotta. Mindezek figyelembevételével az Ükr. 3. § (1) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése alapján felszámított, az általános forgalmi adót is tartalmazó 37 621 558 forint ügyvédi munkadíj nem állt arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Emiatt azt a Kúria az Ükr. 4. § (5) bekezdésének megfelelően 18 810 779 forinttra mérsékelte.

(Kúria Gfv.III.30.234/2025/12.)

174 I. A Ptk. 6:13. § (1) bekezdése nem a két képviselt fél közötti, hanem a képviselő és a képviselt fél közötti érdekellentétet kívánja meg a képviselő által tett jognyilatkozat eredményes megtámadásához.

II. Amennyiben a fél igényérvényesítése során a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti vélelem fennállására hivatkozik, azt kell bizonyítania, hogy az adott jognyilatkozat kapcsán van ellenérdekű fél és a megtámadott jognyilatkozatot tevő képviselője maga az ellenérdekű fél, vagy az ellenérdekű fél képviselője. Mindezek bizonyítása esetén – ellenbizonyításig – fennállónak kell tekinteni a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti „érdekellentétet” mint tényállási elemet. Az érvénytelenséget ezen az alapon állító félnek tehát a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti tények bizonyítása esetén a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti érdekellentét vonatkozásában további tényállítást nem kell tennie, és így egyéb bizonyítási kötelezettsége sincs [2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:13. § (1)–(2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes cég egyik önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője, egyben a társaság részvényese 2011. március 10-től 2022. május 27-ig Személy1 (a továbbiakban: korábbi vezető tisztségviselő) volt.
- [2] A felperes a 2018. május 18-án megtartott közgyűlésen meghozott 4/2018. (V. 18.) számú határozatában a 2017. évi adózott nyereség felhasználásáról úgy rendelkezett, hogy az osztalékelsőbbbségi részvényekkel rendelkező tulajdonosok részére 481 152 000 forint, míg a dolgozói részvényeseknek 41 300 000 forint osztalékot fizetnek ki, a fennmaradó összeget pedig eredménytartalékba helyezik. Ezt a határozatot a 2021. október 6-án megtartott közgyűlésen meghozott 8/2021. (X. 6.) számú közgyűlési határozattal az igazgatóság korábbi határozatát jóváhagyva akként módosították, hogy az osztalékelsőbbbségi részvényesek javára az osztalék kifizetéséről rendelkező részt – a közgyűlési határozat egyéb rendelkezéseinek érintetlenül hagyása mellett – hatályon kívül helyezték, így az osztalékelsőbbbségi részvényesek az érintett határozatokkal javukra megállapított osztalék felvételére vonatkozó jogosultságukat elvesztették.
- [3] A felperes önálló képviseleti jogosultsággal rendelkező korábbi vezető tisztségviselője 2019. július 16-án közjegyző előtt közjegyzői okiratba foglaltan tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett, amelyben a felperes képviselőjeként elismerte, hogy a társaság 2017. május 30-án kelt éves beszámolójának eredménykimutatása, valamint a közgyűlési jegyzőkönyvben foglaltak alapján a felperesnek osztalék jogcímén személyenként 95 328 250 forint tartozása áll fenn az alperes, valamint a perben nem álló Ltd.-vel szemben. Egyben kötelezettséget vállalt arra, hogy a felperes 2019. augusztus 31-ig a megjelölt összeget átutalja az érintett társaságok részére.
- [4] A közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat alapján az alperes végrehajtást indított a felperes ellen késedelmi kamatokkal együtt összesen 123 011 217 forint megfizetése iránt, amely eljárásban a végrehajtható

okiratot 2024. márciusában kézbesítették a felperes részére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes 2024. március 12-én benyújtott keresetében kérte a korábbi vezető tisztségviselője által a felperes képviseletében a közjegyző előtt /Ü./2. ügyiratszám alatti közjegyzői okiratban foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítását.
- [6] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:13. § (1)–(2) bekezdéseire alapította.
- [7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú és a másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság – kijavított – ítéletében megállapította, hogy a felperes korábbi vezető tisztségviselője által a társaság képviseletében a közjegyző előtt 1./Ü///2. ügyszám alatti közjegyző okiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozata érvénytelen.
- [9] Az ítélet indoklásának felülvizsgálat szempontjából releváns részében a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti, a képviselő és a képviselt közötti érdekellentétre alapított megtámadási ok vizsgálata során a cégnyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy a korábbi vezető tisztségviselő 2011. március 10-től 2022. május 27-ig igazgatósági tagként a felperes önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője volt akkor, amikor a felperes képviselőjeként 2019. július 16-án a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozatot tette és egyben kötelezettséget vállalt arra, hogy a felperes a 2019. augusztus 31-ig a nyilatkozat szerinti összeget átutalja. Megállapította, hogy jognyilatkozat egyik jogosultját, az alperest 2017. február 24-én jegyezték be a cégnyilvántartásba és önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetője 2017. február 24-től 2023. március 9-ig, majd 2024. március 13-tól kezdődően szintén a korábbi vezető tisztségviselő volt. A vezető tisztségviselő tehát a tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozat megtételének időpontjában egyidejűleg a kötelezett és az ellenérdekű fél törvényes képviselője is volt, így az általa képviselt felperes és az ellenérdekű alperes közötti érdekellentét Ptk. 6:13. § (2) bekezdésével felállított törvényi vélelme fennáll.
- [10] Az elsőfokú bíróság e törvényi vélelem alapján fennálló érdekellentétre figyelemmel a felperes megtámadását eredményesnek és a támadott jognyilatkozatot érvénytelennek találta. Rámutatott, hogy az érdekellentétet nyomatékosan alátámasztotta a korábbi vezető tisztségviselő személyes előadása, amely szerint az osztalék a saját pénze volt, amelyet nem volt hajlandó más társaságnak átadni, ezért kénytelen volt a saját érdekeit védeni.
- [11] Az elsőfokú bíróság nem tartotta a jogvita eldöntése szempontjából relevánsnak, hogy az egyoldalú jognyilatkozat megtételének időpontjában az alperest megillette-e az osztalék vagy sem, mert a bíróságnak kizárólag a jognyilatkozat megtételének időpontjában fennálló, annak megtámadásának alapját képező érdekellentétet kellett vizsgálnia, ezért az alperes egyéb okirati bizonyítékainak értékelését,

- valamint az osztalékadó befizetésének igazolására vonatkozó bizonyítási indítványát mellőzte.
- [12] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [13] Döntése azon alapult, hogy álláspontja szerint az adott esetben a Ptk. 6:13. § (2) bekezdésében rögzített törvényi vélelme nem áll fenn. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság téves jogértelmezésével szemben a Ptk. 6:13. § (1) bekezdésének egyértelmű rendelkezése szerint a képviselő által tett jognyilatkozat eredményes megtámadásához a képviselő és a képviselt fél közötti, a perbeli esetben a felperes és a korábbi vezető tisztségviselő közötti érdekellentétnek, nem a két képviselt fél, vagyis a felperes és az alperes közötti érdekellentétnek kell fennállnia. A Ptk. 6:13. § (2) bekezdését az (1) bekezdéssel együtt lehet értelmezni, amelyet a Kúria Gfv.30.053/2024/10. számú kúriai határozat [114] bekezdése is megerősít.
- [14] Ennek megfelelően azt vizsgálta, hogy a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozat megtételének időpontjában, 2019. július 16-án fennállt-e a felperes és akkor képviselő, a korábbi vezető tisztségviselő közötti érdekellentét. A másodfokú bíróság e körben nem tartotta helytállónak azt a jogértelmezést, hogy az érdekellentétet minden további vizsgálat nélkül, pusztán azon az alapon vélelmezni kell, hogy a támadott egyoldalú jognyilatkozat alapján a kötelezett, valamint a jogosult jogi személyeket ugyanaz a vezető tisztségviselő képviselte a jognyilatkozat megtételének időpontjában. Kifejtette, hogy a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti törvényi vélelem nem mentesíti az erre alapítottan a megtámadási jogát gyakorló felet az érdekellentét tartalmának és mibenlétének meghatározása, a képviselő és a képviselt egymástól eltérő, ellentétes érdekének, vagyis az érdekellentét ténybeli alapjának az előadása alól. A törvényi vélelem csupán ennek bizonyítása alól ad felmentést, amely szerint, ha a jogügylet során a felet az ellenérdekű fél vagy annak képviselője képviseli – a vélelem megdöntésének hiányában – a bíróság a vélelmezett tények, vagyis annak fennállását köteles megállapítani, hogy a megtámadási jogát gyakorló fél által előadott tények, okok és indokok alapján az érdekellentét fennáll. Ehhez képest a felperes által levezetett értelmezés formális és a Ptk. szabályaival ellentétes, mert az érdekellentét egy, a jogi normában használt fogalom, amelynek nem általánosságban, hanem valóságosan is fenn kell állnia az eredményes megtámadáshoz és amelynek konkrét ténybeli alapjának előadása, mibenlétének meghatározása nélkül a képviselő és a képviselt egymással ellentétes érdeke nem állapítható meg. Rámutatott, hogy a felperes értelmezése az ellenérdekű felet elzárná a vélelem megdöntésének lehetőségétől, hiszen az érdekellentétet megalapozó konkrét tények előadása nélkül nem lenne lehetősége azok cáfolására, az azokkal szembeni ellenbizonyításra.
- [15] Az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési ellenkérelmében a felperes az érdekellentét ténybeli alapjaként a korábbi vezető tisztségviselő által képviselt peres felek eltérő érdekét adta elő, szerinte az érdekellentét abban áll, hogy az egyoldalú jognyilatkozat által a felperessel szemben álló, ugyancsak a korábbi vezető tisztségviselő által képviselt alperes vagyoni előnyhöz juthat a felperes terhére. Ez a meghatározás azonban nem helytálló, a képviselt felek ellentétes érdeke a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti eredményes megtámadás alapjául nem szolgálhat, ahhoz ugyanis a képviselő és a képviselt közötti érdekellentétnek kell fennállnia.
- [16] Kifejtette, hogy a felperes elsőfokú eljárásban előadott és ebben a körben értékelhető egyetlen tényállítása az volt, hogy a terhére tett kötelezettségvállaló nyilatkozat nem válik érdekében állónak pusztán abból eredően, hogy annak van alapja, mert a felperes érdekeivel szemben áll bármely fizetési kötelezettség vállalása, függetlenül attól, hogy az megalapozott vagy alaptalan, hiszen az a vagyona csökkenésével járhat. A másodfokú bíróság szerint azonban ez a képviselő és a képviselt közötti érdekellentét ténybeli alapjául nem szolgálhat.
- [17] A perbeli esetben a felperes a Ptk. 3:109. § (2) bekezdésének megfelelően a legfőbb szervének döntése folytán vált a részvényeseivel szemben osztalék kifizetésére kötelezetté, illetve a részvényesek a közgyűlési határozat alapján követelheték az abban foglaltak teljesítését. A korábbi vezető tisztségviselő – aki 2019. július 16-án az alperesnek nem volt tagja, csupán ügyvezetője – a felperes igazgatósági tagjaként és önálló képviseleti joggal rendelkező képviselőjeként a Ptk. 3:21. § (2) bekezdése szerint az ügyvezetési és képviseleti tevékenységét a felperes érdekének megfelelően volt köteles ellátni. Azzal, hogy 2019. július 16-án két osztalékelsőbbbségi részvényes felé közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett – amelynek alapján a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-a alapján végrehajtási záradékolás útján valóban közvetlen végrehajtási indulhatott a felperes ellen – nem tett a felperes érdekével ellentétben álló nyilatkozatot. A felperesnek azt az akaratát, hogy egyebek között az osztalékelsőbbbségi részvényesek részére osztalékot fizet, a döntéshozó szervének határozata tartalmazza. A perben nem merült fel arra vonatkozó tény vagy adat és ezt a felperes maga sem állította, hogy a korábbi vezető tisztségviselő a közjegyzői okiratban e határozat tartalmától eltérő jognyilatkozatot tett, vagyis, hogy a határozatban megállapítottaktól eltérő összeggel vagy feltételekkel tett jognyilatkozatot. A felperes nem állíthatja alappal, hogy nem állt érdekében 2019. júliusában az osztalék kifizetése, miközben arra ezt megelőzően érvényes közgyűlési határozatban fizetési kötelezettséget vállalt. Érdekellentétet nem alapozhat meg az a tény, hogy a felperes a legfőbb szervének döntésével szemben valójában nem kívánta az osztalékot kifizetni.
- [18] A másodfokú bíróság szerint ehhez képest súlytalan és az érdekellentét megalapozására nem alkalmas a korábbi vezető tisztségviselőnek az elsőfokú bíróság által értékelt előadása, mert nem változtat azon, hogy a perben támadott egyoldalú jognyilatkozat megtételének időpontjában az alperes a jognyilatkozatban megjelölt összegben osztalékra volt jogosult, a korábbi vezető tisztségviselő az alperes részére való osztalékfizetést a felperes legfőbb szerve határozatának megfelelően ismerte el és vállalta annak kifizetését és nevezett ebben az

időpontban az alperesnek még nem volt tagja. Attól függetlenül, hogy az osztalékelőbbségi részvényeseknek, köztük az alperesnek is érdekében állt, hogy a felperes a közgyűlési határozatban foglaltaknak eleget téve kifizesse részükre az osztalékot, a legfőbb szerv döntésének megfelelő eljárás nem állhatott a felperes érdekével ellentétben. Egyebekben a korábbi vezető tisztségviselő előadását összefüggésében értelmezve a saját érdekének védelmére elsődlegesen nem a perben támadott jognyilatkozattal összefüggésben, hanem a felperes cégben lévő tulajdonosi részesedésének elidegenítésével összefüggésben hivatkozott, amely e per elbírálása szempontjából közömbös.

A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem

- [19] A jogerős ítélettel szemben a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen – tartalma alapján – az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [20] Megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 6:13. § (1) és (2) bekezdését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 112. §-át, 266. § (2)–(3) bekezdéseit, 317. § – helyesen 237. § (1)–(2) bekezdéseit, 369. § (4) bekezdését jelölte meg.
- [21] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint a másodfokú bíróság helytelenül alkalmazta a Ptk. 6:13. § (1)–(2) bekezdéseit és így téves jogi következtetésre jutott. A Ptk. 6:13. § (2) bekezdését a rendelkezésben használt „vagy” kötőszó okán úgy kell értelmezni, hogy akár a képviselő, akár az általa képviselt másik személy a felperessel szemben ellenérdekű félként megjelenő jogalany, a képviselt és a képviselő érdekellentétét vélelmezni kell. A másodfokú bíróság ehhez képest a jogerős ítéletben helytelenül a felperes és a peres felek közös ügyvezetője a korábbi vezető tisztségviselő közötti érdekellentétet bizonyítottaságát hiányolta. E körben utalt a Kúria Gfv.30.053/2014/10. számú ítéletére is, amely a felperes szerint nem támasztja alá a másodfokú bíróság indokolását, abban ugyanis nincs szó a Ptk. 6:13. § (2) bekezdéséről, illetőleg annak az (1) bekezdés rendelkezéséhez kötéséről. A Ptk. 6:13. § (2) bekezdése helyes értelmezése a felperes szerint az, hogy a két képviselt fél közötti érdekellentétet kiterjeszti a képviselőre is. Érvelése szerint ezzel a szabállyal a jogalkotó lényegében a régi Ptk. 221. § (3) bekezdésének a rendelkezéseit fogalmazta át, azzal, hogy ahhoz már nem a semmisség, hanem a megtámadhatóság következményeit fűzte.
- [22] A Pp. 266. § (3) bekezdésének a sérelme körében előadta, hogy az a bizonyítás nélkül megállapítható tények közé sorolja a törvényes vélelmeket, amelyeket a bíróságnak hivatalból kell figyelembe vennie, amely azt eredményezi, hogy megfordul a bizonyítási teher. Jelen esetben tehát az érdekellentétet mindaddig valónak kellett elfogadnia a bíróságnak, amíg a vélelmet az alperes meg nem dönti. A vélelem megdöntésére nem került sor a perben.
- [23] A felperes szerint az érdekellentét megállapítása körében a jogalkotás és a bírói gyakorlat is

meglehetősen következetes. Az érdekellentét, az ellenérdekű fél fogalmának az értelmezése körében hivatkozott a Ptk. 3:19. § (2) bekezdésében, 3:188. § (2) bekezdésében, 4:163. § (1) bekezdésében foglaltakra és a BH 1983.405. szám alatt közzétett eseti döntésre is. Utalt arra, hogy az érdekellentét jogi, és elsősorban vagyoni érdekek ellentétét jelenti, az ellenérdekű fél vagyoni vagy nem vagyoni előnyhöz juthat a másik fél rovására. Rámutatott, hogy a Kúria számos döntésében rögzítette, hogy a képviselő és a képviselt személy között nem pusztán a visszerthes jogügyletek kapcsán, de az ingyenes ajándékozási szerződések esetében is érdekellentét állhat fenn, így a jelen szerződés tárgyát képező visszerthes jogügyletben a Pp. 266. § (2) bekezdése alapján az érdekellentét mérlegelése körében a másodfokú bíróságnak ezt tényként kellett volna figyelembe vennie.

- [24] Utalt a Kúria Kfv.37.907/2016/7., Kfv.37.146/2021/7. számú határozataiban foglaltakra, utóbbi esetében kiemelte, hogy a visszerthes szerződéses viszonyokban általában a szerződés másik oldalán álló fél ellenérdekű félnek minősül, köztük fennállhat az érdekellentét, amely ellentét a másodfokú bíróság azon megállapításával, amely szerint formális és a Ptk. szabályaival ellentét a felperes azon érvelése, miszerint az érdekellentétet pusztán azon az alapon vélelmezni kell, hogy abból az egyik félnek jogosultsága keletkezik valamely követelés érvényesítésére, míg a másik félnek kötelezettsége ezen követelés teljesítésére. A kúriai gyakorlat alapján arra jutott, hogy a jogügyletek esetében a szemben álló felek között érdekellentét van, vagyis nem az érdekellentétet kell bizonyítani, hanem ezen vélelemmel szemben az érdekazonosságot.
- [25] A Ptk. 3:21. § (2) bekezdésére és 3:112. § (2) bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy a korábbi vezető tisztségviselő mindkét gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kellett ellássa a társaságok ügyvezetését egy olyan nyilatkozat megtétele esetében, amellyel az egyik terhére vállalt a másik érdekét szolgáló kötelezettséget, így ebben a helyzetben szükségszerűen érdekellentétbe került. Rámutatott, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállalás jogi természete, miszerint annak záradékolása közvetlen és azonnali végrehajthatóságot eredményez, a felperes ügyvezető előtt már a jognyilatkozat megtételekor ismert volt, azt kifejezetten azzal a céllal tette meg, hogy az ügyvezetéssel működő és tulajdonát képező alperes igényérvényesítésének lehetőségét a felperes jogorvoslati lehetőségének a korlátozásával megkönnyítse. A közokiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozat semmilyen formában nem szolgálta a felperes érdekeit, függetlenül attól, hogy az annak tárgyát képező követelés jogos vagy jogszerűtlen volt. Ezzel ellentétben az alperesnek előnye származott abból, hogy az egyébként alaptalan követelését a peres út kikerülésével közvetlenül végrehajthatta a felperessel szemben, akinek az irányadó jogszabályi környezet okán korlátozottá váltak a jogorvoslati lehetőségei. A jogorvoslati jog korlátozottsága nem értékelhető a felperes érdekében állónak. A másodfokú bíróság a képviselt személy és a képviselője közötti érdekellentét fennállásának

- tényét nem csak a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti törvényi vélelem alapján, de olyan köztudomású tényként kellett volna elfogadnia, amelyről hivatalos tudomása van.
- [26] A Pp. 112. §-ának sérelme körében kifejtette, hogy a másodfokú bíróság helytelenül és iratellenesen állapította meg, hogy a korábbi vezető tisztségviselő 2019. július 16-án az alperesnek nem volt tagja, csupán ügyvezetője, így az érdekellentét hiányát is tévesen alapozta erre a valótlan körülményre. Rámutatott, hogy már a keresetlevele 4. oldalán előadta, hogy az alperes tagja egy gazdasági társaság, amelynek tulajdonosa a korábbi vezető tisztségviselő és felesége volt, így az alperesi társaság egyik tényleges tulajdonosa és vezető tisztségviselője egyaránt a korábbi vezető tisztségviselő volt. Mindezek alapján az alperes és a korábbi vezető tisztségviselő között fennálló tagsági jogviszony sem hiányzik, személyesen is érdekelt volt a jognyilatkozat megtételében. A cégnyilvántartási adatait csatolta a felülvizsgálati kérelméhez, hivatkozva arra, hogy az bárki számára elérhető, közhiteles nyilvántartásban szereplő adat.
- [27] A felperes rámutatott továbbá, hogy az érdekellentétet tehát az ítélet indokolásában tett megállapítással szemben nem azt teremtette meg, hogy a korábbi vezető tisztségviselő a közgyűlési határozattól eltérő tartalommal tette meg a támadott jognyilatkozatot, vagy az, hogy a felperes a legfőbb szervének döntésével szemben valójában nem kívánta az osztalékot kifizetni, hanem az, hogy a korábbi vezető tisztségviselő annak érdekében tette meg a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozatot, hogy azt később közvetlen végrehajtás útján a jogorvoslati jogot csorbitva érvényesíthesse a tulajdonát képező alperes képviseletében a felperessel szemben. Rámutatott, hogy mindezek miatt a megtámadott nyilatkozat tehát nem csak az alperes, de a korábbi vezető tisztségviselő érdekében is állt, amelyet a korábbi vezető tisztségviselő személyes meghallgatása alkalmával tett nyilatkozatában is alátámasztott.
- [28] A másodfokú bíróság azon megállapításával összefüggésben, hogy a felperesnek az eredményes megtámadáshoz konkrét ténybeli előadást kell tennie a képviselő és a képviselt egymással ellentétes érdeke vonatkozásában, a Pp. 369. § (4) bekezdésének és 237. § (1)–(2) bekezdéseinek a megsértését is állította. Érvelése szerint amennyiben a perfelvételi nyilatkozat hiányos, nem kellően részletezett vagy ellentmondó, akkor a bíróságnak közre kellett volna hatnia abban, hogy azt teljeskörűen előadhassa, a hibáit kijavíthassa, illetve a bizonyítási indítványokat előterjeszthesse, bizonyítékait csatolja. A másodfokú bíróság az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértést követett el azzal, hogy az álláspontja szerinti helyes anyagi pervezetést és az ezzel összefüggő intézkedéseket nem tette meg, a felperest nyilatkozattételre, vagy a bizonyítékok előterjesztésére nem hívta fel.
- [29] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, lényegében egyetértve annak az indokaival.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [36] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.
- [37] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem egy kérelemhez kötött és eljárási szabályok által szabályozott, rendkívüli jogorvoslati eljárás.
- [38] A Pp. 422. §-a alapján a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős ítélet meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt. Erre tekintettel a felperes által a felülvizsgálati kérelemhez csatolt bizonyítékok nem voltak figyelembe vehetőek.
- [39] Kiemelendő továbbá, hogy a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt (Kúria Pfv.20.797/2016/11. megjelent: BH 2017.232.II.). Nem volt tehát vizsgálhatóak a felülvizsgálati kérelem Pp. 112. §-ának a sérelmét állító érvei, mert az, hogy a korábbi vezető tisztségviselő és felesége az alperes tagjának a tulajdonosai, nem képezte az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás részét, a felperes pedig a megállapított tényállást nem támadta.
- [40] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtettekre tekintettel a Kúria megjegyzi, hogy a másodfokú bíróság az alperes másodlagos fellebbezési kérelmét is elbírálta [jogerős ítélet [41] bekezdése}. A másodlagos fellebbezési kérelem elutasítását a felperes nem támadta, így az a felülvizsgálati eljárás korlátaira tekintettel a felülvizsgálat tárgyát nem képezhette.
- [41] A felperes keresetét a Ptk. 6:13. § (1)–(2) bekezdéseire alapította, amely a képviselő és a képviselt közötti érdekellentétre alapított megtámadási okot szabályozza. Állította, hogy a nevében megtett nyilatkozat megtételekor a korábbi vezető tisztségviselő mind a felperes, mind az alperes önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője volt, így a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerint az érdekellentét vélemezett.
- [42] Az előterjesztett keresetre tekintettel az eljárt bíróságoknak – ahogy a felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának is – a Ptk. 6:13. § (1)–(2) bekezdéseit kellett értelmezniük. Az eljárt bíróságok álláspontja azonban sem a Ptk. 6:13. § (1), sem annak (2) bekezdése vonatkozásában nem egyezett meg, így a kereset alaposságát illetően is eltérő döntésre jutottak. A Kúria érdemben az elsőfokú bíróság döntésével értett egyet, azonban az alábbi – eltérő – indokok mellett.
- [43] Arra helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a Ptk. 6:13. § (1) bekezdését – amely szerint, ha a képviselő és a képviselt között érdekellentét van, a képviselő által tett jognyilatkozatot a képviselt megtámadhatja – az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte. A jogszabályi rendelkezés ugyanis egyértelmű: nem a két képviselt fél közötti, hanem a képviselő és a képviselt fél között érdekellentétet kívánja meg a képviselő által tett jognyilatkozat eredményes megtámadásához. Ezt támasztja alá a Kúriának a jogerős ítéletben és a felek által a felülvizsgálati eljárásban is hivatkozott Gfv.30.053/2024/10. számú határozatának az ugyanezen § (3) bekezdése körében kifejtett jogértelmezése is.
- [44] Tévedett azonban a másodfokú bíróság a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti vélelem megítélése kapcsán, a Ptk. 6:13. § (2) bekezdésének értelmezése során ugyanis – hasonlóan az elsőfokú bírósághoz – nem

- volt arra figyelemmel, hogy az nem választható el ugyanezen jogszabályi rendelkezés (1) bekezdésének normatartalmától.
- [45] A Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerint vélelmezett az érdekellentét, ha a képviselő az ellenérdekű fél vagy annak képviselője. Amennyiben a fél igényérvényesítése során e jogszabályi rendelkezésre is hivatkozik, azt kell bizonyítania, hogy az adott jognyilatkozat kapcsán van ellenérdekű fél és a megtámadott jognyilatkozatot tevő képviselője maga az ellenérdekű fél, vagy az ellenérdekű fél képviselője. Mindezek bizonyítása esetén – ellenbizonyításig – fennállónak kell tekinteni a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti „érdekellentétet” mint tényállási elemet. Az érvénytelenséget ezen az alapon állító félnek tehát ebben az esetben – azaz a (2) bekezdés szerinti tények bizonyítása esetén – a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti érdekellentét vonatkozásában további tényállítást nem kell tennie és így bizonyítási kötelezettsége sincs a Pp. 266. § (3) bekezdése értelmében.
- [46] Rámutat a Kúria, hogy hasonló jogalkotói megoldást tartalmaz a Ptk. 6:120. § (2) bekezdése is, amikor a fél rosszhiszeműséget és az ingyenességet kell vélelmezni, ha a fedezetelvonó szerződést a hozzátartozójával vagy olyan jogi személlyel köti meg, amelyben többségi befolyással rendelkezik, továbbá ha jogi személy a tagjával vagy vezető tisztségviselőjével, vagy annak hozzátartozójával köt ilyen szerződést, illetve azonos természetes vagy jogi személy befolyása alatt működő jogi személyek egymás közötti szerződéskötése esetén, akkor is, ha közvetlen vagy közvetett többségi befolyás nem áll fenn. A rosszhiszeműség vonatkozásában sem kell tényelődást tennie az igényt érvényesítő hitelezőnek, hiszen maga a jogszabályban meghatározott a szerződő felek közötti rokoni vagy egyéb kapcsolat ad erre alapot, amelyet az e körben kialakult bírói gyakorlat is alátámaszt (Kúria Pfv.20.020/2012/4. és Kúria 21.995/2018/9.)
- [47] A felperes a fentiek alapján jelen perben a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése és a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján annak bizonyítására volt köteles, hogy az alperes az adott jognyilatkozat kapcsán ellenérdekű félnek minősült és a korábbi vezető tisztségviselő a jognyilatkozat megtételének időpontjában a felperes és az alperes képviselőjére is jogosult volt.
- [48] Az elsőfokú bíróság e körben a szükséges bizonyítást lefolytatta, az általa megállapított és e körben nem vitatott tényállás szerint a korábbi vezető tisztségviselő a per tárgyát képező, felperes nevében megtett jognyilatkozat megtételekor mind a felperes, mind az alperes önálló képviselői joggal rendelkező vezető tisztségviselője volt. A felperes tehát a cégnyilvántartás adataival e körben állításait bizonyította.
- [49] A felperes az osztlék kifizetéséről rendelkező 2018. évi társasági határozat tartalmával, valamint a jognyilatkozat tartalmával és alakiságával azt is bizonyította, hogy az alperes ellenérdekű félnek minősült. A jognyilatkozat és a társasági határozat alapján az alperes az osztlék követelésére, míg a felperes az osztlék kifizetésére volt köteles, azaz az alperesnek vagyoni követelése volt a felperessel szemben. Az alperes nem vagyoni előnyhöz is jutott a felperes rovására, amelyre vonatkozó tényelődásait a felperes már a keresetlevélben (V. pont) előadta: a közjegyzői okiratba foglalás miatt az alperes a követelést a bírói út kikerülésével közvetlenül végrehajthatta a felperessel szemben, akinek korlátozottá váltak a jogorvoslati lehetőségei a végrehajtási perek szabályaira tekintettel. Ezzel a Kúria is egyetértett, hiszen ahogy arra már a Gfv.30.439/2022/15. és Pfv.20.049/2023/8. számú határozatában is rámutatott, a végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási perek (Pp. 528–537. §) sajátos eljárásjogi jellegű jogvédelmi eszközök. Az eljárásjogi törvény az előterjeszthető petitumot és az annak alapjául szolgáló anyagi jogi hivatkozást is pontosan meghatározza, ennek megfelelően a végrehajtási perekben már csak korlátozottan, a végrehajtást megelőző eljárás jellegéhez képest vehetők figyelembe a fél anyagi jogi hivatkozásai. A Kúria Gfv.30.449/2021/5. és Pfv.21.572/2013/10. számú határozatai, valamint a 4/2024. Jogegységi határozata (Jpe.III.60.011/2023/16.) pedig részletesen taglalja, hogy a közvetlen végrehajtás milyen hátrányokkal jár az adós részére. A tartozáselismerő nyilatkozat pedig a Ptk. 6:26. §-a alapján még a bírói út igénybevétele esetén is megkönnyíti a jogosult igényérvényesítését a bizonyítási teher megfordításával. Helytállóan hivatkozott tehát a felperes arra, hogy bár a Ptk. – jogerős ítéletben hivatkozott – 3:21. § (2) bekezdése és 3:112. § (2) bekezdése alapján, a képviselőnek a másodfokú bíróság által kifejtettekkel szemben mindkét társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kellett ellássa a felek képviselőt, a közokiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozat semmilyen formában nem szolgálta a felperes érdekeit, függetlenül attól, hogy az annak tárgyát képező követelés jogos vagy jogszerűtlen volt. Az alperes a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti ellenérdekű fél kitételnek is megfelelt, a felperes e körben is eleget tett a tényállítási és bizonyítási kötelezettségének.
- [50] Mindez pedig azt eredményezte, hogy a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti vélelem – a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben – fennállt, amelyre tekintettel felperes és a korábbi vezető tisztségviselő között a Ptk. 6:13. § (1) bekezdése által megkívánt érdekellentét is fennállónak kellett tekinteni.
- [51] Az alperes tényállításait és bizonyítási indítványait megtehetette az elsőfokú eljárás során, a Ptk. 6:13. § (2) bekezdése szerinti vélelmet azonban megdönteni nem tudta, azt a korábbi vezető tisztségviselőnek az eljáró bíróságok által idézett nyilatkozata – amely szerint az osztlék a saját pénze volt, amelyet nem volt hajlandó más társaságnak átadni, ezért kénytelen volt a saját érdekeit védeni – lényegében egyértelműen eredménytelenné tette, az az érdekellentét fennállását kifejezetten alátámasztotta.
- [52] Itt kell rámutatni arra is, hogy a Ptk. 6:13. § (1) bekezdésének a jogerős ítéletben kifejtett jogértelmezése tehát abban az esetben helytálló, amennyiben a (2) bekezdés szerinti vélelem – a törvényi tényállási elemek vagy azok bizonyítottsága hiányában – nem áll fenn. Tekintettel arra, hogy az érdekellentét fogalmának értelmezésére a vélelem fennállására tekintettel jelen ügyben nem volt szükség, nem bírtak relevanciával a felperes által e körben hivatkozott kúriai és legfelsőbb bírósági eseti döntések sem.

- [53] Mindezekre figyelemmel a Ptk. 6:13. § (1)–(2) bekezdései alapján a perben támadott közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú jognyilatkozat érvénytelensége megállapítható, a jogerős ítélet sérti a Ptk. 6:13. § (1)–(2) bekezdéseit és a Pp. 266. § (3) bekezdését is.
- [54] A felperes kereseti tényállításai nem voltak hiányosak, ezért az eljáró bíróságoknak nem volt anyagi pervezetési kötelezettségük, nem sérült tehát a Pp. 237. §-a és 369. § (4) bekezdése sem.
- [55] A Kúria a fentiekre tekintettel a jogszabálysértő jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

(Kúria Gfv.V.30.269/2025/5.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

MUNKAÜGYI SZAKÁG

175 A szabadság kiadására vonatkozó igény elévülése mindaddig nyugszik, amíg a munkavállaló azt menthető okból nem tudja érvényesíteni.

Menthető oknak minősül az, hogy a munkáltató munkaszervezési okra hivatkozva nem adja ki a tárgyévi szabadságot teljes egészében [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 125. §, 286. § (4) bek.; a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:24. § (1)–(2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2002-től állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperessel szakorvos munkakörben. Jogviszonya 2021. március 1-jétől egészségügyi szolgálati jogviszonnyá alakult át, munkaköre főorvos lett. 2017. január 1-jétől 2018. december 31-ig orvos igazgatói, 2020. január 1-jétől jogviszonya megszűnéséig orvos igazgatóhelyettesi, 2021. január 1-jétől szintén jogviszonya megszűnéséig ismét szakágvezető főorvosi megbízást kapott.
- [2] Az alperes alapszabadsága és a fizetési fokozathoz kapcsolódó pótszabadsága mellett az egyes megbízások, kinevezések időtartamára további pótszabadságokra vált jogosulttá.
- [3] A felperes ki nem adott szabadság napjainak száma 2009-től folyamatosan emelkedett. Ennek oka a felperes megbízásaival felmerülő többletfeladatok, a munkáltatói jogkört gyakorló vezetők helyettesítése, valamint a fekvő- és járóbeteg ellátás keretében az ... szakorvosi munkakör szakágvezetői feladatainak ellátása volt. A szabadság kiadását 2017-től az is nehezítette, hogy egy szakorvos munkatárs nyugdíjba ment, így két szakorvos látta el a feladatokat 2023-ig. A munkáltatónál kialakult humánerőforrás-hiány miatt a fekvő- és járóbeteg ellátás, valamint az ügyeleti ellátás folyamatos biztosítása érdekében a munkáltató tartósan nem tudta kiadni a felperesnek a szabadságot teljes egészében.
- [4] Az alperes 2020-tól minden évben „értésítést” adott ki a tárgyévre megállapított szabadságnapokról. A 2020-ban kiadott értesítés szerint a felperes megelőző évről áthozott szabadsága 252 munkanap, tárgyévi szabadsága 42 munkanap volt, amely összesen 294 munkanap. 2021. évben a megelőző évről áthozott szabadsága 285 munkanap, tárgyévi szabadsága 47 munkanap volt, amely összesen 332 munkanap. 2022. évben az előző évről áthozott szabadsága 317 munkanap, tárgyévi szabadsága 46 munkanap, mindösszesen 363 munkanap volt. 2023-ban a megelőző évről áthozott szabadsága 337 munkanap, tárgyévi szabadsága 47 munkanap, összesen 383 munkanap volt, amelyből 16 munkanapot kiadtak neki. A perbeli időszakban a felperest a szabadság igénybevételében tartós

keresőképtelenség nem akadályozta, a részére kiadott szabadságot igénybe vette.

- [5] A felperes az alperesnél fennálló egészségügyi szolgálati jogviszonyát a 2023. december 1-jén kelt és e napon közölt felmondással 2023. december 31-ével megszüntette, és kérte a szabadságából igénybe nem vett arányos rész pénzbeni megváltását. Az alperes főigazgatója által 2023. december 29-én készített feljegyzés megállapítása szerint a felperest összesen 37 munkanap szabadság illeti meg. E feljegyzést a felperes nem írta alá. Az alperes a 2023. december 29-én kelt elszámoló lap szerint a felperes részére 37 munkanapra járó szabadságmegváltás ellenértékéért 5 729 663 forint kifizetése iránt intézkedett. A felperes egészségügyi szolgálati jogviszonya 2023. december 31-én megszűnt, az alperes a 37 munkanapon túl ki nem adott szabadságnapokat nem váltotta meg.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes szabadságmegváltás jogcímén 51 102 370 forint és törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy a 2023-ban nyilvántartott öt megillető szabadságból 16 munkanapot kiadtak számára, 37 munkanapot a munkáltató megváltott, 330 munkanap szabadság megváltását azonban a munkáltató nem fizette ki, így erre tartott igényt. Keresetének jogalapjaként hivatkozott a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 80. § (2) bekezdésére, az Mt. 125. §-ára, az Mt. 115. § (1) bekezdésére, az Mt. 122. § (1) és (5) bekezdésére, az Mt. 123. § (1) bekezdésére, az Mt. 124. § (1) bekezdésére, az Mt. 134. § (1) bekezdés c) pontjára, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 2. § (3) bekezdésére, a Kjt. 56. § b) pontjára, a Kjt. 57. § (1) és (2) bekezdésére, a Kjt. 59. § (4) bekezdésére, az egészségügyi szolgálati jogviszonnyal szóló 2020. évi C. törvény (a továbbiakban: Eszjtv.) 1. § (9) bekezdésére, az Eszjtv. 6. § (1) bekezdés b) pontjára, (4) és (8) bekezdésére, valamint (13) bekezdésére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. § (1) és (3) bekezdésére. Hivatkozott továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Alapjogi Charta) 31. cikk (2) bekezdésére, valamint a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2003. november 4-i 2003/88/EK irányelvének (a továbbiakban: Irányelv) 7. cikk (2) bekezdésére. Az Eszjtv. 19. § (6) bekezdése alapján hivatkozott arra, hogy a 2020. december 31-én meglévő szabadságát 2023. december 31-ig kellett volna kiadnia a munkáltatónak, amely kötelezettségének nem tett eleget. Álláspontja szerint a foglalkoztatására irányuló jogviszony fennállta alatt a fizetett szabadság kiadására vonatkozó igénye „nem

- enyészett el”, annak elévülése meg sem kezdődhetett, igénye az egészségügyi szolgálati jogviszonyának megszűnése folytán nyílt meg és annak elévülése is ekkor vette kezdetét. Állította továbbá, hogy a munkáltató 2020 és 2023 közötti értesítéseire tekintettel az elévülés megszakadt.
- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a követelés jogalapját és összecszerűségét is arra hivatkozva, hogy a szabadságot az esedékesség évében kell kiadni, és a szabadság felhalmozódásának tilalmát az Eszjtv. 6. § (13) bekezdése is rögzíti. Állította, hogy az Mt. 122. § (5) bekezdése értelmében a szabadságot megváltani csak az Mt. 125. §-ában foglalt esetben lehet és tilos a szabadság jogáról való lemondás, illetve az annak ellenértéke kifizetéséről szóló megállapodás. Előadta, hogy a felperes 2009-től 2019-ig tartó időszakra előterjesztett igénye elévült, így csak a 2020–2023. évek vizsgálata lehetséges. Kifejtette, hogy az Mt. 125. §-a rendelkezése szerint kizárólag a tárgyévi arányos szabadság megváltására kerülhet sor, és ettől az Mt. 135. §-a szerint a felek megállapodása sem térhet el. Az összecszerűség körében arra hivatkozott, hogy a távolléti díj mértékét a tárgyévi szerint kell figyelembe venni.
- Az első- és a másodfokú bíróság határozata**
- [8] Az elsőfokú bíróság a kereset szerint marasztalta az alperest. Megállapította, hogy a munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 134. § (1) bekezdése, valamint az Mt. 123. § (1) bekezdése alapján a szabadság kiadása az alperes kötelezettsége volt, amelynek nem tett teljeskörűen eleget. A régi Mt. 134. § (1) bekezdése, az Mt. 123. § (1) bekezdése, az Eszjtv. 19. § (6) bekezdése, valamint az Eszjtv. halmozódást tiltó 6. § (13) bekezdése nem a jogvesztést, hanem azt a célt szolgálja, hogy a munkavállaló szempontjából hatékonyan érvényesüljön a fizetett szabadsághoz való jog. A régi Mt. 134. § (1) bekezdés a) pontja alapján a szabadság kiadására vonatkozó munkavállalói igény a jogviszony fennállása alatt nem évül el. A Kúria, illetve az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) több döntésére hivatkozva arra a következtetésre jutott, hogy az elévülés az Mt. hatálybalépését követően sem következett be. Megállapította, hogy az Mt. 125. §-ában foglalt „arányos szabadság” kifizetése a teljes referenciaidőszakban ténylegesen ki nem adott fizetett szabadság iránti igényre terjedt ki.
- [9] Megállapította az összecszerűség körében, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdése és a Pp. 522. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján a szabadság kiadása, a távolléti díj mértéke, valamint a szabadságmegváltás összege az alperes bizonyítási érdeke volt, azonban e körben érdemi, vitató nyilatkozatot nem tett, ezért azt a bíróság a bérjegyzék és a csatolt elszámolás alapján állapította meg.
- [10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kifejtette, hogy a szabadság kiadása nem a munkavállaló, hanem a munkáltató döntésén alapuló rendelkezés, és az, hogy e kötelezettségének nem akart vagy nem tudott teljes mértékben eleget tenni nem eredményezheti azt, hogy a munkavállaló elesen az őt megillető fizetett szabadságtól. Ha a munkáltató ilyen irányú jogszabályi kötelezettségének nem tesz eleget, az nem eredményezheti a munkavállaló igényének „elenyészését”.
- [11] A jogerős ítélet szerint „az igény érvényesítése az esedékessé válással veszi kezdetét, amely a szabadság kiadása iránti igény esetében a tárgyévi utolsó napját követő nap”. A munkavállaló a munkaviszony fennállása alatt kizárólag a szabadság kiadását kérheti, és mind a régi Mt. 136. § (1) bekezdése, mind az Mt. 122. § (5) bekezdése értelmében a jogviszony fennállta alatt azt nem lehet pénzben megváltani. Utalt továbbá arra, hogy az Eszjtv. 19. § (6) bekezdése szerint a 2020. december 31-ig meglévő szabadságot a munkáltatónak 2023. december 31-ig kellett volna kiadni. Ezt a munkáltató nem csupán nyilvántartotta, de el is ismerte, azt a perben nem tette vitássá.
- [12] A szabadság kiadása iránti igénytől elkülönül a szabadság megváltása iránti igény az Mt. 122. § (5) bekezdése alapján. Mivel a szabadság megváltása iránti igény esedékessége kizárólag a jogviszony megszűnésével állhatott be, ez az igény a munkaviszony fennállása alatt nem évülhetett el, az igény elévülése még kezdetét sem vette. Abból, hogy a régi Mt. tartalmazta azt a rendelkezést, hogy a szabadság kiadására vonatkozó munkavállalói igény a munkaviszony fennállása alatt nem évül el, az új Mt. pedig külön rendelkezést e vonatkozásban nem tartalmaz, nem lehet eltérő következtetésre jutni az elévülés kérdésében.
- [13] A feleknek az Mt. 80. §-a szerint a munkaviszony megszűnésekor kellett egymással elszámolni, így ekkor terhelte a munkáltatót a ki nem adott időarányos szabadság megváltása iránti kötelezettség. Mivel a munkavállalót az Mt. 146. § (3) bekezdés a) pontja alapján a szabadság idejére távolléti díj illeti meg, annak összegét a jogviszony megszűnésekor vagy megszüntetésekor irányadó távolléti díj alapján kellett megállapítani. Nem találta megalapozottnak a másodfokú bíróság az alperes perköltség mérséklésére vonatkozó érveit sem.
- A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem**
- [14] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy azt a Kúria helyezze hatályon kívül és hozzon a jogszabályoknak megfelelő határozatot, a felperes keresetét utasítsa el. Állította, hogy a szabadság pénzbeni megváltása kivételes jogintézmény, amely kizárólag a munkaviszony megszűnésekor fennálló tárgyévi arányos szabadság ki nem adott részére vonatkozik. Érvelése szerint az eljáró bíróságok nem voltak figyelemmel a szabadság halmozódást tiltó ágazati szabályra, az Eszjtv. 6. § (13) bekezdésére. Mindez a szabadság rendeltetésének a védelmét szolgálja és ehhez a törvény nem kapcsol korlátlan utólagos pénzbeli megváltási jogkövetkezményt, az Mt. 125. §-a kizárólag a tárgyévi ki nem adott arányos szabadság megváltására vonatkozik. Érvelése szerint a szabadság kiadása az esedékesség évének elteltével önállóan érvényesíthető igénynek válik, és az az általános elévülési szabályok szerinti idővel „elenyészik”.

- [15] Állította, hogy a jogerős ítéletben hivatkozott Mfv.II.10.504/2015/4. és Mfv.I.10.304/2018/8. szám alatt hozott kúriai döntés eltérő tényálláson alapult, más kérdést vizsgált, így az a perbeli esetben nem alkalmazandó, a Kúria Mfv.II.10.734/2016/9. számú határozata pedig eltérő jogviszony (közszolgálati jogviszony) vonatkozásában született, így e perben az sem lehet irányadó. Véleménye szerint a másodfokú bíróság helytelenül hivatkozott az Mfv.IV.10.110/2021/4. számú határozatban kifejtettekre, mivel a Kúria következetesen az igény esedékességéhez kötötte az elévülés kezdetét, a másodfokú bíróság azonban azt a következtetést vonta le, hogy a szabadság kiadásának elmaradása nem eredményezhette az igény elenyészését.
- [16] A felülvizsgálati kérelem szerint az Eszjtv. 19. § (6) bekezdése lehetőséget biztosított a munkáltatók számára arra, hogy az egészségügyi szolgálati jogviszonyban álló személyek 2020. december 31-én meglévő szabadságát 2023. december 31-ig adják ki. Álláspontja szerint e szabály nem tartalmazott olyan rendelkezést, amely az esedékesség időpontját módosította volna, nem függesztette fel az Mt. 123. § (1) bekezdésében rögzített általános szabályt és nem mondta ki, hogy a korábban esedékessé vált igények esedékessége áttolódott 2024. január 1-jére, tulajdonképpen a már korábban keletkezett igények teljesítésére adott végső határidőt. A jogalkotó nem kapcsolt a határidő elmulasztásához olyan jogkövetkezményt sem, hogy az új törvény hatálybalépése megszakította volna a korábbi jogviszonyból eredő igények elévülését [Eszjtv. 19. § (5) bekezdés].
- [17] Vitatta a másodfokú bíróságnak az elévüléssel kapcsolatban kifejtett azon álláspontját is, hogy a korábbi időszakról megmaradt, ki nem adott szabadság mértékéről való tájékoztatás jogelismerés lett volna. Állította, hogy az Mt. 134. § (1) bekezdése adminisztrációs kötelezettséget ró a munkáltatóra a munkaidő- és szabadságadatok naprakész vezetésére és ellenőrizhetőségére, e kötelezettség teljesítése nem minősülhet a munkavállaló egyedi, bírósági úton érvényesíthető igénye elismerésének. Véleménye szerint az Mt. 286. § (1) bekezdése alapján a munkaviszonyból származó igény 3 év alatt évül el, amely elévülést a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:24. §-a szerint csak kifejezett anyagi jogi elismerés vagy bírósági igényérvényesítés szakíthatja meg, a nyilvántartási kötelezettség alapján teljesített tájékoztatás pedig nem minősül ilyennek.
- [18] Vitatta a felperesi követelés összezszerűségét is, mivel álláspontja szerint az alkalmazott számítási mód sérti az Mt. 6. § (1) bekezdésében foglaltakat. Érvelése szerint a felperes egy adott időszakban vezető állású munkavállaló volt, így elvárható lett volna tőle, hogy a szabadság kiadása körében körültekintően járjon el.
- [19] A felülvizsgálati érvelés szerint a jogerős ítéletben megjelenő EUB ítélkezési gyakorlat sem támasztja alá a kereset megalapozottságát. A felperes nem volt tartósan beteg, amelynek következtében akadályoztatva lett volna a szabadság kivételében, egy részét a szabadságának igénybe is vette, tudomással bírt arról, hogy miként kell igénybe vennie a szabadságot, a munkáltatót így nem terheli mulasztás a tájékoztatás körében. A bírósági döntések szerint figyelemmel kell lenni a munkavállaló aktivitására, illetve a szabadságok dokumentálására is.
- [20] Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 2. § (2) bekezdését, a Pp. 279. § (1) bekezdését, a Pp. 346. § (4) bekezdését, a Pp. 272. § (2) bekezdését és a Pp. 275. § (2) és (3) bekezdését, ezzel kapcsolatos érvelést azonban nem adott elő.
- [21] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn.
- [22] Érvelése szerint a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elévülés kezdete az igény esedékessége. Az elévülés a sérelmes intézkedést követő napon, mulasztás esetén pedig akkor kezdődik, amikor a munkáltató legkorábban eleget tudott volna tenni a kötelezettségnek.
- [23] A szabadság megváltása iránti igény a munkaviszony fennállása alatt így nem évülhetett el, hiszen a munkaviszony megszűnésének időpontjáig az elévülés kezdetét sem vette. Állította, hogy az Eszjtv. 6. § (13) bekezdésében rögzített halmozódási tilalommal a jogalkotó arra kívánta ösztönözni a feleket, hogy a munkáltató még a tárgyévből adja ki a szabadságot, ebből azonban nem következik az, hogy a tárgyévből igénybe nem vett szabadság „elenyészik”, hiszen ezáltal a szabadsághoz való alkotmányos jog sérülne. Az alperesi álláspont elfogadása esetén a munkáltató jogszabályban foglalt kötelezettségének megszegésével egyoldalúan dönthetne arról, hogy a munkavállaló szabadsága elveszzen és mindez a munkajogi és az alkotmányos alapelveknek továbbá az uniós jognak mondana ellent.
- [24] Vitatta az alperesnek a Kúria és az EUB hivatkozott döntései kapcsán kifejtett álláspontját is. Hivatkozott az EUB C-120/21. számú ügyre, amely szerint, ha a munkáltató nem teljesíti az információs és ösztönzési kötelezettségét, akkor a munkavállaló nem veszti el a szabadsághoz való jogosultságát és az elévülési idő nem kezdődik meg. Rögzítette, hogy az alperes az általa megküldött értesítések alapján a felperes 2020. december 31-ig meglévő szabadsága mértékét nemcsak nyilvántartotta, de el is ismerte, amely tény az alperes a perben nem tette vitássá. Abban a körben nem volt tényállítási, illetve jogállítási, hogy az Eszjtv. 19. § (6) bekezdésének kötelező rendelkezése ellenére a szabadság kiadása iránti kötelezettségének miért nem tett eleget. Előadta, hogy jelen ügyben éppúgy fennállt az akadályoztatás, mint a hivatkozott ügyben, hiszen az alperes nem is biztosított lehetőséget arra, hogy a felperes az őt megillető 367 munkanap szabadságát kivegye. A C-214/16. számú ügyre hivatkozással előadta, hogy a munkáltató köteles viselni az azzal járó következményeket, hogy nem biztosítja a munkavállaló számára a fizetett éves szabadsághoz való jog gyakorlását. Ez a megállapítás igaz a C-569/16. ügy vonatkozásában is. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság helyesen és okszerűen mérlegelte a bizonyítékokat és állapította meg az irányadó tényállást.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.
- [26] A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős érdemi határozatnak a Pp. 423. § (1)

- bekezdése szerinti korlátok közötti felülbírálat. Ennek megfelelően a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem (és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem) keretei között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozataitól jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálhatja felül. A Kúria ennek megfelelően a Pp. 423. §-ára figyelemmel a felülvizsgálati kérelem korlátai között bírálta felül az alperes felülvizsgálati kérelmét figyelemmel arra, hogy annak petitumában kizárólag a kereset elutasítását kérte.
- [28] Az alperes a jogerős ítéletben megállapított tényállást nem vitatta, így azt a Kúria a felülvizsgálati eljárásban irányadónak tekintette. Eszerint a felperes ki nem adott szabadságnapjainak száma 2009-től folyamatosan emelkedett, amelynek a felperes vezetői megbízásaival felmerülő többletfeladatok, a munkáltatói jogkör gyakorló vezetők szabadságnapjain való helyettesítése, az egyes megbízásokkal járó pótszabadságok mértéke, valamint a fekvő- és járóbeteg ellátás keretében az ... szakorvosi munkakör szakágvezetői feladatok ellátása volt az oka. A munkáltató a kialakult humán erőforrás-hiány miatt tartósan nem tudta kiadni a felperesnek a fizetett szabadságnapokat.
- [29] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében állított anyagi jogi jogszabálysértéseket két körbe sorolta: azt állította, hogy a másodfokú bíróság tévesen alkalmazta a felperes követelésére vonatkozó elévülési szabályokat, továbbá hogy az Mt. 125. §-a és az Eszjtv. 6. § (13) bekezdése szerint a szabadság nem halmozódhat, így a jogviszony megszűnéskor csak a tárgyévi ki nem adott szabadságot kell megváltani.
- [30] A felperes kereseti kérelme a 2009-től 2022-ig a számára természetben ki nem adott szabadság megváltására irányult, míg az alperes álláspontja szerint a 2020 előtti időszakra felmerült követelés elévült.
- Helytállón állapították meg az eljáró bíróságok, hogy mind a régi Mt. 134. § (1) bekezdése, mind az Mt. 122. §-a alapján a munkáltató joga és kötelezettsége a szabadság kiadása, amelynek időpontját – a jogszabályokban meghatározott feltételeket is figyelembe véve – a munkáltatói jogkör gyakorlója határozza meg. A régi Mt. 134. § (3) bekezdése és az Mt. 123. § (1) bekezdése alapján a szabadságot az esedékesség évében kell kiadni, – erről a munkáltatónak kell gondoskodnia – és csak a jogszabályban megállapított feltételek fennállta esetén van arra mód, hogy erre a tárgyévet követő évben kerüljön sor. Az Eszjtv. 6. § (13) bekezdésének első mondata tiltja a szabadság halmozódását.
- [31] Megállapítható tehát, hogy a fentiek szerint a szabadság kiadásáról teljes egészében a munkáltatónak kell rendelkeznie a jogszabályban meghatározott módon, figyelembe véve a munkavállaló igényeit is. A perbeli esetben az alperes e kötelezettségének a betegellátás folyamatos biztosítása, valamint humán erőforrás problémák miatt maradéktalanul nem tett eleget és 2009-től folyamatosan a jogszabállyal ellentétesen az adott tárgyévből nem adta ki teljes mértékben a felperest megillető szabadságot.
- Az időmúlásnak az igények érvényesíthetősége szempontjából kétféle anyagi joghatása lehet: a jogvesztés vagy az elévülés. Az elévülés az igények érvényesíthetőségének időbeli korlátok közé szorítását jelenti, mivel meghatározott idő elteltével az adott anyagi jogot nem lehet bíróság előtt érvényesíteni.
- A régi Mt. a 134. § (1) bekezdésében még kifejezetten rendelkezett arról, hogy a szabadság kiadására vonatkozó munkavállalói igény nem évül el, a hatályos Mt. azonban ilyen rendelkezést nem tartalmaz. Ennek megfelelően a felperes igénye vonatkozásában alkalmazni kell az Mt. elévülésre vonatkozó rendelkezéseit. Ez az időtartam 3 év, és az igény elévülését a bíróságnak hivatalból kell figyelembe venni [Mt. 286. § (3) bekezdés].
- [32] A jogalkotó azért rendelkezett arról, hogy meghatározott idő elteltével a követelést ne lehessen állami úton kikényszeríteni, mert a bizonyítás az idő múlásával egyre nagyobb nehézségbe ütközik, és bizonytalan jogi helyzetet sem lehet hosszú ideig fenntartani. Ha azonban az igényérvényesítéssel való késlekedésnek nem a jogosult nemtörődomsége volt az oka, hanem valamilyen, a jogosult szempontjából menthető ok akadályozta őt az igényérvényesítésben, akkor indokolatlan őt elzárni a bírósághoz fordulás lehetőségétől. Ebben az esetben a menthető ok megszűnése után meghatározott ideig (egy évig) még akkor is bírósághoz fordulhat követelése kikényszerítése érdekében, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból a törvény által biztosított időnél kevesebb van hátra [Mt. 286. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó, Ptk. 6:24. § (1)–(2) bekezdés]. Ennek megfelelően amennyiben a munkavállaló valamilyen menthető okból, önhibáján kívül nem tudja igénybe venni az adott tárgyévből őt megillető teljes szabadságot, úgy e követelésének elévülése mindaddig nyugszik, amíg ezen akadály meg nem szűnt.
- [33] Az Mt. 5. § (1) bekezdése szerint a törvény rendelkezéseit az Európai Unió jogrendjével összhangban kell értelmezni. Az elévülés körében a fent kifejtett jogértelmezés áll összhangban az uniós joggal is. Az EUB több határozatában értelmezte az Irányelv 7. cikkét az Alapjogi Charta 31. cikk (2) bekezdésére tekintettel is.
- [34] Több ítéletében vizsgálta a munkavállalók szabadság kiadására és megváltására való jogosultságának elévülésére vonatkozó rendelkezéseket. A C-120/21. számú határozatában az Irányelv 7. cikke és az Alapjogi Charta 31. cikk (2) bekezdése értelmezése során kifejtette, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a munkavállaló által a referencia-időszak során megszerzett fizetett éves szabadságra való jogosultság hároméves határidő elteltével elévül, amely határidő azon év végén kezdődik, amelynek során e jog keletkezett, amennyiben a munkáltató nem tette ténylegesen lehetővé a munkavállaló számára e jog gyakorlását. Megállapította továbbá, hogy a fizetett éves szabadsághoz való jognak a referencia-időszak, vagy a szabadság átvitelére nyitva álló időszak végén történő elvesztése csak azzal a feltétellel következhet be, hogy az érintett munkavállalónak ténylegesen lehetősége volt arra, hogy e jogát időben gyakorolja.
- [35] Az EUB a C-684/16. számú határozatában rögzítette, hogy a bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a munkáltató igazolta-e, hogy meghozta a szükséges

- intézkedéseket annak érdekében, hogy a munkaviszony fennállása alatt a munkavállaló ténylegesen gyakorolni tudja a fizetett éves szabadsághoz való jogát. A munkáltatónak a szabadság kivételére kell ösztönözni a munkavállalót, pontosan és időben kell tájékoztatni őt arról, hogy amennyiben nem veszi ki a szabadságot, azt a jogát az érintett időszak végén elveszíti, és az már nem helyettesíthető pénzbeli juttatással. A bizonyítási teher a munkáltatóra hárul. Amennyiben a munkáltató bizonyítja, hogy a szükséges gondossággal járt el és hogy az általa tett intézkedések ellenére a munkavállaló önként és tájékozott módon mondott le a fizetett éves szabadsághoz való joga gyakorlásáról noha a munkaviszonya alatt lehetősége lett volna élni e jogával, nem jár a szabadságmegváltás.
- [36] A C-619/16. számú EUB határozatban kifejtettek szerint az Irányelv 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely azt vonja maga után, hogy amennyiben a munkavállaló a munkaviszonya megszűnésének időpontja előtt nem kérte, hogy gyakorolhassa a fizetett éves szabadsághoz való jogát, e munkavállaló – automatikusan és annak előzetes ellenőrzése nélkül, hogy a munkáltató ténylegesen lehetőséget biztosított-e számára a szabadsághoz való jogának e munkaviszony megszűnése előtti gyakorlására, különösen megfelelő információ szolgáltatásával – elveszíti az uniós jog alapján e munkaviszony megszűnésekor őt illető fizetett éves szabadság napjait, valamint ehhez kapcsolódóan a ki nem vett fizetett éves szabadság után járó pénzbeli megváltáshoz való jogát.
- [37] A felperes egészségügyi szolgálati jogviszonya 2023. december 31-én történő megszűnését megelőzően – a tényállásban is részletezett okok miatt – az alperes nem biztosította számára annak lehetőségét, hogy az őt illető szabadságnapokat regenerálódása céljából teljeskörűen igénybe vehesse, a fentebb megjelölt jogszabályi rendelkezések ellenére a felperes részére a szabadságát a perbeli időszakban maradéktalanul nem adta ki. Ennek megfelelően a felperes alperessel fennálló jogviszonyának fennállta alatt a szabadság kiadása iránti igényének elévülése az igény esedékessé válásától kezdődően mindvégig nyugodott az elévülés nyugvásának megszűnésére okot adó körülmény hiányában.
- [38] 2023. december 31-én a felperes jogviszonya megszűnt, így a szabadság természetben történő kiadására ezt követően már nem volt lehetőség. A felperes menthető okból nem tudta érvényesíteni a jogviszonya fennállta alatt a szabadság kiadása iránti igényét, a jogviszonya megszűnése után pedig az Mt. 125. §-a alapján már csak a szabadság megváltását kérhette.
- [39] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra is hivatkozott, hogy az Mt. 125. §-a és az Eszjtv. 6. § (13) bekezdése alapján a szabadság nem halmozódhat, így a jogviszony megszűnésekor csak a tárgyévben ki nem adott szabadságot kell megváltani. A Kúria e jogkérdésben már több esetben állást foglalt és az e körben kifejtett érvelésektől nem kíván eltérni. Az Mfv.II.10.734/2016/9. számú ügyben kifejtette, hogy mivel a jogviszony megszűnését követően természetben már nincs mód a munkavállalót időarányosan megillető, de ki nem adott szabadság természetben való kiadására, úgy annak megváltása kötelező és e kötelezettség nem csupán a tárgyévben ki nem adott szabadság vonatkozásában terheli a munkáltatót. Hasonló módon foglalt állást a Kúria az Mfv.II.10.504/2015/4. számú ügyben is. Szintén nem kívánt eltérni a Kúria az Mfv.I.10.304/2018/8. számú határozatban kifejtett álláspontjától sem. Az abban foglaltakat megerősítve megállapította, hogy a szabadság megváltásra irányuló követelés munkajogi igény, amelyek esetében az elévülésre vonatkozó szabályokat alkalmazni kell. A Kúria az Mfv.IV.10.110/2021/4. számú határozatában a szabadság kiadására, illetve megváltására vonatkozó igény elévülése körében nem foglalt állást, általában utalt a munkaviszonyból eredő követelések elévülésével kapcsolatban alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekre, amelyekről a jogerős ítélet nem tért el.
- [40] Az alperesnek az Eszjtv. 19. § (5) bekezdésére való hivatkozása a fentebb kifejtettek alapján nem volt releváns, mivel ezzel kapcsolatban az elévülés megszakadása körében nyilatkozott.
- [41] Megalapozatlanul kifogásolta az alperes azt is, hogy a másodfokú bíróság a szabadságmegváltás címén fizetendő távolléti díjat a jogviszony megszűnésekor hatályos összegben vette figyelembe a kereseti követelés összegszerűsége megállapítása során. Helytállóan állapította meg a bíróság, hogy az Mt. 146. § (1) bekezdés a) pontja szerint a szabadság idejére a munkavállalót távolléti díj illeti meg, az Mt. 148. §-a pedig rögzíti azt, hogy a távolléti díjat miként kell kiszámítani. Bár az alperes vitatta az összegszerűséget, nem volt olyan felülvizsgálati kérelme, amely az összegszerűség módosítására vonatkozott, hiszen a kereset elutasítását kérte, így ezzel kapcsolatban előadását a Kúria érdemben nem vizsgálta.
- [42] Mindezek alapján megállapítható, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati érvelésben megjelölt anyagi jogszabályhelyeket nem sértette, így azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Mfv.V.10.017/2026/7.)

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

176 Amennyiben az Áhtv. szerinti átkísérés végrehajtása során nem azonosítható az Rtv. hatálya alá tartozó rendőri intézkedés vagy más törvény szerinti eljárásrendben vizsgálendő közigazgatási cselekmény, úgy az átkísérés végrehajtását szolgáló járulékos cselekmények tekintetében a jogorvoslati jog az átkísérés mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata iránti közigazgatási perben, megtámadási keresetként érvényesíthető [2007. évi LXXXIX. törvény (Áhtv.) 5. § (1b) bek.; 2017. évi I. törvény (Kp.) 4. § (4) bek. b) pont, 121. § (2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes illegálisan érkezett Magyarországra. A gépjármű hátsó rakterében 18 fő, személyazonosításra alkalmas és magyarországi tartózkodásra jogosító okmány nélküli utast szállított - köztük felperest is. A baleset helyszínén a felperes ruházatának átvizsgálása során irat, okmány nem került elő. A baleset következtében a felperes olyan súlyos gerincsérüléseket szenvedett, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 37. § (1) bekezdés b) pontja alapján azonnali biztonsági intézkedés keretében beszállították a Kórház Sürgősségi Betegellátó Osztályára (SBO).
- [2] A kórház 2023. szeptember 22. napján zárójelentést állított ki és megállapították, hogy a kórházból elbocsátható állapotban van. A felperes nem rendelkezett érvényes okmányokkal, ezért a kórház értesítette az alperes Határrendészeti Osztályát.
- [3] A felperes a személyazonosságát és magyarországi tartózkodásának jogszerűségét továbbra sem tudta hitelt érdemlően igazolni, ezért az alperes az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban: Áhtv.) 5. § (1b) bekezdésében foglaltak alapján, a Tompa/Kelebia ideiglenes biztonsági határzár kapuján átkísérte.
- [4] A felperes keresetet nyújtott be az alperessel szemben, az általa foganatósított közigazgatási cselekménnyel, azaz a „*de facto* kiutasítás/kitoloncolásnak minősülő »feltartóztatás és átkísérés« intézkedéssel és annak végrehajtásával (azaz a »feltartóztatás és átkísérés« során alkalmazott embertelen és megalázó körülmények között megvalósuló *de facto* fogvatartás és szállítás) szemben”. Kérte elsődlegesen a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 38. § (1) bekezdés a) pontja, 89. §-a és 92. §-a alapján az alperes jogszabálysértő döntésének megsemmisítését, másodlagosan az alperes döntésének megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését. Amennyiben a bíróság megítélése szerint a *de facto* fogvatartással, továbbá embertelen, megalázó körülmények közötti végrehajtással összefüggésben hivatkozott jogsértéssel kapcsolatos kereseti kérelem a Kp. 38. § (1) bekezdés a) pontja körében nem bírálható el, úgy kérte a Kp. 38. § (1) bekezdés f) pontja és 93. §-a

alapján a jogsértés tényének megállapítását, arra tekintettel, hogy a »feltartóztatás és átkísérés« foganatósítása során az alperes jogellenesen fosztotta meg a személyes szabadságától, illetve az intézkedésre embertelen, megalázó bánásmód tilalmát sértő módon került sor és a felperesnek a jogsértés megállapításához fontos érdeke fűződik.

- [6] Hivatkozása szerint az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése szerinti átkísérés sérti a magyar jog, az uniós jog és a nemzetközi jog vonatkozó előírásait, mivel a kiutasításról/kitoloncolásról írásbeli, indokolással ellátott döntést kellett volna hozni, biztosítva a jogorvoslati jogát. A magyar jog kapcsán hivatkozott a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 43. § (2) bekezdés a) pontjában, 114. § (1) és (2) bekezdésében, 51. §-ában, 87/L. § (1) bekezdésében, 87/M. § (1) bekezdésében, a Harmtv. végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. §-ának f) és g) pontjában, továbbá az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 80. §-ában és 81. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértésére.
- [7] Az uniós joggal összefüggésben hivatkozott a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) (a továbbiakban: Visszatérési irányelv), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája [2007P; 2007/C 303/01, 2007. december 14.] (a továbbiakban: Charta) rendelkezéseinek a megsértésére, nevesítve a Visszatérési irányelv 5. cikkét, 6. cikkének (1) bekezdését, 12. cikkének (1) bekezdését és 13. cikkének (1) bekezdését, valamint a Charta visszaküldési tilalommal és a kollektív kiutasítással szembeni védelmet biztosító 4. cikkét, 19. cikkét és a hatékony jogorvoslatot biztosító 47. cikkét. Nevesítette továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) 3. cikkét és 13. cikkét, a visszaküldési tilalom és a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmét, továbbá az EJEE Negyedik Kiegészítő Jegyzőkönyv 4. cikke (kollektív kiutasítás tilalma) sérelmét.
- [8] Utalt az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-808/18. számú ügyben hozott ítéletére, amely szerint az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése az uniós joggal ellentétes. Hivatkozott az EJEB előtt folyamatban lévő eljárásra (H.Q. v. Hungary – 46084/21. sz. kérelem), amely az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése szerinti átkíséréssel kapcsolatos ügy.
- [9] A fogvatartás és az embertelen, megalázó bánásmód tekintetében hivatkozott az EJEE 3. és 5. cikkének a sérelmére, az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) a gyakorlatára, valamint az Alaptörvény II. és III. cikkének a sérelmére.
- [10] Az alperes a védiratában kérte a kereset elutasítását.

A jogerős ítélet

- [11] A Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) az alperes 2023. szeptember 22. napján megvalósított, felperes államhatáron történő átkísérését eredményező közigazgatási cselekményét megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte. Iránymutatásként előírta, hogy az alperes a megismételt eljárásban köteles az ügyet a kiutasítási eljárás lefolytatás érdekében áttenni az idegenrendészeti hatósághoz.
- [12] A jogerős ítélet indokolása rögzítette, hogy az átkísérés mint közigazgatási cselekmény egyedi döntésnek minősül, annak jogszerűsége megtámadási perben kifogásolható, s az alperes azzal nem követett el jogsértést, hogy nem rendelkezett a felperes kiutasításáról, mivel arra hatáskörrel nem rendelkezett. A jogsértés abban valósul meg, hogy az alperes hatáskör hiányában valósította meg a ténylegesen a felperes kiutasítását eredményező közigazgatási cselekményét és nem rendelkezett az Ákr. 17. §-a alapján az ügy áttételéről a határkörrrel rendelkező idegenrendészeti hatósághoz.
- [13] Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a Visszatérési Irányelv felperes által hivatkozott rendelkezései, így a 6. cikk (1) bekezdése, 12. cikk (1) bekezdése, 13. cikk (1) bekezdése egyértelmű és pontos iránymutatást adnak, ennek megfelelően a kiutasításról a tényállás ismertetésével, indokolással ellátott, jogorvoslati tájékoztatást is magában foglaló határozatot kell hozni, s az 5. cikknek megfelelően pedig a kiutasítást megelőzően kötelező a visszaküldés tilalmára irányuló vizsgálatot lefolytatni.
- [14] Rögzítette, hogy az EUB C-808/18. számú ügyben hozott ítélete szerint a magyar jog érintett rendelkezései nem teljesítik a Visszatérési irányelv által előírt garanciákat, a határkerítés túllöklésére történő átkísérés kitoloncolásnak minősül és a magyar jogszabályokkal nem biztosított a Visszatérési irányelv által előírt kiutasítási és kitoloncolási garanciák érvényesülése.
- [16] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint, mivel az alperes által alkalmazott Ahtv. 5. § (1b) bekezdése az uniós joggal ellentétes, ezért azt félre kell tenni és a Charta 47. cikkét és a Visszatérési irányelv hivatkozott rendelkezéseit kell közvetlenül alkalmazni. Ennélfogva pedig a felperessel szemben kiutasításra irányuló közigazgatási eljárást kellett volna lefolytatni, azonban arra az alperes hatáskörrel nem rendelkezett.
- [17] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a jogellenes fogvatartás és a megalázó, embertelen bánásmód követelményei megsértésének a vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezik. Amennyiben az elsőfokú bíróság vizsgálná és megállapítaná a fogvatartás jogszerűtlenségét a felperes által hivatkozott okból, annak reparációja sem megváltoztatás, sem pedig megsemmisítés útján nem lehetséges, mivel a jogellenes fogvatartásnak nincs olyan következménye, miszerint a felperes tartózkodása jogszerűvé válik, a tartózkodásának a jogszerűségéről a hatóságnak a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján, hivatalból döntést kell hozni. A jogellenes fogvatartás és az embertelen, megalázó bánásmód utólagos reparációja kizárólag anyagi kompenzáció útján lehetséges, melynek

tárgyában az eljárás nem a közigazgatási ügyben eljáró bíróság hatáskörébe tartozik.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

- [19] A felperes felülvizsgálati kérelemben vitatta a jogerős ítélet jogszerűségét, kizárólag abban a körben, hogy az átkísérés során alkalmazott jogellenes fogvatartás és az embertelen, megalázó bánásmód kapcsán előterjesztett kereseti kérelmek vizsgálatát az elsőfokú bíróság elutasította. Azt vitatta, hogy az elsőfokú bíróság érdemben nem bírálta el az átkísérés végrehajtásának jogellenességét állító, azaz a ténylegesen az alperes által megvalósított *de facto* fogvatartás jogellenességét, illetve a fogvatartás és a szállítások során alkalmazott embertelen, megalázó bánásmódot sérelmező kereseti kérelmeket, az ezzel kapcsolatos kereseti hivatkozásokat nem vizsgálta meg érdemben, a bizonyítási indítványok teljesítését sem tartotta indokoltnak (jogerős ítélet [45], [37]–[44] bekezdés), továbbá a jogerős ítélet a Kp. 38. § (1) bekezdés f) pontja és a Kp. 93. §-a szerinti megállapítási kereset vonatkozásában nem tartalmaz indokolást.
- [21] Hangsúlyozta, hogy két külön kereseti kérelmet is előterjesztett: a Kp. 38. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megtámadási keresetet, ezen túlmenően az f) pontja és a Kp. 93. §-a alapján megállapítási keresetet. Ez utóbbi kapcsán megindokolta azt is, hogy milyen – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 24. § (3) bekezdése szerinti – érdeke fűződik a megállapítási ítélethez.
- [23] Előadta, hogy a megvalósult és Kp. 4. § (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő közigazgatási cselekmény, egyedi döntés foganatosítása/végrehajtása módja közigazgatási per tárgya lehet, így az elsőfokú bíróság megalapozatlanul és más törvényszéki jogértelmezéssel ellentétesen állapította meg, hogy a ténylegesen megvalósult fogvatartással és annak során, illetve az intézkedés során fennálló körülményekkel kapcsolatos kereseti kérelmek nem vizsgálhatók közigazgatási perben.
- [24] Kifejtette, hogy a *de facto* fogvatartás, a szállítás (és ennek során alkalmazott bánásmód, fennálló fizikai körülmények) az átkísérést mint egyedi döntést kísérő, annak megvalósítását szolgáló járulékos közigazgatási cselekmények, ezért ezek jogellenessége a Kp. 4. § (4) bekezdés b) pontja alapján önállóan nem, csak az egyedi döntéssel együtt támadhatók közigazgatási perben, viszont ebben az esetben felülvizsgálat tárgyát kell, hogy képezzék.
- [26] A jogerős ítéletben a reparációs lehetőség hiányával kapcsolatos indokolást is hibásnak tartja, a Kp. XVI. fejezetet ilyen korlátozást nem tartalmaz, az alperes új eljárásra kötelezése nélkül is hozható közigazgatási tevékenységet megsemmisítő ítélet.
- [28] Álláspontja szerint fennáll a Kp. 38. § (1) bekezdés f) pontja szerinti megállapítási kereset feltétele, mivel igazolta, hogy fontos érdeke fűződik a jogsértés megállapításához, ami előfeltétele, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt igényét polgári perben érvényesíthesse.

- [30] Előadta, hogy a jogerős ítéletben a Harmtv. szerinti őrizet elrendelésére való hatáskör hiányával kapcsolatos indokolás a ténylegesen alkalmazott fogvatartás jogellenességének egyik indoka lehet, a reparáció lehetőségének hiányával kapcsolatos érvelés pedig a megállapítási keresettel összefüggésben nem értelmezhető. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) és a Pp. személyiségi jogokra, személyiségi jogi perre vonatkozó szabályozása – szemben az elsőfokú bíróság értelmezésével – konkrétan megköveteli a közigazgatási bíróság előtti jogérvényesítés kimerítését a polgári per megindítása előtt.
- [31] A téves jogértelmezésre alapított hivatkozás körében rámutatott, hogy a Harmtv. 57. §-ában biztosított kifogás jogintézménye – ahogy ezt a jogalkotói indokolás rögzíti – nem a fogvatartás/őrizet jogszerűségének bírósági felülvizsgálatát szolgálja, az nem a fogvatartás jogellenességével kapcsolatban igénybe vehető jogorvoslat.
- [32] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartani, a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján, a felülvizsgálati kérelmet mint alaptalant elutasítani.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [42] A felperes felülvizsgálati kérelme részben alapos, részben – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló részében – alaptalan.
- [45] A Kúria hangsúlyozza, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelemben nem támadta a jogerős ítélet egészét, így nem vitatta, hogy az átkísérés jogsértő voltát az elsőfokú bíróság helyesen állapította-e meg. Az átkísérés jogsértő voltának vitatása hiányában a Kúriának jelen felülvizsgálati eljárásban nem kellett vizsgálni az átkísérés jogsértővé minősítéséhez kapcsolódó ítéleti indokolás helyességét sem. A jogerős ítéletből mindaz, ami konkrétan az átkísérés jogsértő voltának megállapításához kapcsolódik, felülvizsgálati vitatás hiányában nem volt vizsgálható. A felülvizsgálati eljárás az átkísérés végrehajtása során megvalósuló de facto fogvatartás jogellenes voltára, valamint a fogvatartás és a szállítások során alkalmazott, a felperes állítása szerint embertelen, megalázó bánásmódra vonatkozóan a felülvizsgálati kérelemben kifejtett érvek vizsgálatára irányult.
- [46] A felek a peres eljárásban helytállóan mutattak rá arra, miszerint a Kúria joggyakorlata egységes és következetes abban, hogy az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése szerinti feltartóztatás és átkísérés intézkedés mint közigazgatási cselekmény a Kp. 4. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján, mint egyedi döntés közigazgatási jogvita tárgya lehet. A Kfv.III.37.126/2023/8. számú kúriai határozat tartalmazza, hogy az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése szerinti tevékenységet közigazgatási szervnek minősülő rendőrhatalóság végzi, azt a közigazgatási jog szabályozza, az nem tartozik más jogágak területére, s az alperes átkísérési tevékenysége joghatást vált ki, mert az a felperes jogi helyzetének megváltoztatására irányul, egyben azt eredményezi. Ezt a Kúria a Kfv.37.006/2024/10. számú határozatában is megerősítette. A Kúria tehát egyértelműen állást foglalt abban, hogy az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése szerinti átkísérés közigazgatási jogvita tárgya lehet, s ez jelen perbeli esetben is érvényesült azáltal, hogy a felperes keresetét az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta és elbírált. E tekintetben tehát a felperes jogorvoslati jogának sérelme nem áll fenn. Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes átkísérése nem volt jogszerű, mert azt az idegenrendészeti eljárás kiváltásaként alkalmazta az alperes.
- [47] Az átkísérés végrehajtásához kapcsolódó intézkedéseket az elsőfokú bíróság nem tekintette akként, hogy azok összefüggésben állnának az átkísérés jogszerűtlenségével, továbbá érdemben vizsgálhatónak sem értékelte, hatáskör hiányában. A Kúria ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy az Áhtv. nem tartalmaz az átkísérés végrehajtását szolgáló intézkedésekre, cselekményekre vonatkozó részletes szabályokat, és nincs kiforrott joggyakorlat, hogy melyek a végrehajtást szolgáló cselekmények. Hangsúlyozandó azonban, hogy mindig a konkrét ügy egyedi körülményei alapján kell értékelni, hogy egy adott, átkísérés során alkalmazott cselekmény önálló rendőri intézkedésnek minősül-e, amelyet az Rtv. rendelkezései alapján hajtott végre az intézkedésre jogosult, vagy olyan járulékos cselekmény áll fenn, amely az Áhtv. szerinti átkísérés végrehajtását szolgálta.
- [48] Az Rtv. szerinti rendőri intézkedések tekintetében a Kúria már korábban állást foglalt – a felperes által is hivatkozott – Kfv.VI.37.410/2024/6. számú ítéletében. A hivatkozott ítélet rendőri intézkedéssel kapcsolatos közigazgatási jogvitában született, amely per tárgya a rendőri intézkedés, az elfogás, előállítás és kényszerítő eszközök alkalmazása körében előadott panasz tárgyában hozott határozat jogszerűsége volt, ennek nem képezte részét az átkísérésről hozott döntés jogszerűségének a vizsgálata. Az Rtv. szerint alkalmazott kényszerítő eszköz jogszerűségét a hivatkozott ügyben a Kúria az Rtv. rendelkezéseire figyelemmel vizsgálta, s a Kfv.VI.37.410/2024/6. számú ítélet elvi tartalmaként rögzítette, hogy „A rendőri intézkedés elleni panasz eljárásnak nem lehet tárgya az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése szerinti átkísérésről hozott döntés jogszerűsége és a menekültügyi eljárás. Ezen eljárások mindegyike külön-külön szabályozott eljárási cselekmény, önálló eljárási renddel, jogorvoslati lehetőséggel, így az azokkal kapcsolatos hivatkozások nem átjárhatóak.”
- [49] Az Áhtv. szerinti átkísérés vonatkozásában megállapítható, hogy az nem Rtv. szerinti, hanem határrendészethez kapcsolódó – ellenőrzéssel járó – intézkedés, amelynek elrendelésére és végrehajtására az Áhtv. rendelkezései alapján kerül sor, ezáltal rendészeti intézkedés jogosultságot jelent. A végrehajtás szükségszerűen együtt jár azzal, hogy az átkísérés hatálya alatt álló személyt a szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában az intézkedést alkalmazó – jelen ügyben az eljáró rendőr – korlátozza.
- [51] A Kúria rögzíti, hogy az Rtv. IV–VI. Fejezetének hatálya alá tartozó, az Rtv. IX. Fejezete szerinti jogorvoslati rendben vizsgálendő rendőri intézkedés megvalósítása nem volt azonosítható, így jelen ügyben nem merülhet fel, hogy a felperes által sérelmezett végrehajtási cselekményeket az Rtv.

- szerinti panasz eljárásban és azt követő esetleges közigazgatási perben kellett volna vizsgálni. A foganatosított cselekményeket, azok időtartamára és jellegére tekintettel a megvalósításuk idején az átkísérés végrehajtásaként alkalmazták a felperessel szemben. A Kúria már a Kfv.VI.37.609/2024/2. számú végzésében összefoglalta, hogy „a Kúria már állást foglalt abban a kérdésben, hogy az átkísérés folyamata tekintetében mi minősül egyedi döntésnek, azaz konkrétan mely cselekmény képezheti közigazgatási per tárgyát. [...] Az ismertetett joggyakorlatból nem vonható le olyan következtetés, hogy megtámadási közigazgatási per tárgya lehetne önállóan az átkísérés végrehajtásában való rendőri közreműködés.”
- [52] A Kúria a fentiekkel összefüggésben utal a Kp. 4. § (4) bekezdés *b)* pontjában foglalt rendelkezésre, amelynek értelmében, törvény eltérő rendelkezése hiányában nincs helye közigazgatási jogvitának önállóan valamely közigazgatási cselekmény megvalósítását szolgáló járulékos közigazgatási cselekmény jogszerűségére vonatkozóan.
- [53] A Kúria rögzíti, hogy a jelen perbeli esetben végrehajtott átkísérés során megvalósított cselekményekhez törvényi rendelkezések nem rendelnek külön jogorvoslati rendet, így azok a konkrét ügyben olyan járulékos cselekmények, amelyek jogszerűsége az átkísérés jogszerűségét vitató közigazgatási perben az átkíséréssel együtt értékelendők, a kereseti kérelem keretein belül. Az átkísérés végrehajtási cselekményeinek járulékos cselekményként történő vizsgálatát az elsőfokú bíróság a konkrét eset egyedi körülményei alapján nem végezte el, az átkísérés kitoloncolást/kiutasítást eredményező jellegére figyelemmel úgy értékelte, hogy nincs hatásköre e cselekmények jogszerűségének vizsgálatára, így e körben a jogerős ítélet indokolása téves.
- [54] A Kúria rámutat arra, hogy mivel az elsőfokú bíróság az átkísérést jogszerűtlennek minősítette, így az annak végrehajtását szolgáló járulékos cselekmények (gyűjtőponton tartózkodás, szállítás), amelyek nem az Rtv. szerinti intézkedések, és nem is a Harmtv. alapján kerültek végrehajtásra, ugyancsak jogalap nélküliek, ezáltal jogszerűtlenek voltak. Jogalap nélküli átkísérés esetén a végrehajtását szolgáló járulékos cselekményeknek is hiányzik a törvényes alapja. A jogalap hiánya a legsúlyosabb jogsértés, így a végrehajtás részleteire vonatkozó felperesi hivatkozásokat külön-külön már nem kellett vizsgálni, s mivel az Áhtv. nem tartalmaz részletszabályokat e végrehajtási cselekményekre, így az érdemi vizsgálat nem is lett volna elvégezhető.
- [55] A Kúria nem adott helyt a felperes azon érvelésének, amely a kereset kimerítésének hiányán alapult. Tény, hogy a felperes a Kp. 38. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti megtámadási és *f)* pontja szerinti megállapítási keresetet is előterjesztett, ennek során az átkísérés végrehajtását szolgáló járulékos cselekmények jogsértő voltát mindkét keresettípus körében vitatta. Ugyanakkor a megállapítási kereset a Kp.-ban szubszidiárius jellegüként szabályozott, a Kp. 39. § (2) bekezdése értelmében akkor terjeszthető elő, ha az a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a közigazgatási tevékenység vagy a jogviszony természeténél fogva, illetve valamely más okból az (1) bekezdés *a)–e)* pontjában meghatározott kereseti kérelemnek nincs helye.
- [56] A Kúria joggyakorlata kialakult abban, hogy az Áhtv. 5. § (1b) bekezdése szerinti átkísérés közigazgatási cselekményként megtámadási keresetben vitatható. A főtevékenység végrehajtását szolgáló, önállóan nem támadható járulékos cselekmények jogszerűsége a főtevékenységgel egyazon perben, ezáltal az átkíséréshez kapcsolódóan megtámadási keresettel vitatható. Ennélfogva a felperes által előterjesztett megtámadási és megállapítási keresetet a Kúria a Kp. 39. § (2) bekezdésének rendelkezésére figyelemmel tiltott keresethalmazatnak értékelte.
- [57] A fentiekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében – az indokolás módosításával – a Kp. 121. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján hatályában fenntartotta.
- [58] A Kúria a jogerős ítélet indokolását annyiban módosította, hogy a [38] bekezdésének indokolásából mellőzte azt a következtetést, miszerint a fogvatartás és az embertelen, megalázó bánásmód követelményének az esetleges megsértése, amely kapcsolódik a vizsgált közigazgatási cselekményhez, ne lenne összefüggésben az átkísérés jogszerűségével, s a jogerős ítélet indokolását az átkísérés végrehajtási cselekményei mint járulékos cselekmények körében a jelen ítélet indokolásában kifejtettekkel egészítette ki.
- (Kúria Kfv.I.37.812/2025/9.)
- 177** Az erdőfelújítási biztosíték fedezeti jellegű intézmény. Az erdőgazdálkodói státusz megszűnése nem szünteti meg a státusz fennállása alatt keletkezett és jogerőre emelkedett /véglegessé vált/ kötelezettséget; a biztosíték fenntartására vonatkozó kötelezettség a végleges és végrehajtható határozat alapján továbbra is fennáll, és annak végrehajtása a határozatban megjelölt kötelezett-tel szemben foganatosítható [2017. évi CLIII. törvény (Ávt.) 7. § 22. pont, 119. §; 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 10. § (1)–(2) bek., 131. § (1)–(2) bek., 134. § (1) bek.; 2009. évi XXXVII. törvény (Evt.) 17. § (1)–(2) bek., 72. § (1a), (4), (4a) és (4b) bek.].
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**
- [1] Az alperes jogelődje mint erdészeti hatóság a 2021. október 4. napján meghozott határozatával a felperest – mint az Országos Erdőállomány Adattárban erdőgazdálkodóként nyilvántartott személyt – a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény 2. § (3) bekezdés *a)* pontja és 6. §-a alapján figyelmeztetésben részesítette, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 72. § (1a) bekezdése és (4a) bekezdése alapján 5 310 000 forint összegű erdőfelújítási biztosíték nyújtására kötelezte az Evt. 52. § (4) bekezdésében és a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 36. § (1) bekezdés *b)* pontjában írtak megsértése miatt.
- [2] A hatóság megállapítása szerint a felperes kezelésében lévő erdőrészletekben az erdőfelújítás

- megkezdésére és pótlásra előírt határidőt túllépték, és a helyszíni ellenőrzés során az Evt. 51–52. §-aiban előírt minőségű és mennyiségű újulat hiányzott.
- [3] A felperes közigazgatási pert indított, amely keresetet elutasító ítélet hozatalával zárult.
- [4] A felperes ügyvédi letéti szerződést kötött az Ügyvédi Irodával, és a hatóság által előírt összeget – 5 310 000 forintot – letétbe helyezte az iroda számláján. A letét célja a határozatban előírt biztosítéknyújtási kötelezettség teljesítése volt.
- [5] A letéti szerződés rendelkezése szerint a letét érvényessége az erdőfelújítás műszaki átvételét követő 45. napig áll fenn, és a letétkezelő a pénzüsszeget csak a hatóság írásos igazolása alapján utalhatja ki. A felperes jogi képviselője a letét létrejöttéről az alperesi hatóságot értesítette. Az alperes a szerződésben félként nem szerepelt, és a letéti konstrukcióval szemben kifogást nem emelt.
- [6] A felperes 2021. december 31. napjával megszüntette erdőgazdálkodói tevékenységét, és törölték az erdőgazdálkodók hatósági nyilvántartásából.
- [7] 2024 augusztusában az Ügyvédi Iroda a letétkezelési szerződést felmondta. A felperes kérésére a letétet kiadta, és a letéti szerződés megszűnt. A felperes tájékoztatta az alperesi hatóságot arról, hogy a letét megszűnt, a biztosíték összege már nem áll rendelkezésre.
- [8] Az alperes felhívásában kötelezte a felperest arra, hogy nyilatkozzon: az erdőfelújítási biztosíték továbbra is érvényesen fennáll-e, és igazolja annak rendelkezésre állását.
- [9] A felperes válaszában előadta, hogy a biztosíték eredetileg teljesítve volt, de a letéti szerződés megszűnt, és 2021. december 31. napja óta nem minősül erdőgazdálkodónak.
- [10] Az alperes az ellenőrzés lefolytatása érdekében helyszíni szemlét tartott az érintett erdőrészekben. A szemle során megállapította, hogy a területen az erdőfelújítási munkálatok befejezésére nem került sor, az újulat nem felel meg az Evt. 52. § (4) bekezdésében és a Vhr. mellékleteiben meghatározott követelményeknek.
- [11] A helyszíni vizsgálat megállapításai alapján az alperes a végzésével a 2021. október 4-én hozott határozat végrehajtását elrendelte, és a végrehajtás foganatosításával a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt (a továbbiakban: NAV) jelölte ki. A végzés jogalapjául az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 131–133. §-ai, 134. § (1) bekezdése szolgáltak.
- A kereset és a védirat**
- [13] A felperes keresetlevelében a végrehajtást elrendelő végzés megsemmisítését és másodlagosan emellett az alperes új eljárásra kötelezését kérte.
- [14] Érvelése szerint a végrehajtás elrendelésére jogszabálysértően került sor, mert a 2021. október 4-én hozott határozat nem minősül végrehajtható okirattal, az nem pénzfizetésre, hanem cselekményre – a biztosíték letétbe helyezésére – kötelezést tartalmazott. Álláspontja szerint a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 13. § (1) bekezdés a) pontja szerint végrehajtás kizárólag pénzfizetésre vagy dolog kiadására kötelező határozat alapján rendelhető el, a biztosítékadásra kötelező határozat végrehajtása ezért nem volt elrendelhető. Előadta, hogy a határozatban előírt kötelezettség már teljesült, mivel 2022. május 10. napján az 5 310 000 forintot ügyvédi letétbe helyezte. A letét megszüntetésére 2024 augusztusában jogszerűen került sor.
- [15] Hivatkozott arra is, hogy 2021. december 31. napjától nem minősül erdőgazdálkodónak, ezért az Evt. 17. § (2) bekezdése értelmében az erdőgazdálkodói kötelezettségek őt már nem terhelik.
- [16] Eljárási jogsértésként hivatkozott az Ákr. 5. § (1) bekezdésének megsértésére, mert a helyszíni szemléről nem kapott előzetes értesítést.
- [17] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte.
- Az elsőfokú bíróság ítélete**
- [18] Az elsőfokú bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság, bíróság vagy Törvényszék) ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az alperes a SO/ERD/4820-7/2024. számú, 2024. november 15-én kelt végzésével a SO/ERD/3733-2/2021. számú, 2021. október 4-én kelt határozat végrehajtását jogszerűen rendelte el, mert a felperes a biztosítéknyújtási kötelezettségét nem teljesítette, az erdőfelújítási biztosíték ténylegesen nem áll rendelkezésre.
- [19] A Törvényszék indoklásában rögzítette, hogy az erdőfelújítási biztosíték előírása az Evt. 72. § (1a) bekezdése alapján történt. E jogszabályhely kogens előírást tartalmaz, az erdészeti hatóság mérlegelés nélkül köteles az erdőfelújítási biztosíték nyújtását elrendelni, ha az erdőfelújítás megkezdésére vagy pótlására megállapított határidőt az erdőgazdálkodó túllépi. A Törvényszék szerint a biztosítékadási kötelezettség a határozat közlésével véglegessé és végrehajthatóvá vált és az az erdőfelújítás befejezéséig fennmarad az Evt. 72. § (1b) bekezdése értelmében.
- [20] A bíróság megállapította, hogy a felperes 2022. május 10. napján 5 310 000 forintot ügyvédi letétbe helyezett el, azonban a letéti szerződés megszűnt, a felperes a letétet kiadatta, így az érvényes biztosíték megszűnt. Az alperes a letét megszűnéséről tudomást szerzett, a biztosítékadási kötelezettségének a felperes ezt követően a hatóság felhívására nem tett eleget, ezért a 2021. október 4-i határozat végrehajtását az alperes jogszerűen rendelte el.
- [21] A bíróság szerint a felperes erdőgazdálkodói minőségének megszűnése 2021. december 31. napjával nem eredményezte a kötelezettség megszűnését, mert az Evt. 17. § (2) bekezdése értelmében az erdőgazdálkodói jogok és kötelezettségek a nyilvántartásból való törlésig, illetve a kötelezettség teljesítéséig fennmaradnak.
- [22] Az elsőfokú bíróság a Vht. 13. § (1) bekezdés a) és c) pontjait nem tartotta alkalmazhatónak, az Ákr. 131–133. §-ai, 134. § (1) bekezdése és az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 119. § alapján megállapította, hogy az alperes jogszerűen járt el, amikor a végrehajtás foganatosítására a NAV-t jelölte ki. A Törvényszék szerint a 2021. október 4-én hozott határozat végrehajtható kötelezést tartalmazott, mivel a biztosíték nyújtása olyan konkrét cselekmény, teljesítendő kötelezettség, amelynek kikényszerítésére az Avt. 7. § 22. pontjára és 119. §-ára tekintettel az Avt. alkalmazható.

- [23] A Törvényszék az eljárási jogsértésekre vonatkozó felperesi hivatkozásokat is értékelte, és megállapította, hogy az alperes a helyszíni szemlét jogszerűen tartotta meg, az Ákr. 102. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennálltak.
- [24] A Törvényszék indokolásában kifejtette, hogy az erdőfelújítási biztosíték nem közigazgatási szankció, hanem az erdőfelújításra kötelezett erdőgazdálkodó helyett történő erdőfelújítás fedezetét biztosító eszköz, nem büntető jellegű intézkedés, hanem a kötelezett költségére történő helyreállítást szolgálja.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [26] A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyben kérte a jogerős ítéletet megváltoztatását, a keresettel támasztott közigazgatási határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését. Másodlagosan azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és az elsőfokon eljáró bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Evt. 1. §-át, 17. § (2) bekezdését, 72. § (1a) és (4) bekezdését, az Ákr. 2. § (1) bekezdését, 10. § (1)–(2) bekezdéseit, 131. § (1)–(2) bekezdéseit, 132. §-át, a Vht. 13. § (1) bekezdés a) és c) pontjait, valamint az Avt. 7. § 22. pontját, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1)–(2) bekezdéseit, a polgári perendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdését; továbbá ellentétes a Kúria Kfv.VI.37.100/2021/9. (BH 2021.275.) számú határozat elvi tartalmával, a Kfv.II.37.213/2021/6. számú határozat [23], [35] bekezdésében és a Kfv.IV.37.094/2023/6. számú határozat [46] bekezdésében kifejtett jogelvekkel.
- [27] Elsődlegesen azt sérelmezte, hogy a bíróság nem vizsgálta kellően, fennállt-e ügyféli jogállása a végrehajtási eljárás megindításakor. Álláspontja szerint az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerinti ügyfélfogalom feltételeinek nem felelt meg, mert 2021. december 31-én törölték az erdőgazdálkodói nyilvántartásból, így a hatóság nem kötelezhetett volna végrehajtásra olyan személyt, aki a jelen eljárás megindításakor már nem minősült erdőgazdálkodónak.
- [28] Előadta, hogy az alperesi jogelőd 2021. október 4-én kelt, 2021. október 11-én közölt határozata erdőfelújítási biztosíték nyújtására kötelezte, amelynek teljesítésére a közléstől számított 30 napon belül kellett sort keríteni. E kötelezettségnek 2022. május 10-én ügyvédi letét formájában eleget tett, a letét fennállásáról a hatóságot tájékoztatta, amely e bejelentésre érdemi intézkedést nem tett, így – álláspontja szerint – a hatóság a hallgatásával elfogadta a letét teljesítését.
- [29] A végrehajtási eljárás elrendelését több jogalapon is támasztja. Egyrészt azt sérelmezte, hogy a hatóság az Ákr. 131–133. §-aira hivatkozva, de nem az Avt. szabályai szerint rendelte el a végrehajtást, holott az Ákr. 131. § (2) bekezdése alapján a végrehajtásra a Vht. rendelkezései az irányadók. Másrészt vitatta, hogy a NAV végrehajtóként kijelölhető lett volna, mivel a határozat nem tartalmazott pénzfizetési kötelezést vagy adók módjára behajtható tartozást.
- [30] Érvelése szerint az ítélet azért is jogszabálysértő, mert nem tartalmazza a jogszabályok eltérő

értelmezésének indokait, és nem adott választ arra, hogy az Evt. rendelkezései miként alkalmazhatók egy már nem erdőgazdálkodói státuszú magánszeméllyel szemben. Álláspontja szerint az Evt. célja az erdők védelme, nem pedig magánszemélyek kötelezése, így vele szemben az Evt. 17. és 72. §-ának rendelkezései nem alkalmazhatók.

- [32] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [37] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiakban kifejtettek szerint – alaptalan.
- [42] A Kúria mindenekelőtt rögzíti: az Evt. 17. § (1)–(2) bekezdései a jogok és kötelezettségek alanyaként a nyilvántartott erdőgazdálkodót jelölik meg, s e személyi minőséget kötik az anyagi jogi kötelezettségek keletkezéséhez. E rendelkezések azonban nem tartalmaznak olyan szabályt, amely a már keletkezett és – a határozat rendelkezése szerint – véglegessé és esedékessé vált kötelezettségek automatikus megszűnését eredményezné pusztán a státusz későbbi megszűnése folytán. A jelen ügyben a kötelezés közlése 2021. október 11-én megtörtént, a teljesítési határidő 2021. november 10-én járt le, amikor a felperes az Országos Erdőállomány Adattárban még erdőgazdálkodóként szerepelt; státusza csak ezt követően, 2021. december 31-én szűnt meg. E körülmények mellett okszerű az a jogi következtetés, hogy a kötelezettség keletkezése és esedékessé válása az Evt. 17. § (2) bekezdése szerinti személyi körben történt, így a későbbi státuszváltozás önmagában nem releváns a már megállapított kötelezettség végrehajthatóságának megítélése szempontjából.
- [43] Erdőgazdálkodó az erdészeti hatóság által vezetett erdőgazdálkodói nyilvántartásban szereplő jogszerű használó. Az e törvényben foglalt erdőgazdálkodói jogok és kötelezettségek – a haszonvételi joggyakorlás kivételével – az erdőgazdálkodót illetik, illetve terhelik [Evt. 17. § (1)–(2) bekezdés]. Az erdészeti hatóság az erdőfelújítási kötelezettség teljesítésének fedezetére biztosíték nyújtását írhatja elő, amely fedezet az erdőfelújítás műszaki átvételének befejezéséig és az azt követő 45 napig áll fenn [Evt. 72. § (1a) bekezdés]. Ezekből az előírásokból az következik, hogy az erdőgazdálkodói jogviszonyhoz kapcsolódó kötelezettségek a státusz fennállása alatt keletkeznek, és az adott határozat címzettjéhez személyesen kötődnek. Ugyanakkor az Evt. 17. § (2) bekezdése nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a már keletkezett kötelezettségek automatikus megszűnését eredményezné a státusz megszűnése esetén.
- [44] A biztosíték anyagi jogi természetét illetően irányadó, hogy az Evt. 72. § (1a)–(4b) bekezdései szerint az erdőfelújítási biztosíték rendeltetése az erdőfelújítás fedezetének biztosítása a műszaki átvétel befejezéséig és az azt követő 45 napig. A Kúria Kfv.IV.37.094/2023/6. számú ítéletében elvi jelleggel kiemelte: az erdőfelújítási biztosíték nem szankció, hanem fedezeti intézmény, amelynek funkciója, hogy az erdőgazdálkodási kötelezettség teljesítése – szükség esetén a kötelezett költségére – tényleges pénzügyi fedezettel bírjon; ebből következően a biztosíték akkor tölti be rendeltetését,

ha a meghatározott időtartam alatt ténylegesen rendelkezésre áll. A felperes ugyan 2022. május 10-én ügyvédi letétként fedezetet létesített, amely magatartása a kötelezés fennállásának elismeréseként értékelhető, azonban a letét 2024 augusztusában történt megszüntetésével a fedezet a jogszabályban meghatározott időszak előtt megszűnt. A biztosíték teljesítése az Evt. 72. § rendszeréből következően nem merül ki a fedezet egyszeri felállításában; a rendeltetés betöltése a fedezet folyamatos fennállásához kötött mindaddig, amíg a műszaki átvétel meg nem történik, és az azt követő 45 nap le nem telik. E követelmény az erdőgazdálkodói státusz megszűnésével sem szűnik meg, mert a kötelezettség az Evt. 17. § (2) bekezdése alapján a döntés közlésekor erdőgazdálkodóként nyilvántartott személyhez kötötten keletkezett, és a határozat jogerőre emelkedésével végrehajtható kötelezettséggé vált.

- [45] A végrehajthatóság eljárásjogi alapját az Ákr. teremti meg. Az Ákr. 131. § (1) bekezdése szerint a törvény rendelkezéseit a végrehajtási eljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Az Ákr. 132. §-a kimondja, hogy ha a kötelezett a hatóság végleges döntésében foglalt kötelezésnek nem tett eleget, a döntés végrehajtható. Az Ákr. 133. § (1) bekezdése rögzíti, hogy – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – a végrehajtást a döntést hozó hatóság rendeli el, míg a 134. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtást – eltérő kijelölő norma hiányában – az állami adóhatóság fogatosítja. E szabályozási rendszerből az következik, hogy a végrehajtás személyi hatályát a döntésben megjelölt kötelezett személye határozza meg; a kötelezetti státusz későbbi változása önmagában nem képez végrehajtási akadályt, feltéve, hogy a határozat tartalma meghatározott és végrehajtható.
- [46] A Kúria a Kfv.VI.37.100/2021/9. számú döntésében kifejtette: „A jogszabályon alapuló ügyféli minőség csak addig az időpontig illeti meg az ügyfelet, amíg az ügyféli jogállását megalapozó körülmény fennáll. Amennyiben a kérelmező a jogszabály szerint már nem minősül ügyfélnek, de ügyféli jogokat kíván gyakorolni, ebben az esetben őt terheli annak bizonyítása, hogy az adott közigazgatási ügy jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti.” E döntés elvi tétele az ügyféli minőségnek az alapeljárásban történő érvényesítésére vonatkozik, vagyis arra az esetre, amikor az eljárás megindításakor vagy lefolytatásakor az ügyfél jogállása már nem áll fenn, és az érintett személy új eljárási pozícióban kíván fellépni. A jelen ügyben azonban nem új eljárásról, hanem egy végleges határozat végrehajtásáról van szó, amelyben a kötelezett személye már meghatározott. Az Ákr. 133–134. §-ainak rendszere alapján a végrehajtás a döntésben megjelölt kötelezett-tel szemben fogatosítható.
- [47] A Kúria álláspontja szerint a Kfv.VI.37.100/2021/9. számú döntés elvi megállapítása a jelen ügyben is irányadó annyiban, hogy a jogviszony fennállása az ügyféli jogállás meghatározásának feltétele, ugyanakkor a jogerős határozatból eredő kötelezettség nem az ügyféli minőség, hanem a jogerőből, a határozat véglegességéből fakadó kötelező erő alapján marad fenn. A kötelezetti minőség ilyenkor nem új eljárási érintettséget, hanem

a jogerős, a végleges döntés érvényesítését jelenti, amelyet az Ákr. 131–134. §-ai biztosítanak.

- [48] A felperes azon érve, miszerint a közigazgatási végrehajtás fogatosítására a NAV nem volt kijelölhető, nem alapos. Az Avt. 7. § (1) bekezdése főszabályként az állami adó- és vámhatóságot jelöli meg végrehajtó hatóságként, kivéve, ha jogszabály más szervet jelöl ki; az erdészeti hatósági határozatok vonatkozásában ilyen eltérő kijelölés nincs.
- [50] A fentiekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet – mivel az nem sértette meg a felperes által megjelölt jogszabályi rendelkezéseket – a Kp. 121. § (2) bekezdésének alkalmazásával hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.V.37.525/2025/5.)

178 Az a tény, hogy a felperes önellenőrzést nyújtott be, azaz gyakorolta a törvényben számára is biztosított adózói jogot, az önellenőrzési pótlék elengedése, mérséklése körében – jogalkotói szabályozás hiányában – nem a javára értékelendő különös méltánylást érdemlő körülmény, nem többletteljesítmény [2017. évi CL. törvény (Art.) 212. §, 213. §, 219. §; 2017. évi I. törvény (Kp.) 85. §, 121. § (2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes adóbevallását a cégcsoportnál alkalmazott vállalatirányítási rendszerből kigyűjtött adatok, analitika alapján készíti. A 2023. év zárásakor, 2024. február 5-én észlelte, hogy a 2023. februári áfabevallásában 1 331 375 000 Ft helyett 61 679 000 Ft áfát fizetett.
- [2] A hiba felfedezését követően 2024. február 9-én önellenőrzést nyújtott be, az áfa különbözetet bevallotta és megfizette a 138 524 000 Ft önellenőrzési pótlékkal együtt.
- [3] Az önellenőrzéssel egyidejűleg az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 213. §-ára, 219. § (1)–(2) bekezdéseire, valamint a 3002/2021. NAV útmutató (a továbbiakban: NAV útmutató) 4., 9., 10. pontjaira, kivételes méltánylást érdemlő körülményre hivatkozással kérte az önellenőrzési pótlék elengedését vagy jelentős mérséklését. Érvelése szerint a hibás bevallást egyszeri hiba okozta, melyet saját maga tárt fel, haladéktalanul intézkedett az önellenőrzésről. A téves tartalmú bevallás nem szándékos jogsértés, hanem jóhiszemű tévedés eredménye, az önellenőrzéssel érintett számlákat helyes tartalommal az adatszolgáltatási rendszerbe feltöltötte, köztartozásmentes adózónak minősül, adószámláján túlfizetés van.
- [4] Az elsőfokú adóhatóság határozatával a felperes mérséklési kérelmét az Art. 213. és 219. §-ában foglalt feltételek hiányában elutasította.
- [5] Indokolásában rögzítette, hogy az adózó részére jogszabályban előírt kötelezettségek teljesítése (jóhiszemű jogkövető magatartás, számlák feltöltése, hiba feltárása, haladéktalan intézkedés, pótlólagos adófizetési kötelezettség teljesítése, köztartozásmentesség, egyszeri hiba) a mérséklésre irányuló kérelem elbírálása során nem vehető figyelembe, az önellenőrzési pótlék mérséklésére nem alapoznak lehetőséget.

- [7] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [8] Indokolása szerint az önellenőrzési pótlék nem egy adóhatóság által kiszabott szankció, hanem jogszabályból eredő fizetési kötelezettség, ezért annak elengedése az Art. 213. §-ának és a 219. § (1)–(2) bekezdései alapján csak kivételesen méltányolható okból történhet.
- [9] Az elsőfokú adóhatóság döntése megalapozott, az eset valamennyi körülményét megvizsgálta, azokat értékelte, mérlegelésének szempontjai a határozat indokolásából megállapíthatók. Az adózó jóhiszemű eljárása az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 8. §-a alapján alapvető elvárás, javára szóló kivételes méltánylást érdemlő körülményként nem értékelhető.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [10] A felperes keresetében az alperes határozatának – az elsőfokú határozatra is kiterjedő – megsemmisítését, az elsőfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte az Art. 213. §-ára, 219. §-ára, a NAV útmutatóra, az Air. 5. §-ára, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozatok felülvizsgálatáról megalkotott 2/2015. (XI. 23.) KMK véleményére (a továbbiakban: KMK vélemény) hivatkozással.
- [11] Álláspontja szerint a téves tartalmú bevallás benyújtása nem szándékos jogsértő tevékenység, hanem kivételesen előforduló, jóhiszemű tévedés eredménye, ami egy számítási folyamattal összefüggő technikai hibára volt visszavezethető. Nem értékelhető hátrányára, hogy egy félig automatizált informatikai rendszer nem észlelte a hibát.
- [12] A kellő körültekintés alátámasztására több körülményt is előadott (kivételes hiba, nehezen felismerhető), amelyek vizsgálatára vonatkozó indokolást azonban a határozat nem tartalmaz, a hatóság nem tett eleget az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és az Air. 73. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt indokolási kötelezettségének.
- [14] Álláspontja szerint az önellenőrzési pótlék mértéke a mulasztás körülményeire és a jegybanki alapkamat kiemelkedő mértékére tekintettel aránytalanul magas. Az alperes döntése, a kérelem elutasítása ellentétes a közösségi joggal, sérti az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által a hozzáadott érték adó területén kialakított követelményrendszert. Utalt a C-255/02. (Halifax) ügyre, C-564/15. (Farkas) ügyre.
- [16] A perben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését kérte.
- [17] Az alperes védírában a határozatában foglalt indokok fenntartásával a kereset elutasítását kérte.

A jogerős ítélet

- [18] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [19] Indokolása szerint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (5) bekezdése alapján a mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság azt vizsgálja, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét megfelelően gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak-e. Az alperes határozata a Kp.

hivatkozott rendelkezésének és a kúriai joggyakorlatnak maradéktalanul megfelel, a tényeket megfelelően rögzítette, a körülményeket helyesen értékelte, eleget tett indokolási kötelezettségének. Alappal állapította meg, hogy a felperes 2023. február havi áfabevallásában nem járt el kellő, töle elvárható körültekintéssel, mivel észlelnie kellett volna, hogy a 27%-os áfakulcs alá tartozó értékesítései után a fizetendő adónak magasabb összegűnek kellett volna lennie, mint amekkorát a bevallásában feltüntetett.

- [20] A megfelelő informatikai kontrollrendszer működése saját felelősségi körébe tartozik, az önadózás rendszerében az adatszolgáltatás és a bevallási adatok egyezőségének biztosítása is a felperes felelőssége. Helytálló az Art. 47. § (1) bekezdésére hivatkozás, miszerint az önadózás elve alapján az adózó köteles az adót megállapítani, bevallani és befizetni. Felperes eljárása az önellenőrzés jogintézményének megfelelő volt, mely azonban nem minősíthető kivételes méltánylást érdemlő körülménynek.
- [21] Megállapította, hogy a felperes által hivatkozott Kfv.1.35.543/2021/9. számú kúriai ítélet eltérő tényállás okán jelen perben nem irányadó, a NAV Útmutató kizárólag az adóhatóság belső szervezetében alkalmazandó, jogi kötőereje nincs, így azt nem vizsgálta.
- [22] Olyan körülmény nem merült fel, amely megalapozná az EUB joggyakorlatában az Európai Unió Tanácsa a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK Irányelve (a továbbiakban: Héa irányelv) értelmezése során lefektetett szükségességi és arányossági mércébe ütközést, ezért az előzetes döntéshozatali eljárás megindítására irányuló kérelmet elutasította, arra is figyelemmel, hogy a belső, tagállami jogszabályok alkalmazásával és értelmezésével kell a jogvitát elbírálni.

A felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

- [23] A felperes a felülvizsgálati kérelme I. pontjában a Kp. 121. § (1) bekezdésére, a 115. § (1) bekezdésére alapítva a jogerős ítéletnek elsődlegesen a hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását; másodlagosan a megváltoztatását, az alperes határozatának az elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését és az elsőfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Indítványozta előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.
- [24] A II. pontban a felülvizsgálat jogalapjaként az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. §-ára, a Kp. 85. §-ára, az Air. 4–5. §-aira, a 73. § (1) bekezdés c) pontjára, az Art. 213. §-ára, 219. §-ára, az EUB Héa irányelv értelmezése során kidolgozott szükségességi és arányossági követelményekre hivatkozott.
- [27] VI.1.1. pont szerint a téves tartalmú bevallás benyújtása nem szándékos jogsértő tevékenység, hanem kivételesen előforduló hiba, jóhiszemű tévedés eredménye. Az alperes az érvei részletes bemutatása ellenére állapította meg, hogy nem adott elő olyan körülményt, amely bizonyítaná, az adott helyzetben töle elvárható körültekintéssel járt el. A

jogerős ítélet indokolása megismételte azt az alperesi álláspontot, hogy az önadózás rendszerében az adatszolgáltatás és a bevallási adatok egyezőségének biztosítása a felperes felelőssége ([41] bekezdés). Az elsőfokú ítélet elmulasztotta érdemben értékelni, hogy megfelelő adatok szolgáltatása érdekében valamennyi tőle elvárható intézkedést megtett és elmulasztott állást foglalni arról, hogy nem kisvállalkozás lévén, nem észlelte és nem is észlelhette volna a szokásostól eltérő értékesítési volument.

- [29] A VI.1.3. pontban hangsúlyozta, hogy az önellenőrzési pótlék mértéke aránytalanul magas lenne a mulasztás körülményeihez képest. Az ítélet azonban a tényállás bemutatásában és az indokolásában is mellőzte ennek vizsgálatát. A keresetében is részletesen bemutatta, hogy az önellenőrzéssel érintett áfa különbözet egy adminisztratív hiba eredménye, nem visszaélésszerű eljárásból ered.
- [31] A VI.1.5. pontban változatlanul fenntartotta azt a korábbi hivatkozását, hogy az önellenőrzési pótlék összege magasabb, mint egy esetleges adóellenőrzés következtében befizetendő adóbírság összege.
- [32] A VI.2. pontban foglaltak szerint az ítéleti tényállás és indoklás ellentétes a Kúriának a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata tekintetében kidolgozott joggyakorlatával. Utalt a KMK véleményre, a Kúria Kfv.V.37.405/2025/13. számú döntése [56] bekezdésére, a Kfv.IV.37.733/2024/7. számú határozatra.
- [33] Összegző véleménye szerint a mulasztás és az önellenőrzési pótlék mértéke között kirívó aránytalanság áll fenn, a jogerős ítélet a szankció kiszabása során az egyedi ügy sajátosságait tévesen, logikátlanul, nem a súlyuknak megfelelően értékelte. A mérlegelési jogkörben hozott alperesi döntést úgy hagyta helyben, hogy ezáltal szembe helyezkedett a Kúria által kialakított joggyakorlattal.
- [34] Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [37] A felülvizsgálat kérelem nem alapos.
- [45] A Kúria az Alkotmánybíróság bíróságokra kötelező 3234/2021. (VI. 4.) AB határozatának [77] bekezdésére alapítottn hangsúlyozza, hogy: „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása 830/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3062/2019. (III. 25.) AB végzés, Indokolás [33].”
- [46] Az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok értékelése [Kp. 78. § (2) bekezdés] vagy valamely jogkérdésben való döntéshozatala [Kp. 86. § (1) bekezdés] során az indokolási kötelezettségéhez [Pp. 346. § (4) bekezdés] hozzátartozik a felek álláspontjának ismertetése, majd a saját jogi álláspontjának a közlése és annak megindokolása. Az nem jogsértő, ha a bíróság valamelyik fél álláspontjával egyetért és az sem, ha a fél kifejtett álláspontjának teljeskörűsége okán ahhoz többletet nem indokol. Ilyenkor azonban az indokolásnak tartalmaznia kell, hogy akár az időbeli, akár a logikai levezetés hiányt

nem szenved, okszerű és így a valósággal, vagy valamely jogszabály tartamával egyező. Azt tehát, hogy a bíróság miért ért egyet valamelyik fél álláspontjával, meg kell indokolnia. Az elsőfokú bíróság ítéletében ennek a követelménynek eleget tett, megindokolta, hogy a hatóság eljárását, a feltárt bizonyítékok értékelését és minősítését, az azokból levont következtetéseket miért értékelte jogszerűnek. A Kúria mindezekkel összefüggésben jogszabálysértést nem tárt fel, a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal kapcsolatosan ugyanakkor a következőket emeli ki.

- [47] Az önellenőrzés esetén meghatározható az az időszak, amely eltelik addig, ameddig az adózó a saját jogsértő magatartását feltárja, amelyet követ az adózónak az Art. 54. §-án alapuló önellenőrzése, az önellenőrzés bejelentése (Art. 55. §), majd az önellenőrzés bevallása (Art. 56. §). Az önellenőrzés következménye, hogy az adózó a helyesbített adóalap, adó bevallásával mentesül az adóbírság és a mulasztási bírság megfizetése alól, az önellenőrzési pótlék teljesítésével pedig az önellenőrzés időpontjáig késedelmi pótlékot nem kell fizetnie.
- [48] Az Art. XXVIII. fejezete tartalmazza az önellenőrzési pótlék részletszabályait: a 211. § az önellenőrzési pótlék fizetési kötelezettséget; a 212. § az önellenőrzési pótlék mértékét; a 213. § az önellenőrzési pótlék mérséklése, elengedése; a 214. § az önellenőrzés jogkövetkezménye szabályait. Az Art. 212. § (1) bekezdése szerint az önellenőrzési pótlék mértéke minden naptári nap után a késedelem, illetve az esedékesség előtti igénybevétel (felszámítás) időpontjában érvényes jegybanki alapkamat háromszázhatvanötöd része.
- [49] Nem vitatott a perben, hogy felperes az önellenőrzés bevallásával egyidejűleg – a jogszabályi előírásnak megfelelően – az adókülönbözetet és az önellenőrzési pótlék Art. 212. § (1) bekezdése szerint megállapított összegét megfizette, majd ezt követően kérte az önellenőrzési pótlék elengedését vagy minimális összegre mérséklését.
- [50] Az önellenőrzési pótlék mérséklésének, elengedésének szabályait az Art. 213. §-a szabályozza, amelynek értelmében az önellenőrzési pótlék kérelemre akkor mérsékelhető, illetve engedhető el, ha az adózó tévedését olyan körülmények bizonyításával menti ki, amelyek egyébként megalapoznák az adóbírság mérséklését, kiszabásának mellőzését is.
- [51] A jogalkotó a mérséklés, elengedés feltételeként az adózó kötelezettségeként határozza meg a mentő körülmények bizonyítását. Az Art. adóbírság mérséklésének, kiszabásának mellőzésére vonatkozó 219. §-a szerint a kérelem elbírálása során az adóhatóságnak az adókülönbözet keletkezésének körülményeit kell vizsgálnia. A 219. § (1) bekezdése alapján erre kivételes méltánylást érdemlő körülmény esetén kerülhet sor.
- [52] A kivételes méltánylást érdemlő körülményekről a jogszabály nem ad tételes felsorolást, az Art. 219. § (2) és (3) bekezdései határozzák meg a mérlegelés körülményeit. A (2) bekezdés kimondja, hogy az adóbírság mérséklésénél vagy a kiszabás mellőzésénél az ügy összes körülményét mérlegelni kell, különösen az adóhiány nagyságát, keletkezésének körülményeit, az adózó jogellenes magatartásának (tevékenységének) vagy

- mulasztásának) súlyát, gyakoriságát, illetve azt, hogy a körülményekből megállapíthatóan az adózó, illetve intézkedő képviselője, foglalkoztatottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a töle elvárható körültekintéssel járt el. A (3) bekezdésben foglaltak szerint nincs helye az adóbírság mérséklésének vagy kiszabása mellőzésének sem hivatalból, sem kérelemre, ha az adóhiány a bevétel eltitkolásával, hamis bizonylatok, könyvek, nyilvántartások előállításával, felhasználásával, illetve a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével függ össze.
- [54] A Kúria szerint az adóhatóság és az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes kérelmében mentő körülményt nem igazolt, az általa előadottak különös méltánylást érdemlő körülménynek nem minősülnek.
- [55] A felperes hivatkozásával szemben nem különös méltánylást érdemlő körülmény, hogy az adózó milyen volumenű gazdálkodást folytat (kiszámlázás vagy cégcsoport tagja), és milyen rendszert alkalmaz az adózói kötelezettsége teljesítésére. Az adózónak ugyanis gazdasági tevékenysége nagyságától függetlenül jogszerűen kell adóznia, és felelősséggel tartozik mindazokért a személyekért és (pl. informatikai) rendszerért, amelyet az adózása során alkalmaz.
- [56] A felperes informatikai hibát állított, amelyet azonban - törvényi kötelezettsége ellenére - nem bizonyított.
- [57] Előadásai (amely szerint: a hiba az adatoknak a vállalatirányítási rendszerből az áfa analitikába történő konvertálása során következett be, ezért nehezen volt felismerhető; egy jól működő folyamat közben merült fel; korábban nem fordult elő; a hiba az adóhatóság belső rendszereiből, az online számlaadatokból nem volt egyértelműen felismerhető; a hibát maga tárta fel; a fizetési kötelezettsége a korábbi, 2022-es átlagos fizetési kötelezettség mértékétől nem tért el) olyanféle előadások, amelyek a felperes gazdálkodására vonatkoznak, különleges méltánylást érdemlő körülmény nélkül. Az a hivatkozása továbbá, hogy az áfafizetés alapjául szolgáló számlákat maradéktalanul és helyes adattartalommal bejelentette; jogkövető; köztartozásmentes adózónak minősül, Alaptörvényen nyugvó, törvényekben meghatározott kötelezettségeinek a teljesítése, illetve eredménye, amelyeknek a kötelezően kifejtendő adózói magatartás okán különösen méltányolható eleme nincsen.
- [58] Az a tény, hogy a felperes önellenőrzést nyújtott be, azaz gyakorolta a törvényben biztosított adózói jogát, az önellenőrzési pótlék elengedése, mérséklése körében – jogalkotói szabályozás hiányában – nem a javára értékelendő különös méltánylást érdemlő körülmény, nem többlet teljesítmény. Az önellenőrzés célja ugyanis a jogszerű helyzet helyreállítása, a hiba orvoslása, a jogkövető magatartás minden adózónak, így a felperesnek is a kötelezettsége.
- [61] Az adóellenőrzés esetén kiszabható adóbírság és az önellenőrzéskor fizetendő önellenőrzési pótlék felperes részéről történő, a felülvizsgálati kérelem VI.1.5 pontjában végzett összehasonlítása minden jogszabályon alapuló kapcsolódást nélkülöz. A felperes által levezett eset, mely szerint a kiszabott 50%-os mértékű adóbírság az adott körülményekre tekintettel tovább csökkenthető; emellett megbízható adózóként a bírságkiszó az adóhiány 25%-ára tovább csökken; és amennyiben a feltételes adóbírság kedvezményt is igénybe vehette volna az adóbírság felső határa az adóhiány 12,5%-ig lett volna csökkenthető, olyan kitalált láncolat, amelynek tényállási alapja nincs, csak feltételezéseken alapuló szubjektív elemei, így a jogszabályok reális összevethetőségeként nem értelmezhető.
- [62] A jogalkotó annak érdekében, hogy az adózók éljenek az önellenőrzés lehetőségével, a szankció mértékét alacsonyabb összegben kívánta megállapítani, mintha adóellenőrzés tárná fel a jogsértést. Az adóbírság mértéke az Art. 215. § (3) bekezdése szerint – ha e törvény másként nem rendelkezik – az adóhiány, illetve jogosulatlan igénylés meghatározott százaléka. Az önellenőrzési pótlék mértéke az Art. 212. § (1) bekezdése – jelen ítélet [48] bekezdésében idézett rendelkezése – szerint a pótlékköteles időtartam napjaira érvényes jegybanki alapkamat alapján számítandó.
- [63] Az adóbírság alapja tehát a pénzben meghatározott adóhiány, míg az önellenőrzési pótlék időtartamalapú, a bevallás benyújtására előírt határidő leteltét követő első naptól az önellenőrzés benyújtásáig kell felszámítani. Az adóbírság represszív (megtorló) szankció, az önellenőrzési pótlék reparatív (javító) jogkövetkezmény. Utóbbi a megsértett jogrend helyreállítását szolgálja azért, hogy az adózó ne csak a meg nem fizetett adót (adókülönbözetet), hanem annak „mintegy” a kamatait is befizesse a költségvetésbe. A költségvetés és az adózó közötti elszámolás ezáltal – az adókülönbözet és a pótlék megfizetésével – kerül egyensúlyi helyzetbe.
- [64] Önmagában az a körülmény, hogy a mérséklés, elengedés szempontjait a jogalkotó az önellenőrzési pótléknál nem, csupán az adóbírságnál rögzíti, nem teszi azonos jogalapúvá a két jogintézményt. A jegybanki alapkamat mértéke minden adózóra kötelezően vonatkozik, az önellenőrzési pótlék mellett a késedelmi pótlék mértékénél (Art. 209. §) is irányadó, nincs olyan igazolt és különös méltánylást érdemlő körülmény, amely miatt a felperes esetében ne lenne alkalmazandó.
- [66] A Kúria szerint az önellenőrzési pótlék jogi szabályozottsága, a pótlék mértéke nem alapozza meg az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségességét.
- [67] Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet – helyes indokai alapján – a Kp. 121. § (2) bekezdésében foglaltak szerint hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv. VI.35.266/2025/9.)

179I. Középvállalkozás esetében a Kr. 5. § (5) bekezdésében meghatározott 50 millió forintos korlát a Kr. 3. § (1) bekezdésének főszabályában rögzített kivételszabályból következően csak a munkavédelmi bírság végső összegének meghatározása során alkalmazandó.

II. A munkavédelmi bírságot kiszabó határozattal szemben indított elsőfokú közigazgatási peres eljárás illetéke az Itv. 45/A. § (1) bekezdése szerinti tételes összeg [1993. évi XCIII. törvény (Mtv.) 82. § (2) bek. b) és c) pont; 25/2024. (II. 14.) Korm.rendelet (Kr.) 3. § (1)

bek., 4. §, 5. § (1)–(5) bek., 6. § (2) bek.; 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 45/A. § (1)–(2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a székhelyén tűzálló téglák gyártását végzi. 2024. augusztus 15-én a felperes által prégépkezelő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló bal kézfeje a tűzálló téglák előállítására szolgáló hidraulikus prégép alsó és felső szerszámai közé került, és azok összezáródásakor a prégép a sérült négy ujját és kézfejének egy részét levágta. Az alperes a bekövetkezett súlyos munkabalesetet kivizsgálta, és a felperes mulasztását abban állapította meg, hogy nem látta el a hidraulikus prégép mozgó részeit olyan biztonsági berendezéssel, amely teljeskörűen elhatárolja a gép veszélyes terét, vagy leállítja a veszélyes rész mozgását a veszélyes tér elérése előtt. Ezzel a felperes megszegte a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 40. § 1. pontját és 54. § 7. pont c) alpontját, valamint a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet (a továbbiakban: NGM rendelet) 9. § (3) bekezdését is. Erre figyelemmel az alperes a 2025. január 20-án kelt határozatával kötelezte a felperest, hogy lássa el a hidraulikus prégép mozgó részeit olyan biztonsági berendezéssel, amely elhatárolja a veszélyes területet vagy leállítja a veszélyes rész mozgását a veszélyes tér elérése előtt (1. pont), illetve a jogszabályban előírt gyakorisággal végezze el a hidraulikus prégép időszakos biztonsági felülvizsgálatát (2. pont). A határozatban az alperes az 1–2. pontok alatti kötelezéseket megalapozó hiányosságokat egy normasértésként értékelte, és megállapította, hogy az azok alapjául szolgáló munkavédelmi hiányossággal a felperes 16 fő munkavállaló egészségét, testi épségét súlyosan veszélyeztette, ezért a felperest – az Mvt. 2. § (2) bekezdésére, 11. §-ára, 18. § (1) bekezdésére, 23. § (1) bekezdésére, 40. § (1) bekezdésére, 54. § (7) bekezdés c) pontjára, 55. § (1) bekezdésére, 82. § (1) bekezdésére, valamint 82. § (2) bekezdés b) és e) pontjaira, az NGM rendelet 9. § (3) bekezdésére, továbbá a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet (a továbbiakban: MüM rendelet) 3. § (1) bekezdésére hivatkozással – 50 millió forint munkavédelmi bírsággal sújtotta.
- [2] A munkavédelmi bírság összegét az alperes – a munkáltató eljárását súlyos veszélyeztetésnek minősítve – a munkavédelmi bírság mértékéről és a kiszabására vonatkozó részletes szabályokról, valamint a munkabiztonsági szaktevékenység végzésére jogosult személyek nyilvántartásának és továbbképzésének szabályairól szóló 25/2024. (II. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) rendelkezései alapján határozta meg. A bírság mértékének meghatározása során az alábbi szempontokat értékelte: a súlyos veszélyeztetéssel érintett munkavállalók száma 16 fő, a munkavédelmi bírság alapösszege súlyosan veszélyeztetett munkavállalónként 100 000 forint [Kr. 3. § (2) bekezdés]; a munkavédelmi normasértések száma 1, a hozzárendelt szorzó: 1 [Kr. 5. § (1) bekezdés]; a munkavédelmi normasértések száma 1, a

hozzárendelt szorzó 1 [Kr. 5. § (1) bekezdés]; a súlyos veszélyeztetéssel érintett munkavállalók súlyos veszélyeztetésének leghosszabb időtartama a munkáltatónál bizonyítottan 1 hónapot meghaladó időtartam, a hozzárendelt szorzó: 10 [Kr. 5. § (2) bekezdés d) pont]; a munkáltató mulasztása miatt súlyos munkabaleset következett be, a hozzárendelt szorzó 10 [Kr. 5. § (3) bekezdés b) pont]; a munkavédelmi hatóság korábbi hatósági eljárása során feltárt súlyos veszélyeztetés miatt a hatósági ellenőrzést megelőző 3 éven belül munkavédelmi bírság kiszabása nem történt, a hozzárendelt szorzó 1 [Kr. 5. § (4) bekezdés]; a hatósági eljárással érintett munkáltató a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Kkv. tv.) 3. §-a értelmében középvállalkozásnak minősül, a hozzárendelt szorzó: 0,9 [Kr. 5. § (5) bekezdés]; mérlegelési jogkörben megállapított bírságcsökkentő tényező: 20%, mert a munkáltató a tényfeltárást segítő magatartást tanúsított, valamint a veszélyeztetés megvalósulásában a munkavállaló szabályszegő magatartása is közrejátszott, a hozzárendelt szorzó 0,2 [Kr. 6. § (2) bekezdés a) és b) pontok]. A bírság fentiek szerint számított összege 115 200 000 forint volt, annak végleges összegét azonban a Kr. 3. § (1) bekezdésére hivatkozással 50 millió forintban állapította meg.

A kereset és a védirat

- [3] A felperes keresetében elsődlegesen a határozat megsemmisítését, másodlagosan az őt terhelő fizetési kötelezettség 40 millió forintra mérséklését, a határozat megváltoztatását, harmadlagosan a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. A munkavédelmi bírság összegével összefüggésben – egyebek mellett – a Kr. 3. § (2) bekezdésének megsértésére, továbbá arra hivatkozott, hogy az alperes a Kr. 5. § (5) bekezdését és 6. § (2) bekezdését megszegve járt el akkor, amikor a maximális összeg figyelembevétele nélkül hajtotta végre a bírság mértékének csökkentését.
- [4] Az alperes védiratában a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. A munkavédelmi bírság összegét tekintve hangsúlyozta, hogy az 50 millió forintos korlát csak a munkavédelmi bírság mértékének végső megállapításakor vehető figyelembe.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [5] A bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest 56 000 forint perköltség, valamint 2 789 500 forint eljárási illeték megfizetésére.
- [6] A bíróság – miután a felperes által elsődlegesen állított jogsértéseket nem találta fennállónak – a kiszabott bírságösszeg jogszerűségét vizsgálta. Megállapította, hogy az alperes határozata e tekintetben részletes indokolást tartalmazott, amelyből egyértelműen látszik, hogy a hatóság milyen szempontokat vett figyelembe, az egyes „faktorokat” milyen súllyal, miként – a felperes terhére vagy javára – értékelte. Rámutatott, hogy az alperesnek abban az esetben kell csökkentenie a jogszabályban meghatározott mértékre – 50 millió forintra – a bírság összegét, ha az így kalkulált összeg

- meghaladja a jogszabályi limitet. Az alperes nem hagyta figyelmen kívül a felperes javára értékelendő „faktort”, a bírság összege azonban csak ennek értékelését követően csökkenthető a jogszabályi limitre, ezért az alperes helytállóan határozta meg 50 millió forintban a fizetendő munkavédelmi bírságot.
- [7] A bíróság szerint téves az a felperesi álláspont, amely szerint a jogszabályi limit alkalmazását követően kell figyelembe venni a munkáltató javára értékelendő 20%-os csökkentést. A felperes érvelésének hibája abból is látható, hogy ezen logika szerint csak abban az esetben lehetne alkalmazni a bírság mértékét csökkentő tényezőt, ha a bírság mértéke elérné a jogszabályi összeghatárt. A jogalkotó célja azonban „fair összegű” bírságot kiszabó jogszabály megalkotása volt, amelynek során a bírság összegének megállapításakor kell figyelembe venni a felperes javára értékelhető szempontokat. Mindezek alapján az alperes a 20%-os csökkentést jogszerűen alkalmazta, a bírság meghatározása nem volt jogsértő.
- [8] A bíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 42. § (1) bekezdés *a)* pont *ae)* alpontja szerint számított (1 889 500 forint + a 30 millió forint feletti rész, azaz 20 millió forint 4,5%-a, 900 000 forint) elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte a felperest a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 102. § (1) bekezdése alapján.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [9] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását kérte oly módon, hogy a Kúria az alperes határozatát semmisítse meg és kötelezze őt új eljárás lefolytatására; kérte továbbá az alperes marasztalását az elsőfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiben. A felperes jogszabálysértésként a Kr. 5. § (5) bekezdését és a 6. § (2) bekezdését, valamint az Itv. 45/A. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [10] A felülvizsgálati kérelme befogadását a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása [Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja] és a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége [Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ab)* alpont] miatt találta indokoltnak. Az ítélet jogszabálysértő a megállapított illeték tekintetében is, és e körben az egységes joggyakorlattal ellentétes, mivel a bíróság az Itv. 45/A. § (1) bekezdése szerinti 30 000 forint összegű tételes illeték összeg helyett az Itv. 45/A. § (2) bekezdése alapján állapított meg illetéket, ami a tényleges illeték 93-szorosa.
- [11] A felperes szerint a bírságösszeg számítása során első lépésben – a Kr. 3. § (2) bekezdését, valamint 4. § *a)* pontját figyelembe véve – a bírság alapösszegét kell meghatározni, amit a súlyosan veszélyeztetett munkavállalók létszámához kell igazítani. A következő „lépcsőfok” a 4. § *b)* pont alapján az 5. § szerinti szorzók alkalmazása, ahová az 5. § (5) bekezdésében meghatározott 0,9-szeres szorzó is tartozik, amely a közép vállalkozásként működő munkáltató munkavédelmi normasértése esetén legfeljebb 50 millió forintig terjedhet. Az 50 millió forint maximális összeg megállapítása után kerülhet sor a 4. § *c)* pontja szerint a 6. §-ban foglalt súlyosító és enyhítő körülmények figyelembevételére a hatóság mérlegelésétől függően 20%-os mértékben.
- [12] Mindez a jogszabály szövegéből egyértelműen kitűnik, mivel a Kr. 6. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az 5. § alapján megállapított munkavédelmi bírság mértékét lehet mérlegelési jogkörben legfeljebb 20%-kal csökkenteni az ott meghatározott okokból. Az alperes kalkulációjának hibája tehát abban áll, hogy az 5. § szerinti szorzók alkalmazása után, azonban a maximális összeg alkalmazása nélkül hajtotta végre a 6. § szerinti 20%-os csökkentést, ami a fenti jogszabályhellyel ellentétes. Ez azt eredményezte, hogy a bírság kiszabásakor a felperes javára valójában nem vettek figyelembe csökkentő tényezőt. A bíróságot a helyes számítás szerint úgy kellett volna meghatározni, hogy az 5. §-ban foglalt számításokat követően az 50 millió forint maximális bírságot kellett volna alkalmazni az 5. § (5) bekezdése alapján, majd ennek 20%-kal csökkentett összegét, azaz jelen esetben 40 millió forintot kellett volna kiszabni. A felperes szerint ezt a jogértelmezést támasztja alá az alperes által rendelkezésre bocsátott módszertani útmutató és bírságszámláló Excel-tábla is.
- [13] A felperes hivatkozott arra is, hogy a bíróság a perben előadott érvelését félreértelmezte, a bírság összegét csökkentő tényezőt ugyanis nem csak abban az esetben lehetne alkalmazni, ha a bírság elérte a maximális összeghatárt. A csökkentő tényezőket a bírság összegének Kr. 3–5. §-ai szerinti meghatározását követően kell figyelembe venni. Amennyiben az így megállapított bírság kevesebb mint 50 millió forint, akkor abból az összegből szükséges a 20% levonása.
- [14] A felperes szerint a bíróság az illeték összegét is jogsértően állapította meg, amikor az Itv. 45/A. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Itv. 42. § (1) bekezdés *a)* pont *ae)* alpontjában foglaltak szerint járt el. Ehelyett az illeték összegét az Itv. 45/A. § (1) bekezdése alapján kellett volna meghatározni. Az Itv. 45/A. § (2) bekezdése nem volt alkalmazható, mivel az eljárás nem a rendelkezésben felsorolt pertípusok közé tartozik. A felperes példálózó jelleggel említette meg a Fővárosi Törvényszék 104.K.700.433/2025/27. számú döntését, illetve a Debreceni Törvényszék, Szegedi Törvényszék és Veszprémi Törvényszék hasonló tárgyú ügyeit, amely perekben a bíróságok minden alkalommal a tételes, 30 000 forint összegű illetéket alkalmazták.
- [15] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélete hatályában való fenntartására és a felperes felülvizsgálati eljárási költségekben marasztalására irányult.
- [16] Az alperes kiemelte, hogy az ügyben kiszabott munkavédelmi bírságot a Kr. alapján határozta meg, az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében a szakmai irányító által rendelkezésre bocsátott módszertani útmutató és a munkavédelmi bírság-számláló Excel-táblázat segítségével. A módszertani útmutatóban szereplő általános képletből megállapítható, hogy az 50 millió forintos korlát csak a munkavédelmi bírság mértékének

végző megállapításakor veendő figyelembe. Ezzel kapcsolatosan utalt a már hatályon kívül helyezett, a munkavédelmi bírság mértékére és kiszabására vonatkozó részletes szabályokról szóló 273/2011. (XII. 20.) Korm. rendeletre (a továbbiakban: rKr.) is, amelyhez képest a munkavédelmi bírság meghatározására szolgáló elvek és a számítás módja nem változott, csak az összecszerülésben (alap és szorzók) történt növekedés, ezért a munkavédelmi hatóság bírságszámolási gyakorlatára vonatkozó 19/2015. számú munkaügyi elvi határozatot (Mfv.II.10.336/2014.) az ügyben figyelembe lehet venni. A munkavédelmi bírság esetén a Kkv. tv. alapján ismert vállalati kategóriák szerint történik a differenciálás, ami a foglalkoztatotti létszám és az árbevétel alapján rögzített progresszív rendszer.

- [17] Az alperes munkavédelmi bírság számításának menetét példákon keresztül is bemutatta; hangsúlyozta, hogy a Kr. 5. § (3) bekezdésében foglalt következmények fennállása esetén a bírság részösszegét kell megszorozni a munkáltató mulasztása miatt fennálló következmény szerinti szorzóval. Amennyiben a munkabaleset nem halálos kimenetelű, és a hatósági eljárás alá vont ügyfél természetes személy munkáltató, vagy kis- és középvállalkozás, a munkavédelmi bírság részösszegét a közölt szempontrendszer alapján kell meghatározni, majd a kapott összeget lehet 20–20%-kal növelni, vagy csökkenteni. A felperes érvelésének elfogadása esetén nemcsak a bírságszökkentő, hanem a bírságnövelő tényezőket is 50 millió forintból kiindulva kellene számítani, tekintettel azonban arra, hogy ez a kiszabható maximális összeg, a bírság növelésére már nem lenne lehetőség.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – részben megapozott.
- [19] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján fogadta be, mivel a felperes által felvetett jogértelmezési kérdés, a munkavédelmi bírság összegének számítási metodikája a középvállalkozás munkáltató esetében – a felperes által bemutatottak szerint – az egyedi ügyön túlmutató jelentőséggel bír. A jogerős ítéletet a Kúria – a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján – a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.
- [20] A munkavédelmi bírság mértékét a Kr. a 3. számú, külön cím alatti fejezete 3-6. §-aiban a következők szerint rendeli megállapítani.
- [21] A Kr. 3. § (1) bekezdése mindenekelőtt a bírság összegét határozza meg: kimondja, hogy a „bírság összege százezer forinttól – az 5. § (5) bekezdésében meghatározott kivétellel – százmillió forintig terjedhet”; a (2) bekezdés az alapösszeg megállapítására ad szabályt: „a súlyosan veszélyeztetett munkavállalónként százezer forint”.
- [22] A Kr. 4. § szerint „A munkavédelmi bírság mértéke a 3. § (2) bekezdésében meghatározott alapösszeg, az 5. §-ban alkalmazandó szorzók alapján és a 6. § szerinti emelési és csökkentési lehetőség figyelembevételével kerül kiszámításra.”.
- [23] A Kr. 5. § (1)–(3) bekezdéseiben a jogalkotó az elkövetett normasértések számától, a munkavállaló

súlyos veszélyeztetésének időtartamától és a munkáltató mulasztása következményeinek súlyosságától függően, különböző szorzók alkalmazásával bírságnövelő tényezőket határozott meg, a (4) bekezdésben pedig további bírságnövelő tényezőként rendelt figyelembe venni egyes múltbeli, munkavédelmi bírság kiszabására alapot adó jogsértéseket. A Kr. 5. § (5) bekezdése a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerinti munkáltatók szankcionálása körében külön, az érintettekre kedvezőbb szabályozást tartalmaz, amikor kimondja, hogy a „mikro- és kisvállalkozás vagy természetes személy munkáltató munkavédelmi normasértése esetén a munkavédelmi bírság mértéke 0,8-szeresére csökken, és legfeljebb 25 millió forintig terjedhet; középvállalkozás munkáltató munkavédelmi normasértése esetén a munkavédelmi bírság mértéke 0,9-szeresére csökken, és legfeljebb 50 millió forintig terjedhet”. A Kr. 5. § (6) bekezdése az (5) bekezdés alkalmazását kizárja, ha a munkáltató mulasztása miatt halálos munkabaleset következett be.

- [24] A Kr. 6. § (1) bekezdése a munkavédelmi hatóság számára az a)–i) pontokban felsorolt tényezők (jogsértések fajtája, súlyossága, stb.) függvényében lehetőséget ad arra, hogy – mérlegelési jogkörében eljárva – az 5. § alapján megállapított munkavédelmi bírság mértékét legfeljebb 20%-kal megemelje, a (2) bekezdés pedig, szintén mérlegelési jogkörben arra ad lehetőséget, hogy az a)–c) pontokban felsorolt tényezők (jogsértés felderítésének elősegítése, stb.) esetén az 5. § alapján megállapított munkavédelmi bírság mértékét legalább 20%-kal csökkentse.
- [25] A fent ismertetett szabályozás alapján megállapítható, hogy a Kr. 3. § (1) bekezdésében a jogalkotó a munkavédelmi bírság összegének főszabályát rögzítette úgy, hogy a rendelkezésben a kivételszabályt konkrétan, az 5. § (5) bekezdésére utalással megjelölte. Ez azt jelenti, hogy a főszabálytól, amely szerint a bírság összege – a 3–6. §-okban szereplő szabályok alkalmazásával – minimum százezer, maximum százmillió forintban lehet és kell meghatározni, a Kr. 5. § (5) bekezdése szerinti munkáltatók esetében lehet eltérni: a bírság felső határa – a főszabály szerinti százmillió forint helyett – mikro- és kisvállalkozások vagy természetes személy munkáltató normasértése esetén 25 millió forint, középvállalkozás munkáltató normasértése esetén 50 millió forint.
- [26] A Kr. 4. §-a a munkavédelmi bírság mértékének meghatározása során sorrendiséget határoz meg, a bírság mértékét a 3. § (2) bekezdése szerinti alapösszeg alapulvételével, ezt követően – az 5. §-ban felsorolt tényezők fennállásakor – a szorzók, köztük – kis- és középvállalkozások esetén – az 5. § (5) bekezdés szerinti 0,8-szeres, illetve 0,9-szeres csökkentő szorzók alkalmazásával, majd a 6. § (1) és (2) bekezdés szerinti emelési és csökkentési lehetőségek figyelembevételével kell kiszámítani.
- [27] Abból azonban, hogy a Kr. 4. § a)–c) pontjai sorrendiséget határoznak meg, illetve, hogy a 6. § (1) és (2) bekezdése a bírság összegének utolsó lépéseként az előző, vagyis az 5. § alapján megállapított bírságmértéket rendeli alapul venni a felsorolt legalább 20%-os bírságnövelő, illetve legfeljebb 20%-os bírságszökkentő tényezők

- alkalmazása előtt, nem következik, hogy a Kr. 5. § (5) bekezdésében foglalt, a kis- és középvállalkozások bírságmértékét 25 millió, illetve 50 millió forint összegben maximalizáló szabálytól – a felperes érvelésének megfelelően, a 6. § (2) bekezdésben foglalt bírságcsoökkentő szabály alkalmazásával – el lehetne térni.
- [28] A felperes ezen értelmezése a Kr. 3. § (1) bekezdése figyelembevételének mellőzésén alapul, ami helytelen, annak alapján az 5. § (5) bekezdés szerinti, a kedvezményezett körre irányadó kivételszabályban meghatározott összegek 20%-kal történő emelésére és csökkentésére is lehetőség nyílna. Ilyen szabályozási metodika alkalmazására utaló jogalkotói akarat, függetlenül attól, hogy az alkalmazott megoldás – a bírságösszeget meghatározó főszabálytól eltérő kivételszabálynak a mértékre vonatkozó szorzók alkalmazását előíró szabályban való elhelyezése – nem tekinthető „szerencsésnek”, nem azonosítható. Helyes értelmezés szerint a Kr. 5. § (5) bekezdése „és legfeljebb 25 millió forintig terjedhet”, illetve „és legfeljebb 50 millió forintig terjedhet” fordulatok alkalmazása, függetlenül attól, hogy a 6. § (1) és (2) bekezdése „az 5. § alapján megállapított” bírság mértékének módosítására ad lehetőséget, a 3. § (1) bekezdésének főszabályától való eltérést, a bírságösszeg végső meghatározását (100 millió forint helyett 25 millió, illetve 50 millió forint bírságmaximum alkalmazását) jelenti.
- [29] Az eljáró bíróság a fentiekől eltérő indokok alapján ugyan, de helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a bírság összegének meghatározása nem jogszabálysértő.
- [30] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelemében megjelölt Mfv.II.10.336/2014/4. számú kúriai határozat a jelen ügyben nem volt irányadó, tekintettel arra, hogy abban a Kúria eltérő tényállás és más jogi konstrukción alapuló jogszabályi rendelkezés alapján döntött. A hivatkozott kúriai határozat elvi tartalma az volt, hogy a munkavédelmi bírság kiszabása során az rKr. 6. §-ában meghatározott szorzószámokat nem a munkavállalónként meghatározott bírság alapösszegével, hanem a bírság mértékével – amely az alapösszeg és az érintett munkavállalók számának szorzata – kell szorozni. Ezzel szemben jelen perben a középvállalkozás munkáltató munkavédelmi normasértése esetén meghatározott maximális összeg és a munkavédelmi bírság mértékét csökkentő rendelkezés, valamint a Kr. 3. §-ában meghatározott kivételszabály egymáshoz való viszonyát, alkalmazásuk sorrendjét kellett tisztázni. Mivel sem az rKr., sem az annak hatálya alatt alkalmazandó Mvt. nem tartalmazott a főszabályban meghatározott maximális összegtől eltérő kivételszabályt a középvállalkozások esetében, a jelen perben eldöntendő kérdés fel sem merülhetett a hivatkozott kúriai határozatban.
- [31] A felperes alappal kifogásolta a bíróság döntését a fizetendő illeték tekintetében. A felperest az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján illetékfeljegyzési jog illette meg, ezért a bíróságnak a Pp. 101. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése szerint köteleznie kellett a pervesztes felperest a meg nem fizetett illeték államnak történő megfizetésére. Az elsőfokú közigazgatási eljárásra az Itv. 45/A. §-a rendelkezései alapján kellett az illeték összegét meghatározni. Az Itv. 45/A. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási jogvita elbírálása iránti közigazgatási per és egyéb közigazgatási bírósági eljárás illetéke – a (2)–(4) bekezdésben foglaltak kivételével – 30 000 forint. Ezen kivételek közül (2) bekezdés azt mondja ki, hogy az illeték alapjárá a 39–41. §-ban foglaltakat, az illeték mértékére a 42. §-ban foglaltakat kell alkalmazni a marasztalási perben, valamint akkor, ha az eljárás tárgya adó-, illeték-, adójellegű kötelezettséggel, társadalombiztosítási járulék- vagy vámkötelezettséggel, versenyfelügyeleti ügygel, sajtótermékkel és a panaszügyek kivételével médiaszolgáltatással, továbbá elektronikus hírközléssel kapcsolatos.
- [32] A munkavédelmi bírság tárgyú határozattal szemben kezdeményezett per nem tartozik az Itv. 45/A. § (2) bekezdésében meghatározott tárgyú, fentebb felsorolt közigazgatási peres eljárások közé, ezért arra az Itv. 45/A. § (1) bekezdése szerinti tételes – 30 000 forint összegű – illetéket kell megfizetni. Tévedett ezért a bíróság, amikor az elsőfokú bírósági eljárásban az Itv. 45/A. § (2) bekezdéséből kiindulva az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pont a) alpontja alapján a munkavédelmi bírság összegét – mint illetékalapot – meghatározva számította ki az elsőfokú eljárás illetékét.
- [33] Mindezekre figyelemmel a Kúria, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálni kért határozat a Kr. felperes által hivatkozott rendelkezéseinek megfelelő, az illeték kiszabása pedig olyan eljárási szabályszerűségnek minősült, amely az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki, a jogerős ítéletet – a Kp. 121. § (2) bekezdése alkalmazásával – az indokolás pontosításával hatályában fenntartotta azzal, hogy a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási (kereseti) illeték összegét 30 000 forintra leszállította.
- (Kúria Kfv.III.45.156/2025/5.)
- 180** Az idegenrendészeti eljárásban benyújtott kérelemnek nem az Enter Hungary elektronikus ügyindító felületen előterjesztett kérelem, hanem a hatóság által hitelesített kérelem minősül [2016. évi CL. törvény (Ákr.) 52. § (6) bek.; 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (5) bek.; 2023. évi XC. törvény (Btátv.) 17. § (1) bek., d), f) és g) pont, 226. § (1) bek. a) pont, 242. § (6) bek., 168. § (1), (7), (8) és (11) bek., 179. § (4) bek.; 35/2024. (II. 29.) Korm.rendelet (Vhr.) 234. § (1) bek.].
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**
- [1] A felperes indiai állampolgár, 2024. november 27. napjáig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezett, Magyarországon munkaszerződés keretében Budapesten dolgozott, feleségével és kiskorú gyermekével itt is él.
- [2] A felperes 2024. október 6. napján elektronikus úton, az Enter Hungary rendszeren (a továbbiakban: EH rendszer) keresztül összevont kérelmezési eljárás keretében foglalkoztatási célú tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmet nyújtott be, amely rögzítéséről az I. rendű alperestől egyidejűleg elektronikus visszaigazolást kapott.
- [3] Az elsőfokú hatóság 2024. október 7-én tájékoztatta a felperest, hogy a szolgáltatási díj megfizetéséről szóló igazolást és aláírt, színes fényképet kell

- csatolnia, a szálláshely igazolást nyomtatványon kell előterjesztenie, továbbá meg kell jelennie a hatóságnál a biometrikus adatai rögzítése érdekében. Az irat tartalmazta, hogy „Tájékoztatjuk továbbá, hogy a kérelemhez mellékelnie kell a megfelelő tartózkodási célt, a megélhetést, a lakhatást és teljes körű egészségbiztosítás meglétét alátámasztó iratokat is. Az összevont kérelmezési eljárásban a kérelem beküldésekor, vagy maximum 2 napon belül a foglalkoztató a kérelmező által betölteni kívánt munkakörére érvényes munkaerőigénnyel kell rendelkezzen”.
- [4] A felperes az igazgatási szolgáltatási díjat 2024. október 7-én megfizette, elektronikus úton benyújtotta a fénypépet és az aláírt kérelemnyomtatványt.
- [5] A felperes biometrikus adatait az elsőfokú hatóság 2024. október 10-én rögzítette, ekkor a felperes nyilatkozott, hogy az elektronikus beküldött kérelmet sajátjának ismeri el.
- [6] Az elsőfokú hatóság 2024. október 10-én a kérelem érkezteséről igazolást küldött a felperesnek, tájékoztatta a kérelme iktatási számáról.
- [7] A felperes munkáltatója a felperes által betöltött munkakörre 2024. október 11-én terjesztette elő a munkaerőigényét.
- [8] Az elsőfokú hatóság megkereste az illetékes szakhatóságként kijelölt Kormányhivatalt, amely állásfoglalásában a felperes munkavállalását nem támogatta arra hivatkozással, hogy a foglalkoztató érvényes munkaerőigénnyel a kérelem benyújtásakor, illetve az azt követő két munkanapon belül nem rendelkezett.
- [9] A szakhatósági állásfoglalásra tekintettel az elsőfokú hatóság a 2024. november 11-én meghozott határozatával a felperes foglalkoztatás célú tartózkodási engedély iránti kérelmét elutasította, egyben őt az Európai Unió tagállamainak és a többi schengeni államnak a területéről India területére kiutasította, kötelezte a schengeni tagállamok területének elhagyására, elrendelte a felperes kiutasítására vonatkozó figyelmeztető jelzés Schengeni Információs Rendszer (SIS) történő elhelyezését.
- [10] A felperes fellebbezése alapján eljáró I. rendű alperes, a II. rendű alperes – a 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 103. § (1) bekezdés 19. pontján alapuló miniszteri hatáskörben eljárva kiadott – másodfokú szakhatósági állásfoglalásának beszerzését követően, a 2025. február 10-én kiadmányozott határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [11] Határozatát a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény (a továbbiakban: Btátv.) 17. § (1) bekezdés d), f) és g) pontjára, 226. § (1) bekezdés a) pontjára, 242. § (6) bekezdésére, a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről szóló 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 19. § (2) bekezdés a)–d) pontjára, 20. § (1) bekezdés a) pontjára alapította.
- [12] Indokolása szerint a fellebbezésben foglaltakkal szemben a kérelem nem 2024. október 10-én, hanem 2024. október 6-án, a munkaerőigény csak 2024. október 11-én került benyújtásra. A másodfokú eljárásban beszerzett, a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszter által kiadott szakhatósági állásfoglalásban nem támogatott foglalkoztatásra figyelemmel a felperes magyarországi foglalkoztatási célú tartózkodási célja nem nyert igazolást, a Btátv. 242. § (6) bekezdése alapján összevont engedély nem adható ki. Mivel a szakhatósági állásfoglalás kógens erővel bír, ezért a további törvényi feltételek vizsgálatát mellőzte.
- A kereseti kérelem és az alperesek védekezése**
- [13] A felperes keresetlevelében az I. rendű alperes határozatának elsőfokú határozatra kiterjedő megsemmisítését, az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte.
- [14] Előadta, hogy az alperes megsértette a tényállástisztázási kötelezettségét, valamint a határidő-számításra vonatkozó törvényi rendelkezéseket [az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Akr.) 3. § 52. § (1) bekezdés, 62. § (1) bekezdés]. A kérelmét 2024. október 10-én terjesztette elő, foglalkoztatója a munkaerőigényét 2024. október 11-én előterjesztette, így a tartózkodási engedély iránti kérelmének elutasítása jogszabálysértő. Utalt arra, hogy a kérelmének előterjesztése a szolgáltatási díj megfizetését, a biometrikus adatainak rögzítését követően történt meg. Az ezt megelőzően beadott adatlap az eljárás megindítására nem volt alkalmas, az ügyintézési határidő is csak a teljes kérelem alapján indulhatott meg. Hivatkozott a Btátv. 168. § (11) bekezdésére, illetve az ahhoz fűzött jogalkotói indoklásra, mely szerint a rögzített és visszaigazolt, de a személyes megjelenés elmaradása miatt be nem nyújtott kérelmeket az idegenrendészeti hatóság törli. Benyújtott kérelemnek tehát kizárólag a biometrikus adatokkal is rendelkező kérelem minősülhet.
- [15] Az alperesek a kereset elutasítását kérték.
- [16] Hivatkozásuk szerint az a tény, hogy az elektronikus felületen történik a kérelem előterjesztése és a tényleges joghatás kiváltásának további, későbbi feltételei vannak (biometrikus adatok rögzítésének szükségessége, illeték megfizetésének igazolása), nem változtat azon a tényen, hogy a kérelem előterjesztésének időpontja az elektronikus előterjesztés napja, jelen esetben 2024. október 6. volt.
- A jogerős ítélet**
- [17] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította.
- [18] Indokolása szerint az I. rendű alperes döntése meghozatala során kötve volt a II. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásában foglaltakhoz. A felek között nem volt vitás, hogy a felperes 2024. október 6. napján terjesztette elő a kérelmét elektronikus úton, majd 2024. október 10. napján jelent meg személyesen az elsőfokú hatóságnál, így abban a

- jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a tartózkodási engedély iránti kérelem elektronikus előterjesztésének vagy a felperes személyes megjelenésének időpontja tekintendő a Korm. rendelet 19. § (2) bekezdés a) pontja alkalmazásában a kérelem benyújtási időpontjának.
- [19] Kifejtette, hogy az eljárási jogszabályok általában megkülönböztetik a kérelem előterjesztésének, és annak az eljáró hatósághoz érkezésének időpontját. Az utóbbi alapján kell megállapítani az ügyintézési határidő megindulásának napját [Akr. 37. § (2) bekezdése és 50. § (1) bekezdése], ez ugyanakkor nem befolyásolja a kérelem és más beadványok benyújtásának időpontját, a feltételek vizsgálata során, így a határidőben érkezettség, illetve az elbírálás során alkalmazandó jogszabály kiválasztása szempontjából az előterjesztés időpontja az irányadó. Ezt az általános megoldást alkalmazza a Btátv. 173. § (1) bekezdése is, amikor akként rendelkezik, hogy az ügyintézési határidő a kérelemnek a hatósághoz érkezését követő munkanapon kezdődik. Lényeges különbség ugyanakkor, hogy míg a kérelem előterjesztésének és a hatósághoz érkezésének időpontja közötti eltérés általában a postai úton történő előterjesztéshez köthető, a Btátv. 168. § (11) bekezdése gyakorlatilag egy fikciót állít fel, előírva, hogy az elektronikus úton előterjesztett kérelem akkor minősül a hatósághoz érkezettnek, ha a külföldi eleget tesz díjfizetési és személyes megjelenési kötelezettségének. A személyes megjelenés időpontja azonban a kérelem benyújtásának időpontjára egyebekben nincs kihatással, az az elektronikus felületen történő benyújtás időpontjában rögzült.
- [20] Utalt arra, hogy figyelembe vette a felperes által hivatkozott Btátv. 168. §-ához fűzött indokolást is, amelyben álláspontja szerint a jogalkotó egyértelművé teszi, hogy a kérelem elektronikus úton történő benyújtását követően kell megjelenie személyesen a hatóság előtt a biometrikus adatfelvételezés érdekében. Arra vonatkozóan, hogy a benyújtás időpontjának a személyes megjelenés időpontját kellene tekinteni, sem maga a jogszabály, sem annak indokolása nem tartalmaz utalást.
- [21] Rámutatott, hogy a II. rendű alperes ezért a vonatkozó jogszabályi rendelkezések helytálló értelmezésével állapította meg, hogy a kérelem benyújtási időpontjának az elektronikus előterjesztés időpontja, tehát 2024. október 6. napja tekintendő, ekként a munkáltató nem rendelkezett érvényes munkaerőigénnyel, mivel azt a Korm. rendelet 19. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott két munkanap helyett csak 2024. október 11. napján, tehát a kérelem előterjesztésétől számított ötödik napon nyújtotta be.
- [22] Mindezek alapján megállapította, hogy az I. rendű alperes tehát sem anyagi, sem az ügy érdemére kiható súlyos eljárási jogszabálysértést nem követett el a döntése meghozatala során.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [23] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását, az I. rendű alperes határozatának a szakhatósági állásfoglalásra kiterjedő megsemmisítését és az I. rendű alperes új eljárásra kötelezését kérte.
- [24] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdését, a Btátv. 168. § (1) és (11) bekezdését, a jogerős ítélet a határidő-számításra vonatkozó rendelkezések téves értelmezésén alapul.
- [25] Előadta, hogy a jogerős ítélet indokolása hiányos, az elsőfokú bíróság nem bírálta el valamennyi kereseti hivatkozását. Vitatta az elsőfokú bíróság azt a megállapítását, hogy a Btátv. 168. § (11) bekezdése gyakorlatilag egy fikciót állít fel, előírva, hogy az elektronikus úton előterjesztett kérelem akkor minősül a hatósághoz érkezettnek, ha a külföldi eleget tesz díjfizetési és személyes megjelenési kötelezettségének. A személyes megjelenés időpontja azonban a kérelem benyújtásának időpontjára egyebekben nincs kihatással, az az elektronikus felületen történő benyújtás időpontjában rögzült. Ezzel szemben a felperes álláspontja szerint a Btátv. 168. § (11) bekezdése nem fikciót tartalmaz. A fikció dogmatikai tartalma szerint az a jogintézmény, amikor a jogszabály – az ellenbizonyításig – valótlan tényt valóságnak fogad el. Jogszabály a kérelem érkezésének dátumát, mint a határidő kezdetére okot adó tényt nem fikcióként szabályozza. A Btátv. szerint meg kell különböztetni a kérelem előterjesztésének és érkezésének időpontját, az ügyintézési határidő a Btátv. 173. § (1) bekezdése szerint a kérelemnek a hatósághoz érkezését követő munkanapon kezdődik. A kérelem pedig akkor minősül érkezettnek, így akkor „indulnak” a joghatásai, ha a kérelmező befizette a díjat, és személyes megjelenésével eleget tett a biometrikus adatai szolgáltatásának. A törvény indokolása szerint ennek az a célja, hogy ki lehessen szűrni a fantomkérelmeket, egyéb nem kívánt társadalmi hatásokat. A hatóság előtt 2024. október 10-én jelent meg, akkor rendezte az eljárási díjat, levették az ujjnyomatát, vagyis ekkor történt meg a biometrikus adatrögzítés. A szakhatósággént eljáró kormányhivatalnak ezen időponthoz képest kellett volna vizsgálnia az érvényes munkaerőigény meglétét, és mivel azt a munkáltatója a két munkanapos határidőben, 2024. október 11-én bejelentette, az érvényes munkaerőigénye fennállt.
- [26] Utalt arra is, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Akr.) 52. § (6) bekezdése szerint a határidőt kétség esetén megtartottnak kell tekinteni.
- [27] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős ítélet hatályban tartását kérték.
- [28] Az I. rendű alperes ellenkérelmében azzal érvelt, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, a Btátv. 168. §-a és törvényi indokolásának megfogalmazása nem támasztja alá a felperes által a felülvizsgálati kérelemben kifejtett érvelést. A felperes az eljárás megindulása kapcsán fejtette ki álláspontját, azonban a vonatkozó idegenrendészeti szabályozás a kérelem benyújtásáról rendelkezik, ahhoz fűz jogkövetkezményt, így a kérelem előterjesztésének időpontja a releváns. Az a tény, hogy elektronikus felületen történik számos esetben a kérelem előterjesztése, és a tényleges joghatás kiváltásának további feltételei vannak (biometrikus adatok rögzítésének szükségessége, illeték megfizetésének

- igazolása), álláspontja szerint nem változtat azon, hogy a kérelem előterjesztésének, benyújtásának időpontja az elektronikus előterjesztés időpontja, jelen esetben tehát 2024. október 6. napja. A Btáv. 168. §-ának megfogalmazásai („idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felület” – (8) bekezdés; „kizárólag elektronikus úton terjeszthető elő” – (9) bekezdés; „idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen lehet benyújtani” – (10) bekezdés, „kizárólag elektronikus úton terjesztheti elő” – (13) bekezdés) azt támasztják alá, hogy a kérelem benyújtása az elektronikus előterjesztés időpontja. A jogszabály indokolása szintén a fentieket támasztja alá: „a biometrikus adatfelvételezés érdekében a kérelem benyújtását követően a harmadik országbeli állampolgárnak – miután arról a hatóságtól az Enter Hungaryn értesítés érkezett –, meghatározott időn belül meg kell jelennie személyesen a hatóság előtt”.
- [29] Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a jogkérdést a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) lényegében azonos szabályozási környezetében, a Fővárosi Törvényszék által hozott 13.K.700.180/2024/14. számú ítéletében foglaltakkal azonos módon bírálta el.
- [30] Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, mely szerint az eljárási jogszabályok általában megkülönböztetik a kérelem előterjesztésének, és annak az eljáró hatósághoz érkezésének időpontját. Az utóbbi alapján kell megállapítani az ügyintézési határidő megindulásának napját [Ákr. 37. § (2) bekezdése és 50. § (1) bekezdése], ez ugyanakkor nem befolyásolja a kérelem és más beadványok benyújtásának időpontját, a feltételek vizsgálata során, így a határidőben érkezettség, illetve az elbírálás során alkalmazandó jogszabály kiválasztása szempontjából az előterjesztés időpontja az irányadó.
- [31] Végül hivatkozott arra, hogy a felperes részére az elektronikus felületen benyújtott kérelemre és okiratokra tekintettel kiállításra került az „igazolás kérelem rögzítéséről” megnevezésű okirat – felperesi állítással ellentétben nem 2024. október 10-én – hanem 2024. október 6-án. A felperes 2024. október 7-én az online felületen megfizette az eljárási díjat, valamint 2024. október 9-én elektronikus úton csatolta a 2024. október 7-én elektronikus kibocsátott felhívásban kért fotót, illetve aláírt és fényképpel ellátott kérelem formanyomtatványt. Ezt követően felperes 2024. október 10-én személyesen jelent meg a hatóság ügyfélszolgálatán a biometrikus adatok levétele érdekében, egyúttal a 2024. október 6-án benyújtott elektronikus kérelmet magáénak ismerte el, valamint ezen a napon bejelentette szálláshelyét is. A felperes aktív együttműködése álláspontja szerint azt igazolja, hogy kérelme 2024. október 6-án benyújtásra került, így az ügyindítás dátuma is ez a nap.
- [32] A II. rendű alperes ellenkérelmében kifejtett álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályi rendelkezéseket megfelelően értelmezte és helytálló következtetéssel utasította el a felperes keresetét.
- Utólagos normakontroll eljárás kezdeményezése és az Alkotmánybíróság határozata**
- [33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján a joggyakorlatot befolyásoló jogkérdés különleges súlya miatt befogadta.
- [34] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés elbírálása során azt észlelte, hogy a Btáv. 168. § fogalomhasználatának következtelensége felveti a normavilágosság alkotmányos követelményének sérelmét, ezért a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése mellett a Kfv.V.37.575/2025/10. számú végzésével egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróság előtt, kérve a Btáv. 168. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és jelen ügyben az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [35] Az Alkotmánybíróság az eljárása során beszerezte a Belügyminiszter véleményét, amelyben az kifejtette, hogy a Btáv. és a Btáv. 168. §-ához fűzött indokolás alapján az összevont engedély iránti kérelem akkor benyújtott, ha az a hatósághoz érkezettnek minősül.
- [36] Az Alkotmánybíróság – támaszkodva a Belügyminiszter véleményére – a bírói kezdeményezést az 1102/2026. (III. 6.) AB határozatával elutasította.
- [37] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria által felvázolt két lehetséges jogértelmezés az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési tartomány alkotmányos keretein belül helyezkedik el, és egyik lehetséges jogértelmezés sem tekinthető nyilvánvalóan *contra legem* értelmezésnek. A Btáv. a „kérelem benyújtása”, illetve „előterjesztése” fogalmakra tekintetében nem oly mértékben hordoz bizonytalan tartalmat, amely jogalkalmazói jogértelmezéssel ne lenne küszöbölhető, ezért nem állapította meg a normavilágosság követelményének sérelmét. Arra is rámutatott, hogy „[56] A normavilágosság kételye valójában nem a Btáv. 168. § (1) bekezdése nyelvtani értelmezéséből ered, hanem a Btáv. 168. §-ához kapcsolódó, a kérelem benyújtása és előterjesztése fogalmak használatát illetően nem következetes jogalkotói indokoláson alapul. (...) valamely normaszöveg és az ahhoz kapcsolódó indokolás nyilvánvaló ellentéte esetén a jogalkalmazónak minden esetben a jogszabály szövegét kell alapul vennie, a jogszabály indoklása ugyanis nem adhat okot egy nyilvánvalóan *contra legem* döntés meghozatalára.”
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [38] A Kúria az Alkotmánybíróság döntését követően az eljárást folytatta és megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem alapos.
- [39] A Kúria a jogerős ítéletet – a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül – csak a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem, és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül [Kp. 115. § (1) bekezdése, 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése], az eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 120. § (5) bekezdése].
- [40] A Kúria előjáróban – az Alkotmánybírósággal egyezően – rögzíti, hogy az Ákr. a Btáv. 221. §-a értelmében utóbbi háttérjogszabálya, és az csak

- annyiban alkalmazható, amennyiben a Btáv. eltérő rendelkezést nem tartalmaz, illetve az Ákr. Btáv. 221. §-ában meghatározott szabályai a Btáv.-ben meghatározott eltérésekkel alkalmazandók. A Btáv. a perbeli kérelem előterjesztése és a határidők számítása vonatkozásában az Ákr.-hez képest eltérő rendelkezéseket tartalmaz, ugyanis a perrel érintett eljárásban az eljárás a kérelemnek a hatósághoz érkezésekor automatikusan nem indul meg, az eljárás lefolytatását a Btáv. további feltételekhez köti. Ezért a felek és az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a jogvitát nem az Ákr. – különösen nem a 37. § (2) bekezdése és 50. § (1) bekezdése –, hanem a sajátos idegenrendészeti eljárási szabályok alapján kellett elbírálni.
- [41] Az I. rendű alperes a döntését – a Btáv. 179. § (4) bekezdése szerint rá kötelező erővel bíró – szakhatósági állásfoglalásban foglaltakra alapította. Az első- és a másodfokú szakhatóság állásfoglalásának jogi indokai a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés b) pontját, (2) bekezdés a) pontját és 20. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg.
- [42] A Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés b) pontja szerint „A 18. §-ban foglaltakon kívül a kormányhivatal abban az esetben támogatja a harmadik országbeli állampolgárnak az előzetes megállapodásban meghatározott munkakörben történő magyarországi munkavállalását, ha a foglalkoztató a harmadik országbeli állampolgár által ellátandó tevékenységre vonatkozóan érvényes munkaerőigénnyel rendelkezett.” A 19. § (2) bekezdés a) pontja alapján „Az (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása szempontjából érvényes munkaerőigénynek azt a munkaerőigényt kell tekinteni, amelyet a foglalkoztató az összevont engedély iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg, vagy legkésőbb a kérelem benyújtásától számított 2 munkanapon belül nyújtott be (...)”. A Korm. rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontja szerint „A kormányhivatal szakhatósági állásfoglalásában nem támogatja az összevont engedély kiadását, ha nem állnak fenn a 19. § (1) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott feltételek”.
- [43] Az I. rendű alperes a felperes kérelmét tehát azért utasította el, mert a II. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásában megjelenő álláspontja szerint a felperes munkáltatója a munkaerőigényét a kérelem benyújtásával egyidejűleg vagy legkésőbb az azt követő két munkanapon belül nem nyújtotta be, amely ezáltal nem minősült érvényes munkaerőigénnyel.
- [44] A felperes a perben vitatta, hogy a tartózkodási engedélykérelme benyújtási napjának a kérelem elektronikus felületen (Enter Hungary) történő előterjesztésének napja minősül.
- [45] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban azt a jogkérdést vizsgálta, hogy a Korm. rendelet 19. § (2) bekezdés a) pontja alkalmazásában a Btáv. rendelkezéseinek fényében mely időpont minősül a kérelem benyújtása időpontjának.
- [46] A jogkérdés elbírálása érdekében a Kúria áttekintette a tartózkodási engedélykérelemre vonatkozó speciális rendelkezéseket. A tartózkodási engedély iránti kérelemre vonatkozó törvényi szabályokat a Btáv. XXIII. fejezete [168–188. §] tartalmazza. A Btáv. 168. § (1) bekezdése kimondja, hogy „A kérelemre induló idegenrendészeti eljárásokban – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – a kérelmet az arra jogosult, jogszabályban meghatározott formanyomtatványon, e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben szabályozott támogató dokumentumok egyidejű benyújtása mellett személyesen – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a kérelem tárgyában döntésre jogosult idegenrendészeti hatóságnál terjesztheti elő.”
- [47] A Btáv. 168. § (1) bekezdése tehát négy főszabályt rögzít. Egyrészt a kérelmet formanyomtatványon kell előterjeszteni, ez alól kivételt képez az az eset (kérelem), amely tekintetében a Btáv. eltérő rendelkezést tartalmaz. Másrészt a kérelmet a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló 35/2024. (II. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) szerinti dokumentumokkal (mellékletek) egyidejűleg kell előterjeszteni. Harmadrészt a kérelmet személyesen kell előterjeszteni, negyedrészt a rendelkezés meghatározza a személyes előterjesztés helyeként a döntésre jogosult idegenrendészeti hatóságot. Az előterjesztés helyeként megjelölt hatóságtól jogszabály eltérő helyet is meghatározhat.
- [48] A Btáv. 168. § (1) bekezdése szerint, az itt szereplő rendelkezések részben eltérést nem engedő szabályok (első és harmadik szabály), részben pedig azoktól maga a Btáv. (első szabály) vagy más jogszabály (negyedik szabály) eltérést tartalmazhat. Ugyanakkor a Btáv. 168. § (2)–(4) bekezdései a személyes benyújtás (harmadik szabály) alól – az (1) bekezdésben írtakkal szemben – kivételeket tartalmaznak. E kivételek azonban a jelen ügyet nem érintik.
- [49] A felperes kérelmét összevont kérelmezési eljárásban [Vhr. 234. § (1) bekezdés: „olyan eljárás, amely az általa benyújtott kérelem alapján a harmadik országbeli állampolgárnak Magyarország területén való száznolcven napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodása és meghatározott foglalkoztatóval foglalkoztatási jogviszony létesítése engedélyezésére irányul”] bírálták el, az eljárásra a Vhr. 98. címében [98. Az összevont kérelmezési eljárásra vonatkozó szabályok] található rendelkezések is irányadók. Ezek közül releváns a Vhr. 234. § (1) bekezdése, mely szerint az összevont kérelmezési eljárásban a kérelem benyújtására és elbírálására alkalmazni kell a 6. §-ban és a 8. §-ban foglalt rendelkezéseket, amelyek a kérelem előterjesztése, illetve benyújtása alkalmával csatolandó mellékletekről szólnak.
- [50] A felperesnek a kérelmét tehát ezen szabályok alapján személyesen, és a változó munkahelyére tekintettel a tartózkodási helye szerinti regionális idegenrendészeti kirendeltségen a jogszabályokban megjelölt mellékletekkel kellett előterjesztenie.
- [51] A Btáv. 168. § (7) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy „Az (1)–(3) bekezdésben meghatározott kérelmet – a (8) bekezdésben foglalt kivétellel – a harmadik országbeli állampolgár az idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen elektronikus regisztrálást követően elektronikus úton is előterjesztheti.” [A Btáv. 168. § (10) bekezdése értelmében „Ha a (7) bekezdés szerinti kérelemre induló eljárásban a harmadik országbeli állampolgár meghatalmazottja jogi képviselő vagy jogi személy,

- a kérelmet kizárólag az idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen lehet benyújtani.”]
- [52] A felperes a kérelem előterjesztésekor a korábbi jogszabályok szerinti tartózkodási engedéllyel rendelkezett, ezért az ügyben irányadó a Btáv. átmeneti szabálya, a 287. § (1) bekezdése is, mely értelmében „Az e törvény hatálybalépésekor Magyarországon érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár e törvény szerinti jogcímeiken – belföldi tartózkodása esetén kizárólag elektronikus úton, az idegenrendészeti ügyindítási felületen – kérelmezheti a tartózkodási engedélye kiadását, – a foglalkozási feltételek megváltozásának kivételével legkorábban a tartózkodási engedély lejártá előtt 45 nappal – azzal, hogy az e törvényben meghatározott tartózkodási engedély okmány érvényességi időt úgy kell tekinteni, mintha az az e törvény alapján benyújtott tartózkodási engedély kérelemmel kezdődne, kivéve a (2) bekezdésben meghatározott tartózkodási engedélyeket.”
- [53] A felperes a tartózkodási engedély iránti kérelmét – a rá kötelező – Enter Hungary felületen terjesztette elő, amely a Btáv. 166. § (1) bekezdése szerint az elektronikus ügyintézés céljára az idegenrendészeti hatóság által működtetett elektronikus információs rendszer, a jogszabályokban történő elnevezése pedig „idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felület”.
- [54] Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen keresztül nyújtott elektronikus ügyintézési szolgáltatási szabályzata (a továbbiakban: Szabályzat) [<https://enterhungary.gov.hu/eh/assets/oif-eh-szolgáltatasi-szabalyzat-241106-hu.pdf>] 16. pontja szerint „16. Önmagában a kérelem nyomtatvány kitöltése és a mellékletek csatolása nem eredményezi kérelem vagy bejelentés benyújtást.” Ugyanakkor – ezzel ellentmondásosan tartalmazza – a Szabályzat 1. melléklet 1. pontja, hogy a tartózkodási engedély Btáv. átmeneti szabályai alapján történő kiadása iránti kérelem „benyújtása” kizárólag az Enter Hungaryn lehetséges.
- [55] A Kúria megállapította, hogy a foglalkoztatási célú tartózkodási engedély iránti kérelem teljességéhez (még abban az esetben is, amennyiben a szolgáltatási díj fizetése megtörtént és a szükséges mellékletek sem hiányoznak) jogszabályi előírás, hogy a kérelmező az illetékes idegenrendészeti hatóság előtt azonosítása érdekében személyesen megjelenjen, fényképét csatolja, illetve az elektronikus úton benyújtott kérelmet a hatóság előtt aláírja és ez alkalommal a hatóság a kérelmező biometrikus adatait rögzítse. Ezáltal történik meg az elektronikus előterjesztett kérelem hitelesítése. Ezt követően érkezeti csak az idegenrendészeti hatóság a kérelmet, erről igazolást küld az ügyfélnek, és ezáltal nyílik meg az érdemi elbírálás lehetősége és kötelezettsége [Btáv. 168. § (11) bekezdés b) pont].
- [56] Az Enter Hungaryn előterjesztett, de a hitelesítés hiánya miatt az idegenrendészeti hatósághoz meg nem érkezettnek minősülő kérelmeket az idegenrendészeti hatóság az elektronikus előterjesztésről szóló visszaigazolást követő 16. napon törli, amiről idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felület útján tájékoztatja az ügyfelet [Btáv. 168. § (16) bekezdés].
- [57] Ezen jogszabályi rendelkezések alapján a Kúria megállapította, hogy a Btáv. vizsgált rendelkezéseinek fogalomhasználata nem következetes, figyelemmel arra, hogy nem határozza meg a kérelem „előterjesztése” és „benyújtása” törvényi fogalmát annak ellenére, hogy a köznyelvben szinonimaként használt fogalmaknak eltérő jogi tartalmat és joghatást tulajdonít. A Btáv. használja emellett az „érkezett kérelem” és – szintén a kifejezés törvényi tartalmának rögzítése nélkül – a „kérelem beadása” fogalmat is, amelyek a nem definiált előterjeszt-benyújt fogalompárhoz képest részben azonos, részben eltérő tartalmat hordoznak. Mivel tehát a Btáv. normaszövegének nyelvtani értelmezése útján a jogkérdés nem volt eldönthető, a Kúria – az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelményre figyelemmel – vizsgálta a Btáv. 168. §-ához fűzött jogalkotói indokolást (a továbbiakban: Indokolás) is.
- [58] A Btáv. 168. §-ához fűzött Indokolás a hiánytalan, személyes megjelenéssel hitelesített kérelmeket „érkezett” kérelemként említi, egyúttal úgy szól, hogy a személyes megjelenést nélkülöző, illetve díjfizetés nélküli kérelmeket „be nem nyújtott” kérelemnek kell tekinteni: »A kérelem csak akkor tekinthető az idegenrendészeti hatósághoz érkezettnek – tekintettel az eljárások személyazonosság ellenőrzését megkívánó speciális voltára – ha a kérelmező a biometrikus adatait személyesen megadta, vagyis az idegenrendészeti hatóságnál megjelent az arcképmás és ujjnyomat rögzítése, valamint a személyazonosságának megállapítása érdekében. Emellett a kérelem benyújtásának további feltétele az eljárás díjának a megfizetése. Ezzel kiszűrhetők a „fantom kérelmek”, és az olyan kérelmek, amelyek mögött nem az adott külföldi áll. Ezt a célt szolgálja az is, hogy a kérelem rögzítését követően az ügyfélnek – az Enter Hungaryn érkezett értesítést követően – legkésőbb 15 napon belül az idegenrendészeti hatóság előtt a biometrikus adatok rögzítése érdekében személyesen is meg kell jelennie. Annak érdekében, hogy a rögzített és visszaigazolt kérelmek lezárhatóak legyenek, szükséges jogszabályban kimondani, hogy a rögzített és visszaigazolt, de a személyes megjelenés elmaradása miatt be nem nyújtott kérelmeket az idegenrendészeti hatóság törli, így a hatóságnak sem jelent adminisztratív terhet a be nem nyújtott kérelmek megszüntetése. Ez felel meg a jogbiztonság elvárásának is.«
- [59] A Kúria értelmezése szerint a kérelem előterjesztése a kérelem (és mellékletei) fizikai beadását, míg a kérelem benyújtása a teljes és a hatóság által hitelesített kérelem beadását jelenti. Ez az értelmezés felel meg az eljárás egyes szakaszaihoz fűzött jogkövetkezményeknek, mert az idézett normák rendszertani értelmezése szerint a beadott/előterjesztett kérelem nem joghatályos. A joghatályos kérelem benyújtásának feltétele a hatóság előtt történő személyes megjelenés, az ügyfél azonosítása, és a kérelem csak ezáltal válik teljes, benyújtott, érkezett kérelemmé, amely jogi tény bekövetkezte alapozza meg a hatóság érdemi elbírálási kötelezettségét. Az előterjesztett, de benyújtott kérelemnek nem minősülő kérelmek

formális döntéshozatal nélkül törölődnek a rendszerből. Ez a rendszertani értelmezés igazodik a tartózkodási engedély iránti kérelem alapján lefolytatandó idegenrendészeti eljárás egyes, jól elkülöníthető szakaszaival.

- [60] Utal arra a Kúria, hogy az Alkotmánybíróság eljárásában a Belügyminiszter a benyújtott kérelmet az érkeztetett kérelemmel azonosította. Rámutat továbbá arra is a Kúria, hogy az idegenrendészeti eljárásban az elsőfokú hatóság határozatában a kérelem előterjesztésének időpontjaként 2024. október 10. napját, tehát a személyes megjelenés (és érkeztetés), míg a másodfokú hatóság azt 2024. október 6. napjában, tehát az elektronikus előterjesztés időpontjában jelölte meg, azonban rögzítette azt is, hogy a kérelem „befogadására” 2024. október 10-én került sor. Utóbbi megfogalmazás is a törvényi normák által keltett bizonytalanságra utal, mert habár a másodfokú hatóság is megkülönböztette a kérelem előterjesztésének időpontját a kérelem benyújtásának időpontjától, de jogi álláspontja miatt tartózkodott a „benyújtás” fogalmának használatától, és helyette a normaszövegben nem szereplő „befogadás” fogalmat használta.
- [61] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a Btáv. 168. §-ának szövegezésében a Kúria által bemutatott következetlenség nem sérti a normavilágosság alkotmányos követelményét, az bírói jogértelmezéssel áthidalható.
- [62] A Kúria ezen megállapításra is figyelemmel a Btáv. 168. § (1) bekezdésében foglalt „kérelem benyújtása” fogalmat – annak rendszertani értelmezése és jogalkotói indokolása alapján – úgy értelmezi, hogy az nem az ügyindítási elektronikus felületen történő előterjesztéssel, hanem annak a kérelmező és a kérelem hatóság általi hitelesítését követő érkeztetésével azonos, így a kérelem benyújtása időpontjának a kérelem hatóság általi érkeztetési időpontját kell tekinteni.
- [63] Mindezen indokok alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet és az első- és másodfokú közigazgatási határozatok sértik a Btáv. 168. § (1) bekezdését és a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés b) pontját, 19. § (2) bekezdés a) pontját, 20. § (1) bekezdés a) pontját, ezért a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta, az alperes határozatát az elsőfokú hatóság határozatára kiterjedő hatállyal megsemmisítette, az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [64] Az elsőfokú hatóság az új eljárásban köteles a Kúria jelen ítéletében foglalt jogértelmezést követve megállapítani, hogy a felperes a tartózkodási engedélykérelmét 2024. október 10-én nyújtotta be, és ilyen tartalommal köteles a szakhatósági állásfoglalás beszerzése iránt intézkedni, majd a felperes kérelmének teljesíthetősége értékelésekor azt ilyen tartalommal figyelembe venni.

(Kúria Kfv.V.37.171/2026/3.)

181. I. A közigazgatási hatósági döntés végrehajtásához való jog elévülése – jogszabályi felhatalmazás hiányában – a Ptk. 6:22. §-a, a 6:24–25. §-ai alapján nem vizsgálható.
II. Az Ákr. 138. § (3) bekezdése szerinti hatéves

elévülési idő nem hosszabbodik meg a nyugvás és megszakadás miatt kieső időszakokkal. Ha a teljesítési határidő utolsó napjától számítottan hat év eltelt, a közigazgatási határozat nem hajtható végre és a végrehajtás sem rendelhető el [2016. évi CL. törvény (Ákr.) 133. § (1) bek., 138. § (1) és (3) bek.].

A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható tényállás

- [1] A felperes 2006-ban előterjesztett kérelmére az I. rendű alperesi jogelőd a határozatával (a továbbiakban: kisajátítási határozat) a felperes a tulajdonában álló „kivett, beépítetlen terület” megnevezésű ingatlan (a továbbiakban: ingatlan) 1291/2041-ed tulajdoni hányadát a II. rendű alperes javára kisajátította, és kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 28 398 000 Ft összegű kártalanítást.
- [2] A felperes 2008-ban a II. rendű alperes számlájáról inkasszált 30 858 901 forintot.
- [3] A II. rendű alperes által indított perben a Bíróság a 2010. június 16. napján meghozott jogerős ítéletével a kisajátítási határozatot hatályon kívül helyezte, és az I. rendű alperesi jogelődöt új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [4] Az I. rendű alperes a 2016. május 13. napján meghozott határozatával (a továbbiakban: fizetési kötelezettséget előíró határozat), és úgy is mint végrehajtandó határozat) a kisajátítás iránti kérelmet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen vissza a II. rendű alperesnek 28 398 000 forintot és annak 2007. január 23. napjától járó kamatát.
- [5] A felperes a fizetési kötelezettséget előíró határozattal szemben 2016. július 5-én keresetet és ezzel egyidejűleg végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet terjesztett elő. A Bíróság a jogerős ítéletével a fizetési kötelezettséget előíró határozatot hatályon kívül helyezte és az I. rendű alperest új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [6] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljárta Kúria a 2020. február 19. napján meghozott végzésével a Bíróság jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte és az ügyben eljáró bíróságot új eljárásra utasította.
- [7] A megismételt eljárásban eljáró elsőfokú bíróság a 2021. január 28. napján kelt ítéletével a végrehajtandó határozattal szemben előterjesztett keresetet elutasította. A felperes felülvizsgálati kérelmére eljárta Kúria a 2021. november 24. napján kelt ítéletével az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [8] A II. rendű alperes 2022. január 14-én végrehajtási lap kiállítását kérte perköltség, valamint a 28 398 000 Ft tőkeösszeg és annak 2007. január 23. napjától járó kamata tekintetében. A Törvényszék a végzésével a végrehajtási lapot – a kérelemtől eltérően – akként állította ki, hogy a fizetési kötelezettséget előíró határozat végrehajtásának közigazgatási végrehajtás útján van helye.
- [9] Az I. rendű alperes 2022. október 20. napján felhívta a felperest a fizetési kötelezettséget előíró határozatban foglaltak teljesítésének igazolására.
- [10] Az I. rendű alperes a 2024. július 15. napján kelt határozatával a felperes végrehajtás szüneteltetése iránti kérelmét elutasította. A felperes keresete folytán eljárta Törvényszék a 2025. március 26. napján kelt alatti ítéletében a keresetet elutasította. A

Kúria a 2025. július 3. napján kelt végzésével a felperes felülvizsgálati kérelmét visszautasította.

A végrehajtást elrendelő végzés

- [11] A II. rendű alperes kérelme alapján indult végrehajtási eljárásban az I. rendű alperes a 2025. május 8. napján meghozott végzésével elrendelte a fizetési kötelezettséget előíró határozat végrehajtását.
- [12] A végrehajtás elrendelésének feltételeit illetően a következőket rögzítette: a kötelezett a felperes, meghatározott cselekmény, kötelezettség: a végrehajtandó határozatban megállapított 28 398 000 Ft kártalanítási összeg és kamatainak visszafizetése; a végrehajtandó határozat véglegessé válásának időpontja: 2016. június 3., kamatfizetési kötelezettség esedékessége: 2007. január 23., az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidő letelte: 2025. március 26. napja.
- [13] Indokolásában a kisajátítás előzményeire visszamenően ismertette a történeti tényállást. Döntése alapjául felhívta az általános közigazgatási rendtarásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 132. §-ban, 133. § (1)–(2) bekezdéseiben, a 134. §-ban foglaltakat, az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 1. § (2) bekezdését, 122. § (1) és (1a) bekezdéseit. Megállapította, hogy a felperes a végrehajtandó határozatban foglalt fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért elrendelte a végrehajtást.

A kereset

- [14] A végzés ellen a felperes közigazgatási pert indított. Kereseti kérelme a végzés megsemmisítésére és a végrehajtási eljárás megszüntetésére irányult.
- [15] Álláspontja szerint a végzés ellentétes az Ákr. 133. §-ában, a 137. § (1) bekezdés b) pontjában, valamint a 138. §-ban foglaltakkal. A közigazgatási cselekménnyel okozott jogsérelmet abban jelölte meg, hogy az I. rendű alperes elévült végrehajtási jog alapján rendelte el vele szemben a végrehajtást. Hivatkozása szerint a végrehajtás elrendelésének időpontjában már mind az Ákr. 138. § (1) bekezdésében meghatározott hároméves, mind a (3) bekezdés szerinti hatéves elévülési idő is eltelt.

A jogerős ítélet

- [16] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [17] Indokolásának [33]–[34] bekezdéseiben felhívta az Ákr. 132. §-ának, a 133. § (1) bekezdésének, a 137. § (1) bekezdés b) pontjának, a 138. § (1)–(3) bekezdéseinek rendelkezéseit. A [35] bekezdésben hangsúlyozta, hogy a végrehajtás elévülése olyan objektív, *ex officio* figyelembe veendő tény, mely a végrehajtás folytatásának (vagy megindításának) objektív akadályát képezi, az önkéntes teljesítést nem gátolja. Ezt akként is kell értelmezni, hogy a végrehajtást elrendelő végzés jogszabálysértő, ha a követelés végrehajtásához való jog a kiadmányozása időpontjában már elévült.
- [18] A [36] bekezdésben ismertette az Ákr. 138. § (1)–(3) bekezdéseivel fűzőtt Nagykomentár részt, amely szerint minden végrehajtási cselekmény (hatósági átutalási megbízás, letiltás, foglalás, értékesítés) megszakítja az elévülési időt, azaz a már eltelt időt figyelmen kívül kell hagyni, és az elévülés újraindul.

Ugyanakkor joghatás kiváltására értelemszerűen nem alkalmas az a cselekmény, amely jogorvoslati eljárásban megsemmisítésre kerül. Ehhez kell hozzászámítani a nyugvás időszakait, amelyek -től-ig terjedelemben minden esetben megállapíthatók. Ezek a végrehajtás felfüggesztésének esetei (a felfüggesztés elrendelésének napjától a felfüggesztés megszüntetésének napjáig), és a végrehajtási eljárásban engedélyezett fizetési kedvezmény időtartama alatt. Rámutatott, a végrehajtási jog elévülése nem eredményezi a végrehajtási eljárás *ipso iure* megszűnését, a végrehajtást elrendelő hatóság – ha észleli az elévülést – köteles a végrehajtást megszüntetni az Ákr. 137. § (1) bekezdés b) pontja alapján.

- [19] A [37] bekezdésben – a II. rendű alperes érvelését átvéve – hangsúlyozta, hogy a közigazgatási végrehajtásban az elévülést megszakítja minden olyan eljárás vagy hatósági/bíróági cselekmény, amely a követelés érvényesítésével összefügg. Nem az számít, ki kezdeményezi, hanem hogy a követelés létezésének, jogalapjának vagy érvényesíthetőségének vizsgálata folyik. Ha az adós (felperes) megtámadja a fizetési kötelezettséget, közigazgatási pert indít a határozat ellen, fizetési meghagyást támad meg, vagy bármely olyan eljárást kezdeményez, amelyben a követelés jogszerezése vizsgálatra kerül, akkor a követeléssel kapcsolatban bírósági eljárás folyik, tehát megszakad az elévülés [9/2023. JEH (Jpe.IV.60.038/2023/12)].
- [20] A [38] bekezdésben rögzítette, hogy a perbeli esetben a követelés esedékességének időpontja többszörösen módosult, illetve vitatott volt, tekintettel az egymást követő hatósági és bírósági eljárásokra.
- [21] A [39] bekezdésben hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben az Ákr. 138. § (1) bekezdése szerinti „teljesítési határidő” meghatározása nem az eredeti, a fizetési kötelezettséget előíró határozat szerinti határidőn alapulhat, mert a határozatot a bíróság egy ízben hatályon kívül helyezte, majd megismételt eljárás folyt, az ügy érdemi eldöntése bírósági kontroll alatt maradt, a felperes minden alkalommal bírói jogorvoslatot vett igénybe.
- [22] A [40] bekezdésben kiemelte, hogy a követeléshez kapcsolódó hatósági és bírósági eljárások, a megismételt eljárás, valamint a Kúria előtti felülvizsgálatok olyan eljárási környezetet teremtettek, amelyben az I. rendű alperes részéről a végrehajtás megindítása objektíve nem volt elvárható. A követelés esedékessége és végrehajthatósága ugyanis mindvégig bírósági kontroll alatt állt, a végrehajtás megindítása jogszerűen csak az utolsó, a Törvényszék 2025. március 26. napján kelt ítélet a végleges bírósági döntés kézhezvételét követően volt lehetséges.
- [23] A [41] bekezdésben rámutatott, a felperes jogorvoslati és egyéb kérelmei tehát folyamatosan fenntartották a közigazgatási ügy nyitottságát, ami azt jelenti, hogy a fizetési kötelezettséget előíró határozat nem vált véglegessé a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:22. § szerinti esedékesség és a végrehajtás szempontjából. A végrehajtandó határozat meghozatalától számítottan egyszer sem telt el az általános elévülési idő – 3 év – a következő hatósági, végrehajtási vagy bírósági eljárás megkezdéséig.

- [24] A [42] bekezdésben arra jutott, hogy a különböző bírósági eljárások és a II. r. alperes által megindított végrehajtás az Ákr. 138. § (3) bekezdése és a Ptk. 6:24–25. §-ai alapján az elévülés megszakadását eredményezték.
- [25] A [43] bekezdésben a fentiek alapján azt a következtetést vonta le, hogy az I. rendű alperes jogszerűen állapította meg végzésében, miszerint az elévülési idő kezdő időpontja a Fővárosi Törvényszék által hozott, az ügyet lezáró határozat jogerőre emelkedésének napja, azaz 2025. március 26. napja. Ez az a nap, amikor a hatóság döntése véglegessé vált, a hatóság objektíve megkezdhetette volna a végrehajtást, a felperes további rendes jogorvoslatot már nem vehetett igénybe. A keresettel támadott végzést az összes korábbi bírósági eljárás lezárulta után hozták meg, így az alperes e végzésben újra meghatározta az önkéntes teljesítés végső napját, és ettől az új időponttól kezdődik az Ákr. szerinti elévülés.
- [26] A [45] bekezdésben megállapította, hogy a közigazgatási hatósági, végrehajtási és peres eljárások fennállása alatt az alperes kötelezést tartalmazó döntése nem vált végrehajthatóvá, így az elévülési idő sem kezdődhetett el. A 2025. március 26. napjában meghatározott új határidő az első olyan időpont, amelytől a végrehajtási jog gyakorlása egyáltalán lehetségessé válhatott.
- [27] A [46] bekezdésben arra a következtetésre jutott, hogy a végrehajtási jog elévülésének kezdő napja 2025. március 26. napját követő nap, azaz 2025. március 27. A hároméves elévülési idő így 2028. március 27-én jár le, míg az Ákr. 138. § (3) bekezdése szerinti abszolút határidő – amely alapján az (1) bekezdésben foglalt kezdőnapot követő hat év elteltével a határozat nem hajtható végre – 2031. március 27. napján telik le. A nyugvás időszakait nem vizsgálta tételeken, mivel azokat az elévülési idő folyamatos megszakadása annulálta. A hatóság tehát jogszerűen járt el, amikor a megismételt eljárásban hozott döntésében az önkéntes teljesítési határidőt 2025. március 26. napjában állapította meg, mivel ez az első olyan határidő, amely ténylegesen végrehajtással fenyegetett kötelezőként értelmezhető.
- A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelmek**
- [28] A jogerős ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a keresetének megfélelő új határozat meghozatalát, másodlagosan a hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [29] Kiemelte, hogy a végrehajthatóság időben nem korlátlan, az Ákr. 138. § (3) bekezdése a korlátokat meghatározza. E jogszabályhely célja éppen az, hogy korlátlan ideig ne lehessen a közigazgatási ügy nyitottságát fenntartani, a végrehajtást egy kellően tág, de mégis észszerű határidőn belül be kell fejezni.
- [30] Nézete szerint az elsőfokú bíróságnak az egyes, elévülést megszakító cselekményeket dátum szerint kellett volna részletesen felsorolnia annak bemutatására, hogy az általános hároméves elévülés nem következett be, azonban ilyet az elsőfokú ítélet nem tartalmaz. Vitatta az elsőfokú bíróság arra vonatkozó álláspontját, hogy bármilyen eljárás vagy cselekmény, ami a követelés érvényesítésével összefügg, elévülést megszakító és végrehajtást gátló hatással bír. Álláspontja szerint a végrehajtási cselekmény csak olyan cselekmény lehet, amit a végrehajtás elrendelésére jogosult szerv tett, kifejezetten a végrehajtás érdekében, ebből következően az ő cselekményei nem szakíthatják meg az elévülést. Ő mint kötelezett kizárólag csak a tartozás elismerésével szakíthatna volna meg az elévülést, azonban ilyet nem tett. Mindemellett annak elfogadása, hogy az ő cselekményei is végrehajtást gátló erővel bírnak, alapvetően kiüresítené az azonnali jogvédelem jogintézményét.
- [31] Ezzel az állásponttal szemben részletesen bemutatta, hogy az eljárás során az alpereseknek hányszor és milyen időtartamban lett volna lehetőségük a végrehajtást megindítani és foganatosítani. Kifogásolta, hogy a keresetlevelében és a 2025. október 1-jén kelt beadványában részletesen ismertette, ám az abban foglaltakra a jogerős ítélet nem reflektált.
- [32] Az Ákr. 138. § (1) bekezdésére hivatkozással hangsúlyozta, hogy az Ákr. nem definiálja az „önkéntes teljesítés”, illetve az „önkéntes teljesítés határideje” fogalmakat. Az elévülés szempontjából alapvető jelentősége a teljesítési határidőnek van, illetőleg annak, hogy ahhoz képest meddig rendelkezhető el a végrehajtás.
- [33] Az pedig – álláspontja szerint – vélhetően példa nélküli a magyar közigazgatás történetében, hogy egy 2016-ban kelt határozat tekintetében a teljesítésre nyitva álló határidőt az eljáró közigazgatási szerv 2016-ról 2025-re „átdátumozza”, tudomást sem véve arról, hogy az alapul fekvő eljárásban egyszer már a Kúria a keresetét elutasító jogerős ítélet végrehajthatóságának felfüggesztését a 2021. szeptember 1. napján kelt Kfv.II.37.622/2021/5. számú végzésével elutasította, amely időponttól a határozat újra végrehajthatóvá vált, a határozatot végre lehetett volna hajtani és az elévülési idő is tovább folyt.
- [34] Nézete szerint mind az I. rendű alperes, mind az elsőfokú bíróság tévedett, amikor az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidőt mindezek ellenére 2025. március 26. napjában jelölte meg, azaz úgy tekintette, hogy e nap előtt a II. rendű alperes objektíve nem volt abban a helyzetben, hogy a végrehajtást kezdeményezze. Az abszolút elévülési idő a megszakításokkal együtt sem lehetett több 6 évnél a jogalkotó szándéka szerint. Álláspontja szerint teljességgel abszurd, hogy egy közigazgatási határozat a meghozatalát követő 15 év elteltével is végrehajtható lehet.
- [35] Végezetül hangsúlyozta, hogy a II. rendű alperes a visszakövetelt összeg beszédese érdekében 2025-ben tett lépéseket, ámde addigra mind a 3 éves, mind a 6 éves elévülési idő eltelt.
- [36] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, tekintettel arra, hogy a jogerős ítélet jogszerű és megalapozott.
- [37] Rámutatott arra, hogy a felperes azért köteles visszafizetni az általa leinkasszált összeget, mert jogalap nélkül volt annak birtokában közel 20 évig. Részletesen bemutatta, hogy a végrehajtandó határozattal összefüggésben milyen jogorvoslati eljárások voltak folyamatban és – álláspontja szerint – a felek által indított perek mindegyike

- megszakította a követelés végrehajtásának elévülését, a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásáig az elévülés nyugodott, így a végrehajtandó követelés és annak végrehajthatósága sem évült el.
- [39] Vitatta, hogy a végrehajtás iránt ne intézkedett volna. 2022. január 14. napján a végrehajtási lap kiállításával éppen a perköltség és a végrehajtandó határozat szerinti visszafizetendő összeg végrehajtását kérte. A közigazgatási útra terelt végrehajtást az I. rendű alperesnél kezdeményezte.
- [40] Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében részletesen megindokolta, hogy mely eljárások és milyen okból szakították meg az elévülést. Az elsőfokú bíróság ítélet [41] bekezdésében az is szerepel, hogy a folyamatban lévő eljárások okán a végrehajthatóság be sem következett. Álláspontja szerint valótlannul állítja felperes, hogy az I. rendű alperes az alaphatározat önkéntes teljesítésére nyitva álló határidőt „átdátumozta” volna. Az ítélet [45] pontja rögzíti, hogy 2025. március 26. napja az az időpont, amikor a végrehajtási jog gyakorlása lehetségessé válhatott.
- [41] Hivatkozása szerint a jelen ügyben a végrehajtható határozatot a Törvényszék hozta meg a 2021. január 28. napján jogerőre emelkedett ítéletével. Amely időponttól kezdődően minden végrehajtási cselekmény, beleértve a végrehajtási lap kiállítására irányuló kérelem benyújtását (2022. 01. 14.), a végrehajtási lap kiállítását (2022. 01. 28.), a közigazgatási eljárásban kibocsátott felszólítást (2022. 10. 20), valamint a szünetelés iránti kérelem elutasításáról szóló határozatot (2024. 07. 15.), továbbá a 2025. május 21. napján kelt elutasító határozatot is mind megszakították az elévülési időt a Ptk. 6:25. § (3) bekezdése alapján és az elévülési ideje minden eljárási cselekménnyel újraindult. Álláspontja szerint Ptk. 6:24. § (1) bekezdése alapján a végrehajtás szünetelése, illetve felfüggesztés iránti kérelmek, valamint a hosszadalmas peres és jogorvoslati eljárások az elévülés nyugvását is megalapozzák.
- [42] Az I. rendű alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, mivel az nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [44] A jogerős ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan, mivel azt az elsőfokú bíróság több olyan lényeges, súlyos, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértéssel hozta meg, amelyek a felülvizsgálati eljárásban nem voltak orvosolhatók.
- [45] A közigazgatási bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – erre irányuló megalapozott kérelem esetén – hatékony jogvédelmet biztosítson [Kp. 2. § (1) bekezdés]. A bíróság döntési jogkörének korlátait meghatározó Kp. 85. § (1) bekezdés rendelkezése értelmében a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja.
- [46] Helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság a [32] bekezdésben, hogy a jelen közigazgatási jogvita tárgyát a végrehajtást elrendelő végzés jogszerűségének vizsgálata képezte a keresettel érintett körben. A keresetlevélben állított jogsérelem alapvetően abban állt, hogy az I. rendű alperes egy, már elévült végrehajtási jog alapján rendelte el a fizetési kötelezettséget előíró határozat végrehajtását.
- [47] A Kp. 85. § (1) bekezdése szerinti vizsgálat első lépése annak meghatározása, hogy a közigazgatási cselekmény jogszerűségét mely jogszabály(ok) alapján kell vizsgálni.
- [48] Az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a [33]–[34] bekezdésekben az Ákr. XI. fejezetének a közigazgatási döntések végrehajtásra vonatkozó rendelkezéseit, köztük az Ákr. 138. § (1)–(3) bekezdéseit és az Ákr. Nagykommentárnak a végrehajtási jog elévülésének nyugvására és megszakadására vonatkozó részét. Ugyanakkor a [37] bekezdésben tévesen hivatkozott a jelen közigazgatási jogvitában alkalmazandó jogként a Ptk. Hatodik könyvében (kötelmi jog) szereplő elévülési szabályokra (6:22. §, 6:24–25. §) és az azon alapuló bírósági joggyakorlatra.
- [49] Az elévülés jogintézményét illetően általánosságban elmondható, hogy az a jogérvényesítés időbeli korlátját jelenti. Az elévülés jogintézményét a magánjog és a közjog egyaránt szabályozza. Ugyanakkor a két szabályozás alapjaiban különbözik. A közjogi és magánjogi elévülés közötti alapvető különbség a jogviszony jellegéből és a jogágak eltérő céljaiból adódik. A magánjogi elévülés a követelések bírósági úton való kikényszeríthetőségének időbeli korlátja. A közjogi elévülés az állam és az állampolgár közötti aláfölrendeltségi viszonyban érvényesül, a teljesítés állami szerv útján történő kikényszerítésének lehetőségét szünteti meg. A magánjogi elévülés és a közjogi elévülés a szabályozásában is elkülönül és eltér egymástól. Jogáganként mások például az elévülés nyugvásának és megszakadásának okai, az elévülési idő hossza. Ennélfogva a két szabályozás semmilyen szinten nem keverhető. A magánjogi elévülési rendelkezések még a közjogi elévülési szabályok értelmezéséhez sem hívhatók segítségül.
- [50] A Ptk. alkalmazásának akkor van helye a közjogi jogviszonyban, ha erre a közjogi jogszabály kifejezett felhatalmazást ad. A Ptk. nem általános háttérjogszabály a közigazgatási jogviszonyokban. Csak akkor és csak annyiban alkalmazható, amennyiben erről a közigazgatási hatóság eljárására, döntésére vonatkozó jogszabály rendelkezik. Ilyenre láthatunk példát a végrehajtandó határozat alapját képező kisajátítási ügyben alkalmazott, a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (Kstv.) 21. § (4) bekezdésében, amely szerint a kártalanítási összeg a kisajátítási határozat véglegessé válásával esedékes, és ettől az időponttól kezdődően jár a Polgári Törvénykönyv szerinti késedelmi kamat is. A kiemelt rendelkezésből látható, hogy a kisajátítási eljárásban a Ptk. sem általában, hanem csak a kártalanítási összeg után járó késedelmi kamat mértékének meghatározása során alkalmazható.
- [51] A keresettel támadott végzés jogszerűségének vizsgálata során a Ptk. csak akkor lenne alkalmazható, ha a közjogi rendelkezés a polgári jogi elévülést szabályozó rendelkezések alkalmazhatóságát a végrehajtási jog elévülése tekintetében kifejezetten alkalmazni rendelné. Ilyen jogszabályt ugyanakkor az elsőfokú bíróság sem tudott megjelölni, hanem minden jogszabályi alap nélkül hívta fel és alkalmazta a Ptk. 6:22. §-ában,

- 6:24–25. §-aiban szereplő rendelkezéseket. Ennek során azt is figyelmen kívül hagyta, hogy a jelen közigazgatási jogvita tárgyát egy jogerős közigazgatási határozatban előírt fizetési kötelezettség végrehajtása elrendelésének jogszerűsége, nem pedig egy kötelmi jogi követelés végrehajtása képezte.
- [52] Az elévülésre vonatkozó közjogi és a magánjogi rendelkezések összemosása, a végrehajtási tárgyának téves, kötelmi jogi követeléssé minősítése okozta az elsőfokú bíróságnak azt a helytelen és a közigazgatási jogvitában értelmezhetetlen megállapítását a [38] bekezdésben, miszerint a követelés esedékessége időpontja többszörösen módosult, tekintettel az egymást követő hatósági és bírósági eljárásokra. Ez vezetett odáig, hogy azt mondta ki a [42] bekezdésben; a különböző bírósági eljárások az elévülés megszakadását eredményezték, továbbá, hogy a végrehajtandó határozat nem vált véglegessé a Ptk. 6:22. §-a szerinti esedékesség és végrehajtás szempontjából ([41] bekezdés).
- [53] Ezen túl az elsőfokú bíróság a perben alkalmazandó közjogi rendelkezéseket is helytelenül értelmezte, továbbá téves megállapítást tett a végrehajtandó határozat véglegességét illetően a [41] bekezdésben.
- [54] A Kúria rámutat arra, hogy az I. rendű alperes 2016. május 13. napján a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szerint lefolytatott eljárásban hozta meg a végrehajtandó határozatot. Ennélfogva Ket. 73/A. § (1) bekezdése alapján kellett meghatározni a határozat jogerőre emelkedésének időpontját. Véglegessé válásról akkor lehetne szó, ha a végrehajtandó határozatot az Ákr. szerint lefolytatott eljárásban hozta volna meg az I. rendű alperes. Ettől különböző, hogy a Ket. szerinti jogerő helyett az Ákr. a véglegesség fogalmát használja. Ha a végrehajtandó határozatot még a Ket. alapján hozták, akkor az Ákr. szerinti véglegesség alatt értelemszerűen a Ket. szerinti jogerőt kell érteni.
- [55] A 2018. január 1-jén hatályba lépett Ákr. átmeneti rendelkezése [143. § (2) bekezdés a) pontja] szerint e törvény végrehajtásra vonatkozó rendelkezéseit a törvény hatálybalépésekor még el nem rendelt végrehajtási eljárásokra is alkalmazni kell. Mivel 2018. január 1-jén még nem volt elrendelve a fizetési kötelezettséget előíró határozat végrehajtása, ezért a II. rendű alperes kérelmére indult végrehajtási eljárásban a végrehajtás elrendelése körében az Ákr.-t kellett alkalmazni.
- [56] Az Ákr. 138. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtási jog a teljesítési határidő utolsó napjától számított három év elteltével évül el. Törvény vagy kormányrendelet ennél rövidebb elévülési határidőt is megállapíthat. A (2) bekezdés alapján nyugszik az elévülés a végrehajtás felfüggesztése, a végrehajtási eljárásban engedélyezett fizetési kedvezmény, és a pénzfizetési kötelezettség folyamatos végrehajtásának időtartama alatt. A (3) bekezdés kimondja, hogy a végrehajtás elévülését bármely végrehajtási cselekmény megszakítja. Az (1) bekezdésben meghatározott időponttól számított hat év elteltével azonban a határozat nem hajtható végre.
- [57] A Kúria kiemeli, hogy a közigazgatási végrehajtás a törvényi feltételek fennállása esetén rendelhető el. Az ítélet [40] bekezdésében szereplő megállapítások, amelyek szerint az „I. rendű alperes részéről a végrehajtás megindítása nem volt objektíve elvárható”, „akkor indíthatta meg a végrehajtást, amikor a felperes további rendes jogorvoslatot már nem vehetett igénybe”, a jelen jogvitában alkalmazandó Ákr. XI. fejezetének szabályaiból semmilyen módon nem következő, a végrehajtásban részt vevő szervek aktívabb fellépését ösztönző jogalkotói céllal is ellentétes kinyilatkoztatások. Ha a határozat végrehajthatóvá vált, a végrehajtást el kell rendelni. Az eljárási cselekmény végzése nélküli időmúlás az elévülés kockázatával jár.
- [58] A tételes szabályokon [Ákr. 138. § (1) és (3) bekezdés] túl az Alaptörvény B) cikkét is sérti az a jogértelmezés, amely szerint a végrehajtandó határozatban előírt teljesítési határidő leteltének időpontja a végrehajtás elrendelésekor szabadon átirható a végrehajtást elrendelő szerv által egy az új, a végrehajtandó határozattal összefüggő jogorvoslati eljárások befejeződésének időpontjára, és ettől az új időponttól, az „önkéntes teljesítési határidő utolsó napjától” lenne számítható az Ákr. 138. § (1) és (3) bekezdéseiben meghatározott elévülési idő ([45]–[46] bekezdés). A Kúria kiemeli, hogy a végrehajtandó határozatban megállapított teljesítési határidő – törvényben meghatározott okból – hosszabbodhatott volna meg. Önmagában a végrehajtandó határozattal szemben kezdeményezett jogorvoslati eljárások nem szakítják meg a teljesítési határidő leteltét.
- [59] Az Ákr. 133. és 134. §-ának értelmezése körében már kimondta a Kúria a Kfv.VI.38.026/2021/7. számú határozata [38] bekezdésében, hogy a közigazgatási cselekmények végrehajtásának kettő szakasza van: az első szakasz az elrendelés, a második szakasz a foganatosítás.
- [60] Az Ákr. 133. § (1) bekezdése alapján a végrehajtást – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – a döntést hozó hatóság, másodfokú döntés esetén pedig az elsőfokú hatóság rendeli el.
- [61] A (2) bekezdés kimondja, hogy a hatóság a végrehajtást hivatalból vagy a jogosult kérelmére rendeli el. A hatóság a döntés végrehajthatóságától, illetve a végrehajtás elrendelésére irányuló kérelem beérkezésétől számított öt napon belül elrendeli a végrehajtást és a döntést közli a végrehajtást foganatosító szervvel is.
- [62] A Kúria rámutat arra, hogy az elrendelés során arról dönt a hatóság, hogy a végrehajtás feltételei fennállnak-e. Az elrendeléskor vizsgálándó feltételek a következők: rendelkezésre áll-e egy Ákr. 132. §-a szerinti végleges, kötelezést tartalmazó hatósági döntés (jelen esetben egy jogerős, kötelezést tartalmazó hatósági döntés), a teljesítési határidő eredménytelenül telt-e el, továbbá, hogy a végrehajtáshoz való jog elévülése nem következett-e be.
- [63] A Kúria hangsúlyozza, hogy azért a döntést hozó hatóság, másodfokú döntés esetén pedig az elsőfokú hatóság rendeli el a végrehajtást, mert az első szakaszban a feltételek fennállásának vizsgálata közigazgatási jogi szakismeretet igényel és az elrendeléshez szükséges iratanyag is a végrehajtható határozatot meghozó közigazgatási szervnél áll rendelkezésre.
- [64] Az elrendelési szakaszt követi a foganatosítási szakasz. Ez következik abból is, hogy az Ákr. 133. § (2) bekezdése értelmében a hatóság a végrehajtást

- elrendelő döntést közli a végrehajtást foganatosító szervvel is. A két szakasz szabályozásában és szerkezetileg is elkülönül. A két szakasz nem keverhető.
- [65] A jelen jogvitában a végrehajtás elrendelésének a jogszerűségét kellett vizsgálni. Mivel különösebb vizsgálat nélkül megállapítható, hogy fizetési kötelezettséget előíró határozat meghozatala és a végrehajtás elrendelése között több mint hat év telt el, ezért az objektív, hatéves elévülési idő eltelte az elsődlegesen vizsgálandó feltétel.
- [66] Az Ákr. 138. § (3) bekezdésében meghatározott hatéves objektív elévülési idő jogalkotói indoka az Alaptörvény B) cikkében deklarált jogállamiság elvéből fakadó követelmény, miszerint a végrehajtható döntésben megállapított kötelezettség teljesítése kikényszerítésének törvényben meghatározott időbeli korlátja is legyen. Annak érdekében, hogy a végrehajtásban részt vevő szerveket ösztönözze az aktívabb fellépésére, a törvény a közigazgatási hatósági végrehajtás elévülési idejét öt évről három évre csökkenti, amelynél rövidebb időtartamot törvény vagy kormányrendelet megállapíthat.
- [67] A kiemelt rendelkezésekből következően mind az Ákr. 138. § (1) bekezdése szerinti hároméves, mind a (3) bekezdés szerinti hatéves elévülési határidőt a teljesítési határidő utolsó napjától kell számítani. Az, hogy a teljesítési határidő utolsó napjától számított hat év elteltével a határozat nem hajtható végre [Ákr. 138. § (3) bekezdés], azt jelenti, hogy ha a hat év eltelt, akkor elenyészik a lehetőség a jogerős/végleges közigazgatási határozatban megállapított fizetési kötelezettség állam általi kikényszerítésére. Az elévülés nyugvása, megszakadása miatt kieső időszakokkal a hatéves objektív elévülési idő nem hosszabbodik meg. Az objektív határidő fixen hat év, az nem lehet sem több, sem kevesebb. Ha pedig az objektív hatéves elévülési idő eltelt, a közigazgatási határozat nem kényszeríthető ki és ebből az is következik a végrehajtás sem rendelhető el.
- [68] Az Ákr. 137. § (1) bekezdés b) pontja szerint a végrehajtást elrendelő hatóság a végrehajtást akkor is megszünteti, ha a követelés elévült.
- [69] A kiemelt rendelkezésekből következően, ha a végrehajtás elrendelésének időpontjában a teljesítési határidő utolsó napjától számítottan a hatéves elévülési idő eltelt, akkor a végrehajtási eljárást az Ákr. 137. § (1) bekezdés b) pontja alapján meg kell szüntetni. A végrehajtási jog elévülése azonban az önkéntes teljesítést nem gátolja.
- [70] Az elsőfokú bíróság azontúl, hogy tévesen határozta meg az alkalmazandó jogot és helytelenül értelmezte az Ákr. rendelkezéseit, úgy vizsgálta a keresettel támadott végzés jogszerűségét, hogy a peres iratok között nem lelhető fel a végrehajtandó határozat, a végrehajtandó határozat jogerőre emelkedésének időpontját igazoló okirat, a végrehajtás elrendelése iránti kérelem, továbbá azok az iratok sem állnak rendelkezésre, amelyből megállapíthatók lennének az elévülés nyugvása és megszakadás miatt kieső időszakok.
- [71] A felsorolt iratok hiányában nem állapítható meg, hogy a végrehajtandó határozat mely időponttól számítottan mennyi határidőt szabott a visszafizetési kötelezettség teljesítésére és az mely napon telt le.
- Iratok hiányában nem állapítható meg a teljesítési határidő utolsó napja, a hatéves elévülési idő leteltének napja, továbbá a nyugvás és megszakadás miatt kieső időszakok sem.
- [72] Önmagában amiatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan az elsőfokú ítélet, hogy az elsőfokú bíróság a releváns iratokat nem szerezte be, márpedig azok hiányában nem lehetett abban a helyzetben, hogy megalapozott döntést hozzon a végzés jogszerűsége kérdésében. A felperes fő jogsérelme, azaz mind az Ákr. 138. § (1) bekezdés szerinti, mind a (3) szerinti határidő eltelte iratok nélkül megalapozottan nem dönthető el.
- [73] Az alkalmazandó jog téves meghatározása, az Ákr. rendelkezéseinek helytelen értelmezése, a releváns iratok hiánya külön-külön is olyan, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó lényeges, súlyos, az ügy érdemére is kiható eljárási jogszabálysértés, amely okok közül már egy fennállása is megalapozza a jogerős ítélet Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [74] A Kúria a Kp. 2. § (1) és (2) bekezdéseiben lefektetett hatékony jogvédelem, tisztességes, költségtakarékos, koncentrált eljárás követelményére figyelemmel vizsgálta a végzés jogszerűségét.
- [75] Helyesen hívta fel az I. rendű alperes a végzésében az elrendeléshez kapcsolódóan Ákr. 132. §-át, a 133. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat. Ugyanakkor túlterjeszkedett az első, azaz az elrendelési szakaszon, amikor az Ákr. 134. § (1) bekezdését és az Avt. 1. § (2) bekezdését idézte, mivel e rendelkezések már a második, a szerkezetileg is elkülönülő foganatosítási szakaszra vonatkoznak.
- [76] A végzésben felhívott Avt. 122. § (1) bekezdése a meghatározott cselekmény végrehajtására vonatkozó szabály. A jelen ügyben értelmezhetetlen az e §-ra történő hivatkozás, mert itt nem meghatározott cselekmény, hanem fizetési kötelezettség végrehajtásáról van szó.
- [77] Ahogyan azt a Kúria a fentiekben már kifejtette, végrehajtás elrendelése során a végrehajtást elrendelő szerv azt vizsgálja, hogy a végrehajtás feltételei fennállnak-e.
- [78] A végzés indokolásában a döntéshez közvetlenül nem kapcsolódó, nagyon távoli előzmények szükségtelen felsorolása szerepel, azonban a végzés indoklásából hiányzik annak ismertetése, hogy a felperesnek mely időponttól kezdődően és mennyi idő alatt kellett volna a visszafizetési kötelezettséget teljesítenie. A végzés rendelkező része ugyan rögzíti, hogy az önkéntes teljesítési határidő 2025. március 26. napján telt le, ugyanakkor az indokolásban nem szerepel, hogy mely adatok, mely jogszabály és mely indokok mentén állapította meg azt, hogy az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidő 2025. március 26. napján telt le, különös tekintettel arra, hogy a fizetési kötelezettséget előíró határozatot 2016-ban hozta meg az I. rendű alperes. Továbbá az Ákr. 138. § (1) és (3) bekezdései szerinti elévülési határidőket sem vizsgálta.
- [79] A Kúria megállapította, hogy a végzés indokolása oly mértékben hiányos a végrehajtás elrendelésének feltételeit illetően, hogy annak jogszerűsége érdemben nem vizsgálható.

- [80] A fent kifejtettekre figyelemmel a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján a jogerős ítéletet úgy változtatta meg, hogy a megtámadott közigazgatási cselekményt megsemmisítette, és a közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [81] Az új eljárásban az I. rendű alperesnek a releváns iratanyag alapján vizsgálnia kell a végrehajtás elrendelésének a feltételeit, amely során meg kell állapítania, hogy a végrehajtandó határozat mely időponttól kezdődően hány napot határozott meg a visszafizetési kötelezettség teljesítésére, a teljesítési határidő konkrétan mely napon telt le, és ehhez képest kell vizsgálni a hatéves elévülési idő elteltét. Ha a vizsgálata során azt állapítja meg, hogy az Ákr. 138. § (3) bekezdés szerinti objektív, hatéves elévülési idő eltelt, a végrehajtási eljárást az Ákr. 137. § (1) bekezdés b) pontja alapján meg kell szüntetni.

(Kúria Kfv.VI.37.070/2026/11.)

182. I. Árcsökkentés esetén a korábbi ár feltüntetése az eladási ár és egységár együttes feltüntetését jelenti.

II. A termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet 2/A. § (1) bekezdésében szereplő „ár” kifejezés gyűjtőfogalom, amely – eltérő rendelkezés hiányában – magában foglalja az eladási ár és egységár fogalmát is [1997. évi CLV. törvény (Fgytv.) 2. §, 14. § (1), (5) és (6) bek.; 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet (Árrendelet) 2/A. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A fogyasztóvédelmi hatáskörben eljáró alperes 2023. november 27-én helyszíni ellenőrzést tartott a felperes által üzemeltetett kereskedelmi egységben a háborús élelmiszerár-infláció csökkentése érdekében szükséges intézkedésekről szóló 162/2023. (V. 5.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Rendelet) előírt kötelező akció szabályainak vizsgálata érdekében. Ennek során megállapította, hogy a vizsgált termékeknel a felperes az árképzésre vonatkozó előírásokat betartotta, azonban egyes termékek esetén a fogyasztók tájékoztatása nem volt teljeskörű, erre figyelemmel hivatalból hatósági eljárást indított a felperessel szemben.
- [2] Az alperes a 2024. január 30-án kelt határozatában a felperest 60 000 forint fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére, valamint arra kötelezte, hogy a határozat véglegessé válásának napjától kezdődően az árcsökkentés bejelentése esetén jelölje meg a termékek vonatkozásában az árcsökkentést megelőzően meghatározott ideig alkalmazott egységárat is. Indoklásában megállapította, hogy a felperes megsértette a termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet (a továbbiakban: Árrendelet) 2/A. § (1) bekezdésében foglaltakat, mivel hat termék esetében nem tájékoztatta a fogyasztókat az árcsökkentést megelőző időszakban alkalmazott egységárról. A Rendelet 1. számú mellékletében szabályozott akcióköteles termékek esetében a korábbi egységárat nem tüntette fel.

A felperes keresete és az alperes védekezése

- [3] A felperes a keresetében az alperes határozatának megsemmisítését kérte.
- [4] Az alperes által megállapított jogsértést vitatva arra hivatkozott, hogy a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 14. § (5) bekezdéséből következően minden esetben a termék eladási áráként és egységáráként a fogyasztó által ténylegesen fizetendő árat kell feltüntetni. Az Árrendelet 2/A. § (1) bekezdése és az Árrendelet alkalmazásával kapcsolatosan az Igazságügyi Minisztérium fogyasztóvédelmi portálján közzétett „Útmutató a kereskedők részére az akciós árcsökkentésre vonatkozó szabályok alkalmazásához” elnevezésű dokumentum nem említi a korábbi egységár feltüntetésére vonatkozó kötelezettséget. Ezt támasztja alá a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló 1998. február 16-i 98/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (a továbbiakban: PID Irányelv) 2020. január 7-i hatállyal módosító, a 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról szóló 2019. november 27-i 2019/2161 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Omnibusz Irányelv) szabályozási célja is. Az Európai Bizottságnak a PID Irányelv 6a. cikkének értelmezéséről és alkalmazásáról szóló közleménye (a továbbiakban: PID Iránymutatás) értelmében csak akkor merülhet fel a korábbi egységár feltüntetésének a szükségessége, ha ömlesztett termékről van szó, a határozattal érintett termékek azonban nem ilyenek. A Rendelet – az Fgytv. és az Árrendelet előírásaihoz képest – szintén nem tartalmaz olyan speciális rendelkezést, miszerint a korábbi eladási ár mellett szerepeltetni kellene az annak megfelelő korábbi egységárat is. A Rendelet 2. § (4) bekezdése szerint a kötelező árcsökkentés esetén az Árrendeletben meghatározottakhoz képest többletként az árcsökkentés tényét és annak pontos, százalékos mértékét kell megadni. Ezért jogszerűen járt el, amikor az akciós termékek ártábláján feltüntette a korábbi eladási árat, az akciós eladási árat és az akciós egységárat, de nem tüntette fel a korábbi egységárat.
- [5] Az alperes a védíratában – a határozatban foglalt indokokat fenntartva – a felperes keresetének elutasítását kérte.

A jogerős ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a 2025. október 15-én kelt, felülvizsgálni kért jogerős ítéletével az alperes határozatát a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette.
- [7] Ítélete indoklásában idézte az Fgytv. 14. § (1) bekezdését, az Árrendelet 2/A. § (1) bekezdését, a 3. § (1) bekezdését, a PID Irányelv 2. cikk a)–c) pontjait és a 6a. cikk (1)–(5) bekezdéseit. Kifejtette, hogy a felek által sem vitatott, miszerint az Árrendelet mögöttes jogszabálya a Fgytv., amely megkülönbözteti az eladási ár és az egységár fogalmát, ahogyan ezt az Árrendelet is teszi. Az ár

feltüntetésére vonatkozó előírások értelmezésének kiindulópontja a PID Irányelv, amelynek célja, hogy az Európai Unióban biztosítsa a fogyasztók számára az árak átláthatóságát és összehasonlíthatóságát. Ennek érdekében írta elő, hogy a termékek árát egyértelműen és egyformán kell feltüntetni, beleértve az egységár kötelező megjelenítését is. A PID Irányelvet módosító Omnibusz Irányelv célja ugyanakkor az, hogy – elsősorban az online kereskedelemben és az árkedvezmények feltüntetésében – még jobban védje a fogyasztók érdekeit, megakadályozza a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot és javítsa az árak összehasonlíthatóságát. A PID irányelv 6a. cikk (1) bekezdése értelmében az árcsökkentés bejelentése esetében meg kell jelölni a korábbi, a kereskedő által az árcsökkentést megelőzően, meghatározott ideig alkalmazott árat. Az Árrendelet 2/A. §-a az Omnibusz Irányelvnek való megfelelést szolgálja, ebből következően annak értelmezésekor az implementált uniós norma az irányadó. A PID Iránymutatás 1.1. pontja szerint a PID Irányelv 6a. cikk ár fogalma alatt a 2. cikk a) pontjában meghatározott eladási árat kell érteni. Az eladási árat csak akkor kell a korábbi egységárra is vonatkoztatni, ha olyan, a 3. cikk (3) bekezdésében meghatározott, ömlesztve értékesített termékről van szó (pl. kelmék, építőanyagok, élelmiszerek), ahol az eladási ár nem határozható meg mindaddig, amíg a fogyasztó meg nem jelöli, hogy az áru mekkora részét kéri. Ez az értelmezés felel meg egyúttal azon jogalkotói célnak is, hogy az Árrendelet 2/A. §-a értelmében a fogyasztónak össze kell tudnia hasonlítani a korábbi és az árcsökkentett árat, míg az Árrendelet 3. §-a értelmében információt kell kapnia annak érdekében, hogy az egymás helyettesítő termékeként funkcionáló, de különböző kiszerelésben kapható termékeket is össze tudja vetni egymással.

- [8] Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a felperes által alkalmazott árfeltüntetésre vonatkozó gyakorlat Árrendeletbe ütközését jogszabálysértően állapította meg, és jogszabálysértően kötelezte a kötelező akcióval érintett termékek árkedvezményt megelőzően alkalmazott korábbi egységárának feltüntetésére.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [9] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [10] Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet – az Fgytv. 14. § (1) és (6) bekezdése, az Árrendelet 2/A. §-a és a PID Irányelv ár feltüntetésére vonatkozó szabályainak értelmezésével kapcsolatban – a Kúria hasonló tényállás mellett meghozott Kfv.I.37.411/2024/6. számon közzétett határozatától jogkérdésben eltér. A hivatkozott kúriai határozat az ár feltüntetésével kapcsolatos rendelkezések értelmezésére vonatkozó gyakorlatát alátámasztja, és azt a Kúria utóbb a Kfv.VI.37.069/2025/5. számú határozatában is megerősítette.
- [11] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, hivatkozva arra, hogy az elsőfokú bíróság a jogkövetkeztetését a jogszabályok helyes értelmezésével vonta le. Az Árrendelet árcsökkentés

bejelentésére vonatkozó „korábbi alkalmazott ár” kitétele a korábbi tényleges eladási árra vonatkozik, azaz korábbi árként kizárólag azt kellett feltüntetnie. Ez az értelmezés felel meg a PID Irányelv 6a. cikkében és az e cikk értelmezésére vonatkozó PID Iránymutatásban foglaltaknak. Ezt erősíti az Árrendelet 2/A. §-ának 2026. január 1-jei hatállyal történt módosítása is. Ezzel szemben az alperes által hivatkozott kúriai határozatok téves jogértelmezést tartalmaznak. Indítványozta, hogy a Kúria ítélkező tanácsa a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján terjesszen elő előzetes döntéshozatali indítványt a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett fenti két határozatától jogkérdésben való eltérés érdekében. Szükség esetére indítványozta az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését is, figyelemmel arra, hogy az ártájékoztatásra vonatkozó nemzeti szabályozás az uniós jognak való megfelelést szolgálja, ezért annak értelmezése kiemelt fontosságú.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdésének alkalmazásával befogadta, mert annak b) pontja alapján, a felülvizsgálati kérelemben előadottakra figyelemmel indokoltan tartotta a jogerős ítéletnek a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérése vizsgálatát.
- [13] A Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján, a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem keretei között – a megjelölt jogszabálysértések mentén – vizsgálta felül. Az érdemi elbírálás eredményeként megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – alapos.
- [14] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az akciós termékek árának feltüntetése körében megállapított jogsértés esetén a Kúria által megjelölt, közzétett határozataiban elfoglalt jogi állásponttól eltért és az irányadó jogszabályi rendelkezések téves értelmezésével állapította meg, hogy a felperes terhére jogsértés nem állapítható meg. A Kúriának abban a jogkérdésben kellett döntenie, hogy az árcsökkentés bejelentése esetén az árra vonatkozó tájékoztatás körében a vállalkozás által az árcsökkentést megelőzően meghatározott ideig alkalmazott árat hogyan kell értelmezni, abba az eladási áron kívül az egységár is beleértendő-e.
- [15] Az ár feltüntetésére vonatkozó szabályokat az Fgytv. 14. §-a, az Árrendelet, valamint a Rendelet tartalmazza. Az Árrendelet 9. §-a értelmében e rendelet – az Fgytv. árra és annak feltüntetésére vonatkozó rendelkezéseivel együtt – a PID Irányelvnek, 11. §-a szerint továbbá az Omnibusz Irányelvnek való megfelelést is szolgálja, Magyarország a termékek árának feltüntetésével kapcsolatos európai uniós jogi rendelkezéseket a fogyasztóvédelmi jogszabályokba átültette.
- [16] Az Fgytv. 2. § 7. pontja az egységár fogalmát, míg a 8. pontja az eladási ár fogalmát határozza meg, amelyek a PID Irányelv értelmező rendelkezései közül a 2. cikk a) és b) pontjainak feleltethetők meg.

- Az Fgytv. 14. § (1) bekezdése szerint a fogyasztót – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – külön jogszabályban meghatározottak szerint írásban tájékoztatni kell a fogyasztóknak megvételre kínált termék eladási áráról és egységáráról, illetve a szolgáltatás díjáról. Az (5) bekezdés értelmében a termék eladási áráként és egységáraként, illetve a szolgáltatás díjaként a fogyasztó által ténylegesen fizetendő, az általános forgalmi adót és egyéb kötelező terheket is tartalmazó árat kell feltüntetni. A (6) bekezdés szerint, ha a termékre vonatkozó kereskedelmi kommunikáció megjelöli a termék eladási árát – amennyiben a jogszabály eltérően nem rendelkezik –, az egységárát is meg kell adni.
- [17] Az Fgytv. 56/A. § (5) bekezdésébe foglalt felhatalmazás alapján a termékek eladási ára és egységárára vonatkozó részletes szabályokat az Árrendelet tartalmazza. Az Árrendelet – összhangban az Fgytv. és a PID Irányelv rendelkezéseivel – főszabály szerint kötelezővé teszi az értékesítésre kínált termékek eladási ára mellett az egységár feltüntetését is, bizonyos kivételekkel. Az Omnibusz Irányelvvel módosított PID Irányelv 6a. cikk (1) bekezdése szerint az árcsökkentés bejelentése esetében meg kell jelölni a korábbi, a kereskedő által az árcsökkentést megelőzően, meghatározott ideig alkalmazott árat. Az Árrendelet 2/A. § – perbeli ügyben alkalmazandó – (1) bekezdése ezzel összhangban írja elő, hogy az árcsökkentés bejelentése esetében meg kell jelölni a korábbi, a vállalkozás által az árcsökkentést megelőzően, meghatározott ideig alkalmazott árat.
- [18] A Kúria megállapította, hogy az alperes által hivatkozott Kfv.I.37.411/2024/6., illetve Kfv.VI.37.069/2025/5. számú kúriai határozatok alapjául szolgáló tényállások lényegi elemeiket tekintve a jelen üggyhöz hasonlóak, mivel a fogyasztóvédelmi hatóság mindkét ügyben a jogsértést az Árrendelet 2/A. §-ára, a vizsgált termékek esetén a nem teljes körű árfeltüntetésre, konkrétan a korábban, meghatározott ideig alkalmazott egységár feltüntetésének hiányára alapította. A perbeli ügyben irányadó jogszabályi rendelkezések is azonosak, figyelemmel a hivatkozott ügyekben lefolytatott ellenőrzésnek, az eljárás megindításának és a hatósági határozatok meghozatalának időpontjára is. Mindezekre tekintettel a jelen ügynek – döntő elemeiben azonos tényállású, illetve azonos anyagi jogi háttérű – a hivatkozott kúriai határozatokkal való ügyszomszaga megállapítható (Jpe.I.60.002/2021/7., Jpe.II.60.019/2021/18.).
- [19] Az ár feltüntetésére vonatkozó, irányadó jogszabályok értelmezésével kapcsolatban a Kúria egyetértett az alperes által hivatkozott kúriai határozatokban foglaltakkal, e jogértelmezéstől a jelen ügyben sem kívánt eltérni az alábbiak szerint.
- [20] Az Árrendelet 2/A. § (1) bekezdésében szereplő „alkalmazott ár” kifejezés nem pusztán az eladási árat jelenti, hanem egy gyűjtőfogalom, amely magában foglalja mind az eladási ár, mind az egységár fogalmát, hiszen a fogyasztóvédelmi szabályok szerint az árcsökkentést megelőzően, azaz korábban mindkettőt fel kellett tüntetni, azaz mindkettőt alkalmazták. Nem lehet eltérő következtetésre jutni a normaszövegben szereplő „ár” kifejezés sem rendszertani, sem nyelvtani, sem fogyasztóvédelmi szempontú értelmezése során azért sem, mert a jogalkotó következetes volt az Árrendelet szövegezésében, és akkor, amikor eltérő szabályozást kívánt bevezetni az eladási ár és egységár együttes feltüntetésére, például amikor kivételeket állapított meg, akkor ezt külön nevesítetten tette meg (Kúria Kfv.I.37.411/2024/6., Indokolás [60]).
- [21] A PID Irányelv – amelynek átültetése az Fgytv. 14. §-a és az Árrendelet szabályozása – a preambulumban kiemelten említi az ár feltüntetésére vonatkozó rendelkezéseknél azt a jogalkotói célt, hogy a fogyasztó minél szélesebb körű tájékoztatást kapjon a fogyasztói döntések meghozatala érdekében. Az árcsökkentés esetén kötelezően feltüntetendő korábban alkalmazott ár esetében az egységár és az eladási ár együttes szerepeltetése is a fogyasztó tájékoztatását szolgálja (Kúria Kfv.I.37.411/2024/6., Indokolás [61]).
- [22] A Kúria arra is rámutatott, hogy a PID Irányelv 6a. cikkének átültetése sem tesz lehetővé az ezzel ellentétes értelmezést, ugyanis annak 1.1. pontjából szintén az eladási ár és az egységár együttes feltüntetésére következik. A PID Irányelv – amelynek több helyen szó szerinti átvétele az Árrendelet és az Fgytv. 14. §-a árak feltüntetésére vonatkozó szabályozása – kifejezetten kötelezővé teszi az eladásra kínált termék ára feltüntetését esetében mind az eladási ár, mind az egységár meghatározását. Egyetlen jogforrás sincs, amely az árcsökkentés esetére az ettől való eltérést megengedné. A PID Irányelv 6a. cikkét a tagállami jogba átültető Árrendelet 2/A. § célja a valós árcsökkentés biztosítása, és annak ellenőrizhetősége, a szabályozás nem akart változtatni az általános árfeltüntetési kötelezettségen (Kúria Kfv.I.37.411/2024/6., indokolás [62]). A Kúria álláspontja szerint a korábbi egységár feltüntetését is informatív, többlet információt tartalmaz, és az összehasonlíthatóságot, ezáltal a fogyasztói döntést segíti a fogyasztásra kínált termékek választásánál, a korábbi és későbbi egységárak is bármikor lehetővé teszik az összehasonlítást (Kúria Kfv.I.37.411/2024/6., indokolás [63]).
- [23] A Kúria a Kfv.VI.37.069/2025/5. számú végzésében – követve a Kúria Kfv.I.37.411/2024/6. számú ítéletében foglalt jogértelmezést – elvi élel mutatott rá arra, hogy az egységár feltüntetésének szabályai az árcsökkentés alkalmazásakor nem változnak, így amennyiben az akciós termék nem tartozik a kivétel szabály szerinti termékkörbe, akkor az egységárát az akció előtt és alatt is fel kell tüntetni. A Kúria a végzésének [38]–[39] bekezdéseiben rámutatott arra is, hogy a jogalkotói cél egyértelmű: a fogyasztók minél szélesebb körű tájékoztatása, a fogyasztói jogok erősítése, az árak összehasonlíthatóságának javítása. A PID Irányelv, az Fgytv., az Árrendelet kiemelt bekezdései, az árfeltüntetés általános szabályai ezt a célt szolgálják. Az eladási ár, az egységár együttes feltüntetésére vonatkozó jogszabályi előírás kiterjed az árcsökkentést megelőzően alkalmazott eladási árra. Az egységár feltüntetését az akciótól függetlenül kötelező, mivel megkönnyíti a fogyasztók számára a termékek összehasonlítását. Az egységár feltüntetésének szabályai az árcsökkentés alkalmazásakor nem

változnak, így amennyiben az akciós termék nem tartozik a kivétel szabály szerinti termékkörbe, akkor az egységárat az akció előtt és alatt is fel kell tüntetni. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétben, a PID Irányelv (7) preambulumbekzdéséből, az ömlesztve értékesített termékekből kiinduló levezetése nem felel meg az Alaptörvény 28. cikke szerinti jogszabály-értelmezésnek.

- [24] A Kúria nem látott okot a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltak szerint, a jogegység érdekében előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztésére a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján. A felperes e körben utalt az Árrendelet 2/A. § (1) bekezdésének módosítására és (1a) bekezdésének beiktatására, amelyre 2026. január 1-jei hatállyal került sor. A 63/2025. (XII. 30.) NGM rendeletnek – a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése céljából – az Árrendeletet módosító szabályait eltérő rendelkezés hiányában – figyelemmel a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. §-ában foglaltakra is – kizárólag a 2026. január 1. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni. A jelen ügyben az alperes 2024. január 30-án hozott határozatot, a hivatkozott kúriai határozatok alapját képező eljárásokban pedig 2023. október 17-én, illetve 2024. május 7-én, vagyis ezekre az eljárásokra az Árrendelet korábban hatályos szövegét kellett alkalmazni. Következésképpen a perbeli ügyben hatályos jogszabálysöveg értelmezésénél a Kúria korábban közzétett határozataiban elfoglalt jogi álláspont az irányadó, ettől való eltérést a perbeli ügyben az időközbeni, a vizsgált tényállásra nem alkalmazható jogszabálmódosítás nem tehetett indokoltá.
- [25] A Kúria nem tartotta indokoltnak az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését sem. Kiemeli, hogy e körben a felperes határozott kérelmet nem terjesztett elő (csupán nem ellenezte az EUB-hez fordulást), így e körben a Kúriának döntenie nem kellett. A Kúria figyelemmel volt az EUB C-283/81. (Cilfit) ügy ítéletében foglalt – a C-561/19. (Consortio) és a C-144/23 (Kubera) ügyekben hozott ítéletekben is megerősített – kritériumokra, és megállapította, hogy az ügyben felmerült jogkérdés a PID Irányelv 6a. cikke és azt az Árrendelet 2/A. §-ába implementáló rendelkezések alapján eldönthető volt, annak értelmezésével kapcsolatban észszerű kétely nem merült fel.
- [26] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletében az ár feltüntetésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket tévesen értelmezte és a Kúria közzétett gyakorlatától a fentiek szerint indokolás nélkül eltért, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli esetben a felperes ár feltüntetésére vonatkozó gyakorlata megfelelt az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek. A per iratai alapján megállapítható volt az is, hogy az alperes a 2025. június 18-án benyújtott, 13. sorszámú írásbeli nyilatkozatában kifejezetten hivatkozott a Kfv.I.37.411/2024/6. számú kúriai ítélet jogértelmezésére, mellékelve azt. Az elsőfokú bíróság ennek ellenére az ítélete jogi indoklásra vonatkozó részében nem tért ki a megjelölt kúriai határozatra és az attól való eltérés indokaira.
- [27] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával hatályon kívül helyezte, és – miután az alperes

támadott határozata a vitatott körben a Kúria követendő jogértelmezésének megfelelt – a felperes keresetét elutasította.

(Kúria Kfv.VII.37.016/2026/5.)

183 Az önkormányzati jogalkotó a vállalkozó adóalanyt a tulajdonában lévő telek után fizetendő telekadó vonatkozásában a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 19. §-ában biztosított adómentességen kívül nem részesítheti további adókedvezményben [1990. évi C. törvény (Htv.) 6. § d) pont, 7. § e) pont, 19. §].

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Törvényszék (a továbbiakban: indítványozó) előtt indult közigazgatási per felperese a 2024. április 3. napján telekadó tárgyában tett adatbejelentésében a belterület kivett beépítetlen terület megnevezésű 49 167 m² területű ingatlant – a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben (a továbbiakban: Htv.) biztosított törvényi adómentesség igénybevételére vonatkozó részében – a Htv. 19. § b) pontja szerinti mezőgazdasági művelés alatt álló belterületi telekként tüntette fel.
- [2] Az elsőfokú adóhatóság a 2024. május 8. napján meghozott határozatával (a továbbiakban: elsőfokú határozat) az ingatlan után 2024. adóévtől évi 14 750 100 forint összegű telekadó megfizetésére kötelezte a felperest. Az adó mértékét Balatonfüzfő Város Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 13/2014. (IX. 30.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 9. § (1) és (2) bekezdései alapján határozta meg, a telek m²-ben számított területének és a (2) bekezdés szerinti 300 Ft/m²/év adómértéknek a szorzataként. A felperesnek a Htv. 19. § b) pontjára alapított mentességi kérelmét pedig az elsőfokú adóhatóság elutasította arra hivatkozva, hogy a közhiteles ingatlan-nyilvántartási adatok alapján az ingatlan megnevezése kivett beépítetlen terület.
- [3] Az alperes mint másodfokú adóhatóság a 2024. július 12. napján meghozott határozatával (a továbbiakban: alperesi határozat) az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Döntését egyebek mellett a Htv. 17-19. §-aira, 52. § 8. és 11. pontjaira, továbbá az Ör. 9. § (1)–(4) bekezdéseire alapította. Nem találta alaposnak a felperes azon fellebbezési hivatkozását, miszerint az ingatlanra az Ör. 9. § (3) bekezdésében meghatározott kedvezményes 45 Ft/m²/év adómértéket kell alkalmazni. Kifejtette, hogy az a tény, hogy az ingatlant a jövőben a fejlesztési terv alapján a HÉSZ előírásainak megfelelően fogják hasznosítani, önmagában nem alapozza meg a kedvezményes mérték alkalmazását, az Ör.-ben előírt kögens feltételeknek ugyanis jelenleg kell fennállniuk.
- [4] A felperes az alperesi határozat ellen előterjesztett keresetében elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatását kérte oly módon, hogy a bíróság a fizetendő telekadó mértékét 2 212 500 Ft-ra szállítsa le, másodlagosan pedig az alperesi határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. A keresetlevelében arra hivatkozott, hogy az alperes az Ör. 9. § (3) bekezdése szerinti szabályozást tévesen értelmezte és alkalmazta. Álláspontja szerint a normaszövegben

egyrészt semmi nem utal az ingatlan-nyilvántartási megnevezésre, a kivett beépítetlen terület ugyanúgy szolgálhat üzleti tevékenységet, mint bármilyen beépített ingatlan, ráadásul a beépített ingatlan beépített részei már nem képezhetik telekadó tárgyát. Másrészt az Ör. nem utal az üzleti célra történő tényleges használatra és annak igazolására sem.

Az indítvány és az önkormányzat védirata

- [5] A Törvénysszé (a továbbiakban: indítványozó) a 2025. október 13. napján kelt végzésével a peres eljárást felfüggesztette és a Kp. 144. §-a alapján kezdeményezte az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárást. Indítványozta annak Kúria általi megállapítását, hogy a perben alkalmazandó Ör. 9. § (3) bekezdése a Htv. 7. § e) pontjába ütközik, másrészt a sérelmezett rendelkezés az ügyben való alkalmazhatóságának kizárását kérte.
- [6] Indítványában kifejtette, hogy az Ör. 9. § (2) bekezdése szerint az adó mértéke a (3) és (4) bekezdésben foglaltak kivételével 300 Ft/m²/év. A 9. § (3) bekezdése viszont a telekadó vonatkozásában azt rögzíti, hogy a társas vállalkozás, egyéni vállalkozó és egyéni cég tulajdonában lévő üzleti tevékenységet szolgáló telek után az adó mértéke 45 Ft/m²/év. Megállapítható tehát, hogy a 9. §-on belül a (3) bekezdés a (2) bekezdéshez képest kedvezményt biztosít, hiszen a telekadó mértékét mintegy hatszor alacsonyabb összegben határozza meg.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint az Ör. 9. § (3) bekezdése ellentétes a Htv. 7. § e) pontjával, hiszen annak értelmében a vállalkozó üzleti célt szolgáló telke utáni telekadó megállapítása során e törvény eltérő rendelkezése hiányában a 6. § d) pontja nem alkalmazható, tehát a törvény második részében (az egyes adókra vonatkozó különös rendelkezések), így a telekadó vonatkozásában a Htv. 19. §-ában meghatározott adómentességek további mentességgel, illetve kedvezménnyel nem bővíthetők.
- [8] Hivatkozott a Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5052/2021/3. számú határozatára, amelyben foglaltak szerint az önkormányzati jogalkotó a vállalkozó adóalanyt az üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze után fizetendő építményadó vonatkozásában a Htv. 13. és 13/A. §-ában biztosított adómentességen kívül nem részesítheti további adókedvezményben.
- [9] Előadta, hogy az Ör. 9. § (3) bekezdésének mikénti értelmezése kihat a jogvita elbírálására, a sérelmezett rendelkezés ugyanis mind az elsőfokú, mind a másodfokú határozatnak központi eleme.
- [10] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 42. § (1) bekezdése alapján az érintett önkormányzatot felhívta az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.
- [11] Az érintett önkormányzat nem terjesztett elő védíratot.

Az Önkormányzati Tanács döntésének indokai

- [12] Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.
- [13] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör.-t a Kp. 85. § (2) bekezdése alapján az indítvány keretei között

vizsgálta. Az ügyben elsőként az alkalmazandó jog kérdésében döntött.

- [14] A Kúria több korábbi határozatában kimondta, hogy az Önkormányzati Tanács bírói indítvány esetén azt a jogot vizsgálja, amelyet a bírónak alkalmaznia kell. Így kerülhet sor hatályon kívül helyezett vagy a későbbiekben módosult önkormányzati rendeletek vizsgálatára (Köf.5012/2016/4., Köf.5083/2012/4., Köf.5024/2019/4., Köf.5041/2024/4.).
- [15] Az Ör. 2025. december 31. napjáig volt hatályban. A Kp. 144. §-a és a 146. § (1) bekezdés b) pontja bírói indítvány alapján lehetővé teszi a már nem hatályos önkormányzati rendelet, illetve egyes, az indítványozó bíróság által alkalmazandó rendelkezéseinek a felülvizsgálatát, ezért az érdemi elbírálásnak nem volt akadálya.
- [16] A Kúria a Köf.5.083/2012/4. számú határozatában az alábbiakra mutatott rá: „Sok esetben a bíró alkotmányossági, törvényességi kezdeményezése olyan időben válik szükségessé, amikor az alkalmazandó jog – vagy annak viszonyítási jogszabályi alapja – már nincs hatályban. Mindez azonban nem változtat a bíró azon alaptörvényi kötelezettségén, hogy jogállami keretek között a jogokról és kötelezettségekről az Alaptörvénynek megfelelő, a demokratikus viszonyok között keletkezett és fennálló jogrend koherenciájába illeszkedő (jogszabály) önkormányzati rendelet alapján kell döntenie. A jog pedig akkor áll fenn, a kötelezettség akkor állapítható meg, ha a keletkezésükkor azt a jogállami körülmények között alkotott jogrend elismerte. (...) Az indítványozó bír[ó] tanács] csak abban az esetben tud eleget tenni alkotmányos kötelezettségének, ha arra kap választ, hogy a perben alkalmazandó és a perbe vitt jogokat keletkeztető Ör. hatályossága idején megfelelt-e a hatályos jogrendnek.”
- [17] A jelen ügy tárgyát képező bírói indítvány az alperes 2024. július 12. napján kelt számú határozatát érinti, tehát ez az az időpont, amelyet figyelembe kell venni mind az Ör. szövege, mind a más magasabb rendű jogszabály tekintetében.
- [18] Az Ör. indítvánnyal érintett és a perben alkalmazandó 9. § (3) bekezdése 2024. július 12. napján még hatályos szövegének adókedvezményt megállapító része a következő: „A társas vállalkozás, egyéni vállalkozó és egyéni cég tulajdonában lévő üzleti tevékenységet szolgáló telek után az adó mértéke 45 Ft/m²/év.”
- [19] A Kúria Önkormányzati Tanácsának abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az Ör. 9. § (3) bekezdésének telekadóhoz kapcsolódó adókedvezményt megállapító rendelkezése milyen személyi körre terjed ki és az meghaladta-e a Htv. 6. § d) pontjában és 7. § e) pontjában megjelölt törvényi kereteket.
- [20] A Kúria előre bocsátja, hogy ezt a kérdést építményadó tekintetében (ami szintén vagyoni típusú adó) már vizsgálta az indítványban is hivatkozott Köf.5.052/2021/4. számú határozatában, az ott megállapítottakat a telekadó vonatkozásban is irányadónak tekinti, az abban foglaltaktól nem kíván eltérni, mivel a Htv. 7. § e) pontja a telekadóra is kiterjed.
- [21] Az Alaptörvény 32. cikk (1)–(2) bekezdése „a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között” hatalmazza fel a helyi önkormányzatokat

- rendeletalkotásra. E rendelkezés szerint „[f]eladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve a törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot”. A 32. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy „az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.”
- [22] A Htv. 6. § d) pontja felhatalmazza az önkormányzati jogalkotót a törvényben foglaltakon túl is kedvezmények és mentességek meghatározására: „az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy az e törvény második részében meghatározott mentességeket, kedvezményeket további mentességekkel, kedvezményekkel, így különösen a lakások esetében a lakásban lakóhellyel rendelkező eltartottak számától, a lakáson fennálló, hitelintézet által lakásvásárlásra, lakásépítésre nyújtott hitel biztosítésként szolgáló jelzálogjog fennállásától, a lakásban lakóhellyel rendelkezők jövedelmétől függő mentességekkel, kedvezményekkel kibővítsse.”
- [23] A Htv. 7. § e) pontja szerint az önkormányzat adómegállapítási jogát korlátozza az, hogy a vállalkozó (52. § 26. pont) üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze utáni építményadó, telke utáni telekadó és a helyi iparüzési adó megállapítása során – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a 6. § d) pontja nem alkalmazható.
- [24] A Htv. 52. § 26. pontja értelmében e törvény alkalmazásában vállalkozó a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény szerinti bázisai vagyonkezelési szerződés alapján kezelt vagyon, valamint a gazdasági tevékenységet saját nevében és kockázatára haszonszerzés céljából üzletszerűen végző
- a) a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó,
- c) jogi személy, ideértve azt is, ha az felszámolás, kényszerlítés vagy végelszámolás alatt áll.
- [25] A 2024-es adóévre még irányadó Ör. 9–11. §-ai szólnak a telekadóról. A 9. § (1) bekezdése az adó alapját határozza meg, mely „a telek négyzetméterben számított területe”. A 9. § (2) bekezdése értelmében: „Az adó mértéke a (3) és (4) bekezdésben foglaltak kivételével 300 Ft/m²/év.” Az indítvánnyal támadott 9. § (3) bekezdés a társas vállalkozás, egyéni vállalkozó és egyéni cég tulajdonában lévő üzleti tevékenységet szolgáló telek vonatkozásában határoz meg adókedvezményt („az adó mértéke 45 Ft/m²/év”). További adókedvezményt állapít meg az Ör. 9. § (4) bekezdése és a 11. §, az Ör. 10. §-a pedig az adómentességre vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.
- [26] A Htv. rendelkezései értelmében az önkormányzatoknak nagy a szabadsága a törvényben meghatározott vagyoni és kommunális jellegű adók kivetésekor és az adóztatás feltételeinek meghatározásakor. E szabadság azzal válik teljessé, hogy a Htv. megadja annak korlátait. (Köf.5038/2012/8.) A Htv. általános rendelkezései, így a 6. § d) pontja – a fentiek szerint – felhatalmazza az önkormányzati jogalkotót a törvényben foglaltakon túl is kedvezmények és mentességek meghatározására. A Htv. rendelkezései ebben a tekintetben „minimumszabályként” értékelhetők,
- azaz az önkormányzati jogalkotó a törvényi mentességi és kedvezményekre vonatkozó szabályokon túl, további mentességeket, kedvezményeket adhat az adózóknak (Köf.5006/2017/3.).
- [27] A Htv. általános szabályai azonban az adózók között különböztetnek akkor, amikor a vállalkozók esetében – a Htv. eltérő rendelkezéseinek hiányában – kizárják a vagyoni típusú adók, valamint a helyi iparüzési adó alóli további mentességek alkalmazásának lehetőségét. A Htv. telekadóra és építményadóra vonatkozó különös szabályai sem oldják fel ezt az általános tilalmat, hanem – úgy az építményadó, mint a telekadó esetében – a mentességek meghatározott tevékenységekhez kötődnek (Köf.5.052/2021/4.).
- [28] A Htv. 17. §-a alapján adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő telek.
- [29] A Htv. 19. §-a szerint mentes a telekadó alól:
- a) az épület, épületrész hasznos alapterületével egyező nagyságú telekrész,
- b) a mezőgazdasági művelés alatt álló belterületi telek,
- c) az építési tilalom alatt álló telek adóköteles területének 50%-a,
- d) az adóalany termék-előállító üzeméhez tartozó, jogszabályban vagy hatósági előírásban megállapított védő-biztonsági terület (övezet), feltéve, ha az adóalany adóévet megelőző adóévi, évesített nettó árbevétele legalább 50%-ban saját előállítású termék értékesítéséből származik,
- e) az egyes sportcélú állami tulajdonú vagyonelemek ingyenes tulajdonba adásáról, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2025. évi XLVI. törvény, és a Magyarország 2026. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2025. évi LI. törvény szerinti vagyonyuttatással az állam által sportcélú közfeladat ellátása, közösségi sportcélú használat biztosítása érdekében, ingyenesen sportszervezet vagy országos sportági szakszövetség tulajdonába adott ingó- és ingatlanvagyon.
- [30] A Htv. fent hivatkozott rendelkezéseiből az következik, hogy az önkormányzati jogalkotó a Htv. 19. §-ában biztosított adómentességen kívül nem részesítheti adókedvezményben a vállalkozó adóalanyt a társas vállalkozás, egyéni vállalkozó és egyéni cég tulajdonában lévő telek egésze után fizetendő telekadó vonatkozásában.
- [31] Az érintett önkormányzat azzal, hogy az Ör. 9. § (3) bekezdésében a vállalkozó adóalanyok számára az üzleti tevékenységhez kapcsolódóan olyan további adókedvezményt biztosít, amely a Htv. második részében (19. §) nem szerepel, megsértette a Htv. 7. § e) pontjában, illetve a 19. §-ban foglaltakból következő szuverén adóztatás jogát.
- [32] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a hatályban már nem lévő Ör. 9. § (3) bekezdése ellentétes volt a Htv. 7. § e) pontjával, ezért a Kp. 147. § (1) bekezdése szerint nem alkalmazható a Törvényszék előtt folyamatban lévő ügyben, valamint valamennyi, a jelen határozat meghozatalakor valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben. A Kúria nem tartotta indokoltnak e rendelkezéstől való eltérést, mivel annak a Kp. 147. § (2) bekezdésében megengedett okai – közérdek védelme, a jogbiztonság vagy a

rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme – nem állnak fenn.

(Kúria Köf.I.5.003/2026/3.)

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

HATÁROZATAI

I.

C-376/24 - FSMA ügyben 2026. június 18-án hozott ítélet

A bennfentes kereskedelemről és a piaci manipulációról (piaci visszaélés) szóló, 2003. január 28-i 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének a) pontját, a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 16-i 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikkének (1) bekezdését és e rendelet 21. cikkét – az Európai Unió Alapjogi Chartája 11. és 52. cikkével, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény 10. cikkével, valamint az egyenlőség elvével összefüggésben – a következőképpen kell értelmezni:
a bennfentes információ politikus általi, médiában történő, valamely állami vállalat folyamatban lévő privatizációs műveletének bírálata és valamely közérdekű kérdéssel kapcsolatos nyilvános vita kiváltása érdekében történő közzététele a 2003/6 irányelv 3. cikkének a) pontja és az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett feladatai szokásos teljesítésének keretébe tartozhat, és e rendelet 21. cikke alkalmazható az ilyen közzétételre, amennyiben e közzététel – e politikus véleménynyilvánítási szabadságának figyelembevételével értékelve – e feladatok gyakorlásához szükséges, és tiszteletben tartja az arányosság elvét.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt a bennfentes kereskedelemről és a piaci manipulációról (piaci visszaélés) szóló, 2003. január 28-i 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 96., 16. o.; magyar nyelvű kiadás 6. fejezet, 4. kötet, 367. o.) 3. cikkének, másrészt a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 16-i 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2014. L 173., 1. o.) 10. és 21. cikkének az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 11. és 52. cikkével, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJE) 10. cikkével, valamint az egyenlőség elvével összefüggésben történő értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az MT és a Comité de direction de l'Autorité des Services et des Marchés Financiers

(FSMA) (a pénzügyi szolgáltatások és piacok hatóságának igazgatótanácsa) között az MT-vel szemben pénzbírság kiszabásáról szóló határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amely bírságot azért szabták ki, mert MT bennfentes információkat közölt újságírókkal a belga állam azon szándékáról, hogy a Bpost – egy közjogi részvénytársaság és Belgium első számú postai szolgáltatója, amelynek tőkéje több mint 50%-ban a belga állam tulajdonában állt, részvényeivel pedig a brüsszeli (Belgium) Euronext tőzsdén kereskedtek – tőkéjében fennálló részesedésének egy részét eladja a Hollandiában letelepedett PostNL-nek.

Az alapeljárás

17 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy MT, aki belga politikus és a szocialista párt tagja, 2013 januárjától 2014 októberéig a belga szövetségi kormány állami vállalatokért felelős minisztere volt. Az alapügy tényállásának idején MT többek között az Union nationale des Mutualités socialistes – Solidaris (szocialista biztosítópénztárak országos szövetsége, UNMS) főtitkára, valamint a szocialista párt – amely a 2014. május 25-i parlamenti választásokat követően ellenzéki politikai párttá vált – befolyásos tagja volt.

18 2015-ben a belga kormány kifejezte azon szándékát, hogy az államnak az állami vállalatok tőkéjében fennálló részesedését 50% alá csökkenti, ami parlamenti vitához és az egyes állami vállalatok reformjáról szóló, 1991. március 21-i törvény módosításáról szóló, 2015. december 16-i törvény (Moniteur belge, 2016. január 12., 763. o.) elfogadásához vezetett, amely lehetővé tette az olyan tőzsdén jegyzett önálló állami vállalatok privatizációját, mint a Bpost.

19 E törvény alapján 2016. május 11-én a Bpost részvényeseinek rendes és rendkívüli közgyűlésén módosították e társaság alapszabályát annak érdekében, hogy lehetővé tegyék e vállalat privatizációját. 2016. május 12-én egy belga napilap e részvényesi közgyűlések eredményét kommentálva „a Bpost privatizációjára” utalt.

20 2016. május 27-én az RTBF egyik rádióműsorában feltett kérdésre válaszolva MT jelezte, hogy a Bpost hamarosan elveszíti állami vállalati jogállását, és kijelentette, hogy az „állam [el fogja] adni részvényeinek egy részét”, hogy „ez valóban órák kérdése”, és hogy az állami vállalati jogállás elvesztésére egy másik európai postai szolgáltatóval való integrációs művelet keretében kerül sor, mivel a Bpost részvényei 10%-ának a holland PostNL postai szolgáltató részére történő eladásáról folytak a tárgyalások.

21 MT ugyanezen a napon megerősítette és kiegészítette ezen információt a www.lavenir.net internetes portál egyik újságírójának, valamint a Le Soir újságban megjelent interjúban, amikor ismét utalt a belga állam azon tervére, hogy a Bpost tőkéjében fennálló

részesedésének egy részét értékesíti, és pontosította, hogy e részesedés az értékesítési műveletet követően 30–40% körüli lesz.

22 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint ezen időpontban, 2016. május 27-én valós kilátás volt arra, hogy a belga posta privatizációja a holland PostNL postai szolgáltatóval folyamatban lévő bizalmas tárgyalások előrehaladott állása miatt rövid időn belül megvalósul. Ezenkívül a tárgyaló felek ütemterve szerint 2016. június 6-án sajtóközlemény közzétételét tervezték, amely bejelenti a szóban forgó művelet véglegesítését.

23 Mindazonáltal MT nyilatkozatait követően a Bpost – amelynek részvényeivel a brüsszeli Euronext tőzsdén kereskedtek – haladéktalanul kérte az FSMA-tól a részvényeire vonatkozó ügyletek felfüggesztését, aminek következtében a Bpost és a PostNL közötti, e társaságok esetleges összefonódására vonatkozó tárgyalások megszakadtak, és ezen összefonódás nem valósult meg.

24 Ebben az összefüggésben az FSMA igazgatótanácsa 2016. július 28-án úgy határozott, hogy vizsgálatot indít MT médiában tett nyilatkozatai tárgyában. E vizsgálat eredményeként az FSMA szankcióbizottsága több előzetes határozatot hozott, amelyekkel szemben MT keresetet indított, e kereseteket azonban mind elutasították.

25 2023. május 11-i határozatával az FSMA szankcióbizottsága megállapította, hogy MT – a 2002. augusztus 2-i törvény 25. cikke 1. §-a 1°-ának b) pontját megsértve – munkaviszonya, foglalkozása vagy feladatai gyakorlásának keretén kívül közzétett bennfentes információt, és vele szemben 12 500 euró összegű közigazgatási bírságot szabott ki.

26 MT e határozattal szemben keresetet indított a kérdést előterjesztő bírósággal eljáró cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium) előtt, elsődlegesen arra hivatkozva, hogy politikusként nyilatkozott a médiában annak érdekében, hogy megvédje a közszféra jövőjét, és e tekintetben demokratikus vitát kezdeményezzen. Konkrétan az 596/2014 rendelet 21. cikkében az információk médiában való terjesztésére vagy közzétételére vonatkozóan előírt kivétel kedvezményére hivatkozik, azt állítva, hogy állami vállalatokért felelős korábbi miniszterként feladatainak szokásos gyakorlása keretében járt el, és hogy e közzététel egy ellenzéki politikai párt tagjaként rá háruló feladat teljesítéséhez szükséges volt. Egyébiránt azt állítja, hogy az említett közzétételből semmilyen előnyre nem tett szert, és nem állt szándékában a piacok manipulálása. Végül azt állítja, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának és a sajtószabadságnak a Charta 11. cikkében és az EJEE 10. cikkében biztosított bármilyen korlátozását szigorúan kell értelmezni.

27 Az FSMA igazgatótanácsa a maga részéről arra hivatkozik, hogy még ha úgy is tekintjük, hogy az 596/2014 rendelet 21. cikke nem kizárólag a hivatásos újságírókra alkalmazandó, az e 21. cikkben előírt kivétel kedvezménye az újságíráshoz hasonló feladatot vagy foglalkozást gyakorló személyekre korlátozódik, és hogy az ilyen kivétel nem terjeszthető ki a politikusok által tett kijelentésekre. Az FSMA hozzáteszi, hogy a szóban forgó közzététel mindenesetre nem volt sem szükséges, sem arányos a belga állami vállalatok privatizációjával kapcsolatos nyilvános vita kiváltására irányuló célhoz képest, és hogy az ilyen vitát e közzétételtől eltérő eszközökkel is ki lehetett volna váltani. Ezenkívül úgy

véli, hogy ahhoz, hogy valaki a bennfentes információ munkaviszony, foglalkozás vagy feladat keretében történő terjesztésére vagy közzétételére vonatkozó tilalom alóli kivételre hivatkozhatson, szoros kapcsolatnak kell fennállnia e terjesztés vagy e közzététel és a szóban forgó munka vagy feladat között, ami a jelen ügyben nem állt fenn.

28 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy mind a 2003/6 irányelv 3. cikke, mind az 596/2014 rendelet 10. cikke kivételt ír elő a bennfentes információ terjesztésére vagy közzétételére vonatkozó általános tilalom alól, ha e terjesztésre vagy e közzétételre „munkaviszony, foglalkozás vagy feladatok szokásos teljesítése keretében” kerül sor.

29 E bíróság arra keresi a választ, hogy melyek az MT-hez hasonló politikus véleménynyilvánítási szabadságának korlátai, és megjegyzi, hogy a jelen ügyben ez utóbbi semmilyen vagyoni előnyre nem tett szert a bennfentes információ sajtó számára történő közzétételéből, és az ilyen információt kizárólag nyilvános vita kiváltása érdekében tette közzé. Az említett bíróság különösen arra a kérdésre keresi a választ, hogy az 596/2014 rendelet 21. cikke a 2003/6 irányelvben előírtaknál kedvezőbb rendelkezésként alkalmazandó-e MT-re, mivel ő arra hivatkozik, hogy korábbi miniszteri feladatai keretében és valamely ellenzéki párt tagjaként, abból a célból járt el, hogy felhívja a nyilvánosság figyelmét egy kiemelkedő jelentőségű állami vállalat privatizációjának tervére. Általánosabban a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy MT hivatkozhat-e a bennfentes információ közzétételére vonatkozó tilalom alóli kivételre, amennyiben az ilyen közzétételre feladatai keretében került sor, figyelembe véve azt, hogy noha a feladatai rendszerint nem foglalnak magukban ilyen, médiában történő közzétételt, arra valamely közérdekű kérdéssel kapcsolatos nyilvános vita kiváltása érdekében került sor.

30 A kérdést előterjesztő bíróság ezért úgy véli, hogy az alapjogvita eldöntése többek között a 2003/6 irányelv 3. cikkének, valamint az 596/2014 rendelet 10. és 21. cikkének értelmezésétől függ.

31 E körülmények között a cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni a 2003/6 irányelvnek a [Charta] 11. és 52. cikkével, az EJEE 10. cikkével és az egyenlőség elvével összefüggésben értelmezett 3. cikkét, amely tiltja a »bennfentes információ szolgáltatás[át] bármilyen másik személynek, kivéve ha ezt az információt beosztása, foglalkozása vagy feladatai szokásos végzése keretében szolgáltatja«, hogy e rendelkezés tiltja a bennfentes információnak a médiában (rádióban és írott sajtóorgánumok honlapjain) való közzétételét egy politikusnak, volt miniszternek és egy ellenzéki párt tagjának minősülő személy részéről, aki e terjesztéssel közérdekű kérdésben [...] nyilvános vitát kíván kezdeményezni egy privatizációs projekt bírálata érdekében, jöllehet feladatai általában nem járnak együtt bennfentes információknak a médiában történő ilyen típusú terjesztésével?

2) Úgy kell-e értelmezni a 596/2014 rendeletnek az előző kérdésben említett elvekkel összhangban

értelmezett 21. cikkét, hogy annak hatálya a bennfentes információknak az újságírók általi közzétételére vagy terjesztésére korlátozódik, vagy a bennfentes információknak egy olyan személy – például egy politikus, volt miniszter és egy ellenzéki párt tagja – által a médiában való közzétételére vagy terjesztésére is vonatkozik, aki ezzel a terjesztéssel közérdekű kérdésben [...] nyilvános vitát kíván kezdeményezni egy privatizációs projekt bírálata érdekében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

32 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében a Bíróságnak adott esetben át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket. Továbbá a Bíróság figyelembe vehet olyan uniós jogi normákat, amelyekre a nemzeti bíróság kérdésében nem hivatkozott (lásd ebben az értelemben: 1986. március 20-i Tissier ítélet, 35/85, EU:C:1986:143, 9. pont; 2026. március 26-i Isergartler ítélet, C-618/24, EU:C:2026:251, 24. pont).

33 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/6 irányelv 3. cikkének a) pontját – amennyiben az lehetővé teszi a bennfentes információ munkaviszony, foglalkozás vagy feladatok szokásos teljesítése keretében történő közlését –, a Charta 11. és 52. cikkével, az EJEE 10. cikkével, valamint az egyenlőség elvével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes a bennfentes információ politikai, médiában történő közzététele vagy terjesztése annak érdekében, hogy bírálja valamely állami vállalat folyamatban lévő privatizációs műveletét, és valamely közérdekű kérdéssel kapcsolatos nyilvános vitát váltson ki. A 2003/6 irányelvnek az alapügy tényállásának idején alkalmazandó 3. cikkének a) pontja az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdésének felel meg.

34 Mivel a 2003/6 irányelvet 2016. július 3-i hatállyal hatályon kívül helyezte és felváltotta az 596/2014 rendelet, és mivel ez utóbbi – különösen az információk médiában történő közzétételére vagy terjesztésére vonatkozó 21. cikkében – különös szabályozást vezetett be arra az esetre, ha a közzétételre „újságírás vagy a média más kifejezési formája céljából” kerül sor, amely szabályozás a kérdést előterjesztő bíróság szerint enyhébbnek tűnik az említett irányelvben előírtnál, e bíróság második kérdésével lényegében arra vár választ – annak megítélése érdekében, hogy az ilyen kedvezőbb szabályozás alkalmazható-e az alapügy tényállására –, hogy e 21. cikk alkalmazandó-e a bennfentes információ politikai, médiában történő közzétételére vagy terjesztésére.

35 Márpedig azon kérdést illetően, hogy az 596/2014 rendelet 21. cikkének rendelkezései a szóban forgó területen enyhébbek-e a 2003/6 irányelvben előírt rendelkezéseknél, és így a kedvezőbb törvény visszaható hatályú alkalmazásának a Charta 49. cikkének (1) bekezdésében biztosított elve (lex mitior) alapján alkalmazandó-e az alapügyre, a Bíróság már kimondta, hogy e kérdés annak függvénye, hogy miként kell értelmezni e 21. cikket. A Bíróság azt is megállapította, hogy e rendelet 10. cikke a 2003/6 irányelv 3. cikke a) pontjának felel meg, és ennél fogva önmagában nem tekinthető úgy, hogy az ez utóbbi rendelkezésben

előírtnál enyhébb szabályt ír elő, hozzátéve, hogy az említett 21. cikkben az e 10. cikkre tett utalásból az következik, hogy e cikke rendelkezései szorosan összefüggenek, így azok nem alkalmazhatók külön-külön. E körülmények között az 596/2014 rendelet 10. és 21. cikke alapügyre való alkalmazhatóságának kérdése az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések érdemi vizsgálatának körébe tartozik (2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 59. és 60. pont).

36 A fentiekre tekintettel nem tűnik kizártnak, hogy az alapügy az 596/2014 rendelet 10. cikkének, nem pedig a 2003/6 irányelv 3. cikkének hatálya alá tartozik.

37 Ezért úgy kell tekinteni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság két – együttesen vizsgálandó – kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 2003/6 irányelv 3. cikkének a) pontját, az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdését és e rendelet 21. cikkét – a Charta 11. és 52. cikkével, az EJEE 10. cikkével, valamint az egyenlőség elvével összefüggésben – úgy kell-e értelmezni, hogy a bennfentes információ politikai, médiában történő, valamely állami vállalat folyamatban lévő privatizációs műveletének bírálata és valamely közérdekű kérdéssel kapcsolatos nyilvános vita kiváltása érdekében történő közzététele vagy terjesztése a 2003/6 irányelv 3. cikkének a) pontja és az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett munkaviszony, foglalkozás vagy feladatok szokásos teljesítésének keretébe tartozhat, és hogy az említett 21. cikk alkalmazható-e az ilyen közzétételre.

38 E kérdés megválaszolásához emlékeztetni kell arra, hogy az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az e rendelet 14. cikkének c) pontja értelmében tiltott, bennfentes információ jogosulatlan közzétételére kerül sor akkor, ha az ilyen információval rendelkező személy azt más személlyel közli, kivéve, ha e közzétételre munkaviszony, foglalkozás vagy feladatok szokásos teljesítése keretében kerül sor.

39 Amint azt a Bíróság már megállapította, az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése – e rendelet 14. cikkének c) pontjával összefüggésben – lényegében a 2003/6 irányelv 3. cikke a) pontjának felel meg, amely arra kötelezte a tagállamokat, hogy tiltsák meg a bennfentes információk közlését. Konkrétan azáltal, hogy előírja, hogy a bennfentes információ közzététele nem jogosulatlan, ha arra munkaviszony, foglalkozás vagy feladatok szokásos teljesítése keretében kerül sor, az 596/2014 rendelet 10. cikke a bennfentes információk közlésére vonatkozó tilalom alóli ugyanazon kivételt tartalmazza, mint ezen irányelv említett rendelkezése (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 76. pont).

40 E kivétel terjedelmének meghatározása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy – amint az különösen mind a (2) és (24) preambulumbekkezdéséből, mind az 1. cikkéből kitűnik – az 596/2014 rendelet célja, az azt megelőző említett irányelvhez hasonlóan, az uniós pénzügyi piacok integritásának biztosítása és a befektetők e piacok iránti bizalmának erősítése, amely bizalom többek között azon a tényen alapul, hogy a befektetők egyenlő bánásmódban részesülnek, és védelemben részesülnek a bennfentes információk jogosulatlan felhasználásával szemben (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 77. pont,

valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2026. április 16-i Brännelius ítélet, C-229/24, EU:C:2026:298, 51. pont).

41 Következésképpen az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdésében szereplő kivételt – a 2003/6 irányelv 3. cikkének a) pontjában foglalt kivételhez hasonlóan – főszabály szerint szigorúan kell értelmezni, ami az ilyen közzététel igazolásához „szoros kapcsolat” fennállását követeli meg a bennfentes információ közzététele és a munkaviszony, foglalkozás vagy feladat teljesítésének „szokásos kerete” között, mivel e közzététel csak akkor jogszerű, ha az e teljesítéshez feltétlenül szükséges, és tiszteletben tartja az arányosság elvét (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Mindemellett a Bíróság már kimondta, hogy az 596/2014 rendelet 21. cikkére tekintettel az e rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szoros kapcsolat követelménye az „újságírás céljából” történő közzététel jellegéből adódó sajátosságokkal bír, így ilyen összefüggésben az említett rendelet 10. és 21. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a bennfentes információ újságírás céljából történő közzététele jogszerű, ha azt a munkaviszony, foglalkozás vagy feladat teljesítéséhez szükségesnek, és az arányosság elvét tiszteletben tartónak kell tekinteni (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 81. és 89. pont).

43 Márpedig a jelen ügyben egyrészt nem zárható ki eleve, hogy a bennfentes információ politikai általi közzététele a feladatai szokásos teljesítésének keretében tartozhat, és így az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében jogszerű.

44 Ez különösen akkor áll fenn, ha valamely politikus – a parlamenti feladatok gyakorlásától függetlenül – egy ellenzéki politikai párt aktív és befolyásos tagja, amely párt szerepe alapvető fontosságú a demokratikus társadalomban, és bennfentes információ közzétételével arra törekszik, hogy vitassa vagy bírálja a kormány vagy a parlamenti többség által folytatott politikákat, valamint hogy megvédje az e kormányt és e többséget nem támogató választók egy részének érdekeit azáltal, hogy követeléseiket és álláspontjaikat a nyilvános vitába viszi.

45 Ezenkívül az ilyen politikusnak érdeke fűződik ahhoz, hogy az aktuális eseményekkel kapcsolatos álláspontját megismertesse a nyilvánossággal, és hogy a közérdekű vita keretében kifejezésre juttassa a végrehajtó hatalommal szembeni bírálatait (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2020. október 27., Kılıçdaroğlu kontra Törökország ítélet, CE:ECHR:2020:1027JUD001655818, 48. és 49. §).

46 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy az alapügy tényállásának idején MT korábbi miniszter és egy ellenzéki politikai párt befolyásos tagja volt, és e minőségében tette közzé a rádióban és az írott sajtóban a Belgium fő postai szolgáltatójának küszöbön álló privatizációjára vonatkozó információt. Noha e bíróság szerint – és amint azt az első kérdés kifejezetten említi – a feladatok rendszerint nem foglalta magában a bennfentes információk ilyen jellegű, médiában történő terjesztését, az ilyen közzétételre éppen abból a célból került sor, hogy valamely közérdekű kérdéssel kapcsolatos nyilvános vitát váltson ki, és hogy bírálja valamely állami

vállalat küszöbön álló privatizációjára irányuló érzékeny és különösen jelentős műveletet.

47 E körülmények között az alapügyben szóban forgó bennfentes információ közzététele – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok fenntartása mellett – MT feladatai szokásos teljesítésének keretében tartozhat, és így mentesülhet az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalom alól, amennyiben az ez utóbbi rendelkezésből eredő egyéb feltételek teljesülnek, a jelen ítélet 41. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

48 Másrészt, mivel az alapügyben szóban forgó közzétételre a médiában került sor, meg kell vizsgálni, hogy – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével kéri – az ilyen közzététel e rendelet 21. cikkének hatálya alá tartozhat-e, amely kifejezetten szabályozza a bennfentes információk médiában történő közzétételét, és amely az említett rendelet 10. cikkének alkalmazásában megköveteli többek között a sajtószabadságra és a véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó szabályok figyelembevételét.

49 E tekintetben az 596/2014 rendelet 21. cikke előírja, hogy különösen e rendelet 10. cikkének alkalmazásában, ha az információk közzétételére újságírás vagy a média más kifejezési formája céljából kerül sor, e közzétételt a sajtószabadságra és az egyéb médiában megnyilvánuló véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó szabályok, valamint az újságírói szakmára vonatkozó szabályok és kódexek figyelembevételével kell elbírálni, kivéve, ha a közzétételt megvalósító személy vagy a vele szoros kapcsolatban álló személyek abból közvetlenül vagy közvetve hasznot húznak, vagy ha e személynek szándékában áll, hogy e közzététellel a piacot félrevezesse.

50 Amint azt a Bíróság már pontosította, az 596/2014 rendelet 21. cikke nem minősül az e rendelet 10. cikkétől eltérő, önálló jogalpnak a bennfentes információk újságírás vagy a média más kifejezési formája céljából történő közzététele jogszerű vagy jogosulatlan jellegének meghatározásához. Az ilyen meghatározásnak e 10. cikkben kell alapulnia, az e 21. cikkben szereplő pontosítások figyelembevételével (2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 75. pont).

51 A jelen ügy szempontjából annak meghatározásához, hogy a bennfentes információknak az említett 21. cikk értelmében vett, újságírás vagy „a média más kifejezési formája céljából” történő közzététele vagy terjesztése magában foglalja-e a bennfentes információk politikai általi, médiában – akár az írott sajtóban, akár más médiumokban, mint például a rádióban – történő közzétételének vagy terjesztésének esetét, emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem azon szövegkörnyezetet, valamint annak a szabályozásnak a célkitűzéseit és célját is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 63. pont).

52 Az 596/2014 rendelet 21. cikkének szövegét illetően meg kell állapítani, hogy „a média más kifejezési formája céljából” kifejezés általános jellel – és amint az magából e 21. cikk címéből is kitűnik – az információk médiában történő közzétételére vagy terjesztésére vonatkozik, és ennél fogva nem szükségszerűen kizárólag azokat az információ-közzétételeket érinti, amelyek az

információknak az újságírók általi nyilvánosságra hozatalában állnak, vagy amelyek célja az újságírói tevékenység, hanem azokat is, amelyeket más személyek végezhetnek, akiknek a szerepét és gyakorolt feladatait mindazonáltal esetről esetre, az adott ügy összes körülményét figyelembe véve kell megvizsgálni.

53 Az 596/2014 rendelet szöveggörnyezetét és célkitűzéseit illetően különösen e rendelet (2) preambulumbekzdéséből következik, hogy e rendelet célja a pénzügyi piacok integritásának biztosítása az olyan piaci visszaélések megtiltása révén, mint a bennfentes kereskedelem és a bennfentes információk jogosulatlan közzététele. Az említett rendelet (77) preambulumbekzdéséből az is kitűnik, hogy e célt az alapvető jogok és a Chartában rögzített elvek tiszteletben tartásával kell követni, különösen az Unióban és a tagállamokban biztosított, valamint a Charta 11. cikkében rögzített és egyébként az 596/2014 rendelet 21. cikkében említett sajtószabadság és más médiában megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság tiszteletben tartásával (2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 65. pont).

54 Annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni ezen alapvető szabadságoknak a demokratikus társadalmakban betöltött jelentőségét, az e 21. cikkben szereplő „újságírás céljából” és „a média más kifejezési formája céljából” kifejezéseket tágan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

55 Ennélfogva az 596/2014 rendelet 21. cikkének szövegéből, valamint azon szöveggörnyezetből, amelybe e cikk illeszkedik, és az e rendelet által követett célkitűzésekből az következik, hogy a bennfentes információk politikus általi, médiában történő közzététele a „vagy a média más kifejezési formája céljából” kifejezés alá tartozhat, így e 21. cikk alkalmazható az ilyen esetben.

56 Mindazonáltal emlékeztetni kell még arra, hogy e 21. cikk alkalmazása attól a kérdéstől is függ, hogy teljesül-e az abban előírt és a jelen ítélet 49. pontjában felidézett két negatív feltétel, nevezetesen egyrészt, hogy e személy vagy a vele szoros kapcsolatban álló személyek e közzétételből közvetlenül vagy közvetve nem tesznek szert előnyre vagy haszonra, másrészt pedig, hogy az említett személynek nem áll szándékában, hogy e közzététellel a piacot félrevezesse.

57 E tekintetben először is pontosítani kell, hogy a szóban forgó előnynek vagy haszonnak főszabály szerint gazdasági jellegűnek kell lennie, abban az értelemben, hogy annak közvetlenül vagy közvetve – akár későbbi időpontban – kedvező hatást kell gyakorolnia az információt terjesztő személy vagy a vele szoros kapcsolatban álló személyek vagyoni helyzetére. Ugyanis, amint az e rendelet (23) preambulumbekzdéséből kitűnik, a bennfentes kereskedelem alapvető jellemzője a bennfentes információkból piaci ügyletek formájában szerzett tisztességtelen előny. Következésképpen a kizárólag politikai jellegű, minden gazdasági jellegű nyereséget kizáró nyereség, amelyet az érintett személy vagy a politikai párt, amelyhez e személy tartozik, esetlegesen az ilyen terjesztés folytán szerez, nem minősíthető az 596/2014 rendelet 21. cikke értelmében vett „előnynek” vagy „haszonnak”.

58 Másodszor, azon kérdést illetően, hogy MT nyilatkozataival a piacot szándékozta-e félrevezetni, a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat fenntartása mellett mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, mind a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy a jelen ügyben nem ez volt a helyzet.

59 Ami az 596/2014 rendelet 21. cikkének e rendelet 10. cikke céljából történő alkalmazásából levonandó következtetéseket illeti, emlékeztetni kell arra, hogy az említett 21. cikkben előírt kivételt úgy kell értelmezni, hogy megőrizze ez utóbbi hatékony érvényesülését, tekintettel annak céljára, amint azt e rendelet (77) preambulumbekzdése is kimondja – amelynek tartalma lényegében megegyezik a 2003/6 irányelv (44) preambulumbekzdésének tartalmával –, nevezetesen a sajtószabadság és a más médiában megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság tiszteletben tartására, amelyeket különösen a Charta 11. cikke biztosít (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 Márpedig, amint azt a Bíróság már kimondta, a Charta 11. cikkében elismert véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadsága a demokratikus és pluralista társadalom egyik lényegi alapja, amely azon értékek közé tartozik, amelyeken az EUSZ 2. cikknek megfelelően az Unió alapul. Az e 11. cikkben biztosított jogokba és szabadságokba való beavatkozásokat tehát ilyen összefüggésben a feltétlenül szükséges mértékre kell korlátozni (2024. október 4-i Real Madrid Club de Fútbol ítélet, C-633/22, EU:C:2024:843, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Ezenkívül a Charta 11. cikkének értelmezése céljából a Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében figyelembe kell venni az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 10. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát (2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 E tekintetben az Emberi Jogok Európai Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága alóli kivételeket szigorúan kell értelmezni, és hogy az EJEE 10. cikkének (2) bekezdése a politikai vita és a közérdekű kérdések területén alig hagy teret a véleménynyilvánítás szabadsága korlátozásának. Közérdeket érintenek azok a kérdések, amelyek jogszerűen kelthetik fel a nyilvánosság érdeklődését, és amelyek felkeltik annak figyelmét, vagy jelentősen foglalkoztatják azt, különösen mivel a polgárok jólétét vagy a közösség életét érintik (2024. október 4-i Real Madrid Club de Fútbol ítélet, C-633/22, EU:C:2024:843, 53. és 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

63 Ebben az összefüggésben az Emberi Jogok Európai Bírósága a sajtó által a demokratikus társadalomban betöltött alapvető szerepet is hangsúlyozza, így a sajtó számára biztosítandó garanciák különös jelentőséggel bírnak. Bár a sajtó nem léphet túl bizonyos – különösen a mások jó hírnevének vagy jogainak védelméhez kapcsolódó – korlátokat, mindazonáltal feladata, hogy kötelezettségeinek és felelősségének tiszteletben tartásával információkat és gondolatokat közöljön valamennyi közérdekű kérdéstről. Ha ez másként lenne, a sajtó nem tudná betölteni a nyilvánosság őrének (public watchdog) nélkülözhetetlen

szerepét. Így nagy súlyt kell tulajdonítani a demokratikus társadalom azon érdekének, hogy biztosítsa és fenntartsa a sajtószabadságot, amikor – amint azt az EJEE 10. cikkének (2) bekezdése megköveteli – annak meghatározásáról van szó, hogy a szóban forgó beavatkozás arányos-e az elérni kívánt jogszerű céllal (2024. október 4-i Real Madrid Club de Fútbol ítélet, C-633/22, EU:C:2024:843, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

64 Márpedig a politikus által valamely közérdekű kérdéssel – mint például valamely állami vállalat küszöbön álló privatizációjával – kapcsolatos nyilvános vita kiváltása érdekében tett nyilatkozatok az ilyen személynek a politikai vita és a közérdekű kérdések területén fennálló véleménynyilvánítási szabadsága alá tartozhatnak, a jelen ítélet 62. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében.

65 Mindemellett, amint azt a Bíróság több alkalommal pontosította, a Charta 11. cikkében rögzített jogok és szabadságok nem abszolút jogosultságok, hanem azokat a társadalomban betöltött szerepük függvényében kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: 2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet, C-511/18, C-512/18 és C-520/18, EU:C:2020:791, 120. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2024. október 4-i Real Madrid Club de Fútbol ítélet, C-633/22, EU:C:2024:843, 47. pont).

66 Amint ugyanis a Charta 52. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, a Charta lehetővé teszi e jogok és szabadságok gyakorlásának korlátozását, feltéve hogy a korlátozást törvény írja elő, arra az említett jogok és szabadságok lényeges tartalmának és az arányosság elvének tiszteletben tartásával kerül sor, továbbá a korlátozás elengedhetetlen, és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

67 Így az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdéséből eredő azon követelményt, hogy az ilyen közzététel valamely politikai feladatainak gyakorlásához szükséges legyen, valamint e közzététel arányos jellegét annak figyelembevételével kell értékelni, hogy e 10. cikk (1) bekezdését – amennyiben az a Charta 11. cikkében biztosított alapvető jog korlátozását valósítja meg – a Charta 52. cikkének (1) bekezdésével összhangban kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 81. pont).

68 A jelen ügyben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 109. pontjában lényegében rámutatott, MT véleménynyilvánítási szabadságának az alapügyben szóban forgó bennfentes információ közzétételére vonatkozó tilalomból eredő korlátozását először is törvény írja elő, mégpedig mind az 596/2014 rendelet, mind a 2002. augusztus 2-i törvény, másodszor tiszteletben tartja az érintett jogok és szabadságok lényeges tartalmát, mivel az ilyen tilalmat – e rendelet 10. és 21. cikkének rendelkezéseire tekintettel – nem abszolút módon írják elő, harmadszor pedig főszabály szerint a pénzügyi piacok integritásának védelmére irányuló általános érdekű célt szolgálja.

69 Egyébiránt, bár a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy elvégezze az alapügyben szóban forgó közzététel szükségességének és arányos jellegének vizsgálatát, a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy olyan iránymutatásokat adjon e bíróságnak, amelyek lehetővé teszik számára a döntéshozatalt (lásd ebben az értelemben: 2018. február 28-i MA. T. I. SUD és

Duemme SGR ítélet, C-523/16 és C-536/16, EU:C:2018:122, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

70 E tekintetben annak értékelése során, hogy az ilyen közzététel szükséges-e valamely politikai feladatainak gyakorlásához, figyelembe kell venni, hogy e feladatok gyakorlásához szükség van arra, hogy közérdekű kérdéssel – mint például valamely nemzeti postai vállalat privatizációjának tervével – kapcsolatos nyilvános vitákat lehessen kiváltani.

71 E vizsgálat keretében a kérdést előterjesztő bíróságnak különösen azt a kontextust kell figyelembe vennie, amelyben e közzétételre sor került.

72 Különösen, mivel a kérdést előterjesztő bíróság szerint az a cél, amelyet MT a Bpost küszöbön álló privatizációjára vonatkozó információ közzétételével el kívánt érni, valamely közérdekű kérdéssel kapcsolatos nyilvános vita kiváltása volt, meg kell vizsgálni egyrészt, hogy e közzététel szükséges volt-e e célból, figyelembe véve azt, hogy az állami vállalatok privatizációjáról Belgiumban már folyt vita a jelen ítélet 18. pontjában említett, 2015. december 16-i törvény elfogadását megelőző tárgyalások során, és hogy – amint arra a jelen ítélet 22. pontja utalt – a tárgyaló felek ütemterve szerint 2016. június 6-án sajtóközlemény közzétételét tervezték, amely bejelenti a privatizációs művelet véglegesítését, másrészt pedig, hogy az ilyen információ említett közzététele – amely a jelen ügyben pontosította a szóban forgó műveletben részt vevő szereplők kiletét, valamint azt az új részesedést, amellyel a belga állam e műveletet követően a Bpost tőkéjében rendelkezni fog – a legmegfelelőbb eszköz volt-e ahhoz, hogy az érintett tagállamot érintő eseményt a közvélemény tudomására hozza annak érdekében, hogy nyilvános vitát váltson ki.

73 Azon kérdést illetően, hogy a szóban forgó bennfentes információ közzététele tiszteletben tartja-e az arányosság elvét, meg kell vizsgálni, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának az ilyen közzététel megtiltásából eredő korlátozása túlzott mértékű lenne-e azon kárhoz képest, amelyet az ilyen közzététel a pénzügyi piacok integritásában okozhat (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 84. pont).

74 Azon tényezők között, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróságnak ezen értékelés elvégzése során mérlegelnie kell, először is figyelembe kell venni az ilyen korlátozásnak az érintett politikai feladatai gyakorlására, és különösen a politikai vita területén fennálló véleménynyilvánítási szabadságának biztosítására gyakorolt esetleges visszatartó hatását, a jelen ítélet 62. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében.

75 Másodszor azt is meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgó bennfentes információ közzététele arányos-e az elérni kívánt céllal, amely abban áll, hogy nyilvános vitát váltson ki olyan közérdekű kérdésekről, amelyek jogszerűen kelthetik fel a nyilvánosság érdeklődését, vagy amelyek azt jelentősen foglalkoztatják, és hogy az ilyen közzététel nem túlzott-e mértékű azon kárhoz képest, amelyet az a pénzügyi piacok integritásában okozhat.

76 Harmadszor figyelembe kell venni a szóban forgó bennfentes információk közzétételének a pénzügyi piacok integritására gyakorolt negatív hatásait. A kérdést előterjesztő bíróság feladata különösen annak vizsgálata, hogy e közzététel adhatott-e alapot olyan bennfentes kereskedelemre, amely a befektetőknek pénzügyi veszteségeket, valamint a pénzügyi piacokba vetett

bizalom csökkenését eredményezheti (lásd ebben az értelemben: 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet, C-302/20, EU:C:2022:190, 87. pont).

77 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2003/6 irányelv 3. cikkének a) pontját, az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdését és e rendelet 21. cikkét – a Charta 11. és 52. cikkével, az EJEE 10. cikkével, valamint az egyenlőség elvével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy a bennfentes információ politikus általi, médiában történő, valamely állami vállalat folyamatban lévő privatizációs műveletének bírálata és valamely közérdekű kérdéssel kapcsolatos nyilvános vita kiváltása érdekében történő közzététele a 2003/6 irányelv 3. cikkének a) pontja és az 596/2014 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett feladatai szokásos teljesítésének keretében tartozhat, és hogy e rendelet 21. cikke alkalmazható az ilyen közzétételre, amennyiben e közzététel – e politikus véleménynyilvánítási szabadságának figyelembevételével értékelve – e feladatok gyakorlásához szükséges, és tiszteletben tartja az arányosság elvét.

II.

C-522/24 - Ministero della difesa (Obligation vaccinale des militaires) ügyben 2026. június 18-án hozott ítélet

1) A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját a következőképpen kell értelmezni: azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a katonai állomány tagjai számára szakmai tevékenységük gyakorlásának feltételeként oltásfelvételi kötelezettséget ír elő, míg a polgári állomány azon tagjaira, akik feladataikat azonos környezetben és hasonló egészségügyi helyzetben látják el, nem vonatkozik ilyen kötelezettség, mivel az ilyen eltérő bánásmód nem tartozik a 2. cikk (2) bekezdése a) pontjának hatálya alá.

2) A 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját a következőképpen kell értelmezni: a meggyőződésen alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetés indoka alapján azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a szakmai tevékenysége gyakorlásának feltételeként oltásfelvételi kötelezettséget ír elő a katonai állomány azon tagja számára, aki – többek között a katonai állomány ugyanezen környezetben dolgozó más tagjaitól eltérően – ellenzi az ilyen oltás felvételét, amennyiben az ilyen ellenzés indokai közegészségüggyel kapcsolatos véleménynek minősülnek, és nem tartoznak az ezen irányelv értelmében vett „meggyőződés” fogalma alá, így az ilyen eltérő bánásmód nem tartozik a 2. cikk (2) bekezdése b) pontjának hatálya alá.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvnek (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű

különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.), különösen a 2. cikke (2) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 1. és 24. cikkének az értelmezésére irányul.

2 E kérelmet BG, a hadsereg mérnöki testületének magas rangú tisztje és a Ministero della Difesa (honvédelmi minisztérium, Olaszország; a továbbiakban: minisztérium) között BG munkaviszonyának amiatti felfüggesztése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy megtagadta a katonai állomány számára kötelező, SARS-CoV-2 vírus elleni védőoltás felvételét.

Az alapeljárás

11 A 2022. január 10-i határozattal az alapeljárás felperesét, aki a hadsereg mérnöki testületének magas rangú tisztje, felfüggesztették szolgálati beosztásából, mivel megtagadta a katonai állomány számára kötelező SARS-CoV-2 vírus elleni védőoltás felvételét.

12 A felperes e határozattal szemben rendkívüli jogorvoslati kérelmet nyújtott be az Olasz Köztársaság elnökéhez, amelynek keretében a minisztérium az alkalmazandó nemzeti szabályozásnak megfelelően a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) véleményét kérte, amely a kérdést előterjesztő bíróság.

13 E bíróság kifejti, hogy az alapeljárás felperese azzal az indokkal vitatja az említett határozatot, hogy először is az sérti a 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját, mivel őt a polgári személyi állomány tagjaihoz képest közvetlen hátrányos megkülönböztetés érte. Bár e felperes nem kérdőjelezi meg az állam azon lehetőségét, hogy oltási kötelezettséget írjon elő, bírálja azt a módot, ahogyan azt az olasz kormány a jelen ügyben végrehajtotta. A felperest ugyanis hátrányos megkülönböztetés érte az ugyanazon a parancsnokságon tevékenykedő polgári személyi állomány tagjaihoz képest, akikre – bár munkaviszonyuk és foglalkoztatási jogviszonyuk tekintetében a katonai állományétól eltérő rendszer hatálya alá is tartoznak – nem vonatkozik az alapügyben szóban forgó oltási kötelezettség, noha a felpereséhez hasonló feladatokat látnak el.

14 Másodszor, az alapeljárás felperese ezen irányelv 2. cikke (2) bekezdése b) pontjának megsértésére hivatkozik, mivel – többek között a beoltott katonai személyzethez képest – a meggyőződése alapján közvetett hátrányos megkülönböztetés érte, anélkül hogy e megkülönböztetés tudományosan megalapozott igazoláson alapult volna. E tekintetben – bár kétségtelen, hogy megtagadta az oltás felvételét – hajlandó lett volna 48 óránként mintavételi pálcás tesztet végezni. Márpedig, tudományos szempontból, a 172/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendelettel kapcsolatos tanácsadásra felkért szakértők által a Senato della Repubblica-hoz (a Köztársaság szenátusa, Olaszország) benyújtott egyes jelentések szerint az a be nem oltott személy, aki legfeljebb 48 órával korábban végzett negatív mintavételi pálcás tesztet követően jelenik meg munkahelyén, a beoltott kollégáival azonos vagy akár alacsonyabb fertőzési kockázatot jelent.

15 Az alapeljárás felperese ezenkívül azt állítja, hogy a más területeken dolgozó olyan munkavállalók tekintetében, akikre nem vonatkozik a SARS-CoV-2 vírus elleni oltási kötelezettség, pedig tevékenységüket olyan környezetben végzik, ahol sokkal több emberrel érintkeznek, mint ő, az olasz szabályozás a munkahelyre

való belépéssel kapcsolatban azt írja elő, hogy az oltási igazolás és a mintavételi pálcás teszt negatív eredményét tanúsító igazolás egyenértékű, ami azt bizonyítja, hogy ez a biztonság szempontjából is egyenértékű a SARS-CoV-2 vírussal való fertőzöttség hiányának megállapításával.

16 Harmadszor, az alapeljárás felperese a Charta 1. és 24. cikkének megsértésére hivatkozik. Az alapügyben szóban forgó felfüggesztő határozat ugyanis megakadályozta őt abban, hogy szakmai tevékenységét gyakorolja, megfosztva őt a díjazástól, ellentételezéstől vagy járandóságtól, valamint attól a lehetőségtől, hogy gazdasági társaságokban más szakmai tevékenységet folytasson. Így nem tudta saját magát, valamint a feleségéből és két kiskorú lányából álló családját eltartani.

17 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy mind a 2000/78 irányelv, mind pedig a Chartának az előtte folyamatban lévő kereset alátámasztására hivatkozott rendelkezései alkalmazandók a fegyveres erők kötelekébe tartozó katonákra, így ha az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás, amely a katonai állomány valamely tagjával szemben a szakmai tevékenységének gyakorlásának feltételként kötelező védőoltást ír elő, nem egyeztethető össze e rendelkezésekkel, e szabályozás alkalmazását mellőzni kell. Mindemellett e bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy megállapítható-e az uniós jognak az alapeljárás felperese által hivatkozott megsértése.

18 Ami először is azt a kérdést illeti, hogy a katonai állománynak a polgári személyi állományhoz képesti közvetlen hátrányos megkülönböztetésével megsértették ezen irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját, e bíróság egyetért azokkal a megállapításokkal, amelyeket a Corte costituzionale (alkotmánybíróság, Olaszország) tett az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az egészségügyi szakemberekkel szemben bevezetett oltási kötelezettség olasz alkotmánnyal való összeegyeztethetőségének vizsgálatára vonatkozóan.

19 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság többek között rámutat arra, hogy nem osztja az alapeljárás felperesének azon állítását, amely szerint az oltás nem garantálja a betegséggel szembeni immunitást, és nem akadályozza meg sem a SARS-CoV-2 vírus fertőzőképességét, sem pedig terjedését. Megjegyzi, hogy a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) úgy ítélte meg, hogy az alapügyben szóban forgó védőoltás nincs negatív hatással a beoltott személyek egészségi állapotára, és hatékonyan csökkentette e vírus terjedését, következésképpen – a védőoltás teljes hatékonyságát, valamint az azt igazoló orvosi és tudományos adatok fényében, hogy az oltási kötelezettség megfelel az e vírus terjedésének csökkentésére irányuló célkitűzésnek – nem észszerűtlen e védőoltás alkalmazása.

20 Egyébiránt az e kötelezettség hatálya alá tartozó szakmai kategóriák kiválasztását és e kötelezettség hátrányosan megkülönböztető jellegének vizsgálatát illetően a kérdést előterjesztő bíróság arra hivatkozik, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikke (5) bekezdésének megfelelően az irányelv nem érinti a nemzeti jog által meghatározott olyan intézkedéseket, amelyek a közbiztonság fenntartásához és az egészség védelméhez szükségesek. Figyelembe kell tehát venni azt, hogy az olasz jogalkotó a közegészség védelme és a világjárvány elleni küzdelem céljából döntött úgy, hogy oltási kötelezettséget ír elő a katonai állomány számára, amely a polgári személyi állományhoz képest folyamatosan

többet érintkezik az emberekkel, és ezzel összefüggésben közbiztonsági feladatokat lát el.

21 Másodszor, ami ezen irányelv 2. cikke (2) bekezdése b) pontjának abból eredő megsértését illeti, hogy a védőoltást nem ellenző katonai állományhoz képest a meggyőződése alapján hátrányos megkülönböztetés érte azon be nem oltott katonai állományt, amely hajlandó lett volna mintavételi pálcás tesztet végezni, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az ilyen hátrányos megkülönböztetés ugyanazon indokok alapján nem állapítható meg, mint amelyek a közvetlen hátrányos megkülönböztetés állítólagos fennállására vonatkoznak.

22 Egyébiránt mindenesetre az ilyen közvetett hátrányos megkülönböztetést az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdése b) pontja i. alpontjának megfelelően jogszerű cél, nevezetesen az egyének és a közösség egészségének megfelelő és szükséges eszközökkel történő védelme igazolja. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) által az egészségügyi dolgozók tekintetében megállapított elvek – amelyek szerint a SARS-CoV-2 vírussal való fertőzöttség megállapítására irányuló tesztek gyakori végzése nem minősülhet a védőoltás megfelelő alternatívájának – alkalmazandók annak igazolására, hogy az olasz jogalkotó által elfogadott megoldás észszerűtlen vagy aránytalan.

23 Így az alapeljárás felperesének állításával szemben nem fogadható el, hogy a munkahelyre való belépés tekintetében az oltási igazolás és a mintavételi pálcás teszt negatív eredményét tanúsító igazolás egyenértékű lenne, mivel a nemzeti szabályozás a SARS-CoV-2 vírus terjedése kockázatának csökkentésére, valamint a lakosságnak és magának a munkavállalónak az egészségvédelmére irányuló cél arányos megvalósítása érdekében az esettől függően éppen azon csoport sajátosságai alapján követeli meg vagy a védőoltást, vagy a negatív tesztet, amelybe az érintett munkavállaló tartozik.

24 Harmadszor, ami az alapeljárás felperesének azon állítását illeti, hogy a Charta 1. és 24. cikkét a szakmai tevékenysége gyakorlásához való jog díjazás, ellentételezés vagy egyéb járandóság nélküli felfüggesztése miatt megsértették, a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) által az egészségügyi dolgozók tekintetében kialakított elvek szintén relevánsak az alapügyben szóban forgó határozat uniós joggal való összeegyeztethetőségének értékelése szempontjából.

25 Így az a helyzet, hogy az oltási kötelezettséget nem teljesítő munkavállaló átmenetileg nem végezhet munkát, továbbra is abból ered, hogy e munkavállaló az egészségügyi ellátással kapcsolatos döntéseket illetően egyéni önrendelkezési szabadságát gyakorolta. E tekintetben az említett munkavállaló felfüggesztésével a munkáltató a biztonsági kötelezettségét teljesíti.

26 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság szerint jogszerű, hogy e felfüggesztés alatt semmilyen munkabért, egyéb díjazást vagy járandóságot sem fizet, mivel a munkavállaló szabadon döntött úgy, hogy nem oltatja be magát, és e választást bármikor megváltoztathatja.

27 E bíróság arra hivatkozik, hogy a Charta 1. cikkében biztosított emberi méltóság tiszteletben tartása, amelyhez az egyén munkavállalásra és családjá megélhetésének biztosításához elegendő díjazásra való jogának elismerése társul, megköveteli, hogy az egyén a

törvénynek megfelelően járjon el, amennyiben az olyan kötelezettséget előíró szabály, mint az alapügyben szóban forgó oltási kötelezettség, észszerű és arányos közérdekű célokat szolgál.

28 Ugyanezen okokból ki kell zárni a Charta 24. cikkének a munkavállaló kiskorú gyermekei tekintetében történő megsértését, mivel a szülő munkaviszonyának és a díjazás kifizetésének felfüggesztéséből eredő esetleges negatív következmények nem a hatóságok kötelezettségzegéséből, hanem a munkavállaló szándékos, törvényellenes magatartásából eredhet.

29 Mindemellett a kérdést előterjesztő bíróság – még ha nem is osztja az alapeljárás felperesének álláspontját – többek között az előtte felhozott érvek újdonsága miatt úgy véli, hogy ezekkel kapcsolatban a Bírósághoz kell fordulni.

30 E körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Tekintettel arra, hogy a közigazgatási hatóságok nem tartották szükségesnek, hogy a [katonai törvénykönyv] 206-bis. cikke alapján a katonai állomány számára a konkrét munkavégzés céljából kötelezővé tegyék az oltás felvételét, így vállalva a felelősséget az oltás hatásaiért, felmerül a kérdés, hogy ellentés-e a [2000/78] irányelvvel az az átültetés, amely lehetővé teszi a 172/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendeletet azon részében, amely módosítja a 44/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendeletet a 4ter. cikk [1. bekezdése] b) pontjának beillesztésével, amely a katonák részére előírja a védőoltás kötelező és személyes véleményükkal ellentétes felvételét, mivel arra kötelezi őket, hogy önként és saját kockázatukra alávéssék magukat e még kísérleti szakaszban lévő egészségügyi kezelésnek, amely ahhoz szükséges többletkövetelményt jelent, hogy ugyanabban a munkakörnyezetben dolgozhassanak, mint ahol a polgári munkavállalók, akik nem kötelesek ilyen védőoltásnak alávetni magukat, annak ellenére, hogy olyan feladatokat látnak el, amelyek az ember fertőzőképessége és fertőződőképessége szempontjából hasonlóak a katonák által ellátott feladatokhoz?

2) Tekintettel arra, hogy a munkahelyekre való belépésről szóló olasz szabályozás szerint még olyan zsúfolt helyek tekintetében is, mint például a tömegközlekedési eszközök, a stadionok és az éttermek az említett 172/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet nem hivatkozott munkavállalók esetében a védőoltásra vonatkozó igazolás vagy a 48 órán belül elvégzett, negatív teszt egyenértékűnek minősül, felmerül a kérdés, hogy a [2000/78 irányelv] 2. cikke [2. bekezdésének] b) pontjával ellentétes-e az olyan intézkedés, mint a 172/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet azon része, amely módosítja a 44/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendeletet a 4ter. cikk 1. bekezdése b) pontjának beillesztésével, amely a katonák részére előírja a védőoltás kötelező és személyes véleményükkel ellentétes felvételét, amely ahhoz szükséges többletkövetelményt jelent, hogy ugyanabban a munkakörnyezetben dolgozhassanak, mint ahol olyan katonák tartózkodnak, akik személyes meggyőződésüknek megfelelően a védőoltás felvételét a kötelezettség hiányában is megfelelőnek ítélték, annak ellenére, hogy az oltatlan katona hajlandó, de egyébként

már köteles is arra, hogy 48 óránál rövidebb időközönként bemutassa a negatív Covid-tesztet?

3) Felmerül a kérdés, hogy a 44/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendeletet kiegészítő 172/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendeletben foglalt rendelkezés, amely a 4ter. cikk 3. bekezdésében a védőoltás felvétele kötelezettségének megszegése miatt felfüggesztett munkavállaló tekintetében azzal a hatással jár, hogy ő semmilyen törvényes módon nem képes biztosítani a család eltartását, valamint az eltartandó kiskorú lányainak jólétéhez szükséges védelmet és gondoskodást, sérti-e [a Charta] 1. és 24. cikkét a Charta 24. cikke értelmében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

31 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a katonai állomány tagjai számára szakmai tevékenységük gyakorlásának feltételeként oltásfelvételi kötelezettséget ír elő, míg a polgári állomány azon tagjaira, akik feladataikat azonos környezetben és hasonló egészségügyi helyzetben látják el, nem vonatkozik ilyen kötelezettség.

32 A 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha az irányelv 1. cikkében említett okok bármelyike miatt valaki hasonló helyzetben lévő másik személyhez képest kedvezőtlen bánásmódban részesül.

33. Amint az utóbbi rendelkezésből kitűnik, az irányelv „célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.”

34 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az irányelv 1. cikkében felsorolt okok kimerítő jellegűek, és az irányelv nem vonatkozik a szakmai kategórián vagy a munkavégzés helyén alapuló hátrányos megkülönböztetésre (2024. október 17-i Zetschek ítélet, C-349/23, EU:C:2024:889, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az első kérdésben említett eltérő bánásmód, amely abból ered, hogy egyes érintett személyeknek szakmai tevékenységük gyakorlásához kötelező védőoltást felvenniük, azon alapul, hogy e személyek katonai vagy polgári személyi állományhoz tartoznak-e, mivel a személyi állomány e különböző kategóriáira a nemzeti szabályozás értelmében a munkaviszonyuk és foglalkoztatási jogviszonyuk tekintetében eltérő szabályozás vonatkozik.

36 Ebből következik, hogy az első kérdésben említetthez hasonló eltérő bánásmód e munkavállalók meghatározott szakmai kategóriához tartozásán alapul.

37 Mivel a hátrányos megkülönböztetés ezen oka
nem szerepel a 2000/78 irányelv 1. cikkében felsoroltak
között, meg kell állapítani, hogy ez az eltérő bánásmód
nem tartozik az ezen irányelv által létrehozott általános

keretbe, különösen a 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja alá.

38 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a katonai állomány tagjai számára szakmai tevékenységük gyakorlásának feltételeként oltásfelvételi kötelezettséget ír elő, míg a polgári állomány azon tagjaira, akik feladataikat azonos környezetben és hasonló egészségügyi helyzetben látják el, nem vonatkozik ilyen kötelezettség, mivel az ilyen eltérő bánásmód nem tartozik a 2. cikk (2) bekezdése a) pontjának hatálya alá.

A második kérdéstről

39 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a meggyőződésen alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetés miatt azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a szakmai tevékenysége gyakorlásának feltételeként oltásfelvételi kötelezettséget ír elő a katonai állomány azon tagja számára, aki – többek között a katonai állomány ugyanezen környezetben dolgozó más tagjaitól eltérően – ellenzi az ilyen oltás felvételét.

40 A 2. cikk (2) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy – a b) pont i. és ii. alpontjában említett esetek kivételével – közvetett hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy látszólag semleges előírás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos vallású vagy meggyőződésű személyt más személyekkel szemben hátrányos helyzetbe hoz.

41 Amint az a Bíróság ítélezési gyakorlatából kitűnik, a 2000/78 irányelv 1. cikkében szereplő „vallás” fogalma magában foglalja mind a forum internumot, azaz a meggyőződés meglétének a tényét, mind pedig a forum externumot, azaz a vallási hit nyilvános kifejezésre juttatását. Ezenkívül e cikk a vallásra és a meggyőződésre egyaránt hivatkozik, az EUMSZ 19. cikkhez hasonlóan, amelynek értelmében az európai uniós jogalkotó megteheti a többek között a „valláson vagy meggyőződésen” alapuló hátrányos megkülönböztetés leküzdéséhez szükséges intézkedéseket, illetve a Charta 21. cikkéhez hasonlóan, amely az ott felsorolt különböző alapon történő megkülönböztetések között említi a „vallást vagy meggyőződést”. Ebből következik, hogy a 2000/78 irányelv alkalmazásában a „vallás” és a „meggyőződés” kifejezéseket úgy kell érteni, mint a hátrányos megkülönböztetés egy és ugyanazon alapjának két oldalát (2023. november 28-i Commune d’Ans ítélet, C-148/22, EU:C:2023:924, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).

42 Ezen ítélezési gyakorlat szerint, amint az a Charta 21. cikkéből kitűnik, a „valláson vagy meggyőződésen” alapuló megkülönböztetési okot meg kell különböztetni a „politikai vagy más véleményen” alapuló megkülönböztetési októl, és az tehát kiterjed mind a vallási meggyőződésre, mind pedig a világnézeti vagy spirituális meggyőződésre (2022. október 13-i S. C. R. L. [Vallási konnotációval bíró öltözet] ítélet, C-344/20, EU:C:2022:774, 27. pont és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).

43 Így, mivel a hátrányos megkülönböztetéssel szemben a 2000/78 irányelvben biztosított védelem – amint arra a jelen ítélet 34. pontja emlékeztet – csak az ezen irányelv 1. cikkében kimerítő jelleggel felsorolt okokra vonatkozik, az irányelv nem terjed ki a véleményként értendő meggyőződésre, legyen szó akár politikai, akár bármely más véleményről.

44 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az alapeljárás felperese a meggyőződésen alapuló hátrányos megkülönböztetés címén többek között azt állítja, hogy a vele szemben előírt oltási kötelezettség az általa ellátandó feladatokra tekintettel nem igazolható egészségügyi okokkal. A felperes továbbá egyrészt arra hivatkozik, hogy e védőoltás nem hatékony a SARS-CoV-2 vírus terjedésének megakadályozására, másrészt pedig arra, hogy az ilyen védőoltás egyenértékű a mintavételi pálcás teszttel. Ez utóbbi tekintetben a felperes arra hivatkozik, hogy más tevékenységi területeken a munkavállalók beléphetnek a munkahelyükre, ha vagy oltási igazolással, vagy mintavételi pálcás teszt negatív eredményét igazoló igazolással rendelkeznek.

45 Ezenfelül arra is emlékeztetni kell, hogy ezen álláspont alátámasztására a felperes különböző tudományos dokumentumokra hivatkozik, amikor egyrészt azt állítja, hogy az alapügyben szóban forgó védőoltás hatékonyságával kapcsolatos ismeretek korlátozott jellegűek és nem kívánatos hatásai vannak, másrészt pedig azt, hogy a beoltott és a be nem oltott, de negatív mintavételi pálcás teszttel rendelkező személy fertőzősségi kockázata megegyezik. Ezáltal tudományos érvelés alapján kívánja cáfolni a kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejtett, hasonló megfontolásokat.

46 Ebből az következik, hogy az alapeljárás felperese az ilyen érvekkel nem az alapügyben szóban forgó oltási kötelezettséget akarja szembeállítani a saját meggyőződésével, hanem az olasz hatóságok által a közegészségügy területén hozott döntéseket kívánja vitatni.

47 Ugyanez vonatkozik arra az érvre is, amellyel – amint arra a főtanácsnok az indítványának 51. és 52. pontjában rámutatott – e felperes az alapügyben szóban forgó oltási kötelezettség részletszabályait vitatja, vagyis azt, hogy úgy döntöttek, hogy azt az e rendelkezés hatálya alá tartozó katonai állomány tagjainak saját kockázatára írják elő, és nem olyan parancs alapján, amelynek esetleges következményeiért a parancsot kiadó személy viselné a felelősséget.

48 Következésképpen a jelen ítélet 41–43. pontjában kifejtettékre tekintettel, és amint azt a főtanácsnok az indítványának 55. pontjában lényegében hangsúlyozta, azok a megfontolások, amelyek alapján az alapeljárás felperese vitatni kívánja az alapügyben szóban forgó oltási kötelezettséget, nem tartoznak a 2000/78 irányelv értelmében vett „meggyőződés” fogalma alá, hanem olyan – a jelen esetben közegészségügyi – véleményeknek minősülnek, amelyek védelmét – amint azt a jelen ítélet 43. pontja felidézi – nem ezen irányelv rendelkezései szabályozzák.

49 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal a meggyőződésen alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetés indoka alapján nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a szakmai tevékenysége gyakorlásának feltételeként oltásfelvételi kötelezettséget

ír elő a katonai állomány azon tagja számára, aki – többek között a katonai állomány ugyanezen környezetben dolgozó más tagjaitól eltérően – ellenzi az ilyen oltás felvételét, amennyiben az ilyen ellenzés indokai közegészségüggyel kapcsolatos véleménynek minősülnek, és nem tartoznak az ezen irányelv értelmében vett „meggyőződés” fogalma alá, így az ilyen eltérő bánásmód nem tartozik e 2. cikk (2) bekezdése b) pontjának hatálya alá.

A harmadik kérdésről

50 Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Charta 1. és 24. cikkével ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja azon munkavállaló munkaszerződésének felfüggesztését, aki megtagadja, hogy alávesse magát a szakmai tevékenysége gyakorlásának feltételeként előírt oltásfelvételi kötelezettségnek, és ez megakadályozza őt abban, hogy a családja, így többek között a kiskorú gyermekeinek eltartásáról gondoskodjon.

51 Emlékeztetni kell arra, hogy a Charta alkalmazási körét az 51. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amelynek értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre.

52 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy az „uniós jog végrehajtása” e rendelkezés szerinti fogalmának előfeltétele az érintett területek közötti közelséget, illetve az egyik terület által a másikra gyakorolt közvetett hatásokat meghaladó, valamely uniós jogi aktus és a szóban forgó nemzeti intézkedés közötti bizonyos fokú kapcsolat fennállása (2025. június 12-i Tallinna linn ítélet, C-219/24, EU:C:2025:442, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ebből az következik, hogy az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell, az ilyen tényállásokon kívül viszont nem (2025. június 12-i Tallinna linn ítélet, C-219/24, EU:C:2025:442, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 A jelen ügyben az első két kérdés vizsgálatából kitűnik, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (2) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a katonai személyzet tagja számára szakmai tevékenysége gyakorlásának feltételeként oltási kötelezettséget ír elő, és ennek következtében sor kerül az előterjesztő bíróság harmadik kérdésének tárgyát képező felfüggesztésre, mivel az e szabályozásban megállapított és az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló eltérő bánásmód nem tartozik e rendelkezés hatálya alá.

55 Ezenkívül a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki, hogy e nemzeti szabályozás kapcsolódna az uniós jog más rendelkezéséhez.

56 Következésképpen az említett nemzeti szabályozás nem tekinthető úgy, mint amely a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében „az Unió jogát hajtja végre”, így a Charta 1. és 24. cikke nem alkalmazható az alapeljárásban.

III.

C-629/24 - Costa Crociere és társai ügyben 2026. június 4-én hozott ítélet

A tengeri utasszállítók baleseti felelősségéről szóló, 2009. április 23-i 392/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének első bekezdését és I. mellékletét, valamint a szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv 5. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben egy üdülési célú hajóút az ezen irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett turisztikai szervezett utazási forma jellemzőivel rendelkezik, az e rendelet 2. cikke értelmében vett tengeri szállítás során az üdülési célú hajóutat teljesítő hajó fedélzetén tartózkodó utas által elszenvedett személyi sérüléssel kapcsolatos kártérítési keresetekre az üdülési célú hajóutat e hajóval teljesítő tengeri szállítónak az említett rendeletben előírt felelősségi rendszere az irányadó.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tengeri utasszállítók baleseti felelősségéről szóló, 2009. április 23-i 392/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 131., 24. o.) 2. cikkének, 3. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke első bekezdésének értelmezésére vonatkozik, amennyiben a tengeri szállító olyan üdülési célú hajóutat teljesít, amely a szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv (HL 1990. L 158., 59.o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 10. kötet, 132. o.) értelmében vett szervezett utazási formának minősül.

2 E kérelmet két jogvita keretében terjesztették elő, amelyek egyrészt MH, másrészt a Costa Crociere SpA, az Axyme Selàrl, mint a Blue Passion társaság felszámolója, a Generali IARD SA, mint a Blue Passion társaság biztosítója, a Hiscox Insurance Company Ltd, valamint a Caisse primaire d'assurance maladie (CPAM) de Paris között (a továbbiakban: MH ügy), valamint a Costa Crociere és DI, DM, saját nevében, valamint DI örököséiként, a Croisière Club SAS, a Hiscox Insurance Company Ltd, a Caisse primaire d'assurance maladie (CPAM) du Puy-De-Dôme, a Hiscox SA, a Croisière Club SAS szakmai felelősségbiztosítójaként és WT között (a továbbiakban: Costa Crociere ügy) voltak folyamatban azt követően, hogy MH és DI személyi sérüléseket szenvedett a Costa Crociere által üzemeltetett hajóval teljesített üdülési célú hajóutak során, amelyeket a Blue Passion és a Croisière Club utazási irodák szervezett utazási formaként értékesítettek számukra.

Az alapeljárások

Az MH ügy

23 2017. január 18-án MH 12 038 euró összegű üdülési célú hajóutat foglalt a Blue Passion utazási irodánál. Ezt az üdülési célú hajóutat a Valparaiso (Chile) és Melbourne (Ausztrália) közötti útvonalon a 2017. február 15. és március 17. közötti időszakban a Costa Crociere tulajdonában álló hajón kellett teljesíteni. A 2017. február 17-ről 18-ra virradó éjszaka MH a villany felkapcsolása nélkül kelt fel az ágyból, elesett, és eltörte a felkarcsontfejét. E törést követően egészségügyi ellátás céljából hazaszállították Franciaországba.

24 2017 júliusában MH felelősség megállapítása iránti keresetet indított a Blue Passion és a Costa Crociere ellen a tribunal de grande instance de Paris (párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) előtt. A Hiscox Insurance e társaságok biztosítójaként önként beavatkozott az eljárásba.

25 2019. október 24-i ítéletében e bíróság megállapította a Blue Passion társaság és a Costa Crociere társaság 20%-os mértékű felelősségét az MH által az esés következtében elszenvedett károkért, mivel részben MH felelős ezen esésért, mivel a baleset bekövetkezte előtt nem kapcsolta fel a villanyt. Ezenkívül az említett bíróság a turizmusról szóló törvénykönyv L. 211-2. és azt követő cikkei alapján a Blue Passiont és a Costa Crociere-t a Hiscox Insurance-szal egyetemlegesen kötelezte az MH által elszenvedett károk megtérítésére 2041,53 euró összegben.

26 A 2020. szeptember 22-i ítélettel a Blue Passion bírósági felszámolás alá került.

27 A Costa Crociere fellebbezést nyújtott be a 2019. október 24-i ítélettel szemben a cour d'appel de Paris-hoz (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország), amely a 2022. november 17-i ítéletében megállapította, hogy kizárólag MH felelős a balesetért, mivel nem kapcsolta fel a villanyt, mielőtt elesett, így a Blue Passion nem tekinthető felelősnek a szerződés nem megfelelő teljesítéséért a turizmusról szóló törvénykönyv L. 211-1. és azt követő cikkei alapján. Ezenkívül e bíróság úgy ítélte meg, hogy a Costa Crociere e balesetért a 392/2009 rendelet és az athéni egyezmény alapján sem vonható felelősségre, mivel nem számoltak be a hajó olyan mozgásáról, vagy a Costa Crociere olyan mulasztásáról, amelyek a szóban forgó esést okozták. Következésképpen a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) hatályon kívül helyezte az említett ítéletet.

28 MH ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Cour de cassationhoz (semmitőszék, Franciaország), amely a kérdést előterjesztő bíróság, mivel úgy vélte, hogy a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) tévesen tagadta meg a turizmusról szóló törvénykönyv L. 211-2. és L. 211-16. cikkének alkalmazását, és tévesen alkalmazta a 392/2009 rendelet és az athéni egyezmény rendelkezéseit.

A Costa Crociere ügy

29 2016. február 11-én DM a felesége, DI és saját maga részére 1782 euró összegű utazási csomagot vásárolt a Croisière Club utazási irodától. Ez az utazás a Marseille-ből (Franciaország) induló és a görög szigetekre tartó üdülési célú hajóútból állt, amely a 2016. március 30. és április 11. közötti időszakban a Costa Crociere tulajdonában álló hajón öt közbenső megállót foglalt magában.

30 2016. március 30-án DI elesett, és eltört a bal felkarcsontfeje, miután egy ismeretlen személy meglökte, miközben a még a marseille-i kikötőben horgonyzó hajó fedélzetén a svédasztalnál próbálta magát kiszolgálni.

31 DM és DI, akik ennél fogva nem vettek részt az üdülési célú hajóúton, felelősség megállapítása iránti keresetet indítottak a Costa Crociere és a Croisière Club ellen a tribunal judiciaire de Nanterre (nanterre-i elsőfokú bíróság, Franciaország) előtt. A Hiscox

Insurance a Croisière Club biztosítójaként önként beavatkozott az eljárásba.

32 2020. október 22-én e bíróság megállapította, hogy a Costa Crociere és a Croisière Club felelőssége fennáll, és őket, valamint a Hiscox Insurance-t arra kötelezte, hogy az elszenvedett károk megtérítéseként fizessenek meg DI és DM részére különböző összegeket. A Costa Crociere, a Croisière Club és a Hiscox Insurance fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a cour d'appel de Versailles-hoz (versailles-i fellebbviteli bíróság, Franciaország).

33 2023. február 14-i ítéletével e bíróság a turizmusról szóló törvénykönyv L. 211-1. és azt követő cikkei alapján helybenhagyta az említett ítéletet.

34 A Costa Crociere felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, mivel úgy vélte, hogy a cour d'appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság) tévesen tagadta meg a 392/2009 rendelet, valamint az athéni egyezmény alkalmazását, és tévesen állapította meg, hogy a turizmusról szóló törvénykönyv L. 211-1. és azt követő cikkei alapján felelős a DM és DI által elszenvedett kárért.

A két alapügyre vonatkozó közös megfontolások

35 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy mind a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) és a cour d'appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság), mind a jogirodalom egy része megosztott abban a kérdésben, hogy a 392/2009 rendelet alkalmazandó-e a 90/314 irányelv értelmében vett turisztikai szervezett utazási forma jellemzőivel rendelkező üdülési célú hajóútra.

36 Egyfelől a szervezett utazási formaként értékesített, üdülési célú tengeri hajóutak szervezőinek felelőssége a 90/314 irányelvben megállapított felelősségi rendszer hatálya alá tartozhat. A 392/2009 rendelet ugyanis nem ír elő eltérést a szervező vagy a közvetítő ezen irányelv által létrehozott, jogszabályból eredő egységes felelősségi rendszerétől. Ezenkívül ezen irányelv célja a fogyasztók jobb védelmének biztosítása. E rendelet csak a kizárólag a tengeri személyszállításra vonatkozó szerződésekre vonatkozik, és az említett rendelet 7. cikkében a 90/314 irányelvre való hivatkozás kizárólag az utazásszervezőknek az utasok tájékoztatására vonatkozó kötelezettségeire korlátozódik, és semmi esetre sem vonatkozik az ezen irányelvben előírt felelősségi rendszerre.

37 Másrészt a szervezett utazási formában értékesített üdülési célú hajóutak szervezőjének felelőssége a 392/2009 rendeletben előírt felelősségi rendszer hatálya alá tartozhat, mivel az athéni egyezmény 14. cikke – amelyre e rendelet 3. cikke utal –, előírja, hogy az utas halála vagy személyi sérülése, illetve a poggyász elvesztése vagy sérülése esetén felelősség megállapítása iránti kereset csak ezen egyezmény alapján indítható a szállító vagy a teljesítő szállító ellen, mivel az említett rendelet egyetlen rendelkezése sem zárta ki az üdülési célú hajóutat a rendelet hatálya alól, és hogy ugyanezen rendelet 7. cikke a 90/314 irányelvre hivatkozik.

38 Egyébiránt a jogirodalom egy része szerint különbséget kell tenni aszerint, hogy az üdülési célú hajóúton részt vevő utas által elszenvedett baleset magához a szállítási művelethez kapcsolódik, amely esetben a szállító felelőssége az athéni egyezmény

hatálya alá tartozik, vagy pedig az e szállítás során nyújtott, a 90/314 irányelv hatálya alá tartozó idegenforgalmi szolgáltatáshoz.

39 E körülmények között a Cour de cassation (semmitőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni a [392/2009] rendelet 2. cikkét, 3. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének első bekezdését, valamint I. mellékletét, hogy azok irányadóak egy tengeri szállító felelősségére, amely szállító a [90/314 irányelv] értelmében vett turisztikai célú utazási csomag jellemzőivel rendelkező üdülési célú hajóút szervezője?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, csak abban az esetben irányadóak-e a [392/2009] rendelet rendelkezései e gazdasági szereplő felelősségére, ha a személyi sérülés a tengeri szállításhoz kapcsolódik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

40 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében a Bíróságnak adott esetben át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (2025. december 18-i SADC és társai ítélet, C-182/24, EU:C:2025:979, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 A jelen ügyben két egymást kiegészítő kérdéssel az előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy melyek az abban az esetben alkalmazandó felelősségi szabályok, ha egy üdülési célú hajóút utasa e hajó fedélzetén testi sérülést szenved, mivel az üdülési célú hajóút egyszerre minősíthető a 90/314 irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett szervezett utazási formának és a 392/2009 rendelet 2. cikkében említett tengeri szállításnak, és ezen irányelv 5. cikke és e rendelet I. mellékletével összefüggésben értelmezett 3. cikke eltérő felelősségi rendszereket ír elő.

42 Ebből következik, hogy meg kell állapítani, hogy az együttesen vizsgálandó két kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 392/2009 rendelet 3. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének első bekezdését és I. mellékletét, valamint a 90/314 irányelv 5. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben egy üdülési célú hajóút az ezen irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett turisztikai célú utazási csomag jellemzőivel rendelkezik, az üdülési célú hajóutat teljesítő hajó fedélzetén tartózkodó utas által az e rendelet 2. cikke értelmében vett tengeri szállítás során elszenvedett személyi sérüléssel kapcsolatos kártérítési keresetekre az üdülési célú hajóutat e hajóval teljesítő tengeri szállítónak az említett rendeletben előírt felelősségi rendszere az irányadó.

43 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 90/314 irányelv 1. cikke értelmében ezen irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az Európai Unió területén értékesített vagy értékesítésre kínált utazási csomagokra vonatkozó törvényeit, rendeleteit és közigazgatási rendelkezéseit. Amint az a 90/314 irányelv

2. cikkéből kitűnik, az irányelvben szereplő szerződések egyrészt a fogyasztó, másrészt pedig a szervező vagy a közvetítő között kötött olyan szerződések, amelyek tárgya olyan utazási csomag, amely 24 óránál hosszabb időszakra terjedő vagy egy éjszakai szállást magában foglaló szolgáltatás összesített áron történő értékesítéséből áll, és amely legalább két tényező kombinációja az alábbiak közül: utaztatás, szállás és az utaztatáshoz vagy a szálláshoz nem közvetlenül kapcsolódó egyéb idegenforgalmi szolgáltatások, amelyek az utazási csomag jelentős részét teszik ki.

44 Ebből következik, hogy amennyiben az 1177/2010 rendelet 3. cikkének t) pontjában meghatározott, kizárólag kedvtelési vagy szabadidős célú tengeri vagy belvízi szállítási szolgáltatásként meghatározott üdülési célú, szállással és más turisztikai szolgáltatásokkal kiegészített, több mint két éjszakából álló üdülési célú hajóutat a fogyasztó számára összesített áron értékesítenek, ezen értékesítést úgy kell tekinteni, mint amely a 90/314 irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett szervezett utazási formára vonatkozik, tehát azt ezen irányelv szabályozza.

45 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az 1. cikkében foglalt közelítés megvalósítása érdekében a 90/314 irányelv kötelező erejű szerződéses felelősségi rendszert vezet be az utazási csomagok szervezőinek azon fogyasztókkal szembeni szerződéses felelősségére vonatkozóan, akik velük ilyen utazásokra vonatkozó szerződést kötöttek. A 90/314 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése így előírja, hogy a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az ilyen szerződésben részt vevő szervező és/vagy közvetítő feleljen a fogyasztó felé a szerződéses kötelezettségek megfelelő teljesítéséért, tekintet nélkül arra, hogy ezeket a kötelezettségeket a szervező és/vagy a közvetítő, vagy más szolgáltatók teljesítik. Ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének első albekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a szervező és/vagy a közvetítő feleljen azért a kárért, amely a fogyasztót a szerződés nemteljesítése vagy nem megfelelő teljesítése miatt éri (lásd ebben az értelemben: 2021. március 18-i Kuoni Travel ítélet, C-578/19, EU:C:2021:213, 34. és 35. pont).

46 A szervezőnek és/vagy a közvetítőnek a fogyasztó felé fennálló e felelőssége azonban nem korlátlan.

47 A 90/314 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének első albekezdése értelmében ugyanis a szervező és/vagy a közvetítő nem felelős a szerződés teljesítése során elkövetett mulasztásokért, ha azok a fogyasztónak tudhatók be, a szerződésben előírt szolgáltatások nyújtásában részt nem vevő harmadik félnek, előre nem látható vagy leküzdhetetlen körülménynek, vagy vis maiornak, sőt a szervező számára előre nem látható vagy leküzdhetetlen eseménynek tudhatók be.

48 Ezenkívül a 90/314 irányelv tizenkilencedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdéséből kitűnik, hogy a tagállamok elfogadhatják, hogy az utazási csomag tárgyát képező szolgáltatások nemteljesítése vagy nem megfelelő teljesítése esetén a fogyasztónak fizetendő kártérítést az e szolgáltatásokat szabályozó nemzetközi egyezményeknek, köztük az athéni egyezménynek megfelelően korlátozzák.

49 Ami ez utóbbi, a fogyasztó kártalanítására vonatkozó korlátozást illeti, először is meg kell állapítani, hogy az az 1. cikkének 1. pontjában

meghatározott minden „szállítóra” alkalmazandó, aki által vagy nevében szállítási szerződést kötöttek, függetlenül attól, hogy a szállítást ténylegesen ez a személy vagy a teljesítő szállító, azaz a szállítótól eltérő személy végzi, aki a szállítás egészét vagy egy részét ténylegesen végzi.

50 Másodszor meg kell állapítani, hogy ez az egyezmény az utas vagy jogutódjai által a szállítótól követelhető kártérítést a tengeri szállítás során bekövetkezett testi sérülések vagy halál eseteire korlátozza.

51 Közelebbről, az említett egyezmény 3. cikke különböző szállítói felelősségi rendszereket ír elő aszerint, hogy az utas halálát vagy testi sérülését olyan tengeri esemény okozza-e, amelyet e cikk úgy határoz meg, mint a hajótörés, a hajó felborulása, ütközése vagy megfeneklése, a hajón bekövetkező robbanás vagy tűz, illetve a hajó hibája.

52 Így az utas ilyen tengeri esemény által okozott halálából vagy személyi sérüléséből eredő kár esetén ugyanezen egyezmény 3. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a szállító felelős, ha az utas által ugyanazon esemény miatt elszenvedett kár nem haladja meg a 250 000 elszámolási egységet, amelyek ezen I. melléklet 9. cikke értelmében a Nemzetközi Valutaalap (IMF) által meghatározott különleges lehívási jogok. Ha az utas által elszenvedett kár nem haladja meg ezt a 250 000 elszámolási egységet, a szállító kizárólag annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a tengeri esemény háborús cselekmény, zavargás, polgárháború, felkelés vagy kivételes, elkerülhetetlen és elháríthatatlan jellegű természeti jelenség eredménye, vagy teljes egészében harmadik személynek a káreseményt előidéző szándékkal elkövetett cselekménye vagy mulasztása okozta. Ha az utas által elszenvedett kár meghaladja az említett 250 000 elszámolási egységet, a fuvarozó továbbra is felelős marad, kivéve, ha bizonyítja, hogy a tengeri esemény az ő hibáján vagy gondatlanságán kívül következett be.

53 Ezzel szemben az utas halálából vagy testi sérüléséből eredő, nem hajózási esemény által okozott kár esetén az athéni egyezmény 3. cikkének (2) és (5) bekezdése előírja, hogy a szállító csak akkor felelős, ha a kártérítést kérő személy bizonyítja, hogy a kárát okozó esemény a szállító vagy a szállító alkalmazottjának e minőségében elkövetett hibájának vagy gondatlanságának tudható be.

54 Ezen egyezmény 6. cikke és 7. cikkének (1) bekezdése egyébiránt korlátozza a szállító felelősségét az utas halála vagy testi sérülése esetén, függetlenül attól, hogy a halált vagy sérülést tengeri esemény okozta-e, vagy sem. E 6. cikk értelmében ugyanis az eljáró bíróság kizárhatja vagy enyhítheti a szállító felelősségét, ha a szállító bizonyítja, hogy az utas halála vagy testi sérülése közvetlenül vagy közvetve az utas hibájának vagy gondatlanságának tudható be. Ezenkívül e 7. cikk (1) bekezdése alapján a szállító felelőssége az utas halála vagy személyi sérülése esetén minden esetben utasonként 400 000 elszámolási egységre korlátozódik ugyanazon esemény tekintetében. Az említett egyezmény 13. cikkének (1) bekezdése ugyanakkor előírja az említett 7. cikk (1) bekezdése szerinti felelősségkorlátozási jog elvesztését, ha bizonyított, hogy a kár a szállító károkozási szándékkal elkövetett cselekedetéből vagy mulasztásából, illetve annak tudatában elkövetett hanyagságából származik, hogy e hanyagság valószínűleg ilyen kárt okoz.

55 Harmadszor, míg a 90/314 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése csak azt a lehetőséget írja elő a tagállamok számára, hogy a nemzetközi egyezményekkel összhangban korlátozzák a fogyasztó kártérítését az utazási csomag tárgyát képező szolgáltatások nemteljesítéséből vagy nem megfelelő teljesítéséből eredő károk tekintetében, a szállító felelősségének az athéni egyezményben előírt és a jelen ítélet 48–54. pontjában említett korlátozásai legalább 2012. december 31-től valamennyi tagállamra kötelezőek.

56 Ugyanis, amint azt a 392/2009 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése előírja, e rendelet az athéni egyezménynek az e rendelet I. mellékletében szereplő vonatkozó rendelkezésin alapuló, a tengeri személyszállításra alkalmazandó uniós felelősségi rendszert hoz létre. E rendelet 3. cikkének (1) bekezdése e tekintetben pontosítja, hogy e felelősségi rendszert az athéni egyezmény 1. cikke, 1a. cikke, 2. cikkének (2) bekezdése, 3–16. cikke, 18., 20. és 21. cikke szabályozza, amely egyezmény szövegét az említett rendelet I. melléklete tartalmazza. Egyébiránt a 392/2009 rendelet 12. cikkének második bekezdése előírja, hogy e rendeletet legkésőbb 2012. december 31-től kell alkalmazni.

57 Ezenkívül, amennyiben a szállító olyan üdülési célú hajóút szervezőjének szolgáltatója, amelyet a fogyasztónak szervezett utazási formában értékesítettek, e szervező is, amely a 90/314 irányelv 5. cikke alapján felelősségre vonható a fogyasztóval szemben e szállító tengeri szállításának bármely nemteljesítéséért vagy nem megfelelő teljesítéséért, ezen 5. cikk (1) bekezdésének utolsó fordulatára, valamint (2) bekezdésének harmadik albekezdésére tekintettel, ezen irányelv (19) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezve az athéni egyezmény alapján a szállítót az utassal szemben megillető kártérítési korlátozások hatálya alá tartozhat, amennyiben az ilyen szállításra vonatkozik.

58 Ebből következik, hogy legkésőbb 2012. december 31-én a tagállamoknak már nincs lehetőségük arra, hogy szabadon korlátozzák a szervezőnek a tengeri személyszállításért való felelősségét, tekintettel az ilyen szállításért felelős szállító felelősségének az athéni egyezményben előírt korlátaira, hanem ezen egyezménynek megfelelően korlátozniuk kell a szervező e felelősségét. Így a fuvarozó felelősségének az említett egyezményben előírt és a jelen ítélet 48–54. pontjában említett korlátozásai alkalmazandók a fogyasztónak a szervező által az e fogyasztónak utazási csomag formájában értékesített üdülési célú hajóút során nyújtott szolgáltatások nemteljesítéséből vagy nem megfelelő teljesítéséből eredő károk miatti kártérítésre.

59 Fontos azonban megjegyezni, hogy ezen üdülési célú hajóút a 392/2009 rendelet hatálya alá tartozik. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy e rendelet 2. cikke szerint e rendeletet többek között az athéni egyezmény 1. cikkének 9. pontjában meghatározott minden olyan nemzetközi szállításra alkalmazni kell, amelynek indulási és rendeltetési helye a szállítási szerződés szerint két különböző államban van, illetve ha ezek ugyanabban az államban vannak, de a szállítási szerződés vagy az útírtv szerinti útközben befutnak egy másik állam kikötőjébe is, amennyiben a hajó valamely tagállam lobogója alatt közlekedik vagy ott van lajstromozva, a szállítási szerződést az egyik tagállamban kötötték, vagy a szállítási szerződéstől függően az indulási vagy rendeltetési hely valamely tagállamban található.

60 Egyébiránt az athéni egyezmény 3. cikkének (6) bekezdése, amely a 392/2009 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében alkalmazandó, előírja, hogy az ezen egyezményben előírt szállítói felelősségi rendszer kizárólag a szállítás folyamán bekövetkezett eseményből keletkező károkra vonatkozik. A szállítást az említett egyezmény 1. cikke 8. pontjának a) alpontja – amelyet a 392/2009 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján szintén alkalmazni kell –, úgy határozza meg, mint az az időszak, amikor az utas a hajó fedélzetén van, továbbá a beszállás és kiszállás időszaka, valamint az az időszak, amikor az utast vízi úton szállítják a szárazföldről a hajóra, vagy fordítva, ha ezen szállítás költségét a viteldíj tartalmazza, vagy ha az ezen kiegészítő szállítás céljára használt hajót a szállító bocsátotta az utas rendelkezésére, kivéve azt az időszakot, amikor az utas tengeri kikötőben, a hajóállomáson, a mólón vagy bármilyen más kikötői létesítményen vagy létesítményben tartózkodik.

61 Ebből következik, hogy az utas halála vagy az általa a tengeri szállítása során elszenvedett személyi sérülés miatti kártérítési igény az athéni egyezményben előírt felelősségi rendszer hatálya alá tartozik. Mivel az említett egyezmény úgy határozza meg az utas szállítását, mint az az időszak, amikor az utas a hajó fedélzetén van, a hajó fedélzetén bekövetkezett halál vagy személyi sérülés esetén alkalmazandó felelősségi rendszer meghatározása nem függhet az arra a kérdésre adandó választól, hogy e halál vagy személyi sérülés a szállítási szolgáltatások nem teljesítéséből vagy nem megfelelő teljesítéséből ered-e, vagy inkább a fedélzetén nyújtott szállás- vagy szabadidős szolgáltatások nem teljesítéséből vagy nem megfelelő teljesítéséből. Az üdülési célú hajóút során a hajó fedélzetén nyújtandó szolgáltatások bármely nemteljesítése vagy nem megfelelő teljesítése esetén – amely az utas halálát vagy személyi sérülését okozta –, a szervező az utassal szemben hivatkozhat az athéni egyezmény szerinti felelősségkorlátozásokra, amelyekre a szállító anélkül hivatkozhat, hogy különbséget kellene tenni a szállítás, a fedélzetén nyújtott szállás- vagy szabadidős szolgáltatások között.

62 Ezenkívül, mivel a 392/2009 rendelet 7. cikke előírja, hogy – az utazásszervezők 90/314 irányelvben meghatározott tájékoztatási kötelezettségeinek sérelme nélkül – az utasok a szállítótól releváns és érthető tájékoztatást kapnak az e rendelet szerinti jogaikról, legalább e rendelet rendelkezéseinek összefoglalása formájában, meg kell állapítani, hogy az üdülési célú hajóút utasait tájékoztatni kell az e hajó fedélzetén okozott halál vagy személyi sérülés esetén alkalmazandó felelősségi rendszerről.

63 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy amennyiben – mint a jelen ügyben is – az a fogyasztó, aki a 90/314 irányelv 2. cikke 1. pontjának hatálya alá tartozó szervezett utazási formát vásárolt üdülési célú hajóúton való részvétel céljából, személyi sérülés áldozata abban az időszakban, amikor az üdülési célú hajóutat teljesítő hajó fedélzetén tartózkodik, és úgy véli, hogy e sérülések a szervezett utazási formára vonatkozó szerződés nemteljesítésének vagy nem megfelelő teljesítésének tudhatók be, kétféle felelősség megállapítása iránti keresetet indíthat.

64 Először is, a 90/314 irányelv 5. cikkének megfelelően e fogyasztó felelősség megállapítása iránti, kártérítésre irányuló keresetet indíthat ezen üdülési célú hajóút szervezőjével szemben.

65 Mindazonáltal a szervező az ilyen kártérítési kérelemmel szemben hivatkozhat az utas szállító általi kártérítésének az athéni egyezmény 3. és 7. cikkében előírt korlátaira, amelyek a 392/2009 rendelet 3. cikkének és a 90/314 irányelv 5. cikke (2) bekezdése harmadik albekezdésének együttes alkalmazása értelmében kötelezőek a tagállamokra, amint azt a jelen ítélet 55–58. pontja kifejti, és amelyek halál vagy személyi sérülés esetén meghaladják ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében foglalt korlátokat.

66 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata az „MH” és a „Costa Crociere” ügyben annak értékelése, hogy MH-nak és DI-nek az üdülési célú hajóutat teljesítő hajó fedélzetén bekövetkezett személyi sérülését az athéni egyezmény 3. cikkének (5) bekezdése értelmében vett hajózási esemény okozta-e, és amennyiben nem ilyen esemény okozta, akkor MH és DI bizonyította-e, hogy a kárukát előidéző esemény a szállító vagy a szállító alkalmazottja e minőségében elkövetett hibájának vagy gondatlanságának tudható be.

67 Másodszor, a jelen ítélet 63. pontjában említett fogyasztó a 392/2009 rendelet és az athéni egyezmény alapján kártérítési keresetet indíthat közvetlenül a tengeri szállítást ténylegesen biztosító szállítóval szemben, még akkor is, ha ez utóbbi nem az üdülési célú hajóút szervezője.

68 Mivel az athéni egyezmény 14. cikke, amely a 392/2009 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján alkalmazandó a tagállamokra, előírja, hogy a szállítóval szemben többek között személyi sérüléssel kapcsolatos felelősség megállapítása iránti kereset kizárólag ezen egyezmény alapján indítható, a szállító hivatkozhat az említett egyezmény 3. és 7. cikkében előírt felelősségkorlátozásokra.

69 Amennyiben az üdülési célú hajóúton részt vevő utas e felelősség megállapítása iránti keresetek mindegyikét kezdeményezi, az e keresetek egyike alapján kapott kártérítést figyelembe kell venni a másik kereset keretében kért kártérítés értékelése során annak elkerülése érdekében, hogy az utas az említett felelősség megállapítása iránti keresetek révén az elszenvedett kárnak megfelelő kártérítésnél magasabb kártérítést kapjon.

70 A fentiekre tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 392/2009 rendelet 3. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének első bekezdését és I. mellékletét, valamint a 90/314 irányelv 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy amennyiben egy üdülési célú hajóút az ezen irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett turisztikai szervezett utazási forma jellemzőivel rendelkezik, az e rendelet 2. cikke értelmében vett tengeri szállítás során az üdülési célú hajóutat teljesítő hajó fedélzetén tartózkodó utas által elszenvedett személyi sérüléssel kapcsolatos kártérítési keresetekre az üdülési célú hajóutat e hajóval teljesítő tengeri szállítónak az említett rendeletben előírt felelősségi rendszere az irányadó.

IV.

C-903/24 - Zmarka ügyben 2026. június 11-én hozott ítélet

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1)

bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni: azokkal nem ellentétes a nemzeti jog olyan bírósági értelmezése, amelynek értelmében, ha a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött kölcsönszerződést semmisnek nyilvánították azzal az indokkal, hogy e szerződés az abban szereplő tisztességtelen feltételek elhagyása után nem maradhat fenn, ezen eladót vagy szolgáltatót csak attól az időponttól lehet arra kötelezni, hogy e fogyasztó részére az említett szerződés teljesítéseként az említett fogyasztó által jogalap nélkül megfizetett összeg után törvényes késedelmi kamatot fizessen, amikor az említett eladót vagy szolgáltatót olyan peren kívüli iratról vagy eljárási iratról értesítették, amely tartalmazza a visszatéríteni kért pontos összeget.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének, valamint a tényleges érvényesülés elvének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet két fogyasztó, DJ és PJ, valamint egy Lengyelországban letelepedett bank, a Santander Bank Polska S.A. (a továbbiakban: SBP) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya többek között a kölcsönszerződésben szereplő tisztességtelen feltételek miatt semmisnek nyilvánított kölcsönszerződés végrehajtása keretében az SBP részére kifizetett összegek után járó törvényes késedelmi kamatok megfizetése.

Az alapeljárás

9 2008. szeptember 26-án DJ és PJ svájci frankban nyilvántartott, 348 hónap futamidejű hitelszerződést kötött az SBP-vel, amelynek értelmében ez utóbbi 50 000 lengyel złoty (PLN) (hozzávetőleg 11 500 euró) összegű kölcsönt nyújtott nekik (a továbbiakban: szóban forgó szerződés). E szerződés feltételei szerint e kölcsön havi törlesztőrészleteit lengyel złotyban kellett megfizetni azt követően, hogy azokat a svájci frank eladási árfolyama alapján a banknál a törlesztés időpontjában hatályos árfolyamtáblázatnak megfelelően átváltották (a továbbiakban: átváltási feltételek).

10 2008. október 3. és 2022. július 12. között DJ és PJ a szóban forgó szerződés teljesítéseként 54 290,71 PLN (hozzávetőleg 12 500 euró) összeget fizetett az SBP-nek.

11 2022. július 25-én az SBP-vel közölték DJ és PJ panaszt, amelyben azt állították, hogy a szóban forgó szerződés az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatt érvénytelen. Következésképpen DJ és PJ felszólította az SBP-t, hogy 30 napon belül térítse vissza számukra „az [e szerződés] alapján nyújtott összes tőke- és kamatfizetésnek megfelelő összeget”.

12 2022. november 18-án DJ és PJ keresetet indított a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország), a kérdést előterjesztő bíróság előtt annak érdekében, hogy e bíróság állapítsa meg a szóban forgó szerződés semmisségét az átváltási

feltételek tisztességtelen jellege alapján, és kötelezze az SBP-t az e szerződés teljesítéseként fizetett havi törlesztőrészleteknek megfelelő 54 290,71 PLN (hozzávetőleg 12 500 euró) 2022. augusztus 17-től a kifizetés időpontjáig számított törvényes késedelmi kamatokkal növelt összegének a megfizetésére.

13 A kérdést előterjesztő bíróság előtt az SBP azt állította, hogy a szóban forgó szerződés érvényes, mivel nem tartalmaz tisztességtelen feltételeket, és a kereset elutasítását kérte.

14 2024. július 25-én az SBP e bíróság előtt beszámítási kifogást emelt a DJ és PJ részére folyósított kölcsön tőkeösszegének megfelelő, 50 000 PLN (hozzávetőleg 11 500 euró) összegű követelése és az általuk az említett bíróság előtt hivatkozott követelés között, amelyet követően DJ és PJ 2024. november 6-án visszavonta kérelmét az 50 000 PLN (hozzávetőleg 11 500 euró) összegre vonatkozó rész tekintetében, a kérelmet ezt meghaladó részében fenntartva.

15 2024. november 14-én a kérdést előterjesztő bíróság részítéletet hozott, amelyben megállapította a szóban forgó szerződés semmisségét azzal az indokkal, hogy az átváltási feltételek tisztességtelenek, és e szerződés e feltételek nélkül nem maradhat fenn. 2024. november 29-i végzésével e bíróság megszüntette az 50 000 PLN (hozzávetőleg 11 500 euró) összeg kifizetésére irányuló eljárást.

16 Az ezt meghaladó részben az említett bíróság úgy véli, hogy DJ és PJ 4290,71 PLN (hozzávetőleg 1000 euró) megfizetése iránti kérelme megalapozott. Ezzel szemben az SBP törvényes késedelmi kamatok megfizetésére való kötelezése iránti kérelmüket illetően a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy kétségei vannak azon időpont meghatározását illetően, amelytől kezdve e kamatok számítani kell.

17 E bíróság arra keresi a választ, hogy az említett kamatok a pert megelőző felszólításnak, vagyis a panasznak az SBP-vel való közlésétől, vagy csak a keresetlevél bank részére történő kézbesítésétől kell-e megítélni. E kérdés abból ered, hogy DJ és PJ a panaszban nem tüntette fel az SBP-vel szemben hivatkozott követelés pontos összegét, holott ezt az összeget e keresetlevélben pontosan megjelölték. Így az említett bíróság arra keresi a választ, hogy úgy kell-e tekinteni, hogy a késedelmi kamatok csak attól az időponttól kell számítani, amikor a fogyasztó a követelés kifizetésére irányuló, annak összegét pontosan feltüntető fizetési felszólítást intézett a szolgáltatóhoz.

18 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy bár a polgári törvénykönyv rendelkezései nem tartalmaznak formális követelményeket a felszólítás tartalmát illetően, a nemzeti ítélkezési gyakorlat és a jogirodalom rámutat arra, hogy ahhoz, hogy a késedelmi kamatfizetési kötelezettség megkezdődjön, annak tartalmaznia kell egy meghatározott összegű fizetési felszólítást.

19 E bíróság arra keresi a választ, hogy az ilyen követelmény a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a tényleges érvényesülés elvét megsértve nem jelent-e olyan indokolatlan akadályt a fogyasztó számára, amely megakadályozná őt abban, hogy az állítólagosan neki járó késedelmi kamatokat érvényesítse. Ha ugyanis a fogyasztó nem jelöl meg pontos összeget a fizetési felszólításban, a fizetésre felszólított eladó vagy szolgáltató nem köteles törvényes késedelmi kamatot fizetni.

20 Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a nemzeti bíróságnak a tisztességtelen szerződési feltétel mellőzésére vonatkozó kötelezettsége főszabály szerint a jogalap nélkül kifizetett összegek visszatérítését vonja maga után. A visszafizetési kötelezettség teljes hiánya kétségesse tehetné azt a visszatartó hatást, amelyet a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdése kívánt fűzni a fogyasztók és az eladók vagy szolgáltatók között megkötött szerződésekben foglalt feltételek tisztességtelen jellegének megállapításához. Következésképpen a fogyasztónak a késedelmi kamat fizetése tekintetében fennálló jogainak a törvényes kamatlábra való korlátozása gyengítené a kártérítési hatást, és következképpen a visszatartó hatást, mivel lényegében lehetővé tenné az eladó vagy szolgáltató számára, hogy figyelmen kívül hagyja a fogyasztó által küldött felszólítást, ha a fogyasztó által követelt pontos összeget nem tüntetik fel.

21 Így a kérdést előterjesztő bíróság szerint egyrészt úgy tekinthető, hogy a fogyasztóra nem vonatkozhat az a kötelezettség, hogy a késedelmi kamat felszámítása érdekében közölje az eladóval vagy szolgáltatóval a kért pontos összeget. Különösen, amennyiben a bank olyan szakosodott intézmény, amely a tevékenységeihez pénzügyi dokumentumokat és informatikai rendszereket használ, bármikor gyorsan és könnyen meg tudja határozni a fogyasztó által a kölcsön teljes futamideje vagy annak egy része alatt fizetett törlesztőrészek összegét.

22 Másrészt észszerűnek és igazoltnak tekinthető a fogyasztó azon kötelezettsége, hogy pontosan számszerűsítse követelésének összegét ahhoz, hogy az eladó vagy szolgáltató köteles legyen késedelmi kamatot fizetni. Amennyiben ugyanis a fogyasztó megfizeti a kölcsön törlesztőrészeit, ismeri a banknak kifizetett összegeket, és azokat bankszámlájának számlatörténetében ellenőrizheti, vagy kérheti a banktól a megfelelő igazoló kiállítását. A jelen ügyben DJ és PJ a panasz benyújtását követően egy héttel igazolást kapott a banktól a kölcsön addig visszafizetett valamennyi törlesztőrészeinek összegéről, így megismételheték volna a panaszt, kiegészítve azt követelésük pontos összegével. Ráadásul DJ-t és PJ-t gondossági kötelezettség hatálya alá tartozó ügyvéd képviseli, amely kötelezettség megsértése az ügyfelei javára kártérítést eredményezhet.

23 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

„Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a tényleges érvényesülés elvét, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint a bíróság csak attól a naptól kötelezheti az eladót vagy szolgáltatót, hogy fizessen a fogyasztónak törvényes késedelmi kamatot a tisztességtelen szerződési feltétel alapján jogalap nélkül nyújtott szolgáltatás összege után, amikor az eladó vagy szolgáltató részére kézbesítették azon konkrét összeget megjelölő fizetési felszólítást, amelynek visszafizetését a fogyasztó kéri?”

Az okafogyottságról

24 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén a Bíróság az uniós jog értelmezéséhez támpontokat nyújt a nemzeti bíróságnak, amelyek szükségesek az utóbbi által eldöntendő jogvita megoldásához (lásd: 1990. január 26-i Falciola végzés, C-286/88, EU:C:1990:33, 7. pont; 2024. július 29-i LivaNova ítélet, C-713/22, EU:C:2024:642, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 E tekintetben azonban emlékeztetni kell arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem az általános vagy hipotetikus kérdésekről való véleménynyilvánítás, hanem az adott jogvita tényleges megoldásának szükségessége. Ezért, ha a feltett kérdés a jogvita megoldását illetően már nyilvánvalóan nem bír jelentőséggel, a Bíróságnak meg kell állapítania a kérelem okafogyottságát (2022. november 24-i Banco Cetelem ítélet, C-302/21, EU:C:2022:919, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Az EUMSZ 267. cikk szövegéből és rendszeréből egyaránt kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás előfeltétele a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek keretében a nemzeti bíróságnak az előzetes döntést figyelembe vevő határozatot kell hoznia, így ha az alapeljárás okafogyottá vált, akkor a Bíróságnak azt kell megállapítania, hogy az ügyben már nem szükséges határozni (2022. november 24-i Banco Cetelem ítélet, C-302/21, EU:C:2022:919, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság 2025. november 4-én megküldte a Bíróságnak a 2025. október 13-i végzését, amelyben a polgári perrendtartásról szóló törvény alapeljárásra alkalmazandó változata 203. cikkének 4. §-a értelmében elfogadhatatlannak nyilvánította az alapeljárás felpereseinek 2025. április 10-i részleges elállását, amely a 2022. július 25. és 2023. február 9. közötti időszakra vonatkozó késedelmi kamatok megfizetésére vonatkozó kérelmük visszavonásából eredt. Közelebbről, a kérdést előterjesztő bíróság, miután megállapította, hogy a felek nem kötöttek egyezséget, és az alapeljárás felpereseinek követelését semmilyen módon nem teljesítették, arra a következtetésre jutott, hogy a részleges elállás célja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem visszavonása volt, mivel ezt az elállást a társadalmi együttélés ellentétesnek és a törvény megkerülésére irányulónak kell minősíteni.

28 A kérdést előterjesztő bíróság – a Bíróság eljárási szabályzatának 101. cikke alapján 2025. november 12-én hozzá intézett felvilágosításkérést követően – a Bíróság Hivatalához 2025. december 4-én érkezett válaszában pontosította, hogy a 2025. október 13-i végzéssel szemben nincs helye jogorvoslatnak, és ezért az jogerőre emelkedett. Ezenkívül e bíróság megerősítette, hogy a Bíróság válaszára függően az alapeljárás felperesei a 2022. július 25. és 2023. február 9. közötti időszak tekintetében késedelmi kamatot kaphatnak a követelésük összege után, annak ellenére, hogy ők már nem kívánják azt ezen időszakra vonatkozóan megkapni. Következésképpen a jelen ügy keretében az említett bíróság úgy véli, hogy érdemben meg kell vizsgálnia a hitelfelvevők arra irányuló kérelmét, hogy a banktól ezen időszakra törvényes

késedelmi kamatot kapjanak, mivel a döntés e tekintetben a Bíróság által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó választól függ.

29 Így a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz szükséges a kérdést előterjesztő bíróság által elbírálandó jogvita megoldásához.

30 E körülmények között a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemről határozni kell.

A Bíróság hatásköréről

31 Az SBP és a portugál kormány arra hivatkozik, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására, mivel azzal a kérdést előterjesztő bíróság lényegében a nemzeti jog értelmezését kéri a Bíróságtól.

32 Az SBP rámutat arra, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben felvetett kérdések nem teszik szükségessé a 93/13 irányelv értelmezését, amely nem szabályozza a szerződés érvénytelenségének következményeit. Az SBP hozzáteszi, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem vonatkozhat a lengyel jogalkotó által szabályozott területre. Így egyrészt, mivel e jogalkotó már szabályozta a felszólítás mechanizmusára és következképpen a követelés esedékességére vonatkozó szabályokat, a Bíróság által az ügy érdemére vonatkozóan hozott határozat túlzott beavatkozást jelentene a lengyel jogrendbe. Másrészt a fogyasztónak minősülő hitelfelvevők és bármely más hitelfelvevő jogi helyzete közötti különbségtétel többek között az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 20. és 47. cikkének megsértéséhez vezetne.

33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti egyértelmű feladatmegosztáson alapuló, az EUMSZ 267. cikkben előírt eljárás keretében kizárólag a nemzeti bíróság rendelkezik hatáskörrel a nemzeti jogi rendelkezések értelmezésére és alkalmazására, míg a Bíróság a nemzeti bíróság által rendelkezésére bocsátott tények alapján kizárólag az európai uniós jogi rendelkezés értelmezéséről vagy érvényességéről foglalhat állást (lásd: 1978. március 16-i Oehlschlager ítélet, 104/77, EU:C:1978:69, 4. pont; 2025. december 18-i Jouxty és társai ítélet, C-296/24–C-307/24, EU:C:2025:999, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A jelen ügyben az előterjesztett kérdés kifejezetten a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben történő értelmezésére vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy összeegyeztethető-e e rendelkezésekkel és ezen elvvel a késedelmi kamatok megítélésére vonatkozó nemzeti szabályozás azon ítélkezési gyakorlatbeli értelmezése, amely szerint, ha az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztóval kötött kölcsönszerződést az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatt semmisítették meg, ezen eladót vagy szolgáltatót csak attól az időponttól lehet arra kötelezni, hogy a fogyasztó követelésének összege után törvényes késedelmi kamatot fizessen a fogyasztónak, ha a fogyasztó által vele közölt irat megjelöli azt a pontos összeget, amelynek visszafizetését kéri.

35 Az SBP és a portugál kormány állításával ellentétben a kérdést előterjesztő bíróság tehát egy uniós jogi aktus értelmezését kéri.

36 Ennélfogva a Bíróság feladata, hogy tájékoztassa a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan, az uniós jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi számára, hogy maga határozzon a nemzeti ítélkezési gyakorlat által értelmezett belső jogának az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről.

37 Következésképpen, mivel a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az uniós jog rendelkezéseinek és elveinek értelmezésére, hatáskörrel rendelkezik az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására és a kérdést előterjesztő bíróság által elé terjesztett kérdés megválaszolására.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

38 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelvnek a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével ellentétes-e a nemzeti jog olyan bírósági értelmezése, amelynek értelmében a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött kölcsönszerződés amiatti semmisségét követően, hogy e szerződés nem maradhat fenn az abban foglalt tisztességtelen feltételek elhagyását követően, ezen eladót vagy szolgáltatót csak attól az időponttól lehet kötelezni arra, hogy a fogyasztó követelésének összege után törvényes késedelmi kamatot fizessen e fogyasztónak, amikor az említett fogyasztó közölte az említett eladóval vagy szolgáltatóval a megtéríteni kért pontos összeget feltüntető peren kívüli vagy eljárási iratot.

39 A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.

40 Ezenkívül figyelembe véve a fogyasztók védelméhez fűződő közérdek jellegét és fontosságát, akik az eladókhoz vagy szolgáltatókhoz képest hátrányos helyzetben vannak, ezen irányelv – amint a huszonegyedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy megfelelő és hatékony eszközöket biztosítsanak annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását (2026. január 22-i Herchoski ítélet, C-902/24, EU:C:2026:42, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Ennélfogva a nemzeti bíróság köteles figyelmen kívül hagyni az olyan tisztességtelen szerződési feltételt, amely jogalap nélkül kifizetettnek bizonyuló összegek fizetésére kötelez. Az ilyen kötelezettség főszabály szerint ugyanezen összegek tekintetében visszafizetési kötelezettséget von maga után, mivel az ilyen visszafizetési kötelezettség hiánya megkérdőjelezné azt a visszatartó hatást, amelyet az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdése kíván fűzni a fogyasztók és az eladók vagy szolgáltatók között megkötött szerződésekben foglalt feltételek tisztességtelen jellegének megállapításához (2026. január 22-i Herchoski ítélet, C-902/24, EU:C:2026:42, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 93/13 irányelv nem szabályozza kifejezetten az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésnek az abban foglalt tisztességtelen feltételek törlését követően is fennálló érvénytelenségéből eredő következményeket. Ennélfogva a tagállamok feladata meghatározni az ilyen megállapítás következményeit, azzal, hogy az általuk e tekintetben alkalmazott szabályoknak összeegyeztethetőnek kell lenniük az uniós joggal, és különösen az ezen irányelv által követett célokkal (2026. január 22-i Herchoski ítélet, C-902/24, EU:C:2026:42, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 Az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a tárgyra vonatkozó különös uniós szabályozás hiányában a 93/13 irányelvben előírt fogyasztóvédelem végrehajtásának részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak. E szabályok azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló belső jellegű esetekre vonatkozó szabályok (egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (tényleges érvényesülés elve) (2023. december 14-i Getin Noble Bank [A visszatérítési igények elévülésének határideje] ítélet, C-28/22, EU:C:2023:992, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 A tényleges érvényesülés elvét illetően – amely az előterjesztő bíróság kérdéseinek egyedüli tárgya – emlékeztetni kell arra, hogy minden olyan esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jog alkalmazását, meg kell vizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt. Ebből a szempontból adott esetben azon elveket is figyelembe kell venni, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapjául szolgálnak, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve, valamint az eljárás szabályos lefolytatásának elve (2026. január 22-i Herchoski ítélet, C-902/24, EU:C:2026:42, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 Egyébiránt a Bíróság kifejtette, hogy a tagállamok azon kötelezettsége, hogy biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak tényleges érvényesülését, magában foglalja többek között a 93/13 irányelvből eredő jogok tekintetében a Charta 47. cikkében is rögzített hatékony bírói jogvédelem követelményét, amely többek között az ilyen jogokra alapított keresetekre vonatkozó eljárási szabályok megállapítását illetően is érvényes (2025. december 18-i Soledil ítélet, C-320/24, EU:C:2025:993, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a polgári törvénykönyv nem írt elő semmilyen követelményt azon összeg számszerűsítésére vonatkozó kötelezettséget illetően, amelynek visszafizetését a hitelező a felszólítás keretében kéri. Mindazonáltal a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint az olyan hatások kiváltása érdekében, mint a késedelmi kamatokhoz való jog, e felszólításnak tartalmaznia kell egy pontos összeg megfizetése iránti kérelmet.

47 Így az eladót vagy szolgáltatót csak attól az időponttól lehet arra kötelezni, hogy a fogyasztó által a tisztességtelen szerződési feltétel alapján jogalap nélkül

megfizetett összeg után törvényes késedelmi kamatot fizessen a fogyasztónak, amikor az ezen eladóval vagy szolgáltatóval olyan peren kívüli iratot vagy eljárási iratot közölt, amely meghatározza azt a pontos összeget, amelynek visszatérítését e fogyasztó kéri.

48 E tekintetben meg kell állapítani egyrészt, hogy az a követelmény, hogy a fogyasztónak peren kívüli vagy eljárási iratban meg kell jelölnie azt a pontos összeget, amelynek visszatérítését kéri, lehetővé teszi az eladó vagy szolgáltató mint adós számára, hogy megismerje a teljesítendő kötelezettség összegét, és értékelje annak megalapozottságát.

49 Másrészt a követelés pontos összegének a felszólítás szakaszában történő feltüntetése nem ró túlzott terhet a fogyasztóra, aki ismeri az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak kifizetett összegeket, és adott esetben ellenőrizheti azokat a bankszámlájának számlatörténetében, vagy felkérheti ez utóbbit, hogy állítson ki számára igazolást a kölcsön már visszafizetett valamennyi törlesztőrészletének összegéről.

50 Következésképpen a jelen ítélet 43. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatra tekintettel az ilyen követelmény nem tekinthető úgy, mint amely a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi a 93/13 irányelv által a fogyasztók számára biztosított jogok gyakorlását.

51 Egyébiránt az a tény, hogy a jelen ügyben a fogyasztókat ügyvéd képviseli, nem befolyásolja a fenti elemzést. Az ilyen összeg feltüntetésének kötelezettségére vonatkozó, a késedelmi kamatok igénybevételehez szükséges általános kérdést ugyanis az egyes ügyek konkrét körülményeitől elvonatkoztatva kell elbírálni (lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 40. pont).

52 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a nemzeti jog olyan bírósági értelmezése, amelynek értelmében, ha a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött kölcsönszerződést semmisnek nyilvánították azzal az indokkal, hogy e szerződés az abban szereplő tisztességtelen feltételek elhagyása után nem maradhat fenn, ezen eladót vagy szolgáltatót csak attól az időponttól lehet arra kötelezni, hogy e fogyasztó részére az említett szerződés teljesítéseként az említett fogyasztó által jogalap nélkül megfizetett összeg után törvényes késedelmi kamatot fizessen, amikor az említett eladót vagy szolgáltatót olyan peren kívüli iratról vagy eljárási iratról értesítették, amely tartalmazza a visszatéríteni kért pontos összeget.

V.

C-232/25 - Idziski ügyben 2026. június 18-án hozott ítélet

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját a következőképpen kell értelmezni:

azon tagállam bíróságai, amelyben valamely természetes vagy jogi személy érdekeinek központja található, nem rendelkeznek joghatósággal e személy

azon teljes kár megtérítése iránti keresetének elbírálására, amelyet e személy a személyiségi, illetve személyhez fűződő jogok megsértése miatt szenvedett el amiatt, hogy egy audiovizuális tartalmat több tagállamban a televízióban sugároztak. Ugyanez vonatkozik azon tagállam bíróságaira is, ahol valamely természetes személy érdekeinek központja található, amikor az említett tartalmat az interneten sugározták, de az még közvetetten sem teszi lehetővé e személy azonosítását, annak ellenére, hogy egyértelműen beazonosít egy olyan szűkebb csoportot, amelynek tagjai a személyek azon zárt csoportját alkotják, amelyhez e személy tartozhat. Ugyanakkor azon tagállam bíróságai, ahol valamely olyan jogi személy érdekeinek központja található, amelynek elsődleges feladata e csoport érdekeinek védelme, joghatósággal rendelkeznek azon teljes kár megtérítése iránti kereset elbírálására, amelyet e személy a személyhez fűződő jogok megsértése miatt szenvedett el ugyanezen interneten történő sugárzás miatt.

2) A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját a következőképpen kell értelmezni: valamely tagállam azon bíróságai, amelyek kizárólag a saját tagállamukban okozott olyan károk elbírálására rendelkeznek joghatósággal, amelyek a személyiségi jogoknak egy sorozat interneten és a televízióban történő sugárzásával kapcsolatos állítólagos megsértéséből erednek, elbírállhatják az e sorozat gyártójával szemben benyújtott olyan keresetet, amelynek tárgya egyrészt az ilyen jogsértés következményeinek megszüntetésére és megelőzésére irányuló nem pénzbeli jóvátétel, másrészt pedig az e sorozat sugárzásából eredő nem vagyoni kár megtérítésére irányuló pénzbeli jóvátétel. Ugyanez vonatkozik egy olyan keresetre is, amelynek tárgya az e gyártóval szemben az e sorozat interneten való sugárzásából eredő nem vagyoni kár megtérítésére irányuló pénzbeli jóvátétel. Ezzel szemben e bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal az említett gyártóval szemben benyújtott olyan kereset elbírálására, amelynek tárgya az említett sorozatban online tett állítások helyreigazítására irányuló nem pénzbeli jóvátétel.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.; a továbbiakban: „Brüsszel I” rendelet) 5. cikke 3. pontjának az e rendelet (11) és (12) preambulumbekapcsolásával összefüggésben történő értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Z. R., Lengyelországban lakóhellyel rendelkező természetes személy és az S., Lengyelországban letelepedett jogi személy, valamint U. és Z., egy televíziós sorozat németországi székhelyű gyártói között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya Z. R. személyiségi jogainak és az S. személyhez fűződő jogainak az e sorozat televízióban és interneten való sugárzása miatti állítólagos megsértése.

Az alapeljárás

8 Z. R. lengyel állampolgár, volt katona, aki a második világháború alatt egy titkos lengyel katonai alakulatban (a továbbiakban: X alakulat) szolgált, és az Auschwitz-Birkenau táborban fogva tartották. Elkötelezett az e háború során az X alakulatban szolgált katonák emlékének megőrzése, valamint a lengyelek zsidó lakosság megmentéséhez történő hozzájárulásáról való megemlékezés mellett. A lengyelországi székhelyű S. jogi személyiséggel rendelkező egyesület, amely ezen alakulat volt katonáit tömöríti. Célja többek között ezen alakulat, valamint a katonái méltóságának, jóhírnevének és emlékezetének a védelme.

9 A németországi székhelyű U. és Z. közösen gyártott egy televíziós sorozatot, amely a második világháború alatt játszódik (a továbbiakban: szóban forgó sorozat). Ezt a sorozatot először 2013-ban sugározták a televízióban Németországban, majd több más tagállamban, köztük Lengyelországban is. Az interneten is elérhető.

10 Z. R. és az S. szerint e sorozat az X alakulat katonáit antiszemita, nacionalista, a náci korszak holokausztjának résztvevőjeként mutatja be. Ez a bemutatás tehát sérti a személyiségi jogait, mint például a méltósághoz való jogot, a nemzeti identitáshoz való jogot és a meg nem hamisított történelemhez való jogot.

11 2013. november 19-én Z. R. és az S. keresetet indítottak a Sąd Okręgowy w Krakowie (krakkói regionális bíróság, Lengyelország) előtt többek között U. és Z. arra való kötelezése iránt, hogy kérjenek bocsánatot a lengyel televíziós csatornákon és más tagállamok televíziós csatornáin, ahol a szóban forgó sorozatot sugározták, valamint az interneten. Z. R. azt is kérte, hogy fizessenek meg a részére 25 000 lengyel zloty (PLN) (hozzávetőleg 5750 euró) összeget a nem vagyoni kára megtérítése címén.

12 U. és Z. a lengyel bíróságok joghatóságának hiányára alapított kifogást terjesztett elő, arra hivatkozva, hogy a német bíróságok rendelkeznek joghatósággal e kereset elbírálására. 2016. július 18-i végzésével a Sąd Okręgowy w Krakowie (krakkói regionális bíróság) elutasította e kifogást. A Sąd Apelacyjny w Krakowie (krakkói fellebbviteli bíróság, Lengyelország) elutasította az e végzés ellen benyújtott fellebbezést.

13 Az ügy érdemét illetően a Sąd Okręgowy w Krakowie (krakkói regionális bíróság) 2018. december 28-i ítéletével nagyrészt helyt adott Z. R. és az S. keresetének, elrendelve többek között a lengyel és a német televíziós csatornákon, valamint az interneten a bocsánatkérés közzétételét. Elrendelte továbbá, hogy nem vagyoni kárának megtérítése címén fizessenek meg Z. R. részére 20 000 PLN (hozzávetőleg 4700 euró) összeget.

14 A Sąd Apelacyjny w Krakowie (krakkói fellebbviteli bíróság) 2021. március 23-i ítéletével megváltoztatta ezt az ítéletet, részben helyt adott az S. keresetének, Z. R. keresetét pedig teljes egészében elutasította. E bíróság szerint Z. R. becsületét nem sértették meg, mivel nem azonosították őt olyan személyként, akire a szóban forgó sorozat állítólagosan rágalmozó jelenetei utaltak.

15 A Sąd Apelacyjny w Krakowie (krakkói fellebbviteli bíróság) e határozatával szemben valamennyi fél felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Sąd Najwyższyhoz (legfelsőbb bíróság, Lengyelország),

amely a kérdést előterjesztő bíróság. Ennek keretében U. és Z. többek között az eljárás érvénytelenségére hivatkozik azzal az indokkal, hogy az ügyet annak ellenére vizsgálták meg érdemben, hogy a lengyel bíróságok e tekintetben nem rendelkeztek joghatósággal.

16 A kérdést előterjesztő bíróság szerint kérdéseket vet fel a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében vett „[az a hely], ahol a káresemény bekövetkezett” fogalom értelmezése.

17 A kérdést előterjesztő bíróság elsősorban arra keresi a választ, hogy valamely bíróság mennyiben rendelkezhet joghatósággal a személyiségi jogoknak egy sorozat televíziós sugárzása által elkövetett megsértéséből eredő teljes kár megtérítése iránti kereset elbírálására. E tekintetben először is azt kívánja megállapítani, hogy a 2011. október 25-i eDate Advertising és társai ítéletből (C-509/09 és C-161/10, EU:C:2011:685) eredő, a személyiségi jogoknak az információk interneten való közzététele általi megsértésére vonatkozó ítélkezési gyakorlat releváns-e audiovizuális tartalom televíziós sugárzása esetén is. Amennyiben igen, az ilyen sugárzás miatt kárt szenvedett személynek lehetősége van arra, hogy az okozott teljes kár megtérítése címén felelősség megállapítása iránti keresetet nyújtson be azon tagállam bíróságához, ahol az érdekeinek központja található.

18 Rámutat különösen arra, hogy a jelenlegi technológiai fejlődésre tekintettel a különböző típusú médiák a sugárzási módjuk terjedelme miatt már nem mutatnak egyedi eltéréseket, mivel ugyanazt a tartalmat gyakran egyszerre teszik közzé a szokásos sugárzási módon és az interneten is. Így a televízióban sugárzott sorozat az interneten is elérhető, és egy sorozat televíziós sugárzását gyakran egy internetes reklám- és információs kampány kíséri. Ezenkívül az olyan technológiáknak köszönhetően, mint a területi alapú tartalomkorlátozás vagy a földrajzi helymeghatározás, valamely tartalom internetes sugárzása egy meghatározott területre korlátozható, és e tartalom a megtekintés helyétől függően változhat. Következésképpen a bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a tagállami bíróságok joghatóságának meghatározásához továbbra is fennáll-e a tartalom interneten történő sugárzásának technikai formáján alapuló kritérium, vagy sem. Annak elismerése, hogy a teljes kár megtérítése iránti kereset kizárólag abban az esetben lehet abban a tagállamban megindítani, amelyben a felperes érdekeinek központja található, ha az állítólagos kár egy sorozat interneten történő sugárzásából ered, az online és offline egyidejű sugárzás esetén a jogvita széttagolódásához vezetne. Ez a megoldás nem egyeztethető össze a megfelelő igazságszolgáltatás követelményeivel.

19 Másodszor, a Bíróság a 2021. június 17-i Mittelbayerischer Verlag ítéletben (C-800/19, EU:C:2021:489) pontosította, hogy a kérelmező érdekeinek központja szerinti bíróság csak akkor bírálhatja el az állítólagos teljes kárért való felelősség megállapítása iránt előterjesztett kereset, ha a tartalom „olyan objektív és ellenőrizhető elemek[et tartalmaz], amelyek lehetővé teszik [a kérelmező] közvetlen vagy közvetett azonosítását”. Márpedig a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben hogyan kell értelmezni e kritériumokat. Konkrétabban, a szóban forgó sorozat nem teszi lehetővé Z. R., és még kevésbé az S. egyedi azonosítását, mivel fikcióról van szó, és nem utal közvetlenül vagy közvetve

létező vagy valaha létezett személyekre. Ugyanakkor e sorozat személyek szűkebb és meghatározott csoportjának magatartásáról szól, ami kétségtelenül az X alakulatra utal, amelynek Z. R. a katonája volt, és amelynek a méltóságát, a jóhírnevét és emlékezetét az S. a céljai szerint védi. Így Z. R. és az S. közvetetten azonosítottak tekinthető.

20 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a kérelmező egyedi azonosításának hiányában mindazonáltal figyelembe lehet-e venni az üzenet azon tartalmának jelentőségét, amely sértheti a kérelmező személyiségi jogait abban a tagállamban, ahol érdekeinek központja található. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság azon a véleményen van, hogy amennyiben e tartalom objektíve kiemelkedő jelentőségű valamely tagállamban, e tartalom kibocsátója észszerűen számíthat arra, hogy e tagállam bíróságai előtt keresetet indítanak. Így, figyelemmel a „Brüsszel I” rendelet (11) és (12) preambulumbeközdésével összefüggésben értelmezett 5. cikkének 3. pontja által követett célra, ez utóbbi bíróságok az állítólagos teljes kár tekintetében joghatósággal rendelkezhetnek.

21 Másodszorban abban az esetben, ha a lengyel bíróságok az állítólagos kárnak csak a lengyel területen bekövetkezett részére korlátozódó joghatósággal rendelkeznek, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy Z. R. és az S. egyes nem vagyoni követelései e joghatóság alá tartozhatnak-e. 2017. október 17-i Bolagsupplysningen és Ilsjan ítéletében (C-194/16, EU:C:2017:766) ugyanis a Bíróság korlátozta az ilyen típusú hatáskört, amikor úgy ítélte meg, hogy az interneten közzétett tartalmak helyreigazítása vagy törlése iránti kérelem oszthatatlan, így azt csak a személyiségi jogok esetleges megsértésével okozott teljes kár értékelésére joghatósággal rendelkező állam bíróságai előtt lehet benyújtani. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy Z. R. és az S. nem kéri, hogy a szóban forgó sorozatot távolítsák el az internetről, vagy hogy azt többé ne sugározzák a televízióban. Azt szeretnék, ha egyrészt pontos információkat jelenítenének meg e sorozat minden egyes sugárzását megelőzően, másrészt pedig a megfelelő nyilatkozat közzétételére való kötelezést azon lengyel és német televíziós csatornákon, valamint azon internetes oldalakon, amelyeken az említett sorozatot sugározták.

22 E körülmények között a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni [a „Brüsszel I” rendelet] 5. cikkének az e rendelet (11) és (12) preambulumbeközdésével összefüggésben értelmezett 3. pontját, hogy a személyiségi jogok filmalkotás tartalma általi megsértésével kapcsolatos eljárásban a film sugárzása szerinti, a film gyártásának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal az alábbiak iránt indított kereset elbírálására:

a) nem pénzbeli jóvátétel, amelynek célja a személyiségi jog megsértése következményeinek megszüntetése, ennek részeként bocsánatkérést tartalmazó nyilatkozat azokon a televíziós csatornákon való közzétételére való kötelezés, amelyeken a filmet

sugározták, tekintet nélkül a sugárzás helyére, valamint internetes oldalakon, továbbá megfelelő tartalmú nyilatkozatnak a film minden egyes sugárzása előtti bemutatására való kötelezés, tekintet nélkül a sugárzás helyére, vagy

b) a személyiségi jogok megsértése miatt – többek között a film más tagállamokban történő forgalmazásával (sugárzásával) összefüggésben – elszenvedett nem vagyoni kár egészének megtérítésére irányuló pénzbeli jóvátétel (nem vagyoni kártérítés),
figyelemmel arra, hogy:

– a felperesek érdekeinek központja és lakóhelye (székhelye) ebben a tagállamban található,

– a felperesek személyiségi jogaik megsértését azzal hozzák összefüggésbe, ahogyan az e tagállam ([...]) katonai alakulatának katonáit a filmben ábrázolták, mivel az egyik felperes e katonai alakulat volt katonája, a másik felperes pedig az e katonai alakulat volt katonáit tömörítő egyesület, amelynek alapszabály szerinti célja különösen e katonai alakulat emlékének, történelmi igazságának és méltóságának védelme;

– a film tartalma, beleértve a fent említett katonai alakulat katonáinak ábrázolását is ([...]), az adott tagállamban objektíve kiemelkedő jelentőséggel bír történelmi, kulturális és társadalmi kontextusban?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni a „Brüsszel I” rendelet] 5. cikkének az e rendelet (11) és (12) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezett 3. pontját, hogy a személyiségi jogok filmalkotás tartalma általi megsértésével kapcsolatos eljárásban a film sugárzása szerinti, a film gyártásának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal az alábbiak iránt indított kereset elbírálására:

a) nem pénzbeli jóvátétel, amelynek célja a személyiségi jogok – filmnek a keresetindítás helye szerinti tagállam területén történő sugárzásából eredő – megsértésének megszüntetése, ennek részeként e tagállamban való bocsánatkérésre kötelezés, valamint a filmnek ezen államban történő minden egyes sugárzása előtt megfelelő tartalmú nyilatkozat közzétételére kötelezés; vagy

b) a személyiségi jogoknak a film keresetindítás helye szerinti tagállamban történő forgalmazása (sugárzása) általi megsértése miatt elszenvedett kár megtérítésére szolgáló pénzbeli jóvátétel (nem vagyoni kártérítés)

szükség esetén figyelembe véve az első kérdés első, második és harmadik franciabekezdésében említett körülményeket?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

26 Előjáróban először is emlékeztetni kell arra, hogy az 1215/2012 rendelet 80. cikke első mondatának megfelelően e rendelet hatályon kívül helyezi és felváltja a „Brüsszel I” rendeletet, amely az új tagállamoknak az alábbi egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezményekkel módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezmény (HL 1972. L 299, 32. o.) helyébe lépett. Ennélfogva a Bíróság által az utóbbi jogi aktusok egyikének rendelkezései tekintetében adott értelmezés a

többire vonatkozóan is érvényes, amennyiben ezek a rendelkezések „egyenértékűnek” tekinthetők. Márpedig ilyen egyenértékűség áll fenn a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontja és az 1215/2012 rendelet 7. cikkének 2. pontja között (lásd ebben az értelemben: 2025. december 2-i Stichting Right to Consumer Justice és Stichting App Stores Claims ítélet, C-34/24, EU:C:2025:936, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 Ebből következik, hogy a Bíróság által ez utóbbi rendelkezéssel kapcsolatban kifejtett értelmezés a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontjára is érvényes.

28 Másodszor, ami az alapeljárásra *ratione temporis* alkalmazandó jog meghatározását illeti, pontosítani kell, hogy az 1215/2012 rendelet 66. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a „Brüsszel I” rendeletet továbbra is alkalmazni kell többek között a 2015. január 10. előtt indított, ez utóbbi rendelet hatálya alá tartozó bírósági eljárásokban hozott határozatokra.

29 29 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás felperesei 2013. november 19-én nyújtották be keresetüket a lengyel bíróságokhoz. Ebből következik, amint azt egyébként a kérdést előterjesztő bíróság is megállapította, hogy *ratione temporis* a „Brüsszel I” rendelet alkalmazandó az alapeljárásra.

Az első kérdésről

30 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azon tagállam bíróságai, amelyben valamely természetes vagy jogi személy érdekeinek központja található, joghatósággal rendelkeznek e személy azon teljes kár megtérítése iránti keresetének elbírálására, amelyet e személy a személyiségi, illetve személyhez fűződő jogok megsértése miatt szenvedett el amiatt, hogy egy audiovizuális tartalmat több tagállamban a televízióban sugároztak.

31 E bíróság azt is kérdezi, hogy ugyanez vonatkozik-e arra a helyzetre is, amikor az említett tartalmat az interneten sugározták, de az még közvetetten sem teszi lehetővé e személy azonosítását, annak ellenére, hogy egyértelműen beazonosít egy olyan szűkebb csoportot, amelynek tagjai a személyek azon zárt csoportját alkotják, amelyhez e személy tartozhat.

32 A „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényrel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a kéresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet.

33 Emlékeztetni kell arra, hogy a „Brüsszel I” rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott joghatóság főszabálya – vagyis hogy azon tagállam bíróságának van joghatósága az ügy elbírálására, amelynek területén az alperes lakóhellyel rendelkezik – alóli kivételként e rendelet 5. cikkének 3. pontjában meghatározott, jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényrel kapcsolatos ügyekre vonatkozó különös joghatósági szabályt szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 1993. január 19-i Shearson Lehman Hutton ítélet,

C-89/91, EU:C:1993:15, 14–16. pont; 2021. június 17-i Mittelbayerischer Verlag ítélet, C-800/19, EU:C:2021:489, 26. pont).

34 E különös joghatósági szabály azon alapul, hogy különösen szoros kapcsolat áll fenn a jogvita és a kárt okozó esemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróságok között, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárásszervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróságok számára való biztosítását (2009. július 16-i Zuid-Chemie ítélet, C-189/08, EU:C:2009:475, 24. pont; 2021. december 21-i Gtflx Tv ítélet, C-251/20, EU:C:2021:1036, 24. pont).

35 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontjában szereplő „[az a hely,] ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés egyaránt magában foglalja azt a helyet, ahol a kár bekövetkezett, és az e kárt okozó esemény bekövetkezettének a helyét. Ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt. E két hely a bírósági joghatóság szempontjából jelentős kapcsolatnak minősülhet, mivel a körülményektől függően mindkettő alkalmas arra, hogy a bizonyítást és az eljárásszervezést illetően különösen hasznos információkkal szolgáljon (lásd ebben az értelemben: 1976. november 30-i Bier ítélet, 21/76, EU:C:1976:166, 15., 17., 24. és 25. pont; 2025. december 2-i Stichting Right to Consumer Justice és Stichting App Stores Claims ítélet, C-34/24, EU:C:2025:936, 47. pont).

36 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a lengyel bíróságok megállapíthatják-e a joghatóságukat az állítólagos kár bekövetkezésének helye alapján olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van.

37 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy egy, az írott sajtóban közzétett, jóhírnevet sértő újságcikk által állítólagosan okozott nem vagyoni kár megtérítésére irányuló keresetet illetően a károsult a kiadó ellen kártérítés iránti keresetet indíthat minden olyan tagállam bíróságai előtt, ahol a közzététel megvalósult, és ahol a károsult jóhírnevét állítólag megsértették. E bíróságok mindegyike azonban kizárólag az adott eljáró bíróság szerinti tagállamban okozott kár elbírálása rendelkezik joghatósággal (lásd ebben az értelemben: 1995. március 7-i Shevill és társai ítélet, C-68/93, EU:C:1995:61, 33. pont; 2021. december 21-i Gtflx Tv ítélet, C-251/20, EU:C:2021:1036, 29. pont).

38 Az internet sajátos összefüggésében a Bíróság azonban kimondta, hogy a sértett személynek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az okozott teljes kár megtérítése céljából felelősség megállapítása iránti keresetet nyújtson be azon tagállam bíróságához, amelyben érdekeltségeinek központja található (lásd ebben az értelemben: 2011. október 25-i eDate Advertising és társai ítélet, C-509/09 és C-161/10, EU:C:2011:685, 52. pont; 2017. október 17-i Bolagsupplysningen és Ilsjan ítélet, C-194/16, EU:C:2017:766, 32. pont).

39 A Bíróság pontosította, hogy tekintettel arra, hogy a sértett személy azon lehetőségét, hogy azon tagállam bíróságai előtt követelje az állítólagos teljes kár megtérítését, amelyben az érdekeinek központja található, a megfelelő igazságszolgáltatáshoz fűződő érdek, nem pedig konkrétan a felperes védelme igazolja, és az a körülmény, hogy az utóbbi természetes vagy jogi személy, szintén nem meghatározó (lásd ebben az

értelemben: 2017. október 17-i Bolagsupplysningen és Ilsjan ítélet, C-194/16, EU:C:2017:766, 38. pont).

40 Az ítélkezési gyakorlat ezen felidézésére tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság először is arra keresi a választ, hogy a 2011. október 25-i eDate Advertising és társai ítéletből (C-509/09 és C-161/10, EU:C:2011:685) eredő, a jelen ítélet 38. pontjában felidézett megállapítások szintén relevánsak-e a személyiségi jogoknak egy audiovizuális tartalom televízióban több tagállamban történő sugárzása miatti megsértése szempontjából.

41 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kár bekövetkezésének helye az a hely, ahol a jogellenes károkozásért vagy azzal egy tekintet alá eső cselekményért való felelősséget keletkeztető károkozó esemény kárt okozott a károsultnak (1995. március 7-i Shevill és társai ítélet, C-68/93, EU:C:1995:61, 28. pont).

42 Márpedig valamely természetes személy személyiségi jogainak vagy valamely jogi személy személyhez fűződő jogainak valamely audiovizuális tartalom televízióban történő sugárzásával összefüggő nemzetközi megsértése esetén a sérelem e tartalom sugárzásának helyén valósul meg, és ott, ahol a károsult azt állítja, hogy a jóhírneve sérült (lásd analógia útján: 1995. március 7-i Shevill és társai ítélet, C-68/93, EU:C:1995:61, 29. pont).

43 E körülmények között a természetes vagy jogi személynek lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy az említett audiovizuális tartalom gyártójával szemben kártérítési keresetet indítson minden olyan tagállam bíróságai előtt, amelyben azt sugározták, és ahol a károsult azt állítja, hogy a jóhírneve sérült, mivel e bíróságok mindegyike kizárólag a tagállamában okozott károk megtérítése iránti kereset elbírálására rendelkezik joghatósággal.

44 Mindemellett az audiovizuális tartalom több tagállamban történő televíziós sugárzását meg kell különböztetni az ilyen tartalom interneten történő sugárzásától. A tartalmak internetes oldalon való online elérhetővé tétele ugyanis főszabály szerint különbözik a média területileg behatárolt sugárzásától, mivel elvileg arra irányul, hogy az említett tartalom mindenütt jelen legyen. E tartalmat az egész világon azonnal letöltheti meghatározhatatlan számú internetfelhasználó, függetlenül attól, hogy kibocsátójának szándéka arra irányult-e, hogy azt a letelepedési helye szerinti tagállamon kívül is letöltsék, és a letöltések kívül esnek a hatókörén (lásd ebben az értelemben: 2011. október 25-i eDate Advertising és társai ítélet, C-509/09 és C-161/10, EU:C:2011:685, 45. pont).

45 E megfontolások nem alkalmazhatók az audiovizuális tartalom televíziós sugárzására. Az ilyen sugárzás ugyanis főszabály szerint nem érhető el azonnal és az egész világon, hanem területileg behatárolt, és a televíziós jel vételének földrajzi területére korlátozódik.

46 A kérdést előterjesztő bíróság által felhozott azon körülmény, miszerint az olyan technológiáknak köszönhetően, mint a területi alapú tartalomkorlátozás vagy a földrajzi helymeghatározás, valamely tartalom internetes sugárzása és elérhetősége is korlátozható egy meghatározott területre, nem változtat az előbbi megállapításokon. Ugyanis, még ha feltételezzük is, hogy az ilyen vagy más technológiák relevánsnak bizonyulhatnak annak értékelése szempontjából, hogy teljesül-e az interneten sugárzott audiovizuális tartalom elterjedtségére vonatkozó feltétel, e technológiák nem

befolyásolják azt a megállapítást, hogy az audiovizuális tartalom televíziós sugárzása nem felel meg e feltételnek.

47 E megfontolások nem kérdőjelezhetők meg az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben szintén említett azon esetben sem, amikor audiovizuális tartalmat egyidejűleg sugároznak a televízióban és az interneten, mivel ez a jogvita széttagolódásához vezetne. Ugyanis, még ha ugyanazon jogvita különböző aspektusainak különböző bíróságok általi elbírálása hátrányokkal is jár, a kérelmezőnek lehetősége van arra, hogy az okozott teljes kár megtérítése céljából felelősség megállapítása iránti keresetet nyújtson be az alperes székhelye szerinti tagállam bíróságához vagy a kárt okozó esemény helye alapján, vagy a szóban forgó sorozat gyártóinak székhelye alapján (lásd analógia útján: 1995. március 7-i Shevill és társai ítélet, C-68/93, EU:C:1995:61, 32. pont; 2011. október 25-i eDate Advertising és társai ítélet, C-509/09 és C-161/10, EU:C:2011:685, 43. pont).

48 Következésképpen a kár bekövetkezésével összefüggő kapcsolódólag alapján valamely természetes személy személyiségi jogainak vagy valamely jogi személy személyhez fűződő jogainak több tagállamban televízióban sugárzott tartalom miatti állítólagos megsértése esetén azon tagállam bíróságai, ahol a kérelmező érdekeinek központja található, nem rendelkezhetnek joghatósággal az állítólagos teljes kárra vonatkozó kérelem elbírálására. Ugyanakkor minden egyes olyan tagállam bíróságai, amelyben e tartalmat a televízióban sugározták, és ahol a károsult jóhírnevét állítólagosan megsértették, joghatósággal rendelkeznek az e személy által benyújtott kártérítési kérelem elbírálására. E joghatóság azonban e bíróságok mindegyike tekintetében azokra a keresetekre korlátozódik, amelyek kizárólag a saját tagállamukban okozott károk megtérítésére irányulnak.

49 Másodszor, ami a személyiségi jogoknak az interneten sugárzott audiovizuális tartalom miatti megsértését illeti, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy azon tagállam bíróságai, amelyben a kérelmező érdekeinek központja található, joghatósággal rendelkeznek-e az e jogsértés miatti kártérítési kérelem elbírálására, ha e tartalom nem teszi lehetővé – akár közvetetten sem – e kérelmező azonosítását, jöllehet az említett tartalom egyértelműen beazonosít egy olyan szűkebb csoportot, amelynek tagjai a személyek azon zárt csoportját alkotják, amelyhez az említett kérelmező tartozhat.

50 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a személyiségi jogainak a valamely internetes oldalon közzétett tartalom révén történő állítólagos megsértésére hivatkozó személy érdekeinek központja szerinti bíróság csak akkor rendelkezik joghatósággal az e személy által az állítólagos teljes kárért való felelősség megállapítása iránt előterjesztett kereset elbírálására, ha e tartalom magában foglal olyan objektív elemeket, amelyek közvetlenül vagy közvetve lehetővé teszik a konkrét személy azonosítását (2021. június 17-i Mittelbayerischer Verlag ítélet, C-800/19, EU:C:2021:489, 46. pont).

51 Az ilyen követelmény ugyanis szükséges a „Brüsszel I” rendeletben előírt joghatósági szabályok kiszámíthatóságának és az e rendelet által biztosítani kívánt jogbiztonságnak a biztosításához, különösen az érintett tartalom kibocsátója tekintetében (lásd ebben az értelemben: 2021. június 17-i Mittelbayerischer Verlag ítélet, C-800/19, EU:C:2021:489, 37. pont).

52 A jelen ügyben a szóban forgó, interneten sugárzott sorozat a személyek szűkebb és meghatározott csoportjának magatartására utal, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság szerint egyértelműen az X alakulat katonái alkotnak, amelynek Z. R. tagja volt, és az S. célja többek között ezen alakulat és tagjai méltóságának, jóhírnevének és emlékezetének védelme.

53 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az a körülmény, hogy e tartalom személyek azon szűkebb és meghatározott csoportjára utal, amelyhez Z. R. tartozhat, nem elegendő ahhoz, hogy lehetővé tegye e személy egyedi közvetett azonosítását.

54 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatra is figyelemmel ugyanis a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a szóban forgó sorozat nem teszi lehetővé az alapeljárás felpereseinek egyedi azonosítását, mivel olyan fikcióról van szó, amely egy csoport katonáinak, az X alakulat katonáinak a magatartására utal, a tényleges személyazonosságuk megismerésének a lehetősége nélkül.

55 Márpedig a joghatósági szabályok kiszámíthatóságára és a jogbiztonságra irányuló, a jelen ítélet 51. pontjában felidézett célokra tekintettel az olyan személy közvetett azonosítására vonatkozó kritérium, aki azt állítja, hogy az interneten közzétett tartalom megsértette a személyiségi jogait, megköveteli, hogy e személy bizonyosan azonosítható legyen az ő sajátos, és őt minden más személytől megkülönböztető jellemzők alapján.

56 Ettől eltérő megállapítás azzal a következménnyel járna, hogy a személyiségi jogokat sértő üzenet kibocsátója nem ismerhetné meg az ezen üzenet tárgyát képező személyek érdekeinek központját, és így nem láthatná előre, hogy mely bíróság előtt indítható ellene eljárás. Ugyanis még ha egy ilyen üzenet tartalma csak a személyek egy szűkebb és meghatározott csoportját célozná is meg, amelyhez egy felperes közvetetten kapcsolható, az e csoportot alkotó különböző személyek érdekeinek központjai különböző tagállamokban lehetnek.

57 Ezzel szemben az X alakulat olyan szűkebb csoportként, amelynek tagjai a személyek zárt csoportját alkotják, egyértelműen közvetlenül beazonosítható a szóban forgó, az interneten sugárzott sorozat alapján. Így e sorozat tartalma olyan objektív és ellenőrizhető elemeket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik e csoport közvetlen beazonosítását, megkülönböztetve azt minden más csoporttól.

58 Ebből következik, hogy annak a helynek a bírósága, ahol valamely olyan jogi személy érdekeinek központja található, amelynek elsődleges feladata egy olyan szűkebb csoport érdekeinek védelme, amelynek tagjai a személyek zárt csoportját alkotják, az állítólagos teljes kár tekintetében joghatósággal rendelkezik az e jogi személy által indított felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására, amennyiben az interneten sugárzott audiovizuális tartalom olyan objektív és ellenőrizhető elemeket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik e csoport közvetlen vagy közvetett beazonosítását, megkülönböztetve azt minden más csoporttól.

59 Ez a következtetés megfelel az előreláthatóság követelményének, mivel lehetővé teszi mind a felperes, mind az alperes számára a joghatósággal rendelkező bíróságok azonosítását. Ami a jelen ügyben U.-t és Z.-t, a szóban forgó sorozat gyártóit illeti, mivel e sorozat kifejezetten az X alakulatról szól, előre látható, hogy az

okozott teljes kár megtérítése érdekében felelősség megállapítása iránti keresetet fognak indítani azon jogi személy érdekeinek központja szerinti bíróság előtt, amelynek elsődleges feladata ezen alakulat érdekeinek védelme.

60 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy azon tagállam bíróságai, amelyben valamely természetes vagy jogi személy érdekeinek központja található, nem rendelkeznek joghatósággal e személy azon teljes kár megtérítése iránti keresetének elbírálására, amelyet e személy a személyiségi, illetve személyhez fűződő jogok megsértése miatt szenvedett el amiatt, hogy egy audiovizuális tartalmat több tagállamban a televízióban sugároztak. Ugyanez vonatkozik azon tagállam bíróságaira is, ahol valamely természetes személy érdekeinek központja található, amikor az említett tartalmat az interneten sugározták, de az még közvetetten sem teszi lehetővé e személy azonosítását, annak ellenére, hogy egyértelműen beazonosít egy olyan szűkebb csoportot, amelynek tagjai a személyek azon zárt csoportját alkotják, amelyhez e személy tartozhat. Ugyanakkor azon tagállam bíróságai, ahol valamely olyan jogi személy érdekeinek központja található, amelynek elsődleges feladata e csoport érdekeinek védelme, joghatósággal rendelkeznek azon teljes kár megtérítése iránti kereset elbírálására, amelyet e személy a személyhez fűződő jogok megsértése miatt szenvedett el ugyanezen interneten történő sugárzás miatt.

A második kérdésről

61 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy valamely tagállam azon bíróságai, amelyek kizárólag a saját tagállamukban okozott olyan károk elbírálására rendelkeznek joghatósággal, amelyek a személyiségi jogoknak egy sorozat interneten és a televízióban történő sugárzásával kapcsolatos állítólagos megsértéséből erednek, elbírálják az e sorozat gyártójával szemben benyújtott olyan keresetet, amelynek tárgya egyrészt az ilyen jogsértés következményeinek megszüntetésére és megelőzésére irányuló nem pénzbeli jóvátétel, másrészt pedig az e sorozat sugárzásából eredő nem vagyoni kár megtérítésére irányuló pénzbeli jóvátétel.

62 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy az alapeljárás felperesei azt szeretnék, ha egyrészt pontos információkat jelenítenének meg e sorozat minden egyes sugárzását megelőzően, függetlenül attól, hogy e sugárzásra az interneten vagy a televízióban kerül-e sor. Másrészt pedig a megfelelő nyilatkozat közzétételére való kötelezést a lengyel és német televíziós csatornákon, valamint az interneten. Ezenkívül a felperesek azt is kérik, hogy Z. R. részére fizessenek kártérítést az említett sorozat sugárzása miatt elszenvedett nem vagyoni kár megtérítése érdekében.

63 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a valamely internetes oldalon közzétett állítások és tartalmak mindenütt jelenvaló jellegére és azon körülményre tekintettel, hogy a közzétett tartalom főszabály szerint bárhol hozzáférhető, a Bíróság már kimondta, hogy az előbbieik helyreigazítására és az utóbbiak eltávolítására irányuló kérelem egységes és oszthatatlan. Egy ilyen kérelem csak olyan bíróság előtt terjeszthető elő, amely a teljes kártérítési kereset

elbírálására joghatósággal rendelkezik, olyan bíróság előtt azonban nem, amely ilyen joghatósággal nem rendelkezik (2017. október 17-i Bolagsupplysningen és Ilsjan ítélet, C-194/16, EU:C:2017:766, 48. pont; 2021. december 21-i Gtflif Tv ítélet, C-251/20, EU:C:2021:1036, 32. pont).

64 Ezzel szemben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy amennyiben a kártérítési kérelem nem egységes és oszthatatlan, a kérelmező az egyes tagállamok azon bíróságai előtt indíthat keresetet, amelyek joghatósággal rendelkeznek a tagállamuk területén okozott kár egy részének elbírálására, a kizárólag az e tagállamban okozott kárra korlátozódó részleges kártérítés érdekében (lásd ebben az értelemben: 2021. december 21-i Gtflif Tv ítélet, C-251/20, EU:C:2021:1036, 35. és 43. pont).

65 A fentiekből következik, hogy az egyes tagállamok bíróságai, amelyek kizárólag a saját tagállamuk területén okozott kár elbírálására rendelkeznek joghatósággal, csak osztható kártérítési kérelmeket bírálhatnak el. Az ilyen kérelmek tehát csak az eljáró bíróság szerinti tagállamban okozott kár megtérítésére vagy megelőzésére irányulhatnak, és joghatásaik tekintetében e tagállam területére kell korlátozódniuk.

66 Következésképpen a jelen ügyben, ami kizárólag a személyiségi jogoknak egy sorozat televíziós sugárzásával összefüggő állítólagos megsértéséből eredő károkat illeti, az alapeljárás felperesei által a lengyel bíróságokhoz benyújtott kereset megfelelhet a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontjában előírt joghatósági szabálynak, amennyiben keresetükkel e felperesek arra szorítkoznak, hogy azon kár megtérítését kérjék, amelyet álláspontjuk szerint kizárólag lengyel területen szenvedtek el, vagy hogy megakadályozzák annak bekövetkezését.

67 Ami a személyiségi jogoknak egy sorozat interneten történő sugárzásával kapcsolatos állítólagos megsértéséből eredő károkat illeti, a második kérdés az első kérdésre adott válasza tekintetével csak a Z. R.-hez hasonló természetes személy tekintetében releváns. Az ez utóbbi által a lengyel bíróságokhoz benyújtott, pénzbeli jóvátétel iránti kereset megfelelhet a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontjában előírt joghatósági szabálynak, amennyiben e kereset tárgya megfelel az előző pontban említett korlátozásoknak. Ezzel szemben e bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal a Z. R.-hez hasonló természetes személy által benyújtott olyan kereset elbírálására, amelynek tárgya az említett sorozatban online tett állítások helyreigazítására irányuló nem pénzbeli jóvátétel.

68 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „Brüsszel I” rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam azon bíróságai, amelyek kizárólag a saját tagállamukban okozott olyan károk elbírálására rendelkeznek joghatósággal, amelyek a személyiségi jogoknak egy sorozat televízióban történő sugárzásával kapcsolatos állítólagos megsértéséből erednek, elbírálják az e sorozat gyártójával szemben benyújtott olyan keresetet, amelynek tárgya egyrészt az ilyen jogsértés következményeinek megszüntetésére és megelőzésére irányuló nem pénzbeli jóvátétel, másrészt pedig az e sorozat sugárzásából eredő nem vagyoni kár megtérítésére irányuló pénzbeli jóvátétel. Ugyanez vonatkozik egy olyan keresetre is, amelynek tárgya az e gyártóval szemben az e sorozat interneten való sugárzásából eredő nem vagyoni kár megtérítésére

irányuló pénzbeli jóvátétel. Ezzel szemben e bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal az említett gyártóval szemben benyújtott olyan kereset elbírálására, amelynek tárgya az említett sorozatban online tett állítások helyreigazítására irányuló nem pénzbeli jóvátétel.

FÓRUM

Varga Zs. András*
Csemegi Károly, a modern magyar bírósági
szervezet megálmodója¹

Igen tisztelt Alkotmánybírósági Elnök Úr, Legfőbb Ügyész Úr, tisztelt Dékán Asszony, Elnök Urak, Alkotmánybíró Asszony, tisztelt Kollégák!

Csemegi Károly, a későbbi kúriai tanácselnök a róla elnevezett első büntetőkódex, az 1878. évi V. törvénycikk megalkotásával olyan hírnévre tett szert, hogy még a képzett jogászok is hajlamosak megfeledkezni korábbi munkáiról, köztük a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk, valamint a bírák és bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló, a királyi ügyészségről szóló, az ideiglenes bűnvádi eljárásról szóló, illetve az ügyvédi rendtartásról szóló törvénycikkek megszövegezéséről. Pedig ezek is ugyanúgy maradandó értékek. Elég csak arra utalni, hogy a bíróságok függetlenségét és szervezeti modelljét megerősítő 1869. évi törvénycikk évfordulója, július 15. a Bíróságok Napja, a királyi ügyészségről szóló 1871. évi törvénycikk kihirdetésének évfordulója, július 10. pedig az Ügyészség Napja. Hasonlóan, az ügyvédi rendtartásról szóló 1874. évi törvénycikk december 10-i kihirdetéséhez kapcsolódó napon, november utolsó előtti szombatján ünneplik a Magyar Ügyvéd Napot. Vagyis mindhárom igazságszolgáltatási hivatásrend ünnepnapja Csemegi-műhöz kapcsolódik.

Bármiféle túlzás nélkül elmondható tehát, hogy Csemegi Károly a modern magyar igazságszolgáltatás atyja volt. Ha az általa szövegezett törvények közül kiemelünk egyet – és most a Kúria elnökeként én a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikket emelem ki –, azt látjuk, hogy hatása kimutathatóan a mai napig érvényesül, mert nagyon szilárd alapokra épült. A politikai kiegyezést ugyanis nem kevesebb, mint hat évvel megelőzte a jogi-igazságszolgáltatási kiegyezés. 1861. január 23-án összeült az Országgyűlési Értekezlet rövid időn belül a magyar jog hatályának felélesztéséhez és a Kúria működésének 1861. április 3-án, húsvét nyolcadának szerdáján bekövetkezett helyreállításához vezetett.

Ez pedig ma azért fontos, mert lényege az a tapasztalat, hogy független és pártatlan bíróság nélkül nincs, mert nem maradhat fenn sem ország,

sem társadalom. A kiegyezés azért kezdődött és kezdődhetett 1861-ben a magyar jog hatályának felélesztésével és a magyar törvénykezési szervezet működésének újrakezdésével, mert ez kidolgozott, már akkor is több mint egy évszázados rendszert tudott maga mögött. Alapjai pedig több mint fél évezredre nyúltak vissza. Csemegi Károlynak ezt az építményt kellett a kor szükségleteihez igazodva felújítania.

Mindeközben Európában elterjedt a napóleoni modell néven ismert igazságszolgáltatási (magisztrátusi) rendszer, amelynek két lényegi eleme a közigazgatás és a klasszikus rendes (büntető és polgári) igazságszolgáltatás elkülönítése, illetve a hierarchikus rendben felépülő bíróságok bíráinak ítélkezési függetlenségét garantáló törvényi szabályok megalkotása. Volt tehát egy megoldandó feszültség a helyreállított ősi magyar törvénykezési szervezet és az aktuális európai megoldások között. A feszültség látszólag feloldhatatlan volt, ezért volt szükség bölcs, talán nem túlzás azt mondani, zseniális elképzelésre a látszólag feloldhatatlan ellentét rendezésére. Ezt a lépést tette meg Csemegi Károly. Feltűnő, hogy miről nem rendelkezik az 1869. évi IV. törvénycikk: az igazságszolgáltatás szervezetéről. Ezt ugyanis a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában megalkotott 1868. évi LIV. törvénycikk első négy §-a már elvégezte. A törvény jelentősen átalakította a másodfokú és legfelsőbb fokú ítélkezést. Formális státuszváltozás nélkül, egyszerűen eljárási szabályként szétválasztotta a Királyi Curiát. A Királyi Táblát másodfokon eljáró bírósággént határozta meg, és mellette rendelkezett – a kiegyezés hatására Magyarországhoz visszatért erdélyi területek vonatkozásában – a Marosvásárhelyi Királyi Tábláról. Ezeket pedig már nem a Curia részeként kezelte.

Az 1868. évi LIV. törvénycikket 1868 decemberében hirdették ki az Országgyűlésben, míg az 1869. évi IV. törvénycikket 1869 júliusában. Kizárt tehát, hogy Csemegi Károly, aki 1868 tavaszától miniszteri tanácsos volt a Királyi Igazságügyminisztériumban, erről ne tudott volna. Az viszont bizonyos, hogy a szervezeti kereteket az általa írt törvény töltötte ki tartalommal. Mégpedig olyan tartalommal, amely a több mint száz évvel később felállított Alkotmánybíróság mint a sajátos, ősi magyar igazságszolgáltatásba beoltott új bíróság számára is helyet biztosított. Az 1869. évi IV. törvénycikk 19. §-a ugyanis úgy rendelkezik, hogy „[a] bíró a törvények, a törvény alapján keletkezett

* A szerző tanszékvezető egyetemi tanár, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Közigazgatási Jogi Tanszék, a Kúria elnöke.

¹ Elhangzott 2026. március 25-én a Csemegi 200 Emlékkonferencián, amelyet az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Magyar Állam- és Jogi Történeti Tanszéke és a Magyar Jogász Egylet szervezett Csemegi Károly

születésének 200. évfordulója alkalmából. Az előadás hosszabb változata megjelent: VARGA Zs. András: *Csemegi Károly, a modern magyar bírósági szervezet megálmodója*, In: „Csemegi csak egy volt”. Csemegi Károly emlékkötet (szerk.: Czine Ágnes), Orac Kiadó Kft., 2024, 110–116.

s kihirdetett rendeletek s a törvényerejű szokás szerint tartozik eljárni és ítélni. A rendesen kihirdetett törvények érvényét kétségbe nem veheti, de a rendeletek törvényessége felett egyes jogesetekben a bíró ítél. Legalább a 19. század utolsó harmadától létezett tehát normakontroll Magyarországon, még ha korlátozott mértékben is.

Csemegi Károly törvényei így az alkotmánybíráskodás és a rendes bíróságok vonatkozásában is megválaszolták a legfontosabb kérdéseket: Ki a bíró? Mitől bíró a bíró? Mitől bírói egy állami tevékenység? A törvényt olvasva azt a választ kapjuk, hogy a bíró jogot alkalmaz; véglegesen dönt, mégpedig konkrét kérdésekről (jogvita); független, más hatalmi ág nem befolyásolhatja, ő maga viszont más hatalmi ág tevékenységét megítélheti. Ez teszi a bírót bíróvá.

Bízást mondhatjuk, hogy Csemegi Károly a valaha volt legnagyobb hatású magyar jogászok egyike. Amint a Kúria honlapjának róla megemlékező cikke is indít – idézve az Új Idők folyóirat halála kori megemlékezését: „*Volt egy világhírű emberünk, aki akkora munkát végzett, a mekkorára Verbőczy óta senki ember fia nálunk nem vállalkozott*”. Eppen ezért egy manapság nem divatos figyelmeztetés is érdemes emlékezetünkbe idéznünk: „*ha a bírói testület annyira független, hogy kiegészíti, örökíti magát, akkor túlhatalmat nyer az államhatalom rovására. Ha az összes hatalom egy testületben összpontosul, annak absolutismus a következménye. A bírói hatáskörbe adminisztratív kérdések bevonatván, megszűnik a bíró függetlensége, mert felelőssé válik. Kinevezés nem bírói functio s ezért az a bíróságra ne bízassék.*”

A bírói függetlenségnek nem része, sem feltétele az, hogy karrier-bírók legyenek, miként a bírói korporáció sem. A bírói függetlenségnek része viszont a személyes tartás, a ragaszkodás ahhoz, hogy a függetlenség kérlelhetetlen parancs. Parancs minden befolyás, még a saját személyes megfontolások figyelmen kívül hagyására. És mindenki más számára parancs, hogy ne kíséreljen meg beleszólni a bíró dolgába.

Köszönöm a figyelmet, eredményes tanácskozást kívánok!

KÚRIAI DÖNTÉSEK
Bíróági Határozatok
A Kúria lapja

A szerkesztőbizottság elnöke:
Dr. Ábrahám Márta, a Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet igazgatója

Főszerkesztő:
Dr. Balogh Zsolt, kúriai tanácselnök

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Csák Zsolt, elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor, elnökhelyettes
Dr. Gyarmathy Judit, elnökhelyettes
Dr. Somogyi Gábor, kollégiumvezető-helyettes
Dr. Dzsula Marianna, kollégiumvezető-helyettes
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna, kúriai tanácselnök
Dr. Molnár Ferencné, kúriai tanácselnök
Dr. Stark Marianna, kúriai tanácselnök
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, kúriai tanácselnök
Dr. Kiss Árpád Lajos, kúriai bíró.

Jogi szaknyelvi lektor:
Dr. habil. Beliznai Kinga tanszékvezető egyetemi docens

A kiadó, szerkesztőség címe:
Kúria
1055 Budapest, Markó utca 16.
Kiadja:
Kúria – Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet

A kiadásért felel: a Kúria Werbőczy István Országbírói Kutatóintézetének igazgatója

Megjelenik havonként.

ISSN 2786-3964 (Online)
